

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

По 60 60
всего 120
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

НБ ОНУ имени И. Мечникова

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Τ Α'

Σ Ω Ζ Ο Μ Ε Ν Α

Κ Τ Ρ Ο Υ Π Α Ι Δ Ε Ϊ Α Σ

Τ Ο Μ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Σ .

α ρ χ ι π ζ ' Ε Ν Ε Τ Ι Η Σ Ι Ν , 1787.

Π α ρ ᾽ Δ η μ η τ ε ῖ ω Θ ε ο δ ο σί ε , τ ῷ Ὀ ξ . Γ ω α ν ν ί ν ω ς .

CON LICENZA DE' SUPERIORI.

БИБЛИОТЕКА

ИМЕНА

КАТЕДРА

КАТЕДРА

КАТЕДРА

Научна Библиотека
Одеского и Полтавского
Университета
имени И. И. Мечникова

НБ ОНУ имени И. И. Мечникова

К

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ (*) ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ,

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Αρείος καὶ Παρυσάτιδος γίγονται παῖδες
δύο · πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης,
νεώτερος δὲ Κύρος. ἐπεὶ δὲ ἠδούει Δα-
ρεῖος, καὶ ὑπώπτετο τελευτῶν τῷ βίῳ,
ἐβέλετο πρὸ παῖδε ἀμφοτέρω παρῆναι.

β'. Οὗ μὲν ἔνθα πρεσβύτερος παρὼν ἐτύχχανε
Κύρον δὲ μετεπέμπετο (**) ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς
αὐτὸν σατράπῃ ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀ-
πέδειξε πάντων, ὅσοι εἰς (***) Κασσιῶν πεδίον ἀ-
θροίζονται. ἀναβαίνει ἔνθα Κύρος, λαβὼν Τισαφέρ-
νῳ ὡς φίλον· καὶ τῷ Ἐκλυῶν δὲ ἔχων ὀπλίτας ἀνέ-
βη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῷ Ξενίαν Παρράσιον.

γ'. Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, καὶ κατέστη
εἰς

(*) Ἀνάβασις, Κασσιῶν.

(**) Κύρος ἄρχων πάντων τῶν ἐπὶ Θαλάττῃ καὶ π.

(***) Ἀ.λ. Κασσιῶν, Πακτωλῶν.

εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισαφέρνης δὲ
βάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὡς ἐπιβεβούτοι
αὐτῷ. ὁ δὲ πείθεται τε, καὶ συλλαμβάνει Κύρον,
ὡς ἀποκτενῶν. ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν, ἀ-
ποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

δ'. Ο' δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνώσας καὶ ἀτιμα-
δεῖς, βεβλῆται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσαι ἐπὶ τῷ
ἀδελφῷ, ἀλλ' ὡς δύνῃται, βασιλεύσει αὐτ' ἐκεί-
νῃ. Παρύσατις μὲν δὴ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύ-
ρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον, ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρ-
ταξέρξῃ.

ε'. Ο' σις δ' ἀφικνεῖτο τῷ παρὰ βασιλείας πρὸς
αὐτὸν, πάντας ἔτι δατιδεῖς ἀνέπεμπετο, ὥσθ'
ἑαυτῷ μᾶλλον φίλος εἶναι, ἢ βασιλεῖ. καὶ τῷ
παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς πολεμῇν
τε ἱκανοὶ εἴησαν, καὶ ἀνοικῶς ἔχοιεν αὐτῷ.

ς'. Τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δυνάμιν ἡθροίζον, ὡς
μάλιστα ἐδύνάτο ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὀτιαπαρασ-
καστότατον λάβοι βασιλέα. ὅτε οὐκ ἐποιεῖτο τὴν
συλλογὴν, ὅποσας εἶχε φύλακας ἐν ταῖς πόλεσι
παρήγγειλε τοῖς φρεράρχοις ἐκάστοις λαμβάνειν αὐ-
δρας Πελοποννησίους ὀτιπλείους καὶ βελτίους, ὡς
ἐπιβεβούκτος Τισαφέρνης ταῖς πόλεσι. καὶ γὰρ ἦ-
σαν Ἰωνικαὶ πόλεις Τισαφέρνης τὸ ἀρχαῖον, ἐκ
βασιλείας δεδομέναι, τότε δ' ἀπέστησαν πρὸς Κύρον
πᾶσαι, πλὴν Μιλήτε.

ζ'. Ἐν Μιλήτῳ δ' ὁ Τισαφέρνης προαισθόμι-
νος τὰ αὐτὰ ταῦτα βεβούκτος, ἀποσπῶν πρὸς
Κύρον, τὰς μὲν ἀπέκτεινε, τὰς δ' ἐξέβαλεν. ὁ
δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τὰς φύλονταις, συλλέξας
εἰς

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ. 3

στράτευμα, ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κτ' ἑλῶ, καὶ
κτ' Ὀάλατταν, καὶ ἐπειρᾶτο κατὰγειν τὰς ἐκπε-
πωκότας. αὕτη ἐν ἄλλῃ παρόφασις ὡς αὐτῷ τὸ
ἀθροίζειν στράτευμα.

η'. Πρὸς δὲ βασιλεία πέμπων, ἡξίε, ἀδελφὸς
ὦν αὐτῷ, δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον,
ἢ Τισαφέρνην ἀρχεῖν αὐτῶν. καὶ ἡ μήτηρ σιω-
πᾶσεν αὐτῷ ταῦτα ὥστε βασιλεὺς τῆς παρὸς
ἐαυτὸν ἐπιβελῆς ἐκ ἡδανέτο, Τισαφέρνει δὲ ἐνό-
μιζε πολεμῶντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δα-
πανᾶν ὥστε ἔδεν ἡχθεῖτο αὐτῶν πολεμῶντων. καὶ
γὰρ ὁ Κύρος ἀπέπεμπε τὰς γιγνομένους δασμὸς
βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν ὁ Τισαφέρνης ἐτύγ-
χασεν ἔχων.

θ'. Ἄλλο δὲ στράτευμα συνελέγετο αὐτῷ, ἐν
Χερρόνησῳ τῆς κατωτιπέρας Ἀβύδου, τὸν δὲ τὸν
τρόπον. Κλέαρχος ὡς Λακεδαιμόνιος φυγάς· τῆτος
συγγενόμενος ὁ Κύρος, ἠγάθει τε αὐτὸν, καὶ δι-
δασιν αὐτῷ μυσίους Δαρείους· ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυ-
σίον, στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τῶν ἰσθ' χημά-
των καὶ ἐπολέμει, ἐκ Χερρόνησου ὁρμώμενος, τοῖς
Θραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλησποντον οἰκῶσι, καὶ ὠφέλει
τὰς Ἑλλήνας ὥστε καὶ χημάται συνεβάλλοντο
αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησπον-
τικαὶ πόλεις ἐκῶσαι. ἔπειτα δ' αὖ ἔτι τριτόμηνον
ἐλάτθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα.

ι'. Αἰεσιππος δὲ ὁ Θαιπυλὸς ἐτύγχανε ξείνος
ὦν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἰκοι ἀντισσισια-
τῶν, ἔρχεται πρὸς τὸν Κύρον, καὶ αἰτεῖται αὐτὸν
εἰς διχίλις ξόνας, καὶ τειῶν μύων μισθόν, ὡς

ἔτω περιγυρόμενος αὐτῷ τῶν ἀντισασιωπῶν . ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακιχίλιας , καὶ ἕξ μιν ἄνδρων μισθόν , καὶ δέεται αὐτῷ μὴ ἀποδοῦν καταλῦσαι πρὸς τὰς ἀντισασιώτας , πρὶν αὖ αὐτῷ συμβελούσῃται . ἔτω δὲ αὐτὸ ἐν Θυτταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τριφόμενον στρατόμα .

ι α . Πρόξενον δὲ τὸν Βοιωτίον , φίλον ὄντα αὐτῷ , ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτιπλείους παραγυρεύειν , ὡς ἐπὶ Πεισίδας βελλόμενος στρατεύειν , ὡς ἀπράγματοι παρεχόντων Πεισιδῶν τῇ ἐαυτοῦ χάρι . Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον , καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοὺν , ξένους ὄντας καὶ τέως , ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτιπλείους , ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνῃ σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων . καὶ ἐποίησαν ἕτως ἔπει .

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Ε Πεί δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι αὖτις , τινὲς μὲν ἀπόφασιν ἐποιεῖτο , ὡς Πεισίδας βελλόμενος ἐμβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας . καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τέως τότε βαρβαρικὸν καὶ τὸν Εἰλλυρικὸν ἑνταῦθα στρατόμα . καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν ὅσον μὲν αὐτῷ στρατόμα . καὶ τῷ Ἀρσίππῳ , σωμαλαγέντι πρὸς τὰς οἰκοί , ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στρατόμα . καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρμάδι , ἑς αὐτῷ προεισηκεῖ τῷ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικῷ , ἥκειν παρήγγειλε , λαβόντα τὰς ἄνδρας , πλὴν ὅποσοι ἱκανοὶ εἴησαν τὰς ἀποπόλεις φυλάττειν .

ΚΥΡΟΥ Α'ΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ. 7

ἄμα δὲ καὶ (*) Σωσίας παρὺν ὁ Συρακῆσιος, ἔχων
ὀπλίτας (**) χιλίους· καὶ Σοφαίνετος ὁ Ἀρκᾶς, ἔ-
χων ὀπλίτας χιλίους. ἐνταῦθα Κύρος ἐξέτασιν καὶ
ἀειδμόν τῷ Ἐβλῶων ἐποίησεν ἐν τῇ Παραδεί-
σῳ, καὶ ἐγινόντο οἱ σύμπαντες, ὀπλῖται μὲν μύριοι
καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ πέντε διχιλίους.

ι. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς δύο, παρα-
σάγγας δέκα, εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκισμένην.
ἐνταῦθα ἔμεινον ἡμέρας τρεῖς, ἐν αἷς Ἑνίας ὁ
Ἀρκᾶς τὰ Λύκαια ἔδυσε, καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ
δὲ ἄλλα ἦσαν σλεγγίδες χρυσαῖ· ἐδιδόκει δὲ τὸν
ἀγῶνα καὶ Κύρος. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς δύο,
ᾠδασάγγας δώδεκα, εἰς Κεραμῶν ἀγορὰν, πόλιν
οἰκισμένην, ἐσχάτῳ ἐν τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ.

ι α. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς τρεῖς, ᾠδα-
σάγγας τετράκοντα, εἰς Καύσρε πεδίον, πόλιν οἰ-
κισμένην. ἐνταῦθα ἔμεινον ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς
στρατιώταις ὠφείλετο μισθός, πλεόν ἢ τετῶν μιλῶν·
καὶ πολλοὶς ἰόντες ὑπὸ τὰς θύρας, ἀπήταν. ὁ δὲ,
ἐλπίδας λέγων διήγει, καὶ δῆλος ὡς ἀνιώμενος. ἔ-
γὰρ ὡς πρὸς τὰ Κύρε τρόπε, ἔχοντα μὴ ἀποδι-
δόναι.

ι β. Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα, ἡ Συρηνέ-
σιος γυνὴ τῆ Κιλίκων βασιλέως, παρὰ Κύρον,
καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χήμματα πολλὰ. τῇ οὖν
στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κύρος μισθὸν τεττάρων μη-

(*) Α'λ. Σωκράτης.

(**) Α'λ. τετακοσίους.

νῶν. εἶχε δὲ ἡ Κίλιασα καὶ φύλακας παρὰ αὐτῇ
Κίλικας, καὶ Ἀσπενδίδες· ἐλέγετο δὲ Κῦρον καὶ
συγγίνεσθαι τῇ Κιλίᾳ.

ιγ'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς δύο, παρα-
σάγγας δέκα, εἰς (*) Θύμβειον, πόλιν οἰκουμέ-
νῃν. ἔνταῦθα ἰὼν παρὰ τῇ ὁδῷ κρήνη ἡ Μί-
δε καλεσμένη, τῷ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ἣν λέγε-
ται Μίδας (**) τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι, οἶνον κερά-
σας αὐτῷ.

ιδ'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς δύο, παρα-
σάγγας δέκα, εἰς τυριαῖον πόλιν οἰκουμένην· ἔν-
ταῦθα ἔμεινον ἡμέρας τρεῖς. καὶ λέγεται δευθῶναι
ἡ Κίλιασα Κύρῳ ὁπιδεῖξαι τὸ σφάλμα ἐαυτῇ.
βελόμνος οὐδ' ὁπιδεῖξαι, ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῇ
πεδίῳ τῇ Εὐρώῃ καὶ τῇ Βαρβάρῳ.

ιε'. Ἐκέλευσε δὲ τὰς Εὐρώας, ὡς νόμος, αὐ-
τοῖς, εἰς μάχην ἔτι ταχθῶναι καὶ σῶναι, συν-
πῆξαι δὲ ἑκαστον τὰς ἑαυτῶν. ἐτάχθησαν οὐδ' ὅπῃ
πτεράων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ
συνὸ αὐτῶν, τὸ δ' ἄνωμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκεί-
νῃ, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί.

ισ'. Ἐθεώρει ἔν ᾧ Κῦρος παρῶτον μὲν τὰς βαρ-
βάρους, (οἱ δὲ παρήλαυνον πεταγμένοι κατ' ἴλας
καὶ κατὰ τάξεις·) εἶπε δὲ τὰς Εὐρώας, παρε-
λαύνων ἐφ' ἄρματος, καὶ Κίλιασα ἐφ' ἄρμαμάξης.
εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ, καὶ χιτῶνας φοι-
νικῆς,

(*) Ἀ. Θυμβραῖαν.

(**) Οἶνον κεράσας αὐτῷ.

νικῆς, καὶ κνημίδας, καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαθαρ-
μύας.

ιζ'. Ἐπεὶ δὲ πάντας παρήλασε, σήσας τὸ ἄρ-
μα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμψας Πίγρητα τὸν
ἐρμυνέα πρὸς τὰς στρατιὰς τῶν Ἑλλήνων, ἐκέλευ-
σε προβαλῆναι τὰ ὅπλα, καὶ ὀπχωρῆσαι ὅλῳ τῇ
φάλαγγι. οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις·
καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγγε, προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῆρ-
σαν. ἐν δὲ τῷ θάττον προϊόντων σὺν κραυγῇ,
ὑπὸ τῷ αὐτομάτῃ δρόμῳ ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐ-
πὶ τὰς σκηνάς.

ιη'. Τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολλοῖς τε καὶ ἄλ-
λοις, καὶ ἥτε Κίλιασα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἀρμαμάχης·
καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς, καταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφύ-
γον· οἱ δ' Ἑλλῆνες σὺν γέλωτι ὅπῃ τὰς σκηνάς
ἦλθον. ἡ δὲ Κίλιασα ἰδῶσα τὴν λαμφρότητα καὶ
τὴν τάξιν τῆς στρατοῦματος, ἐθαύμαζε· Κύρος δὲ
ἦδη, τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς βαρβάρους φόβον
ιδῶν.

ιθ'. Ἐντεῦθεν ὤξελαύνει σαθμὸς τρεῖς, πα-
ρασάγγας εἰκοσιν, εἰς Γινόριον, τῆς Φρυγίας πό-
λιν ἐχάτῳ. ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. ἐν-
τεῦθεν ὤξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας, σαθμὸς πέν-
τε, παρασάγγας τεράκοντα. ταύτῃ τῇ χώρῃ ἐ-
πέτρεψε ἑρπάσαι τοὺς Ἑλλησιν, ὡς πολέμιον ἐ-
σαν.

κ'. Ἐντεῦθεν ὁ Κύρος τῇ Κίλιασαν εἰς Κι-
λικίαν ὑποπέμπει τῇ ταχίστῃ ὁδῷ, καὶ σὺν
πέμψῃ αὐτῇ στρατιώταις, ὧς Μοῶν εἶχε, καὶ αὐ-
τὸν Μοῶντα τὸν Θεσσαλόν. Κύρος δὲ μὴ τῇ
ἀλ-

ἄλλων ὀξελαύνει δὲ Καππαδοκίας, σαθμὴς τέσσαρας, αἰθασάγγας ἑκοσι καὶ πέντε, πρὸς Δάαν, πόλιν οἰκαμένην, μεγάλῃ καὶ ὀδοαίμονα. ἐνταῦθα ἔμεινον ἡμέρας τρεῖς, ἐν αἷς Κύρος ἀπέκτεινον ἄνδρα Πέρσιον, Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἑτερόν τινα τῷ ὑπάρχων δυναστίῳ, αἰτιασάμενος ὅτι βελοῦεν αὐτῷ.

κα'. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο ἐσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν. ἡ δὲ εἰσβολὴν ὡς ὁδὸς ἀμαξίτος, ὀρθίᾳ ἰσχυρᾷ, καὶ ἀμύχανος εἰσελθεῖν στρατόματι, εἴ τις ἐκάλυψε. ἐλέγετο δὲ καὶ Συκύνεσιν εἶναι ὅτι τῷ ἄκρων, φυλάττοντα τὴν εἰσβολὴν. δι' ὃ ἔμεινον ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ· τῇ δ' ὑπεραίᾳ ἦκεν ἄγγελος, λέγων, ὅτι λοιπῶς εἴη Συκύνεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ἦδικο τό, τε Μενάνος στρατόμα, ὅτι ἐν Κιλικίᾳ εἴη εἶσω τῷ ὀρέῳ, καὶ ὅτι τειρέεις ἦκε ὀξυπλευσας ὑπὸ Γωνίας εἰς Κιλικίαν Τάμων ἔχοντα, τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτὸν Κύρος.

καβ'. Κύρος δὲ ἀνέβη ὅτι τὰ ὄρη, ἔδενος κωλύοντος, καὶ εἶδε (*) τὰς σκιῶς, καὶ ἐφύλαττον οἱ Κίλικες. ἐνταῦθεν δὲ κατέβαινον εἰς πεδίον μέγα, καλὸν καὶ ὀπίρρυτον, καὶ δασύραν παντοδαπῶν ἔμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυρᾶς καὶ κελιδᾶς φέροι. ὅρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρόν καὶ ὑψηλὸν πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θαλάτταν.

καγ'. Καταβάς δὲ, δὲ τότε τὸ πεδίον, ἤλασε σαθμὴς τέσσαρας, αἰθασάγγας πέντε καὶ ἑκο-

σιν,

(*) Εἶλε.

δ'. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τὰς Θρᾷκας ἐπολέ-
μισα, καὶ ὑπὲρ τῆς Εὐμάδος ἐτιμαρέμην μετ' ὑ-
μῶν, ἐκ τῆς Χερρόνησος αὐτὰς ἐξελαύνων, βελο-
μένους ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἐνοικῆντας Εὐκλῆας τῷ
γῆν. ἐπεὶ δὲ Κύρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπο-
ρόμην· ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοίην αὐτὸν, αὐτ'
ὦν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου.

ε'. Εὔτε δὲ ὑμεῖς οὐ βέλεσθε συμπορεύεσθαι,
ἀνάγκη δέ μοι ἢ ὑμᾶς πορόντα τῇ Κύρῃ φιλίᾳ
ῥῆσθαι, ἢ πρὸς ἐκείνον ψολάμενον μετ' ὑμῶν
εἶναι. εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω, ἔκ οἶδα· αἰρή-
σομαι δ' ἐν ὑμᾶς, καὶ σωὺ ὑμῖν ὅτι αὐτὸν δέη, πεί-
σομαι. καὶ ἔποτ' ἐρεῖ ὑδεῖς, ὡς ἐγὼ Εὐκλῆας ἀ-
γαγὼν εἰς τὰς βαρβάρους, πορόντας τὰς Εὐκλῆας,
τῷ τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην.

ς'. Ἀλλὰ εὔτε ὑμεῖς ἐμοὶ ἐκ ἐθέλετε πείθε-
σθαι, ὑδὲ ἐπισθαι, ἐγὼ σωὺ ὑμῖν ἔφομαι, καὶ
ὅτι αὐτὸν δέη, πείσομαι. νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶ-
ναι πατεῖδα, καὶ φίλους, καὶ συμμάχους, καὶ σωὺ
ὑμῖν μὴ αὐτὸν εἶναι τίμιος, ὅπως ἐὰν ὦ ὑμῶν δ'
ἐρημωθεῖς, ἔκ αὐτοῦ ἱκανὸς εἶναι οἶμαι ἕτ' αὐτὸν φί-
λον ὠφελῆσαι, ἕτ' αὐτὸν ἐχθρὸν ἀλεξήσασθαι. ὡς
ἐμὲ σωὺ ἰόντος ὅπῃ αὐτὸν καὶ ὑμεῖς, ἔγωγε τῷ γνῶ-
μῇ ἔχετε. »

ζ'. Ταῦτα εἰπὼν· οἱ δὲ στρατιῶνται, οἱ τε αὐτὰς
ἐκείνους, καὶ οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἀκέσαντες, ὅτι ἔφαίνετο
αὐτῷ βασιλέα πορεύεσθαι, ἐπήνεσαν. αὐτὰ δὲ
Ξονίης καὶ Πασίωνος πλείους ἢ διχίλιοι, λαβόντες
τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα, ἐστρατοπεδούσαντο πα-
ρὰ Κλεάρχῳ.

ἡ. Κύρος δὲ τέτοις λότορων τε καὶ λυπέμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον. ὁ δ' ἰσάει μὲν ἐκ ἡ-
δελε, λάθρα δὲ τῆς στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἀγ-
γελον, ἔλεγε θάρρειν, ὡς κατασησομένων τέπων εἰς
τὸ δέον· μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτὸν, αὐτὸς
δὲ ἐκ ἔφθι ἰσάει.

θ'. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τὰς αὐτὰς στρα-
τιώτας, καὶ τὰς προσελθόντας αὐτῷ, καὶ τῶν ἄλλων
τὸν βελόμενον, ἔλεξε τοιαύτῃ· “ Ἄνδρες στρατιῶται,
τὰ μὲν δὴ Κύρος δηλονότι ἔπος ἔχει πρὸς ἡμᾶς,
ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκείνον. ἔπε γὰρ ἡμεῖς ἐτι
ἐκείνους στρατιῶται, ἐπεὶ γὰρ ἐ συνιστόμεθα αὐτῷ·
ἔπε ἐκείνος ἡμῖν ἐτι μισθοδότης.

ι. Οὔτι μὲν τοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν,
οἶδα· ὥς τε καὶ μεταπεμπομένους αὐτῷ, ἐκ ἐδέλω
ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον, αἰχμαλώματος, ὅτι σύνοι-
δα ἐμαυτῷ πάντα ἐφελσμήνος αὐτόν· ἔπειτα δὲ καὶ
θεδιῶς, μὴ λαβὼν με δίκῃ ἐπιθῆ ὧν νομίζει ὑπ'
ἐμῷ ἡδικῆσθαι.

ια. Ἐμοὶ οὐδ' δοκεῖ ἔχ' ὥρα εἶναι ἡμῖν κα-
τάδεσθαι, ἐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βελόε-
σθαι ὅ, τι καὶ ποιεῖν ἐκ τέπων. καὶ εἴτε μύρομεν
οὐδ', σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι, ὅπως ἀσφαλέςα-
ται μύρομεν· εἴτε δὴ δοκεῖ ἀπικεῖναι, ὅπως ἀσφα-
λέςαται ἀπώμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἐξομεν·
αὐτὸ γὰρ τέπων ἔπε στρατηγῶν, ἔπε ἰδιώταις ὅφε-
λος ἔδεν.

ιβ'. Οὔ δὲ ἀνὴρ πολλὸν μὲν ἄξιός φίλος, καὶ
ἀν' φίλος ἢ χαλεπώτατος δ' ἐχθρὸς, ὃ ἀν' πο-
λέμιος ἢ· ἐτι δὲ θυάμιν ἔχει καὶ πεζῶν, καὶ ἵπ-
πικῶν,

πικρῶ, καὶ ναυτικῶ, ὡς πάντες ὁμοίως ὀρώμεν τε καὶ ὀπιδάμεθα· καὶ γὰρ εἰδὲ πόρρω δοκῶμεν μοι αὐτῶ καθεζέσθαι· ὥς ὥρα λέγειν ὅ,τι τις γιγνώσκει ἀριστὸν εἶναι. „

ιγ'. Ταῦτ' εἰπὼν, ἐπαύσατο. ἐκ δὲ τῶν ἀνίσταντο οἱ μὲν, ἐκ τῶν αὐτομάτῃ, λέγοντες ἃ ἐγγίγνωσκον, οἱ δὲ, καὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐγκέλευστοι, ὀπιδεκνυῦντες οἷα εἴη ἀπορία, ἀπὸ τῆς Κύρου γνώμης, καὶ μένιν καὶ ἀπιστοῦναι.

ιδ'. Εἰς δὲ δὴ εἶπε, προσποιούμενος ἀπώδειν ὥς τάχιστα πορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγὸς μὲν ἐλέσθαι ἄλλας ὥς τάχιστα, εἰ μὴ βέλτεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ὀπιδεκνυῦν ἀγοράζεσθαι, (ἢ δ' ἀγορὰ ὡς ἐν τῇ βαρβαρικῇ στρατιᾷ) καὶ συσκοιάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κύρον αἰτεῖν πλοῖα, ὥς ἁποπλέοιεν· εἰ δὲ μὴ διδῶν ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κύρον, ὅστις ὥς εἰς φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. εἰ δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῶν, συνπάτεσθαι τὴν ταχίστην· πέμψαι δὲ καὶ προκαταληφόμενος τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ (*) φθάσωσι μήτε ὁ Κύρος, μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλὰς καὶ πολλὰ χεῖματα ἔχοντο ἡρπακότες.

ιε'. Οὗτος μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπε· μῦθ' δὲ τῶν Κλέαρχος εἶπε τοσούτον· “ Ὡς μὲν στρατηγήσουντα ἐμὲ ταύτῃ τὴν στρατείᾳ, μηδεὶς ὑμῶν λαγέτω· (πολλὰ γὰρ ἐνορῶ, δι' ἃ ἐμοὶ τῶν εἰς ποινῆς) ὥς δὲ τῇ ἀνδρῶν, ὃν αὐτὸς ἐλθοῦν, πείσομαι ἢ δυ-

(*) Αἰ. βλάπτει.

ἢ δυνατὸν μάλισα· ἵνα εἰδῆτε, ὅτι καὶ ἀρχεσθαι
ἐπίσταμαι, ὥς τις καὶ ἄλλος μάλισα ἀνθρώπων. „

15. " Μετὰ δὲ τῆτον ἄλλος ἀνίστη, ἐπιδεικνύς
μὲν τὴν δόξαν τῶν πλοῖα αἰτεῖν κελύον-
τος, ὥσπερ πάλιν σόλον Κύρου μὴ ποιουμένου,
ἐπιδεικνύς δὲ ὡς εὖνδες οἶη, ἡγεμόνα αἰτεῖν ὡς
τῆς, ᾧ λυμαινόμεθα τὴν παῖσιν. εἰ δέ τι καὶ
τῷ ἡγεμόνι πισύσομεν, ᾧ αὖ Κύρος δῶ, τί κω-
λύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελύειν Κύρον προκαταλαμ-
βαίνει;

16. Εἰ γὰρ οὐκ οἶν μὲν αὖ εἰς τὰ πλοῖα
ἐμβαίνειν, ἀ ἡμῖν δοῖν, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς ταῖς
τειρήσει καταδύσῃ· φοβοίμην δ' αὖ τῷ ἡγεμόνι,
ᾧ αὖ δοῖν, ἐπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγοι, ὅθεν ἐχ-
οῖόν τε ἔσαι ἐξελεῖν. βελοίμην δ' αὖ, ἄκοντος
ἀπὸν Κύρου, λαθὼν αὐτὸν ἀπελεῖν· ὃ δὲ δυνα-
τόν ἐστιν.

17. Α' ἄλλ' ἐλάττω φημι, ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶ-
ναι· δοκεῖ δέ μοι, ἀνδρας ἐλθόντας πρὸς Κύρον
(οἵ τινες ἐπιπρόδοι) σὺν Κλεάρχῳ, ἐρωτᾶν ἐκεί-
νον, τί βέλτεται ἡμῖν χεῖρας εἶναι. καὶ μὲν ἢ ἢ
παῖσιν παραπλησίᾳ, οἷα περ καὶ πρότερον ἐχῆτο τοῖς
ξένοις, ἐπεσθαι καὶ ἡμᾶς, καὶ μὴ κακίως εἶναι τῷ
πρόσθεν τῶν συλλαβάντων.

18. Εἰ δὲ μείζων ἢ παῖσιν τῷ πρόσθεν
φαίνεται, καὶ ἐπιπρόδοι, καὶ ἐπιπρόδοι, ἀ-
ξίον ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πείσαντα πρὸς
φιλίαν ἀφίστασθαι· ἔγω γὰρ καὶ ἐπόμενοι ἂν φίλοι
αὐτῷ καὶ πρόδοι ἐποίμεθα, καὶ ἀπὸντες, ἀσ-
φαλῶς ἂν ἀπὸντες. ὅ, τι δ' αὖ πρὸς ταῦτα λέ-
γει,

γη, ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δὲ ἀκέσαντας πρὸς ταῦτα βεβλόσθαι. „

κ'. Ε'δοξε δὲ ταῦτα, καὶ αὐδρας ἐλόμενοι συὺ Κλεάρχῳ πέμπουσιν, οἱ ἡρώτων Κυρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκίοι (*) Α'βροκόμαν, ἐχθρὸν αὐδρα, ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σαθμῆς. πρὸς τῆτον ἔν ἔφη βέλεισθαι ἐλθεῖν· καὶ μὲν ἦ ἐκεῖ, πὺν δὲ κίω ἔφη χρῆζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ. ἦν δὲ φλόγη, ἡ μῆς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βεβλόσόμεθα.

κα'. Α'κέσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἵρετοί, ἀπαγγέλλασιν τοῖς στρατιώταις. τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἐπισθαι. προσαιτῶσι δὲ μισθὸν ὁ Κύρος ὑπηρεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν ἔκ πρότερον ἔφερον, αὐτὶ Δαρεῖκῃ τετα ἡμιδαρεικὰ τῷ μὲν τῷ στρατιώτῃ. ὅτι δ' ἐπὶ βασιλέα ἄγοι, ε'δ' ἐνταῦθ' ἦκεν ε'δεῖς, εὐ γε τῷ φα νερῷ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Δ'.

Ε'Ντεῦθεν ὀξελαύνει σαθμῆς δύο, παρασάγ-
γας δέκα, ἐπὶ τὸν (**) Φάρον ποταμὸν, ἔ-
κ τὸ εὖρος τετα πλέθρα. ἐντεῦθεν ὀξελαύνει
σαθμὸν ὅνα, παρασάγγας πεντε, ἐπὶ τὸν Πύ-
ραμον ποταμὸν, ἔκ τὸ εὖρος σάδιον. ἐντεῦθεν
ὀξελαύνει σαθμῆς δύο, παρασάγγας πεντεκαί-
δεκα,

(*) Α'λ. Α'χροκόμαν.

(**) Α'λ. Φάρον· Σάρον.

Ἡεροφ. Τόμ. Β'.

δεκα, εἰς Γασὺς, τῆς Κιλικίας ἐχάτω πόλιν, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, οἰκιστέω, μέγαλιν καὶ δαδαίμονα.

β'. Ἐνταῦθα ἔμεινον ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρήσαν ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε, καὶ ἐπὶ ταύταις ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. ἡγεῖτο δ' αὐτῶν Ταμῶς Αἰγύπτιος, ἐξ Ἐφέου, ἔχων ναῦς ἑπτάρας Κύρῳ πέντε καὶ εἰκοσιν, αἷς ἐπολιόρχει Μίλητον, ὅτι Τισαφέρνη φίλη αὐτῷ, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸς αὐτόν.

γ'. Παρῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος δ' Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετὰπεμπτες ὑπὸ Κύρῳ, ἐπτακοσίαις ἔχων ὀπλίταις, ὧν ἐστράγγει παρὰ Κύρῳ· αἱ δὲ νῆες ὥρμην παρὰ τῷ Κύρῳ σκηνώ. ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ' Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἑλλήνες ἀποσάντες ἦλθον παρὰ Κύρον, πετρακόσιοι ὀπλίται, καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλείᾳ.

δ'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρόν σῶα, παρασάγγας πέντε, ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεῖχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν, πρὸς τῆς Κιλικίας, Συρίνεσις εἶχε καὶ Κιλικίων φυλακή· τὸ δ' ἔξω, τὸ πρὸς τῆς Συρίας, βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. διὰ μέσσω δὲ τῶν ῥεῖ ποταμῶς, (*) Κέρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρων. ἅπαν δὲ τὸ μέσον πῶν τειχῶν ἦσαν σάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν ἐν αὐτῷ βία. αὐτὸ γὰρ ἡ πάροδος εἰσὴν, καὶ τὰ τεῖχη εἰς τῷ θαλάτταν καθήκοντα, ὑπερθεῖν δὲ ἦσαν πέτραι ἡλί-

(*) Ἀ. Κέρσος.

λίβατοι. ὅπῃ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφείσῃ-
κεσαν πύλαι.

ε. Ταύτης εἵνεκα τῆς παρόδου Κύρος τὰς ναῦς
μετεπέμψατο, ὅπως ὀπλίτας ἀποβιβάσειεν εἰς αὐ-
τὴν καὶ ἐξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τὰς πολεμί-
κας παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ὅπῃ ταῖς Συρίαις πύ-
λαις· ὅπερ ᾤετο ποιήσειν τὸν Ἀβροκόμαν ὁ Κύ-
ρος, ἔχοντα πολὺ στρατόμα. Ἀβροκόμας δὲ ἐ-
πεί τοῦτο ἐποίησατο· ἀλλ' ἐπεὶ ἤκεν Κύρον, ἐν Κι-
κίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης πρὸς βασιλέα
ἀπήλαυνεν, ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας
στρατιᾶς.

ς. Ἐνταῦθεν ἐξελαύνει πρὸς Συρίαν στρατὸν
εἰς αὐτήν, πρὸς ἀσάγγας πρὸς αὐτήν, εἰς Μυριάνδρον, πό-
λιν οἰκισμένην ὑπὸ Φοινίκων, ἐν τῇ θαλάττῃ.
ἐμπόριον δ' ἔχει τὸ χωρίον, καὶ ὥρμην αὐτῷ· ὅλ-
κας ποταμοί.

ζ. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ καὶ Ξέρξης
ὁ Ἀρκᾶς στρατηγός, καὶ Πασίων ὁ Μεγαρότης, ἐμ-
βαύτες εἰς πλοῖον, καὶ τὰ πλείεσθ' ἄξια ἐνδύμε-
νοι, ἀπέπλευσαν (ὡς μύθοι πλείστοις ἔδοκει)
φιλοτιμηθέντες, ὅτι τὰς στρατιώτας αὐτῶν πρὸς
Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπίοντας εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα πάλιν, καὶ εἰς πρὸς βασιλέα, εἶα Κύρος
τὸν Κλέαρχον ἔχειν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἦσαν ἀφανείς,
διηλθεν ὁ λόγος, ὅτι διάκοι αὐτὰς Κύρος τει-
νέρεσι. καὶ οἱ μὲν εἶχοντο ὡς δολίως ὄντας αὐτὰς λη-
θῆναι· οἱ δ' ὥκτερον εἰ ἀλώσονται.

η. Κύρος δὲ συγκαλέσας τὰς στρατιὰς, εἶ-
πεν· Ἄπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξέρξης καὶ Πασίων·

ἀλλ' εὖγε μὴ τοι ὀπσιδάωσαν, ὅτι ἔτε ὑποδεδράκασιν· (οἶδα γὰρ ὅπῃ οἴχονται) ἔτε ὑποπεφύλασιν· ἔχω γὰρ τειήρεις, ὥς ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλεῖον. ἀλλὰ μὰ τοὺς Οἰοὺς, οὐκ ἔγωγε αὐτὲς διώξω, εἰ δὲ ἔρεῖ ἄδεις, ὥς ἐγὼ, ἕως μὴ αὐτὴν παρῇ τις, χῶμαι. ἐπειδὴ δὲ ἀπιέναι βάλῃται, συλλαβὴν καὶ αὐτὲς κακῶς ποιεῖ, καὶ τὰ χήματα ἀποσυλῶ, ἀλλὰ ἰόντων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι κακίαι εἰσὶ καὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς καὶ ἐκείνας. καὶ τοι ἔχω γε αὐτὰ καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας, ἐν Τράλλεσι φρερέμετα. ἀλλ' εἰ δὲ τέκων σερήσονται, ἀλλ' ὑπολήθονται, τῆς ἀρόθεν ἕνεκα καὶ ἐμὲ ἀρεπῆς. »

Δ'. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δ' Ἑλλήνες, εἴ τις καὶ ἀδυμότερος ἢ πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκύνσαντες τὴν Κύρον ἀρετίῳ, ἥδιον καὶ ἀδυμότερον σινεπορόβοντο. μὴ δὲ ταῦτα Κύρος ἐξελαύνει σαθρὰς τέσσαρας, καὶ ἀσάγγας εἰκοσιν. ὅπῃ πὺν Χάλλον ποταμὸν, ὅπου τὸ εὖρος πλέθρε, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ παρῶν, ἔς οἱ Σύροι Θιᾶς ἐνόμιζον, καὶ ἀδικεῖν ἐκ εἰων, εἰ δὲ τὰς ἀριστεράς, αἱ δὲ καὶ αἱ ἐς ἐσπέρην, Παρυσάτιδος ἦσαν, (*) εἰς ζωὴν δεδομέναι.

Ε'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθρὰς πάντες, καὶ ἀσάγγας τελείοντα, ὅπῃ τὰς πηγὰς τῆς (**) Δαρδάκος ποταμῆς, ἔς τὸ εὖρος πλέθρε. ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσιος βασιλεία, τῆς Συρίας ἀρχαῖος, καὶ Παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔχων

πάν-

(*) Α' μ. εἰς ζωὴν.

(**) Α' μ. Δάρδης.

πάντα, ὅσα ὦραι φύσει. Κύρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε, καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

ι.α. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σαθμὸς τρεῖς, παρσάγγας πεντεκαίδεκα, ἐπὶ τὸν Εὐφράτῳ ποταμὸν, ὅντα τὸ εὖρος τεττάρων σαδίων. καὶ πόλις αὐτόθι ὤκειτο, μεγάλη καὶ Ἀδαίμων, Θάφακος ὀνόματι. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας πέντε· καὶ Κύρος μεταπεμφάμηνος τῆς στρατῆρος τῇ Εὐλῳ, ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν, εἰς Βαβυλῶνα, καὶ κολάει αὐτὰς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις, καὶ ἀναπείθειν ἑπεῖθαι.

ι.β. Οἱ δὲ, ποιήσαντες Ἐκκλησίαν, ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτὰς πάλαι ταῦτα εἰδότας κρύπτειν. καὶ ἐκ ἔφασαν ἰσχύαι, αὐ μὴ τις αὐτοῖς χήματα διδῶ, ὥσπερ καὶ τοῖς προτέροις μὲν Κύρος ἀναβᾶσι ἄδᾶ τὸν πατέρα τῶ Κυρος, καὶ ταῦτα, ἐκ ἐπὶ μάχῃ ἰόντων, ἀλλὰ καλῶντος τῶ πατρὸς Κυρον.

ι.γ. Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἀπήγγελλον. ὁ δ' ὑπέχετο ἀνδρὶ ἐκάσῳ δῶσειν πέντε ἀργυρεῖς μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ, μέχρ' αὐ καταισθήσῃ τὰς Εὐλῳ εἰς Γωνίαν πάλιν. τὸ μὲν δὲ πολὺ τῶ Εὐλῳικῷ ὑπὸς ἐπείδῃ. Μουσὼν δὲ, πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσασιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἔφονται Κύρῳ, ἢ ἔ, σωξέξε τὸ αὐτῷ ἐράτομα χωρὶς τῶ ἄλλων, καὶ ἔλεξε τὰδε·

ι.δ. “ Ἄνδρες, εἰὰν ἐμοὶ πειδῆτε, ἔτε κινδυνόσαντες, ἔτε πονήσαντες, τῶ ἄλλων πλέον προ-

τιμήσεσθε στρατιῶν ὑπὸ Κύρου . τί οὐκ κελύβω ποιῆσαι ; νῦν δέεται Κύρος ἑπεῖσαι τὰς Εἰληνας ὑπὸ βασιλείᾳ . ἐγὼ ἐν φημί ἡμᾶς χεῖναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν , πλεῖν δὴλον εἶναι , ὅτι οἱ ἄλλοι Εἰληναὶ ὑποκρινέονται Κύρῳ . ὡς μὲν γὰρ ψεύσονται ἑπεῖσαι , ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι , ἄρξαντες τὰ διαβαίνειν , καὶ ὡς ἀποδυμνάτοις ὑμῖν ἔστι χάριν εἶσεται Κύρος , καὶ ἀποδώσει (ὅπισθαι δ' εἴ τις καὶ ἄλλος) ὡς δ' ἀποψεύσονται οἱ ἄλλοι , ἀπικον μὲν πάντες εἰς τὴν παλιν . ὑμῖν δ' ὡς μόνοις περὶ τοῦ ποταμοῦ , πισοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρένας καὶ εἰς λοχαγίας , καὶ ἄλλος ἕτινος αὐτὸν δίδωσι , οἶδα ὅτι ὡς φίλος τὸν ἐξέσθαι Κύρος .

14. Ἀκούσαντες ταῦτα , ἐπείθοντο , καὶ διέβησαν , πλεῖν τὰς ἄλλων ἀποκρίνασθαι . Κύρος δ' ἐπεὶ ἤδειτο διαβηκτικῶς , ἤδητε , καὶ τὰ στρατόματι πέμψας Γλαῦν , εἶπεν . “ Εἰ γὰρ μὲν , ὡς αὐτοὶ , ἤδη ὑμᾶς ἐπαιτῶ . ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινεῖτε , ἐμοὶ μελήσει , ἢ μηκέτι με Κύρον νομίζετε . ”

15. Οἱ μὲν δὲ στρατιῶται , ἐν ἐλπίσι μεγάλας ὄντες , εὖχοντο αὐτὸν εὐτυχεῖν . Μενῶνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγχετο πέμψαι μεγαλοπρεπῆ . ταῦτα δὲ ποιήσας , διέβαινε . συνεέπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στρατόμα αὐτῷ ἅπαν , καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν ἑδεῖς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τῷ ποταμῷ .

16. Οἱ δὲ Θαφκλινοὶ ἔλεγον , ὅτι ἐπὶ πάποθ' ἄπο τοῦ ποταμοῦ διαβατὴς γένοιτο περὶ τῆς , εἰ μὴ τότε ,

τε, ἀλλὰ πλοίοις· ἃ τότε Ἀβροκόμας πορῶν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ. ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι, καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ, ὥς βασιλεύσονται.

ιθ'. Ἐντεῦθεν ὀξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σαθρὰς ἐνεία, παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνεῖται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμὸν. ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολ-
λαι, μεσαὶ σίτῃ καὶ οἴνῳ. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
τρῆς, καὶ ἐπισιτίσαντο.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Ε'Ντεῦθεν ὀξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας, τὸν
Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, σαθρὰς
ἐρήμους πέντε, παρασάγγας τετράκοντα καὶ πέντε.
ἐν τῷ τῷ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον, ἅπαν
ὁμαλὸν ὥσπερ θάλαττα, ἀφινθίς δὲ πλήρες· εἰ
δέ τι καὶ ἄλλο ἐν ἦν ὕλης ἢ καλάμης, ἅπαντα ἦσαν
δωάδη, ὥσπερ ἀράματα.

β'. Διόδρον δ' ἐδού ἐν αὐτῷ. θηρία δὲ, πλείστοι
μὲν οἱ ἄγριοι ὄνοι, ἐκ ὀλίγων δὲ σκεδοὶ αἱ με-
γάλοι. ἐν ἦσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα
δὲ τὰ θηρία οἱ ἵππεῖς ἐδίωκον ἐν ἰσότητι. καὶ οἱ μὲν
ὄνοι, ἐπεὶ τις διώκοι, ποροδραμόντες ἀνείσηκσαν·
(πολὺ γὰρ τῷ ἵππῳ θάττον ἔτρεχον) καὶ πάλιν
ἐπεὶ πλησιάζοι ὁ ἵππος, ταυτὰ ἐποίουν· ὥστε ἐκ
αὐτῶν λαβεῖν, εἰ μὴ διασάντες οἱ ἵππεῖς θηρῶν
διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. τὰ δὲ κρέα τῶν ἀλι-
σκομένων αὐτῶν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώ-
τερα δέ.

γ'. Στρεβδὸν δὲ εὐθείς ἔλαβον· οἱ δὲ διώξαντες
τῷ ἱππέων ταχυ' ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέπτα ἀ-
ποφύγεσα, τοῖς μὴ ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν
ἄρασα, ὥσπερ ἰσὶν χρωμένη. τὰς δὲ ὠτίδας, αὖ
τις ταχυ' ἀνίστη, ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ
βραχυ', ὥσπερ πέρδικες, καὶ ταχυ' ἀπαγορεύσι.
παδὲ κρέα αὐτῶν ἥδις αὖ.

δ'. Πορδύμνησι δὲ ἔχ' αὐτῆς τῆς χώρας, ἀφι-
κνύνται ὅπῃ τὸν Μασκαῦ ποταμὸν, τὸ εὖρος πλε-
θειαιὸν, ἐνταῦθα αὖ πόλις ἐρήμη μεγάλη, ὄνομα
δὲ αὐτῇ Κορσωπὴ, θεωρεῖται δὲ αὐτῇ ὑπὸ τῇ
Μασκαῦ κύκλῳ. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς,
καὶ ἐπεσιτίσασα τὸ σράτομα.

ε'. Ἐντεῦθεν ὀξελαύνει σαθρὰς ἐρήμους τρεῖς-
σκαίδεκα, ὡξασάγγας ἐνενήκοντα, τὸν Εὐφρά-
τῶν ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται ὅπῃ
πύλας. ἐν τέτοις τοῖς σαθροῖς πολλὰ τῶν ὑπο-
ζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ τῇ λιμῇ· καὶ γὰρ αὖ χόρτος,
καὶ ἄλλο δένδρον ἔδεν, ἀλλὰ ψιλὴ αὖ ἅπασα
ἡ χώρα. οἱ δὲ ἐνοικῶντες, ὄντες ἀλέτας θεωρῶντες τὸν
ποταμὸν ὀρύττοντες, καὶ ποιουῶντες, εἰς Βαβυ-
λῶνα ἦγον καὶ ἐπώλου, καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον
ἔζων.

ς'. Τὸ δὲ σράτομα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πεία-
σαι ἐκ αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδία ἀγορᾷ, ἐν τῇ
Κύρῃ βαρβαρικῇ, τῶν καπιδίων ἀλόφρων ἢ ἀλ-
φίπων, τεττάρων σίγλων. ὁ δὲ σίγλος δυνάται
ἑπτὰ ὀβολὸς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικὸς. ἡ δὲ καπιδί-
ον δυνάμις Ἀττικὸς ἔχεται. κρέα δὲ ἐθίον-
τες οἱ σφρατίζονται διεγίγνοντο.

ζ'. Ἦν δὲ τέτων τῶν σαθρῶν, ἔς παῦν μακρὸς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βέλοιτο ῥατελέσαι, ἢ πρὸς χιλόν. καὶ δὴ ποτε εὐνοχωρίας καὶ πηλῆ φανόντος ταῖς ἀμάξαις δυαπορόντε, ἐπέστη ὁ Κύρος σὺν τοῖς πατρὶ ἀντὶν ἀείσοις καὶ δόδαιμονιστάοις, ἔταξε Γλῆν καὶ Πίγρητα, λαβόντας τὴν βαρβαρικὴν στρατὸν συνεπιβιβάζειν τὰς ἀμάξας.

η'. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκεν αὐτῷ χολαίως ποιεῖν, ὥσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τὰς πατρὶν ἀντὶν Πέρσας τὰς κρατίστες συνεπιπαιῦσαι τὰς ἀμάξας. οὐδα δὲ μέρος τι τῆς εὐταξίας ὑπὸ θεάσανθαι. ῥίψαντες γὰρ τὰς πορφυρῆς καύδους, ὅπερ ἕκαστος ἔτυχον ἐσηκῶς, ἴσαντο, (ὥσπερ αὖ δράμοιτις περὶ εἰκῆς,) καὶ μάλα κατὰ φανῆς γιγλόφα, ἔχοντες τὰς τε τὰς πολυτελεῖς χιτῶνας, καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας· οἷοι δὲ καὶ σριπτὰς περὶ τῇ τραχύλῳ, καὶ ψέλλια ὅπῃ τῶν χειρῶν. οὐδὲν δὲ σὺν τέτοις ἐπισπιδήσαντες εἰς τὸν πηλόν, θάττον ἢ ὥς τις αὐτὸν ἄντο, μετῴρως ἐξεκόμεσαν τὰς ἀμάξας.

θ'. Τὸ δὲ σὺνπαν, δῆλος ὑπὸ Κύρος ἀπείδων παῖσαν τὴν ὁδόν, καὶ ἔρῃ ῥατερίβων, ὅπερ μὴ ὅπῃ σιτισμῷ οὐκ ἔνεκα, ἢ τινὸς ἄλλης ἀναγκαίης ἐκαθέζετο· νομίζων, ὅσῳ μᾶλλον αὐτὸν θάττον ἔλθοι, τοσῶτον ἀπαρασκήλαστοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ χολαιότερον, τοσῶτον πλέον βασιλεῖ συναγείρεσθαι στρατόμα. καὶ συμριδεῖν δ' ὑπὸ τῇ προσέχοντι τὸν νοῦν, ἢ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μᾶλλον χάρας καὶ ἀνθρώπων ἰχυρὰ ἔσα, τῇ δὲ μήκει ἰπῶν ὁδῶν, καὶ τῇ διεσπασθαι τὰς δυνάμεις, ἀσθενῆς, εἴ τις ῥα ταχέως τὸν πόλεμον ποιοῖτο.

ί. Πέραν δὲ τῷ Εὐφράτι, καὶ τὰς ἐρήμους σα-
θμῆς, ὡς πόλεις ὀδοδείκων καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ
Καρμαίνη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ
ἐπιπύδεια, χεῖλαις διαβαίνοντες ὧδε· διφθέρας,
αἷς εἶχον σεγάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτε κέφου· ἐ-
τα συῶγον καὶ συνέσπων, ὥς μὴ ἄπτεσθαι (*)
τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ. ἐπὶ τέτων διέβαινον, καὶ ἐ-
λάμβανον τὰ ἐπιπύδεια, οἰνόν τε ἐκ τῆς βαλαίου
πεποιημένον τῆς ἀπὸ τῷ φοίνικος, καὶ τίτον μελί-
της. τὸτο γὰρ ὡς ἐν τῇ χώρᾳ πλείστον.

ί. α. Ἀμφιλεξάντων δὲ τι ἐνταῦθα πῶν τῷ τῷ
Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῷ Κλέαρχῳ, ὁ Κλέαρ-
χος κείνας ἀδικεῖν τὸν τῷ Μένωνος, πληγὰς ἐνέ-
βαλεν· ὁ δ' ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτῷ στρατόμα, ἔλε-
γεν. ἀκέσαντες δ' οἱ στρατιῶται, ἐχαλέπαινον, καὶ
ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλέαρχῳ.

ί. β. Τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ
τῷ διάβασιν τῷ ποταμῷ, καὶ ἐκεῖ κατασκευάμε-
νος τῷ ἀγορᾷ, ἀφιππύει ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκη-
νῷ διὰ τῷ Μένωνος στρατόματος, σὺν ὀλίγοις
τοῖς περὶ αὐτόν. Κῦρος δ' ἄπα ἦκεν, ἀλλ' ἔτι προ-
σῆλαινε. πῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα χίζων
τις, ὥς εἶδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα, ἴησι τῇ αὐ-
τῇ. καὶ ἔτος μὲν αὐτῷ ἤμαρτεν, ἄλλος δὲ λίδω,
καὶ ἄλλος· εἴτα πολλοὶ, κραυγῆς γενομένης.

ί. γ. Οἱ δὲ καταφύγει εἰς τὸ ἑαυτῷ στραπευμα,
καὶ ἀφ' οὗ παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα, καὶ τὰς μὲν
ὀπλί-

(*) Ἀ. κορυφῆς.

ὀπλίτας ἐκέλευσεν αὐτῷ μέναι, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θύσας· αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰς Θρᾶκας καὶ τὰς ἱππέας, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατόματι πλείους ἢ τετταράκοντα, (τῶν δ' οἱ πλείους Θρᾶκες) ἤλαυνεν ὅπῃ τὰς Μενώνας, ὥς ἐκείνας ἐκπεπληχθαι, καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα. οἱ δὲ καὶ ἔσασαν ἀπορουῶτες τοῦ θαύματι.

ιδ'. Ο' δὲ Πρόξενος (ἔτυχε γὰρ ὕστερον πρὸς σιῶν) καὶ πάξις αὐτῷ ἐπομενὴ τῷ ὀπλιτῷ, ὁ δ' αὖθις ἐν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων, ἔδετο τὰ ὅπλα, καὶ εἶδετο τῷ Κλεάρχῳ μὴ ποιεῖν ταῦτα. ὁ δὲ ἐχαλέπαινον, ὅτι αὐτῷ ὀλίγη δεισιμαντος καταλούσῃναι, πρᾶως λέγοι τὸ αὐτῷ πάθος· ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τῶ μέσου ὀξίζεσθαι.

ιε'. Ἐν τῷ δὲ, ἐπεὶ ἤκε Κύρος, καὶ ἐπύθετο τὸ θαῦμα, ὁ αὖθις ἔλαβε τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, καὶ σὺν τοῖς παρῶσι τῷ πλείων (*) ἤκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει ὧδε· “ Κλέαρχε, καὶ Πρόξενε, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἐλληνες, ἐκ ἴσε ὅ, τι ποιεῖτε. εἰ γάρ τινα ἀλλήλοισι μάχῃ σιμάφετε, νομίζετε ἐν τῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ τε κατακεκόφθαι, καὶ ὑμᾶς ἔ ποτὶ ἐμὲ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῷ ἡμετέρων ἐχόντων, πάντες ἔτοι, ἅς ἐρᾶτε, βάρβαροι πολεμιώτεροι ὑμῖν ἔσονται τῷ πρὸ βασιλεῖ ὄντων. ” ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος, ἐν ἑαυτῷ ἐγκράτετο, καὶ

(*) Α' α. Σὺν τοῖς πλείοσι τῷ παρόντων. Περσῶν, πρὸ πλείων.

καὶ παυσάμενοι ἀμφοτέροι καὶ χάραν ἔδοντο τὰ ὄπλα.

Κ Ε Φ Α' Λ. ς.

ΕΝτεῦθεν ποροϊόντων, ἐφαίνετο ἵχνη ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δὲ εἶναι ὁ σίβος ὡς δι-
χιλίων ἵππων. ἔτι ποροϊόντες ἔκαιον καὶ χιλόν, καὶ
εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἔω. Οὐρόντας δὲ Πέρσης ἀνὴρ,
γινέει τὴν προσήκων βασιλεῖ, καὶ τὰ (*) πολέμια λε-
γόμενος ἐν ταῖς αἰεσίς Περσῶν, ἐπιβαλόμενος Κύ-
ρῳ, καὶ πορόθεν πολέμησας.

β'. Καταλλαγείς δὲ εἰς τὸν Κύρῳ, εἶπεν· εἰ αὐ-
τῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τὰς ποροκατακαίοντας
ἱππέας ἢ κατακαίνοι αὐτὸν ἐνεδρόσας, ἢ ζῶντας
πολλὰς αὐτῷ ἔλοι, καὶ καλύψει τὴν καίειν ἐπιόν-
τας, καὶ ποιήσειεν ὥστε μήποτε διώσθαι αὐτὸς,
ὡς δὲ Κύρῳ ἐλάσαντι ταῦτα ἔδωκε ὠφέλιμα εἶ-
ναι· καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἐκά-
στε τῶν ἡγεμόνων.

γ'. Οὗ δὲ Οὐρόντας, νομίσας ἐποίμας αὐτῷ εἶ-
ναι τὰς ἱππέας, γράφει ἐπιστολὴν πρὸς βασιλέα,
ὅτι ἥξει ἔχων ἱππέας ὡς αὐτὸν διώσεται πλείους·
ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτῷ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν, ὡς
φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. ἐν τῷ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ
καὶ πῶς πορόθεν φιλίας ὑπομνήματα, καὶ πίστεως.
ταῦτα τῷ ἐπιστολῷ δίδωσι πιστῶ ἀνδρὶ, ὡς ᾔετο.

δ'. Ο'

(*) Α. πολέμικα.

δ'. Ο' δὲ λαβὼν, Κύρῳ δείκνυσιν. ἀναγνῶς δὲ αὐτῷ Κύρος, συλλαμβαίνει Ο'ρόντιν, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν αὐτὴ σκηνὴν Περσῶν τὰς ἀείρας. ἦν δὲ αὐτὸν ἑπτὰ· καὶ τὰς ἦν Ε'κλῶων στρατηγὰς ἐκέλευεν ὀπλίτας ἀγαγεῖν, τῶς δὲ θείσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὐτὴ σκηνήν. οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, ἀγαγόντες ὡς τειχιλίους ὀπλίτας.

ε'. Κλέαρχον δὲ καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει ἀροτιμηθῆναι μάλιστα ἦν Ε'κλῶων. ἐπεὶ δ' ἐξήλθον, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τῷ Ο'ρόντι, ὡς ἐγίνετο. εἰ γὰρ ἀπόρρητον ἔν. ἔφη δὲ Κύρον ἀρχειν τῷ λόγῳ ὧδε·

ς'. “Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βελούδιμος ὅ,τι δικαιοτάτον, καὶ πρὸς Θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τῷτο παράξω περὶ Ο'ρόντις τεταῖ. τῷτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον ἐμοὶ εἶναι. ἐπεὶ δὲ ταχθεὶς, ὡς ἔφη αὐτὸς, ὑπὸ τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ, ἔτος ἐπολέμησεν ἐμοί, ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσηπολεμῶν ἐποίησα, ὥς ἐδόξαι τέτρα τῷ πρὸς ἐμὲ πολέμῳ παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα.

ζ'. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ Ο'ρόντις, ἔστιν ὅ,τι σε ἠδίκησα; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔ. πάλιν δὲ Κύρος ἠρώτα· ἔκῃν ὑσέρον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, εἰ δὲ ὑπ' ἐμῷ ἀδικέμενος, ἀποσὰς εἰς Μυσίαν, κακῶς ἐποίησιν τὴν ἐμὴν χώραν ὅ,τι ἐδύτω; ἔφη ὁ Ο'ρόντις. ἔκῃν, ἔφη ὁ Κύρος, ὅπότ' αὐτὸς ἐγὼ τὴν σιαντὴ δυνάμειν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν

τῆς

τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν, μεταμελεῖσθαί σοι ἔφησθα, καὶ πείσας ἐμὲ, πισταὶ πάλιν ἔδωκάς μοι, καὶ ἔλαβες παρ' ἐμῆ; καὶ ταῦθ' ὁμολόγει ὁ Ὀρόντης.

η'. Τί ἔν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμῆ, καὶ ποτρίτον ὀπιβελεύων μοι φανερὸς γέγονας; εἰπόντος δὲ τῷ Ὀρόντῃ ὅτι ἐδὼν ἀδικηθεὶς, ἠρώπισεν ὁ Κῦρος αὐτὸν, ὁμολογεῖς ἔν περ ἐμὲ ἀδικος εἶναι; ἢ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντης. ἐκ τῆς πάλιν ἠρώπισεν ὁ Κῦρος· ἔτι ἔν αὖ γυνόιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ καὶ φίλος καὶ πῖσός; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐδ' εἰ γυνόιμην, ὦ Κῦρε, σοὶ γ' αὖ ἔτι ποτὲ δοῦμαι.

θ'. Πρὸς ταῦτα ὁ Κῦρος εἶπε τοῖς παρῶσιν· ὁ μὲν αὖτε τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· ὑμῶν δὲ σὺ παῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅτι σοὶ δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε· Συμβελεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τῶτον ἐμποδῶν ποιεῖσθαι ὥς τάχιστα· ὥς μηκέτι δίοι τῶτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ χολὴ ἡμῖν, τὸ καὶ τῶτον εἶναι, τὸς ἐθέλοντας φίλους τέτρε εὖ ποιῆν. „

ι'. Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τὸς ἄλλας προσθέσθαι. μὲν ταῦτα κελύδοντος Κῦρος ἐλάβοντο τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην, ὅπῃ θανάτῳ, ἅπαντες ἀναστάντες, καὶ οἱ συγγενεῖς. εἶπε δὲ ὀξῆγον αὐτὸν οἷς προσετάχθη. ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἱ περ ἀρόσθων προσεκυώνον, καὶ τότε προσεκυώησαν, καὶ περ εἰδόντες ὅτι ὅπῃ θανάτῳ ἄγοιτο.

ι α'. Εἰπὲν δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτα σκηνίῳ εἰσῆλθαι, τῷ πισοπάτῃ τῷ Κῦρος σκηπτέχῳ, μὲν ταῦ-

ταῦτα ἔτε ζῶντα Οῤόντην, ἔτε τεθνεῶτα ὑδεῖς
 πῶποτε εἶδεν, ὑδ' ὅπως ἀπέθανεν ὑδεῖς εἰδῶς ἔλε-
 γον. εἰκάζον δ' ἄλλοι ἄλλως. τάφος δ' ὑδεῖς πῶ-
 ποτε αὐτῷ ἐφαίνε.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ζ'.

Ε'Ντεῦθεν ὀξυλαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σα-
 θυὰς τρεῖς, παρασάγγας δώδεκα. ἐν δὲ
 τῷ τέτρω σαθυῶ Κῦρος ὀξέτασιν ποιῆται τῷ
 Ἑλλήνων καὶ τῷ βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ, περὶ
 μέσας νύκτας· (ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιέσαν ἔω
 ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατόματι μαχόμενον) καὶ
 ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τῷ διξιῷ κέρως ἡγεῖσθαι,
 Μείωνα δὲ τὸν Θειταλὸν τῷ δ'ωνύμῳ· αὐτὸς δὲ
 τὲς ἑαυτοῦ διέταττε.

β'. Μετὰ δὲ τὴν ὀξέτασιν, ἅμα τῇ ἐπιέσῃ
 ἡμέρᾳ, αὐτόμολοι παρὰ μεγάλην βασιλείαν ἡκοντες
 ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλείας στρατιάς.
 Κῦρος δὲ συγκαλέσας τὰς στρατηγὰς καὶ λοχαγὰς
 τῷ Ἑλλήνων, συνεβέβλετο τότε, πῶς αὖ τὴν μά-
 χην ποιῶντο· καὶ αὐτὲς (*) παρήνει θαρρύνων
 τοιάδε.

γ'. “Ὡς ἄνδρες Ἑῴηνες, ἐκ ἀνθρώπων ἀπο-
 ρῶν βαρβάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομί-
 ζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς
 εἶναι, διὰ τὸ ποτὶ προσέλαβον. ὅπως οὐκ ἔσσηςθε
 ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε, καὶ ὑπὲρ
 ἧς

(*) Α' λ. αὐτοῖς.

ἥς ὑμᾶς ἐγὼ δίδαιμορίζω. εὐ γὰρ ἴσε, ὅτι τὴν
ἐλδοθερίαν ἐλοίμην αὐτὸν ὧν ἔχω πάντων καὶ
ἄλλων πολλαπλασίων.

δ'. Ὅπως δὲ εἶδῃτε εἰς οἶον ἔρχεσθε ἀγῶνα,
ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω. τὸ μὲν πλῆθος πολὺ, καὶ πολ-
λὴ κραυγὴ ἐπίασιν· αὐτὰ δὲ ταῦτα ἀνάχνηθε, τὰλλα
καὶ αἰχμῶνταί μοι δοκῶ οἷος ἡμῶν γνώσεσθε τὰς ἐν
τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων,
καὶ δότλων γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἶκαδε
βεβόλοντον ἀπικνῶναι τοῖς οἴκοι ζήλωτον ποιήσω ἀ-
πελθεῖν, πολλὰς δ' οἶμαι ποιήσῃν τὰ παρ' ἐμοὶ
αἰρήσεσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι.

ε'. Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρών, φυγὰς Σάμιος,
πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε· “καὶ μὲν, ὦ Κύρε, λέ-
γασιν τινὲς, ὅτι πολλὰ ὑπὸ χιρῇ νῦν, διὰ τὸ ἐν
τοῖσιν εἶναι τὸ κινδύνου τὸ προσιόντος. αὐτὸ δ' εὖ
γινώσκῃς, καὶ μεμνήσθαι σε· οἷοι δὲ, εἰ μὲν
μνηστέον καὶ βέλοιο, δυνάσθαι αὐτὸν ἀποδοῦναι, ὅσα
ὑπὸ χιρῇ.”

στ'. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύρος· “ἀλλ' ἔτι
μῦθ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἢ ἀρχὴν ἢ πατρίδα, πρὸς
μῦθ' ἢ μεσημβρίαν, μέγας καὶ καῦμα καὶ δύ-
νανται οἰκεῖν οἱ ἄνθρωποι· πρὸς δὲ ἄρκτον, μέγας
ὅτε καὶ χειμῶνα, τὰ δ' ἐν μέσῳ τέτων ἅπαντα
σατραπάεσσιν οἱ τὸ ἐμὲ ἀδελφεοὶ φίλοι. καὶ δ' ἡμεῖς
νικήσωμεν, ὑμᾶς δὲ τὰς ἡμετέρας φίλας τέτων ἐγ-
κρατεῖς ποιῆσαι. ὥστε καὶ τοῦτο δίδωκα, μὴ οὐκ ἔ-
χω ὅ, τι δῶ ἐκάσῳ τῶν φίλων, αὐτὸ εὖ γινώσκῃς, ἀλ-
λὰ μὴ ἐκ ἔχω ἱκανὲς, οἷς δῶ. ὑμῶν δὲ τῶν ἑλ-
λῶν καὶ σέφανον ἐκάσῳ χρυσὸν δώσω.

ζ'. Οἱ

ζ'. Οἱ δὲ, ταῦτα ἀκούσαντες, αὐτοὶ τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξηγγέλλον. εἰσήεσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἱ τε στρατηγοί, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήων τινές, ἀξιοῦντες εἰδέναι, τί σφίσιν ἔσαι, ἐὰν κρατήσωσιν. ὁ δὲ, ἐμπιπλὰς ἀπάντων τὴν γνώμην, ἀπέπεμπε.

η'. Παρακελεύοντο δ' αὐτῶν πάντες, ὅσοι περ διελόντο, μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὀπίσθεν ἐαυτῶν πάτεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῷ Κλέαρχος ᾤδεν πως ἦρετο Κύρον· “οἷε γάρ σοι, ὦ Κύρε, μαχεῖσθαι τὸν ἀδελφόν; καὶ Δί', ἔφη ὁ Κύρος, εἴπερ γε Δαρείος καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, καὶ ἐμὸς ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτα ἐγὼ λήφομαι.”

θ'. Ἐνταῦθα δὲ ἐν τῇ ξοπλισίᾳ ἀειθμός ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήων, ἀπὸς μυρία καὶ τετρακοσία· πελταςαὶ δὲ διχίλιοι καὶ (*) τετρακόσιοι. τῶν δὲ μὲν Κύρου Καρβάρων δέκα μυριάδες, καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ πᾶς εἴκοσι. τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες, καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα ὀκτώσια. ἄλλοι δὲ ἦσαν ὀξακίχλιοι ἵππεῖς, ὧν (**) Ἀρταγέρσης ἦρχεν· ἔπειτα δὲ παρὰ αὐτῷ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν.

ι'. Τῶν δὲ βασιλέως στραδύματος ἦσαν ἀρχόνται, καὶ στρατηγοί, καὶ ἡγεμόνες τέτταρες, τειάκοντα μυριάδων ἕκαστος, (***) Ἀβροκόμας, Τισαφέρνης, Γαβρύας, Ἀρβάκης. τῶν δὲ παρεγόντων ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες, καὶ

ἀρ-

(*) Α. λ. πεντακόσιοι. (**) Α. λ. Ἀρταγέρσης.

(***) Α. λ. Ἀβροκόμας, Τισ. Γαβρύας, Ἀρβάκης.

ἄρματα δρεπανιφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. Ἀβροκόμας γὰρ ὑπέρῃσε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε, ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων, ταῦτα δὲ ἠγγέλλον πρὸς Κύρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων, ὧς καὶ μεγάλες βασιλείας πρὸ τῆς μάχης. καὶ μὴ τὴν μάχην οἱ ὑπερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων, ταῦτα ἠγγέλλον.

ι. α. Ἐντεῦθεν δὲ Κύρος ἐξελαύνει σαθμὸν εἷς, ὠδασάγγας τρεῖς, σιωπεταγμένῳ τῷ στρατόματι παντὶ, καὶ τῷ Ἑλλήνων καὶ τῷ βαρβαρικῷ. ὥς το γὰρ ταύτη τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλεία. καὶ γὰρ μέσον τὸν σαθμὸν πτόν τάφρος ὑπὸ ὀρυκτῇ, βαθεῖα, τὸ μὲν εὖρος ὀργυαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυαὶ τρεῖς.

ι. β. Παρετίτατο δὲ ἡ τάφρος ἀπὸ δεξιᾶς τῆς πεδίδας ὅπῃ δώδεκα ὠδασάγγας, μέχρι τῆς Μηνιδίας τεύχεος. εἷς δὲ εἰσὶν αἱ διώρυχες ἀπὸ τῆς Τίγρητος ποταμοῦ ῥέεσθαι. εἰσὶ δὲ τέταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθραιῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγὰ. εἰσβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, χαλείπουσι δὲ ἐκείνῃ ὠδασάγγῳ, γέφυραι δὲ ἔπεισιν.

ι. γ. Ἦν δὲ παρ' αὐτὸν τὸν Εὐφράτην πάροδος σκηνή, μεταξὺ τῆς ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου, ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος. ταύτῃ δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἔπειθ' ἐκπυθάνεται Κύρον προσελαύνοντα. ταύτῃ δὲ τὴν πάροδον Κύρος τε καὶ ἡ στρατιὰ παρήλθε, καὶ ἐγείνοντο εἰς τὴν τάφρον. ταύτῃ μὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκ ἐμαχέσατο βασιλεὺς, ἀλλ' ὑποχωρῶν

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ. 35

ρέντων φερερά ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἰχνη
πολλά.

ιδ'. Ἐνταῦθα Κύρος Σιλανὸν καλέσας τὸν
Ἀμβρακιώτῃ μάντιν, ἔδωκεν αὐτῷ Δαρείους τε-
χιλίης, ὅτι τῇ εἰδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρό-
τερον (*) θυόμενος, εἶπεν αὐτῷ, ὅτι βασιλεύς
ὁ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν. Κύρος δ' εἶπεν· ἐκ ἁ-
ρᾶ ἔτι μαχεῖται, εἰ μὴ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις
μαχεῖται. ἰὼν δ' ἀληθείας, ὑπὶ χυρμαῖσσι δέκα
τάλαντα. τὸ τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ πα-
ρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι.

ιέ. Ἐπεὶ (**) τῇ πέφρω ἐκ ἐκάλυε βασιλεύς
τὸ Κύρου στρατόμα διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τὸ μαχεῖσθαι· ὥστε τῇ
ὑστεραίᾳ Κύρος ἐπορεύετο ἡμελημένως μᾶλλον· τῇ
δὲ τρίτῃ ἐπὶ τῇ τῷ ἄρματος καθήμενος τὴν πο-
ρείαν ἐποιεῖτο, καὶ ὀλίγας ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὐ-
τῷ· τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο,
καὶ τῷ ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἀμαξῶν
καὶ ὑποζυγίων ἤγετο.

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

Κ Αἱ ἥδη τε ὡς ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθυσαν, καὶ
πλησίον ὡς ὁ σάθμος, εἶδα ἑμελλε κα-
ταλύσειν, ὡς ἰκά Παταγύας ἀνὴρ Πέρσης, τῷ ἀμ-
φὶ Κύρον (***) πεισὸς, προφαίνεται ἐλαύνων καὶ
κρά-

(*) Α'λ. θυόμενος: (**) Α'λ. ἐπὶ δ' ἐπὶ τῇ κ' τ.

(***) Α'λ. πεισῶν.

κράτος ἰδρᾶντι τῷ ἵππῳ , καὶ ἄλφους πᾶσι , οἷς ἐν-
 τύγχανεν , ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ Ἑλληνικῶς ,
 ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατῷματι πολλῷ προσέρχεται ,
 ὡς εἰς μάχην παρισυνέασμένος .

β'. Ἐνθα δὴ πολὺς τέραχος ἐγένετο . αὐτίκα
 γὰρ ἐδόκην οἱ Ἕλληνες , καὶ πάντες δὲ , ἀτάκτοις
 σφίσιν ἐπιπισεῖν . καὶ Κύρος τε καταπηδήσας
 ἐκ τῆ ἄρματος τὸν θώρακα ἐνέδυ , καὶ ἀναβάς
 ἐπὶ τὸν ἵππον , τὰ παλτὰ εἰς χεῖρας ἔλαβε , τοῖς
 τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλον ἐξοπλίζεσθαι , καὶ
 καθίστασθαι εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν ἕκαστον .

γ'. Ἐνθα δὴ σὺν πολλῇ σπεδῇ καθίσταντο .
 Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τῶ κέρατος ἔχων , πρὸς
 τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ , Πρόξενος δὲ ἐχόμενος . οἱ
 δ' ἄλλοι , μὲν τῶτον . Μείων δὲ , καὶ τὸ στρατό-
 μα , τὸ δῶνυμον κέρας εἶχε τῶ Ἑλληνικῷ . τῶ
 δὲ βαρβαρικῷ , ἵππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χι-
 λίες παρὰ Κλέαρχον ἕσασθαι ἐν τῷ δεξιῷ , καὶ
 τὸ Ἑλληνικὸν πελτασικόν . ἐν δὲ τῷ δωνύμῳ ,
 Ἀρταΐδης τε ὁ Κύρου ὑπαρχος , καὶ τὸ ἄλλο βαρ-
 βαρικόν .

δ'. Κύρος δὲ , καὶ ἵππεῖς μετ' αὐτῷ ἐξακόσιοι ,
 (*) καὶ τὸ μέσον , ὀπλισμένοι θώραξι μεγά-
 λοις , καὶ παραμειδίῳ , καὶ κράνεσι πάντες , πλὴν
 Κύρου . Κύρος δὲ φιλῶν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς
 τὴν μάχην καθίστατο . λέγεται δὲ καὶ τὰς ἄλλας
 Πέρσας φιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ
 διακινδυνεύειν . οἱ δ' ἵπποι ἅπαντες , οἱ μὲν Κύ-
 ρος ,

(*) Κατὰ τὸ μέσον .

ρε, εἶχον καὶ πορομετωπίδια καὶ ποροσερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Ἑλληνικάς.

ε'. Καὶ ἦδη τε καὶ μέσον ἡμέρας, καὶ ἔπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι. καὶ τότε δὲ δέλη ἐγένετο, ἐφαίνετο κοινοτός, ὥσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ (*) συχνῶ ὕψερον, ὥσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπιπολῦ. ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκὸς τις ἤσπραπτε, καὶ αἱ λόγχαι, καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίνοντο.

ς'. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τῷ δ'ωνύμῳ τῶν πολεμίων· (Τισσαφέρνης ἐλέγετο τῶν ἄρχων)· ἐχόμβιοι δὲ τῶν, γερρόφοροι· ἐχόμβιοι δὲ ὀπλῖται σὺν ποδῆρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν· (Αἰγύπτιοι δὲ ἔτοι ἐλέγοντο εἶναι)· ἄλλοι δὲ ἱππεῖς· ἄλλοι ποξόται. πάντες δὲ ἔτοι κατὰ ἔθνη, ἐν πλασίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον ἔθνος ἐπορεύετο.

ζ'. Πρὸ δ' αὐτῶν, ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δρεπανηφόρα λεγόμενα. εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ὀποτεπμήα, καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γυνὴ βλέποντα, ὥς διακόπτειν ὅπῳ ἐντύχοιεν. ἡ δὲ γνώμη καὶ ὥς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλάντων καὶ διακοφόντων.

η'. Οὐ μὲν τοι Κύρος εἶπεν, ὅτε καλέσας παρεκάλετο τοῖς Ἑλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀναχέσθαι, ἐφόδῃ τῷτο. καὶ γὰρ κραυγῇ, ἀλλὰ σιγῇ ὡς αὐτὸν, καὶ ἡσυχῇ, ἐν ἴσῳ καὶ βρα-

(*) Α' α. ε' συχνῶ,

βραδέως προσήσαν, καὶ ἐν τῷ Κῦρος παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίρρητι τῷ ἐρμῶνι, καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι, τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα, ἄγειν τὸ στρατόμα καὶ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεύς εἰη. καὶ τὰτ', ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται.

Δ'. Οὐρὼν δὲ ὁ Κλεάρχος τὸ μέσον εἶφος, καὶ ἀκῶν Κύρε ἐξω ὄντα τῷ Ἑλληνικῷ δυνάμει βασιλέα, (πούτῃ γὰρ πλήθει περιῶ βασιλεύς, ὥστε μέσον τὸ ἑαυτῷ ἔχων, τῷ Κύρῳ δυνάμει ἐξω ῶ) ἀλλ' ὅμως ὁ Κλεάρχος ἐκ ἡδεῶν ἀποσάσαι ὑπὸ τῷ ποταμῷ τὸ δεξιὸν κέρα, φοβέμενος μὴ κυχλαθεῖν ἐκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλῶς ἔχοι.

Ι. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στρατόμα ὁμαλῶς προΐει· τὸ δ' Ἑλληνικόν, ἅτ' ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μῦθον, συνειπύτετο ἐκ τῶν ἔτι (*) φρασίωντων, καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων ἐπ' αὐτὸς τῷ στρατόματι, κατεθεῖτο ἐκατέρωθεν, τῶν τε πολεμίων ὑποβλέπων, τῶν τε φίλιν.

ΙΑ. Γδῶν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῷ Ἑλληνικῷ Ξενοφῶν Ἀθῶναιος, ὑπελάσας ὡς συναγῆσαι, ἤρετο εἴτι παραγγέλλοι· ὁ δ' ἐπισήσας εἶπε, καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι τὰ ἱερά καὶ τὰ σφάγια καλὰ εἰη, ταῦτα δὲ λέγων, θορύβῳ ἤκασε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἤρετο τίς ὁ θόρυβος. ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν, ὅτι τὸ σπῶμα παρέρχεται
δδ-

(*) Αἱ Προϊόντων.

δύπερον ἦδη. καὶ ὃς ἐθαύμασε, τίς ἀπαγγέλλει,
καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἴη τὸ σωώθημα. ὁ δὲ ἀπεκρίνα-
το, ὅτι Ζεύς Σωτήρ καὶ Νίκη. ὁ δὲ Κύρος ἀκού-
σας· ἀλλὰ δέχομαί τε, ἔφη, καὶ τὸτο ἔσω.

ιβ'. Ταῦτα δὲ εἰπὼν, εἰς τὴν ἑαυτῷ χάραν ἀ-
πήλαυσε· καὶ ἐκείτι τεῖα ἢ τέτταρα σάδρα ἀπειχέ-
τις τὸ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ἵκα ἐπαιαλίζον-
τε οἱ Ἑλλήνες, καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰσῆαι τοῖς πο-
λεμίοις. ὡς δὲ πορομοσίαν ἐξεκύναιεν τῆς φά-
λαγγος, τὸ ἐπιλειπόμηνον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν, καὶ
ἅμα ἐφθέγγεοντο πάντες, οἷον περ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐ-
λελίζεσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον.

ιγ'. Λέγουσι δέ τινες, ὡς καὶ ταῖς ἀπίσι πρὸς
τὰ δόρατα ἐδέπησαν, φόβον ποιεῖντες τοῖς ἵπποις.
περὶν δὲ τόξονμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβα-
ροι τοῖς ἵπποις καὶ φόβουσι. καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίω-
κον μὴ καὶ κράτος οἱ Ἑλλήνες, ἐβόων δὲ ἀλλή-
λοις, μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσαι.

ιδ'. Ταῦτα δὲ ἄρματα ἐφέρειτο τὰ μὴ δὲ αὐτῶν τῶν
πολεμίων, τὰ δὲ καὶ δὲ αὐτῶν (*) τῶν Ἑλλήνων,
κενὰ ὠϊόχαν. οἱ δὲ, ἐπεὶ προΐδοιεν, ἴσαντο· ἔστι
δ' ὅς τις κατελήφθη, ὥσπερ ἐν ἵπποδρόμῳ, ἐκπ-
λαγεῖς. καὶ ἐδὸν μὴ τοὶ ἐδὲ τῶν παθεῖν ἔφασαν,
ἐδὲ ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἐ-
παθεν ἐδείξ ἐδὸν, πλὴν ἐπὶ τῷ δυνάμει τοξο-
θωαί τις ἐλέγετο.

ιε'. Κύρος δὲ, ὁρῶν τὰς Ἑλλήνας νικῶντας το-
καὶ αὐτὰς καὶ διώκοντας, ἡδόμηνος καὶ προσκυνέ-

μ6-

(*) Αὐτῶν.

μενος ἦδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἀμφ' αὐτὸν, εἰδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν· ἀλλὰ σιωπῶντα μὲν ἔχων τὴν σὺν ἑαυτῷ ἐξακοσίων ἱππέων τάξιν, ἐπεμελεῖτο ὅ,τι ποιήσει βασιλεὺς. καὶ γὰρ ἦδει αὐτὸν, ὅτι μέσον ἔχοι τῷ Περσικῷ στρατεύματι.

ις'. Καὶ πάντες δὲ οἱ τῆς βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῷ ἠγᾶντο, νομίζοντες ἔτις ἐν ἀσφαλεστέῳ εἶναι, ὡς ἡ ἰσχὺς αὐτῷ ἐκατέρωθεν ἦ, καὶ εἴτι παραγγεῖλαι χρήσιον, ἢ μίσει ἐν χρόνῳ αἰδαίεσθαι τὸ σπράγμα.

ιζ'. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς ἑαυτῷ στρατιᾶς, ὅμως ἔξω ἐγένετο τῷ Κύρῳ δυνάμει κέρατος· ἐπεὶ δὲ εἶδὲς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τῆς ἐναντίας, εἰδὲ τοῖς αὐτῷ τεταγμένοις ἐμπροσθεν, ἐπέκαμπτειν ὡς εἰς κύκλῳ. εἶτα δὴ Κύρος δεισας, μὴ ὅπιδεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει αὐτίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἐξακοσίοις, νικᾷ τὸν βασιλέα τεταγμένους, καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τὸς ἐξακχιλίους· καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσῳ τὸν ἄρχοντα αὐτῷ.

ιη'. Ὡς δὲ ἡ τροπὴ ἐγένετο, δρασκεῖρονται καὶ οἱ Κύρῳ ἐξακόσιοι, εἰς τὸ διώκειν ὀρμήσαντες· πλὴν πάντων ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, χιρδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλῶντες. σὺν τέτοις δὲ ὦν, καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκείνον εἶφος· καὶ ὄψους ἐκ λῶετο, ἀλλ' εἰπὼν, Ὁρῶ τὸν ἄνδρα, ἦτο ἐπ' αὐτὸν, καὶ παῖει καὶ τὸ σέρνον, καὶ τιφῶσκει δὲ τῷ θώρακος, ὡς φησὶ Κησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΚΥΡΟΥ Α'ΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ. 41

ιθ'. Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζεῖς παλῶς ὑ-
πὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι
καὶ βασιλὸς καὶ Κύρος, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὰς ὑπὲρ ἐ-
κατέρω, ὅπόσοι μὲν τῷ ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον,
Κροσίας λέγει· (παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἰὼ) Κύρος δὲ,
αὐτὸς τε ἀπέθανε, καὶ ὅκω οἱ ἄριστοι τῷ περὶ αὐ-
τὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

κ'. Ἀρτιαπάτης δὲ, ὁ πιστότατος αὐτῷ τῷ σκη-
πτῶν θεράπων, λέγεται, ἐπειδὴ εἶδε πεπτωκότα
Κύρον, καταπνιγνῶν ὑπὸ τῷ ἵππῳ, ὤλεσε αὐ-
τῷ. καὶ οἱ μὲν φασὶ βασιλέα κτελεῦσά τινα ὀπλο-
φάξαι αὐτὸν Κύρῳ· οἱ δὲ, ἑαυτὸν ὀπλοφάξαι, σφα-
γνῶν τὸν ἀκινάκῳ. εἶχε γὰρ χρυσῶν. καὶ σρεπ-
τὸν δὲ ἐφόρει, καὶ ψέλλια, καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ οἱ
ἄριστοι τῷ Περσῶν. ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρῳ δι-
εὐνοιά τε καὶ πιστότητα.

Κ Ε Φ Α' Λ. Θ'.

Κ Κύρος μὲν οὖν ὥτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν
Περσῶν, τῷ μὲν Κύρον τὸν ἀρχαῖον γε-
νομένῳ, βασιλικώτατός τε καὶ ἀρχεὶν ἀξιώτατος,
ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται τῷ Κύρῳ δοκούντων
ἐν πέρῃ γενέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ παῖς ἔτι ὢν,
ὅτε ἐπαιδύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις
παισὶ, πάντων πάντα κρείττος ἐνομίζετο.

β'. Πάντες γὰρ οἱ τῷ ἀρίστῳ Περσῶν παῖδες ἐν
ταῖς βασιλείαις θύραις παιδύονται, εἴδα πολλῶν
μὲν σωφροσύνην καταμάδοι αὐτοίς, αἰχρὸν δ' ἐ-
δεῖν ἐπελθεῖν ἅτ' ἰδεῖν ἐσι. θνήσκουσι δ' οἱ παῖδες
καὶ

καὶ τὰς τιμαμενὰς ὑπὸ βασιλείας, καὶ ἀκέραι, καὶ ἄλλας ἀτιμαζομένας· ὥς δὲ θύς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχεσθαι καὶ ἄρχεσθαι.

γ. Ἐνθα Κῦρος (*) δῶμαθέσας μὲν παῶτον τῷ ἡλικίῳ ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε παρσβυτέροις καὶ τῷ ἑαυτῷ ὑποδασέρων μᾶλλον πείθεσθαι· ἔπειτα δὲ φιλιππότατος, καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι. ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῷ εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέσασθαι εἶναι, καὶ μελετηρότατον.

δ. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔαρεπε, καὶ φιλοθυρότατος ὤν, καὶ παρὰ τὰ θηρία μὲν τοι φιλοκινδυνώτατος· καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφρομένῳ ἐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεπαδάθη ἀπὸ τοῦ ἵππου· καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλάς φανερὰς εἶχε, τέλος δὲ κατέκτανε. καὶ τὸν παῶτον μὲν τοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν εἶναι ἐποίησεν.

ε. Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σαξάπης Λυδίας τε, καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης, καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἷς καθήκει εἰς Κασσωλὴ πεδίον ἀθροίζεσθαι, παῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὐτὸν, ὅτι πολλὰ πλείους ποιοῖτο, εἴ τῳ σπεύσαιοτο, καὶ εἴ τῳ σιωπῆιτο, καὶ εἴ τῳ ὑποχαιτότι, μηδὲν ἴσθαι. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπίθουον μὲν αὐτῷ αἱ πέλεις ἐπιτρέπομεναι, ἐπίθουον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισάμενος Κύρε ἐπίθουε μηδὲν αὐτῷ ὡς τὰς σπονδὰς παθεῖν.

ς. Τοι-

(*) Α. α. ἀνδραγαθίας.

ς'. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισαφέρνει ἐπολέμησε, παῖσαι αἱ πόλεις ἐκῆσαι Κῦρον εἶλοντο ἀντὶ Τισαφέρνους, πλὴν Μιλησίων. αἱτοὶ δὲ, ὅτι ἐκ ἡθελον τὰς φύγοντας πορεύσθαι, ἐφοβουῦτο αὐτὸν. καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυε, καὶ ἔλεγον, ὅτι ἐκ αὐτοῦ ποτε πορεύετο, ἐπεὶ ἅπαξ αὐτοῖς φίλος ἐγένετο, ὅδ' εἴ τι μὴ μείως γίνοντο, ἐτι δὲ καὶ κάκιον παρ᾽ ἔσειαν.

ζ'. Φανερός δ' ὡς, καὶ εἴ τις ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσῃ αὐτὸν, νικᾷν πειρώμενος· καὶ ὁχλῶ δὲ τινες αὐτὸ ἐξέφερον, ὡς εὐχοίτο πᾶσιν χρόνον ζῆν, ἔς τε νικῶν καὶ τὰς εὖ καὶ τὰς κακῶς ποιῶντας ἀλεξόμενος. καὶ γὰρ οὐκ πλείοσι δὴ αὐτῶν (*) οὐ γὰρ αὐτοῖς ἢ ἐφ' ἡμῶν ἐπεδύμησαν καὶ χρήματα, καὶ πόλεις, καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα πορεύσθαι.

η'. Οὐ μὴν δὴ ὅδε τὰτ' αὐτοῖς εἶποι, ὡς τὰς κακῶν καὶ ἀδίκων εἶα καταγελᾷν, ἀλλ' ἀφειδέσθαι πάντων ἐτιμωρεῖτο. πολλάκις δ' ὡς ἰδεῖν παρὰ τὰς σειρομέλῃας ὁδὸς, καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν σερμενῶς ἀνθρώπων· ὥς ἐν τῇ τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο, καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων μηδὲν ἀδικεῖν ἀδελφῶς πορεύσθαι, ὅποι τις ἡθελον, ἔχοντι ὅ, τι προχωροῖν.

θ'. Τὰς μὴν τοι γὰρ ἀγαθὰς εἰς πόλεμον ὁμολόγητο διαφέροντως τιμᾶν. καὶ πρῶτον μὴν ὡς αὐτῷ πόλεμος παρὸς Πεισίδας καὶ Μυσάς. στρατόμελος ἔν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας.

(*) Ἀ. αὐτῶν πρὸ αὐτῶν.

ἥς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνύειν, τάς τε καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἥς κατεσρέφετο χώρας, καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα· ὥστε φαίνεσθαι τὰς μὲν ἀγαθὰς δίδαιμονες ἄτας, τὰς δὲ κακὰς, δόλους τε τῶν ἀξιῶν εἶναι. τοιγαροῦν πολλὴ μὲν ἀφθονία τῶν ἐθέλοντων κινδυνύειν, ὅπως τις οἴοιτο Κύρον αἰδέσσεσθαι.

ι. Εἰς γε μὴν δικαιοσύνην εἰ τις αὐτῷ φανερός γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βεβλήμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τάς πλεσιωτέρας ποιεῖν τῷ ἐν τῇ ἀδίκῃ φιλοκερδέοντων. καὶ γὰρ ἐν ἄλλὰ τε πολλὰ δικάως αὐτῷ διεχειρίζετο, καὶ στρατεύματι ἀληθινῶν ἐχρήσατο. καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἐς χρημάτων ὥσπερ πρὸς ἐκείνους ἐπλόυσαν, ἀλλ' ἐπεὶ ἐγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ καλῶς πειθαρχεῖν, ἢ τὸ κατὰ μὴν κέρδος. ἀλλὰ μὴν εἰ τις γέ τοι αὐτῷ προσάξῃ καλῶς ὑπηρετήσεις, ἔσδεν (*) πῶποτε ἀχάριτον εἶσαι τῷ προθυμίῳ. τοιγαρὲν κράτιστοι δὲ ὑπηρεταὶ παντὸς ἔργου Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι.

ια. Εἰ δέ τινα ὁρῶν δεινὸν ὄντα οἰκονόμον ἐκ τῆς δικαίας, καὶ κατασκευάζοντά τε ἥς ἄρχοι χώρας, καὶ προσόδους ποιῶντα, ἔσδεν αὖ πῶποτε ἀφείλατο, (**) ἀλλὰ καὶ πλείω προσεδίδε· ὥστε καὶ ἡδέως ἱπόμεν, καὶ θάρραλέως ἐκπῶντο, καὶ ἂν πέπατο αὐτὸς, ἥκιστα Κύρον ἐκρυπτον· ἐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανεραῖς πλεῖστον ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμενος χεῖρτα τοῖς τῷ ὑποκρυπτομένων χρήμασι.

ιβ. Φί-

(*) Λ' α. ὁδενί.

(**) Α' α. ἀφείλετο.

ιβ'. Φίλος γε μὴν ὅσος ποιήσαιο , καὶ εὖνος
γνοίῃ ὄντας , καὶ ἱκανὸς κέρνει συλλεγὰς εἶναι ὅ,τι
τυγχάνει βελόμνος κατεργάζεσθαι , ὁμολογεῖται
πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπόλειν . καὶ
γὰρ αὐτὸ τῆτο , ἔπερ αὐτὸς ὥσκα φίλων ᾤετο δεῖ
σθαι , ὡς συλλεγὰς ἔχοι , καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συ-
νεργὸς τοῖς φίλοις κράτιστος εἶναι τῆτε , ὅτε ἕκα-
σον αἰδανόιτο ἐπιθυμῆντα .

ιγ'. Δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν , οἶμαι , εἰς γε ἀνὴρ
ᾧν , ἐλάμβανε διὰ πολλά . ταῦτα δὲ δὴ πάντα μά-
λισα τοῖς φίλοις ἐδίδοε , πρὸς τὸν τρόπον ἐκάστω σκο-
πῶν , καὶ ὅτε μάλισα ὁρᾷ ἕκαστον δέοντον . καὶ ὅσα
τῷ σώμασι αὐτῷ κόσμον πέμποιτις , ἢ ὡς εἰς πόλε-
μον , ἢ ὡς εἰς καλλωπισμὸν , καὶ περὶ τῶν λέγειν
αὐτὸν ἔφασαν , ὅτι τὸ μὲν ἑαυτῷ σῶμα ἐκ αὐτοῦ δύ-
ναιτο τῆτοις πᾶσι κοσμηθῆναι , φίλος δὲ καλῶς
κεκοσμημένος , μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι .

ιδ'. Καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾷν τὸς φίλος
εὖ ποιῆντα , ἔδεν θαυμασόν , ἐπειδὴ καὶ δυνα-
τώτερος ὤν τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῷ φί-
λων , καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι , ταῦτα
μᾶλλον ἔμοιγε δοκεῖ ἀγασθὰ εἶναι . Κύρος γὰρ ἔ-
πεμπε βικὰς οἶνε ἡμιδέεις πολλάκις , ὁπότε παύ
ἡδυν λάβοι , λέγων , ὅτι ἔγω δὴ πολλὰ χρόνους τῆ-
τε ἡδίωνι οἶνω ἐπιτύχοι . τῆτο ἔν σοι ἔπεμψε , καὶ
δεῖται σε τῆτον ἐκπιεῖν ἡμέρον σωὸ οἷς μάλισα
φιλεῖς . πολλάκις δὲ χλῶας ἡμιβρώτους ἔπεμπε ,
καὶ ἄρων ἡμίσεια , καὶ ἄλλα τοιαῦτα , ἐπιλέγειν κε-
λόων πὲν φέροντα τῆτοις ἡδὴ Κύρος βέλεται
ἐν καὶ σὲ τῶν γούσασθαι .

14. Οὔτε δὲ χιλὸς σπᾶνίος παύειν, αὐτὸς δὲ ἐδωάτο παρασκολιάσθαι, ὅτε τὸ πολλὰς ἔχειν ὑπνέτας, καὶ ὅτε τὴν ὀπμήλειαν, ὁπρέμπων ἐκέλευε τὰς φίλας τοῖς τὰ ἑαυτοῦ σώματα ἄγωσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τῆτον τὸν χιλὸν, ὥς μὴ πεινῶντες τὰς ἑαυτῶ φίλας ἄγωσιν. εἰ δὲ δήποτε πορόλοιτο, καὶ πλείστοι μέλλοιεν ὀφείδειν, προσκαλῶν τὰς φίλας ἐσπεδαίολογεῖτο, ὥς δηλοῖν ὅτι τιμᾷ ὥστε ἔγωγε, ὅτε ὦν ἀκῶ, ἐδούα κείνῳ ὑπὸ πλειόνων περιλῆθαι, ὅτε Ἑλλήων ὅτε βαρβάρων.

15. Τεκμήριον δὲ τίτε καὶ τόδε· ὅτε μὲν Κύρῳ, δὲ λῶ ὄντος, εἰδὲς ἀπῆει πρὸς βασιλέα· πλὴν Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ ἔπος δὲ, ὃν ᾔετο πιστὸν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐτὸν εὔρε Κύρῳ φιλαίτερον, ἢ ἑαυτῷ. ὅτε δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κύρῳ ἀπῆλθον, ἐπεὶ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγνόοντο· καὶ ἔτοι μὲν οἱ, οἱ μάλιστα ὑπὸ αὐτῶ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες ὅτε Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ, ἀξιοτέρας αὐτῶ τιμῆς τυγχάνειν, ἢ παρὰ βασιλεῖ.

16. Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ πελοπόννησῳ αὐτῶ γινόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς λῶ ἀγαθός, καὶ κείνῳ ὁρῶς ἐδωάτο τὰς πιστὰς καὶ εὖναι καὶ βεβαίαις. ὑποδυνήσκοντος γὰρ αὐτῶ, πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συνηθάπτεροι, μαχόμενοι ἀπέθανον ὑπὲρ Κύρῳ, πλὴν Ἀρτιάδης. ἔτος δὲ τεταγμένος ἐπὶ τύγχανῳ ὅτι τῷ δυνάμει τῶ ἱππικῶ ἀρχῶν· ὥς δ' ᾔετο Κύρῳ πεπτεκότα, ἐφυγεν ὅχων καὶ τὸ ἐράτωμα παῦ, ὅτε ἤγειτο.

Κ Ε Φ Α Λ Ι.

Ενταῦθα δὴ Κύρε ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ χεὶρ ἡ δεξιὰ. βασιλεὺς δὲ, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κυρεῖον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μὲν Ἀρμῆαις ἐκίετο ἴσανται, ἀλλὰ φύλγεσι θὰ τῷ αὐτῷ στρατοπέδῳ εἰς τὸν σαδμόν, ἐν ᾧ (*) ἄρμυτο. τέταρτοι δὲ ἐλέγοντο παρασάγγαι τῆς ὁδοῦ εἶναι.

β'. Βασιλεὺς δὲ, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, πάντες ἄλλα πολλὰ θάρπάζουσι, καὶ τῷ Φωκαΐδᾳ, τῷ Κύρῳ παλαιίδα, τῷ σοφῷ καὶ καλῷ λεγομένῳ εἶναι, λαμβάνει. ἡ δὲ Μιλησία ἡ νεώτερα, ληφθεῖσα ὑπὸ τῷ ἀμφὶ βασιλείᾳ, ἐκφύγει γυμνὴ πρὸς τῷ Ἑλλήων, οἱ ἔτυχον ἐν τοῖς σκελεφόροις ὅπλα ἔχοντες· καὶ ἀντιπαχθέντες, πολλὰς μὲν διαρπαζόντων ἀπείκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῷ ἀπέθανον· καὶ μὲν ἐφυγόνγε, ἀλλὰ καὶ ταύτῃ ἐσώσαν, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα ἐντὸς αὐτῷ, καὶ χεῖματα καὶ ἀνδρωποὶ, ἐγείοντο, πάντες ἐσώσαν.

γ'. Ενταῦθα δέχον ἑλλήων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἑλλῆες ὡς τριάνοντα σάδρα, οἱ μὲν διώκοντες τὰς κατ' ἑαυτὰς, ὡς πάντες νικῶντες. οἱ δὲ ἀρπάζοντες, ὡς ἤδη πάντες νικῶντες. ὡς δὲ ἤθοντο οἱ μὲν Ἑλλῆες, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατόματι ἐν τοῖς σκελεφόροις εἶναι, βασιλεὺς δ' αὖ ἦκεσε Τισαφέρνης, ὅτι οἱ Ἑλλῆες νικῶν τὸ κατ' ἑαυ-

(*) Ἀ. μ. εἰς οὗ, ἄ. μ. ἐνθα ἐνθεν, ἐν ᾧ ἄρμυτο.

ἑαυτῶς, καὶ εἰς τὸ παρόν οἰχοῖντο διώκοντες, ἐν-
ταῦθα δὴ βασιλεὺς μὴ ἀθροίζει τὰς ἑαυτῶ, καὶ
συντάττεται. ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβελόετο, Πρόξε-
νον καλέσας, (πλῆσιαίπατος γὰρ ὡς) εἰ πέμ-
ποις ἑτάρας, ἢ πάντες ἴοιεν ὅπῃ τὸ στρατόπεδον ἀρῆ-
ξοντες.

δ'. Ἐν τῷ βασιλεὺς πάλιν δῆλος ὡς προσίων,
ὡς ἐδόκει, ὅπῃ. καὶ οἱ μὴ Ἑλλῆνες συσφραγί-
τες ὥδε σκοδάζονται, ὡς ταύτῃ προσιόντες καὶ δε-
ξόμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτῃ μὴ ἐκ ἤσαν, ἢ δὲ
παρήλθον ἔξω τῶ δυνάμει κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπή-
γαγον, ἀναλαβὼν καὶ τὰς ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τὰς Ἑλ-
λήνας αὐτομολήσαντας, καὶ Τισαφέρνην, καὶ τὰς
συνὴ αὐτῶ.

ε'. Οὗ γὰρ Τισαφέρνης ἐν πρώτῃ συνόδῳ ἐκ
ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ
τὰς Ἑλλῆνας πελτασάς· διελαύνων δὲ κατέκτανε
μὴ ἔδονα, διασάντες δὲ οἱ Ἑλλῆνες ἔπαυον καὶ
ἠκόντιζον αὐτῶ. Ἐπιδομένης δὲ (*) Ἀμφιπολίτις
ἦρχε τῶν πελτασῶν, καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι.

ς'. Οὗ ἐν Τισαφέρνης ὡς μείον ἔχων ἀπὸ πλῆ-
θους· εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τῶν Ἑλ-
λήνων, ἔκει συνευχαίνει βασιλεῖ, καὶ ὁμῶς δὴ
πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δ' ἦσαν καὶ
τὸ δυνάμει κέρατος, ἔδεισαν οἱ Ἑλ-
λήνες, μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρατος, καὶ ὥ-
ς πτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτῶς διακόψαντο· καὶ
ἔδο-

(*) Μεγαλοπολίτις.

ἰδοὺ αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας, καὶ ποιήσασθαι ὀπίθεν τὸν ποταμόν.

ζ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβελόοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς ᾤδραμει-φάμβρος εἰς τὸ αὐτὸ χῆμα, κατέστησεν ἐναντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχέμενος σωήει. ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἑλλήνες ἐγγύς τε ὄντας καὶ ᾤδραμεταγμένους, αὐτοῖς παιανίσαντες ἐπήισαν πολὺ ἔτι προθυμότερον, ἢ τοπρόθεν.

η'. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι ἐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλείονος, ἢ τοπρόθεν, ἐφόγον. οἱ δὲ ἐπεδίωκον μέχρι κόμης τιᾶς. ἐνταῦθα δὲ ἔστησαν οἱ Ἑλληνες. ὑπὲρ γὰρ τῆς κόμης γήλοφος ὤν, ἐφ' οὗ ἀνέστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα· πεζοὶ μὲν ἐκίετι, τῷ δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥς τὸ ποιέμενον μὴ γιγνώσκειν. καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὄραν ἔφασαν, ἀέτον τινα χρυσῆν (*) ἐπὶ πέλτης, ἐπὶ ξύλῳ ἀνατεταμένον.

θ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐχάρων οἱ Ἑλληνες, λείπεσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς· οὗ μὲντοι ἔτι ἀθρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐφίλειτο δ' ὁ λόφος τῷ ἱππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρισαν. ὁ ἔν Κλέαρχος ἐκ ἀνέβιβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπὸ αὐτὸν σῆσας τὸ σφάτεμα, πέμπει Δύκιον τὸν Συρακῆσιον, καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον, καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου, τί ἐσιν, ἀπαγγεῖλαι. καὶ ὁ Δύκιος ἤλασε, καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει, ὅτι φάλαγγιν ἀνὰ κράτης.

1. Σχε-

(*) Ἐπὶ παλαιᾷ ἀνατεταμένον, (ἐπὶ ξύλῳ) πρὸ ξύλου λέγεται χρυσῆ.

ί. Σχεδὸν δ', ὅτε ταῦτα ἰὼ, καὶ ἥλιος ἐδύετο. ἔνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἑλλήνες, καὶ (*) θέμνοι τὰ ὅπλα ἀνέπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον, ὅτι ἑδάμῃ Κῦρος φαίνοιτο, εἰδ' ἄλλος ἀπ' αὐτῶν εἰς παρήει. εἰ γὰρ ᾔδεισαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἰκάζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι, ἢ καταληφόμενον τι προσεληλακύναι (**). καὶ αὐτοὶ ἐβελόοντο, εἰ αὐτῶν μένιντες τὰ σκολοφόρα ἔνταῦθα ἀγάγοιτο, ἢ ἀπίοιεν ὅτι τὸ στρατόπεδον. ἔδοξεν ἔν' αὐτοῖς ἀπικύναι· καὶ ἀφικνέονται ἀμφὶ δόρυπον ὅτι τὰς σκηνάς. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τὸ τοῦ τέλους ἐγινέτο.

ιά. Καταλαμβάνουσι δὲ τῷ τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα, καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἰὼ, καὶ τὰς ἀμάξας μετὰς ἀλόων καὶ οἶνε, ἃς παρισκιδάσατο Κῦρος, ἵνα εἴ ποτε σφοδρὰ λάβοι τὸ στρατόπεδον εἴδεα, ἔχιδιδόη τοῖς Ἑλλήσιν. ἦσαν δ' αὐταί, ὡς ἐλέγοντο, τετρακόσiai ἀμάξαι. καὶ ταύταις τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν· ὥς αἰδεῖνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῷ Ἑλλήων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάεργοι. πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στρατόμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. ταύτῃ μὲν ἔν' τῷ νύκτα ἔπε διέχοντο.

(*) Ἀ. Δίμνοι πὶ ὅπλα.

(**) Προσεληλακύναι.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ (*) ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

Γ Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ,

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Σ μὲν οὖν ἡθροιάθη Κύρου τὸ Ἑλλη-
νικόν, ὁπότε ἐπὶ τὸν ἀδελφόν Ἀρταξέρξην
ἐσρατόετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχί-
ᾳ, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς Κύ-
ρος ἐτελεύτησε, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες
οἱ Ἑλλῆνες ἐκοιμήθησαν, οἰόμενοι πάντε νικᾶν, καὶ
Κύρον ζῆν· ἐν τῷ ἔμπαρθε λόγῳ δεδήλωται.

β'. Ἀμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ
ἐθαύμαζον, ὅτι Κύρος ἔτε ἄλλον πέμποι σηματοῦν-
τα ὅ,τι καὶ ποιεῖν, ἔτ' αὐτὸς φαίνοιτο. ἔδοξεν ἔν
αὐτοῖς, συσκόλασασθαι αἱ εἶχον, καὶ ἔξοπλισα-
μένοις, προΐσθαι εἰς τὸ πρόσθεν, ὡς Κύρου συμ-
μίξαιαν.

γ'. Ἦδη καὶ ἐν ὁρμῇ ὄντων, ἅμ' ἡλίου ἀνίχον-
τι ἦλθε Προκλῆς, ὁ Τελθρανίας ἀρχὴν γεγε-
νώς, ὑπὸ Δαμαράτῃ τῷ Λακωνος, καὶ Γλῆς ὁ
(*) Ταμῶν. ἔπει ἐλεγον, ὅτι Κύρος μὲν τέ-
θνη-

(*) Ἀλ. Ταμῶν.

ἔθηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφοβῶς ἐν τῇ σαθμῇ εἶναι μὴ τῷ ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ προτέρᾳ ὁρμῶντο· καὶ λέγοι, ὅτι ταύτῃ μὴ τῇ ἡμέραν ὠφελεῖν αὐτοὺς, εἰ μέλλοιεν ἥκειν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιστῆσαι φαίη ὅτι Γωνίας, ὅθεν περ ἦλθε.

δ'. Ταῦτε πωδανόμοροι οἱ στρατηγοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλήνες, βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ πάλιν εἶπεν· ἀλλ' ὠφελεῖ μὴ Κύρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς γε νικῶμεν βασιλέα, καὶ, ὡς ὄρατε, εἰδείς ἡμῖν ἔτι μάχεται· καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἤλθετε, ἐπορεύμεθα αὐτῷ ὅτι βασιλέα. ἐπαγγελόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, εἰ αὐτὸν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου αὐτοῦ καθιεῖν. τῷ γὰρ μάχῃ νικῶντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστὶ.

ε'. Ταῦτ' εἰπὼν ἀποσέλλει τοὺς ἀγγέλους, καὶ σὺν αὐτοῖς Χερσίσοφον τὸν Λάκωνα, καὶ Μενῶνα τὸν Θιτυαλόν. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Μενῶν ἐβέλειτο· οὐ γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίῳ. οἱ μὴ ᾔχοντο, Κλέαρχος δὲ ὠφελέμεναι. τὸ δὲ σπράγμα ἐποείχετο σῖτον, ὅπως ἐδωάτο, ἐκ τῆς ὑποζυγίαν, κόπτοντες τοὺς βῆς καὶ ὄνους. ξύλοις δ' ἐχρῶντο, μικρὸν προΐόντας ἀπὸ τῆς φάλαγγος, εἰ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰσοῖς, πολλοῖς ἔσιν, (ὥς ὠμάκαζον οἱ Ἑλλήνες [*] ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλείας) καὶ τοῖς γέρροις, καὶ ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι ταῖς Αἰγυπτίαις. πολλὰ δὲ καὶ πέλται, καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρισθαι ἔρημοι· οἷς

(*) Α' α. ἐκβάλλειν ὠμάκαζον.

οἷς πᾶσι χρώμενοι, κρέα ἑφάντες ἡθιον ἐκείνῳ τὴν ἡμέραν.

ε'. Καὶ ἦδη τε ὡς πρὸς πλήθυσαν ἀγορὰν, καὶ ἔρχονται πρὸς βασιλείας καὶ Τισαφέρνης κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι, βάρβαροι· ὡς δὲ αὐτῷ (*) Φαλί-
μος εἰς Ἑλλῶν, ὅς ἐτύγχανε πρὸς Τισαφέρνην
ὦν, καὶ ἐντίμως ἔχων. καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ὅτι
σήμων εἶναι τῷ πρὸς τὰς τάξεις τε καὶ ὀπλομα-
χίαν. ἔτοι δὲ προσελθόντες, καὶ καλέσαντες τὸς
τῷ Ἑλλῶν ἄρχοντας, λέγουσιν ὅτι βασιλεὺς κε-
λόει, τὸς Ἑλλῶνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει, καὶ Κύ-
ρον ἀπέκτονε, πρὸς δόντας τὰ ὅπλα, ἰόντας ὅτι τὰς
βασιλείας θύρας, δεισκέδαι ὡς τι δυνάμει ἀγα-
θόν.

ζ'. Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλείας κήρυκες. οἱ
δὲ Ἑλλῆνες βαρέως μὲν ἤκουσαν· ὁμοῦ δὲ Κλέαρ-
χος ποσῶτον εἶπεν· “ ὅτι καὶ τῷ νικῶντων εἴη τὰ
ὅπλα πρὸς δίδοναι· ἀλλ' (ἔφη) ὑμεῖς μὲν, ὧς αὐ-
θρὺς στρατηγοί, τέτοις ἀποκρίνασθε ὅτι κάλλιστόν τε
καὶ ἀεικὸν ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἤξω. ” ἐκάλεισε
γάρ τις αὐτὸν τῷ ὑπηρετῷ, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξη-
ρημοῦσα. εὐτυχὲς γὰρ θυόμβρος.

η'. Ἐνθα δὲ ἀπικρίνατο Κλεάωρ μὲν ὁ Ἀρ-
κάς, παροβύτατος ὦν, ὅτι πρόσθεν αὐτὸν ὤκισαν
νοικοι, ἢ τὰ ὅπλα πρὸς δίδοναι. Πρόξενος δὲ ὁ Θη-
βαῖος. “ Ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, ὦ Φαλίμω, θαυμάζω
πότῃ ὡς κρατῶ βασιλεὺς αὐτῷ τὰ ὅπλα, ἢ ὡς
ἐκ φιλίας καὶ δῶρα, εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶ, τί δὲ
αὐ-

(*) Α' Α. Φαλιμῶς.

αὐτὸν αὐτεῖν, ἀλλ' ἢ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πέ-
σας βέλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσαι τοῖς στρατιώ-
ταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται;

θ'. Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε· βασιλεὺς νικᾷν
ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. τίς γὰρ αὐτῷ ἐ-
στίν, ὅσις ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς
αὐτῷ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ αὐτῷ χώρᾳ, καὶ πο-
ταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων· καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ'
ὑμᾶς δυνάμειρος ἀγαγεῖν, ὅσον, εἰ παρέχοι
ὑμῖν, δυνάμειδ' αὖ ἀποκτεῖναι.

ι'. Μετὰ τῶτον Ξενοφῶν Αἰθιωπὸς εἶπεν· ὦ
Φαλίνε, νυνὶ, ὥς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν εἶδεν ἄλλο ἐστίν
ἀγαθόν, εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετὴ. καὶ ὅπλα μὲν ἔν
ἔχοντες, οἴομεθα αὖ καὶ τῇ ἐρετῇ χρῆσθαι· περὶ
δὲ αὐτὰ, καὶ τῶν σωμάτων σεριθῶναι.
μὴ ἔν οἷς τὰ μόνα ἡμῖν ἀγαθὰ ὄντα ἡμᾶς πα-
ραδώσειν· ἀλλὰ σὺν τέποις καὶ περὶ τῶν (*) ὑμε-
τέρων ἀγαθῶν μαχόμεθα· ἀκέσας δὲ ταῦτα ὁ
Φαλῖνος ἐγέλασε, καὶ εἶπεν· ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν
ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις ἐκ ἀχάριστα. ἴσθι
μὲν τοι ἀνόντος ὦν, εἰ οἶει αὖ τιμὴ ὑμετέρων ἀρετὴν
περγυνέσθαι τῆς βασιλείας δυνάμεως.

ια'. Ἄλλες δέ τινες ἔφασαν λέγειν ὑπομαλα-
κιστομένους, ὥς καὶ Κύρῳ πιστοὶ γινώσκοντο, καὶ βα-
σιλεὺς γ' αὖ πολλοὺς ἀξιοὺς γινώσκοντο, εἰ βέλοιο
φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτετι ἄλλο βέλεται χρῆ-
σθαι, εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκατασφύ-
λαιντ' αὖ αὐτῷ. ἐν τούτῳ καὶ Κλέαρχος ἦκε, καὶ
ἡρώ-

(*) Α' καὶ ὑμετέρων.

ἡρώτησεν, εἰ ἦδη ἀποκειμένοι εἰεν. Φαλῖνος δ' ὑπολαβὼν, εἶπεν· ἔτοι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲ, τί λέγεις.

ι.α'. Ο' δ' εἶπεν· ἐγὼ σε, ὦ Φάλιτε, ἄσμενος εἶωρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἔτοι. σύ τε γάρ Εἰλλύω εἶ, καὶ ἡμεῖς, τοσῶτοι ὄντες, ὅσας σὺ ὄρῃς· ἐν τοιέτοις δὲ ὄντες πρᾶγμασι, συμβεβηλόμεθά σοι, τί καὶ ποιῆν φεῖ ὧν λέγεις. σὺ ἔν, πρὸς Θιῶν, συμβέβησας ἡμῖν ὅ, τι σοι δοκεῖ καλλίσον καὶ ἄριστον εἶναι, καὶ ὅ σοι τίμω οἴσεται εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, ὅτι Φαλῖνος ποτὲ πεμφθεὶς πρὸς βασιλέως, κελεύσων τὰς Εἰλλύας τὰ ὅπλα ἀφαιρῆναι, συμβεβηλόμενος συνεβέβησεν αὐτοῖς τάδε. οἶδα δὲ, ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Εἰλλάδι, ὃ αὐτὸ συμβεβηλόσης.

ι.γ'. Ο' δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο, βεβηλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρὸςβόλοντα συμβεβηῦσαι μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα, ὅπως δέελπιδες μᾶλλον οἱ Εἰλλύες εἰεν. Φαλῖνος δὲ ὑποσρέψας, παρὰ τὴν δόξαν αὐτῷ εἶπεν ὥδε· “Εγὼ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστὶ σωθῆναι πολεμῆντας βασιλεῖ, συμβεβηλὼ μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ μὲν τοὶ μηδεμίας [*] σωτηρίας ἐστὶν ἐλπίς ἀκοντος βασιλέως, συμβεβηλὼ σῶζεσθαι ὅπῃ δυνατόν.

ι.δ'. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγ-
γελ-

(*) Α' λ. μηδεμία κ. τ. τῶν μυρίων κ. τ.

γελλε ταῦτα, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὴ δέοι βασιλεῖ φίλος εἶναι, πλείονος αὐτῷ ἄξιοι εἶναι φίλοι, ἔχοντες τὰ ὅπλα, ἢ παραδόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον αὐτῷ πολεμεῖν ἔχοντας τὰ ὅπλα, ἢ ἄλλῳ παραδόντες.

ιέ. Οὐδὲ Φαλῖνος εἶπε· ταῦτα μὴ δὴ ἀπαγγεῖν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν ἐκέλευσεν εἰπεῖν βασιλεῖς, ὅτι μέντοι μὴ ὑμῖν αὐτῷ, σπονδαὶ εἴησαν, προῖσσι δὲ καὶ ἀπιῖσι, πόλεμος. εἶπατε οὐ καὶ περὶ τῶν, πότῃρα μὲν εἴτε, καὶ σπονδαὶ εἰσιν, ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγεῖν. Κλέαρχος δ' ἐλέξεν· ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τῶν, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα [*] δοκεῖ, ἅπερ βασιλεῖ.

ις. Τί οὐ ταῦτ' εἰσιν; ἔφη ὁ Φαλῖνος. ἀπεκείνατο Κλέαρχος· ὡς μὴ μέντοι, σπονδαὶ· ἀπιῖσι δὲ καὶ προῖσσι, πόλεμος. ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε· σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγεῖν; Κλέαρχος δὲ μαῦτα [**] πάλιν ἀπεκείνατο· σπονδαὶ μὲν μέντοι, ἀπιῖσι πόλεμος. ὅ,τι δὲ ποιήσοι, εἰ δὲ σήμανε.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Φαλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ περὶ Ἀρτιάδῃ ἦγον, Προκλῆς καὶ Χειρίσσοφος· Μενίων δὲ αὐτῷ ἔμεινε περὶ Ἀρτιάδῃ. ἔτι δ' ἔλεγον, ὅτι πολλὰς φαίη Ἀρτιάδος εἶναι Πέρ-

(*) Ἀ. λ. ταυτὰ κ. τ.

(**) Ἀ. λ. ταυτὰ κ. τ.

Πέρσαις ἑαυτῇ βελτίους, ἔς ἐκ αὐτῶν ἀναχέσθαι αὐτῇ βασιλεύοντος. ἀλλ' εἰ βάλισθε σωμαπικνῆσαι, ἥκειν ἡδὴ κελύβει τῆς νυκτός· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς παρὰ ἀπικνῆσαι φησὶν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· ἀλλ' ἔπωρῃ ποιεῖν, αὐτὸ μὲν ἥκωμεν, ὥσπερ λέγετε. εἰ δὲ μὴ, παράττετε ὁποῖον αὐτὶ ὑμῖν οἴηθε μάλιστα συμφέρειν. ὅ,τι δὲ ποιήσοι, ἔδδ' ἐκείνους εἶπε.

β'. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἡδὴ ἡλίας δυνάοντος, συγκαλέσας τὰς στρατηγὰς, καὶ λοχαγὰς, ἔλεξε τοιάδε· “ Εἰ μοι, ὦ ἄνδρες, θυομένη ἰσχύει ἐπὶ βασιλείᾳ, ἐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ εἰκότως ἄρα ἐκ ἐγίγνετο. ὥς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνδαύομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμὸς ἐστὶ ναυσίπορος, ὃν ἐκ αὐτῶν δυνάμεθα ἀνὰ πλοῖον διαβῆναι· πλοῖα δ' ἡμεῖς ἐκ ἔχομεν. καὶ μὴ δὴ αὐτῇ γε μέλειν οἴοντε. τὰ γὰρ ἐπιπύδεια ἐκ ἔσιν. ἰσχύει δὲ παρὰ τὰς Κύρην φίλας, πάντῃ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερά ἰσχύει. ὥδε ἐν πόρῃ ποιεῖν. ἀπιδόντας δεσπνῆν, ὅ,τι τίς ἔχει· ἐπειδὴ δὲ σπηλιῶν τῶν κέρατι ὥς ἀναπαύεσθαι, συσκοδάζετε· ἐπειδὴ δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῶν τρίτων, ἐπειδὴ τῶν ἡγεμονῶν, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες παρὰ τὸ ποταμὸν, τὰ δὲ ὅπλα ἔξω. ”

γ'. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐποίησαν ἔτι καὶ τὸ λοιπὸν ὃ μὲν ἦρχον, οἱ δ' ἐπείθοντο, ἐκ ἐλόμενοι, ἀλλ' ὁρῶντες, ὅτι μόνος ἐφράνει ὅσα δὲ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ, ἡλὼν ὅξ' Εἰφῆσε τῆς Γωνίας μέχρι τῆς μάχης, σαθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνεμήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ

καὶ τετράκοντα καὶ πεντακόσιοι, σάδιοι προήκοντα
καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι. ἅπὸ δὲ τῆς μάχης ἐ-
λέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα, σάδιοι ἑξήκοντα καὶ
τετράκισχίοι.

δ'. Ἐντεῦθεν δὴ, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλ-
τοκύδης μὲν ὁ Θρᾷξ, ἔχων τὰς τε ἵππιας τὰς μεθ'
ἑαυτοῦ εἰς τριαράκοντα, καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς
τετρακοσίαις, νυτομόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος
δὲ τοῖς ἄλλοις ἡγήετο, καὶ τὰ παρηγγελμένα, οἱ
δ' εἶποντο. καὶ ἀφικνῶνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν
πρὸς Ἀρειαῖον καὶ τῶν ἐκείνῃ στρατιᾷ, ἀμφὶ μέ-
σας νύκτας, καὶ ἐν τάξει θέμναι τὰ ὅπλα, σιωπῶν-
των οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων πρὸς
Ἀρειαῖον, καὶ ἄμωσαν οἵ τε Ἑλλήνες, καὶ Ἀρειαῖος,
καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς οἱ κράτιστοι, μήτε προσδώσειν
ἀλλήλους, σύμμαχοί τε ἴσσεσθαι. οἱ δὲ βάρ-
βαροι προσώμωσαν, καὶ ἡγήσεσθαι ἀδόλως· ταῦ-
τα δ' ἄμωσαν, σφάζαντες κάπρον, καὶ ταῦ-
ρον, καὶ λύκον, καὶ κελὸν, εἰς ἀσπίδα βάπ-
τοντες οἱ μὲν Ἑλλήνες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγ-
χην.

ε'. Ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρ-
χος· ἄγε δὴ, ὦ Ἀρειαῖ, ἐπεὶ περὶ ὁ αὐτὸς ἡμῖν
στόλος ἐστὶ καὶ ὑμῖν, εἰπέ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ
τῆς πορείας· πότερον ἀπιμεν ἢ περὶ ἡλδομεν, ἢ
ἄλλω τινὰ ἐννοησόμεθα δοκεῖς ὁδὸν κρείττω; ὁ
δ' εἶπεν· ἢ μὲν ἡλδομεν ἀπιδόντες, πάντες αὖ
ὑπὸ λιμῇ ἀπολοίμεθα. ὑπάρχει γὰρ καὶ ἡμῖν
ἐδὸν τῶν ἐπιπιδείων. ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν
ἐγγυτάτω ἐδὲ δεῦρο ἴοντες ἐκ τῆς χώρας ἐδὸν εἰ-

χομεν λαμβάνειν· εἴθε δ' εἴτι μὲν, ἡμεῖς δὲ πορεύμενοι κατεδαπάνησαμεν. νῦν δ' ἐπινοῶμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μὴ, ἢ δ' ἐπιπιδείων ἐκ δόρησάμεν. πορεύεσθαι δ' ἡμῖν τὰς πρώτας σαθράς, ὥς αὖ δυνώμεθα, μακροτάτας, ἵνα ὥς πλείστον ἀποσπαθῶμεν τῇ βασιλικῇ στρατεύματος. μὲν γὰρ ἅπαξ δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόχωμεν, ἔκτετι μὴ δυνήται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. ὁλίγω μὲν γὰρ στρατεύματι ἔτολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον, ἔδυνήσεται ταχὺ πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ ἢ δ' ἐπιπιδείων ἀπαντῇ. ταῦτ' αὖτε, ἔφη, γνώμῳ ἔχω.

ε'. Ἡ δὲ αὐτὴ ἡ στρατηγία ἔδεν ἄλλο δυναμὴν, ἢ ἀποδραίνει, ἢ ἀποφυγεῖν· ἢ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δυνόντι εἰς κόμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας. καὶ τὸτο μὲν ἐκ ἐφύδαθησαν.

ζ'. Εἴτι δὲ ἀμφὶ δέλλῳ ἔδοξαν πολεμίας ὄρεσιν ἵππεας· καὶ ἦν τε Εἰλλῶν οἱ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες, εἰς τὰς τάξεις ἔειπον, καὶ Ἀελαῖος (ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἀμάξης πορεύομενος, διότι ἐπέτρωτο) καταβαὲς ἐθωρακίζετο, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ἐν ᾧ δὲ ὠπλίζοντο, ἤκουον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ, ὅτι ἐχ' ἵππεῖς εἰσιν, ἀλλὰ ὑποζύγια νέμοιτο. καὶ αὐτοὶ ἐγνώσαν πάντες, ὅτι ἐγγύς περ ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ἐφαίνετο ἐν κόμας ἔκ πορῶν.

η'. Κλέαρχος δὲ, ὅπῃ μὲν τὰς πολεμίας ἐκ ἦγεν· (ἦδει γὰρ ἀπειρηκότας τὰς στρατιώτας, καὶ αὐτὸς·

ἀσπίτας ὄντας· ἤδη δὲ καὶ ὁ ψὲς ἡνὶ ἐμὸι τοῖς ἐδ' ἀπέκλινε, φυλαττόμενος μὴ δοκοῖν φεύγειν· ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων, ἅμα τῷ ἡλίῳ θυμῷ εἰς τὰς ἐγγυπτάω πάμας τὰς παρώτας ἔχων κατεσκήνωσεν, ὅς ᾤον διήρπασο ὑπὸ τῷ βασιλικῷ στρατεύματι καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ πῶν οἰκιῶν ξύλα.

θ'. Οἱ μὲν ἄν παῖτες ὁμοίῳ τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύοντο, οἱ δ' ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες, ὡς ἐτύγγανον ἕκαστοι κηλίζοντο, καὶ κραυγῇ ποικίλῃ ἐποίκον καλῶντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τὰς πολεμίας ἀκχεῖν· ὥστε οἱ μὲν ἐγγύπαι τῶν πολέμων καὶ ἔφυγον ἐκ πῶν σκήνωμάτων. δῆλον δὲ τῷτο τῇ ὕστεραία ἐγνώετο. ἔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτι ἐδὼν ἐφάρη, ἔτε στρατόπεδον, ἔτε καπνὸς ὑδαμῆ πλησίον. ὅξεπλάγη δὲ, ὡς ἔκοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τῷ στρατεύματι· ἐδήλωσε δὲ τῷτο, οἷς τῇ ὕστεραία ἐπαρτε.

ι'. Προΐσσης μὲν τοῖς τῆς νυκτὸς ταύτης, καὶ τοῖς ἑλλήσι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος, καὶ δῆπος ἡνὶ, οἷον εἰκὸς, φόβος ἐμπεσόντος, γίγνεσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολμίδῳ Ἡλείῳ, ὃν ἐτύγγανον ἔχων παρ' ἑαυτοῦ κήρυκα, ἄριστον τῶν τότε, τῶν ἀναιπτεῖν ἐκέλευσε, σιγῇ κατακηρύξαι, ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες, ὅς ᾤον τὸν ἀφίσταται τὸν ὄνον εἰς τὰ ἔπλα καταμηνύση, ὅτι λήφεται μισθὸν πάλαντον ἀργυρεῖς. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι

(*) Ὅς ᾤον τὸν ἀφίσταται τὸν φόβον καὶ τ. τοῖς ἑλλ. φόβος ἐμπίπτει, ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἶη.

ΚΥΡΟΥ Α'ΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ. 61

ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη, καὶ οἱ ἄρχοντες σωῖσι. ἅμα δὲ ὁρθρῶ παρήγγειλε Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι τὰς Εὐλλώας, ἥ περ εἶχον, ὅτε ὡς ἡ μάχη.

Κ Ε Φ Α' Λ. Γ'.

Θ' Δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ τῇδε, δηλον ὡς. τῇ μὲν γὰρ παρόντι ἡμέρᾳ πέμπων, τὰ ὅπλα παραδίδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἐπεμψε φερέσπονδων. οἱ δ' ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τὰς ποροφύλακας, ἐζήτην τὰς ἄρχοντας. ἐπεὶ δ' ἀπήγγειλαν οἱ ποροφύλακες, Κλέαρχος τυχὼν τότε τὰς τάξεις βήσικοπῶν, εἶπε τοῖς ποροφύλαξι, κέλευε τὰς κήρυκας φερεμύειν, ἄρχις αὖ χολάσῃ.

β'. Ἐπεὶ δὲ κατέσπρε τὸ στρατόμα, ὥς καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνῶ, τῷ δὲ ἀόπλων μηδεὶα καταφανῇ εἶναι, ἐκάλεσε τὰς ἀγγέλους, καὶ αὐτὸς τε προῆλθε τὰς τε δοσποτάτας ἔχων καὶ δευδεσάτας τῷ αὐτῷ στρατιωτῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτα ἔφρασεν.

γ'. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τοῖς ἀγγέλοις ἦσαν, ἡρώτα τί βέλονται. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι φερέσπονδων ἦκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ βασιλείας τοῖς Εὐκλείῃσι ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὰ παρὰ τῷ Εὐκλείῃσι, βασιλεῖ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτοῖς, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον. ἄριστον γὰρ ἐκ ἑσιν, εἰδὲ ὁ τελημῆσαν φερέσπονδων τοῖς Εὐκλείῃσι λέγειν, μὴ ποείσας ἄριστον.

δ'. Ταῦ-

δ'. Ταῦτα ἀκέσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον , καὶ ἦκον ταχύ· ὃ καὶ δῆλον ἰδόντες, ὅτι ἐγγύς περὶ τὴν βασιλείαν, ἢ ἄλλοστις, ὃ ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν. ἔλεγον δὲ, ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἦκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἱ αὐτὲς, ἐὰν σπονδαὶ γινώνται, ἄξουσιν εὖθρον ἔξωσι τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δ' ἠρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀδράσι σπένδοιτο ἱᾶσι καὶ ἀπιῶσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσονται σπονδαί. οἱ δὲ, πᾶσιν, ἔφασαν, μέγιστος αὖ βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῆναι,

ε'. Εὔπει δὲ ταῦτα εἶπον, μεταησάμενος αὐτὸς ὁ Κλέαρχος, ἐβελόετο· καὶ ἐδόκει ταχύ τὰς σπονδὰς ποιεῖν, καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· δοκεῖ μὲν καὶ ἐμοὶ ταῦτα· ἐμὲν τοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρέψω, ἔσ' αὖ ὀκνηώσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ὑποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι. οἰμαί γε μὲν τοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγειλλον ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὖθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ ἐπιτήδεια· καὶ οἱ μὲν ἦγυντο.

ς'. Κλέαρχος μὲν τοι ἐπορεύετο, τὰς μὲν σπονδὰς ποιησόμενος, τὸ δὲ σπένδμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. καὶ ἐνετύγχανον τῖφροι καὶ αὐλῶσι πλήρεις ὕδατος, ὥς μὴ διύασθαι δευβαίνειν αὐτὸν γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιῶντο δευβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων, οἱ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τὰς δὲ καὶ ἐξέκοπτον.

ζ'. Καὶ ἐνταῦθα ἰδὼν Κλέαρχον καταμαθεῖν
ὥς

ὡς ἐπεσάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔ-
χων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴτις αὐτῷ
δοκοίη τῷ πρὸς τὰ πεταγμείων, ἐκλεγόμενος τὸν
ἐπιπύδειον (*) ἔπαυσεν αὐτὸν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμ-
βανεν εἰς τὸν πηλὸν ἐμβαίνων, ὥστε πᾶσιν αἰσ-
χυάλῃ εἶναι, μὴ εἰσπαράζειν.

ή. Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸν οἱ τεύκοντες
ἐπὶ γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων συνελά-
ζοντα, προσελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ
δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἐσώδεν, ὑποπτόμενος μὴ
αἰεὶ ἔτι πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· (εἰ γάρ
ὡς ὦρα οἷα τὸ πεδίον ἄρδεν) ἀλλ' ἵνα πολλὰ τὰ
ἄπορα φαίνοιτο τοῖς Ἑλλησιν εἶναι εἰς τὴν πορείαν,
τάς τε ἐνεκα βασιλεία ὑπώπτεσθαι ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ
ὕδωρ ἀφεικνῆαι.

δ'. Πορδόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κόμας, ὅθεν
ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιπύδεια.
ἐν τῷ δὲ σίτῳ πολὺς, καὶ οἶνος φοινίκων, καὶ ὄξος
ἐφ' ἡπτόν ὑπὸ τῷ αὐτῷ. αὗται δὲ αἱ βάλανοι τῷ
φοινίκων, οἷας μὴ (**) ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἔστιν
ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο· αἱ δὲ πῶς δεσπό-
ταις ὑποκείμεναι, ἦσαν ὑπόλεκτοι, θαυμάσιαι
τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος· ἡ δὲ ὄψις ἡλέκτρα
ἔδεν διέφερε. τὰς δὲ τινες (***) ξηραίνοντες, τρα-
γήματα ἀπετίθεισαν. καὶ ὡς καὶ πᾶσι πότον ἡδὺ
μὲν, κεφαλαλγὴς δὲ. ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφα-

λον

(*) Α'λ. ἔπαισεν.

(**) Α'λ. μὴ μὲν, δέ.

(***) Α'λ. τὰς δέ τινες, αἷς δὲ τινές.

λον τῷ φοίνικος παρῶν ἐφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμαζον τὴν εἶδος, καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. ὡς δὲ σφόδρα καὶ τὸ κεφαλαλγές. ὁ δὲ φοίνιξ, ὃς οὐκ ἐξαιρεθεῖν ὁ ἐγκέφαλος, ὅλος αὐαίνεται.

ἰ. Ἐνταῦθα δὲ ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ ὁ βασιλεὺς βασιλείας ἦκε Τιταφέρνης, καὶ ὁ τῆς βασιλείας γυναικὸς ἀδελφός, καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δέλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. ἰπεί δὲ ἀπλώτησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Εἰλλύων στρατηγοί, ἔλεγε παρῶν Τιταφέρνης δι' ἐρμύνας ποιάδε·

ἰά. “ Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Εἰλλῶνες, γείτων οἰκῶ τῇ Εἰλλάδι· καὶ ἰπεί ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ κακὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὖρημα ἐποιησάμην, εἰ πως δυναίμην ὡς βασιλέως αἰτήσασθαι δευαί μοι ἀποσῶσαι εἰς τὴν Εἰλλάδα ὑμᾶς. οἶμαι, γάρ, ἐκ ἀχαρείας μοι ἔξεν ἔτε παρὸς ὑμῶν, ἔτε παρὸς τῆς Εἰλλάδος ἀπάσης. ταῦτα δὲ γνὼς, ἡτέμην βασιλεῖα, λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κύρον πεπρωτατόντα παρῶν ἡγεῖται, καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην, καὶ μόνος τῶν καὶ τῶν Εἰλλῶνων πεπαγμένων ἐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ὅθεν βασιλεὺς ἀφίκετο, ἰπεί Κύρον ἀπέκτεινε· καὶ τῶν σὺ Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξα σὺ πῶς πῶς παρῶν νῦν μετ' ἐμῶ, οἵπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. καὶ ὡς μὴ τῶν ὑπέχετό μοι βελόσσασθαι· ἰρεῖται δὲ με ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα, τίνος ἔνεκα ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. καὶ συμβελόσω ὑμῖν

μετρίως ἀποκρίνασθαι , ἵνα μοι δ' ὠφρακτότερον ᾦ ,
εἰὰ τι δυνάμει ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτῷ διαφρά-
ξασθαι . „

ιβ'. Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Εὐβύωνες ἐβα-
λόντο , καὶ ἀπεκρίναντο . Κλέαρχος δὲ ἔλεγον .
“ Ἡμεῖς ἔτε συνήλδομεν ὡς βασιλεῖ πολεμή-
σοντες , ἔτ' ἐπορούμεθα ἐπὶ βασιλείᾳ . ἀλλὰ πολ-
λὰς αποφάσεις Κύρος εὕρισκον , ὡς καὶ σὺ εὖ
οἶδα , ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκόδους λάβοι , καὶ
ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι . ἐπεὶ μέντοι ἤδη ἐωρῶ-
μεν αὐτὸν ἐν δεινῷ ὄντα , ἡχυνόμενον καὶ Θεῶς
καὶ ἀνθρώπων ποροῦναι αὐτὸν , ἐν τῷ πόρῳ
χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτὸς εὖ ποιεῖν . ἐπεὶ δὲ
Κύρος τέθνηκεν , ἔτε ἀντιποιέμεθα βασιλεῖ τῆς
ἀρχῆς , ἔτ' ἔστιν ἡ ἐνὲκ' αὐτῷ βαλοῦμεθα τὴν βα-
σιλείαν χάραν κακῶς ποιεῖν . εἰδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι
αὐτὸν ἐθέλομεν , πορούμεθα δὲ αὐτὸν οἴκαδε , εἴ τις
ἡμᾶς μὴ λυποῖν . ἀδίκαντα μέντοι πειρασόμεθα
συνὸ τοῖς Θεοῖς ἀμύνεσθαι . εἰὰ μὲντοι τις ἡμᾶς
καὶ εὖ ποιών ὑπάρχει , καὶ τότε εἰς γε δυνάμειν ἔχ
ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες . „

ιγ'. Οὗ μὲν ἔτις εἶπεν . ἀκούσας δὲ ὁ Τισα-
φέρνης , ἔφη . “ Ταῦτα ἐγὼ ἀπαγγελάω βασιλεῖ ,
καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου . μέλει δ' αὖ ἐγὼ
ἦκα , αἱ σπονδαὶ μενόντων . ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς πα-
ρέξομεν . καὶ εἰς μὲν τὴν ὑπεραίαν ἔχ ἦκεν . ὡς
οἱ Εὐβύωνες ἐφρόντιζον . τῇ δὲ τρίτῃ ἡκων ἔλε-
γεν , ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλείας ,
δοθῆναι αὐτῷ σώζειν τὰς Εὐβύωνας , καί περ πα-
ντοῦ πολλῶν ἀντιλεγόντων , ὡς καὶ ἄξιον εἴη βασι-
λεῖν .

λεῖ, ἀφείναι τὸς ἐφ' ἑαυτὸν στρατεύσαμένους. τέλος δ' εἶπε· καὶ νυνὶ ἔξεσιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἢ μὲν φιλίαν ἡμῖν παρέξειν τὴν χώραν, καὶ ἀδούλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας. ὅπερ δ' αὖ μὴ παρέχωμεν ἀγορὰν, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιπείδεια. ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δέησει ὁμόσαι, ἢ μὲν πορδέσθαι ὡς ἔχ' φιλίας ἀσινῶς, οὔτε καὶ ποτὰ λαμβανόντας, ὁπόταν μὴ παρέχωμεν ἀγορὰν· εἰ δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνεμένους ἦξειν τὰ ἐπιπείδεια.

ἰδ'. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν, καὶ δεξιάς ἐδосαν Τισαφέρνης, καὶ ὁ τῆς βασιλείας γυναικὸς ἀδελφός, τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς, καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ ταῦτα Τισαφέρνης εἶπε· νυνὶ μὲν δὴ ἀπειμι ὡς βασιλεῖα· ἐπειδὴ δὲ ἔχω πρᾶξωμαι ἃ δέομαι, ἦξω συσκόλασάμενος, ὡς ἀπάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτοὺς ἀπιὼν ὅτι τὴν ἑμαυτῷ ἀρχῶν. ,,

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

ΜΕτὰ ταῦτα ἀξιόμιστον Τισαφέρνην οἱ τε Ἑλλήνες καὶ Ἀρμενῖοι, ἐγγυὲς ἀλλήλων ἑσραποπεδωμένοι, ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. ἐν δὲ ταύταις ἀφικνεῖνται πρὸς Ἀρμενίον καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς τὸς συὺ ἐκείνων Περσῶν τινὲς παραθάρρυοντές τε καὶ δεξιάς εἶοι παρὰ βασιλείας φέροντες, μὴ μνησικακήσειν βα-

βασιλέα αὐτοῖς τῆς σιυὶ Κύρῳ ἐπιστρατείας, μη-
δὲ ἄλλε μηδεὸς τῆς παροιχομένων. τῶν δὲ γι-
γνομένων, ἐνδηλοι ἦσαν οἱ ὡς τὸν Α' ρειάιον ἦ-
τον τοῖς Ε' λησι προσέχοντες τὸν νῦν ὥς τε καὶ
τὸ τοῖς μὲν πολλοῖς τῆς Ε' λιών ἐκ ἤρεσκεν,
ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον, καὶ τοῖς
ἄλλοις στρατηγοῖς.

β'. "Τί μὲν οὖν; ἢ ἐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βα-
σιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ὡς πεντὸς αὖ ποιήσαιο,
ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ε' λησι φόβος ἢ ἐπὶ βασιλέα
στρατοῦν; καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται μύειν,
ὅτε τὸ διασάρδαι αὐτῷ τὸ στρατόμα· ἐπειδὴ δὲ
πάλιν ἀλιδῇ αὐτῷ ἡ στρατιὰ, ἐκ ἔστιν ὅπως ἐκ
ἐπιθήσεται ἡμῖν. ἴσως δὲ περὶ ἡ ἀποσκάπτει τι, ἢ
ἀποτεριχίζει, ὡς ἄπορος ἢ ἡ ὁδός. εἰ γὰρ ποτε ἐ-
κὼν γε βελήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ε' λιάδα
ἀπαγγεῖλαι, ὡς ἡμεῖς ποσὶδε ὄντες ἐνικῶμεν τὴν
βασιλέως δυνάμιν ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτῆς, καὶ κα-
ταγγελάσαντες ἀπήλθομεν."

γ'. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέ-
γεσιν· "Εγὼ ἐνθυμῶμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα.
ἐννοῶ δὲ, ὅτι εἰ νῦν ἀπιμῶ, δόξομεν ἐπὶ πο-
λέμῳ ἀπικεῖναι, καὶ ὡς τὰς σπονδὰς ποιεῖν.
ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν εὐδαίς ἡμῖν παρέξει,
εὐδ' ὁπόθεν ἐπισιτιέμεθα· αὐτῶν δὲ ὁ ἡγεσόμενος
εὐδαίς ἔσται. καὶ ἅμα ταῦτα ποιεόντων ἡμῶν αὐτοῦς
Α' ρειάιος ἀφεισθήσει· ὥς φίλος ἡμῶν εὐδαίς λελεί-
φεται, ἀλλ' οἱ καὶ πρόθεν ὄντες, πολέμιοι ἡμῖν
ἔσονται. ποταμὸς δὲ εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος ἄρα
ἡμῖν ἐστὶ ὁ βασιλεύς, ἐκ οἷδα· τὸν δ' ἐν Εὐφρά-
τι

τὴν ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον ἔχειν, κωλύοντων πολέμιων. ἔ μὲν δὴ, αὐτὰ μάχεσθαι δεῖ, ἵππεῖς εἰσιν ἡμῖν σύμμαχοι· τῷ δὲ πολεμίων ἵππεῖς εἰσιν οἱ πλείστοι καὶ πλείους ἄξιοι· ὥστε νικῶντες μὲν τίνα αὐτὸν ἀποκτείναιμεν; ἡττωμένων δὲ μὴ ἐδράσθαι οἶόν τε σωθῆναι. ἐγὼ μὲν ἐν βασιλείᾳ, ὅ πολλαῖς ἔπος ἐστὶ τὰ σύμμαχα. εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσθαι, ἔχουσι δὲ ὅ, τι δεῖ αὐτὸν ὁμῶσαι, καὶ δεξιὰ δέναι, καὶ Θεὸς ἐπιπορῆσαι, καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἅπιστα ποιῆσαι Ἕλλησι καὶ βαρβάροις.

δ'. Τοιαῦτα ἔλεγε πολλά. ἐν δὲ τῷ Τισσαφέρνης ἦκεν, ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς εἰς οἶκον ἀπὸ τῶν, καὶ Ὀρόντα τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τῆ βασιλείας ἐπὶ γάμῳ. ἐντεῦθεν δὲ Τισσαφέρνης ἠγεμὼν, καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπερόλοντο. ἐπορόλετο δὲ καὶ Ἀλκιῶς, ἔχων τὸ Κύριον βαρβαρικὸν σφάτεμα, ἅμα Τισσαφέρνηι καὶ Ὀρόντῃ, καὶ συνεστρατοπεδέετο συὸν ἐκείνοις.

ε'. Οἱ δὲ Ἕλληες ὑφορῶντες τῆς, αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἐχώρην, ἠγεμῶνας ἔχοντες. ἐστρατοπεδέεοντο δὲ ἐκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγῃ, καὶ μείον· ἐφυλάττοντο δὲ οἱ ἀμφοτέρω, ὥστε πολέμιες, ἀλλήλας, καὶ ὁδὸς τῷ ὑποφίαν παρήχον. ἐπίσταντο δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐν τῇ αὐτῇ, καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες, πληγὰς ἐπέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τῷ ἔχθραν παρήχον.

ς'. Διελθόντες δὲ τρεῖς σαθρὰς, ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας τεῖχος, καὶ παρήλθον αὐτῇ εἰς τὴν ὁδὸν.

δὲ ὠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῃ
κειμέναις, εὖρος ἑκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατὸν.
μῆκος δὲ ἐλέγετο εἶναι ἑκοσι παρασαγγῶν. ἀπὸ
χε δὲ Βαβυλῶνος ἔ πολὺ.

ζ'. Εὐνέωθεν δ' ἐπορεύθησαν σαθρὰς δύο, πα-
ρασάγγας ὀκτώ, καὶ διέβισαν διαύρυχας δύο, τὴν
μὲν, ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ', ἐξ ὀχυρῶν πλοίοις
ἐπτά. αὗται δὲ ἦσαν ἀπὸ τῷ Τίγρητι ποταμῷ.
(κατεπέτρωτο δὲ ὁρὴ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τῷ
χώρῳ, αἱ μὲν παρῶνται, μεγάλας, ἑπτὰ δ' ἐ-
λάσσας, τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὀχετοὶ, ὥσπερ ἐν τῇ
Εὐφράτῃ ἐπὶ τὰς μελίνας) καὶ ἀφικνεῖνται ἐπὶ τὸν
Τίγρητα ποταμὸν, πρὸς ᾧ πόλις ἰὼ μεγάλη καὶ
πολυαἰθρῶπος, ἥ ὄνομα Σιτάκη, ἀπέχεσθαι τῷ
ποταμῷ σαδέας πεντεκαίδεκα.

η'. Οἱ μὲν οὖν Εὐφράτης παρ' αὐτῷ ἐσπλύν-
σαν, ἐγγὺς Παραδείσῳ καλῷ καὶ μεγάλῳ, καὶ
δασύς παντοίων δένδρων. οἱ δὲ βάρβαροι δια-
βεβηκότες τὸν Τίγρητα, ἔ μὲν τοι γε κοιταφανεῖς
ἦσαν. μὲν δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ
ὄντες πρὸ τῶν ὀπλῶν Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν. καὶ
προσελθὼν ἐρώτησεν αὐθρῶπός τις τὰς προφυλά-
κας, πῶς αὖ ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον. Μεσά-
να δὲ ἐκ ἐζήτηι, καὶ ταῦτα, παρὰ Ἀελαίᾳ ὧν τῷ
Μεσῶνος ἔστι.

θ'. Εὔπει δὲ Πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτὸς εἴη,
ἐν ζητῇ, εἶπεν δὲ αὐθρῶπός. "ἐπεμψάν με Ἀ-
ελαῖος καὶ Ἀρταύζος, πρὸς ὅντας Κύρῳ, καὶ ὑμῖν
εἶδοι, καὶ κελύεσι φυλάττεσθαι, μὴ ὑμῖν ἐπι-
δῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι. ἐς δὲ ἐράτῳμα

πολύ ἐν τῇ πλησίον Παραδείσῳ . καὶ ὅπῃ τὴν γέφυραν τῇ Τίγρητος ποταμῷ πέμψαι κελεύσει φυλακῶν , ὅτι διασώσεται λύσαι αὐτῇ Τριαφέρνης τῆς νυκτός , ὡς περ δυνήται , ὡς μὴ ἄβητε , ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τῇ ποταμῷ καὶ τῆς διώρυχος . »

ι'. Ἀκούσαντες ταῦτα ἄγουν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον , καὶ φράζουσιν αὐτὸν λέγει . ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐπαράχθη , καὶ ἐφοβέτο σφόδρα . νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐντοήσας , εἶπεν ὡς ἔκ ἀκόλουθα εἶη , τό , τε ἐπιθήσεται , καὶ τὸ λύσειν τὴν γέφυραν . δῆλον γάρ , ὅτι ἐπιτιθεμένης ἢ νικᾶν δέησει αὐτὸς , ἢ ἡττᾶσθαι . εἰ μὲν οὖν νικῶσι , τί δὲ αὐτὸς λύειν τὴν γέφυραν ; εἰ δὲ γάρ , αὐτοὶ πολλὰ γέφυραι ὦσιν , ἔχοιμεν αὐτοὺς , ὅποι φυγόντες ἡμεῖς σωθώμεν . αὐτοὶ δ' αὖ ἡμεῖς νικῶμεν , λευμνίης τῆς γεφύρας ἔχ' ἔξουσιν ἐκεῖνοι , ὅποι αὐτοὶ φύγουσιν . εἰ δὲ μὴ βοηθῆσαι , πολλῶν ὄντων πέραν , εἰδὲς αὐτοῖς διωθήσεται , λευμνίης τῆς γεφύρας .

ι α'. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κλέαρχος , ἤρετο τὸν ἄγγελον , πόσῃτις εἶη χώρα ἢ ἐν μέσῳ τῇ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος . ὁ δὲ εἶπεν , ὅτι πολλή , καὶ κῶμαι οὖνισι , καὶ πόλεις πολλὰ καὶ μεγάλαί . τότε δὲ καὶ ἐγνώσθη , ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν αὐθροπον ὑποπέμψαιεν , ὀκνῶντες μὴ οἱ Ἕλληες διελθόντες τὴν γέφυραν , μένοιεν ἐν τῇ νήσῳ , ἐρύματα ἔχοντες , εἴθεον μὲν τὸν Τίγρητα ποταμόν , εἴθεον δὲ τὴν διώρυχα . τὰ δ' ἐπιπίδεια ἔχουσιν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας , πολλῆς καὶ ἀγαθῆς

θῆς ἔσης, καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνότων· εἶτα δὲ καὶ ἀποσροφὴ γένοιτο, εἴ τις βέλοιτο βασιλέα κακῶς ποιῆν.

ιβ'. Μετὰ ταῦτα ἀνέπαύοντο, ὅπῃ μόντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακῶς ἐπεμψαν. καὶ ἔτε ἐπέθετο ἑδεῖς ἑδαμόθεν, ἔτε πρὸς τὴν γέφυραν ἑδεῖς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγίνετο, διέβησαν τὴν γέφυραν ἐξολογμένῳ πλοίοις τειάκοντα καὶ ἑπτὰ, ὡς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως. ἐξήγγελλον γάρτινες τῶν παρὰ Τισαφέρνους Ἑλλήνων, ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ὀπιτίσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὴ φάσθαι αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων, σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπεὶ δὲ εἶδον, ὥχετο ἀπειλῶν.

ιγ'. Ἀπὸ δὲ τῆς Τίγριτος ἐπορεύθησαν σαθμὰς τέτταρας, παρασάγγας ἑκασιν, ὅπῃ τὸν Φύσκον ποταμόν, τὸ εὖρος πλείερα. ἐπὶ δὲ γέφυρα, καὶ ἐνταῦθα ὤκειτο πόλις μεγάλη, ἥ ὄνομα Ὠπίς· πρὸς αὐτὴν ἀπλώπασε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Κύριος καὶ Ἀρταξέρξης νόθος ἀδελφός, ἀπὸ Σέσων καὶ Ἑκβαταίων στρατιᾷ πολλῇ ἄγων, ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ σῆσας τὸ ἑαυτῶν στρατόμα, παρερχομένους ἐθεώρει τὴν Ἑλλάδα.

ιδ'. Οὗ δὲ Κλέαρχος ἠγείτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δ' ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐπιστάμενος. ὅσον δ' αὖ χρόνον τὸ ἠγόμενον τῷ στρατόματι ὀπίσθῃ, τοσούτον ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλε τῷ στρατόματι γίνεσθαι τὴν ἐπίσασιν· ὥστε τὸ στρατόμα

καὶ (*) αὐτοῖς τοῖς Εἰσὶ δόξαι πάμπλου εἶναι,
καὶ τὸν Πέρσῳ ἐκτεπλήχθαι θεωρεῖντα.

14. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας
σαθμῆς ἐρήμης ἐξ, παρασάγγας τετράκοντα, εἰς
τὰς Παρυσάτιδος κάμας, τῆς Κύρης καὶ βασιλέως
μητρός. ταύτας Τιταφέρνης Κύρῳ ἐπεγγελῶν
διαρπάσαι τοῖς Εἰσὶν ἐπέτρεψε, πλὴν ἀνδρα-
πόδων. ἐνὶ δὲ σῖτος πολὺς, καὶ πόρβοτα, καὶ
ἄλλα χρήματα.

15. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σαθμῆς ἐρήμης
πρῶτε, παρασάγγας εἴκοσι, τὸν Τίρηντα ποτα-
μὸν ἐν ἀεισερᾷ ἔχοντες. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σα-
θμῷ, πέραν τῷ ποταμῷ, πόλις ᾤκειτο μεγάλη
καὶ ὀδαίμων, ὄνομα Καίται, ἐξ ἧς οἱ βάρβα-
ροι διηγόν ἐπὶ (**) χεδίας διφθερῶν ἄρτες, τυ-
ρὸν, οἶνον.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

16. Μετὰ ταῦτα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ζάβατον πο-
ταμὸν, τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ
ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς. ἐν δὲ ταύταις
ὑποψία μὴ ἦσαν, φανερά δ' ἐδεμία ἐφαίνετο ἐ-
πιβελή. ἔδοξεν ἔν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσαι
Τιταφέρνηι, καὶ εἰπὼς δαύται, παῦσαι τὰς ὑπο-
ψίας, πρὶν ὅτι αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι. καὶ ἐπεμ-
ψέ τινα ἐρεῖντα, ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χηρίζοι. ὁ
δὲ

(*) Αἰ. αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς.

(**) Αἰ. χεδίας.

δὲ ἐποίμως ἐκέλευσεν ἥκειν. ἐπειδὴ δὲ σωῆλθον,
λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε·

β'. " Εἰ γὰρ, ὦ Τισαφέρνῃ, οἶδα μὲν ἡμῖν
ὄρκους γεγεννημένους, καὶ δεξιὰς δεδομένας, μὴ ἀ-
δικήσῃν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δέ σε ὁρῶ ὡς
πολεμίας ἡμᾶς· καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα, ἀντιφυ-
λαττόμεθα. ἐπεὶ δὲ σκοπῶν ἐδὼν δυνάμει ἔτε
σε αἰδεῖσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακοποιεῖν, ἐγὼ τε
σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε ἐδ' ἐπιτοῦμεν ἐδὼν τοιῶ-
τον, ἐδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ
δυναίμεθα, ἐξέλκοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν.
καὶ γὰρ οἶδα ἤδη ἀνθρώπους, τὰς μὲν ἐκ διαβο-
λῆς, τὰς δὲ ἐξ ὑποψίας, οἱ φοβηθέντες ἀλλή-
λους, φθάσαι βελομήθοι πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν
ἀνήκεστα κατὰ τὰς ἔτε μέλλοντας, ἔτε βελομήτης
τοιῶτον ἐδὼν. τὰς ἔν τοιαύταις ἀγνωμοσύνας νο-
μίζων συνεστίαις μάλις αὐτὸ παύσθαι, ἤκω, καὶ
διδάσκειν σε βέλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν ἐκ ὀρθῶς ἀ-
πιστεῖς. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ μέγιστον, οἱ Θεῶν ὄρ-
κοι ἡμᾶς καλύπτει πολεμίας εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις
δὲ τῶν σπύριδων αὐτῶν παρημεληκώς, τῶτον ἐγὼ
ἔποτ' αὐτὸν δόξαι μόνισταιμι. τὸν γὰρ Θεῶν πέλεμον
(*) ἐκ οἶδα ἔτ' ἄπο ποίε αὐτὸν τάχως φεύγων τις
ὑποφύγοι, ἔτ' εἰς ποῖον αὐτὸν σκότος ὑποδραῖν, ἔθ'
ὅπως αὐτὸν εἰς ἐχυρὸν χωρεῖον ὑποσταίῃ. πάντα γὰρ
ἴσον οἱ Θεοὶ κρατεῖσι. περὶ μὲν δὲ τῶν Θεῶν τε
καὶ τῶν ὄρκων ἔγωγε γινώσκω, παρ' ὧς ἡμεῖς τὴν

φι

(*) Α'λ. ἐκ οἶδα ὑφ' ὁποῖα.

φίλιαν σωζέμενοι κατεδέμεθα . τῷ δὲ ἀνδρα-
 πίνων σε ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον
 ἡμῖν εἶναι ἀγαθόν, σὺ μὲν γάρ σοι πᾶσα ἡμῖν
 ὁδὸς εὐπορος, πᾶς ποταμὸς διαβατός, τῷ δ' ὅπι-
 τηδείων ἐκ ἀπορίας· ἀνδρὲς δέ σε πᾶσα μὲν ἡ ὁδὸς
 διὰ σκότους, (ἔδεν γὰρ αὐτῆς ὀπισθόμεθα) πᾶς
 δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δ' ὄχλος φοβερός·
 φοβερώτατον δ' ἐρημία· μετὰ γὰρ πολλῆς ἀπορίας
 εἰσίν· εἰ δὲ δὴ καὶ μανσύντες σε κατακτείναιμεν,
 ἄλλο τι αὖ, ἢ τὸν ἀεργέτῳ κατακτείναντες, πρὸς
 βασιλέα τὸν μέγιστον ἐφεδρὸν ἀγωνιζόμεθα ; ὅ-
 σων δὲ δὴ καὶ οἷον ἐλπίδων ἑμαυτὸν αὖ σερήσαι-
 μι, εἰ σέ τι κακὸν ὀπχειρήσασθαι ποιῆν, ταῦτα
 λέξω· ἐγὼ γὰρ Κύρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέ-
 σθαι, νομίζων τῷ τότε ἰκανώτατον εἶναι εὖ ποιῆν
 ὃν αὖ βέλοιο· σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τῷ τε Κύρῳ δύ-
 ναμιν καὶ χάραν ἔχοντα, καὶ τῷ σεαυτὲ ἀρχὴν
 σῶζοντα, τῷ δὲ βασιλείᾳς δυνάμιν, ἢ Κύρος
 πολεμία ἐχρῆτο, σοὶ ταύτῃ σύμμαχον ἔσαν·
 τέτων δὲ τοιούτων ὄντων, τίς ἔτι μαινεται, ὅστις ἔ-
 σοι βέλεται φίλος εἶναι ; ἀλλὰ μὲν ἐγὼ γὰρ
 καὶ ταῦτα, ὅς ᾧ ἔχων ἐλπίδας, καί σε βελήσει-
 θαι φίλον ἡμῖν εἶναι· οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυ-
 σὸς λυπηρὲς ὄντας, ὅς ἐλπίζω αὖ σὺν τῇ παρέ-
 σθι δυνάμει ταπεινὰς ὑμῖν παραχεῖν· οἶδα δὲ καὶ
 Πεισίδας· ἀπὸ δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα
 εἶναι, ἃ οἶμαι αὖ παῦσαι ἐνοχλῆντα αἰετῇ ὑμέ-
 τερα δόδαιμονία· Αἰγυπτίους δὲ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς
 νῦν γινώσκω τεθυμωμένους, ἔχοντες ὁρῶ ποῖα δύ-
 νάμει συμμάχῳ χρῆσάμενοι μᾶλλον αὖ κολάσει-
 θε

δε τῆς νῦν σὺ ἐμοὶ εἶπες. ἀλλὰ μὴν εἴ γε
τοῖς πέριξ οἰκῶσι σὺ, εἰ μὲν βέλοιο τῷ φίλῳ εἶ-
ναι, ὡς μέγιστος αὐτῷ εἶπες· εἰ δέ τίς σε λυποῖν, ὡς
διαπότῃς ἀνὰ σφάβοιο, ἔχων ἡμᾶς ὑπηρετάς, οἱ σοὶ
ἐκ αὐτῶν μὴδὲ εἴκα μόνον ὑπηρετοῖμην, ἀλλὰ καὶ
τῆς χάριτος, ἧν σωθόντες ὑπὸ σέ σοι αὐτὸν ἔχοιμεν
δικαίως. ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐν θυμῷ ἐπα-
δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι, πόσε ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ
ἡδιστ' αὐτὸν ἀκῆσαιμι τῶνομα, τίς ἐστὶν ἔτι δεινὸς λῆ-
γειν, ὥστε πείσσαι λέγων, ὡς ἡμεῖς σοὶ ἐπιβεβόλοι-
μεν. »

γ. Κλέαρχος μὲν ἐν τοσαῦτα εἶπε. Τισα-
φέρνης δὲ ὥδε ἀπεμείβετο. « Ἀλλ' ἡδομαι μὲν,
ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σε φρονίμους λόγους. ταῦτα
γὰρ γινώσκων, εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βεβόλοις, ἅμα
αὐτοὶ δοκῆς καὶ σεαυτῷ κακόνους εἶναι. ὡς δ' αὐ-
μάτης, ὅτι ἐδ' αὐτὸν ὑμεῖς δικαίως ἔπε βασιλεῖ ἔτ'
ἐμοὶ ἀποσαίνετε (*), ἀπάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβα-
λόμεθα ὑπολέσαι, πότερά σοι δοκῶμεν ἱππέων
πλήθους ἀπορεῖν, ἢ πεζῶν, ἢ ὀπλίσεως. ἐν ἧ
ὑμᾶς μὲν βλέπτειν ἱκανοὶ αὐτῶν ἡμῶν, ἀντιπάχειν
δὲ εἰς κίνδυνον; ἀλλὰ χερσὶν ἐπιπείδειν ὑμῖν
ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν αὐτοὶ δοκῶμεν; καὶ τοσαῦτα
μὲν πεδίᾳ ἡμῖν φίλια ὄντα σὺ πολλῶν πόνοι
διαπορεύεσθαι, τοσαῦτα δὲ ὅρη ὑμῖν ὁράται ὄντα
πορεύεσθαι, ἃ ἡμῖν ἔξῃσι προκαταλαβῆσιν ἀπορα-
ῶν ὑμῖν παρέχειν; τοσῶτοι δὲ εἰσι ποταμοί, ὥς ὧν
ἔξῃσιν ἡμῖν ταμιδύεσθαι ὁπόσοις αὐτῶν ὑμῖν βεβόλοι-
μεθα

(*) Αἰ. ἀποσείετε.

μεθα μάχεσθαι; εἰσὶ δ' αὐτῶν, ὅς ἐδ' αὖ παστέ-
 πασι διαβαίνειν, εἰ μὴ ἡμεῖς διαπορούμεν. εἰ δ'
 ἐν πᾶσι τέτοις ἡτπόμεθα, ἀλλὰ τότε πῦρ τῶ
 καρπῷ κρείττον ἐστίν, ὃν ἡμεῖς διωαίμεθ' αὖ κατε-
 καύσαντες, λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι· ὃ ὑμεῖς, ἐδ' εἰ
 πάντ' ἀγαθοὶ εἴητε, μάχεσθαι αὖ διώκηδε. πῶς
 ἐν αὖ ἔχοντες τοσέτης πόρος πρὸς τὸ ὑμῖν πολε-
 μεῖν, καὶ τέπων μηδενᾶ ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα
 ἐκ τέπων πάντων τέτον αὖ τὸν τρόπον ἐξελοίμε-
 θα, ὅς μόνος μὲν πρὸς Θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ
 πρὸς ἀνθρώπων αἰχρὸς; πάντα πασι δὲ ἀπόρων
 ἐστὶ, καὶ ἀμυχανῶν, καὶ ἀνάγκῃ ἐχομενῶν, καὶ τέ-
 των πονηρῶν, οἳ τινες ἐθέλουσιν δι' ἐπιτοκίας τε πρὸς
 Θεούς, καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους, πρᾶττειν τι;
 ἔχ' ἔτις ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, ἔτε ἡλίθιοι, ἔτε
 ἀλόγιστοι ἔσμεν. ἀλλὰ τί δὴ, ὑμᾶς ἐξὸν ἀπο-
 λέσαι, ἐκ ἐπὶ (*) τέπω ἡλθομεν, εὖ ἴδω, ὅτι
 ὁ ἐμὸς ἔρας τέτε αἴτιος, τῷ τοῖς Εὐκλειῶν ἐμὲ
 πιστὸν γενέσθαι, καὶ ὃ Κῦρος ἀνέβη ξυμικῶν διὰ
 μισθοδοσίαν πισδῶν, τέτω ἐμὲ καταβλῦναι δι' ἀερ-
 γισίας ἰχυρόν. ὅσα δὲ μοι ὑμεῖς χρήσιμοι ἐστέ,
 πᾶ μὲν καὶ σὺ εἶπες, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα.
 τί μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ
 ἔξουσιν ὀρθλῶ ἔχειν, τί μὲν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως
 αὖ ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος ἀπειτῶς ἔχοι.

δ'. Ταῦτα εἰπὼν ἐδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ
 λέγειν· καὶ εἶπον· ἔκαστε, ἔφη, οἳ τινες, τοιούτων
 ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρώνται διαβάλλ-
 λον·

(*) Α' λ. ἐπὶ τέτω.

λοντες πολεμίας ποιῆσαι ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔχα-
 πα παθεῖν. καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ
 βέλεαί μοι οἷ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐν τῷ
 ἔμφανει ἔλθειν, λέξω τὰς παρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὥς
 σὺ ἐπιβελόεις ἐμοί τε καὶ τῇ σιῶ ἐμοὶ στρατιᾷ.
 ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας· καὶ σοὶ
 αὐτὸ ἐγὼ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περίσῃ ἀκέρω.

ε'. Ἐκ τῶν δὴ τῆς λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλο-
 φρονέμενος, τότε μὲν μύειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε, καὶ
 σιῶδειπνον ἐποίησατο. τῇ δ' ὑπεραίᾳ Κλέαρχος
 ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δηλὸς τε ὑπὸ πᾶν φι-
 λικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ ἔλε-
 γον ἃ ἐκείνος ἀπήγγελλον· ἔφη τε χεῖναι ἵνα πα-
 ρὰ Τισσαφέρνει ἕς ἐκέλευσε, καὶ οἱ αὖ ἐξελεχθῶσι
 διαβάλλοντες τῷ Ἑλλήων, ὥς ποροδότης αὐτῆς, καὶ
 κατόνους, τοῖς Ἑλλήσιν ὄντας, τιμωρηθῶναι. ὑ-
 πώπτει δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς
 αὐτὸν καὶ συγγεγονημένον Τισσαφέρνει μὲν Ἀχαιῶν,
 καὶ σασιάζοντα αὐτῷ, καὶ ἐπιβελόοντα αὐτῷ, ὅπως
 τὸ στρατόμα ἅπαν παρὸς ἑαυτὸν λαβὼν, φίλος ἦ
 Τισσαφέρνει.

ς'. Ἐβέλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στρα-
 τόμα παρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τῷ γνώμῳ, καὶ τὰς
 παραλυπέντας ἐκποδῶν εἶναι. τῇ δὲ στρατιωτῶν αὐ-
 τέλεγοντινες αὐτῷ, μὴ ἰσῆναι πάντας τὰς λοχαγὰς
 καὶ στρατηγὰς, μηδὲ πισδεῖν Τισσαφέρνει. ὁ δὲ
 Κλέαρχος ἰχυρῶς κατέτεινεν, ἕς τε διεπαράξατο,
 ποῦτε μὲν στρατηγὰς ἰσῆναι, εἰκοσι δὲ λοχαγὰς.
 σιωνηολέθησαν δὲ, ὥς εἰς ἀγορὰν, καὶ τῇ ἄλλων
 στρατιωτῶν ὥς διακόσιοι.

ζ'. Ἐπεὶ

ζ'. Ε'πει δ' ἦσαν ὅπῃ ταῖς θύραις Τισαφέρνης, οἱ μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν ἔσω, Πρόξενος Βοιωτίας, Μελίων Θειταλὸς, Ἀγίας Ἀρκὰς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιοὺς. οἱ δὲ λοχαγοὶ ὅπῃ θύραις ἔμενον. ἔ' πολλῶ δὲ ὕστερον ὑπὸ τῶ αὐτῷ σημείῳ οἵ τε εὐδὸν σκυλαμβάνοντο, καὶ οἱ ἔξω κατεκόπηνσαν. μὲν δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἱππέων δὲ τῶ πεδίοις ἐλαύνοντες, ὅ' τινι ἐντυγχάνουσιν Ε'λλῶνι ἢ δέλω, ἢ ἐλδιδέρω, πάντας ἐκτείνον.

η'. Οἱ δὲ Ε'λλῶνες τῶν τε ἱππασίων αὐτῶν ἐ-
 θαύμαζον, ἐκ τῶ στρατοπέδου ὁρῶντες, καὶ ὅ, τι
 ἐποίαν ἡμφιγνόον, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκὰς ἡκε
 φύγων, πετρωμένος εἰς τῶν γαστέρα, καὶ τὰ εὐτε-
 ρα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γε-
 γνημένα. ἐκ τῶν δὲ οἱ Ε'λλῶνες ἔδειον ὅπῃ τὰ
 ὅπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι, καὶ νομίζοντες αὐτί-
 κα ἤξειν αὐτῶς ὅπῃ τὸ στρατόπεδον.

θ'. Οἱ δὲ πάντες μὲν ἐκ ἤλθον, Ἀρειαῖος δὲ
 καὶ Ἀρτιάξος καὶ Μιθραδάτης, οἱ ἦσαν Κύρῳ πι-
 σόπατοι. ὁ δὲ τῶ Ε'λλῶν ἐρμηνεύς ἔφη, καὶ τὸν
 Τισαφέρνην ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώ-
 σκειν. συνηκολέθην δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθω-
 ρακισμένοι, εἰς τελακοσίους.

ι'. Οὗτοι, ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέ-
 λον εἰ τις εἴη πῶν Ε'λλῶν ἢ στρατηγὸς ἢ λοχα-
 γός, ἵνα ἀπαγγείλῃσι τὰ παρὰ βασιλείας. μὲν
 ταῦτα ἐξῆλθον πῶν Ε'λλῶν φυλαττόμενοι, στρα-
 τηγοὶ μὲν, Κλεάωρ Ὀρχομενίος, καὶ Σοφαίνε-
 τος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθη-
 ναῖος,

ναῖος, ὅπως μάθῃ τὰ πρὸς Προξένους. Χειρίσοφος δ' ἐτύγχανεν ἀπὼν, ἐν κώμῃ τινὶ συὺ ἄλλοις ἐπιτιζόμενος.

ι α'. Ἐπεὶ δ' ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, λέγει Ἀλκίτιος· “ Κλέαρχος μὲν, ὦ ἄνδρες Ἑλλήνες, ἐπεὶ ἐπιπορκῶν τε ἐφαίη, καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκλιν καὶ πέδιπνον. Πρόξενος δὲ καὶ Μενέων, ὅτι κατήγγειλαν (*) αὐτῷ τὴν ἐπιβεβλημένην, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαίτει· ἑαυτῷ γὰρ εἶναι φησὶν, ἐπεὶ περ Κύρῳ ἦσαν, τῷ ἐκείνῳ δέλεα. ”

ι β'. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἑλλήνες· ἔλεγε δὲ Κλεαῖνος ὁ Ὀρχομενίος· “ Ὁ καίνιστε ἀνθρώπων Ἀλκίτιε, καὶ ἄλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρῳ φίλοι, καὶ αἰχμῶδες ἔτε Θεῶν, ἔτε ἀνθρώπων, οἵ τινες ὁμώσαντες ἡμῖν τὰς αὐτὰς φίλας καὶ ἐχθρὰς νομιεῖν ποροδόντες ἡμᾶς συὺ Τισαφέρνηι τῷ ἀδελφῷ τῷ τε καὶ πανεργατῷ, τὰς τε ἀφ' ὧν αὐτὰς, οἷς ὤμνυτε, ὡς ἀπολαλέκατε, καὶ τὰς ἄλλας ἡμᾶς ποροδεδώκοτες, σὺν τοῖς πολεμίοις ἔρχεσθε ἐφ' ἡμᾶς; ὁ δὲ Ἀλκίτιος εἶπε· Κλέαρχος γὰρ ποροσθέν ἐπιβεβέβωτον φανερὸς ἐγινέτο Τισαφέρνηι τε, καὶ Ὀρόντῃ, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς συὺ τέτοις.

ι γ'. Ἐπὶ τέτοις δὲ Ξενοφῶν τὰδε εἶπε· Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τὰς ὁρκὰς ἔλυσεν τὰς σπονδὰς, τὴν δίκλιν ἔχει. δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τὰς ἐπιπορκῆντας. Πρόξενος δὲ, καὶ Μενέων,
ἐπεὶ

(*) Ἀλκίτιος αὐτῷ τ. ἐπ. ἐν μεγάλῃ τιμῇ.

ἐπεὶ περ εἰσὶν ὑμέτεροί τε δ' ἐργέται, ἡμέτεροί τε στρα-
τηγοί, πέμψατε αὐτὰς δεῦρο. δῆλον γάρ, ὅτι φί-
λοι γε ὄντες ἀμφοτέρους, πειράσσονται καὶ ὑμῖν καὶ
ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβεβλῆναι. „ πρὸς ταῦτα οἱ
βάρβαροι, πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις,
ἀπ' ἡλλήλων, ἔδδ' ἐν ἀποκεινόμενοι.

Κ Ε Φ Α' Λ. ς'.

ΟΙ μὲν δὴ στρατηγοὶ ἔτι ληφθέντες, ἀνή-
χθησαν ὡς βασιλέα, καὶ ἀποτμηθέντες
τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν. εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρ-
χος, ὁμολογούμενος ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτῷ
ἐχόντων, δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ
φιλοπόλεμος ἐχάτως.

β'. Καὶ γὰρ δὴ ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λα-
κιδαιμονίοις πρὸς τὰς Αἰτωαῖς, παρέμεινεν.
ἐπεὶ δ' εἰρήνῃ ἐγένετο, πείσας τὴν αὐτὴν πόλιν,
ὡς οἱ Θράκες ἀδικῶσι τὰς Εἰλωας· καὶ ἄρ' ἀπα-
ξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Εὐφώρων, ἐξέπλει
ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χερρόνησον καὶ Πειρίνθε
Θραξίν. ἐπεὶ δὲ μεταγιγόντες πῶς οἱ Εὐφοροί,
ἡδὴ ἔξω ὄντος αὐτῷ, ἀποσρέφειν αὐτῶν ἐπειρῶντο
ἐξ Ἰθμῶ, ὅντα ὅσα ἐκείνι πείθεται, ἀλλ' ὥχε-
το πλέων εἰς Εὐλήσσοντον. ἐκ τῆς καὶ ἐθανάτωθη
ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ τελεῶν, ὡς ἀπειθῶν.

γ'. Ἡ δὲ φυγὰς αὐτῶν ἔρχεται πρὸς Κῦρον,
καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἐπεισε Κῦρον, ἀλλαχῶ γέ-
γραπται· δίδωσι δ' αὐτῷ Κῦρος μυρία Δαρείκας.
ὁ δὲ λαβὼν, ἐκ ἐπὶ ῥαθυμίας ἐτράπετο, ἀλλ'
ἀπὸ

ἀπὸ τῶν τῶν χρημάτων συλλέξας στρατόμα, ἐπο-
λέμει τοῖς Θραξί· καὶ μάχη τε ἐνίκησε, καὶ ἀπὸ
τῆς ἔφερε, καὶ ἦγον αὐτὸς· καὶ πολεμῶν διεγείετο,
μέχρις ἃ Κύρος ἐδήθη τῷ στρατόματος. τότε δ' ἀ-
πῆλθεν, ὡς σὺ ἐκείνῳ αὐτὸν πολεμήσαν.

δ'. Ταῦτα οὖν φιλοπόλεμος δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα
εἶναι, ὅσις, ὅζον μὲν εἰρῶν ἔχειν ἀνδρὶ αἰχμῆς
καὶ βλάβης, αἰρεῖται πολεμεῖν· ὅζον δὲ ῥαθυμεῖν,
βέλεται ποιεῖν ὥστε πολεμεῖν· ὅζον δὲ χήματα ἔ-
χειν ἀκινδυνῶς, αἰρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα
ποιεῖν. ἐκεῖνος δὲ, ὥσπερ εἰς παιδικὰ, ἢ εἰς ἀλλῶν
τινα ἡδονῶν, ἢ θελε δαπανᾷν εἰς πόλεμον. ἔγω μὲν
φιλοπόλεμος εἰμι.

ε'. Πολεμικὸς δὲ αὐτὸν ταύτη εἶναι ἐδόκει, ὅτι φι-
λοκίνδυνός τε εἶμι, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ
τὰς πολεμίας, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ
παρόντες πανταχῶ πάντες ὡμολόγησαν. καὶ ἀρχικὸς
δὲ ἐλέγχετο εἶναι. ὡς δυνατὸν, ἐν τῷ τοιούτῳ τρό-
πῳ, οἷον καὶ ἐκεῖνος εἶχεν. ἱκανὸς μὲν γάρ, ὡς
τις καὶ ἄλλος, φροντίζειν εἰμι, ὅπως ἔξει ἡ στρατιὰ
αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ παρασκευάζειν ταῦτα· ἱκα-
νὸς δὲ καὶ ἐμποῦνσαι τοῖς παρῆσιν, ὡς ἐν ἀπεισίῳ
(*) εἶμι Κλεάρχῳ.

ς'. Τῆτο δὲ ἐποίει ἐν τῷ χαλεπὸς εἶναι. καὶ ὅδ'
ὄραν συγκινῶν εἰμι, καὶ τῇ φωνῇ τραχύς, ἐκόλαζέ τε
αἰεὶ ἰχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὥστε καὶ αὐτὸς μεμι-
μελεῖν ἔδ' ὅτε. καὶ γνώμῃ δὲ ἐκόλαζεν. ἀκολάστως
γὰρ στρατόματος ἐδεν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι. " ἀλ-
λά

(*) Α' α. ἀπεισίον.

καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὡς δέοι τὸν στρατιώ-
τῳ φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα, ἢ τὰς πο-
λεμίς, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλάξειν, ἢ φίλων
ἀφ' ἑξέσθαι, (*) μὴ ἀποφασίστως ἰσχύει πρὸς τὰς
πολεμίς.

ζ'. Ἐν μὲν ἐν τοῖς δεινοῖς ἤθελον αὐτῷ ἀκύνει
σφόδρα, καὶ ἐκ ἄλλων ἤρξαντο οἱ στρατιῶται. καὶ γὰρ
τὸ συγγόν τότε παιδρὸν αὐτῷ ἐν τοῖς προσώποις ἔ-
φασαν φαίνεσθαι, καὶ τὸ χαλεπὸν, ἐρρώμην πρὸς
τὰς πολεμίς ἐδόκει εἶναι ὥς σωπίειον καὶ ἐκεί-
τη χαλεπὸν ἐφαίνετο. ὅτε δ' ἔξω τῷ δεινῷ γένοιτο, καὶ
ὀξείῃ πρὸς ἄλλας ἀρχομύς ἀπιστεῖν, πολλοὶ αὐτὸν
ἀπέλειπον. τὸ γὰρ ἐπὶ χάριτι ἔκρινεν, ἀλλὰ αἰ-
χαλεπὸς καὶ ὁμὸς ἦν ὥς διέκρινετο πρὸς αὐτὸν οἱ
στρατιῶται ὡς παῖδες πρὸς διδάσκαλον. καὶ γὰρ
ἐν φιλίας μὲν καὶ δυνάμει ἐπομύς ἀδέποτ' ἔχον· οἱ
τινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι, ἢ ὑπὸ τῷ δεῖ-
ναι, ἢ ἄλλῃ τινι ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρέεισαν
αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρήτο.

η'. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἤρξαντο νικᾶν σὺν αὐτῷ τὰς
πολεμίς, μεγάλα ἦδον αὐτῷ τὰ χρησίμους ποιεῖντα εἶ-
ναι τὰς σὺν αὐτῷ στρατιώτας. τὸ, τε γὰρ πρὸς τὰς
πολεμίς θαρραλέως ἔχειν παρ' αὐτῷ, καὶ τὸ τῷ παρ'
ἐκείνῃ τιμωρίαν φοβεῖσθαι, αὐτὰς δυνάμεις ἐποίησε.
τοῖστος μὲν δὴ ἄρχων ἦν ἄρχεσθαι δ' ὑπὸ ἄλλων
οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. αὐτῷ δὲ, ὅτε ἐτελεύτα,
ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη.

θ'. Πρό-

(*) Ἄλλοι δὲ πρὸς μὴ.

θ'. Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτίας, δίδως μὲν μεράκιον ὧν, ἐπεθύμει γινέσθαι αὐτῷ πὰς μεγάλα πράττειν ἱκανός, καὶ διὰ ταύτῃ τῷ ἐπιθυμίᾳ ἔδωκε Γοργία ἀργύριον πρὸς Λεοντίῳ. ἐπεὶ δὲ συνελθόντο ἐκεῖνοι, ἱκανὸς ἦδη νομίσας εἶναι καὶ ἄρχειν, καὶ φίλος ὧν τοῖς πρώτοις, μὴ ἡττῶσθαι δειρογῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς συνὰς Κύρῳ πράξεις, καὶ ᾤετο κήσσεσθαι ἐκ τῶν ὄνομα μέγα καὶ δυνάμειν μεγάλῃ, καὶ χήματα πολλὰ. τῶν δ' ἐπιθυμῶν, σφόδρα εὐδελον αὐτῷ καὶ τὸ εἶχεν, ὅτι τῶν ἑδῶν αὐτῷ θέλοι κτῶσθαι μᾶλλον ἀδικίας, ἀλλὰ συνὰς πρὸς δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τῶν τυγχάνειν, ἀντὶ δὲ τῶν μὴ.

ι'. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν ἱκανὸς ὤν· καὶ μὲν τοὶ ἑδ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτὸν ἔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότερον μᾶλλον πρὸς στρατιώταις, ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκείνων, καὶ φοβέμενος μᾶλλον ὤν φανερός τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις, ἢ οἱ στρατιῶται, τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ. ᾤετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν, τὸν μὲν καλῶς ποιουῶτα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικῶντα μὴ ἐπαινεῖν. τοιγαρὶν αὐτῷ οἱ μὲν καλοὶ ἀγαθοὶ πρὸς συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δ' ἀδικοὶ ἐπεβέβηον, ὥς δὲ μεταχειρίζω ὄντι. ὅτε δὲ ἀπέδρησκον, ὤν ἐπὶ ὡς τειρόντο.

ια'. Μείων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ὤν ἐπιθυμῶν μὲν πλείω ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι· ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαῖοι· φίλος τ' ἐβέβητο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην.

κλυ· ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι, ὡς ἐπιθυμοῖν, σωτομωπιάτῳ ὁδὸν ᾧτο εἶναι διὰ τῆ ἐπιτορκεῖν τε, καὶ φόβου, καὶ ἔξαπατᾶν· τὸ δὲ ἀπλῶν τε καὶ ἀληθές, τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ εἶναι.

ιβ'. Σπέργων δὲ φανερὸς μετ' ὧν ἐδούα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τάτῳ εὐδηλος ὧν ἐπιβελοῦν· καὶ πολεμίας μετ' ἐδούος κατεγέλα, τῇ δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν αἰεὶ διελέγετο· καὶ τοῖς μετ' τῇ πολεμίων κήμασιν ἐκ ἐπιβελοῦ. (χαλεπὸν γάρ ᾧτο εἶναι τὰ τῇ φυλακτομένων λαμβάνειν) τὰ δὲ τῇ φίλων μόνος ᾧτο εἰδέναι ὅτι ῥᾶστον ἀφύλακτα λαμβάνειν.

ιγ'. Καὶ ὅσας μὲν ἡδυνάτο ἐπιόρκους καὶ ἀδί-
κους, ὡς εὖ ὠπλισμένους ἐφοβεῖτο· τοῖς δ' ὁσίοις
καὶ ἀληθῆσιν ἀσκήσιν, ὡς ἀνάνδροις ἐπειράτο κη-
ῖσαι· ὡς περ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ, καὶ
ἀληθείᾳ, καὶ δικαιοσύνῃ, ἔτω καὶ Μένων ἡγάλλετο
τῷ ἔξαπατᾶν δυνάσθαι, τῷ πλάσασθαι φόβον,
τῷ φίλους διαγελᾶν, τὸν δὲ μὴ πανέργον, ἀπαί-
δωτον ἐνόμιζεν εἶναι· καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχειρεῖ
πράττειν φιλίᾳ, διαβάλλων τὰς πρώτας, τὰς
ᾧτο δεῖν κήσασθαι.

ιδ'. Τὸ δὲ πειθομένους τὰς στρατιώτας παρέχε-
σαι, ἐκ τῆ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμνησάτο· τιμᾶ-
σαι δὲ καὶ θεραπόλειαι ἡξίε, ἐπιδεικνύμενος ὅτι
πλεῖστα δυνάτο καὶ ἐθέλοι αὐτὸν ἀδικεῖν· δειρυσίαν
δὲ κατέλεγον, ὅποτε τις αὐτῷ ἀφίστατο, ὅτι χρώ-
μενος αὐτῷ ἐκ ἀπώλειαν αὐτόν· καὶ τὰ μὲν δὴ
ἄφαντ' ἔξεσι περὶ αὐτῷ φόβου· ἃ δὲ πάντες
ἴσασιν, τὰ δ' ἐσὶ.

ι ε'. Παρά Α'ρεισippiu, ἔτι ᾠραῖος ᾧν, στρα-
τηγεῖν διατάξατο τῷ ξένων. Α'ρειαίω δὲ βαρβά-
ρῳ ὄντι, ὅτι μεираκίdis καλοῖs ἦδετο, οἰκειότατος
ἔτι ᾠραῖος ᾧν ἐγόνετο. αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε θα-
ρύπαν, ἀγχείος ᾧν γενειῶντα.

ις'. Α'ποθνησκόντων δὲ τῷ στρατηγῶν, ὅτι ἐσρά-
τουσαν ἐπὶ βασιλέα σου Κύρω, τὰ αὐτὰ πεποι-
κῶς ἐκ ἀπέθανε· μὴ δὲ πόν τῷ ἄλλων θανάτων
στρατηγῶν, τιμωρηθεῖς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανον,
ἐχ ᾠαπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀπο-
τμηθέντες τὰς κεφαλὰς, ὁαπερ κάλλιστος θανά-
των ἐδόκει εἶναι· ἀλλὰ ζῶν αἰκιδεῖς ἐν αὐτῶν,
ὡς πονηρὸς, λέγεται τελευτῆς τυχεῖν.

ιζ'. Α'γίας δὲ ὁ Α'ρκας, καὶ Σωκράτης ὁ Α'-
χαιὸς καὶ πέτω ἀπεθανέντω· τῶν δὲ εἰδὲς ἐδ-
ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν κατεγέλα, ἔτ' ἐς φιλίας
αὐτὸς ἐμέμφετο· ἤσλωτε ἄμφω ἄμφι (*) τῶν
ράκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

ΞΕ-

(*) Α'λ. καὶ πεῖτε καὶ τελεῖκοντα.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ Α΄.

ΣΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει (*) μὲν
Κύρου οἱ Ἑλλήνες ἔπραξαν μέχρι τῆς
μάχης, καὶ ὅσα (ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύ-
τησεν) ἐγένετο, ἀπιόντων τῷ Ἑλλήνων
συνὸν Τισαφέρνει ἐν ταῖς ἀπονδαῖς, ἐν τῷ πρό-
θεον λόγῳ δεδιόταται.

β'. Ἐπεὶ δὲ οἱ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦ-
σαν, καὶ τῷ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν οἱ συνεπέ-
μεινοι ἀπολώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν
οἱ Ἕλληνες, ἐνθυμέμενοι ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλείας
θύραις ἦσαν, κύκλω δ' αὐτοῖς παντὶ πολλά καὶ
ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιοι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ ἔδειξ
ἔτι παρέξειν ἔμελλον, ἀπείχον δὲ τῆς Ἑλλάδος
πλέον ἢ μύρια τὰ δέκα, ἡγεμῶν δ' ἔδειξ τῆς οὐδὲ
μὴν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς
οἴκαδε οὐδὲ, προδεδώκασι δὲ αὐτὴς καὶ οἱ συνὸν
Κύρου ἀναβαίντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλειμ-
μένοι

(*) Ἀ. α. ἀναβάσει τῇ μὲν.

μήλοι ἦσαν, ἐδὲ ἱππέα ἐδούα σύμμαχον ἔχοντες.
ὥς' εὐδελον ἰὼ, ἔτι νικῶντες μὲν ἐδ' αὖ εἷα (*)
φάγοντα κατακαίτοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν ἐδεῖς
αὖ λειψθεῖν.

γ'. Ταῦτα ἐννοέμενοι, καὶ ἀθύμως ἔχοντες,
ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτε ἐγδύσαν-
το, ὀλίγοι δὲ πυρὰν (**) ἔκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ
ὄπλα πολλοὶ ἐκ ἡλθον ταύτῃ τῇ νυκτί. ἀνεπαύε-
το δὲ ὅπως ἐτύγχανεν ἕκαστος, ἐδυαίμενοι κα-
θόδεον ὑπὸ λύπης, καὶ πόθῳ πατείδων, γο-
νέων, γυναικῶν, παίδων, ἕς ἕ ποτε ἐνόμιζον ἔτι
ᾔσθαι.

δ'. Οὕτω μὲν διακέμενοι πάντες ἀνεπαύοντο. ἰὼ
δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ἑσροφῶν Α'θιωαῖος, ὃς ἔτε
στρατηγός, ἔτε λοχαγός, ἔτε στρατιώτης ὢν συνηκο-
λέθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἰκοθεῖν,
ξείος ὢν ἀρχαῖος· ὑπὸ χρεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι,
φίλον Κύρῳ ποιήσιν, ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ
νομίζεν τῆς πατείδος.

ε'. Ο' μὲντοι Ἑσροφῶν ἀναγνὼς τὴν ἐπιστολὴν,
ἀνακοινᾷται Σωκράτει τῷ Α'θιωαίῳ περὶ τῆς πο-
ρείας. καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας, μή τι πρὸς τῆς
πόλεως οἱ ὑπαίτιον εἴη Κύρῳ φίλον γενέσθαι,
ὅτι ἔδοκει ὁ Κύρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις ἐπὶ τὰς Α'θιώας συμπολεμῆσαι, συμβε-
λθεῖν τῷ Ἑσροφῶντι, ἐλθόντι εἰς Δελφὸς ἀνα-
κοινῶσαι τῷ Θεῷ περὶ τῆς πορείας. ἐλθὼν δὲ ὁ
Ἑσροφῶν ἐπῆρετο τὸν Α'πόλλω, τίνι αὖ Θεῷ
θύων

(*) Φάγοντα.

(**) Α'λ. πυρὰ.

θύων καὶ δ' ὀχόμενος κάλλις' αὖ καὶ ἄριστα ἐλ-
θοι τὴν ὁδόν, ὡς ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς παράξας
σωθεῖν. καὶ ἀνείλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων, Θεοῖς οἷς
ἔδει θύειν.

ς'. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν
τῷ Σωκράτει. ὁ δ' ἀκέσας ἠτιάτο αὐτὸν, ὅτι αὖ
τῷτο πρότερον ἠρώτα, πότερον λῶϊον αὐτῷ εἴη πο-
ροῦναι, ἢ μύνειν, ἀλλ' αὐτὸς κείνας ἵππον εἶναι
τῷτο ἐπιωιδάμετο, ὅπως αὖ κάλλιστα ποροῦθεῖν,
ἐπεὶ μύντοι ἔπως ἦρε, ταῦτ' (ἔφη) γῆ ποιεῖν,
ὅσα ὁ Θεὸς ἐκέλευσεν.

ζ'. Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν ἔγω δυσάμενος οἷς
ἀνείλεν ὁ Θεός, ὀξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν
Σάρδεσι Πόξενον καὶ Κύρον, μέλλοντας ἤδη ὀρ-
μῆν τὴν ἄνω ὁδόν. καὶ συνεσάθη Κύρῳ. ποροθυ-
μικῶς δὲ τῷ Προξένῳ, καὶ ὁ Κύρος συμπαρεδυ-
μῆτο, μῆναι αὐτόν. εἶπε δὲ, ὅτι, ἐπειδὴν τάχι-
σα ἡ στρατεία λήξει, ὁ δ' αὖς ἀποπέμψει αὐτόν. ἐ-
λέγετο δὲ ὁ σόλος εἶναι εἰς Πεισίδας.

η'. Ἐστράτευτο μὲν δὴ, ἔπως ὀξυπατηθεῖς, ἔχ
ὑπὸ τῷ Προξένῳ. καὶ γὰρ ἦδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὀρ-
μὴν, καὶ ἄλλος εἰδὲς τῷ Ἑλλήνων, πλὴν Κλεάρ-
χε. ἐπεὶ μύντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφές
πᾶσιν ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ σόλος εἴη ἐπὶ βασι-
λέα. φοβέμενοι δὲ τὴν ὁδόν, καὶ ἄκοντες, ὅμως
οἱ πολλοὶ δι' αἰχμύλῳ καὶ ἀκλήλῳ καὶ Κύρῳ συ-
νηκολέθησαν. ὧν εἰς καὶ Ξενοφῶν ὡς.

θ'. Ἐπεὶ δ' ἀπορία ὡς, ἐλυπέτο μὲν συὺ τοῖς
ἄλλοις, καὶ ἐκ ἐδυάτο κατὰ δένδρα. μικρὸν δὲ ὕπνε-
λαχὼν, εἶδεν ὄναρ. ἔδοξεν αὐτῷ, βροτῆς γενο-
μέ-

μένης, σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῴαν οἰκίαν,
καὶ ἐκ τῆς λάμπειναι πᾶσαν. περὶφοβὸς δ' ὄ-
ντος ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ πῆ μὲν ἔκεινεν ἀγα-
θόν, (ὅτι ἐν πόνοις ὦν καὶ κινδύοις φῶς μέγα
ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε) πῆ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, (ὅτι
ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλείας τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶ-
ναι, κύκλῳ δ' ἐδόκει λάμπειναι τὸ πῦρ,) μὴ ἔ-
δύαιτο ἐκ τῆς χάρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας,
ἀλλ' εἰργοίτο πάντοθεν ὑπὸ τινων ἀποειῶν.

ἰ. Οἱ ποῖόν τι μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τιῦτον ὄναρ ἰδεῖν,
ἔστι σκοπεῖν ἐκ τῆς συμβάντων μὲν τὸ ὄναρ.
γίνεται γὰρ τάδε ὁδὸς, ἐπειδὴ ἀνηγέρθη. πρῶ-
τον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει, τί κατὰ κειμαι;
ἢ δὲ νύξ ποροβαίνει. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τῆς
πολεμίας ἦξεν. εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ,
τί ἐμποδὼν, μὴ ἔχῃ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτε-
ρα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότερα παθόντας,
ὑβριζόμενες ἀποθανεῖν; ὅπως δὲ ἀμυνόμεθα,
ἔδεις παρασκοιάζεται, καὶ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κα-
τακείμεθα, ὥσπερ ὅζον ἡσυχίαν ἔχειν. ἐγὼ οὐκ
τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατὸν (*) προσδοκῶ ταῦ-
τα πράξεν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀ-
ναμένω; καὶ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, εἰάν
τῆμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίοις.

ἰα. Ἐκ τῆς ἀνίσταται, καὶ συγκαλεῖ τὰς Προ-
ξένους πρῶτον λοχαγούς. ἐπεὶ δὲ συνηλθον, ἔλε-
ξεν. “ Ἐγώ, ὧ ἄνδρες λοχαγοί, ἔτε καθεσ-
θῆναι δυνάμει, (ὥσπερ, οἶμαι, καὶ ὑμεῖς) ἔτε
κα-

(*) Στρατηγόν.

κατακεῖσθαι ἔτι , ὁρῶν ἐν οἷοις ἑσμεύ . οἱ μὲν γάρ
 δὴ πολέμιοι δηλονότι ἔφροτερον πρὸς ἡμᾶς τὸν
 πόλεμον ἐξέφηναν , πρὶν ἐνόμισαν τὰ ἑαυτῶν κα-
 λῶς παρὶσκαλᾶσθαι . ἡμῶν δ' ἑδεῖς ἐδὲ ἀντεπιμι-
 λείται , ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιόμεθα .

ιβ'. Καὶ μὴν εἰ ὑφιστόμεθα , καὶ ἐπὶ βασιλεῖ
 γυνησόμεθα , τί οἰόμεθα πείσεσθαι ; ὅς καὶ τὰ
 ὁμομητεῖς καὶ ὁμοπατεῖς ἀδελφεῖ , καὶ τεθνηκότας
 ἦδη , ἀποτεμῶν τῷ κεφαλῷ καὶ τῷ χεῖρα ἀνε-
 σάυρωσεν . ἡμᾶς δὲ , οἷς κηδεμῶν μὲν ἑδεῖς πά-
 ρεσιν , ἐσρατεύσαμεν δ' ἐπὶ αὐτὸν , ἄς δέλον ἀντὶ
 βασιλείας ποιήσοντες , καὶ ἀποκτενέοντες , εἰ δυναί-
 μεθα , τί αὖ οἰόμεθα παθεῖν ; ἄρ' ἔκ ἐπίπαν (*)
 ἔλθοι , ὡς ἡμᾶς τὰ αἰχίσια αἰκισάμενος , πᾶσιν
 ἀνθρώποις φόβον παράχῃ τὰ ἐσραεῦσαι ποτὲ ἐφ'
 ἑαυτὸν ; ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γυνησόμεθα ,
 πάντα ποιητέον .

ιγ'. Ἐγὼ μὲν ἔν , ἔς τ' αὖ μὲν αἰ σπονδαὶ ἦ-
 σαν , ἔποτε ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτεῖραν , βα-
 σιλέα δὲ καὶ πρὸς συνὲ αὐτοῦ μακαρίζων , διαθεώ-
 μενος αὐτῶν ὅσῳ μὲν χάραν καὶ οἶαν ἔχοισιν ,
 ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια , ὅσας δὲ θειράπον-
 τας , ὅσα δὲ κτήνη , χρυσὸν δὲ , ἐδῆται δέ . τὰ
 δ' αὖ τῶν ἐσρατιωτῶν ὅποτε ἐνθυμοίμην , ὅτι τῶν
 μὲν ἀγαθῶν πάντων ἐδεδόξ ἡμῖν μετεῖν , εἰ μὴ
 περαιόμεθα , ὅτε δὲ ὠνησόμεθα , ἦδειν ὅτι (**) ὁ-
 λίγας ἔχοντας , ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπι-
 τήδεια , ἢ ὠνευμένους , ὅρκας ἦδη κατέχοντας ἡμᾶς .
 ταῦτ

(*) Ἀλλ. ἐπὶ πάν .

(**) Ἀλλ. ἐπὶ ὀλίγας .

ταῦτ' ἐν λογιζόμενος εἴοτε, τὰς σπονδὰς μάλ-
λον ἐφοβέμην, ἢ τοῦ τὸν πόλεμον.

14. Εὔπει μὲν τοι ἐκείνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς,
λελύθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις, καὶ ἡ ἡμε-
τέρα ὑποψία. ἐν μέσῳ δὲ ἤδη κεῖται ταῦτα τὰ
ἀγαθὰ, ἀθλα, ὁπότεροι αὖ ἡμῶν ἄνδρες ἀμεί-
νοτες ὦσιν. ἀγνωστέα δ' οἱ Θεοὶ εἰσιν, οἱ σὺν
ἡμῖν, ὡς τὸ εἶκος, ἔσονται. ἔτοι μὲν δὲ αὐτὰς
ἐπιωρνήκασιν· ἡμεῖς δὲ, πολλὰ ὀρώντες ἀγαθὰ,
σερβῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα, διὰ τὰς τῶν Θεῶν ὁρ-
κας· ὥςτε ὀξεῖναι μοι δοκεῖ ἰσαί ἐπὶ τὸν ἀγῶνα
πολύ σὺν φρονήματι μέζονι, ἢ πέτοις.

16. Ἔτι δὲ ἔχομεν σώματα ἰκανώτερα τέπνῳ
καὶ ψυχῇ, καὶ θάληπι, καὶ πόνοις φέρειν· ἔχομεν
καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς Θεοῖς ἀμείνονας. οἱ δὲ
ἄνδρες καὶ τρατοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢ οἱ
Θεοὶ, ὥσπερ τοποδόξαι, νίκην ἡμῖν διδῶσιν·
ἀλλ' ἴσως δὲ καὶ ἄλλοι ταῦτα ἐν θυμῶνται.

17. Πρὸς τῶν Θεῶν, μὴ ἀναμεινῶμεν ἄλλως ἐφ'
ἡμᾶς ἐλθεῖν, παρακαλῆντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔρ-
γα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τὴν ὀξορμῆσαι καὶ τὰς
ἄλλας ἐπὶ τὴν ἀρετὴν. φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀ-
ειστοί, καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. καὶ γὰρ
δὲ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐδέλετε ὀξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα,
ἔπεισθαι ὑμῖν βέλομαι· εἰ δὲ ὑμεῖς τάττετέ με
ἡγεῖσθαι, εἰδὲν ποροφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλ-
λὰ καὶ ἀνμάζειν ἡγῆμαι ἐρύκειν ἀπ' ἑμαυτοῦ τὰ
κακά.

18. Ὅ· μὲν ταῦτα ἔλεξεν. οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀ-
κέσσαντες ταῦτα, ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ἅπαντες.
πλὴν

πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἴω, βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· ἔτος δ' εἶπεν, ὅτι φλυαροίη, ὅσις λέγοι ἄλλως πως σωτηρίας αὐν τυχεῖν, ἢ βασιλέα πείσας, εἰ δυνάιτο· καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας· ὁ μὲν τοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν, ἔλεξεν ὧδε.

ἡ. “Ὡς θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σὺ γε εἰδὼν ὁρῶν γιγνώσκεις, εἰδὼν ἀνέων μέμνησαι· ἐν ταυτῷ γε μὲν τοι ἦδα τέτοις, ὅτε βασιλέως, ἐπεὶ Κύρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσαι ἐπὶ τῷ, πέμπτων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἀπαρδόντες, ἀλλ' ἐξωπλισμένοι ἐλθόντες περισκηνήσαμεν αὐτῷ, τί ἐκ ἐποίησε πρίσβεις πέμπτων, καὶ σπονδὰς αἰτῶν, καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔς τ' αὖ σπονδῶν ἔτυχεν;

ἡ. Εἰπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ, ὡς περ δὴ καὶ σὺ κελδέεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἀνδρῶν ὅπλων ἦλθον, πισδύσαντες ταῖς σπονδαῖς, εἰ νῦν ἐκεῖνοι παιόμενοι, κοντέμενοι, ὑβριζόμενοι, εἰδὼν ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δυνάμει, καὶ μάλ' (οἶμαι) ἐρώντες τίττε; ἀ σὺ πάντα εἰδὼς, τὰς μὲν ἀμυνέσθαι κελδόντας φλυαρεῖν φῆς, πείθειν δὲ πάλιν κελδέεις ἰόντας;

ἡ. Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ, τὸν ἄνθρωπον ἴσθαι μήτε προσίεσθαι εἰς ταυτὸ ἡμῖν αὐτοῖς, ἀφελόμενός τε τῷ λοχαγίᾳ, σκόλη ἀναδρόντης, ὥς ποῖντι χῆναι. ἔπος δ' καὶ τῷ πατερίδᾳ καταιχιώει, καὶ πᾶσαν τῷ Ἐλλάδᾳ, ὅτι Ἐλλήνων, ποῖντός ἐστιν.”

ἡ. Ἐνταῦθα ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος,

λιος, εἶπεν· ἀλλὰ τῷ γε ἔτε τῆς Βοιωτίας πρὸς
σῆκει ἔδεν, ἔτε τῆς Εἰλιάδος παντάπασιν· ἐπεὶ
ἐγὼ αὐτὸν εἶδον, ὥσπερ Λυδὸν, ἀμφοτέρω τὰ ὦτα
τετραπλημένον, καὶ εἶχεν ἄνω,

κβ'. Τῷτον μὲν ἐν ἀπήλασαν· οἱ δ' ἄλλοι πα-
ρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπερ μὲν στρατηγὸς σῶος
εἴη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλεον· ἀπόδεν δὲ οἴχοι-
το, τὸν ὑποστράτηγον· ὅπερ δὲ λοχαγὸς σῶος εἴη,
τὸν λοχαγόν. ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ
πρόδεν τῷ ὅπλων ἐκαδέζοντο, καὶ ἐγένοντο οἱ
συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τὰς
ἐκατόν, ὅτε δὲ ταῦτα ἰὼν, χεδὸν ἦσαν μέσαι
νύκτες.

κγ'. Ἐνταῦθα Γερώνυμος Ἡλείος, πρεσβύ-
τατος ὢν τῷ Προξένῳ λοχαγῶν, ἤρχετο λέγειν
αὐτῷ· Ἡμῖν, ὧ ἀνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ,
ὁρῶσι τὰ παρόντα ἐδόξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν, καὶ
ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βελοῦσάμεθα, εἴ τι
δυναίμεθα, ἀγαθόν. λέξον δ', ἔφη, καὶ σὺ ὦ
Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.

κδ'. Ἐκ τούτου λέγει τὰδε Ξενοφῶν· “ Ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ἅπαντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ
Τισαφέρνης, ἅς μὲν ἐδυήθησαν, συνελήφα-
σιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δηλονότι (*) ἐπιβελοῦ-
σιν, ὥς, ἰὼ δυνάωνται, ἀπολέσωσιν, ἡμῖν δὲ γ'
οἶμαι πάντα ποιητέα, ὥς μήποτ' ἐπὶ τοῖς βαρβά-
ροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον, ἰὼ δυνώμεθα,
ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν.

κε'. Εὖ

(*) Αἰ. δηλονότι ὅτι.

κ.ε. Εὐ τοίνυν ἐπίσταθε, ὅτι ὑμεῖς ποσῶτοι ὄν-
τες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε
καιρόν. οἱ γὰρ στρατιῶται ἔτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς
ἀποβλέπουσι· καὶ μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀδυμουῦτας,
πάντες κακοὶ ἔσονται· ὡς δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε πα-
ρασκδαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τῆς πολέμιας,
καὶ τῆς ἄλλης παρακαλῆτε, εὐ ἴστε, ὅτι ἔφονται
ὑμῖν, καὶ πειράσσονται μιμεῖσθαι.

κ.ς. Ἰσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν
τι τῶν. ὑμεῖς γὰρ ἐστὲ στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρ-
χοι καὶ λοχαγοί. καὶ ὅτε εἰρήνῃ ὡς, ὑμεῖς καὶ
χρήμασι καὶ τιμαῖς τῶν ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν
τοίνυν, ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξίον δὲ ὑμᾶς αὐτῆς
ἀμείνας τε τῇ πλήθους εἶναι, καὶ ποροβαλῆεν τῶ-
ν, καὶ ποροποιεῖν, ὡς περ δέη.

κ.ζ'. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἶμαι αὖ ὑμᾶς μέ-
γα ὀνῆσαι τὸ σράτορμα, εἰ ἐπιμεληθεῖντε, ὅπως
αὐτὶ τῶν ἀπολωλότων ὥς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λο-
χαγοὶ κατασταθῶσιν. αὐτοὶ γὰρ ἀρχόντων ἐδὼν αὖ
ἔτε καλὸν ἔτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὥς μὲν συνε-
λόντι εἰπεῖν, ἐδαμῆ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς,
παντάπασι. ἢ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἢ
δὲ ἀταξία πολλὰς ἡδὴ ἀπολώλεκεν.

κ.η. Ἐπειδὴ δὲ καταστήσῃσθε τὰς ἀρχοντας,
ὅσας δεῖ, καὶ ὡς τῆς ἄλλης στρατιώτης συλλέ-
γητε, καὶ παραθάρρυνῆτε, οἶμαι ὑμᾶς πάν-
τῳ ἐν καιρῷ ποιῆσαι, νῦν μὲν γὰρ ἴσως καὶ
ὑμεῖς αἰσθανέσθε, ὥς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ
τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακὰς· ὥστε
ἔτι γε ἐχόντων, ἐκ οἷδα ὅ, τι αὖ τις χεῖραι-

το αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι τι, εἴτε καὶ ἡμέρας.

κθ'. Ἦν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας. ὥς μὴ τῷτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τί ποιήσονται, πολὺ δὲ θυμότεροι ἔσονται. ἐπίσαδε γὰρ δῆπν, ὅτι ἔτε πληθὺς ἔσιν, ἔτε ἰχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιεῖσα. ἀλλ' ὅπότεροι αὐτῶν πῶς Θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τῆς πολέμιας, τάς ὥς ἐπιπολὺ οἱ ἐναντίοι εὐδέχονται.

λ'. Ἐντεθύμηναι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τῷτο, ὅτι ὅπόσοι μὴ μασάσιν ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν πῶς πολέμιοις, ἔτοι κακῶς τε καὶ αἰχρῶς ὥς ἐπιπολὺ ὑποδνήσκουσιν. ὅπόσοι δὲ τὸν μὴ θάνατον ἐγνώσαν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τῷ καλῶς ὑποδνήσκουσιν ἀγωνίζονται, τάς ὁρῶ μᾶλλον πῶς εἰς τὸ γῆρας ἀφικνεμένους, καὶ, ἕως αὐτῶν ζῶσιν, δόδαιμονέστερον διάγοντας. ἂ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, (ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἐσμὲν) αὐτὰς τε ἀγαθὰς ἀνδρας εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας παρακαλεῖν. „

λβ'. Ο' μὴ ταῦτ' εἰπὼν, ἐπαύσατο. μὲν τῷτον δ' εἶπε Χειρίσοφος. Ἀλλὰ παρόθεν μὴ, ὡς ἔσονται, τοσῶτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἤκουον Ἀθιναῖον εἶναι. νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βελοῖμην αὐτὸν ὅτι πλείους εἶναι τοιούτους. κοινὸν γὰρ αὐτῷ εἶναι τὸ ἀγαθόν. καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἡδὴ αἰρεῖσθε οἱ δειόμηντοι ἄρχοντας, καὶ ἐλόμηντοι ἡκέτε εἰς τὸ μέσον τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τὰς αἰρεθείσας ἄγετε. ἔπειτα ἐκεῖ συγ-

καλῶμεν τὰς ἄλλας στρατιώτας . παρέσω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κήρυξ . „

λ β'. Καὶ ἅμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη, ὥς μὴ μέλ-
λοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα . ἐκ τῶν ἡρέθη-
σαν ἄρχοντες, ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρ-
δανός, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιοὺς, ἀν-
τὶ δὲ Ἀγίου Ἀρκάδου Κλεάνωρ Ὀρχομενίους, ἀν-
τὶ δὲ Μείωνος Φιλήσιος Ἀχαιοὺς, ἀντὶ δὲ Προ-
ξένου Ξεισοφῶν Ἀθιναῖος .

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Ε' Πεὶ δὲ ἤρλωτο, ἡμέρα τε χεδὼν ὑπέβαινε, καὶ
εἰς τὸ μέσον ἦκον οἱ ἄρχοντες, ἔδοξεν αὐ-
τοῖς, προσφύλακας καταστήσαντας, συγκαλεῖν τὰς
στρατιώτας, ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συ-
νῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαι-
μόνιος, καὶ ἔλεξεν ὥδε·

β'. “Ὁ ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ
παρόντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμε-
θα, καὶ στρατιωτῶν (*). πρὸς δ' ἔτι, καὶ οἱ ἀμ-
φι Ἀγριαῖον, οἱ πρόδου σύμμαχοι ὄντες, πρὸς
δεδώκασιν ἡμᾶς . ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων
ἄνδρας ἀγαθούς τε εἶλθεῖν, καὶ μὴ ὑφίστασθαι,
ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως, ὡς μὲν δινώμεθα,
καλῶς νικῶντες σωζώμεθα . εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ
καλῶς γε ὑποθνήσκωμεν, ὑποχέριτοι δὲ μή πο-
τε γινώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις . οἶμαι γὰρ
αὐ

(*) Ἀ. καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν .

αὐτὸν ἡμᾶς ποιεῖν παθεῖν, οἷα πὺς ἐχθρὸς οἱ Θεοὶ ποιήσῃαν . ”

γ'. Εἰπὶ τῷ Κλεάρῳ Ὁρχομήσιος ἀνέστη, καὶ ἔλεξεν ὧδε . “ Αἰὲν ὁρᾶτε μὲν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλείαν ἐπισηκίαν καὶ ἀσέβειαν . ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισαφέρνην ἀπιστίαν, ὅσιν λέγων, ὡς γείτων τε εἴη πῆς Εἰλάδος, καὶ περὶ πλείους αὐτοὶ ποιήσαιο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τέτοις αὐτοὺς ὁμόσας ἡμῖν, αὐτοὺς δεξιὰς δὲς, αὐτοὺς ἐξαπατήσας, συνέλαβε πὺς στρατιῶν . καὶ εἰδὲ Δία Ἑρῆαν ἠδέσθην, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτράπεζος γονόμῃος, αὐτοῖς τέτοις ἐξαπατήσας πὺς ἄνδρας ὑπολώλκεν . Αἰεὶ δὲ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάειν, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ, μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ ἔτος ἔτε πὺς Θεὸς δέσας, ἔτε Κύρον τὸν πεδνηκότα αἰδέσθεις, τιμώμενος μάλισα ὑπὸ Κύρῳ ζῶντος, νῦν πρὸς πὺς ἐκείνῳ ἐχθίστας ὑποσας, ἡμᾶς πὺς Κύρῳ φίλους κακῶς ποιεῖν πειράται . ἀλλὰ τέως μὲν οἱ Θεοὶ ὑποτίσασιντο ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὁρῶντας, μήποτε ἐξαπατηθῶμεν ἔτι ὑπὸ τέτων, ἀλλὰ μαχομένους ὡς αὐτοὶ δυνάμεθα κράτιστα, τῷτο, ὅ, τι αὐτοὶ δοκῇ τοῖς Θεοῖς, πάχειν . ”

δ'. Εἰς τῷτε Ἑκτορῶν ἀνίσταται, ἐσαλμεινός εἰς πόλεμον ὡς ἐδυνάτο κάλλιπα . νομίζων, εἴτε νικῶν διδοῖεν οἱ Θεοὶ, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικῶν παρέπειν . εἴτε τελευτᾷ δέοι, ὁδρῶς ἔχειν, τῷ καλλίστῳ ἑαυτὸν ἀξιώσασθαι, ἐν τέτοις πῆς τελευτῆς τυγχάνειν . τῷ δὲ λόγῳ ἤρχετο ὧδε . “ Τὴν μὲν τῷ βαρβάρῳ ἐπισηκίαν τε καὶ ἀπισίαν .

σίαν λέγει Κλεάνωρ, ἐπίσταθε δὲ, οἶμαι, καὶ ὑμεῖς. εἰ μὴ ἐν βελδόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰσχύει, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλῶν ἀθυμίων ἔχειν, ὁρῶντας τὰς στρατηγὰς, οἱ διὰ πίσεως αὐτοῖς ἑαυτὰς ἐνεχέρισαν, οἷα πεπόνθασιν. εἰ μὲν τοι διανοόμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὦν τε πεποιήκασιν δίκλῳ ἐπιθεῖναι αὐτοῖς, καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμῳ αὐτοῖς ἰσχύει, σὺν τοῖς Θεοῖς, πολλὰ ἡμῖν καὶ καλὰ ἐλπίδες εἰς σωτηρίας.

ε'. Τὸτο δὲ λέγοντος αὐτὸς, πτόρνυταί τις. ἀκέσαντες δὲ οἱ στρατιῶται, πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσκυμήσαν τὸν Θεόν. καὶ Ξενοφῶν εἶπε· “δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τῷ Διὸς τῷ Σωτῆρος ἐφαίνῃ, εὐξαθαι τῷ Θεῷ τέττονον δύσειν σωτήρια, ὅπερ αὖ πρῶτον εἰς φιλίαν χάραν ἀφικόμεθα· συνεπείδεσθαι δὲ καὶ ταῖς ἄλλοις Θεοῖς δύσειν καὶ δυνάμιν. καὶ ὅπερ δοκεῖ ταῦτ’ ἐφίη, ἀνατείματόν τινι χεῖρα.” καὶ ἀντίτειναν ἅπαντες. ἐκ τῆς εὐξάντο καὶ ἐπαύρινον.

ς'. Εἰπεὶ δὲ τὰ τῶν Θεῶν καλῶς εἶχον, ἤρχετο πάλιν ὧδε· “Εὐύγχανον λέγων, ὅτι πολλὰ καὶ καλὰ ἐλπίδες ἡμῖν εἰς σωτηρίας. πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδωμένοι τὰς τῶν Θεῶν ὁρμὰς, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασι τε, καὶ τὰς ἀπονδὰς καὶ τὰς ὁρμὰς λελύκασιν. ἔπο δ’ ἐχόντων, εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίως εἶναι τὰς Θεῶν, ἡμῖν δὲ συμμάχως, οἱ περ ἱκανοὶ εἰσι καὶ τὰς μεγάλας ταχύ μικρὰς ποιεῖν, καὶ τὰς

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ. 99

μικρὰς , καὶ ἐν δεινοῖς ὥσι , σώζειν ὀπιπῶς , ὅταν
βέλωνται .

ζ'. Εἴπειτα δὲ , ἀγαμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τὰς τῆς
προγόνων τῆς ἡμετέρων κινδυνῶς . ἵν' εἰδῆτε ὡς ἀ-
γαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι , σώζονται τε σὺν
τοῖς Θεοῖς καὶ ἐκ παντὸς δεινῶν οἱ ἀγαθοί . ἐλθόν-
των μὲν ᾧ Περσῶν καὶ τῆς σὺν αὐτοῖς παμπλη-
θεῖς σόλῳ ὡς ἀφανιέντων τὰ Αἰθιῶας , ὑποβλήαι
αὐτοῖς Αἰθιῶαισι τολμήσαντες , ἐνίκησαν αὐτὰς ,
καὶ δ' ἑξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι , ὁπόσας αὐτὰς κατακάλουσαν
τῆς πολεμίων , τοσαύτας χιμαῖρας καταθύσειν τῇ
Θεῷ , ἐπεὶ ἔκ εἶχον ἱκανὰς ὄρεϊν , ἔδοξεν αὐτοῖς
κατ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν . καὶ ἔτι καὶ νῦν
ἀποθύουσιν .

η'. Εἴπειτα ὅτε Ξέρξης ὕψιστον ἀγείρας τὴν ἀ-
ναρίθμητον στρατιὰν ἤλθεν ἐπὶ τὴν Εὐβάδα ,
καὶ τότε ἐνίκηον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τὰς τῶν
προγόνων , καὶ καὶ γὰρ καὶ καὶ θάλατταν . ὧν
ἐστὶ μὲν τεκμήρια ὄραν τὰ τρόπαια , μέγιστον δὲ
μαρτύριον ἡ ἐλδιδιεία τῆς πόλεως , ἐν αἷς ὑμεῖς
ἐγκύβετε καὶ ἐτράφητε . ἐδόξα γὰρ ἀνδραπον διαπό-
ττω , ἀλλὰ τὰς Θεὰς προσκυβεῖτε .

θ'. Τοιούτων μὲν ἔστε προγόνων . καὶ μὲν δὴ τὰ τό-
γε ἐρῶ , ὡς ὑμεῖς κατακυβέετε αὐτὰς . ἀλλ' ἔγωγε
πολλοὶ ἡμέραι , ἀφ' οὗ ἀντιπαξάμενοι τέτοις τοῖς
ἐκείνων ἐκγόνοις , πολλαπλασίως ὑμῶν αὐτῶν ἐνι-
κάτε σὺν τοῖς Θεοῖς . καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς
Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί . νῦν δ' , ὁπό-
τε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγὼν ἐστὶ , πολὺ
δήπερ ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέ-

ρες εἶναι· ἀλλὰ μὲν καὶ θάρραλεωτέρως νῦν πορεύεσθαι εἶναι πρὸς τὰς πολεμίας.

1. Τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ἄντες αὐτῶν, τὸ τε πλῆθος ἀμέτρον ὁρῶντες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι ἵέναι εἰς αὐτάς· νῦν δ', ὁπότε καὶ πείραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι θέλεσι, καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες, μὴ δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ὑμῖν ἐτι προσήκει τέως φοβεῖσθαι; μὴδὲ μὲν τοιῦτο μείον δόξητε ἔχειν, εἰ οἱ Κυρεῖοι, πρότερον σὺν ὑμῖν ταττόμενοι, νῦν ἀφελήκασιν, ἥτις γὰρ ἔτι κακίονές εἰσι τῷ ὑφ' ἡμῶν ἡττημένων. ἐφύγον ἔνθα πρὸς ἐκείνας, καταλιπόντες ὑμᾶς. τὰς δὲ ἐθέλοντας φυγῆς ἄρχειν, πολὺ κρεῖττον, σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους, ἢ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ τάξει, ὄραν.

1α. Εἰ δέ τις αὖ ὑμῶν ἀθυρεῖ, ὅτι ὑμῖν μὲν ἔκ εἰσὶν ἵππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεσιν, ἐνθυμήθητε, ὅτι οἱ μύριοι ἵππεῖς ἔδδεν ἄλλο, ἢ μύριοι ἀνδραποὶ εἰσὶν. ὑπὸ μὲν γὰρ ἵππεσσιν ἐν μάχῃ ἑδείς πώποτε ἔτε διχθεῖς ἔτε λακτιθεῖς ἀπέθανον· οἱ δ' ἀνδρες εἰσὶν οἱ ποιῆντες ὅτι αὐτὸ ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται. ἔκαστον τῶν γε ἵππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλεσέρας ὁχήματος ἐσμέν. οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμανται, φοβέμενοι ἔκ ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καταπίσειν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῆς γῆς βεβηκότες, πολὺ μὲν ἰχυρότερον πάισομεν, καὶ τις προσίη, πολὺ δ' ἐτι μᾶλλον, ὅταν αὐτὸς ἐθέλωμεν, τολοῦμεθα. ἐνὶ μόνῳ προέχασιν ἡμᾶς οἱ ἵππεῖς. φοβεῖν αὐτοῖς ἀσφαλεσέρον ἐστίν, ἢ ἡμῖν.

ιβ'. Εἰ δὲ δὴ πᾶς μὲν μάχας δαρρῆτε, ὅτι δ' ἐκείτῃ ἡμῖν Τισαφέρνης ἡγήσεται, εὐδὲ βασιλὺς ἀγορὰν παρέξει, τὸτο ἀχθεθε, σκέφαδε πότερον κρεῖττον, Τισαφέρνῳ ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβελόων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ ὅς αὖ ἡμεῖς ἀνδρας λαβόντες ἡγεῖσθαι κελόωμεν, οἳ εἶσονται, ὅτι, ὡς τι περὶ ἡμᾶς ἀμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἀμαρτάνωσι. τὰ δ' ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἢς ἔτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα πολλῷ ἀργυρίῳ, μὴδὲ τὸτο ἔτι ἔχοντας αὐτὰς, λαμβάνειν· ἢ ὡς περ κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους, ὁπόσῳ αὖ ἕκαστος βάλῃται.

ιγ'. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γινώσκετε, ὅτι ἔτοι κρεῖττον, πῶς δὲ ποταμὸς ἀπορον νομίζετε εἶναι, καὶ μεγάλως ἡγεῖσθαι ὀξαπατηθῆναι διαβαίντες, σκέφαδε εἰ ἄρα τὸτο καὶ μωρότατον πεποιθήκασιν οἱ βάρβαροι. πάντες μὲν γὰρ οἱ ποταμοὶ, ὡς πρόσω τῇ πηγῶν ἀποροι ὥσι, πορεύονται πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται, εὐδὲ τὸ γόνυ βλέποντες.

ιδ'. Εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήκασιν ἡγεμόνων βελτίους εἶναι, οἱ βασιλέως ἀκοντος ἐν τῇ βασιλείῳ χώρᾳ πολλὰς τε, καὶ μεγάλας, καὶ δαδαίμοτε μὴδὲς φανέται, ἀδ' ὡς ἡμῖν γε ἀθυμνέον. ἐπισάμεθα γὰρ Μυσῆς, ὅς ἐκ αὖ ἡμῶν φαίμεθα νὰς πόλεις οἰκῶσιν. ἐπισάμεθα δὲ Πεισίδας ὡσαύτως. Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἶδομεν ὅτι, ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες, τὴν τότε χώραν καρπύονται.

14. Καὶ ἡμᾶς δ' αὖ ἐφ' ἧς (*) ἔγωγε χελῶναι μὴ πω φανερὰς εἶναι οἴκαδε ὠρμημένους, ἀλλὰ κατασκηδάζεσθαι, ὥς αὐτὰ περ οἰκήσοντας. οἶδα γάρ, ὅτι καὶ Μοσοῖς βασιλεὺς πολλὰς μὲν ἡγεμόνας αὖ δοῖν, πολλὰς δ' αὖ δμήρας τῷ ἀδύλῳ ἐκπέμψεν· καὶ ὁδοποιήσας γ' αὖ αὐτὰς, καὶ εἰ σὺν τεθρόνποισι βάλουντο ἀπικύει, καὶ ἡμῖν γ' αὖ οἶδ' ὅτι τριτάσματος ταῦτα ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μέτειν παρασκηδάζομένους.

15. Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα μὴ, αὖ ἅπασι μάθωμεν ἄργοι ζῆν, καὶ ἐν ἀφρόνοισι βιοτέλειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγάλαις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὀμιλεῖν, μὴ, ὥσπερ οἱ λωτοφάγοι, ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. δοκεῖ ἔν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι, πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τὰς οἰκείας πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι, καὶ ἐπιδείξαι τοῖς Ἑλλήσιν, ὅτι ἐκόντες πεύονται, ἔξόν αὐτοῖς τὰς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας, ἐνθάδε κομισαμένους, πλεσίς ὄραν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτ' ἀγαθὰ δηλονότι τῇ κρᾶντων ἐστί.

16. Τῷτο δὴ δεῖ λέγειν, πῶς αὖ πορεύομεθα τε ὥς ἀσφαλέςατα, καὶ εἰ μάχεσθαι δεῖοι, ὥς κράτιστα μαχοίμεθα. πρῶτα μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ὥς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορεύομεθα ὅποι αὖ τῇ στρατιᾷ συμφέροι· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. αὐταὶ γὰρ αὖ ὄχλον μὲν

(*) Ἀ. μ. φαίω.

μὲν παρέχουσιν ἄγειν, σωωφελῆσι δὲ ἔδον ἔτε
εἰς τὸ μάχεσθαι, ἔτ' εἰς τὸ πὰ ἐπιτίδεια ἔχειν.

ιγ'. Ἐτι δὲ τῶν ἄλλων σκδῶν τὰ περιττὰ ἀ-
παλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμῳ ἐνέκον, ἢ σί-
πων, ἢ ποπῶν ἔχομεν· ἵν' ὥς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν
ἐν τοῖς ὅπλοις ᾤσιν, ὥς ἐλάχιστοι δὲ σκδοφορῶ-
σι. κρατεμνίων μὲν γὰρ ἐπίσταδε ὅτι πάντα τὰ
(*) ἀλλότρια. ὡ δὲ κρατῶμεν, καὶ τὰς πολεμίας-
δεῖ σκδοφόρους ἡμετέρους νομίζουσιν.

ιδ'. Λοιπὸν μοι ἀπεῖν, ὅπερ καὶ μέγιστον νομί-
ζω εἶναι· ὁράτε γὰρ καὶ τὰς πολεμίας, ὅτι ἐκ ἀρό-
θου ἐξουεγκνέον ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον,
περὶν τὰς στρατηγὰς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντάς,
ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἡμῶν πειθομενίων,
ἱκανὰς εἶναι ἡμᾶς περιγνέσθαι τῷ πολέμῳ· λα-
βόντας δὲ τὰς ἀρχοντας, ἀναρχία καὶ ἀταξία ἐνό-
μιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι.

ιε'. Δεῖ ἐν πολὺ μὲν τὰς ἀρχοντας ἐπιμελεσί-
ρες γνέσθαι τὰς νῦν τῶν ἀρόθου, πολὺ δὲ τὰς
ἀρχομενίας δότακτοτέρας, καὶ πειθομενίας μᾶλλον
τοῖς εἰρχεσι νῦν, ἢ καὶ ἀρόθου, ὡ δέ τις ἀπει-
θῇ, ὡς φησίστηδε τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα
σὺν τῷ ἀρχοντι κολάζειν, ἔπως οἱ πολέμιοι
πλεῖστον ἐφόβηται ἔσονται. τῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ
μυεῖς ὄφονται ἀπ' εἰς Κλεάρχους, τὰς ἐδού
ἐπιτρέφοντας κακῶς εἶναι.

ις'. Ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ᾧρα. ἴσως γὰρ
οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρίσονται. ὅ,τι μὲν ἐν τῶν

των

(*) Α' κ. τὰ.

των δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρώσατε ὡς τάχιστα, ἢ ἔργῳ περαίνετε. εἰ δέ τις τί εἶδε τῶν ἄλλων βέλτιον ἢ ταύτῃ, πολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν. πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα.»,

κβ'. Μετὰ δὲ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· «Αἴ, εἰ μὲν τις ἄλλος δεινὸς πρὸς τέτοις, οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἔξῃσι ποιεῖν, ἃ δὲ νῦν εἴρηκε, δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφισαδαὶ ἀριστον εἶναι. καὶ ὅπως δοκεῖ ταῦτα, ἀνὰ τεινάρῳ τῷ χεῖρα.», ἀνέτειναν ἅπαντες.

κγ'. Ἀναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· «ὦ ἄνδρες, ἀκούσατε ὧν προσδοκᾷν δοκεῖ μοι. δηλονότι ποροῦναι ἡμᾶς δεῖ, ὅπως ἔξομεν τὰ ἐπιτήδεια. ἀκῶν δὲ κῶμας εἶναι καλὰς, καὶ πλεῖον εἰκοσι σαρδίων ἀπεχέσας. καὶ αὖ ἐν θαυμάζοιμι, εἰ οἱ πολέμοιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κυνέες, τὰς μὲν παριόντας διώκασί τε καὶ δάκνυσιν, ὡς δυνάμνται, τὰς δὲ διώκοντας φύγουσιν· εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιστοῖν ἐπακολουθεῖν.

κδ'. Ἰσως ἐν ἀσφαλέστερον ἡμῖν ποροῦναι πλαισίον ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκόλοφῶρα, καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἐν ἀσφαλεσέρῳ ᾖ. εἰ ἐν νῦν ἀποδειχθεῖν, τίνα καὶ ἡγεῖσθαι τῶν πλαισίων, καὶ τὰ πρόθυρα κοσμεῖν, καὶ τίνας ἐπὶ τῶν πλοῦρων ἐκατέρων εἶναι, καὶ τίνας ὀπισθοφυλακεῖν, καὶ αὖ, ὅποτε οἱ πολέμοιοι ἔλθοιεν, βεβλῆσθαι ἡμᾶς δεῖ, ἀλλὰ καὶ καὶ αὖ αὐτοῖς τοῖς τεταγμένοις.

κε'. Εἰ μὲν ἐν ἄλλοις τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἔχον· εἰ δὲ μὴ, Χειρίσοφος μὲν ἡγοῖτο, εἶπε·

δὴ καὶ Λακεδαιμόνιος ἐστὶ· τῷ δὲ πλοῦτῶν ἐκατέ-
ρων δύο τῷ περισβυτάτων στρατηγῶ ἐπιμελοίσθω,
ὀπιθοφυλακῶμεν δὲ ἡμεῖς οἱ νεώτατοι, ἐγὼ τε καὶ
Τιμασίων, τὸ νῦν εἶναι. τὸ δὲ λοιπὸν, πειράμε-
νοι ταύτης τῆς τάξεως, βαλδυσόμεθα ὅ, τι αὐτῇ αἰ-
κράτισον δοκοίη εἶναι. εἰ δὲ τις ἄλλο βέλτιον
ὄρῃ, λεξάτω.»,

κς'. Εἰπεὶ δὲ εὐδεις ἀντέλεγον, εἶπεν, ὅπως δο-
κεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τῷ χεῖρα. ἔδοξε ταῦτα.
“νῦν, ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα.
καὶ ὅσους τε ὑμῶν τὰς οἰκείας ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, με-
μνήσω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· ὃ γάρ ἐστιν ἄλλως τί-
τε τυχεῖν. ὅσους τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσω τιμῶν.
τῷ μὲν γὰρ νικῶντων, τὸ κατακαίνειν, τῷ δὲ ἡτ-
τωμένων, τὸ ἀποθνήσκειν ἐστὶ. καὶ εἴ τις γὰρ χρι-
μάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσω. τῷ γὰρ νικῶν-
των ἐστὶ καὶ τὰ ἐαυτῶν σώζειν, καὶ τὰ τῷ ἡττωμέ-
νων λαμβάνειν.»,

Κ Ε Φ Α' Λ.

Ι.

Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν, καὶ ἀπελθόντες
κατέκαιον τὰς αἱμάξας καὶ τὰς σκηνάς. τῷ
δὲ πλείονων, ὅτι μὲν θεοιτότις, μετεδίδωσαν ἀλ-
λήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐρρίπτειν. ταῦτα
ποιήσαντες ἡλισσοποιῶντο. ἀριστοποιημένων δὲ αὐ-
τῶν ἔρχεται Μιθραδάτης σὺν ἱππεύσιν ὡς τριά-
κοντα, καὶ καλεσάμενος τὰς στρατηγὰς εἰς ἐπή-
κοον, γέλει ὥδε.

β'. “Εγὼ, ὦ ἄνδρες Ἑλλήνες, καὶ Κύρῳ πρὸς

εὐός ἡν, ὡς ὑμεῖς ἐπίσταδε, καὶ νῦν ὑμῖν εὖναι·
καὶ ἐνθάδε εἰμὶ σὺν πολλῶν φόβῳ διάγων. εἰ ἐν
ὀρώμῳ ὑμᾶς σωπείοντι βεβλόμενός, ἔλθοιμι αὖ
πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰς θανάτωντας πάντας ἄγων.
λέξατε ἐν, ἔφη, πρὸς με, τί ἐν νῶ ἔχετε, ὡς
πρὸς φίλον τε καὶ εὖναι, καὶ βεβλόμενον κοινῇ σὺν
ὑμῖν τὸν εὐόλον ποιῆσαι.»,

γ'. Βεβλόμενοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρί-
νασθαι τάδε, καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος. Ἡμῖν δο-
κεῖ, ἡν μόντις ἔα ἡμᾶς ἀπιστῆσαι οἴκαδε, διαπο-
ρεύεσθαι τὴν χώραν, ὡς αὖ δύναμεθα, ἀσινέσα-
ται· ἡν δὲ τις ὑμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκαλύψῃ, διαπολε-
μεῖν τότε, ὡς αὖ δύναμεθα κράτιστα.

δ'. Ἐκ τῆς ἐπειράτο Μιθραδάτης διδάσκειν,
ὡς ἄπορον εἶναι, βασιλείᾳς ἀκοντες, σωθῆναι. ἐν-
θα δὲ ἐγγινώσκετο, ὅτι ὑποπτος εἶναι, καὶ γὰρ τῷ
Τισαφέρνης τις οἰκείων παρηκολέθει πίστειος ἐν-
κα. καὶ ἐκ τῆς ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς, βέλτιον εἶ-
ναι, δόγμα ποιῆσασθαι, τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον
εἶναι, ἔς τε ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶναι. διέφθειρον γὰρ
προσιόντες τὰς στρατιώτας, καὶ εἴαγε λοχαγὸν διέ-
φθειραν, Νίκαρχον Ἀρκάδα· καὶ ὥχετο ἀπὸν
νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

ε'. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀεισήσαντες καὶ διαβαίντες
τὸν Ζάδδον (*) ποταμὸν, ἐπορεύοντο τεταγμένοι,
τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες. καὶ
πολὺ δὲ προελθὼν αὐτῶν, ἐπιφαίνεται πάλ-
ιν ὁ Μιθραδάτης, ἰππίας ἔχων ὡς διακοσίαις,
καὶ

(*) Ἀλ. Ζάβαν.

καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας ὡς τετρακοσίαις, μά-
λα ἐλαφρῆς καὶ ὀϊζύναις· καὶ προσήει μὲν, ὡς φί-
λος ὢν, πρὸς τὰς Εἰλιώας.

ς'. Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο, ὤξεπίνης οἱ μὲν
αὐτῶν ἐπὶ ξόλον καὶ ἵππεῖς καὶ πεζοὶ, οἱ δ' ἐσφεν-
δόνων καὶ ἐτίτρωσκον. οἱ δ' ὀπιθοφυλάκες τῶν Εἰ-
λιώων ἐπαχον μὲν κακῶς, ἀντεποίεν δὲ ἐδού.
οἱ τε γὰρ Κρήτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐπὶ ξόλον,
καὶ ἅμα φίλοι ὄντες εἰσὼ τῶν ὀπλων κατεπέκλιν-
το· οἱ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς ὤξε-
πνέσθαι τῶν σφενδονητῶν.

ζ'. Ἐκ τῆς Ξενοφῶντι ἐδόκει διακτεῖν εἶναι,
καὶ ἐδίωκον τῶν τε ὀπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἱ
ἐτυχον σὺν αὐτῷ ὀπιθοφυλακῆντες. διώκοντες δὲ
ἐδούα κατελάμβανον τῶν πολεμίων. ἔτε γὰρ ἵππεῖς
ἦσαν τοῖς Εἰλιῇσιν, ἔτε οἱ πεζοὶ τὰς πεζὰς ἐκ
πολλῆ φύγοντας ἐδιώκοντο καταλαμβαίνειν ἐν ὀλί-
γῳ χωρίῳ. πολὺ γὰρ ἔχ' οἶόν τε ἰὺ ἀπὸ τῶν ἄλ-
λα στρατεύματος διώκειν. οἱ δὲ βάρβαροι ἵππεῖς
καὶ φύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον, εἰς τῆσπιδον τε-
ξέοντες ἀπὸ τῶν ἵππων. ὅποσον δὲ προδιώξαιεν
οἱ Εἰλιῶες, τοσούτο πάλιν ἐπαναχωρεῖν μαχο-
μενέας ἔδει.

η'. Ὡς τε τῆς ἡμέρας ὅλης διήλθον καὶ πλεον πέν-
τε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δέιλῃς ἀφίκοντο εἰς
τὰς κόμας. εὐθα δὴ πάλιν ἀδυμία ἰὺ. καὶ Χει-
εῖσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενο-
φῶντα ἠτιῶντο, ὅτι ἐδίωκον ἀπὸ τῆς φάλαγγος,
καὶ αὐτοὶ τε ἐκινδύνουσι, καὶ τὰς πολεμίας ἐδού μάλ-
λον ἐδιώκτο βλάπτειν.

θ'. Ἀκέ-

θ'. Α'κῆσας δὲ ὁ Ξενοφῶν ἔλεγεν, ὅτι ὁρῶς ἡτιῶντο, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροῖν·
 “ ἀλλ' ἐγὼ ὡς ἀγαθῶς διώκειν, ἐπεὶ ἑώρων ἡμᾶς
 ἐν τῷ μένειν κακῶς μὲν πάχοντες, ἀντιποιεῖν
 δ' ἔδδν δυναμείας. ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀλη-
 θῆ, ἔφη, ὑμεῖς λέγετε. κακῶς μὲν γὰρ ἔδδν
 ποιεῖν μᾶλλον ἐδυνάμεθα πρὸς πολέμους, ἀνεχά-
 ρῃμεν δὲ πάνυ χαλεπῶς. τοῖς ἐν Θείοις χάρις,
 ὅτι ὃ σὺ πολλῇ ῥώμῃ, ἀλλὰ σὺ ὀλίγοις ἡλ-
 θον· ὥς βλάψει μὲν μὴ μέγαρα, δηλῶσαι
 δὲ ὧν δεόμεθα.

ι'. Νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι τοξόεσι καὶ σφεν-
 δονῶσιν ὅσον ἔτε οἱ Κρήτες ἀντιτοξόεσιν δυνά-
 ται, ἔτε οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖσθαι.
 ὅταν δὲ αὐτὰς διώκομεν πολὺ μὲν ἔχῃ οἶόν τι
 χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ὀλίγον δὲ·
 εἴθ' αὖτ' εἰ παχὺς εἴη πεζός, πεζὸν αὖ διώκομεν
 καταλάβοι ἐκ τοῦ ῥύματος. ἡμεῖς μὲν οὖν, εἰ
 μέλομεν τάς τε εἵργειν, ὥς μὴ δυνάσθαι βλά-
 πτειν ἡμᾶς πορρομενέας, σφενδονητῶν τε τὴν τα-
 χίστην δεῖ καὶ ἱππέων.

ια'. Α'κῆω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ρ'ο-
 δίας, ὧν πρὸς πολλὰς φασὶν ἐπίστασαι σφενδονᾶν,
 καὶ τὸ βέλος αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τοῦ
 Περσικῶν σφενδονᾶν. ἐκείναι γὰρ, διὰ τὸ χειρο-
 πλήθεισι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν, ἐπὶ βραχὺ ἐξ-
 κνῆνται· οἱ δὲ γε Ρ'όδιοι καὶ ταῖς μολιβοδίσι ἐπι-
 στανται χεῖρ' αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τί-
 μες πέπνυνται σφενδόνας, καὶ τῶν τῶν μὲν δῶ-
 μεν αὐτῶν ἀργύρειον, τῶν δὲ ἄλλας πλέκειν ἐθέ-
 λον.

λοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν , καὶ τῷ σφενδο-
νῶν ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλῳ τινὰ ἀπέλειαν
δίδεσκωμεν , ἵσως τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς
ώφελεῖν .

ιβ'. Οὐῶ δὲ καὶ ἵππας ἐν τῷ στρατόματι , τὰς
μὲν τινὰς παρ' ἐμοὶ , τὰς δὲ τῷ Κλεάρχῳ κατα-
λειμμένους , πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας αἰχμαλώτους
σκολοφορέντας . αὐτοὶ οὐκ ἔτι πάντας ἐκλέξαντες ,
σκολοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν , τὰς δὲ ἵππας εἰς ἵπ-
πέας κατασκολιάσωμεν , ἵσως καὶ ἔτι τὰς φύγον-
τας ἀνιάσωσιν . ἡ ἐδοξε ταῦτα , καὶ ταύτης τῆς συ-
κτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίας ἐγγύοντο , ἵπ-
ποι δὲ καὶ ἵππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑπεραίᾳ εἰς
πεντήκοντα , καὶ σολάδες καὶ θάρανες αὐτοῖς ἐπορί-
σθησαν , καὶ ἵππαρχος ἐπεστάτη Λύκιος ὁ Πο-
λυεράτης , Ἀθήλαιος .

Κ Ε Φ Α' Λ. Δ'.

ΜΕῖναντες δὲ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ , τῇ ἄλλῃ
ἐπορεύοντο , πρῶταίτερον ἀναστάντες . χα-
ράδραν γὰρ αὐτὰς εἶδει διαβῶναι , ἐφ' ἣ ἐφοβούτο
μὴ ἐπιθῶντο αὐτοῖς διαβαίνεσιν οἱ πολέμιοι . δια-
βεβηκόσι δὲ αὐτοῖς ἐπιφαίνεται ὁ Μιθραδάτης πά-
λιν , ἔχων ἵππεας χιλίας , τοξότας δὲ καὶ σφεν-
δονήτας εἰς τετρακισχιλίας , πρῶτος γὰρ ἦλθε
Τισαφέρνην , καὶ ἔλαβεν , ὑποχόμενος , ὡς τέ-
τες λάβη , παραδώσειν αὐτῷ τὰς Ἑλλήνας· κα-
ταφρονήσας , ὅτι ἐν τῇ ἔμπροσθεν παρεβολῇ
ὀλί-

θλίγας ἔχων, ἔπαθε μὲν ἕδον, πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμισε ποιῆσαι.

β'. Εὔπει δὲ οἱ Ἕλληνες διαβεβηκότες ἀπείχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίαις, διέβαινε καὶ ὁ Μιθραδάτης, ἔχων τὴν δυνάμιον. παρήγγελο δὲ, πῶν τε πελτασῶν ὡς ἔδει διώκειν, καὶ τῶ ὀπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἰρητο θάρρῃσιν, ὡς ἐφεφομένης ἰκανῆς δυνάμεως.

γ'. Εὔπει δὲ ὁ Μιθραδάτης κατειλήφει, καὶ ἦδη σφενδόναι καὶ τοξόαματα ἐξικνῶντο, ἐσήμηνε τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ δὲ οὖς ἔθειον ὁμόσε οἷς εἰρητο, καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον. οἱ δὲ ἐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἐφύγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. ἐν ταύτῃ τῇ διώξει τοῖς βαρβάροις πῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοὶ, καὶ τῶ ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν ὡς ὀκτωκαίδεκα. τὰς δ' ἀποθανόντας αὐτοκέλευσοι οἱ Ἕλληνες ἠκίσαντο, ὡς ὅτι φοβερώτερον τοῖς πολέμοις εἶη ὄραν.

δ'. Καὶ οἱ μὲν πολέμοι ἔτιω πράξαντες ἀπῆλθον, οἱ δ' Ἕλληνες ἀσφαλῶς πορεύμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, εἰφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίχρητα ποταμόν. ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ Λάρισα. ἦκεν δ' αὐτὴν τοπαλαιὸν Μῆδοι. τὰ δὲ τείχεα ἦν αὐτῆς τὸ εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ' ἑκατὸν. τὰ δὲ κύκλις ἠπερίοδος δὺν παρασάγγαι. ῥηνοδόμητο δὲ πλίνθοις κεραμίαις. κρητὶς δὲ ὑπὸ λιθίνῃ τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν.

ε'. Ταύτῃ βασιλεὺς ὁ Πρυσῶν, ὅτε παρὰ Μήδων ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν Πέρται, πολιορκῶν,
εἶδε-

ἔδειν τρόπῳ ἐλυάτο ἐλεῖν · ἥλιος δὲ νεφέλῳ
προκαλύψας (*) ἠφάνισε , μέχρ' οἱ ἄνθρωποι
ἔξελιπον , καὶ οὕτως ἐάλω . παρ' αὐτῷ τῷ πόλιν
ὡς πυραμὶς λιθίνη , τὸ μὲν εὖρος ἐνὸς πλέθρου,
τὸ δὲ ὕψος δύο πιλέθρων . ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν
βαρβάρων ἦσαν ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν ἄποπε-
φολυγότες .

ζ'. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σαθρὸν εἶα , πα-
ρασάγγας ἕξ , πρὸς τεῖχος ἔρημον , μέγα , πρὸς
τῇ πόλει κείμενον . ὄνομα δ' ὡς τῇ πόλει Μίασι-
λα . Μῆδοι αὐτῷ ποτε ᾤκον . ὡς δὲ ἡ μὲν κρη-
πὶς λίθου ξέσου κιγχυλιάτε , τὸ εἶρος πενήκον-
τα ποδῶν , καὶ τὸ ὕψος πενήκοντα . ἐπὶ δὲ ταύ-
τῃ ἐπφοδόμηντο πλίνθινον τεῖχος , τὸ μὲν εὖρος
πενήκοντα ποδῶν , τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν . τῷ δὲ
κύκλῳ περίοδος ἕξ παρὰσάγγας . ἐνταῦθα ἐλέ-
γετο Μηδία γυνὴ βασιλέως φυγεῖν , ὅτε ἀπώλ-
υσαν (**) τῷ ἀρχῷ ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι .
ταύτῃ δὲ τῷ πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βα-
σιλεὺς , οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἐλεῖν , οὔτε βίᾳ ·
Ζῶς δὲ ἐμβροντήτης ποιῇ τοὺς ἐνοικοῦντας , καὶ
οὕτως ἐάλω .

ζ'. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύοντο σαθρὸν εἶα , πα-
ρασάγγας τέτταρας · εἰς τῶτον δὲ τὸν σαθρὸν
Τισαφέρους ἐπεφάνη , οὗς τε (***) αὐτὸς ἤλθεν
ἱππέας ἔχων , καὶ τῷ Ὀρόντῃ δυνάμιν , τῷ τῷ

βα-

(*) Α'λ. ἥλιον δὲ νεφέλῃ προκαλύψασα .

(**) Α'λ. ἀπώλισαν .

(***) Α'λ. εἶς , σὺν εἶς .

Βασιλέως θυγατέρα ἔχοντας, καὶ ὡς Κύρας ἔχων
ἀνέβη βαρβάρους, καὶ ὡς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων
βασιλεῖ ἐβοῦθει, καὶ πρὸς τοῖς, ὅσους βασιλεὺς
ἔδωκεν αὐτῷ· ὥς τὸ σφάδεμα πάμπολυ ἐφαίνετο,
ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἐγένετο, πᾶς μὲν τῷ τάξεων εἶ-
χεν ὅπισθεν κατασῆσας, πᾶς δὲ εἰς τὰ πλάγια
παραγαγὼν, ἐμβάλλειν μὲν ἐκ ἐπὶ λήψεως, ἐδ'
ἐβέλειτο διακινδυνεύειν· σφενδονᾶν δὲ παρήγγελε καὶ
τοξόων.

ἦ. Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ρόδιοι ἐσφενδό-
νυσαν, καὶ οἱ Σενδοποξόται ἐπὶ ξόδυσαν, καὶ οὗδεις
ἡμάρτανεν ἀνδρὸς, (ἐδὲ γάρ, εἰ πάνυ πρὸ θυ-
μῆτο, ῥάδιον ἦν) καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα τα-
χέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει, καὶ ἄλλαι τάξεις ἀπε-
χώρησαν· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐπο-
ρεύοντο, οἱ δ' εἶποντο, καὶ ἐκείτι ἐπέκειντο οἱ βάρ-
βαροι τῇ τότε ἀκροβολίσαι. μακρότερον γάρ οἱ πε-
Ρόδιοι τῷ Περσῶν ἐσφενδόνων, καὶ τῷ πλείων
τοξοτῶν.

θ'. Μεγάλα δὲ καὶ τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐσιν.
ὥς τε χηῆσιμα ἦν, ὅποσα ἀλίσκοιτο τῷ τοξόμα-
των τοῖς Κρησὶ, καὶ διετέλιν χρώμφοι τοῖς τῷ
πολεμίων τοξόμασι, καὶ ἐμελέτων τοξόειν ἄνω
ἰσύνες μακράν. δεινότερον δὲ καὶ νεῦρα πολλὰ ἐν
ταῖς κάμαις, καὶ μόλυβδος· ὥς τε χηῆσθαι εἰς τὰς
σφενδόνους.

ι'. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἐπεὶ κατεστρατοπε-
δεύοντο οἱ Ἑλλῆνες κάμαις ἐπιτυχόντες, ἀπῆλ-
θον οἱ βάρβαροι, μείον ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀκρο-
βολίσαι. τὴν δὲ ἐπιῆσαν ἡμέραν οἱ Ἑλλῆνες,

καὶ

καὶ ἐπισιτίσαντο. ὡς δὲ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώ-
μαις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπορεύοντο διὰ τῆς πεδῖος, καὶ
Τισαφέρνης εἶπετο ἀκροβολιζόμενος.

ι. α'. Ἐνθα δὴ οἱ Ἑλλήνες ἔγνωσαν, ὅτι πλαί-
σιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις ἐστὶν πολεμίων ἐπο-
ρεύων. ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ὡς μὴ συγκύπτῃ τὰ
κέρατα τῶν πλαισίων, ἢ ὁδὸς σκολιότερως ἔσῃ, ἢ ὁρίων
ἀναγκαζόντων, ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι τὸς ὀπλί-
τας, καὶ πορεύεσθαι πονήρως, ἅμα μὲν πιεζομένους,
ἅμα δὲ καὶ παραττομένους. ὥστε δυσχρήστες εἶναι ἀνά-
γκη, ἀτακτοὺς ὄντας.

ι. β'. Ὅταν δ' αὖ διασχῇ τὰ κέρατα, ἀνάγκη
διασπᾶσθαι τὸς τότε ἐκθλιβομένους, καὶ κενὸν γί-
γνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ ἀθυμεῖν τὸς
ταῦτα πάχοντας, τῶν πολεμίων ἐπορευμένων. καὶ
ὁπότε δύοι γέφυραν διαβαίνειν, ἢ ἄλλῃ τινὰ
διάβασιν, ἑσπλῶσθαι ἕκαστος, βαλόμενος φθά-
σαι πρῶτος· καὶ δεπίπτετον ὡς ἐνταῦθα τοῖς
πολεμίοις.

ι. γ'. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί, ἐ-
ποίησαντο ἕξ λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἀνδρας, καὶ λο-
χαγὰς ἐπέστησαν, καὶ ἄλλας πεντηκοντῆρας, καὶ ἄλ-
λας ἐνωμοτάρχας. ἔπειτα δὲ πορεύόμενοι οἱ λοχαγοί,
ὁπότε μὲν συγκύπτῃ τὰ κέρατα, ὑπέμεινον ὕψεροι,
ὥστε μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς κέρασι. τότε δὲ παρῶγον ἐ-
ξῶθεν τῶν κεράτων.

ι. δ'. Ὅποτε δὲ διάχοιεν αἱ πλευραὶ τῶν πλαι-
σίων, τὸ μέσον ἀνέξεπέμψασαν, εἰ μὲν σκολιότε-
ρον ἐστὶν τὸ διέχον, καὶ λόχος· εἰ δὲ πλατύτε-
ρον, καὶ πεντηκοστὺς· εἰ δὲ πάλιν πλατὺ, κατ'
Ξενοφ. Τόμ. Β'. Η

ἐναμοτίας. ὥς· αἰὲς κλειῶν εἶναι τὸ μῖσον. εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινα δέοι διάβασιν ἢ γέφυραν, ἐκ ἐπαράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει οἱ λοχαγοὶ διέβαινον. καὶ εἴπερ δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρήσαντο. τέτρω τῷ τρόπῳ ἐπορεύθησαν σαθρὰς τέταρας.

14. Ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο σαθρὸν, εἶδον βασιλείοντι, καὶ περὶ αὐτὸ κάμας πολλὰς, τλήτε ὁδὸν πρὸς τὸ χωρίον τῆτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνομένων, οἱ καθῆκον ἀπὸ τῆ ὄρας, ὑφ' ᾧ ἦν κάμη. καὶ εἶδον μὲν τὰς γηλόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληες, ὡς εἰκὸς τῶν πολεμίων ὄντων ἱππέων. ἐπεὶ δὲ πορεύομενοι ἐκ τῆ πεδίδε ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γηλόφον, κατέβησαν ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαῖν.

15. Ἐνταῦθα παραγίνονται οἱ βάρβαροι, καὶ ἀπὸ τῆ ὑψηλῆς ἐπὶ τὸ πρηνὲς ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐπύκνον ὑπὸ μασίγων, καὶ πολλὰς κατετίτρωσκον, καὶ ἐκράτσαν τῶν Ἑλλήων γυμνητῶν, καὶ κατέκλεισαν αὐτὰς εἰς τὴν ὄπλων. ὥς· πατάσασι ταύτῃ τῷ ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν, ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες, καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξῆται.

16. Ἐπεὶ δὲ πιεζόμενοι οἱ Ἕλληες ἐπεχείρησαν διώκειν, χολῇ μὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνεῖται, ὃ πλῆται ὄντες· οἱ δὲ πολεμιοὶ ταχὺ ἀνέπηδον. πάλιν δὲ, ὅποτε ἀπίοισιν πρὸς τὸ ἄλλο στρατόμα, ταυτὰ ἔπαχον· καὶ ἐπὶ τῇ δευτέρῃ γηλόφῃ ταυτὰ ἐγένετο· ὥς· ἀπὸ τῆ τρίτης γηλόφης ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ κινεῖν τὰς στρατιώτας· πλὴν
ἀπὸ

ὑπὸ τῆς δεξιᾶς πλοῦρᾶς τῆς πλαισίᾳ ἀνῆγαγον πελ-
ταςὰς πρὸς τὸ ὄρος.

ιγ. Ἐπεὶ δ' ἔποι ἐγνόοντο ὑπὲρ τῆς ἐπομβίων
πολεμίων, ἐκέτι ἐπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῖς κα-
ταβαίνεσι, δεδοκότες μὴ ὑποτμηθεῖνσαν, καὶ ἀμφο-
τέρωθεν αὐτῶν γνόοντο οἱ πολέμιοι. ἔτω τὸ λοιπὸν
τῆς ἡμέρας ποροδόμφοι, οἱ μὲν τῇ ὁδῷ καὶ τὰς γη-
λόφας, οἱ δὲ καὶ τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς
τὰς κώμας, καὶ ἰατρὰς κατέστησαν ὁκτώ· πολλοὶ δὲ
ἦσαν οἱ πετρωμφοί.

ιδ. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς, καὶ τῆς
πετρωμίων συνέκα, καὶ ἅμα ἐπιπίδεια πολλὰ εἶχον,
ἄλδρα, οἶνον, κειθὰς ἵπποις συμβεβλημύας πολ-
λάς. ταῦτα δὲ συνηγμύα ὑπὸ τῷ σατραπείοντι
τῆς χώρας. τετάρτη δ' ἡμέρα καταβαίνεσιν εἰς τὸ
πεδίον.

ιε. Ἐπεὶ δὲ κατέλαβον αὐτὰς Τιταφέρνης σιω-
τῇ δυνάμει, ἐδίδαξε τὰς Ἑλλήνας τῇ ἀνάγκῃ κα-
τασκλῆσαι ἔκ τῶν εἶδον κώμῳ, καὶ μὴ πορᾶν-
δαι ἔτι μαχομύας. πολλοὶ δὲ ἦσαν ὑπὸμαχοι,
πετρωμφοί, καὶ οἱ ἐκείνας φέροντες, καὶ οἱ τῆς φερόν-
των τὰ ὅπλα δεξάμφοι. ἐπεὶ δὲ κατεσκλῆσαν, καὶ
ἐπεχείρησαν αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι οἱ βάρβαροι
πρὸς τὴν κώμῳ προσιόντες, πολὺ περιῆσαν οἱ
Ἑλλῆνες. πολὺ γὰρ διέφερον ἐκ τῆς χώρας ὀρ-
μῶντας ἀλέξεσθαι, ἢ πορᾶσθαι ἐπιᾶσι τοῖς πο-
λεμίοις μάχεσθαι.

ις. Ἡνίκα δ' ὑπὸ ἡδὴ δείλῃ, ὥρα ὑπὸ ἀπισίας
τοῖς πολέμοις. ἔποτε δὲ μείον ἀπετραποπεδδόν-
το οἱ βάρβαροι τῇ Ἑλληνικῇ ἐξήκοντα σταδίῳ,

φοβέμενοι μὴ τῆς νυκτὸς ἐπιθόιντο αὐτοῖς. πομπρὸν γὰρ νυκτὲς ἐστὶ στρατόμα Περσικόν. οἷτε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδονται, καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ πεποδισμένοι εἰσὶ, τῷ μὴ φεύγειν εὐεκα, εἰ λυθεῖσαν. εἰάν τε τις θόρυβος γίγνηται, δεῖ ἐπιστάξαι τὸν ἵππον Πέρση ἀνδρὶ, καὶ χαλινῶσαι δεῖ, καὶ θωρακισμένῳ ἀναβλῦναι ἐπὶ τὸν ἵππον. ταῦτα δὲ πάντα χαλεπὸν νυκτὸς, ἅτε καὶ θορύβου ὄντος, ποιεῖν. τότε εὐεκα πόρρω ἀπισκλώσει τῷ Ἑλλήνων.

κβ'. Ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον αὐτὸς οἱ Ἑλλῆνες βελομένους ἀπινῆαι καὶ διαγγελλομένους, ἐκήρυξε τοῖς Ἑλλήσι παρασκολιάσασθαι, ἀκρόντων τῷ πολέμιον. καὶ χρόνον μὲν τινα ἐπέχον τῆς πορείας οἱ βάρβαροι· ἐπειδὴ δὲ ὁφείετο ἐγίγνετο, ἀπήεσαν. οὐ γὰρ ἐδόκει λυσιτελεῖν αὐτοῖς νυκτὸς πορεύεσθαι, καὶ κατὰγεσθαι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

κγ'. Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἤδη εἴρων οἱ Ἑλλῆνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζέζαντες, καὶ διήλθον ὅσον ἐξήκοντε σταδίους· καὶ γίγνεται τοῦτον μεταξὺ τῷ στρατόμακτον, ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ ἐκφάνησαν οἱ πολέμιοι, καὶ τῇ τρίτῃ. τῇ δὲ τέταρτῃ νυκτὸς προσελθόντες, (*) καταλαμβάνουσι χωρίον ὑπερδέξιον αἱ βάρβαροι, ἢ ἐμελλον οἱ Ἑλλῆνες παρεῖναι, ἀκρωνυχίαν ὄρεος, ὑφ' ᾧ ἡ κατάβασις ᾧ εἰς τὸ πεδίον.

κδ'. Ἐπειδὴ δὲ εἴρα Χειρίστροφος προκατειλημμένῳ τῷ ἀκρωνυχίαν, καλεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς

(*) Ἀ. προσελθόντες.

τῆς ἑρᾶς· καὶ κελύει λαβόντα τὰς πελτας πα-
ραγινέσθαι εἰς τὸ ποτόν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τὰς
μὲν πελτας ἐκ ἤγειν. (ἐπιφαινόμενον γὰρ ἑώρα
Τισσαφέρνην, καὶ τὸ στρατόμα πᾶν) αὐτὸς δὲ
προσελάσας ἡρώτα, τί καλεῖς; ὁ δὲ λέγει αὐ-
τῷ· ἔξειςιν ὄραν. προκατείληπται γὰρ ἡμῖν εὐπέρ
τῆς καταβάσεως λόφος, καὶ ἐκ ἑστὶ παρελθεῖν,
εἰ μὴ τέτες ἀποκόψομεν. ἀλλὰ τί ἐκ ἤγεις τὰς
πελτας; ὁ δὲ λέγει, ὅτι ἐκ εἰσάκει αὐτῷ ἔρη-
μα καταλιπεῖν τὰ ὀπίσθον, ἐπιφαινομένων τῶν
πολεμίων, ἀλλὰ μὴ ἄρα γ', ἔφη, βυλόμεσθαι,
πῶς τις τὰς ἀνδρας ἀπελᾷ τῷ λόφῳ.

κβ. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν ὅρᾳ τῷ ὄρεσι τῷ κορυ-
φῷ ὑπὲρ τῷ ἑαυτοῦ στρατόματι, ἔσαν, καὶ ἀπὸ
ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον, εἶτα ἦσαν οἱ πο-
λέμιοι, καὶ λέγει· κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε, ἡμῖν
εἶδαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον, εἰ γὰρ τῷταλά-
βωμεν, ἐδυήσονται μένειν ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. ἀλλ',
εἰ βύλει, μένει ἐπὶ τῷ στρατόματι· ἐγὼ δὲ εἰδέ-
λω πορεύεσθαι. εἰ δὲ χερίζεις, πορεύε ἐπὶ τὸ ὄρος.
ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτῷ. ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χει-
ρίσοφος, ὅποτερον βύλει, ἐλέσθαι.

κγ. Εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι νεώτερός ἐστιν, αἰ-
ρεῖται πορεύεσθαι· κελύει δὲ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ
τῷ σώματος ἀνδρας· μακρὰν γὰρ ὡς ἀπὸ τῆς ἑρα-
γίας (*) λαβεῖν. καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει
τὰς ἀπὸ τῷ σώματος πελτας· ἔλαβε δὲ τὰς
καὶ μέσον τῷ πλαισίῳ. συνεπίσθαι δ' ἐκέλευσεν
αὐτῷ

(*) Ἀπὸ τῆς ἑρᾶς.

αὐτῷ καὶ τὰς τριακοσίας ὁ Χειρίσοφος, ἕς αὐτὸς εἶχε ἤδη ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ σώματι τὰ πλαισίε.

κζ'. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδυῶντο τάχι-
σα. οἱ δ' ἐπὶ τῇ λόφῃ πολέμιοι ὡς ἐνόησαν αὐ-
τῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον, δίδυς καὶ αὐτοὶ
ᾤκησαν ἀμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον. καὶ ἐνταῦ-
θα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τῇ Ἑλληνικῇ στρατό-
ματος, διακελεύομενών τοῖς ἑαυτῶν· πολλὴ δὲ
κραυγὴ ἦν ἀμφὶ Τισαφέρνην, τοῖς ἑαυτῶν δια-
κελεύομενών.

κη'. Ξενοφῶν δὲ περιλαύνων ἐπὶ τῇ ἵππῃ,
παρεκελεύετο· ἄνδρες, νυνὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα νο-
μίζετε ἀμιλλᾶσθαι, νυνὶ πορὸ παῖδας καὶ γυ-
ναῖκας· νυνὶ ὀλίγον ποιήσαντες χρόνον, ἀμαχεῖ
τὴν λοιπὴν πορεύσόμεθα. Σωπείδας δὲ ὁ Σι-
κυώνιος εἶπεν· ἐκ ὧν ἴσα, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμὲν.
σὺ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππου ὀχῇ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κέ-
μηνω, τὴν ἀσπίδα φέρων.

κθ'. Καὶ ὅς, ἀέσας ταῦτα, καταπηδήσας
ἀπὸ τῆ ἵππου, ᾤθειτο αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως, καὶ
τὴν ἀσπίδα, ἀφελόμενος, ὡς ἐδυῶτο τάχι-
σα ἐπορεύετο· ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἵπ-
πικόν, ὥστε ἐπιέζετο. καὶ τοῖς μὲν ἔμπαροσθεν
ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὀπίσθεν, παρίσταί,
μόγισ ἐπομνίοις.

λ'. Οἱ δ' ἄλλοι στρατιῶται παίεσι, καὶ βάλ-
λασι, καὶ λοιδορῶσι τὸν Σωπείδαν, ἕως ἡνῶν
κασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. ὁ δὲ
ἀναβὰς, ἐπὶ τῇ ἵππῃ, ἕως μὲν βάσιμα ἦν,
ἤγχετο· ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον,
ἑαυτο-

ἑσπεύει περὶ. καὶ φθάουσιν ἐπὶ τῇ ἄκρῃ γονόμε-
νοι τὰς πολεμίους.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Ε'Νθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι σφαγόντες ἔφθ-
νον, ἢ ἕκαστος ἐδύατο, οἱ δὲ Ἑλλήνες
εἶχον τὸ ἄκρον. οἱ δὲ ἀμφὶ Τισαφέρνην καὶ
Ἀρειαῖον ἀποτρεπόμενοι ἄλλῃ ὁδὸν ὥχοντο. οἱ
δὲ ἀμφὶ Χερύσοφον, καταβαίντες εἰς τὸ πεδίον,
ἐσραποπεδύσαντο ἐν κώμῃ μετ' πολλῶν ἀγαθῶν.
ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι ποταῖ, πλήρεις πολ-
λῶν ἀγαθῶν, ἐν τῇ τῷ πεδίῳ, παρὰ τὸν Τί-
γρητα ποταμόν.

β'. Ἡνίκα δ' ὡς δέλη, Ἰξαρίνης ἐπιφαίνονται
οἱ πολέμιοι ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῷ Ἑλλυῶν κα-
τέκοφαν τινὰς τῷ ἐσκεδασμένῳ ἐν τῷ πεδίῳ
καθ' ἀρπαγῇ, καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημά-
των διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τῶ ποταμῷ κα-
τελήφθησαν.

γ'. Ἐνταῦθα Τισαφέρνης, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ,
καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας, καὶ τῷ Ἑλλυῶν
μάλα ἠθύμισάν τινες, ἐννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτή-
δεα, εἰ καύσειν, καὶ ἔχοιεν ὅπόθεν λαμβά-
νοιν. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χερύσοφον ἀπῆσαν ἐκ
τῆς βοηθείας. ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἐπεὶ κατέβη, πα-
ρελαύνων ἐπὶ τὰς τάξεις, ὡς ἀπὸ τῆς βοηθείας
ἀπῆσαν οἱ Ἑλλήνες, ἔλεγεν.

δ'. Οἶράτε, ὦ ἄνδρες Ἑλλήνες, ὕφιστάς τὴν
χώραν ἥδη ἡμετέρων εἶναι. ἃ γὰρ, ὅτε ἑσπείδον-

το, διαφράττοντο, μὴ κἀν τῷ βασιλείῳ χώ-
ραν, νυνὶ αὐτοὶ κἀκσιν ὡς ἄλλοτεῖαν. ἀλλὰ ἐάν-
πε καταλίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὅφονται
καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα πορδουμένους. ἀλλ', ὦ Χειρίσο-
φε, ἔφη, δοκεῖ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τὰς κἀοντας, ὡς
ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· ἔκκεν
ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, κἀώμεν, καὶ
ἔγω θάττον παύσονται.

ε'. Εὔπει δ' ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν
ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ
λοχαγοὶ συνηλθον· καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία
ἦν. εὐδεν μὲν γὰρ ὄρη ὑπερύψηλα, ἐνθεν δὲ
ποταμὸς τοσάτος τὸ βάθος, ὡς μηδὲ τὰ δόρατα
ὑπερέχειν περρωμένοις τὴν βάθος. ἀπορριμένοις δὲ
αὐτοῖς προσελθόντις αὐτὸν Ρόδιος, εἶπεν· ἐγὼ
θέλω ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, διαβιβάσαι καὶ τετρακι-
χιλίους ὀπλίτας, ὑμῖν μοι ὦν δέομαι ὑπηρετήσητε,
καὶ πάλαντον μισθὸν πορίσητε.

ς'. Εὐρωμένους δὲ, ὅτε δέησοιτο, ἀσκῶν, ἔ-
φη, διχιλίων δέησομαι. πολλὰ δὲ ὁρῶ ταῦτα
πρόβατα, καὶ αἶγας, καὶ βόας, καὶ ὄνες, ἃ ἀπο-
δαρσύνει καὶ φουσηθύνει, ῥαδίως αὖ παρέχοι τῷ
διάβασιν. δέησομαι δὲ καὶ τῶν δισμῶν, οἷς χρη-
θε περὶ τὸ ὑποζύγια. τέποις δ', ἔφη, ζεύγας
τὰς ἀσκὰς, πρὸς ἀλλήλας ἀρμόσας ἕκαστον ἀ-
σκὸν, λίθους ἀρπύσας, καὶ ἀφείς ὥστερ ἀγνύρας,
εἰς τὸ ὕδωρ δὲ ἀγαγὼν, καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας,
ἐπιβαλὼν ὕλῳ, καὶ γλῶ ἐπιφορήσω. ὅτι μὲν
οὐδ' εἰ καταδύσεισθε, αὐτίκα μάλα εἰσεσθε.
ὁ γὰρ ἀσκὸς δύο ἀέρας ἔχει τῷ μὴ καταδύ-
ναι.

ναι ὥστε δὲ μὴ ὀλισθανεῖν, ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ
σχήσει.

ζ'. Αἰέσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐν-
θύμημα χάριον ἐδόκει εἶναι, τὸ δὲ ἔργον ἀδύ-
νατον. ἦσαν γὰρ οἱ κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱπ-
πεῖς, οἱ δ' αὖτὸς τοῖς πρώτοις εἶδεν αὐτὸν ἐπέτρεπον
τάτων ποιεῖν.

η'. Ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑπεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς
τὴν παλιν ἢ πρὸς Βαβυλῶνα, εἰς τὰς ἀκαύσας
κώμας, κατακαύσαντες αὐτὸν ὀξήσαν. ὥστε οἱ
πολέμιοι ἐπροσήλυνον, ἀλλὰ ἐδεῶντο, καὶ ὅμοιοι
ἦσαν θαυμάζοντες, ὅποι ποτὲ τρέφονται οἱ Ἑλ-
λίως, καὶ τί ἐν νῶ ἔχουσιν.

θ'. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἀμφὶ
τὰ ἐπιτίδεια ἦσαν. οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχα-
γοὶ πάλιν συνῆλθον. καὶ συναγαγόντες τὰς αἰ-
χμαλώτας, ἤλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν
τίς ἐκάσῃ εἴη. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι πρὸς μὲν πρὸς με-
σημβρίαν, τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη καὶ Μηδίαν,
δι' ἧσπερ ἦκοιεν. ἡ δὲ πρὸς ἑω, ἐπὶ Σῶσά τε καὶ
Ἐκβάτανα φέροι, αὐτὰ διερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέ-
γεται βασιλεύς. ἡ δὲ διαβαίνει τὸν ποταμὸν πρὸς
ἐσπέραν, ἐπὶ Λυδίαν, καὶ Γωνίαν φέροι. ἡ δὲ διὰ
τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη, ὅτι εἰς
Καρδίας ἄγοι.

ι'. Τέως δ' ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη, καὶ πο-
λεμικὰς εἶναι, καὶ βασιλέως ἐκ ἀκείνῃ. ἀλλὰ καὶ
ἐμβαλεῖν ποτὲ εἰς αὐτὰς βασιλικῶν στρατιῶν, δώ-
δεκα μυριάδας. τῶν δὲ εἰδέναι ἀπονοσῆσαι διὰ
τὴν θυχερίαν. ὁπότε μὲν τι πρὸς τὸν σατράπην
τὸν

τὸν ἐν τῷ θεδίῳ ἀπείσαντο, καὶ ἐπιμίγνυσθαι
σφῶν τε πρὸς ἐκείνας, καὶ ἐκείνων πρὸς αὐτάς.

ια'. Ἀκύναντες δὲ ταῦτα οἱ στρατηγοί, ἐκάθισαν
χωρεῖς τὰς ἐκασαχόσε φάσκοντας εἶδέναι,
ἐδὲν δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον.
ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι, διὰ τῷ
ὄρεϊ εἰς Καρδέχας ἐμβάλλειν. τάς γάρ διελ-
θόντες, ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν, ἥς Ὀρόντας
ἤρχε, πολλῆς καὶ δαδαίμονος. ἐνταῦθεν δὲ εὐπο-
ρον ἔφασαν εἶναι, ὅποιτις ἐθέλει πορεύεσθαι.

ιβ'. Ἐπὶ τέτοις ἐθύσαντο, ὅπως, ὅπλῳ καδο-
κοίῃ τῆς ὥρας, τῷ πορείᾳ ποιοῖντο, τῷ γὰρ
ὑπερβολῶ τῷ ὄρει ἐδεδοίκεισαν μὴ καταληφθεῖν.
καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, συνεσκάδα-
σμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἔπειθαι ὡς αὐ-
τὸς παραγγείλῃ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

ΘΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέγας τῆς μάχης, καὶ ὅσα καὶ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβαίντες Εὐκλείας ἐπέεισαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλείας καὶ Τισσαφέρους, ἐπολεμήθη πρὸς τὰς Εὐκλείας, ἐπακολοθεύοντος τῷ Περσῶν στρατόμα-
τος, ἐν τῷ πρῶτῳ λόγῳ δεδήλωται.

β'. Εὔπει δὲ ἀφίκοντο, εἶδα δὲ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ὡς διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δ' ἔκ ὧν, ἀλλὰ τὰ Καρδέχια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτῶν τῷ ποταμῷ ἐκρέματο, ἐδόκει τοῖς στρατιώταις (*) διὰ τῶν ὁρέων πορρωτέον εἶναι.

γ'. Ἦκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοισιν τὰ Καρδέχια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τῷ Τίγριτος ποταμῷ, ὡς μὲν βέλονται,
δια-

(*) Αἰ. στρατιώταις.

διαβήσονται. ὡς δὲ μὴ βέλονται, περιίασιν. καὶ τῷ Εὐφράτῃ τε πᾶς πηγὰς ἐλέγετο ἔτι πρόσθεν τῷ Τίγριτος εἶναι· καὶ ἔστιν ἔτι τὸ σπονδόν.

δ'. Τὼ δὲ εἰς τὰς Καρδῆχας ἐμβολῶν ὡς ποιεῖνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι πρὶν τὰς πολεμίας καταλαβεῖν τὰ ἄκρα. ὡς γὰρ δ' ὡς ἀμφὶ τὼ τελευταίαν φυλακῇ, καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταῖας διελθεῖν τὸ πεδίον, τῶκαυται ἀνασταίντες, ἀπὸ παραγγέλλεως πορεύμενοι ἀφικνῶνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος.

ε'. Ἐνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἦγετο τῷ στρατεύματι, λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν, καὶ τὰς γυμνήτας πάντας. Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφυλάξιν ὀπλίταις εἶπετο, εὐδία ἔχων γυμνήτα. εὐδίας γὰρ εὐδοκίαν κίνδυνος εἶναι, μή τις ἀνὰ πορεύμενόν ἐκ τῷ ὀπίθεν ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινα αἰδέσθαι τῶν ποταμίων· ἔπειτα ὑφηνεῖτο, ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τῷ στρατεύματι, εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἀγχεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων.

ς'. Ἐνθα δὴ οἱ μὲν Καρδῆχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, ἐφύγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δ' ἐπιτήδεια πολλὰ ὡς λαμβάνειν· ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παντόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν εὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, εὐδὲ τὰς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἰ πως αὐτὴν ἐδεήσεται οἱ Καρδῆχοι διῶσαι αὐτὰς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεὺς πολέμιοι ἦσαν. τὰ μὲν τοιαῦτα ἐπιτήδεια,

ὅπως ἐπιτυχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν.

ζ'. Οἱ δὲ Καρδῆχοι ἔτε καλέντων ὑπήκουον, ἔτε ἄλλο φιλικὸν ἔδον ἐποίουν. ὅτε δὲ οἱ τελευταῖοι τῆς Ἑλλάδος κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τῆς ἄκρῃς ἤδη σκοταῖοι, (δια γὰρ τὸ σπῆλαι εἶναι τὴν ὁδὸν, ὅλλω τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατὰβασις εἰς τὰς κώμας) τότε δὴ συλλεγόντες τινὲς τῆς Καρδέχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινον τινὰς, καὶ λίθοις, καὶ τοξόμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι τινὲς ὄντες.

η'. Ἐξ ἀποροσδοκίᾳ γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μὲν τοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδυνώσεν αὐτὸν διαφθαλῶναι πολλὰ τῶν στρατόματος. καὶ ταύτῃ μὲν τὴν νύκτι ἔπως ἐν ταῖς κώμας ὑλίσθησαν. οἱ δὲ Καρδῆχοι κύκλῳ πυρὰ ἔκαιον ἐπὶ τῆς ὁρέων, καὶ συνεώραν ἀλλήλους.

θ'. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῆς Ἑλλάδος ἔδοξε, πῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ δυνατώτατα πορεύεσθαι ἔχοντας, καταλιπόντας τὰ ἄλλα, καὶ ὅποσα ἦν νεώσι αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφεῖναι.

ι'. Σχολαίαν γὰρ ἐποιῶντο τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα. καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν, οἱ ἐπὶ τέτοις ὄντες, ὑπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια ἔδει πορεύεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῆς ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκήρυξαν ἔτι ποιεῖν.

ια'. Ἐπειδὴ δὲ ἀρξήσαντες ἐπορεύοντο, ὑπο-
σαν-

σαύτες ὅς τε σενῶ οἱ στρατηγοί, εἴ τι δέρισκοισιν ἤν
εἰρημύρων, μὴ ἀφιεῖμενον, ἀφῆρᾶντο. οἱ δ' ἐπέ-
ιδοντο, πλὴν εἴ τις τὶ ἐκλεῖψεν, ἢ παιδὸς ἐπιδυ-
μήσας, ἢ γυναικὸς ἤν δ' ὄρεπῶν, καὶ ταύτην μὲν
τὴν ἡμέραν ἔπως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχό-
μενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

ιβ'. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν χειμῶν γίνεται πο-
λὺς, ἀναγκαῖον δ' ἡμῶν πορεύεσθαι. καὶ ὅτε ἡμῶν ἱκανὰ
τὰ ἐπιτίθεται. καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὁπιδιο-
φυλάκει δὲ Ξενοφῶν, καὶ οἱ πολέμιοι ἰχυρῶς ἐπι-
τίθεντο, καὶ σενῶν ὄντων ἤν χωρίων, ἐγγὺς πο-
σίοντες ἐπὶ ξόδον, καὶ ἐσφενδύοντων. ὥς τε ἡμῶν ἀγνά-
ζοντο οἱ Εἰλωεῖς ἐπιδιδύκοντες, καὶ πάλιν ἀναχά-
ζοντες, χολῇ πορεύεσθαι. καὶ θαμινὰ παρήγγειλεν
ὁ Ξενοφῶν ὑπομῆναι, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰχυρῶς
ἐπικέοιντο.

ιγ'. Εἴδοι δὲ Χειρίσοφος, ἄλλο τε μὲν, ὅτε
παρεγγυῶτο, ὑπέμεινε, τότε δὲ ἔχ ὑπέμεινον,
ἀλλ' ἦν ταχέως, καὶ παρηγγυὰ ἐπεδαι. ὥς τε δὴλον
ἡμῶν, ὅτι παρᾶ γμάτι εἴη. χολῇ δὲ ἔχ ἡμῶν ἰδεῖν πα-
ρελθόντι τὸ αἶτιον τῆς σπασθῆς. ὥς τε ἡ πορεία ὁμοία
φυγῆς ἐγένετο τοῖς ὁπιδιοφυλάξι. καὶ ἐνταῦθα ἀπο-
θήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεάνυμος, πε-
ξέλει δὲ διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σολάδος εἰς τὰς
πλευράς, καὶ Βασίλειος Ἀρκῆς, διαμπερές εἰς τὴν
κεφαλῇ.

ιδ'. Εἴπει δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σαθμόν, ὁ δὲ ὥς
ἄσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσο-
φον, ἡγίατο αὐτὸν, ὅτι ἔχ ὑπέμεινον, ἀλλ' ἡμῶν
ἀγνάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δὴ

καλώτε καγαθὸν ἄνδρα τιθνάτω, καὶ ἔτε ἀνέλε-
σαι, ἔτε θάψαι αὐτὸν ἐδυναμέσθαι.

14. Α'ποκρίνεται πρὸς ταῦτα ὁ Χειρίσοφος·
βλέπον, ἔφη, εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἴδε ὡς ἄβατα πάντα
εἰσὶ. μία δὲ αὕτη ὁδὸς, ὡς ὄρεας, ὀρθία· καὶ ἐπὶ
ταύτῃ ὄρεϊ ἀνθρώπων ἔξισί σοι ὄχλον τοσούτον,
οἱ κατειληφότες φυλάττεσι τὴν ἑκβασιν. ταῦτα ἐ-
γὼ ἔσπευδον, καὶ διὰ τούτου ἔχ' ὑπέμεινον, εἴ πως
δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατειληφθῆναι τὴν ὑπερβο-
λίαν· οἱ δὲ ἡγεμόνες, ἕς ἑχομην, ἔφασιν εἶναι
ἄλλῃ ὁδόν.

15. Ο' δὲ Ξενοφῶν λέγει· ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο
ἄνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρέιχον, ἐνη-
φρόσασαμην, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ
ἀπεκτεῖναμην μὲν τινὰς αὐτῶν, καὶ ζῶντας πρὸς θυ-
μύθημην λαβεῖν, αὐτὰς τέττε ἐνέκον, ὅπως ἡγεμόσιν
εἰδόσι τὴν χάραν χρисώμεσθαι.

16. Καὶ αὐτοὶ ἀγαγόντες τὰς ἀνθρώπους, ἤλεγ-
χον διαλαβόντες, εἴ τινα εἰδέσκον ἄλλῃ ὁδόν, ἢ τὴν
φανερὰν. ὁ μὲν ἔν ἑτερος ἔκ ἔφη, καὶ μάλα πολ-
λῶν φόβων προσαγομένῳ· ἐπειδὴ δὲ ἔδεν ὠφέλιμον
ἔλεγον, ὁρῶντος τὸ ἐπὶ κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς
ἔλεγον, ὅτι ἔτος μὲν διὰ ταῦτα ἔφαινε εἰδέναι,
ὅτι αὐτὰ τυγχάνει θυγάτηρ ἐκείη παρ' ἀνδρὶ ἐκδε-
δομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεται δυνατῶν καὶ ὑποζυ-
γίοις πορεύεσθαι ὁδόν.

17. Ἐρωτώμενος δ', εἴ τί τι ἐν αὐτῇ δύσβα-
τον χωρεῖον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ, εἴ μή τις προ-
καταλήφοιτο, ἀδυνάτον ἔσεσθαι παρελθεῖν. ἐν-
ταῦθα ἐδόκει, συγκαλίσαντας λοχαγούς, καὶ
πελ-

πελτασάς, καὶ τῶν ὀπλιτῶν, λέγειν τε τὰ παρόν-
τα, καὶ ἑρωτᾶν, εἴ τις (*) ἐστίν, ὅστις ἀνὴρ ἀγα-
θὸς ἐθέλοι γυιέσθαι, καὶ ὑποσᾶς ἐθελοντὸς πο-
ροῦσθαι.

ι. θ'. Ὑφίστανται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀρεσιάντιμος
Μεθυσειδὴς Ἀρκᾶς, καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος
Ἀρκᾶς. (**) ἀντιστασίαν δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος
Παρρᾶσιος Ἀρκᾶς, καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος
Ἀρκᾶς. καὶ ἔπος ἔφη ἐθέλειν ποροῦσθαι, προσλα-
βὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατόματος. εὖ γὰρ
οἶδα, ἔφη. ὅτι ἔφονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμῆ ἡγε-
μεύς. ἐκ τῶν ἑρωτῶσιν, εἴτις καὶ τῶν γυμνητῶν ἢ
παξιάρχων ἐθέλοι συμποροῦσθαι. ὑφίσταται (***)
Ἀρεσίας Χῖος, ὃς πολλαχὲ πολλῷ ἀξίος τῇ στρα-
τιᾷ εἰς ταῦτα ἐγένετο.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Κ Αἱ μὲν δαίλη, ἥδη δ' ἐκέλευον αὐτὰς ἐμ-
φαγόντας ποροῦσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δὴ-
σαντες παραδιδάσιν αὐτοῖς, καὶ σωτῆσθαι,
τὴν μὲν νύκτα, μὲν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χω-
εῖον φυλάττειν. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι
σημαίνειν. καὶ τὰς μὲν αὖθις ὄντας ἰσχύει ἐπὶ τὰς
κατέχοντας τὴν φανερὰν ἐκβᾶσιν. αὐτοὶ δὲ συμ-
βρ-

(*) Ἀ. τίς αὐτῶν ἐστίν.

(**) Ἀ. ἀντιστασίαν δ' αὐτ. Κ. Π. Ἀρχαὶς ἐ οὗτοι
ἔσονται.

(***) Ἀ. Ἀρεσιάρχος.

βελῆς ὅτεκεν (*) ἐκβαίνοντες ὡς αὐὸν δυνάωνται πί-
χιστα . ταῦτα συνδέμνοι , οἱ μὲν ἐπορεύοντο ,
πλήθος ὡς διχίλιοι . καὶ ὕδωρ πολὺ ὡς εἴ-
ς ἔραν.

β'. Ξυνοφῶν δὲ ἔχων τὰς ὀπιθοφυλάκας ἤγε-
το πρὸς τὴν φανισρὰν ἐκβασιν , ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ
οἱ πολέμιοι προσέχαιεν τὸν νῆν , καὶ ὡς μάλιστα
λάθοιεν οἱ παριόντες . ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαρά-
δρην οἱ ὀπιθοφυλάκες , ὡς εἶδει διαβαύτας πρὸς τὸ
ὄρθιον ἐκβαίνειν , τῶν καὶ αὐτὰ ἐκυλίνδουν οἱ βάρβα-
ροι ὀλοτρόχως ἀμαξιαίς , καὶ μείζους καὶ ἑλαττοὺς
λίθους , οἱ φερόμενοι παίοντες πρὸς τὰς πέτρας διεσ-
φενδονῶντο . καὶ παντάπασιν ἔδε πηλάσσαι οἷόν τ'
ὡς τῇ ὁδῷ .

γ'. Ἐνιοὶ δὲ τῶν λοχαγῶν , εἰ μὴ ταύτῃ δύ-
ναντο , ἄλλῃ ἐπειρῶντο . καὶ ταῦτα ἐποίησαν , μέχρι
σκοπὸς ἐγένετο . ἐπεὶ δὲ ᾄοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίον-
τες , τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον . ἐτύγχανον δὲ
καὶ ἀνάεργοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπιθοφυλακήσαντες .
οἱ μὲν τοὶ πολέμιοι ἔδ' ἀνεπαύσαντο ὅλης τῆς νυκ-
τὸς κυλινδῶντες τὰς λίθους . τεκμήραδαι δ' ὡς
τῷ φόβῳ .

δ'. Οἱ δὲ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα , καὶ κύκλῳ
περιιόντες , καταλαμβάνουσι τὰς φύλακας ἀμφὶ
πῦρ καθημέριαις . καὶ τὰς μὲν ἀποκτείναντες , τὰς
δὲ καταδιώξαντες , αὐτοὶ ἐνταῦθα ἔμνον , ὡς κα-
τέχοντες τὸ ἄκρον . οἱ δ' ἔκαστοι κατεῖχον , ἀλλὰ μα-
505

(*) Α' κ. αὐτοὶ δὲ συμβληθέντες . Α' κ. κ. δ. συμβληθέντες .
Α' κ. αὐτοὶ δὲ συμβουλήσαντες ἐκβαίνοντας κ. σ.

σὸς ὡς ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ὡς ἡ σκηνὴ αὐτῇ ὁδῷ,
ἐφ' ἣ ἐκάθλωτο οἱ φύλακες. ἔφοδος μὲν τοι αὐτό-
θεν ἐπὶ τὰς πολεμίας ὡς, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ
ἐκάθλωτο.

ῃ. Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ
δὲ ἡμέρα ὑπέφαινε, ἐπορεύοντο σιγῇ σωματογμοῖοι
ἐπὶ τὰς πολεμίας. καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο ὥστε ἔ-
λαθον ἐγγὺς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλή-
λους, ἥτε σάλπιγξ ἐφθέγγετο, καὶ ἀλαλάζαντες οἱ
Ἑλλῆνες ἵκντο εἰς τὰς ἀνθρώπους· οἱ δ' ἔκ ἐδεξαν-
το, ἀλλὰ καταλιπόντες τὴν ὁδόν, φεύγοντες ὀλίγοι
ἀπέδνησκον· εὐζωνοὶ γὰρ ἦσαν.

ς. Οἱ δ' ἀμφὶ Χερσίσοφον, ἀκέσαντες τῆς σάλ-
πιγγος, ὁρῶντες ἵκντο αὖ καὶ τὴν φανεράν ὁδόν.
ἄλλοι δὲ τῶν στρατιῶν καὶ ἀτειβεῖς ὁδὸς ἐπορεύον-
το ἣ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβαίνοντες ὡς ἐ-
δυνάοντο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι, καὶ ἔτοι-
μόνιοι (*) πρῶτοι συνέμιζαν τοῖς προκαταλαβῶσι
τὸ χεῖριον.

ζ. Ξενοφῶν δὲ, ἔχων τῶν ὀπιθοφυλάκων τὰς ἡ-
μίσεις, ἐπορεύετο ἥ περ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες,
(ὁδοπάτη γὰρ ὡς τοῖς ὑποζυγίοις) τὰς δ' ἡμί-
σεις ὀπίθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. πορεύομενοι δ'
ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ, κατελημμένῳ ὑ-
πὸ τῶν πολεμίων, ὅς ἢ ἄποκόψαι ὡς ἐνάγκη, ἢ
διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

η. Καὶ αὐτοὶ μὲν αὖ ἐπορεύθησαν, ἥ περ οἱ
ἄλ-

(*) Μόνοι.

ἄλλοι, τὰ δ' ὑποζύγια ἐκ τῷ ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἐκ-
βλύει. εἴδα δὲ παρακελεύσάμενοι ἀλλήλοις, προσ-
βάλλεσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, ἔ-
κύκλω, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις,
εἰ βάλοιντο φεύγειν. καὶ ὁρῶντες αὐτὰς ἀναβαίνον-
τας, ὅπῃ ἐδυνάτο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι, ἔτε ἐτό-
ξον, ἔτε ἔβαλλον ἐγγὺς ὁδῷ πρὸς τὸν πύλον, ἀλλὰ
φυγῇ λείπεσι τὸ χεῖρον.

θ'. Καὶ τῷ τὸν τε παρεληλύθεισαν οἱ Ἑλλήνες,
καὶ ἕτερον ὁρῶσιν ἔμφοδον λόφον κατεχόμενον,
ἐπὶ τῷτον αὐτοῖς ἐδόκει πορεύεσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ
Ἑσίοφῶν, μὴ, εἰ ἔρημον καταλείποι τὸν ἡλωκότα
λόφον, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ πολέμοι ἐπιθοῖντο
τοῖς ὑποζυγίοις παρῆσιν, (ἐπιπολύ δὲ τῷ τὰ ὑ-
ποζύγια, ἅτε διὰ στυγῆς τῆς ὁδῷ πορεύομενα) κα-
ταλείπει ἐπὶ τῷ λόφῳ λοχαγὸς Κηφισόδωρον Κη-
φισιφῶντος, Ἀθλιῶν, καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον
φυγάδα. αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπαρέετο ἐπὶ
τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ πρόπῳ καὶ τῷτον
αἵρεσιν.

ι'. Ἐτι δ' αὐτοῖς τέλος μαζὸς λοιπὸς τῷ πο-
λὺ ὀρθιώπιτος, ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταλη-
φθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῇ προελθόν-
των. ἔπει δ' ἐγγὺς ἦγον οἱ Ἑλλήνες, λείπεσθαι
οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαζόν ὥστε θαυμα-
σὸν γενέσθαι πᾶσι, καὶ ὑπώπτολον δείσαντας
αὐτὰς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ὅπολῃ πειν,
οἱ δὲ ἄρα ὅτῳ τῷ ἄκρῳ καθορῶντες τὰ ὅπι-
τον γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τὴν ὀπιδοφύλακας
ἐχώρην.

1 α. Καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ ἄκρον, πρὸς δ' ἄλλας ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως αἱ τελευταῖοι λοχαγοὶ προσκίξαιεν, καὶ προσελθάντας καὶ τὴν ὁδὸν ἐν τῇ ἀμαλῇ θέσθαι τὰ ὅπλα εἶπεν, καὶ ἐν τῷ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφύλαγας, καὶ λέγει ὡς ἀπεκόπησαν ὑπὸ τῶν πρώτων λόφῳ, καὶ ὅτι τεθνήσκει Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης, καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλγόμενοι καὶ πρὸς πέτρας πρὸς τὴν ἀπιδουλίαν ἀφίκοντο.

1 β. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι, ἤκουον ἐκ αὐτίπορον λόφου τῷ μασῶ. καὶ Ξενοφῶν διαλέγετο αὐτοῖς δι' ἐρμηνείας περὶ σπονδῶν, καὶ τὰς νεκρὰς ἀπῆται, οἱ δ' ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας, σιωπομολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ἐν τῷ δὲ τὸ μὴ ἄλλο σφάττομα παρῆι, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τῆς τῆς τύπης σιωπῆς ῥύσανται.

1 γ. Ἐνταῦθα ἴσαντο οἱ πολέμιοι, καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ὑπὸ τῶν μασῶ πρὸς τὰς ἄλλας, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο, ἴκοντο δὴ αἱ πολέμιοι πολλῶν πλήθει καὶ θορύβῳ, καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν μασῶ, ἀφ' ἧς Ξενοφῶν κατέβαινον, ἐκυλίνδον πέτρας, καὶ ἀνδρὲς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος· Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστής, ἔχων τὴν ἀσπίδα, ἀπέλιπε. Εὐρύλοχος δὲ Λεσιδῆς Ἀρκὰς προσέειπε αὐτῷ ὀπλίτης, καὶ ἀπὸ ἀμφοῖν προβεβλήκει μὲν ἀπεχώρει, καὶ αἱ ἄλλαι πρὸς τὰς σωτισταγμῶν ἀπῆλθεν.

1 δ. Ἐκ δὲ τῆς παῦς οὐκ ἐγένετο τὸ ἔλκετον,

πὸν, καὶ ἐσκήνωσαν αὐτῷ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις, καὶ ἐπιτηδείοις διαφιλέειν· καὶ ὃς οἶνος πολὺς ἦν, ὥς ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον, Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διαπραΰζαντο, ὥς λαβόντες τὰς νεκρὰς ἀποδάναι τὸν ἡγεμόνα, καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποδανῶσιν ἐκ τῆς δωρατῶν, ὥς περ νομίζεται ἀνδράσι ἀγαθοῖς.

14. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὐτοῦ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο μαχόμενοι δ' οἱ πολέμιοι, καὶ ὅππῃ εἴη τενὸν χωρίον ἀποκαταλαμβάνοντες, ἐκάλυσον τὰς παρόδας. ὁπότε μὲν οὖν τὰς πρώτας κωλύσεις, Ξενοφῶν ὅπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη· ἔλυσεν τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδε τοῖς πρῶτοις, αὐτῶν περὶ ῥάμνος γίγνεσθαι τῆς κωλύοντων. ὁπότε δὲ τοῖς ὀπισθεν ἐπιβοῶντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνειν, καὶ περὶ ῥάμνος αὐτῶν γίγνεσθαι τῆς κωλύοντων, ἔλυσεν τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδε τοῖς ὀπισθεν, καὶ αἰεὶ ἔτοι ἐβοῶσαν ἀλλήλοισι, καὶ ἰχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμελῶντο.

15. Ἦν δὲ ὁπότε καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀναβάσι πολλὰ πρᾶγματα παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνεσιν. ἑλαφροὶ ὅσοι ἦσαν, ὥς καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφύγειν. οὐδὲν ὅσοι ἄλλοι εἶχον, ἢ τόξα καὶ σφενδόνας, αἰετοὶ δὲ τοξόται ἦσαν· εἶχον δὲ πᾶσα ἐγγὺς τειπήχη, τὰ δὲ τοξείματα πλεονὴς ἢ διπήχη· εἶχον δὲ τὰς νεύρας, ὁπότε τοξεύοιεν, πρὸς τὸ κατὰ τὴν πύξιν, τὴν αἰετῶν ποδὶ προβαίνοντες· τὰ δὲ τοξείματα ἐχώρει διὰ τῆς ἀσπίδων καὶ διὰ τῆς θώρακων· ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες ἐπιλαβόμενοι ἀκοντίοις ἐναγ-

κυλῶντες. ἐν τέτοις τοῖς χαλεαίοις οἱ Κρήτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο. ἤρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

Κ Ε Φ Α Λ. Γ'.

ΤΑύτῃ δ' αὖ πῃν ἡμέραν κυλίθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταῖς ὑπὲρ τῆς πεδίας τῆς παρὰ τὴν Κοντρέϊτῳ ποταμὸν, εὖρος ὡς δίπλεθρον, ὃς δέξει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῷ Καρδέχων χώραν. καὶ οἱ Ἑλλῆνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο. ἀπείχε δὲ τῷ ὀρέων ὁ ποταμὸς ὡς ἑξ ἢ ἑπτὰ σταδία τῷ Καρδέχων.

β'. Τότε μὲν ἐν κυλίθησαν μάλα ἡδέως, καὶ τὰ ἐπιθήδεια ἔχοντες, καὶ πολλὰ τῷ παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσας περ ἐπορεύθησαν διὰ τῷ Καρδέχων, πάσας μαχώμενοι διετέλεσαν, καὶ ἑπαυον κακὰ οἷα εἰς τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλείας καὶ Τισσαφέρους.

γ'. Ὡς ἐν ἀπηλλαγμένοι τέτων, ἐδέως ἐκοιμήθησαν. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππέας πέραν τῆς ποταμῆς ἔξωπλισμένους, ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν. πεζοὶ δ' ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῷ ἱππέων, ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν.

δ'. Ἦσαν δὲ ἔτοι οὐρόντες καὶ Ἀρτέχας, Ἀρμένιοι καὶ Μυγδόριοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλπίδιοι καὶ ἄλκιμοι εἶναι. ὅπλα δ' εἶχον, γέρρα μακρὰ, καὶ λόγχας.

αἱ δὲ ὄχθαι αὐται , ἐφ' ὧν παρατεταγμένοι ἔτοι-
 ῆσαν , τρία ἢ τέτταρα πλῆθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
 ἀπείχον . ὁδὸς δὲ μία ἢ ὁραμένη ἡ , ἀγρσα ἀ-
 νω , ὡς περ χειροποίητος .

ε'. Ταύτῃ ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἑλλῆνες . ἐ-
 πεί δὲ πειραμαίοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαζῶν
 ἐφείνετο , καὶ τραχὺς ἡ ὁ ποταμὸς μεγάλοις λί-
 θοις καὶ ὀλιδιτροῖς , καὶ ἔτε ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα
 ἡ ἔχειν · εἰ δὲ μὴ , ἥρπασεν ὁ ποταμός · ἐπὶ τῇ
 πῆς κεφαλῇ τὰ ὅπλα εἴτις φέροι , γυμνοὶ ἐφέ-
 ροντο πρὸς τὰ τοξόματα καὶ τὰ ἄλλα βέλη · ἀνέ-
 χώρησαν , (*) καὶ αὐτὰ ἐσρατοπεδῶσαντο παρὰ
 τὸν ποταμόν .

ς'. Ἐνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρὸθεν νύκτα ἦσαν
 ἐπὶ τοῦ ὄρους , ἐώραν τὰς Καρδέχας πολλὰς σιwei-
 λεγμένους σὺν τοῖς ὅπλοις . Ἐνταῦθα δὲ πολλὴ
 ἀθυρία ἡ τοῖς Ἑλλήσιν , ὁρῶσι μὲν τὸ ποτα-
 μὸν τὴν δυαπορίαν , ὁρῶσι δὲ τὰς διαβαίνειν κω-
 λύσοντας , ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισο-
 μένους τὰς Καρδέχας ὀπισθεν . ταύτῃ μὲν ἐν
 τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔμενον ἐν πολλῇ ἀπο-
 εἰᾷ ὄντες .

ζ'. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν · ἔδοξεν ἐν πόδαίς
 δεδέσθαι , αὐταὶ δὲ αὐτῷ αὐτόματοι περιρραγῶναι ,
 ὥστε λυθῶναι , καὶ διαβαίνειν ὅποσον ἐβέλετο . ἐπεὶ
 δὲ ὄρθρος ἡ , ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον ,
 καὶ λέγει , ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι · καὶ
 διηγῆται αὐτῷ τὸ ὄναρ . ὁ δὲ ἠδεύετο , καὶ ὡς
 τὰ

(*) Α' λ. ἀνέχωρησαν ἐν . καὶ κ. τ.

πάχιστα, ἕως ὑπέφαινον, ἐθύοντο πάντες παρόντες οἱ στρατηγοί. καὶ τὰ ἱερά καλὰ ἡδ' εὐθὺς ἀπὸ τῆ παρώτε. καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ἀραιοποιεῖσθαι.

ή. Αἰεσῶντι δὲ τῷ Ξενοφῶντι προσρέχετον δῶα νεανίσκῳ. ἤδισαν γὰρ πάντες, ὅτι ἔξειν αὐτῷ καὶ αἰεσῶντι καὶ δειπνῶντι προσελθεῖν, καὶ, εἰ καθόδοι, ἐπιγείραντα εἰπεῖν, εἴ τι τίς ἔχοι τῷ παρὸς τὸν πόλεμον. καὶ τότε ἔλεγον, ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ πῦρ, καὶ πεῖτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν ταῖς πέτραις καθηκῆσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε, καὶ γυναικά, καὶ παιδίσκας, ὥσπερ μαρσίππας ἱματίων κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀνέωδει.

θ'. Ἰδῶσι δὲ σφίσι δόξαι, ἀσφαλές εἶναι διαβλῦναι. εὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἰππεῦσι πρόσβατον εἶναι κατὰ τῆτο. ἐκδιώτες δὲ, ἔφασαν ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια γυμνά ὡς νυδόμενοι διαβαίνειν. πορρόμενοι δὲ, παρόθεν διαβλῦναι πρὶν βρέξαι τὰ αἰδοῖα. καὶ διαβάντες, καὶ λαβόντες τὰ ἱμάτια, πάλιν ἤκειν.

ι'. Εὐθὺς ἐν ὃ Ξενοφῶν αὐπὸς τε ἔπεινδε, καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε, καὶ εὐχεσθαι τοῖς φήνασι Θεοῖς τά τε οὐκ ἐπὶ λόγον καὶ τὸν πόρον, καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. σπείσας δὲ, εὐθὺς μὲν ἦγε τὸς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον, καὶ διηγῶνται ταῦτα.

ια'. Αἰεσας δὲ ὁ Χειρίσοφος, σπονδὰς ἐποίησεν. σπείσαντες δὲ, τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκέλει-

σκολιάζεσθαι . αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τὰς στρα-
τιγὰς , ἐβελόσαντο ὅπως αὐτὴν κάλλιπα διαβαῖν ,
καὶ τὰς τε ἀπορίδων νικᾶν , καὶ ὑπὸ τῆς ὀπίθεν μη-
δὲν κακὸν πάχοιεν .

ιβ'. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς , Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖ-
σθαι , καὶ διαβαίνειν , ἔχοντα τὸ ἥμισυ τῆς στρατό-
ματος , τὸ δὲ ἥμισυ ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι .
τὰ δὲ ὑποζύγια , καὶ τὸν ὄχλον , ἐν μέσῳ τῶν
διαβαίνειν . ἐπεὶ δὲ καλῶς ταῦτα ἔχεν , ἐπορεύον-
το . ἡγᾶντο δὲ οἱ νεοίσκοι , ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες
τὸν ποταμόν . ὁδὸς δὲ ἡ ἐπὶ τῷ διάβασιν ὡς
τέτταρα στάδια .

ιγ'. Πορεύομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρήσαν αἱ τά-
ξεις τῆς ἰππέων . ἐπεὶ δ' ἦσαν καὶ τῷ διάβασιν
καὶ τὰς ὁχθὰς τῆς ποταμῆς , ἔθεντο τὰ ὅπλα , καὶ
αὐτοὶ πρῶτος Χειρίσοφος ἐσφρανωμένος καὶ ἀπο-
δύς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα , καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι
παρήγγελλε . καὶ τὰς λοχαγὰς ἐκέλευεν ἄγειν τὰς
λόχας ὀρθίως , τὰς μὲν ἐν ἀριστερᾷ , τὰς δὲ ἐν
δεξιᾷ αὐτῶν .

ιδ'. Καὶ οἱ μὲν μάντις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν
ποταμόν . οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξον τε καὶ ἐσφρανό-
ντων . ἀλλ' ἔτι οὐκ ἐκινῶντο . ἐπεὶ δὲ καλὰ ἡ τὰ
σφάγια , ἐπαιαίζον πάντες οἱ στρατιῶται , καὶ
ἀνῆλθον , συλωλόλυσον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ἅπασαι . πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἑταῖραι ἐν τῇ στρα-
τόματι .

ιε'. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ . ὁ δὲ Ξενοφῶν , λαβὼν τῆς ὀπισθοφυλάκων
τὰς ὀζωνοπάτας , ἔδει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν

πόρον τὸν καὶ τὴν ἔκβαιον τὴν εἰς τὰ τῆς Ἀρ-
μονίων ὄρη, προπορεύμενος ταύτῃ διαβάς ἀπο-
κλείσειν πρὸς παρὰ τὸν ποταμὸν ἱππεῖς.

15'. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὁρῶντες μὲν τὰς ἀμφὶ
Χειρίσοφον ὀπίσσω τὸ ὕδωρ διαπερῶντας, ὁρῶντες
δὲ τὰς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τὴν περὶ αὐτῶν
δείσαντες μὴ ἀποκλεισθῆναι, φεύγοντες ἀνὰ
κράτος πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν αὐτῶν.
ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁδὸν ἐγινόντο, ἔπεινον αὐτῶν πρὸς
τὸ ὄρος.

16'. Λύκιος δὲ ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῆς ἱππέων,
καὶ Αἰχίνης ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῆς πελταστῶν τῆς
ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἐπεὶ εἰδὼς ἀνὰ κράτος φεύγον-
τας, εἶποντο. οἱ δὲ στρατιῶται ἐβόων μὴ ἀπολεί-
πεσθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος. Χει-
ρίσοφος δὲ αὐτῶν ἐπεὶ διέβη, τὰς μὲν ἱππέας ἐκ-
εδίωκεν, ὁ δὲ καὶ τὰς προσσηκῆσας ὄχθας
ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινον ἐπὶ τὰς αὐτῶν πολεμίας.
οἱ δὲ αὐτῶν, ὁρῶντες μὲν τὰς ἐαυτῶν ἱππέας φεύ-
γοντας, ὁρῶντες δὲ ὀπλίτας ἐπιόντας σφίσι, ἐκ-
λείπουσιν τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

17'. Ξενοφῶν δὲ, ἐπεὶ τὰ πέραν εἰσὶν καλῶς
γιγνόμενα, ἀπεχώρει πρὸς τὴν ταχίστην πρὸς τὸ δια-
βαίνειν στρατόμαχος. καὶ γὰρ οἱ Καρδῆχοι φανεροὶ
ἦδη ἦσαν εἰς τὸ πεδῖον καταβαίνοντες, ὡς ἐπι-
θυσόμενοι τοῖς τελευταίοις. καὶ Χειρίσοφος μὲν
τὰ αὐτῶν κατέχευε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχει-
ρήσας ἐπιδιώξει, ἔλαβε τῆς σκολοφόρων τὰ ὑπο-
λειπόμενα, καὶ μὲν τῶν ἐδῆτά τε καλῶς, καὶ
ἐκπώματα.

ιθ'. Καὶ τὰ μὲν σκυλοφώρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ὄχλος ἀκμῶν δέβαινε· Ξενοφῶν δὲ (*) σρέψας καὶ τὸς (**) Καρδῆχας, ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο, καὶ παρήγγειλε τοῖς λοχαγοῖς κατ' ἐνωμοτίας ποιήσαδαι ἕκασον τὸν ἑαυτῷ λόχον, (***) παρ' ἀσπίδας παραγαγόντας τῷ ἐνωμοτίᾳ ἐπὶ φάλαγγος· καὶ τὸς μὲν λοχαγούς καὶ τὸς ἐνωμοτάρχας πρὸς τῶν Καρδῆχων ἵέναι, ἔραγες δὲ καταστῆσαδαι πρὸς τὸ ποταμὸν.

κ'. Οἱ δὲ Καρδῆχοι, ὡς εἴρων τὸς ὀπισθοφύλακας τῶ ὄχλου φίλεμένους, καὶ ολίγους ἤδη φαινομένους, θάπτον δὴ ἐπήισαν, ὡδᾶς τινας ἄδοντες. ὁ δὲ Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτῷ ἀσφαλῶς εἶχε, πέμπει παρὰ Ξενοφῶντα τὸς πελτασὰς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ κελεύει ποιεῖν ὅ, τι αὐτὸν παραγγέλλῃ.

κἀ'. Γδὼν δὲ αὐτὸς (****) διαβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν, πέμψας ἄγγελον κελεύει αὐτῷ μένειν ἐπὶ τῷ ποταμῷ διαβάτας· ὅταν δ' ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίως ἔνθεν καὶ ἔνθεν σφῶν ἐκβαίνειν ὡς διαβησομένους, διηκυλισμένους τὸς ἀκοντιστὰς καὶ ἐπιβεβλημένους τὸς τοξότας· μὴ πρόσω δὲ τῷ ποταμῷ προδιαβαίνειν.

κβ'. Τοῖς δὲ παρ' ἑαυτῷ παρήγγειλεν, ἐπειδὰν σφενδὸν ὤκινῃται, καὶ ἀπὸς φορῇ, παιανίσσασθαι θεῖν αἰεὶ εἰς τὸς πολεμίους· ἐπειδὰν δὲ ἀναστρέψω-

(*) Α'λ. σρέψας πρὸς τὸς Κ.

(**) Α'λ. καὶ πρὸς Καρδῆχας. (***) Ἐπὶ δυνεο.

(****) Α'λ. καταβαίνοντας, καταβύσσας.

φασιν οἱ πολέμιοι, καὶ ἐκ τῆς ποταμῆς ὁ σαλπικτῆς σημήλην τὸ πολεμικόν, ἀνὰ στίβαντας (*) ἐπὶ δόρυ ἠγεῖσθαι μὲν τὰς ἄραγας, θῆναι δὲ πᾶντας ὀτιπάρχισα, καὶ διαβαίνειν ἢ ἕκαστος τὴν τάξιν εἰχεν, ὥς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι ἔτος ἄριστος ἴσοιτο, ὅς αὖ πρῶτος ἐν τῇ πέραν γκίνηται.

κγ'. Οἱ δὲ Καρδᾶχοι, ὁρῶντες ὀλίγας ἤδη τὰς λοιπὰς, (πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν μὲν τεταγμένων ἄχοντο ἐπιμελησόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκισφοράων, οἱ δὲ ἑταίρων) ἐταῦθα δὴ ἐπέκειντο θρασείως, καὶ ἤρξαντο σφενδονᾶν καὶ τοξόειν. οἱ δὲ Ἑλλῆνες παιανίσαντες ἄρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτάς· οἱ δ' ἐκ ἐδέξαντο. καὶ ὅτε ἦσαν ὀπλισμένοι, ὥς μὲν ἐν ταῖς ὅρεσιν, ἱκανῶς πρὸς τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι, ἔχ' ἱκανῶς.

κδ'. Ἐν τῷ σημναίνει ὁ σαλπικτῆς, καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἐφύγον πολὺ ἔτι θάττον· οἱ δ' Ἑλλῆνες τὰ ἐναντία στίβαντες, ἐφύγον διὰ τῆς ποταμῆς ὀτιπάρχισα. τῶν δὲ πολεμίων οἱ μὲν τινες αἰδανόμενοι, πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ τοξόοντες ὀλίγας ἔτρωσαν· οἱ δὲ πολλοὶ, καὶ πέραν ὄντων τῶν Ἑλλήνων, ἔτι φανοὶ ἦσαν φύγοντες, οἱ δὲ ὑπανήσαντες, ἀνδριζόμενοι, καὶ προσωπέρω τῇ καρτῇ προΐοντες, ὕπερον τῶν μὲν Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν· καὶ ἐτρώθησαν τινες καὶ τέκον.

ΚΕ-

(*) Παρ' ἀσπίδας.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ'.

Επεὶ δὲ διέβησαν ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, συνα-
παξάμφοι ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας
πεδίων ἅπαν, καὶ λείας γηλόφους, ἃ μείον ἢ πού-
τε παρασάγγας. ἃ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τῷ ποταμῷ
κῶμαι, διὰ τὰς πολέμους τὰς πρὸς Καρδέχας.
εἰς δὲ ὧ ἀφίκοντο κώμῳ, μεγάλη τε ὧ, καὶ
βασιλείον τε εἶχε τῷ σατράπῃ, καὶ ἐπὶ ταῖς
πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπήσαν· ἐπιτήδεια δ' ὧ
δαψιλῆ.

β'. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σαθμὰς δύο, πα-
ρασάγγας δέκα, μέχρ' ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τῷ
Τίχητος ποταμῷ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σα-
θμὰς τρεῖς, παρασάγγας πεντηκαίδεκα ἐπὶ τὸν
Τηλεβόαν ποταμόν. ἔτος δ' ὧ καλὸς μὲν, μέγας
δ' ἔ. (*) κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν
ἦσαν. ὃ δὲ τόπος ἔτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς
ἐσπέραν.

γ'. Ὑπαρχος δ' αὐτῆς ὧ Τηείβαζος, ὃ καὶ
βασιλεὺς φίλος γενόμενος· καὶ ὁπότε παρείη,
ἔδεις ἄλλος βασιλεὺς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλον.
ἔτος προσήλασεν ἵππείας ἔχων, καὶ προπέμψας
ἐρμυνεία, εἶπεν ὅτι βέλοιο διαλεχθῆναι τοῖς
ἄρχεσι. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκῦσαι. καὶ
προσελθόντες εἰς ἐπήκοον, ἠρώτων τί βέλοι. ὃ
δὲ ἔλεγον ὅτι σπείσασθαι βέλοιο, ἐφ' ᾧ μὴ
αὐ-

(*) Α' μ. ἔτος δ' ὧ μέγας μὲν ἔ, καλὸς δ' ἔ.

αὐτὸς τὰς ἑλλήνας ἀδικεῖν, μὴτ' ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰ ἐπιτήδεια, ὅσων δέειν το. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἑσπεύσαντο ἐπὶ τέτοις.

δ'. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθυσαν σαθμὰς τρεῖς, διὰ τῆ πεδίου, παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τηρέβαζος παρηκολέθει, ἔχων τὴν αὐτὴ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σαδίης· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεια καὶ κόμας πείριξ πολλὰς, πολλῶν τῇ ἐπιτιδείων μεσάς.

ε'. Στρατοπεδολομεύων δ' αὐτῶν γίνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἑωθεν ἔδοξε διασπλῦναι τὰς τάξεις καὶ τὰς στρατὰς καὶ τὰς κόμας. εἰ γὰρ ἑώρων πολέμιον ἐδεῖα, καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι, διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἔνταῦθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιὰς, δῶδεας, ἀσαφίδας, ὅσπερ παντοδαπά.

ς'. Τῶν δὲ ὑποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τῆ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοικεν σφάτρυμα, καὶ νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοιτο. ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἀσφαλὲς εἶναι διασπλῦναι, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ σφάτρυμα. πάλιν ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει διαιδεῖσθαι.

ζ'. Νυκπερλόρων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀνθρώπους κατακειμένους. καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπέδησεν ἡ χιὼν, καὶ πολὺς ὄκνος ἔω ἀνίστασθαι. κατακειμένων δὲ ἐλευνόντων ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα ὅτῳ μὴ παραρρῦναι.

ή. Εἰπεῖ

ή. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀνάσας
 χίρειν ξύλα, τάχα ἀνάσας τις καὶ ἄλλος ἐκείνῃ
 ἀφελόμενος ἔχισεν. ἐκ δὲ τῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἀνα-
 σάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχείοντο. πολὺ γὰρ ἐνταῦθα
 ἠύεισκον τὸ χεῖσμα, ὃ ἐχῶντο αὐτ' ἐλαίῃ, σύειον,
 καὶ σισάμινον, καὶ ἀμυγδάλινον, ἐκ τῆς πικρῶν,
 καὶ τερεβίνθινον. ἐκ δὲ τῆς αὐτῶν τέτων καὶ μῦρον
 δέεισκετο,

θ'. Μετὰ ταῦτα πάλιν ἐδόκει διασκώπητόν εἶναι
 (*) τὰς κώμας εἰς σέγας. οὐτα δὲ οἱ στρατιῶται
 σὺ πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς σέγας
 καὶ τὰ ἐπιτίδεια. ὅσοι δὲ, ὅτε τοσάυτον ἀπῆ-
 σαν, τὰς οἰκίας ἐνέωρσαν, ὑπὸ τῆς αἰθέρας δίκης
 ἐδίδονσαν, κακῶς σκώζοντες.

ι. Ἐντεῦθεν ἔπεμψαν τῆς νυκτὸς Δημοκράτῳ
 Τερμενίτῳ, ἀνδρας δόντες, ἐπὶ τὰ ὄρη, οὐτα ἔ-
 φασαν οἱ ὑποσκηδανύμενοι καθορᾶν τὰ πυρὰ. ἔτος
 οὐ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦ-
 τα, τὰ ὄντα τε ὡς οὐτα, καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς ἐκ ἔν-
 τα. πορὸ θείας δὲ, τὰ μὲν πυρὰ ἐκ ἔφῃ ἰδεῖν, ἀν-
 δρα δὲ συλλαβαῖν ἦσαν ἄγων, ἔχοντα τόξον Περσι-
 κὸν, καὶ φαρέτραν, καὶ σάγαριν, οἷον περ αἱ Ἀμα-
 ζόνες ἔχουσιν.

ι α'. Ἐρωπώμενος δὲ τὸ, ποδαπὸς εἴη, Πέρσης,
 μὲν ἔφῃ εἶναι, πορὸ εἶδαι δὲ ὑπὸ τῆς Τηριβάζου
 στρατοῦματος, ὅπως ἐπιτίδεια λάβοι. οἱ δ' ἡρώ-
 των αὐτὸν, τὸ στρατόμα ὁπόσον τε εἴη, καὶ ἐπὶ
 τίνι σιμειλεγμένον. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τηριβάζος
 εἴη

(*) Α' μ. καὶ σ' α'.

εἴη ἔχων πλὴν τε αὐτὴ δύαμιν, καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρυσκιάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη, ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶ ὄρεος ἐν τοῖς σκηνείοις, ἢ περ μοναχὴ εἴη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθυσόμενον τοῖς Ἕλλησιν.

ιβ'. Ἀκέσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ σφάδμα σωμαγαγεῖν. καὶ δ' αὖτε κατελιπόντες φύλακας, καὶ στρατὸν ἐπὶ τοῖς μύθεσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προΐόντες, καὶ κατεδόντες τὸ στρατόπεδον, οὐκ ἔμειναν τὰς ὀπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

ιγ'. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκέσαντες τὸν θόρυβον, οὐκ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφθγον. ὅμως δὲ ἀπέθανον τινὲς τῶν βαρβάρων, καὶ ἵπποι ἤλωσαν ὡς ἑκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ Τηριβάξου ἐάλω, καὶ ἐν αὐτῇ κλίνας ἀργυρόποδες, καὶ ἐκπώματα, καὶ οἱ ἀρτοποιοὶ, καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι.

ιδ'. Ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο πάντα οἱ τῶν ὀπλιτῶν στρατηγοὶ, δοκεῖ αὐτοῖς ἀπιστῆναι πλὴν παχίστῳ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένηται τοῖς κατελειμμένοις. καὶ δ' αὖτε ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπήρσαν, καὶ ἀφικνῶνται αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Τῆ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορεύτεον εἶναι, ἥ δύναιτο τάχιστα, πρὶν συλλεγῶναι τὸ στρατόμαχον πάλιν, καὶ καταλαβεῖν τὰ στρατά. συσχεδασάμενοι δ' ὁδοὺς, ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλὰς. καὶ αὐθημέρον ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἐμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τηεΐβαζος, κατσατοπεδύσαντο.

β'. Εὐτεῦθεν ἐπορεύθησαν σαθμὲς ἐρήμης (*) τρεῖς, παρὰ τὸν Εὐφράτιον ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. ἐλέγοντο δὲ αὐτὰ αἱ πηγαὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν εἶναι. ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίᾳ σαθμὲς τρεῖς, παρασάγγας πέντεκαίδεκα.

γ'. Οἱ δὲ τρίτος ἐγινέτο χαλεπὸς, καὶ αἶμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει. παντάπασιν (**) ἀποκαίων καὶ πηγνύς τὰς ἀνθρώπους. οὐδα δὲ τῶν μάντεων τις εἶπε σφαγιάσασθαι τὸν αἶμον· καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τῷ πνεύματι.

δ'. Ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος, ὀργύα. ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγινόντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες. ξύλα δ' ἦν ἐν τῇ σαθμῇ πολλά. οἱ δὲ ὁψέ πορεύοντες, ξύλα ἐν εἶχον.

(*) Α' λ. β' αἱ παρασάγγας ἰ. ἐπὶ τ. Ε.

(**) Α' λ. ἀποκαίων πάντα καὶ πηγ.

ε'. Οἱ ἔν παλαι ἦκοντες, καὶ πῦρ καίοντες, ἢ προσέειπον πρὸς τὸ πῦρ πῶς ὀφίζονται, εἰ μὴ μεταδίδουσιν αὐτοῖς πυρὰς, ἢ ἄλλο τι ὧν ἔχοιεν βρωτῶν. ἔνθα δὴ μετεδίδουσαν ἀλλήλοις ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἕς τε ἐπὶ τὸ δάπεδον, ἔ δὴ παρὼ μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

ς'. Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιῆσαν ἡμέραν ὅλλω ἐπορόντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβαλιμίαςαν. Ξενοφῶν δὲ ὀπιθοφυλακῶν, καὶ καταλαμβαίων πῶς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων, ἠγνόει ὅ, τι τὸ πάθος εἴη.

ζ'. Ἐπειδὴ δὲ εἰπεῖς αὐτῷ τῶν ἐμπεύρων, ὅτι σαφῶς βαλιμιῶσι, καὶ εἰαῖτι φάγωσιν, ἀρᾶσθονταί, παριῶν ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, εἶπε ποτὸν ἢ βρωτὸν ὀρέσθαι, ἰδὶδε, καὶ διέπεμπε δίδοντας πῶς διωαμένους παρατρέχειν τοῖς βαλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, αἴσαντο καὶ ἐπορόντο.

η'. Πορόμενων δὲ, Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνήφας πρὸς κώμῳ ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφοράσας ἐκ τῆς κώμης γυναικάς καὶ κόρας πρὸς τῇ κρήνῃ καταλαμβαίνει ἑμφορᾶν τῷ ἐρύματος. αὗται ἠρώτων αὐτὰς τίνας εἶεν. ὁ δὲ ἐρμηνεύς εἶπε Περσισί. ὅτι παρὰ βασιλέως πορόντο πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι ἐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην.

θ'. Οἱ δ', ἐπεὶ ὀφείλυον, πρὸς τῷ κωμάρχῳ σωεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν ἔν καὶ ἔσοι ἐδωκένθησαν

τῷ στρατόματι . ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο ἡ
δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελεῖσαι
(*) ἐν τῇ ὁδῷ , ἐνυκτέρευον ἄστιτοι καὶ αὐτοῦ πυρός
καὶ ἐνταῦθα τινες ἀπώλοντο ἡ στρατιωτῶν .

ι'. Εἰπὺντο δὲ τῷ πολεμίων συνειλεγμένοι
τινὲς , καὶ τὰ μὴ δυνάμενα τῷ ὑποζυγίῳ ἡρπα-
ζον , καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν . ἐλείπον-
το δὲ καὶ τῷ στρατιωτῶν οἱ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ
τῆς χιόνης τὰς ὀφθαλμούς , οἳ τε ὑπὸ τῆς φύξης
τὰς δακτύλους τῷ ποδῶν ἀποσεισηπότες .

ι α'. Ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικέρημα
τῆς χιόνης εἴτις μέλαν τι ἔχων ἀπὸ τῷ ὀφθαλ-
μῶν πορεύοιτο ἡ τῷ δὲ ποδῶν , εἴ τις κινεῖτο , καὶ
μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχειν , (**) καὶ εἰ τινὲς νύκτα
ὑπολύοιτο . ὅσοι δὲ ὑποδεσμένοι ἐκοιμῶντο , εἰσε-
δύοντο εἰς τὰς πόδας οἱ ἱμάτιες , καὶ τὰ ὑποδήμα-
τα περιεπλήγνυντο . καὶ γὰρ ἦσαν , ἐπειδὴ ἀπέλιπε
τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα , καρβάτινα πεποιημένα
ἐκ τῷ νεοδάριον βδών .

ι β'. Διὰ τὰς τοιαύτας ἐν ἀνάγκῃς ὑπελίποντο
(***) τινες τῷ στρατιωτῶν , καὶ ἰδόντες μέλαν τι
χωρίον , διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθεν τινὲς χιό-
να , ἔκαστον πεπηκέναι τινὲς χιόνα . καὶ ἐτεπήκει διὰ
κρίβην τινὰ , ἢ πλησίον ᾧ ἀτμίζεσσα ἐν νύ-
κτι . ἐνταῦθα ἐκτραπόμενοι ἐκάθλωτο , καὶ ἐκ
ἔφασαν πορεύεσθαι .

ι γ'. Οἱ δὲ Ἑσπερίων , ἔχων ὀπισθοφύλακας , ὡς
ἦν

(*) Α' λ. τινὲς ὁδῶν .

(**) Α' λ. ἔχοι .

(***) Α' λ. ὑπελίποντο καὶ τ.

ἤδετο, ἑδεῖτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ, μὴ ἀπολείπειν· λέγων, ὅτι ἐπονται πολλαὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι· καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινον· οἱ δὲ φράττειν ἐκέλευον· ἑδὲ γὰρ αὐτὸν διώσθαι πορεύεσθαι.

ι δ'. Ἐνταῦθα ἑδοξε κράτιστον εἶναι πρὸς ἐπομένους πολέμιους φοβῆσαι, εἴ τις διώαιτο, μὴ ἐπιπέσοιεν τοῖς κάμνουσιν· καὶ ἰὼ μὲν σκότος, οἱ δὲ προσήεσαν πολλῶν δορυβάδων, ἀμφὶ δὲ εἶχον διαφερόμενοι· ἔνθα δὴ οἱ μὲν ἐπιδοφύλακας ἔξανασάντες, ἅτε ὑγιαίνοντες, ἑδραμιον εἰς τὰς πολέμιας· οἱ δὲ κάμνοντες, ἀνακραγόντες ὅσον ἐδιώκοντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἐκρεσαν· οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες, ἦκαν ἑαυτὰς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπλιν, καὶ ἑδείς ἔτι ἑδραμὴν ἐφθέγγοντο.

ι ε'. Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, εἰπόντες τοῖς ἀπονεύουσιν ὅτι τῇ ὑπεραίᾳ ἤξουσιν εἰς αὐτὰς πορεύομενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκαλυμμένοις, καὶ ἑδὲ φυλακὴν ἑδεμία καθεστῆκει· καὶ αἰτίσασαν αὐτὰς· οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἑμφορὸν ἔχοντες ὑποχωροῖεν.

ι σ'. Οἱ δὲ παριὼν καὶ παραπέμπων τῷ πελταστῶν πρὸς ἐχυροτάτας, ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ καλῶν· οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον ἔπος ἀναπάνοιτο τὸ σφάδμα· ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα νύκτις αὐτῶν ἀνδρὸς πυρός καὶ ἀδειπνοί, φυλακὰς οἷας ἐδιώκοντα κατακτενοῦσιν·

ἔπει

ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἡμέραν ὡς, ὁ Ξενοφῶν πέμψας
πρὸς τὰς ἀδυνάτους τὰς νεωτάτας, ἀνάστησεν αὐ-
τὰς ἐκείλδσεν ἀναγκάζειν ποιοῦν εἶναι.

ιζ'. Ἐν δὲ τῷ Χειρίσοφος πέμπει τὰς ἐκ
τῆς κόμης, πεισθεμένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευτάιοι·
οἱ δὲ, ἄσμενοι ἰδόντες, τὰς μὲν ἀδυνάτους τὰ-
τοις παρέδωκαν κομίζεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐ-
τοὶ δὲ ἐπορεύοντο· καὶ πλεῖν ἐμοσι σάδια διε-
ληλυθεῖναι, ἦσαν ἐν τῇ κόμῃ, ἣ Χειρίσοφος
ἐκάλειτο.

ιη'. Ἐπεὶ δὲ συνηγίνοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε
καὶ τὰς κόμας ἀσφαλές εἶναι τὰς τάξεις σκη-
νῶν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτὰς ὑπέμεινεν, οἱ δὲ
ἄλλοι, διαλαχόντες ὡς εἰρῶν κόμας, ἐπορεύοντο
ἐκαστοὶ τὰς ἑαυτῶν ἔχοντες. οὗτος δὲ (*) Πολυ-
κράτης Αἰθιωαῖος λοχαγὸς ἐκείλδσεν ἀφίεναι
αὐτὸν· καὶ λαβὼν αὐτὸς τὰς δ'ζ' ὥρας, θείων ἐπὶ
τῷ κόμῳ, ὡς εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβά-
νει πάντας οὐδὲν τὰς κομήτας καὶ τὸν κομάρ-
χον, καὶ πᾶσι εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους
ἐπιτακτικῶς, καὶ τῷ θυγατέρα τῆς κομάρχου,
ἐννάτῳ ἡμέραν γεγαμημένῳ. ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς
λαγῶς ὄχετο θηράσων, καὶ ἔχ' ἥλω ἐν ταῖς
κόμαις.

ιδ'. Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατὰ γίους, τὸ μὲν σό-
μα ὡς περ φρέατος, κάτω δ' ὀρεῖται· αἱ δ' εἰσοδοὶ
τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἀνδρωποὶ κα-
τὰ κλίμακας κατέβαινον. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν
αἱ

(*) Αἰ. Πολυβώπης.

αἶγες , οἷες , βόες , ὄρνιθες , καὶ τὰ ἐκγόνα τέ-
των · τὰ δὲ κτλὴν πάντα χιλῶν εὐδον ἐτρέφετο .
ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ , καὶ κριθαὶ , καὶ ὅσπερα , καὶ
οἶνος κρείθνος ἐν κρατῆρσιν · ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐ-
ταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς , καὶ κάλαμοι ἐνέκειν-
το , οἱ μὲν , μείζους , οἱ δὲ , ἐλάττους , γόναπτε
ἐκ ἔχοντες . τέρας δ' ἔδει , ὅποτε τις διψῶν , λα-
βόντα εἰς τὸ σῶμα ἀμύζειν · καὶ πανύ ἀκρατος
ὡς , εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι · καὶ μάλα ἡδὺ πόμα
συμμαθόντι ὡς .

κ'. Ο' δὲ Ξενοφῶν τὸν μὲν ἄρχοντα τῆς κώ-
μης ταύτης συνάδειπνον ἐποίησατο . καὶ θάρρειν ἐκέ-
λευον αὐτὸν , λέγων ὅτι ἔπε τῇς τέκνων σερήσοι-
το , τλώτε οἰκίαν αὐτῆ ἀντεμπλήσαντες τῇς ἐπι-
τιδείων ἀπίαςιν , ὡς ἀγαθόντι τῷ στρατόματι
ἐξηγησόμενος (*) φαίνεται , ἐς τ' αὖ ἐν ἄλλῳ
ἔθνη γένωνται . ὁ δὲ ταῦτα ὑπὸ χρεῖτο , καὶ φιλο-
φρονέμενος , οἶνον ἔφρασεν ἔνθα ὡς κατορωρυ-
μένος . ταύτῃ μὲν ἐν τῷ νῦντα διασκηψή-
σαντες ἄνω ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις ἀγα-
θοῖς οἱ στρατιῶται , ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κω-
μάρχην , καὶ τὰ τέκνα αὐτῆ ὅμῃ ἐν ὀφθαλμοῖς .

κ'. Τῇ δ' ἐπίσης ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν
κωμάρχην , πρὸς τὸν Χειρίσοφον ἐπορεύετο , ὅπως
δὲ παῖοι κώμῃ , ἐτρέπετο πρὸς τὰς ἐν ταῖς
κώμαις , καὶ κατελάμβανε πανταχῶς δῶχαμένους καὶ
ἐθυσμεμένους , καὶ ὑδαμόθεν ἀφίσταν , πρὶν πα-
ραθεῖν αὐτῷ αἶμα . καὶ ὡς δ' ὅπως ἐπαρετίθε-
σαν

σαν

(*) Α' α. ἐξηγησόμενος .

σαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τράπεζαν κρέα ἄρτια, εἰ-
φια, χοίρεια, μόχεια, ὀρνίθια, σὺν μολλοῖς
ἄρτοις, τοῖς μὲν, πυρίνοις, τοῖς δὲ, κριθίνοις.

κβ'. Οὐτότε δὲ τις φιλοφρονέμενός τῳ βάλοιτο
ποπιεῖν, εἰσεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθα κύψαν-
τα ἔδει ροφᾶντα πιεῖν ὥσπερ βῆν. καὶ τῷ καμάρ-
χῃ ἐδίδωσαν λαμβάνειν ὅ, τι βάλοιτο. ὁ δὲ ἄλ-
λο μὲν εὐδὲν ἐδέχετο. ὅτε δὲ τινα τῶν συγγενῶν
ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν αἰεὶ ἐλάμβανεν.

κγ'. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατε-
λάμβανον καὶ ἐκείνους σκηνῶντας, ἐσφραγμένους
τῷ ξηρῷ χιλῇ σφαγῆς, καὶ διακονῶντας Ἀρμενίους
παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ
παισὶν ἐδείκνυσαν ὥσπερ ἐνεοῖς ὅ, τι δεοὶ ποιεῖν.
ἐπεὶ δὲ ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ
Ξενοφῶν, κοινῇ δὲ ἀνθρώπων τὸν καμάρχῳ δια-
τῆ περσίζοντος ἐρμυνείας, τίς ἔην ἡ χώρα. ὁ δὲ
ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἡρώτων, τίν
ἵπποι τρέφονται. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖ δασ-
μός. τῷ δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας,
καὶ τῷ ὁδὸν ἔφραζεν, ἥ ἔην.

κδ'. Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὥχετο ἄγων Ξενο-
φῶν πρὸς τὰς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλή-
φει, παλαιότερον δίδωσι τῷ καμάρχῃ ἀναδρέ-
ψαντι καταθῆσαι, (ὅτι ἦκεσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶ-
ναι τῷ ἡλίῳ) δεδιώς, μὴ ἀποθάνῃ. ἐκεκάνωτο
γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας. αὐτὸς δὲ τῷ πῶλῳ λαμβά-
νει, καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν ἔδωκεν
ἐκάστῳ πῶλον. ἦσαν δὲ οἱ ταύτῃ ἵπποι μέιοι
μὲν τῶν Περσικῶν, θυμωδέστεροι δὲ πολλῶ. ἐν-

ταῦτα δὴ καὶ διδάσκει ὁ καμάρχης περὶ τὰς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακκία περιδεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν. ἀνδρὰ γὰρ τῶν σακκίων καπεδύοντο μέχει τῆς γαστρὸς.

Κ Ε Φ Α Λ. 5'.

Επεὶ δὲ ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα παραδίδωσι Χειρίσοφω, τῶς δ' οἰκίας καταλείπει τῷ καμάρχῃ, πλὴν τὰ ἔτι ἄρτι ἡβασκοντος. τῶν δ' (*) Ἐπιδένει Ἀμφιπολίτη παραδίδωσι φυλάττειν, ὅπως, εἰ καλῶς ἡγήσαιο, ἔχων καὶ τῶτον ἀπίοι. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς εἰσεφόρησαν ὡς ἐδυάοντο πλεῖστα, καὶ ἀναζδύξαντες ἐπορεύοντο.

β' Ἦγετο δ' αὐτοῖς ὁ καμάρχης λευμοῖας διὰ χιόνος· καὶ ἦδη τ' ἦν ἐν τῷ τείτρῳ σαθρῷ, καὶ ὁ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπαίνθη, ὅτι ἐν εἰς κώμας ἦγον. ὁ δ' ἔλεγον, ὅτι ἐν εἰς ἐν τῷ τόπῳ τέτρῳ. ὁ δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μὲν, ἔδωκε δ' ἄ. ἀπὸ δὲ τῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ὤχετο καπιλιπὸν πὺν ὅον. τῷ τε (**) δὴ Χειρίσοφῳ καὶ Ξενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἢ τὴν ἡγεμόνος ἀκνωσὶς καὶ ἀμέλεια. Ἐπιδένει δὲ ἡράδην τε τῷ παιδὸς, καὶ οἰκαδὲ κομίσας πισοπάτῳ ἐχρήτο.

γ' Μετὰ τῷ τε σαθρῷ ἐπὶ ἐπορεύθησαν, ἀνὰ πρῶτον παρασάγγας τῆς ἡμέρας, παρὰ τὸν Φά-

σιν

(*) Α. Μ. Κληδένει.

(**) Α. Μ. πῶτό γε.

σιν ποταμόν, εὖρος ὡς πλεθραιῶν. ἐπεὺθον ἐπο-
ρῶθησαν σαθρὰς δύο, παρασάγγας δέκα. ἐπὶ
δὲ τῇ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολῇ ἀπλώησαν αὐτοῖς
Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί.

δ'. Χειρίσοφος δὲ, ἐπεὶ κατεῖδε τὰς πολέμους
ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο παραδόμενος, ἀπέχων
ὡς (*) τειάκοντα σαδίς· ἵνα μὴ καὶ κέρας ἄ-
γων πλησιάζῃ τοῖς ποιεμίους. παρήγγειλε δὲ
τοῖς ἄλλοις παράγειν τὰς λόχας, ὅπως ἐπὶ φά-
λαγγος γείνοιτο τὸ σράτμα. ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ
ὀπιθοφύλακες, σιωπῶντες τὰς στρατηγὰς καὶ λο-
χαγὰς, καὶ ἔλεξεν ὧδε·

ε'. Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὄρατε, κατέχουσι πὰς
ὑπερβολὰς τῶ ὄρους, ὥρα δὲ βελόμεθα, ὅπως ὡς
κάλλιστα ἀγωνιέμεθα. ἐμοὶ μὲν ἐν δοκεῖ παραγ-
γέλλειν μὲν ἀεισοποιεῖν τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς
δὲ βελόμεθα, εἴτε τήμερον, εἴτε αὐριὸν δοκεῖ
ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος.

ς'. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάτωρ, δοκεῖ, ἐπαὺ
ὡς τάχιστα ἀεισώσωμεν, ὅσοι πλισαμένους ὡς τά-
χιστα ἰσχύει ἐπὶ τὰς αὐδρας. εἰ γὰρ διατρέφομεν
τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ὄρωντες ἡμᾶς πο-
λέμιοι θαρσαλέωτεροι ἔσονται, καὶ ἄλλες εἰκὸς,
τάπων θαρρύντων, πλέες προσγενέσθαι.

ζ'. Μετὰ τῆτον Ξενοφῶν εἶπεν· ἐγὼ δ' ἔγω
γινώσκω· εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τῆτο δὲ
(**) παρασιδιάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχέ-
μεθα· εἰ δὲ βελόμεθα ὡς ῥᾶστα ὑπερβάλλειν,
τῆτο

(*) Αἰ. εἰς πεντήκοντα.

(**) Αἰ. δὲ.

τὸ μοι δοκεῖ σκαπτεόν εἶναι, ὅπως ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβοιμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα αὐθρῶν ἀποβάλοιμεν.

ή. Τὸ μὲν ἔν ὅρος ἐστὶ τὸ ὀράμενον πλέον ἢ ἐφ' ἐξήκοντα στάδια, ἀνδρες δ' ἡδαιμὴ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν, ἀλλ' ἢ καὶ ταύτῃ τῇ ὁδῷ. πολὺ ἔν κρεῖττον τῷ ἐρήμῳ ὅρος καὶ κλέψαι τι πειρᾶσθαι λαθόντας, καὶ ἀρπάσαι φθάσαντας, ὡς διωόμεθα, μᾶλλον, ἢ πρὸς ἰχυρὰ χεῖρα καὶ ἀνδρας παρισκιδασμένους μάχεσθαι.

δ'. Πολὺ γὰρ ῥῆον ὀρθιον ἀμαχεῖ ἰσῆαι, ἢ ὀμαλόν, εἴθ' ἐν καὶ εἴθ' ἐν πολέμιων ὄντων· καὶ νύκτωρ ἀμαχεῖ μᾶλλον αὐτὰ πρὸ ποδῶν ὀρῆταις, ἢ μεθ' ἡμέραν μαχόμενος· καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ποσσὶν, ἀμαχεῖ ἴσῃσι δ' ὀμνιστέρα, ἢ ὀμαλὴ, τὰς κεφαλὰς βαλλομένοισι.

ι. Κλέψαι δὲ ἐκ ἀδυνάτου μοι δοκεῖ εἶναι, ὅξον μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ διώσθαι ὀρᾶσθαι· ὅξον δὲ ἀπελθεῖν ποσῶν, ὡς μὴ αἰθῆσιν παρέχειν. δοκῶμεν δ' αὖ μοι, ταύτῃ προαποϊέμενοι προσβαλεῖν, ἐρημοτέρῳ αὐτῷ ἄλλῳ ὅρει χεῖρται. μένοιον ὅτ' αὐτῷ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι.

ια. Ἀτὰρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χειρίσοφε, ἀκῶ τὰς Λακεδαιμονίους, ὅσοι ἐστὶ τῶν ὁμοίων, εἴθ' ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν· καὶ ἐκ αἰχρὸν εἶναι, ἀλλὰ ἀνεγκάστον κλέπτειν, ὅσα μὴ κωλύει νόμος. ὅπως δὲ ὡς κράτιστα κλέπτειτε καὶ πειρᾶσθαι λανθάνειν, νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστίν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες, μαστιγῆσθαι. νῦν ἔν μάλα σοι καιρὸς ἐστίν ἐπιδεί-

ξα-

ξασθαι τὴν παιδείαν, καὶ φυλάττεσθαι μὲντοι, μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τῷ ὄρει, ὥς μὴ πολλὰς πληγὰς λάβωμεν.

ιβ'. Ἀλλὰ μὲντοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, καὶ ἐγὼ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν Ἀθιναίων δεινὰς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια, (καὶ μάλα ὄντος δεινῷ τῷ κινδυνῷ τῷ κλέπτοντι) καὶ τῶν κρατίστων μὲντοι μάλισσιν, εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἀρχεῖν ἀξιοῦνται ὥς ὅρα καὶ σοὶ ἐπιδείκνυσθαι τὴν παιδείαν.

ιγ'. Εἰγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐτοίμος εἰμι, τῶν ἐπιδοφύλακας ἔχων, ἐπειδὴ δειπνήσωμεν, ἰσῆαι καταληφόμενος τὸ ὄρος. ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας. οἱ γὰρ γυμνῆται τῶν ἐπιπορευόντων ἡμῖν κλοπῶν ἑλάβόν τινες ἐνεδρῶσαντες τάπων (*) καὶ πωθαύομαι, ὅτι ἐκ ἁβατὸν ἐστὶ τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται καὶ αἰξὶ καὶ βεσίν ὥς, ὥς περ ἅπαξ λάβωμεν τὴν ὄρεα, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις εἶναι. ἐλπίζω μὲντοι εἰδὲ τῶν πολεμίων μείνειν (**) ἐτι. ἐπειδὴ ἴδωσιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ. εἰδὲ γὰρ νῦν ἐθέλῃσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν. ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπε· καὶ τί δεῖ σε ἰσῆαι καὶ λείπειν τὴν ἐπιδοφυλακίαν; ἀλλ' αἴλλας πέμψον, εἰ μὴ τινες ἐθελῆσαι φαίνωνται.

ιδ'. Ἐκ τῆς Αἰσιώου Μειθυδεῖδος ἔρχεται ὀπλίτας ἔχων, καὶ Αἰσιέας Χῖος γυμνήτας, καὶ Νικόμαχος (***) Οἰτάως γυμνήτας· καὶ συνῶθημα ἐποίησαντο, ὅπερ ἔχειν τὰ ἄκρα,

πυ-

(*) Αἰ. ἐλάβόν τινες ἐνεδρῶσαντες· καὶ αὐτῶν πωθαύομαι καὶ τ. (**) Αἰ. μείνειν. (***) Αἰ. Τύχης.

πυρὰ καίειν πολλά . ταῦτα συνθέμενοι ἤρξαν .
ἐν δὲ τῷ αἰεὶσιν ἀποήγαγον (*) Ἀλκίανμος τὸ
στράτευμα πᾶν ὡς δέκα σάδια πρὸς τὰς πολεμίας ,
ὅπως ὡς μάλιστα δοκοῖν ταύτην προσάξειν .

ιέ. Ἐπεὶ δὲ εἰδείπνησαν , καὶ νύξ ἐγένετο , οἱ
μὲν ταχθεῖτες ἦχοντο , καὶ καταλαμβάνεσι τὸ
ὄρος . οἱ δ' ἄλλοι αὐτῷ ἀνιπαύοντο . οἱ δὲ πολέ-
μιοι ὥς ἤθοντο ἐχόμενον τὸ ὄρος , ἐρηγόρησαν ,
καὶ ἔηκον πυρὰ πολλά διὰ νυκτός .

ις. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο , Χειρίσοφος μὲν
δυσάμενος ἦγε καὶ τὴν ὁδόν . οἱ δὲ , τὸ ὄρος
καταλαβόντες , καὶ τὰ ἄκρα , ἐπήεσαν . ἦν δ' αὖ
πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἕμενον ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ
τῷ ὄρει , μέρος δ' αὐτῶν ἀπλώεσι τοῖς καὶ τὰ ἄ-
κρα . πρὶν δὲ ὁμῶς εἶναι τὰς πολεμίας , ἀλλήλοις
συμμιγνύουσιν οἱ καὶ τὰ ἄκρα , καὶ νικῶσιν οἱ
Ἑλλῆνες , καὶ διώκουσιν .

ιζ. Ἐν τῷ πεδίῳ δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ πεδίῳ οἱ μὲν
πελτίαςαι ἦν Ἑλλήνων δρόμον ἔδειον πρὸς τὰς
παραπεγμύνας . Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ
ἐφείπετο σὺν τοῖς ὀπλίταις . οἱ δὲ πολέμιοι οἱ
ἐν τῇ ὁδῷ , ἐπειδὴ τὸ ἀντιέωρον ἠττώμενον , φά-
γεσι . καὶ ἀπέθανον μὲν οἱ πολλοὶ αὐτῶν , γέρεα
δὲ πάμπολλα ἐλήφθη . ἃ οἱ Ἑλλῆνες ταῖς μα-
χαίραις κόπτοντες , ἀρχεῖα ἐποίουν . ὡς δ' ἀνέβη-
σαν , θύσαντες , καὶ τρόπαιον σπείροντες , κατέ-
βησαν εἰς τὸ πεδίον καὶ κάμας πολλῶν ἀγαθῶν
γεμέσας .

Κ Ε-

(*) Ἀλ. ὁ Χειρίσοφος .

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ'.

Εκ δὲ τῶν ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχας, ἑκα-
 ὅτῃς πρῶτε, παρασάγγας (*) τεύκοντα
 καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε. χωρία δὲ ὅθεν ἰχυρὰ
 οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον
 ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς χωρίον, ὃ
 πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν, ὃ δ' οἰκίας, σιμωληλυθότες
 δὲ ἦσαν αὐτὸ σε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτεῖν
 πολλὰ, Χειρίσοφος μὲν πρὸς τὸτο προσέβαλ-
 λεν ἀδύς ἦκων, ἐπεὶ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἔκαμινεν,
 ἄλλη προσήει, καὶ αὐτοὶς ἄλλη. οὐ γὰρ ὡς ἀδρόεις
 περιστῶναι. ἀλλ' ἀπότομον ὡς κύκλῳ.

β. Ἐπεὶ δὲ Ἑανοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπιδο-
 φύλαξι καὶ πελταταῖς καὶ ὀπλίταις, ἐνταῦθα δὴ
 λέγει Χειρίσοφος· εἰς καλὸν ἦκει· τὸ γὰρ χω-
 ρίον αἰρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια,
 εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.

γ. Ἐνταῦθα δὲ κοινῇ ἐβεβλόοντο, καὶ τῷ Ἑ-
 νοφῶντος ἐρωτῶντος, τί τὸ κωλύον ἔην εἰσελθεῖν,
 εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· ἀλλὰ μία αὕτη ἐστὶ πάρο-
 δος, ὡς ὅρας· ὅταν δέ τις ταύτῃ περᾶται πα-
 ρεῖναι, κυλινθεῖσι λίθας ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερ-
 χάσης πέτρας· ὅς δ' αὖ καταληφθεῖν, ἔπω δια-
 τίθεται. ἅμα δ' ἔδειξεν αὐτῷ σιμωτεταμμένους
 ἀνδράπας καὶ σκέλη καὶ πλοῦράς.

δ. Ἦν δὲ τὰς λίθας ἀναλώσωσιν, ἔφη ὁ Ἑ-

(*) Ἀ. πρῶτη ἡκοῦσα.

νοφῶν, ἄλλο τι ἢ εἶδον πωλύει παρειαί; εἰ γὰρ δὴ ἐκ τῶ ἐναντίου ὁρώμεν, εἰμὴ ὀλίγες τέρας ἀνθρώπων, καὶ τέπων δύο ἢ τρεῖς ὀπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ σὺ ὁρᾷς, χερσὶν τεταίημι πλεθρά εἰσιν, ἃ δὲ βαλλομένους παρελθεῖν. τά τε δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλείπεσαις μεγάλαις, ἀπ' ὧν ἐσηκότες ἄνδρες τί αὖ πάχοισιν ἢ ὑπὸ τῆς φερομένης λίθων, ἢ ὑπὸ τῆς κυλινδρικής; τὸ λοιπὸν οὐδ' ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον, ὃ δὲ, ὅταν λαφύσῃσιν οἱ λίθοι, παραδαμεῖν.

ε. Αἰὲν δὲ, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὴ ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ παρειαί, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. αὐτὸ αὖ, ἔφη, τὸ δέον εἶναι. θάττον γὰρ ἀληθῶς ἀναλώσῃσι τὰς λίθους. ἀλλὰ πὺρ βλάμεθα εἶδον ἡμῖν μικρὸν ὑπερόντι παραδαμεῖν ἔσται, ὡς δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥάδιον, ὡς βλάμεθα.

ς. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος, καὶ Ξενοφῶν, καὶ Καλλίμαχος Παρράσιος, λοχαγός. (τέταρτον δὲ ἡγεμονία ὡς τῆς ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ) οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. μὲν τὰτο ἔν ἀπῆλθεν ὑπὸ τὰ δένδρα ἀνδρωποὶ εἰς τὰς ἐβδερμήκοντες, ἐκ ἀνδρόσιν, ἀλλὰ καθ' ἑα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς ἐδυνάτο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος, καὶ Ἀεῖωνμος Μεθυσειδής, καὶ ἔτοι τῆς ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ, ἐφίστασαν ἔξω τῆς δειδῶν. εἰ γὰρ ὡς ἀσφαλές ἐν τοῖς δένδροις ἐσάναι πλεον, ἢ τὸν εἶνα λόχον.

ζ. Ἐν-

ζ'. Ἐνθα δὴ καὶ Καλλίμαχος μηχανάται τι^ο
προέτρεχεν ἀπὸ τῶ δένδρου, ὑφ' ᾧ ὡς αὐτὸς, δύο
ἢ τρία βήματα. ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροντο, ἀνι-
σχάζετο ὀπεπῶς. ἐφ' ἐκείνης δὲ ποδοδρομῆς πλέον
ἢ δέκα ἄμαξαι πετρῶν ἀνελίσκοντο. ὁ δὲ Ἀγα-
σίας, ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον, ἃ ἐποίει, καὶ τὸ
εὐατόμα παῦν θεώμενον, δείσας μὴ ἔστωτος
παραδράμοι εἰς τὸ χεῖρον, ἕτε τὸν Ἀριστάνουμον
πλησίον ὄντα παρακαλέσας, εἰδὲ Εὐρύλοχον τὸν
Λασιέα, ἑταίρους ὄντας, εἰς ἄλλον εἰσέναι, χωρεῖ
αὐτὸς, καὶ παρέρχεται πάντας.

η'. Οὗ δὲ Καλλίμαχος, ὡς ἑώρα αὐτὸν παριόν-
τα, ἐπιλαμβάνεται αὐτῶ τῆς ἵτους. ἐν δὲ τῷ
παρέδει αὐτὸς Ἀριστάνουμος Μεθυδεΐδης, καὶ μὲν
τῶτον Εὐρύλοχος Λασιεύς. πάντες γὰρ ἔτι ἀνι-
τεποιοῦντο ἀρετῆς, καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλή-
λους, καὶ ἔτι εἰζόντες αἰρῶσι τὸ χεῖρον. ὡς ὅτε
ἅπαξ (*) εἰς ἐπέδραμον, εἰδὲς ἔτι πέτρος αὐτῶ
δεν ὡς ἐχθρῶ.

θ'. Ἐνταῦθα δὴ δειρὸν ὡς θέαμα· αἱ γὰρ γυ-
ναῖκες, ῥίπτεσαι τὰ παιδία, εἴτα καὶ ἑαυτὰς ἐπὶ
κατέρριπτον, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως. οὐδὲ δὴ καὶ
Αἰνίας ὁ Στυμφαλίου λοχαγός, ἰδὼν τινα θέον-
τα ὡς ῥίποντα ἑαυτὸν, σολῶν ἔχοντα καλῶς,
ἐπιλαμβάνεται ὡς αὐτὸν καλύσαν. ὁ δ' αὐτὸν ἐπι-
σπᾶται, καὶ ἀμφοτέροι ὥχοντο καὶ τῶν πετρῶν
φερόμενοι, καὶ ἀπέθανον, ἐντεῦθεν ἀνδραπο-
μῶν

(*) Ἀ. μ. εἰσέδραμον, εἰδὲς ἔτι πέτρ.

μεν ὀλίγοι πάνυ ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι καὶ
πορόβατα πολλά.

ι. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σα-
θμῆς ἑπτά, παρασάγγας πενήκοντα. ἔτοι ἦσαν
ἂν διήλθον ἀλκιμώτατοι, καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν.
εἶχον δὲ θώρακας λινῆς μέχρι τῆς ἡτῆς· ἀντὶ δὲ
τῆς περυγίων σπάρται πυκνὰ ἐτραμμένα.

ια. Εἶχον δὲ καὶ κνημίδας καὶ κράνη, καὶ παρὰ
τὴν ζώνην μαχαίριον, ὅσον ξυλήν Λακωνικὴν,
ὃ ἴσφαττον ἂν κρατεῖν δυνάμην· καὶ ἀποτέμον-
τες καὶ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἐπορεύοντο, (*) καὶ
ἦδον, καὶ ἐχόρδον, ὅποτε οἱ πολέμιοι ὄφειδαι αὐ-
τὸς ἔμελλον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκάδικον
πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχον.

ιβ. Οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολιύμασιν. ἐπεὶ
δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἑλλῆνες, εἶποντο αἱ μαχόμε-
νοι· (**) ὥχοντο δὲ ἐν τοῖς ὀχυροῖς· καὶ τὰ ἐπι-
τήδεια ἐν τούτοις αἰακεκομισμοῖσι ἦσαν· ὥστε μη-
δὲ λαμβάνειν αὐτόθεν τὰς Ἑλλήνας, ἀλλὰ
διετράφησαν τοῖς κτύψεσιν, ἃ ἐκ τῆς Ταόχων
ἔλαβον.

ιγ. Ἐκ τούτων οἱ Ἑλλῆνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν
Ἀρπασον ποταμὸν, εὖρος τεττάρων πλέθρων, ἐν-
τεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκυθινῶν σαθμῆς τέτα-
ρας, παρασάγγας εἴκοσι, διὰ πεδίων εἰς κώμας,
ἐν αἷς ἔμεναν ἡμέρας τρεῖς, καὶ ἐπεσιτίσαντο.

ιδ. Ἐν-

(*) Ἀ. καὶ ἀποτέμοντες ἂν αἱς κεφαλὰς, ἔχοντες ἐπο-
ρεύοντο· καὶ κ. τ.

(**) Ἀ. ὥχοντο δὲ ἐν κ. τ. ἐλοχῶντο.

14'. Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον σαθμὸς τέτταρας, παρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μεγάλῃ καὶ δαδαίμονα, οἰκισμένην· ἐκαλεῖτο δὲ Γυμνίας. ἐκ ταύτης τῆς χώρας ὁ ἄρχων τοῖς Ἑλλήσιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἐπάγοι αὐτούς.

16'. Ἐλθὼν δὲ αὐτὸς λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς εἰς χωρίον, ὅθεν πρὶν ἡμερῶν ὄφονται θάλατταν. εἰ δὲ μὴ, τεθναῖαι ἐπηγγέλλετο. καὶ ἡγεμόνος, ἐπεὶ δὲ ἐνέβαλεν (*) εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν, παρεκελεύετο αἶψαι καὶ φθεῖρειν τὴν χώραν. ὃ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τότε οὕτως ἔλθοι, ἐκ τῆς ἡδὲ Ἑλλωίων δυνείας.

15'. Καὶ ἀφικνεῖνται ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ. ὄνομα δ' αὖ τῷ ὄρει (**) Θήκης. ἐπειδὴ δὲ οἱ παῖδες ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ὄρει, καὶ κατέειδον τὴν θάλατταν, πολλὴ κραυγὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ἐπιδοφύλακες, ᾤθησαν καὶ ἔμπαρθεν ἄλλας ἐπιτίθεσθαι πολεμίας. εἶποντο γὰρ καὶ οἱ ὀπίθεν ἐκ (***) τῆς καιομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ἐπιδοφύλακες ἀπέκτεινάν τε τινὰς καὶ ἐζώρευσαν, ἐνέδραν ποισάμενοι· καὶ γέρεα ἔλαβον δασέων βοῶν ὠμοβόεια (****) ἀμφὶ τὰ εἴκοσι.

17'. Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείοντε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύ-

(*) Ἀ. καὶ ἡγεμόνος δὲ, ἐπεὶ ἐνέβαλεν κ. τ.

(**) Ἀ. Η' χης.

(***) Ἀ. καὶ ὀπίθεν οἱ ἐκ κ. τ.

(****) Ἀ. ὠμοβόεινα.

γύτερον, καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔδειον δρόμον (*) ἐπὶ
 πρὸς αἰεὶ βοῶντας, καὶ πολλῶν μείζων ἐγίγνετο βοῶν,
 ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μᾶλλον εἶ-
 ναι πρὸς Ξενοφῶντι. καὶ ἀναβάς ἐφ' ἵππον, καὶ Λύ-
 κιον καὶ πρὸς ἱππέας ἀναλαβὼν, παρεβόηθει· καὶ
 τάχα δὴ ἀκέσσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν, θάλατ-
 τα θάλαττα, καὶ παρεγγυώντων. εἶδα δὴ ἔδειον
 ἅπαντες, καὶ οἱ ὀπίθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια
 ἠλαύνετο, καὶ οἱ ἵπποι.

ιή. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον,
 ὦνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους, καὶ στρατηγὸς
 καὶ λοχαγὸς, δακρύοντες. καὶ ἑξαπίνης, ὅπως πα-
 ρεγγυήσωτος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους, καὶ
 ποῖσσι κολωνὸν μέγαν. ὦνταῦθα ἐνετίθεσαν πλη-
 θος δερματίνων ὠμοβοείων. καὶ βακτηρίας, καὶ τὰ
 αἰχμάλωτα γέρρα· καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς τε κατέπεμνε
 τὰ γέρρα, καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο.

ιδ'. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα ἀποπέμπουσιν οἱ
 Ἕλληες, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινῆς, ἵππον, καὶ
 φιάλῃ ἀργυρᾷ, καὶ σκόλῃ Περσικῇ, καὶ Δα-
 ρεικῆς δέκα. ἥτει δὲ μάλιστα πρὸς δακτυλίδας, καὶ
 ἔλαβε πολλὰς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμῃ δὲ
 δείξας αὐτοῖς, ἔσκηυσεν, καὶ τλὴν ὁδὸν, ἣ εἰ-
 σπορεύουσιν εἰς Μάκρωνα, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο,
 ὥχετο πρὸς νυκτὸς ἀπὸ τῶν.

ΚΕ-

(*) Αἴμα. δρόμος.

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

Ε'Ντεῦθεν ἐπορεύθησαν οἱ Ἑλλῆνες διὰ Μακρώνων σαθμὰς τρεῖς , παρασάγγας δέκα . τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν , ὃς ὠρεῖε τινύ τε τῷ Μακρώνων χάραν καὶ τινὶ τῷ Σκυθινῶν . εἶχον δ' ὑπερδέξιον χωρίον οἷον χαλεπώτατον , καὶ εἰς ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμὸν , εἰς ὃν ἐνέβαλλον ὁ ὀρίζων , δι' ἧς εἶδει διαβαίνειν , ὡς δὲ ἔτος δασὺς δένδροις παχέσι μὲν , καὶ πυκνοῖς δέ . (*)

β'. Ταῦτα , ἐπεὶ προῆλθον οἱ Ἑλλῆνες , ἔκοπτον . ἀπώδοντες ὡς τάχιστα ἐκ τῶ χωρίου ἐξελθεῖν . οἱ δὲ Μάκρωνες , ἔχοντες γέρρα , καὶ λόγχαας , καὶ τειχίνας χιτῶνας , κατ' ἀντιπέραν πῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν , καὶ ἀλλήλοις διεκελύοντο , καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπταν . ἐξικνέοντο δὲ εἰς τὸν ποταμὸν , καὶ ἐβλαπτον ἐσθία .

γ'. Ἐνθα δὴ προσέρχεται τῷ Ἑρμοφῶντι τῷ πέλτασωντις ἀνὴρ , Ἀθλιώσι φάσκων δεδελοκεῖναι . λέγων , ὅτι γινώσκου τινὶ φωνῇ τῷ ἀνδράπων . καὶ οἶμαι , ἔφη , ἐμὴν ταύτην τινὶ πατρίδα εἶναι . καὶ εἰ μή τι κωλύει , ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι .

δ'. Ἀλλ' ἐδὲν κωλύει , ἔφη , ἀλλὰ διαλέγεσθαι , καὶ μάθε φράστον αὐτῶν , τίνες εἰσὶν . οἱ δ' εἶπον ,

(*) Ἀλλ' παχέσι μὲν καὶ , πυκνοῖς δέ .

πόν, ἐρωτήσαντος, ὅτι Μάκρωνες, ἐρώτα πίνων, ἔφη, αὐτὸς, τί ἀντιπετόχασι, καὶ χηΐσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι; οἱ δ' ἀπεκρίναντο, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῷ (*) ἡμετέραν ἔρχεσθε. λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ, ὅτι γὰρ καὶ κακῶς ποιήσοντας, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βελομέθα ἀφικέσθαι.

ε'. Ἡρώτων ἐκείνοι, εἰ δοῖεν αὐτὸν τῶν πινῶν. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δύναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐνπεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικῶς λόγῳ τοῖς Ἑλλήσιν, οἱ δὲ Ἑλλήνες ἐκείνοις Ἑλληνικῶς. ταῦτα ὅν ἔφασαν πιστὰ εἶναι. Θεὸς δ' ἐπεμαρτύρησεν ἀμφότεροι.

ς'. Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ δ' αὖτε οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκοπτον, τῷ τε ὁδὸν ὠδοποιοῖεν, ὡς διαβιβάσοντες, ἐν μέσοις ἀναμειγυμένοι τοῖς Ἑλλήσιν, καὶ ἀγορὰν οἷαν ἐδιδύαντο παρεῖχον, καὶ διήγαγον τελεσὶ ἡμέραις, ἕως δ' ἐπὶ τὰ ὄρη τῶν Κόλχων κατέστησαν πρὸς Ἑλλήνας.

ζ'. Ἐνταῦθα ἡδὲ ὄρος μέγα, προσβατὸν δέ. καὶ ἐπὶ τῷ οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἑλλήνες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς ἔπος ἄγοντες πρὸς τὸ ὄρος. ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς συλλεγεῖσι βελοῦσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιῶνται.

η'. Ἐλεξεν ἄν Ξενοφῶν, ὅτι δοκεῖ, παύσαντας τὴν φάλαγγα, λόχως ὀρθίως ποιῆσαι. ἡ μὲν

(*) Ἀ.ν. ἡμετέραν χώραν ἔρχ.

μεν ὃν φάλαγξ διασπαθήσεται δίδυς . τῇ μὲν
ὃν αὐτοδον , τῇ δὲ εὐδοον διρήσομεν τὸ ὄρος . καὶ
δίδυς τῆτο ἀδυμῖαν ποιήσει , ὅτι τεταγμένοι εἰς
φάλαγγα , ταύτῳ διασπασμένοι ὄρωσιν .

Γ'. Ἐπειτα δὲ , ὡς μὲν ἐπὶ πολλὰς τεταγμέ-
νοι προσάγωμεν περιττόσασιν ἡμῶν οἱ πολέ-
μοι , καὶ τοῖς περιτοῖς χήσονται ὅ , τι αὖ βέ-
λωνται . ἐὰν δ' ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν ,
ἐδὲν αὖ εἴη θαυμαστόν , εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φά-
λαγξ ὑπὸ ἀνδράων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνδράπων
συμπιπτόντων . εἰ δέ πη τῆτο ἔσαι , τῇ ὅλῃ φά-
λαγγι κακὸν ἔσαι .

Ι. Ἀλλὰ μοι δοκεῖ , ὁρθίως τὰς λόχας ποιη-
σαμένους , πᾶσιν χωρίον καταχεῖν διαλιπόντας
τὰς λόχας , ὅσον ἔξω τὰς ἐχάτας λόχας γονέ-
σαι τῇ πολεμίων κράτων . καὶ ἔτις ἐσόμεθα
πῶς τε τῇ πολεμίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἐχάτοι
λόχοι , καὶ ὁρθίως ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν παρῶ-
ν (*) προσίσσιν . ἢ τε αὖ εὐδοον ἢ , ταύτῃ ἕκα-
στος ἄξει ὁ λόχος .

ΙΑ. Καὶ εἰς τε τὸ διαλεῖπον εἰ ῥάδιόν ἐστι (**)
τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν , ἐνδοον καὶ ἐνδοον λό-
χων ὄντων , διακόψαι τε εἰ ῥάδιον ἔσαι λόχον ὁρ-
θιον προσιόντα . ἐάντε τίς πιέζηται τῇ λόχων ,
ὁ πλησίον βοηθήσει . ὡς τε πη εἰς διωκτῇ τῇ
λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβλεῖναι , ἐδεῖς μικτέ με-
τη τῇ πολεμίων . ἢ

ΙΒ'. Γαῦ-

(*) Ἀ. πρῶτοι .

(**) Ἀ. ἔσαι .

ιβ'. Ταῦτα ἔδοξε · καὶ ἐποίησαν ὀρθίως τὰς λό-
χας . Ξενοφῶν δὲ ἀπὼν ἐπὶ τὸ δῶνυμον ἀπὸ τῆς
δεξιᾶς , εἶπε τοῖς στρατιώταις . “ Ἄνδρες , ἔτοι εἴ-
σιν , ἕς ὁράτε , μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν , τῷ μὴ
ἦδη εἶναι , οὗτα πάσαι σπείδομεν . τάτεις , λῦ-
πως δυνάμεθα , καὶ ὥμους δὲ καταφαγεῖν . ”

ιγ'. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χάραις ἕκαστοι ἐγένοντο ,
καὶ τὰς λόχας ὀρθίως ἐποίησαντο , ἐγένοντο μὲν
λόχοι τῷ ὀπλιτῶν ἀμφὶ τὰς ὀχδοήκοντα , ὁ δὲ
λόχος ἕκαστος χεδὸν εἰς τὰς ἑκατὸν . τὰς δὲ πελ-
τας αἰ καὶ τὰς τοξότας τειχῇ ἐποίησαντο , τὰς μὲν
τῷ δυνάμει ἕξω , τὰς δὲ , τῷ δεξιᾷ , τὰς δὲ καὶ
μέσον , χεδὸν ἑξακοσίαις ἑκάστος .

ιδ'. Ἐκ τῆς παρηγγύηςαν οἱ στρατηγοὶ εὐχε-
σθαι . ὁξάμενοι δὲ , καὶ παιανίσαντες , ἐπορεύον-
το . καὶ Χειρίσοφος μὲν , καὶ Ξενοφῶν , καὶ οἱ
συνὸ αὐτοῖς πελτασαὶ , ἕξω γενόμενοι τῆς τῷ πο-
λεμίων φάλαγγος , ἐπορεύοντο . οἱ δὲ πολέμιοι ,
ὡς εἶδον αὐτοὺς , ἀντιπορεύονται . καὶ οἱ μὲν (*)
ἐπὶ τὸ δεξιὸν , οἱ δὲ ἐπὶ τὸ δῶνυμον διεσπάρθη-
σαν , (**) καὶ πολὺ τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος ἐν τῇ
μέσῳ κενὸν ἐποίησαν .

ιε'. Ἰδόντες δὲ αὐτοὺς διχάζοντες οἱ καὶ τὸ
Ἀρχαδικὸν πελτασαὶ , ὧν ἦρχεν Αἰχίνης ὁ Α'-
καρναῖ , νομίσαντες φύγειν , ἀνὰ κράτος (***)
ἔειπον · καὶ ἔτοι παρῶται ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνεισι .

συ-

(*) Α' μ. αὐτὰς ἀντιθέοντες , οἱ μὲν κ. τ.

(**) Α' μ. αὐτὰς διεσπάρθησαν .

(***) Α' μ. ἀνακραζόντες .

συνφεύπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὄπλι-
τὸν, ὃν ἦρχε Κλεάωρ ὁ Ὀρχομενίος. οἱ δὲ
πολέμιοι, ἐπεὶ ἤρξαντο θεῖν, ἐκέτι ἔστησαν, ἀλ-
λὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο.

15'. Οἱ δὲ Ἑλλῆες ἀναβαίντες, ἐστρατοπεδεύ-
σαντο ἐν πολλαῖς κώμαις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια δὲ
πολλὰ ἐχέουσιν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐδόν ὡς,
ὅ, τι καὶ ἐθαύμασαν. τὰ δὲ σμικρὰ πολλὰ ὡς
αὐτόθι, καὶ τῶν κηλίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιω-
τῶν, πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο, καὶ ἡμεν, καὶ
κάτω διεχώρει αὐτοῖς, καὶ ὁρθὸς ἐδείξ ἐδωάτο
ἵσταται. ἀλλ' οἱ μὲν ἐλίγον ἐδιδόκοτες, σφό-
δρα μεθύουσιν ἐώκισαν. οἱ δὲ πολλοὶ μαινομέ-
νοις. οἱ δὲ, καὶ ἀποθνήσκουσιν. ἔκειντο δὲ ἔτι
πολλοί, ὥσπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλὴ
ὡς ἡ ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε μὲν ἐδείξ,
ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν περὶ ὥραν ἐφρόνεν. (*) τεί-
τη δὲ καὶ τετάρτη ἀνίσταντο, ὥσπερ ἐν φαρμα-
κοποσίᾳ.

16'. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν δύο σαθμῆς, ἐπὶ
παρασάγγας, καὶ διήδον ἐπὶ θάλατταν, εἰς
Τραπεζέντα, πόλιν Ἑλλωίδα οἰκισμένην, ἐν
Εὐξείνῳ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίᾳ, ἐν τῇ Κόλ-
χων χώρα. ἐνταῦθα ἔμεναν ἡμέρας ἀμφὶ πέντε
τελείοντες, ἐν ταῖς τῶν Κόλχων χώραις. καὶ
ἐντεῦθεν μὲν ἐληίζοντο τὴν Κολχίδα, ἀγορὰν
δὲ παρέιχον ἐν τῇ στρατοπέδῳ Τραπεζέντιοι, καὶ
ἀδελξαντό τε πρὸς Ἑλλώας, καὶ ξενία ἐδοσαν,
βῆς,

(*) Ἀλλ' ἀνεφρόνεν.

βῆς, καὶ ἄλφιτα, καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῇ πεδίῳ μάλιστα οἰκόντων· καὶ ξυρία καὶ παρ' ἐκείνων ἤλθον πλέονα, βόες.

ιή. Μετὰ δὲ τῷτο τῷ θυσίᾳ, ὡς εὗξαντο, παρεσκιάζοντο. ἤλθον δὲ αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποδῦσαι τῷ Διὶ τῷ Σαῳι, καὶ τῷ Ἡρακλεῖ, ἡγεμόσυνα· καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ Θεοῖς νύξαντο (*). ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῇ ὄρει, ἔνθα περ ἐσκήλυν. εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτῳ (ὃς ἔφολγε παῖς ὢν οἰκόντων, παῖδα ἄκων κατακτανῶν, ξυήλη πατάξας) δρόμου τε ἐπιμεληθῆναι, καὶ τῷ ἀγῶνος ποροσαῖσαι.

ιθ'. Εἰπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδωκαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπως τὸν δρόμον πεποιηκώς εἴη. ὁ δὲ, δείξας ὅπως παρέσηκότες ἐτύγχανον, ἔτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν, ὅπως αὐτὸς βέλνεται. πῶς ἔν, ἔφασαν, διωθήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ ἔτω; ὁ δὲ εἶπεν, μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών.

κ'. Ἡγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν σάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, (**) δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἐξήκοντα ἔδειον· πάλιν δὲ, καὶ πυγμῷ, καὶ παγκράτιον, καλὴ θία ἐγένετο (***).

πολ-

(*) Αἱ Θεοὶ, αἱ νύξαντο.

(**) Δολιχόν.

(***) Αἱ παγκράτιον ἑτέροι· καὶ καλὴ θία ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κ. τ.

ΚΥΡΟΤ Α'ΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ. 169

πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καὶ ἅτε θεωμένων τῶν
ἐταίρων, πολλὴ φιλονεικία ἐγίγνετο.

καί. Εἴθεον δὲ καὶ ἵπποι, καὶ ἔδει αὐτὰς καὶ
τὰ ὠρανῆς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ, ἀνασρέ-
ψαντας πάλιν αὖω, πρὸς τὰν βωμὸν ἦκεν. καὶ
κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδῶντο. αὖω δὲ πρὸς
τὸ ἰχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπ-
ποι. οὐδ' αὖ πολλὴ κραυγὴ, καὶ γέλας, καὶ παρα-
κέλδους ἐγίγνετο αὐτῶν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΣΑ μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μὲν
Κύρου ἑπαραΐξαν οἱ Ἑλλήνες, καὶ ὅσα
ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν
τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς ἐπὶ
Τραπεζῶντα πόλιν Ἑλληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ὡς
ἀπέδυσαν, ἃ εὗξαντο σωτήρια θύειν, εὗδα πρῶ-
τον εἰς φιλίαν γλῶσσοι ἤκοιτο, ἐν τῷ πορόθεν λό-
γῳ δεδήλωται.

β'. Ἐκ δὲ τῆς συνελθόντες, ἐβελδύοντο πα-
ρὰ τῆς λοιπῆς πορείας. ἀνέστη δὲ πρῶτος Ἀντιλέων
Θάσιος, καὶ ἔλεξεν ὥδε. “ Ἐγὼ μὲν πόινυμι,
ἴφθι, ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη συσπιδασόμενος,
καὶ βαδίζων, καὶ τρέχων, καὶ τὰ ὅπλα φέ-
ρων, καὶ ἐν τάξει ἰών, καὶ φυλακὰς φυλάττων,
καὶ μαχόμενος ἐπιθυμῶ δὲ ἤδη, παυσάμε-
νος τῶν ἡμῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχομεν,
πλεῖν τὸ λοιπὸν, καὶ ἐκταθεῖς ὥσπερ (*) Ὀδυσ-
σεύς,

(*) Ὀδυσ. ν'.

σὺς , καθόδωδον ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα . »

γ'. Ταῦτα ἀκέσαντες οἱ στρατιῶται , ἀνδορύβησαν , ὡς εὖ λέγοι . καὶ ἄλλος ταυτὰ ἔλεγε , καὶ πάντες οἱ παρόντες . ἔπειτα Χειρίσοφος ἀνέστη , καὶ εἶπεν ὧδε . “ φίλος μοι ἐστὶν , ὦ ἄνδρες , Ἀναξίβιος , ναυαρχῶν δὲ τυγχάνει . ὡς ἐν πέμψητέ με , οἶμαι ἂν ἔλθῃν καὶ τελήρεις ἔχων , καὶ πλοῖα τὰ ὑμᾶς ἄξοντα . ὑμεῖς δ' , ἐπεὶ περ πλεῖν βέλεθε , περιμένετε ἕς τ' ἂν ἐγὼ ἔλθω . ἥξω δὲ ταχέως . » ἀκέσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται , ἦδη σάντε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα .

δ'. Μετὰ τῆτον Ξενοφῶν ἀνέστη , καὶ ἔλεξεν ὧδε . “ Χειρίσοφος μὲν ἦδη ἐπὶ πλοῖα σέλλεται , ἡμεῖς δὲ ἀναιμεῖμεν . ὅσα ἔν μοι δοκεῖ καρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ , ταῦτα ἐρῶ . πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐν τῇς πολεμίας . ὅτε γὰρ ἀγορὰ ἐστὶν ἰκανή , ὅτε ὅτε ὠνησόμεθα πάρεσιν , εἰ μὴ ὀλίγοις , ἥτε χάρα πολεμία . κίνδυνος ἐν πολλὰς ἀπώλλυσθαι , ὡς ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύονται ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια . ἀλλὰ μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια , ἀλλῶς δὲ μὴ πλανᾶσθαι , ὡς σώζησθε , ἡμεῖς δὲ τῶν ἐπιμελεῖσθαι . » ἔδοξε ταῦτα .

ε'. “ Ἐτι πίνω ἀκέσατε καὶ τάδε . ἐπὶ λείαν ᾧ ὑμῶν ἐκπορεύονται τινες . οἶμαι οὐδὲ βέλτιον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ὀξείναι , φράζειν δὲ καὶ ὅποι , ἵνα καὶ τὸ πλῆθος ἴδωμεν τῷ ὀξείοντων καὶ τῷ μενόντων , καὶ συμπαρασκηδάζωμεν εἰὰ τι δέη . καὶ βοηθῆσαί τιςιν αὐτῶν καρὸς ἢ , ἴδωμεν ὅποι δείσει βοηθεῖν . καὶ αὐτοῖς τῷ ἀπειροτέρων

τέρων ἐγχειρῇ τι ποιῆν , συμβεβλόωμεν , πειράμενοι εἰδέναι τὴν δυνάμιν , ἐφ' ἧς αὐτοὶ ἴωσιν . „ ἔδοξε καὶ ταῦτα .

5. “ Ἐννοεῖτε δὴ καὶ τόδ' , ἔφη . χολὴ τοῖς πολεμίοις ληΐζεσθαι , καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβεβλόωσιν . ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων , ὑπερκάθονται δ' ἡμῶν . φύλακας δὴ μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι . εἰάν τις καὶ μέρος μεριστάς τις φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν , ἥττον δυνάμει αὐτῶν ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμοι . ἔτι πίνωσι τάδε ὁρᾶτε · εἰ μὲν ἡπιστάμεθα σαφῶς , ὅτι ἤξει πλοῖα Χειρσοφός ἄγων ἱκανὰ , ἔδεν αὐτῷ εἶδει , ὧν μέλλω λέγειν · νῦν δ' , ἐπεὶ πᾶσι ἄδηλον , δοκεῖ μοι πειράσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν . ὧ μὲν γὰρ ἔλθῃ ὑπαρχόντων ἐνθάδε , ἐν ἀρθρόνω τέροις πλοῖσιν ἡμεῖς . εἰάν τις μὴ ἄγῃ , τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα . ἐγὼ δὲ ὁρῶ πλοῖα πολλὰ καὶ παραπλέοντα . εἰ γὰρ αἰτισάμενοι παρὰ Τραπεζιτίων μακρὰ πλοῖα , κατὰγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτὰ , τὰ πηδάλια παραλυόμενοι , ἕως αὐτῶν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γυῖνται , ἴσως αὐτοὶ ἐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς , οἷας δεόμεθα . „ ἔδοξε καὶ ταῦτα .

6. “ Ἐννοήσατε δ' , ἔφη , εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινῆς ἕως αὐτῶν καταγάγωμεν , ὅσον αὐτῶν χρόνον ἡμῶν ἔνθα μένωσι , καὶ ναῦλον συνδέσθαι , ὅπως ὠφελῶντες καὶ ὠφελῶνται . „ ἔδοξε καὶ ταῦτα . “ δοκεῖ πίνωσι μοι , ἔφη , ὧν ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται , ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα , τὰς ὁδὰς αἷς δυσπόρεας ἀκρόμεναι εἶναι , ταῖς παρὰ θάλατταν οἰκιστάς τις πόλεις ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν . πείσονται

ται ᾧ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ διὰ τὸ βέλεισθαι
ἡμᾶς (*) ἀπαλλαγῶναι. „

ή. Εὐταῦθα δὴ ἀνέκραγον, ὡς εἰ δέοι ὁδο-
ποιεῖν. ὁ δὲ, ὡς ἔγνω τῷ ἀφροσύνῳ αὐτῶν,
ἐπεψήφισε μὲν εἶδέν, τὰς δὲ πόλεις ἐκέσας ἐπει-
σε ποιεῖν τὰς ὁδούς, λέγων, ὅτι θάττον ἀπαλ-
λάσσονται, ὡς εὐποροὶ γένωνται αἱ ὁδοί.

θ. Ἐλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ Τρα-
πεζαντίων, ἣ ἐπέστησαν Δέξιππον Λακωνικὸν πε-
ρίοικον. ἔτος ἀμελήσας τῷ συλλαβεῖν πλοῖα,
ἀποδράς ᾧχετο ἔξω τῷ Πόντῃ, ἔχων τῷ ναῦν.
ἔτος μὲν ἐν δίκαια ἐπαθεν ὕπερον. ἐν Θράκῃ ᾧ
παρὰ Σόλῃ πολυπραγμονῶντι ἀπέθανεν ὑπὸ
Νικάνδρῃ τῷ Λακωνικῷ.

ε. Ἐλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἣ ἐπέσάθη
Πολυκράτης Αἰθιωαῖος. ὃς ὁπόσα λαμβάνοι
πλοῖα, κατήγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν
ἀγώγιμα, ἃ ἐπῆγον, ὀξαιρέμενοι, φύλακας κα-
θίσασαν, ὅπως σῶα εἴη· τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρή-
σαντο εἰς παραγωγὴν.

ι. α. Εὐ ᾧ δὲ ταῦτα ὡς, ἐπὶ λείαν ὀξήσας
οἱ Ἕλληες, καὶ οἱ μὲν ἐνετύγχανον, οἱ δὲ καὶ
εἰ. Κλεαίνετος δ' ὀξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ, καὶ τὸν
ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν, αὐτὸς τε ἀ-
πέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ σὺν αὐτῷ.

(*) Αἱ. ἡμῶν κ. σ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Επεὶ δὲ τὰ ἐπιπύδεια ἐκέτι ὡς λαμβάνειν , ὥστε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον , ἐκ τῆς λαβῆς ὁ Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζεντιῶν , ὁξάγει εἰς Δεΐλας τὸ ἥμισυ τῆς στρατομάτος , τὸ δὲ ἥμισυ φυλάττειν κατέλιπε τὸ στρατόπεδον . οἱ γὰρ Κόλχοι , ἅτε ἐκπεπτωκότες ἐκ τῶν οἰκιῶν , πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι , καὶ ὑπερεκάθλωτο ἐπὶ τῶν ἄκρων .

β'. Οἱ δὲ Τραπεζέντιοι , ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιπύδεια ῥάδιον ὡς λαβεῖν , ἐκ ἧγον · φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν . εἰς τὰς Δεΐλας δὲ προθύμως ἦγον , ὑφ' ὧν κακῶς ἔπαχον , εἰς χωρία τε ὀρευνὰ καὶ δύσβατα , καὶ ἀνδράπας πολεμικωτάτας τῶν ἐν τῷ Πόντῳ .

γ'. Επεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ χάρᾳ οἱ Ἕλληες , ὅποια τῶν χωρίων τοῖς Δεΐλαις ἀλώσιμα ἐδόκει εἶναι , ἐμπιπράντες ἀπήεσαν · ἐδὲν (*) δὲ ὡς λαβεῖν εἰ μὴ ὥς καὶ βῆς , ἢ ἄλλο τι κτλῶος τὸ πῦρ διαπεφυγός . ἐν δ' ὡς χωρίον , ὃ Μιτροπάλης αὐτῶν ἐκαλεῖτο · εἰς τὸτο πάντες συνεῤῥύηκσαν · περὶ δὲ τὸτο ὡς χαράδρα ἰχυρῶς βαθεῖα , καὶ πόροδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον .

δ'. Οἱ δὲ πελτασαὶ προτρέχοντες σάδια πέντε ἢ ἕξ τῶν ὀπλιτῶν , διαβάντες τὴν χαράδραν , ἐρῶντες πόροδοι πολλὰ , καὶ ἄλλα χεῖματα , προ-
σέ-

(*) Ἀ. κ. καὶ ἐδὲν ὡς κ. σ.

σέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ, οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ὀξωρμημένοι· ὥστε ἐγένοντο οἱ διαβαίντες πλείους, ἢ εἰς διχιλίους ἀνθρώπους.

εἰ. Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι ἐν ἰδυάντῳ λαβεῖν τὸ χωρίον, (καὶ γὰρ τάφος ἦν περὶ αὐτὸ δρεῖα ἀναβεβλημένη, καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς, καὶ τύρσεις πολλαὶ ξύλιναι πεποιημέναι) ἀπιέναι ἤδη ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς.

ς. Ὡς δ' ἐν ἰδυάντῳ ἀπελθεῖν, (ὡς γὰρ ἐφ' ἐνὸς ἢ κατὰ βας ἐκ τῶ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν) πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα, ὃς ἡγήετο τοῖς ὀπλίταις. ὁ δ' ἐλθὼν, λέγει, ὅτι ἐστὶ χωρίον χρημάτων πολλῶν μεσόν· τῷτο ἔτε λαβεῖν διυάμεθα· ἰχυρὸν γάρ ἐστιν· ἔτε ἀπελθεῖν ῥάδιον· μάχονται γὰρ ἐπέξεληλυθότες, καὶ ἡ ἀφοδος χατεπή.

ζ. Ἀέσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν, προσαναγαγὼν πρὸς τὴν χαράδραν, τὰς μὲν ὀπλίτας ἐκέλευε θέσθαι τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν τοῖς λοχαγοῖς, ἐσκοπεῖτο πότερον εἴη κρεῖττον ἀπάγειν καὶ τὰς διαβεβηκότας, ἢ καὶ τὰς ὀπλίτας διαβιβάσειν, ὥς ἀλόντος αὐτῶ χωρίου.

η. Ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπάγειν ἐκ εἶναι ἀνδρῶν πολλῶν νεκρῶν, ἐλεῖν δ' αὐτῶν ᾤοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ τὸ χωρίον· καὶ ὁ Ξενοφῶν συνεχώρησε, τοῖς ἱεροῖς πισύσας. οἱ γὰρ μάλιστα ἀποδεδειγμένοι ἦσαν, ὅτι μάχῃ μὲν εἴη, τὸ δὲ τέλος καλὸν τῆς ὁδοῦ.

θ. Καὶ τὰς μὲν λοχαγὰς πέμπει διαβιβάσοντας

τας τὰς ὀπλίτας, αὐτὸς δ' ἔμενον ἀναχωρίσας ἀπαντας τὰς πελταςάς, καὶ ἑδρία εἶα ἀκροβολίζεσθαι. ἐπεὶ δ' ἦκον οἱ ὀπλίται, ἐκέλευσε τὸν λόχον ἕκασον ποιῆσαι τῷ λοχαγῶν, ὡς αὖ κράτιστα οἴηται ἀγωνιεῖσθαι. ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ πλησίον ἀλλήλων, οἱ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περὶ ἀνδραγαθίας ἀντεποιῶντο.

ι. Καὶ οἱ μὲν λοχαγοὶ ταῦτα ἐποίουν· ὁ δὲ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελλε διηκυλισμένους ἵσται, ὡς, ὁπότεν σημῶν, ἀκοντίζειν δεῖσιν· καὶ τὰς τοξότας ἐπιβεβλήσθαι ἐπὶ ταῖς θώραξ, ὡς, ὁπότεν σημῶν, τοξόειν δεῖσιν· καὶ τὰς γυμνήτας λίδων ἔχειν μεσὰς τὰς διφθέρας. καὶ τὰς ἐπιπιδείκας ἐπεμψε τέτων ἐπιμεληθῶναι.

ια. Ἐπεὶ δὲ πάντα παρεσκεύαστο, καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ ὑπολοχαγοὶ καὶ οἱ ἄξιόντες τέτων μὴ χείρας εἶναι, πάντες παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλους μετ' συνωρῶν· δειδῆς γὰρ ὧς ἢ παραταξίς διὰ τὸ χεῖριον, ἐπεὶ δ' ἐπαιανίσαν, καὶ ἡ σάλπιγξ ἐφθέγγετο, καὶ ἅμα γε τῷ ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν, καὶ ἔειπον δρόμῳ οἱ ὀπλίται· καὶ τὰ βέλη ὅμῃ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξόματα, σφενδόνηναι, πλείοι ἐν τῷ χειρῶν λίδοι. ἦσαν δὲ οἱ καὶ πῦρ προσέφερον.

ιβ. Ὑπὸ δὲ πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ πολέμιοι τά τε σφυράματα, καὶ τὰς τύρσεις· ὥστε Ἀγασίας Στυμφάλιος καὶ Φιλόξενος Πελλωδής, καταθέμενοι τὰ ὅπλα, ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλλον εἶλε, καὶ ἄλλος ἀναβεβή-

βήκει, καὶ ἡλώκει τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ εἰσδραμόντες ἤρπαζον ὃ, τι ἕκαστος ἐδύατο. ὁ δὲ Ξενοφῶν σὰς καὶ πὰς πύλας, ὁπόσας ἐδύατο, κατεκάλυψε τῷ ὀπλιτῶν ἕξω. πολέμιοι δὲ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ' ἄκροις τισὶν ἰχυροῖς.

ιγ'. Οὐ πολλὰ δὲ χρόνα μετὰ τὸ γενομένον, κραυγὴ ἐγίγνετο εὐδον, καὶ ἐφύγον, οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον, τάχα δέ τις καὶ τετραμμένος· καὶ πολὺς ἔτι ὠθισμὸς ἀμφὶ τὰ θυρετρα. καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες, ἔλεγον, ὅτι ἄκρατις ἐστὶν εὐδον, καὶ οἱ πολέμιοι πολλοὶ, οἱ παῖσιν ἐκδεδραμνηκότες πρὸς εὐδον αὐθρόπως.

ιδ'. Ἐνταῦθα ἀνείπειν ἐκέλευσε Τολμίδῳ τὸν κήρυκα, ἰσταὶ εἶσω τὸν βελόμενον τι λαμβάνειν. καὶ ἐφέροντο εἶσω πολλοὶ, καὶ νικῶσι τὰς ἐκπίπτοντας οἱ εἶσω ὠθέμενοι, καὶ κατακλείουσι τὰς πολεμίας πάλιν εἰς τὴν ἄκραν. καὶ τὰ μὲν ἕξω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάδῃ καὶ ἔξεκομίσαντο οἱ Ἕλληες· οἱ δ' ὀπλῖται ἔδοντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὸ σάύρωμα, οἱ δὲ καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρεσαν.

ιε'. Οἱ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν, εἰ οἷόν τ' εἴη τὴν ἄκραν λαβεῖν. ἔτι δὲ ἔτι σωπεία ἀσφαλής· ἄλλως δὲ παγχνάλεπον ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν. σκοπεμνίας δ' αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀλλάττον εἶναι τὸ χωρίον. ἐνταῦθα παρυσκιάζαντο τὴν ἄφοδον, καὶ τὰς μὲν σαυρὰς ἕκαστοι πρὸς καθ' ἑαυτὰς διήκον, καὶ τὰς ἀρχαίας

(*) ἐφ' ἀρπαγὰς ἐξέπεμπον, καὶ τῷ ὀπλιτῶν τὸ πλῆθος· κατέλιπον δὲ οἱ λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐπίσδεν.

15. Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθειον ἐνδοθεν πολλοὶ, γέρρα καὶ λόχας ἔχοντες, καὶ κνημίδας, καὶ κράνη Παφλαγονικά· καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέβαινον τὰς ἐνδοθεν καὶ ἐνδοθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερέσης ὁδῷ· ὥς τ' εἰς διώκειν ἀσφαλὲς ἦν αὐτὰς καὶ τὰς πύλας τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερέσας· καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπερρίπτεν ἀνωθεν, ὥς τε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπικεῖναι· καὶ ἡ νύξ φοβερά ἦν ἐπιπύσαι.

16. Μαχομένων δ' αὐτῶν καὶ ἀποραμένων, Θεῶν τις αὐτοῖς μηχανῶν σωτηρίας δίδωσιν. Ἰξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰκία τῇ ἐν δεξιᾷ, ὅπερ δὴ ἀνάφαντος· ὥς δ' αὐτὴ συνέπιπτεν, ἐφυγον οἱ ἀπὸ τῇ ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν· ὥς δ' ἔμαθεν ὁ Ἑρμοφῶν τὸτο παρὰ τῆς τύχης, ἀνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερᾷ οἰκίας· αἱ δὲ, ξύλιναι ἦσαν· ὥς τε καὶ ταχὺ ἐκαίοντο· ἐφύγον ἐν καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τῇ οἰκιῶν.

17. Οἱ δὲ καὶ σόμα δὴ ἔτι μόνοι ἐλύπεν, καὶ δῆλοι ἦσαν ὅτι ἐπικείσονται ἐπὶ τῇ ὁδοῦ τε καὶ καταβάσει. ἐνταῦθα παραγγέλλει φορεῖν ξύλα, ὅσοι ἐτύγχανον ἔχειν ὄντες τῷ βελῶν, εἰς τὸ μέσον ἑαυτῶν καὶ τῷ πολεμίων· ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἦδη ἦν, ἐνήψαν, ἐνήπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ τὸ

χα-

(*) Ἀ. πὰς φορτία ἄγοντας, Ἀ. ἔ. πὰς ἀχρεῖς καὶ φορτία ἔχοντας ἐξεπέμποντο κ. τ.

χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν.

ιθ'. Οὕτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τῶ χωρίου, πῦρ ἐν μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις, καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ τύρσεις, καὶ τὰ σαυρώματα, καὶ τὰλλα πάντα πλὴν τῆς ἀκρας.

Κ Ε Φ Α' Λ. Γ'.

ΤΗ, δ' ὑπεραίρα ἀπήεσαν οἱ Ε'λλῆνες, ἔχοντες τὰ ὀππύδεια. ἐπεὶ δὲ τινὲς κατάβασιν ἐφοβῶντο εἰς τὴν Τραπεζῆντα, (φωνῆς γὰρ ὡς καὶ ἐσὴν) ψάδονέδραν ἐποίησαντο. καὶ αὐτὸς Μυσὸς τὸ ἄρτος, καὶ τὸ νομα τὸ ἔχων, τῶν Κρητῶν λαβὼν (*) τέτταρας ἢ πέντε, ἔμεινεν ἐν λασίῳ χωρίῳ, καὶ προσεποιεῖτο τὴς πολεμίους πειράσθαι λανθάνειν. αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ διεφαίνοντο, χαλκαῖ ἔσαι. οἱ μὲν ἂν πολέμιοι, ταῦτα διορῶντες, ἐφοβῶντο ὡς ἐνέδραν ἔσαν· ἡ δὲ στρατιὰ ἐν τῷ περὶ κατέβαινον.

β'. Ε'πεὶ δὲ ἐδόκει ἱκανὸν ἦδη ὑπεληλυθέναι τῶ Μυσῶ, ἐσήμηνε φάγειν ἀπὸ κράτος. καὶ ὅς ἐξαναστὰς φάγει, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρητῆς (ἀλίσκονται γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ) ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ὁδοῦ, εἰς ὕλῳ καὶ παρὰ νάπας κυλινδόμενοι ἐσώθησαν· ὁ Μυσὸς δὲ καὶ τινὲς ὁδὸν φάγων, ἐβόα βοηθεῖν· καὶ ἐβοήθησαν αὐ-

(*) Α'λ. δικά, ἱμενον.

αὐτῶν, καὶ ἀνέλαβον πετραμένον. καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πό-
δα ἀνέχοντο βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες, καὶ
αὐτίτοξέδοντες τινες τῶν Κρητῶν. ἕως ἀφικνῆνται
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, πάντες σῶοι ὄντες.

γ'. Εὔπει δὲ ἔτε ὁ Χειρίσοφος ἦκεν, ἔτε πλοῖα
ἔκαστὰ δύο, ἔτε ἐπιπλοῖα δύο λαμβάνειν ἔτι, ἐδό-
κει ἀπιπτόν εἶναι. καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα πᾶς τε ἄ-
δοντων ἐνεβίβασαν, καὶ πᾶς ὑπὲρ τετραράκοντα
ἔτη, καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ τῶν σκελῶν ὅσα
μὴ ἀνάγκη δύο ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον
πᾶς περιουσίας τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες,
τῶν ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύον-
το· ἡ δὲ ὁδὸς ὁδοποιεμένη δύο.

δ'. Καὶ ἀφικνῆνται πορεύμενοι εἰς Κερασῶντα
τρεῖς, πόλιν Ἐκλυίδα, ἐπὶ τῇ θαλάσῃ,
Σιναπείων ἀποικον, ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. ἐν-
ταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ὅξεντες ἐν τοῖς
ὄπλοις γίνεται καὶ αἰεθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακί-
χιλιοι καὶ ἑξακόσιοι. ἔτοι ἐσώθησαν ἐν τῇ ἀμ-
φὶ πᾶς μυρίας. οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε πο-
λεμίων, καὶ χιόρος, καὶ εἴ τις νόσος.

ε'. Ἐνταῦθα διαλαμβάνουσι τὸ (*) διὰ τῶν αἰγ-
μαλώπων γενόμενον ἀργύριον· καὶ τὴν δικά-
την, δύο τῶν Ἀπόλλωνι ὀξείλων, καὶ τῇ Εὐφροῖᾳ
Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοί, τὸ μέρος ἑκα-
στὸς φυλάττειν τοῖς Θείοις. αὐτὸ δὲ Χειρίσοφος
Νέων ὁ Ἀσινάιος ἔλαβε.

ς'. Ξενοφῶν ἐν τῷ μὲν τῷ Ἀπόλλωνος ἀνάθη-
μα

(*) Ἀ. π. τὸ ἀπὸ τῶν αἰγμ.

μα ποιησάμενος, ἀνατίθουσιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῷ Α' θύναίων θησαυρὸν, καὶ ἐπέγραψε τότε αὐτῷ ὄνομα, καὶ τῷ Προξένῳ, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ἕσιος γὰρ ἔω αὐτῷ.

ζ'. Τὸ δὲ τῆς Α' ρτέμιδος τῆς Ε' φισίας, ὅτε ἀπῆει σὺν Α' γησιλάῳ ἐκ τῆς Α' σίας τὴν εἰς Βοιωτὸς ὁδὸν, κατέλιπε παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Α' ρτέμιδος νεώκῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνώδων ἐδόκει εἶναι μὲν Α' γησιλάῳ ἐν Κορωνείᾳ. καὶ ἐπέσειλεν, ἢ μὲν αὐτὸς σάθῃ, ἑαυτῷ ἀποδῆναι· εἰ δέ τι πάθοι, ἀναθεῖναι, ποιησάμενον τῇ Α' ρτέμιδι, ὃ, τι οἷοιτο χερσεῖσθαι τῇ Θεῷ.

η'. Ε' πεί δ' ἔφυγε Ἑκνοφῶν, καποικῆντος ἤδη αὐτῷ ἐν Σκιλῆντι, ὑπὸ τῷ Λακεδαιμονίων οἰκισθέντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν, θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ἑκνοφῶν δὲ λαβὼν, χωρεῖον ἀνέιται τῇ Θεῷ, ἔπεσ ἀνέειλεν ὁ Θεός.

θ'. Ε' τυχε δὲ διαρρέων διὰ τῶν χωρίων ποταμὸς Σειλλίωξ. καὶ ἐν Ε' φέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ε' φισίας Α' ρτέμιδος νεῶν Σειλλίωξ ποταμὸς παράρρει, καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις εἰσὶ, καὶ κόγραι. ἐν δὲ τῷ (*) Σκιλῆντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ὅποσα εἰσὶν ἀγροδόμενα θηρία.

ι'. Ε'ποίησε δὲ καὶ ναὸν, καὶ βωμὸν, ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀργυρίων· καὶ πολλοὺς αἰεὶ δεκατόων τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶ ἀράϊα, θυσίαν ἐποίει τῇ Θεῷ. καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ ἀρόχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες με-

τεῖ-

(*) Α' μ. ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλῆντι κ. τ.

ταῖς τῆς ἐορτῆς. παρέχει δὲ ἡ Θεὸς τοῖς σκηνῶ-
σιν ἄλφιτα, ἄρτας, οἶνον, ἀργύρια, ξαγήματα,
καὶ τῶν θυομενίων ὑπὸ τῆς ἱεράς νομῆς λάχος, καὶ
τῶν θυρολομενίων δέ.

ι.α. Καὶ οὗτοι θήραν ἐποιῶντο εἰς τὴν ἐορτὴν οἱ
τε Ξενοφώντος παῖδες, καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν.
οἱ δὲ βελόμηνοι καὶ ἄνδρες συωθήρων, καὶ ἡλίσκε-
το τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν τὰ ἱερὰ χωρεῖν, τὰ δὲ ἐκ τῆς
Φολῆς, σύες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

ι.β. Ἔστι δὲ ὁ τόπος, ὃν ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς
Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς ἑκοσι στάδιοι ὑπὸ τῶν
ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱερῶν. οὗ δ' ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ
(*) καὶ ἄλση καὶ ὄρη δειδῶν μεσὰ, ἱκανὰ καὶ σύες
καὶ αἰγας καὶ οἷς τρέφειν, καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν
εἰς τὴν ἐορτὴν ἰόντων ὑποζύγια δωχεῖσθαι. ὧς
δ' αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δειδῶν ἐφυτεύ-
θη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ, ὠραῖα.

ι.γ. Οὗ δὲ ναὸς, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν
Ἐφέσῳ εἰκασταί, καὶ τὸ ξόανον εἰκον, ὡς κυπα-
ρίσινον χρυσῷ ὄντι, τῷ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ σήλην ἔ-
θηκε ὡς τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα, Γ' ΕΡΟ' Σ
Ο' ΧΩΡΟ' Σ ΤΗ' Σ Α' Ρ Τ Ε' ΜΙΔΟΣ. πὺν δὲ
ἔχοντα καὶ καρπέμνον, τὴν μὲν δεκάτῃ καταθύειν
ἐκάστῳ ἔτις, ἐκ δὲ τῶν ὧν τὸν ναὸν ἐπισκευά-
ζειν· ἵνα δὲ τις μὴ ποιῇ ταῦτα, τῇ Θεῷ με-
λήσει.

Κ Ε-

(*) Α. λ. ἱερῶν καὶ λαμῶν καὶ ἄλση β. τ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Δ'.

Ε'Κ Κερασέντος δὲ καὶ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο ὅπερ καὶ πρὸθεν, οἱ δ' ἄλλοι καὶ γῆν ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δ' ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσυνοίκων ὁρίοις, πέμπασιν εἰς αὐτὰς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζέντιον, πρὸξονον ὄντα τῷ Μοσυνοίκων, ἐρωτῶντες, πότερον ὥς διὰ φιλίας ἢ ὥς διὰ πολέμιας πορεύσονται τῆς χώρας. οἱ δ' εἶπον, ὅτι ἐδοίσειεν. ἐπίσδον γὰρ τοῖς χερσίν.

β'. Ἐντεῦθεν λέγει Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τῆ ἐπέκεινα. καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βάλοιτο συμμαχίαν ποιήσασθαι. καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἦκεν ἄγων τὰς ἀρχοντας. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἱ τε τῷ Μοσυνοίκων ἀρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῷ Ἑλλάνων. καὶ ἔλεγε μὲν Ξενοφῶν, ἡρμυώδε δὲ Τιμησίθεος.

γ'. “Ὁ ἄνδρες Μοσυνοῖκοι, ἡμεῖς διελθεῖν βεβλόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ πλοῖα γὰρ ἐκ ἔχομεν. καλούμεσι δὲ ἔτοι ἡμᾶς, ὅς ἀκόσμεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. εἰ ἐν βέλεθε, ἔξεσιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν συμμαχίας, καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τι πώποθ' ὑμᾶς ἔποι ἠδίκησαν, καὶ πολιορκῶν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τέως. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὐτοῖς αὐτὸς ποσάυτῳ δυνάμιν λάβοιτε σύμμαχον. „ πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἀρχων τῷ Μοσυνοίκων, ὅτι καὶ βάλοιτο ταῦτα, καὶ δέχοιτο τὴν συμμαχίαν.

δ'. " Ἄγετε δὴ , ἔφη ὁ Ξενοφῶν , τί ἡμῶν
δεήσεσθε χρήσασθαι , αὐτὸν σύμμαχοι ὑμῶν γινώμε-
θα ; καὶ ὑμεῖς ποιοίτε (*) ἔσεσθε ἡμῖν συμπα-
ρᾶσαι περὶ τῆς διόδου ; ,, οἱ δ' εἶπον , ὅτι ἱκανοὶ ἐσ-
μεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν , ἐκ τῆς ἐπὶ θά-
τερα , τὴν τῇ ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων , καὶ δεῦ-
ρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἀνδρας , οἱ τινες ὑμῖν
συμμαχῶνται τε , καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται .

ε. Ἐπὶ τοιούτοις (**) πιστὰ δόντες , καὶ λαβόν-
τες , ᾗχοντο ἢ ἦκον τῇ ὑπεραίᾳ ἄγοντες τετακό-
σια πλοῖα μονόξυλα , καὶ ἐν ἑκάσῳ τρεῖς ἀν-
δρας , ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες , εἰς τάξιν ἐΐθεν-
το τὰ ὅπλα . ὁ δὲ εἰς ἕκαστον . καὶ οἱ μὲν , λαβόν-
τες τὰ πλοῖα , ἀπέπλευσαν . οἱ δὲ μένοντες ἐξε-
τάξαντο ἔπος .

ς'. Ἐΐησαν ὥσπερ , ἀνὰ ἑκατὸν μάλισσα , οἱ
χοροὶ , ἀντιστοιχῶντες ἀλλήλοις , ἔχοντες γέρρα
πάντες λούκων βοῶν δασέα , εἰκασμὸν καὶ πετάλῳ .
ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἐξάπηχυ ,
ἐμπροσθεν μὲν λόγχῃ ἔχον , ὀπισθεν δὲ αὐτῇ
τῇ ξύλῃ σφαιροειδές . χιτωνίσκας δὲ ἐνεδεδύκα-
σαν ὑπὲρ γονάπων , πάχος ὡς λινὴ σωματοδέσ-
με . ἐπὶ δὲ τῇ κεφαλῇ κράνη σκυτίνα . οἷά περ
τὰ Παφλαγονικά , κράβυλον ἔχοντα κατὰ μέ-
σον ἐγγυτάτω τιαροειδῇ . εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις
σιδηρεῖς .

ζ'. Ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἰς , οἱ δ' ἄλ-
λοι

(*) Ἀλλ. καὶ ὑμεῖς τί ποιοίτε .

(**) Ἀλλ. ἐπὶ τέτοις .

λοι πάντες ἄδοντες ἐπορεύοντο ἐν ῥύθμῳ, καὶ
 διελθόντες διὰ τῆς τάξεων, καὶ διὰ τῆς ὀπλων
 τῆς Εἰλωίων, ἐπορεύοντο ὁδὸς πρὸς τὰς πολε-
 μίας, ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχάτατον εἶναι.
 ἔκειτο δὲ τὸτο πρὸ τῆς πόλεως, τῆς Μητροπόλεως
 καλαμίνης αὐτοῖς, καὶ ἐχέσης τὸ ἀκρότατον τῆς
 Μοσυνοίκων. καὶ περὶ τῆς πόλεως ὡς. οἱ
 γὰρ αἰεὶ τὰτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς πάντων Μο-
 συνοίκων εἶναι. καὶ ἔφασαν τῆς δ' ἀδικίας ἔχειν
 τὸτο, ἀλλὰ κοινὸν ὃν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν.

ή. Εἶποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῆς Εἰλωίων τινές, ὅ-
 ταχθεῖτες ὑπὸ τῆς στρατηγῶν, ἀλλ' ἀρπαγῆς ἐνε-
 κεν. οἱ δὲ πολέμιοι, προσιόντων, τέως μὲν ἡσύ-
 χασον· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγγίνοντο τῷ χωρίῳ, ἐνδρα-
 μόντες τρέπονται αὐτὰς, καὶ ἀπέκτειναν συχνὰς
 τῆς βαρβάρων, καὶ τῆς συμμαχούντων Εἰλωίων
 τινάς· καὶ ἐδίωκον, μέχρ' ἔτι εἶδον τὰς Εἰλωίας
 βοηθῆντας. εἶτα δὲ ἐκτραπόμενοι ὄχοντο· καὶ ἀ-
 ποπεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν, ἐπεδείκνυσαν
 τοῖς τε Εἰλωίσι καὶ τοῖς αὐτῶν πολεμίοις· καὶ ἅμα
 ἐχόρδον, νόμῳ τινὶ ἄδοντες.

θ'. Οἱ δ' Εἰλωίαις μάλα ἤχθοντο, ὅτι τὰς
 τε πολεμίας ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρως, καὶ ὅτι οἱ
 ἐλθόντες Εἰλωίαις συνὲς αὐτοῖς ἐπεφύγεσαν, μά-
 λ' ὄντες συχνοί· ὃ ἔγω πρὸθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν
 τῇ στρατείᾳ. Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τὰς Εἰλω-
 λίας, εἶπεν.

ι. “ Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσετε (*)

ἐνέ-

(*) Α' λ. ἀθυμήσητε.

ἔρεκα τῷ γεγενημένων, ἔτι ᾧ ὅ,τι καὶ ἀγαθὸν
 ἔμειον τὸ κακὸν γεγενῆται. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπί-
 σταθε, ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγεῖσθαι, τῷ ὄντι
 πολέμιοι εἰσιν οἷοι καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη. ἔπειτα δὲ
 τῷ Εὐκλύων οἱ ἀφροντισήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν
 τάξεως, καὶ ἡγιστάμενοι ἱκανοὶ εἶναι σὺν τοῖς
 βαρβάροις ταῦτα (*) φράττειν. ἅπερ σὺν ἡ-
 μῖν, δίκλῳ δεδώκασιν. ὥστε αὐτοὶς ἦττον τῆς ἡμέ-
 τρας τάξεως ἀπολείφονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ πα-
 ρασκευάσασθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις ἔστι τῷ
 βαρβάρων δόξετε κρείττες αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς
 πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι ἐχ' ὁμοίοις ἀνδράσι μα-
 χῶνται νῦν καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο. »

ι α'. Ταύτῳ μὲν ἐν τῷ ἡμέραν ἔπος διέμε-
 ναν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιέρησαν,
 αἰετήσαντες ὀρδίης τὰς λόχας ποιησάμενοι, καὶ
 τὰς βαρβάρους ἐπὶ τὸ δῶνυμον καὶ ταυτὰ πεζά-
 μενοι, ἐπορεύοντο, τὰς τοξότας μεταξὺ τῷ λό-
 χων ὀρδίων ὄντων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μι-
 κρόν τὸ σῶμα τῷ ὀπλιτῶν.

ι β'. Ἦσαν γὰρ τῷ πολέμιων οἱ εὗζωνοι, οἱ
 κατατρέχοντες τοῖς λίθοις ἔβαλλον. τέως οὐδ'
 ἀνέειλλον οἱ τοξόται καὶ οἱ πελτασταί. οἱ δ' ἄλλοι
 βάδην ἐπορεύοντο, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 ἀφ' ἧ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτράπησαν, καὶ
 οἱ σὺν αὐτοῖς. ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν
 αὐτιτεταγμένοι.

ι γ'. Τὰς μὲν ἐν πελτασὰς ἐδέξαντο οἱ βάρ-
 βα-

(*) Α' λ. ταυτά.

βαροι, καὶ ἐμάχοντο. ἐπεὶ δ' ἐγγυὲς ἦσαν οἱ ὀπλι-
ται, ἐτράποντο. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ δ' αὖτ' εἴ-
ποντο, διώκοντες αὖν πρὸς τὴν Μητρόπολιν· οἱ
δὲ ὀπλῖται ἐν τάξει εἶποντο.

14. Ἐπὶ δ' αὖν ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς Μητροπό-
λεως οἰκίαις, ἐνταῦθα δὴ οἱ πολέμιοι ὁμᾶ δὴ πάν-
τες θηρόμενοι ἐμάχοντο, καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλ-
τοῖς, καὶ ἄλλα δόρατε ἔχοντες παχέα μακρά, ὅσα
ἀνὴρ φέροι μόλις. τέτοις ἐπειρῶντο ἀμυνέσθαι ἐν
χειρὶ.

15. Ἐπεὶ δὲ εἶχ' ὑφίσταντο οἱ Ἕλληες, ἀλλ' ὁ-
μόσε ἐχώρεν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι, καὶ ἐντεῦθεν
ἅπαντες ἔλιπον τὸ χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν,
ὁ ἐν τῷ μύσῳ τῷ ἐπ' ἄκρῃ ὠκοδομημένῳ, ὃν
τρέφεσι πάντες κοινῇ αὐτῷ μένοσι καὶ φυλάττονται,
ἐκ ἡδεῶν ἐξελθεῖν, εἰδὲ οἱ ἐν τῷ προτέρῳ αἶρε-
σάντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτῷ σὺν τοῖς Μοσύνοις κατε-
καύθησαν.

16. Οἱ δ' Ἕλληες ἄρπάζοντες τὸ χωρίον,
εὗρισκον θησαυρὰς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημέ-
των πατέρας περυσινῶν, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσύνοι-
κοι· τὸν δὲ νέον σῖτον σὺν τῇ καλάμῃ ὀρεκόμε-
νον. ἦσαν δὲ ζεαὶ αἱ πλεῖσαι. καὶ δελφίνων τε-
μάχη ἐν ἀμφορεύσιν εὗρίσκετο τιταειχθυμῖα,
καὶ σῖα ἐν τόλχεσι τῶν δελφίνων, ὧς ἐχρῶντο οἱ
Μοσύνοι, καθάπερ οἱ Ἕλληες τῷ ἐλαίῳ.
(*) κάρυα δ' ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ὡς πολλὰ τὰ πλα-
τέα,

(*) Κάρυα ἐκ ἔχοντες διαφυλῶ.

τέα, ἐκ ἔχοντα διαφυλὴν ἐδεμίαν. (*) τέτοις καὶ πλείστον ὥς σίτω ἐχρῶντο, ἔφοντες. οἶνος δὲ δὲ-
είσκητο, ὃς ἄκρατος μὲν, ὅζυς ἐφαίνετο εἶναι
ὕπὸ τῆς αὐστηρότητος· κεραιαὶ δὲ, δὴ ὡδὴς τε καὶ
ἡδύς.

ιζ'. Οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνες ἀεισύναντες ἐνταῦ-
θα, ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν, παραδόντες τὴν
χωρίον τοῖς συμμαχήσασιν ἡδὲ Μοσυνοίκων. ὁπό-
σα δὲ καὶ ἄλλα παρήσαν χωρία ἡδὲ σὺν τοῖς
πολεμίοις ὄντων, τὰ δὲ πρὸς οὐδὲν οἱ μὲν ἔλει-
πον· οἱ δὲ ἐκόντες προσεχώρουν. τὰ δὲ πλείστα
τοιὰδ' ὡς ἡδὲ χωρίων· ἀπέειχον ἀλλήλων αἱ πό-
λεις τὰς ἀλλήλων, αἱ δὲ πλείον, αἱ δὲ
μείον. αἰαβοῶντων δὲ ἀλλήλων συνηήκον εἰς τὴν
ἐτέραν ἐκ τῆς ἐτέρας πόλεως. ἔπως ὑψηλή τε καὶ
κοίλη ἢ χώρα ὡς.

ιη'. Ἐπεὶ δὲ πορεύομενοι ἐν ταῖς φιλίαις ἦσαν,
ἐπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας ἡδὲ δούδαιμόνων σιτῶ-
ντας, πετραμμένους καρύοις ἐφθοῖς, ἀπαλὰς καὶ
λευκὰς σφόδρα, καὶ ἔπολλε δέοντες ἴσως τὸ πλεῖστον
καὶ μῆκος εἶναι, ποικίλους τὰ νῶτα, καὶ τὰ ἑμ-
ποδον πάντα ἐσιγμένους ἀνθέμιον. ἐζήτην δὲ
καὶ ταῖς ἐταίραις αἷς ἦγον οἱ Ἑλλήνες, ἐμφανῶς
συγγενέσθαι. νόμος γὰρ ὡς σφίσιν ἔτος. λευκοὶ
δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες.

ιδ'. Τέτις ἔλεγον οἱ στρατοδασάμενοι βαρβα-
ρωτάτης διελθεῖν, καὶ πλείστον ἡδὲ Ἑλληνικῶν νό-
μων κεχωρισμένους. οὗτε γὰρ ὅχλῳ ὄντες, ἐποίησαν
ἅπαν

(*) Ἀλλὰ τὰς καὶ πλείους.

ἅπερ ἄνθρωποι ἐν ἐρημίᾳ ποιήσιν, ἄλλως δὲ
ἐκ αὐτῶν τολμῶν· μόνοι τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον,
ἅπερ αὖ μετ' ἄλλων ὄντες· διελέγοντό τε ἑαυτοῖς,
καὶ ἐγέλων ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ὥρχετο ἐφιστάμενοι ὅπως
τύχοιεν, ὥσπερ ἄλλοις ἐπιδεικνύμενοι.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Δ. Ἰὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληες, διὰ τὴν
τῆς πολεμίας, καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθη-
σαν ὁπὸ σαθρῆς, καὶ ἀφικνῶνται εἰς Χάλυβας.
ἔτι οὐλίγοι ἦσαν, καὶ ὑπήκοοι τῷ Μοσυνοίκῳ,
καὶ ὁ βίος αὐτῶν πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας.

β'. Ἐντεῦθεν ἀφικνῶνται εἰς Τιβαρῶνας. ἡ δὲ
τῷ Τιβαρῶν χώρα πολὺ αὐτῶν πεδινωτέρα, καὶ
χωρεῖα εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἥττον ἐρυμνά. καὶ οἱ
στρατηγοὶ ἔχοντες πρὸς τὰ χωρεῖα προσβάλλειν,
καὶ τὴν στρατιάν ὀνηθιῶσιν. καὶ τὰ ξείνα, ἃ ἦκε
παρὰ τῷ Τιβαρῶν, ἐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεί-
ναι κελύσαντες ἔστε βελόσαινο, ἐθύοντο.

γ'. Καὶ πολλὰ καταθυσάων, τέλος ἀπεδεί-
ξαντο οἱ μάντιες πάντες γνώμην, ὅτι ἔδαμῃ προ-
σίεντο οἱ Θεοὶ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν δὲ τὰ ξεί-
νια ἐδέξαντο, καὶ ὥς διὰ φιλίας πορεύόμενοι δύο
ἡμέρας, ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλλήω-
δα, Σινωπέων ἀποίκας, οἰκῶντας ἐν τῇ Τιβαρῶ-
ν χώρᾳ.

δ'. Μέχρις ἐνταῦθα ἐπέζωσεν ἡ στρατιὰ. πλη-
θος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυ-
λωνί μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα, σαθροὶ ἑκατὸν
εἴκο-

ἔκοσι δ'ύω, πρῶτα γὰρ ἑξακόσιοι ἔκοσι, σάδιοι μύριοι ὀκτακίχλιοι ἔκοσι· χρόνῳ πληθὺς, ὀκτὼ μύριες.

ε'. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα καὶ πρότε· ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς Θεοῖς ἔδυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν καὶ ἔθνος ἑκαστος καὶ Ἐλλήνων, καὶ ἀγῶνας γυμνικὰς· τὰ δὲ ὀππότεα ἐλάμβανον, τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δὲ ἐκ τῆς χωρίων καὶ Κοτυωρετῶν. ἐν δὲ παρεῖχον ἀγορὰν, ἐν δὲ εἰς τὸ τεῖχος τὰς ἀδουέντας ἐδέχοντο.

ς'. Ἐν δὲ τῷ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβέμενοι περὶ τῆς Κοτυωρετῶν τῆς τε πόλεως, (ὡς γὰρ ἐκείνων, καὶ φόρος ἐκείνοις ἔφερον) καὶ περὶ τῆς χάρας, ὅτι ἦσαν δημοκράταις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, ἔλεγον· (προηγόρευε δὲ Ἐκαπώνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν.)

ζ'. “Ἐπεμψεν ἡμᾶς, ὧς ἄνδρες στρατιῶται, ἡ καὶ Σινωπέων πόλις, ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι ἐνικάτε Ἐλλήνας ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ σωτηριοσμήνας, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὥς ἡμεῖς ἀνέομεν, παραγμάτων σισωσμήνοι πάριστε. ἀξιῶμεν δὲ, Ἐλλήνας ὄντες καὶ αὐτοὶ, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἐλλήνων ἀγαθὸν μὲν τι πάχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς ἐδὼν πώποδ' ὑπὲρξασθαι κακῶς ποιῶντες· Κοτυωρεῖται δὲ ἔτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποκοι, καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτῃ πρῶτα δαδῶκαμεν, βαρβάρους ἀφιλόμοι. διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν ἔτοι τεταγμένον, καὶ Κιρασούντιοι, καὶ Τραπεζέντιοι ὡσαύ-

ὡσαύτως· ὥδ' ὅτι αὐτὸς κακὸν ποιήσετε (*),
 ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάχειν. νῦν δὲ ἀκού-
 μεν ὑμᾶς εἶστε τιτὸ πόλιν βία παρεληλυθότας,
 ἐνὶ τῇ σκηνῇ ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ ἐκ τῆς χαλῶν
 λαμβάνειν ὧν αὐτὸ δέηδε, καὶ πείθοντας· ταῦτ' ἐν
 ἐκ ἀξιοῦμεν. εἰ δὲ ταῦτα ποιήσητε, ἀνάγκη ἡμῖν
 καὶ Κορύλλαν, καὶ Παφλαγόνας, καὶ ἄλλων ὅν τινα
 αὐτὸ δυνάμεθα, φίλον ποιῆσαι.»,

ἡ. Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ἑκτορῶν, ὑπὲρ τῆς στρα-
 τιωτῶν εἶπεν. “Ἡμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς,
 ἤκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα
 καὶ τὰ ὅπλα. καὶ ὅτι ἡμῖν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα
 ἄγειν καὶ φέρειν, καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ
 νῦν, ἐπειδὴ εἰς τὰς Ἑλλωίδας πόλεις ἤλθο-
 μεν, ἐν Τραπεζῶντι μὲν (παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀ-
 γοραὶ) ὠνέμενοι εἶχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ αὐτῶν
 ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ξυρία ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ,
 ἀντετιμῶμεν αὐτὰς. καὶ μὴ εἴ τις αὐτοῖς φίλος
 ᾧ τῆς βαρβάρων, τῶν ἀπειχόμεθα· τὰς δὲ
 πολεμίας αὐτῶν, ἐφ' ἃς αὐτοὶ ἠγοῖντο, κακὸν ἐποιῶ-
 μεν ὅσον ἐδυνάμεθα, ἐρώτα δὲ αὐτὰς, ὁποῖων τι-
 νῶν ἡμῶν ἔτυχον. πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, ἃς ἡμῖν
 ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις συνέπεμψεν.

δ'. Οἱ δ' αὖ ἐλθόντες ἀγοραὶ μὴ ἔχωμεν,
 αἵ τε εἰς βάρβαρον γλῶ, αἵ τε εἰς Ἑλλωίδα, καὶ
 ὕβρει, ἀλλ' ἀνάγκη λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ
 Καρδύχας, καὶ Χαλδαίους, καὶ Ταόχας, καί περ
 βασιλέως καὶ ὑπηκόου ὄντας, ὅμως καὶ μάλα φο-

βε-

(*) Ἀλλ' ποιήσητε.

βερὲς ὄντας, πολεμίους ἐκπυράμεθα, διὰ τὸ ἀνάγκη εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτίμεια, ἐπεὶ ἀγορὰν εἰ παρέιχον. Μάκρωνας δέ γε, καὶ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγορὰν, οἷαν ἐδωάντο, παρέιχον, φίλους τε ἐνομιζομεν εἶναι, καὶ βίβη ἐδὲν ἐλαμβαίνομεν ἡδ' ἐκείνων.

ι. Κοτυωρίτας δὲ, ὅς ὑμετέρας φατὲ εἶναι, εἴτι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοι εἰσὶν. εἰ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας, ἔτ' εἰσω ἐδέχοντο, ἔτ' ἔξω ἀγορὰν ἔφερον. ἡτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοςὺν τῶν αἰτίων εἶναι. ὃ δὲ λέγεις, βίβη παρελθόντας σκηπῶν, ἡμεῖς ἡξίεμεν τὰς κάμνοντας εἰς τὰς σέγας δέξασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἀνέφρον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐκ ἐδέχοντο, αὐτὸ τὸ χεῖρόν ταύτῃ εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν ἐδὲν βίβη ἐποίησαμεν· σκλῶσι δ' ἐν ταῖς σέγαις οἱ κάμνοντες, τὰ ἑαυτῶν δαπανῶντες· καὶ τὰς πύλας φρενέμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῇ ὑμετέρῃ ἀρμοςῇ ὥσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἢ κομίσασθαι, ὅταν βελώμεθα. οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκλῶμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκόλασμενοι, αὐ μόντις εὖ ποιῇ, αὐτὸ ποιῆν· αὐ δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

ια. Α' δὲ ἠπείλησας, ὡς, ὡς ὑμῖν δοκῇ, Κορύλλαν καὶ Παφλαγῶνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς· ἡμεῖς δὲ, ὡς μὲν ἀνάγκη ἢ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις (ἦδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν) αὐ δὲ δοκῇ ἡμῖν (*)

καὶ

(*) Α'. ἡμῖν καὶ φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγῶνα. Α' κἀμεν κ.τ.

καὶ φίλον ποιῆσαι Κορύλῳ, καὶ τὸν Παφλα-
γὸνα ποιῆμεθα φίλον. ἀκούμεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπι-
θυμῆν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ χαρίων τῷ ἐπι-
θαλαττίῳ. πειρασόμεθα ἔν, συμπαράττοντες αὐ-
τῷ ὡς ἐπιθυμῆ, φίλοι γενέσθαι.»,

ιβ'. Ἐκ τῆς μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμ-
πράσβεις τῷ Ἐκατονύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρη-
μένοις. παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος, εἶπεν, ὅτι ὁ
πόλεμον ποιησόμενοι ἤκοισιν, ἀλλ' ἐπιδείξοντες, ὅτι
φίλοι εἰσὶ. καὶ ξενίοις, καὶ μὲν ἔλθιντε πρὸς τὴν
Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα· καὶ δὲ τὰς ἐν-
θάδε κελύσομεν δίδοναι, ἃ δυνάμει. ὁρῶμεν
ὅσο πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε.

ιγ'. Ἐκ τῆς ξενιάτε ἐπεμπον οἱ Κοτυωῖται,
καὶ οἱ στρατηγοὶ τῷ Ἑλλήνῳ ἐξένιζον τὰς τῷ
Σινωπέων πρῶτον, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλάτε
καὶ ἐπιπείθει διαλέγοντο· τὰ τε ἄλλα, καὶ περὶ τῆς
λοιπῆς πορείας ἐπυθαύοντο, καὶ ὡς ἐκότεροι
ἐδέοντο.

Κ Ε Φ Α' Λ ι ς'.

ΤΑύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ τὸ τοῦ τέλος ἐγένετο·
τῇ δ' ὑστεραίᾳ συνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τὰς
στρατιώτας, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πο-
ρείας παρακαλέσαντας τὰς Σινωπέας, βελούεσθαι.
εἴτε γὰρ πῆξῃ δύο πορεύεσθαι, χρήσιμον αὐτῷ ἐδόκεν
εἶναι οἱ Σινωπεῖς ἡγάμενοι· (ἐμπειροὶ γὰρ ἦσαν
τῆς Παφλαγονίας) εἴτε καὶ θάλατταν, προσ-
δεῖν ἐδόκει Σινωπέων. μόνοι γὰρ ἐδόκεν ἱκανοὶ εἶ-
ναι.

ται πλοῖα παραχεῖν ἀρκούντα τῇ στρατιᾷ. καλέσαντες ἔν τῃς πρέσβεισι συμβεβλότες, καὶ ἡξίαν Εὐκλῆαν ὄντας Εὐκλῆσι τέτρωτον καλῶς δέχεσθαι, τῷ εὖναι τε εἶναι καὶ τὰ βέλτεστα συμβεβλῆναι.

β'. Ἀνασὰς δὲ Ἐκαπόνυμος, πρῶτον μὲν ἀπελογήσατο περὶ ἧς εἶπεν, ὡς τὸν Παφλαγῶνα φίλον ποιήσονται, ὅτι ἔχῃ ὡς τοῖς Εὐκλῆσι πολεμῶντων σφῶν εἶποι, ἀλλ' ὅτι, ὅσον τοῖς βαρβάροις φίλος εἶναι, τῷ Εὐκλῆαν αἰρήσονται. ἐπεὶ δὲ συμβεβλῆναι ἐκέλευον, ἐπιδξάμενος ᾧδε εἶπεν.

γ'. "Εἰ μὲν συμβεβλῶμι ἃ βέλτεστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μὴ, πάναντία. αὐτὴ γὰρ ἡ ἱερὰ συμβολὴ λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι παρῆναι. νῦν γάρ, ἂν μὲν εὖ συμβεβλῶσας φανῶ, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ ἐπαινεῖντές με· ἂν δὲ κακῶς πολλοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι. πράγματα μὲν ἔν οἷδ' ὅτι πολὺ πλείω ἔξομον, εἰ ἂν καὶ θάλατταν κομίζεσθε· ἡμᾶς γὰρ δείσει τὰ πλοῖα πορίζειν. καὶ δὲ καὶ γῆς σέλησθε, ὑμᾶς δείσει τῷ μαχομένῳ εἶναι. ὅμως δὲ λιπτεῖα, ἃ γινώσκω· ἔμπειρος γὰρ εἰμι καὶ τῆς χάρας τῆς Παφλαγῶν, καὶ τῆς δυνάμειος. ἔχει γὰρ ἡ χώρα ἀμφότερα, καὶ πεδία κάλλιπα, καὶ ὄρη ὑψηλότατα. καὶ πρῶτον μὲν οἶδα δούρῳ ὅπως τῷ εἰσβολῇ ἀνάγκη ποιῆσθαι. ἔ γάρ ἐστιν ἄλλη, ἢ ἡ τὰ κέρατα τῆς ἑδῆ τῷ ὄρει κατ' ἐκείναις ῥαῖςιν ὑψηλά· ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάντοτε ὀλίγοι δυνάμειντ' αὐτῶν. τῶν δὲ κατεχομένων, ἔδ' αὐτῶν

αὐ οἱ πάντες αὐθραπτοι δυνάιντο διελθεῖν . ταῦτα δὲ καὶ δείξαμι αὐ , εἰ μοι τινὰ βέλεθε συμπέμψαι . ἔπειτα δὲ οἶδα πεδία ὄντα , καὶ ἱππέων , ὡς αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομίζουσι κρείττω εἶναι ἀπάσης τῆς βασιλείας ἱππείας . καὶ νῦν ἔτοι εἰ παρρησιάζοντο βασιλεῖ καλεῖντι· ἀλλὰ καὶ μείζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν . ὡς δὲ καὶ διωκθῆτε τά τε ὄρη κλέψαι , ἢ φθάσαι λαβόντες , καὶ ἐν τῇ πεδίῳ κρατῆτε μαχόμενοι τέσσερις ἱππεῖς τέσσερις καὶ πεζοὺς , μυριάδας πλέον ἢ δώδεκα , ἥξετε ἐπὶ ποταμὸς , πρῶτον μὲν τὸν Θερμῶδοντα , εὖρος τελευτῶν πλεῖσθων· ὃν χαλεπὸν οἶμαι διαβαίνειν , ἄλλως τε καὶ πολεμίων πολλῶν μὲν ἔμπροσθεν ὄντων , πολλῶν δὲ ὀπισθεν ἐπομενῶν· δεύτερον δ' Ἰλῆν (*), τελευτῶν πλεῖσθων ὡσαύτως· τρίτον δὲ Ἀλῶν , εἰ μείον δυοῖν σταδίῳ , ὃν καὶ αὐτὸς δυνήσθε αὐτὸ πλοῖον διαβῶναι . πλοῖα δέ τις ἔσται ὁ παρέχων ; ὡς δ' αὐτῶς καὶ ὁ Παρθενίος ἄβατος , ἐφ' ὃν ἔλθοιτε αὐτὸν , εἰ τὸν Ἀλῶν περὶ διαβαίητε . ἐγὼ μὲν ἐν εὐχαλεπῶ ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν , ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύατον , αὐτὸς δὲ πλέντε , ἔσιν ἐνδοξὸς μὲν εἰς Σινώπην παραπλεῦσαι , ἐκ Σινώπης δὲ εἰς Ἡράκλειαν· ὅξ Ἡρακλείας δὲ ἔτε πεζῇ , ἔτε καὶ θαλάτταν ἀπορία , πολλὰ γάρ ἐστι πλοῖα ἐν Ἡρακλείᾳ .,,

δ'. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔλεξεν , οἱ μὲν ὑπώπτοδον φιλίας ἕνεκα τῆς εἰς Κορύλλαν (**) λέγειν , (καὶ γὰρ ὡς ἀπόξενος αὐτῷ) οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα λη-

φό-

(*) Ἀ.μ. Τίγην .

(**) Ἀ.μ. τῆς Κορύλλας λέγ.

φόρμενον διὰ τὴν συμβαλλὴν ταύτην . οἱ δ' ὑπώ-
πτοον καὶ τότε εὖκα λέγειν , ὥς μὴ πεζῇ ἰόν-
τες τὴν Σινωπέαν χώραν κακόν τι ἐργάζοιτο . οἱ
δ' ἐν Ἑλλήεσσι ἐψηφίσαντο καὶ θάλατταν τὴν
πορείαν ποιεῖσθαι .

ε. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν εἶπεν . “Ὡς Σινω-
πεῖς , οἱ μὲν ἄνδρες ἡρώται πορείαν , ὡς ὑμεῖς
συμβεβλέπετε . ἔγω δ' ἔχει , εἰ μὲν μέλλει πλοῖα
εἶσθαι ἱκανὰ , ὥς ἀριθμῶ εἶνα μὴ καταλείπε-
σθαι ἐνθάδε , ἡμεῖς αὖ πλέοιμεν . εἰ δὲ μέλοι-
μεν οἱ μὲν καταλείφεσθαι , οἱ δὲ πλόεσθαι ,
ἐκ αὖ ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα . γινώσκουσιν γάρ ,
ὅτι ὅπως μὲν αὖ κρατῶμεν , δυναίμεθ' αὖ καὶ σώ-
ζεσθαι , καὶ τὰ ἐπιπλοῖα ἔχειν . εἰ δὲ πᾶς ἥτις
ἐστὶν πολεμίων ληφθισόμεθα , εὐδὴλον δὴ ὅτι ἐν
ἀνδραπόδων χώρα ἐσόμεθα .”

ς. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ φρέσβεις , πέμπειν
ἐκέλευον φρέσβεις . καὶ πέμπουσι Καλλιμάχον Ἀρ-
κάδα , καὶ Ἀρείωνα Ἀθηνᾶιον , καὶ Σαμολαῦ
Ἀχαιοῦν . καὶ οἱ μὲν ὤχοντο .

ζ. Ἐν δὲ τότε τῇ χρόνῳ , Ξενοφῶντι , ὁρῶντι
μὲν πολλὰς ὀπλίτας καὶ Ἑλλήων , ὁρῶντι δὲ
πολλὰς πελταισάς , πολλὰς δὲ καὶ τοξότας , καὶ
σφενδονήτας , καὶ ἵππίας δὲ , καὶ μάλα ἥδη διὰ
τὴν τριβλήν ἱκανὰς ὄντας ἐν τῇ Πόντῳ , (εἶδα
ἐκ αὖ ἀπ' ἐλίγων χρημάτων πσαύτη δύναμις πα-
ρισυβάσθαι) καλὸν αὐτῷ ἐδόκει εἶναι καὶ χώραν
καὶ δύναμιν τῇ Ἑλλάδι προσκλήσασθαι , πᾶ-
σιν κατοικήσαντας . καὶ γενέσθαι αὖ ἐδόκει αὐ-
τῷ μεγάλην , καταλογίζομεν τὸ , τε αὐτῶν πλῆ-
θος ,

θος, καὶ τοὺς περιποιούτας τὸν Πόντον.

ή. Καὶ ἐπὶ τέτοις ἐθέτω, πρὶν τιμὴν εἰπεῖν τῷ στρατιωτῶν, Σιλαὸν παρακαλέσας τὸν Κύρῳ μυν-
τιν γινόμενον, τὸν Ἀμβρακιώτῃ. ὁ δὲ Σιλα-
νός, διδιδῶς μὴ γινέοιτο ταῦτα, καὶ καταμείνει πρὸς
τὴν στρατιάν, ἐκφέρει εἰς τὸ στρατόμαχος λόγον, ὅτε
Ξενοφῶν βέλεται καταμείναι τῇ στρατιᾷ, καὶ
πόλιν οἰκίσαι, καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δυνάμιν περι-
ποιήσασθαι. αὐτὸς δὲ ὁ Σιλανός ἐβέλετο ὅτι τὰ
χρῆμα εἰς τῇ Εὐλάδα ἀφικέσθαι. ὅς γάρ πα-
ρὰ Κύρῳ ἔλαβε τειχιλίης Δαρεικῶν, ὅτε τὰς
δέκα ἡμέρας ἡλλήθουσε θυόμενος Κύρῳ, δι-
σσεσώκει.

θ. Τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἐπεὶ ἤκουσαν, τοῖς μὲν
ἐδόκει βέλτιστον εἶναι καταμείναι, τοῖς δὲ πολ-
λοῖς, ζ. Τιμασίῳ δὲ ὁ Δαρδανός, καὶ Θάραξ
ὁ Βοιωτίας, πρὸς ἐμπόρας τινας παρόντας τῷ
Ἡρακλειωτῶν καὶ Σινωπέων, λέγουσιν, ὅτι εἰ μὴ
ἐκπορεύσιν τῇ στρατιᾷ μισθόν, ὥς ἔχειν τὰ ἐπι-
τήδεια ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μέναι ποσαύ-
τη δυνάμει ἐν τῷ Πόντῳ. βεβλήεται γὰρ Ξενο-
φῶν, καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὴν ἔλθῃ τὰ
πλοῖα, τότε εἰπεῖν ὁξαίφνης τῇ στρατιᾷ.

ι. “ Ἄνδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ὑμᾶς ἀπὸρας
ὄντας, καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῳ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια,
καὶ οἴκαδὲ ἀπελθόντας ὀνησάμεναι τὰς οἰκίας. εἰ
δὲ βεβλήθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον
οἰκισμένης ἐκλεξάμενοι ὅπῃ αὐτὴν βάλῃσθε κατα-
χεῖν, καὶ πᾶν μὲν θέλοντες, ἀπικέσθαι οἴκαδὲ,
τὸν δὲ ἐθέλοντες, μένειν αὐτῇ, πλοῖα δὲ ὑμῖν

πάρειν , ὥς ὃν βέλεισθε ὀξείφνης αὐ ἐπιπέ-
σοιτε . „

ι α. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον
ταῖς πόλεσι · συνέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων ὁ
Δαρδανός Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα , καὶ Θά-
ρακα τὸν Βοιωτίον , τὰ αὐτὰ ταῦτα ἑρῶντας . Σι-
νωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ἀκούσαντες , πέμπουσι
πρὸς Τιμασίωνα , καὶ κελύουσι προσαιτεῦσαι , λα-
βόντα χήματα , ὅπως ἐκπλόσῃ ἡ στρατιά . ὁ δὲ ,
ἄσμενος ἀκούσας , ἐν συλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν
ὄντων , λέγει τάδε ·

ι β. “ Οὐ δὲ προσέχειν μοιῇ , ὦ ἄνδρες , εἰδὲ
τῆς Ἑλλάδος εἶδέν περὶ πλείονος ποιῆσθαι · ἀνέω
δέ τινας θύειν ἐπὶ τῷ , εἰ ὑμῖν λέγοντας .
ὑπὸ χινῶμαι δὲ ὑμῖν , εἰ ἐκπλέντε ἀπὸ νεμυλίας ,
μισθοφορὰν παρέξειν ὑμῖν Κυζικίων ἐκαστῷ τῷ
μυλῷ . καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν Τρωάδα , εὐθεὺς
καὶ εἰμὶ φυγὰς . καὶ ὑπάρξει ὑμῖν ἡ ἐμὴ πόλις ·
ἐκόντες γάρ με δέχονται · ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγὼ
εὐθεὺς πολλὰ χήματα λήψετε . ἔμπειρος δὲ εἴ-
μι τῆς Αἰολίδος , καὶ τῆς Φρυγίας , καὶ τῆς Τρωά-
δος , καὶ τῆς Φαρναβάζε ἀρχῆς πάσης · τῆς μὲν ,
διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι , τῆς δὲ , διὰ τὸ ἐσρατεῦσθαι
ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλλίδῃ . “

ι γ. Ἀναστὰς δ' ὁ δὲ Θάραξ ὁ Βοιωτίος , ὃς
ἦν περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο , ἔφη · εἰ
ὀξέλθοισιν ἐκ τῆς Πόντος , ἔσεσθαι αὐτοῖς Χερρόνη-
σον , χάραν καλὴν καὶ ὀδαίμονα · ὥς τῷ βελο-
μῶν , ἐνοικεῖν , τῷ δὲ μὴ βελομῶν , ἀπιστῆναι
οἴκαδὲ . γελοῖον δ' εἶναι , ἐν τῇ Ἑλλάδι εἶσθαι

χά-

χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνης, ἐν τῇ βαρβάρων μα-
σθύνειν. ἔς τε δ' αὖ, ἔφη, ἐκεῖ γένηθε, καὶ γὰρ, κα-
θάπερ Τιμασίαν, ὑπὶ χνῆμαι ὑμῖν τῷ μισθω-
φορᾷ.

18. Ταῦτα δ' ἔλεγον, εἰδὼς δὲ Τιμασίαν οἱ
Ἡρακλειῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς ἐπαγγέλοιντο ὥστε
ἐκπλεῖν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τῷ ἐσίγα. ἀναστὰς
δὲ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ Ἀχαιοὶ, ἔλεγον, ὥς
δεινὸν εἴη, ἰδίᾳ μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε κατε-
μένειν, καὶ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς μονῆς, μὴ κοινῶντα
τῇ στρατιᾷ· εἰς δὲ κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν περὶ τέ-
των· ὥστε ὠραγκάδῃ ὁ Ξενοφῶν ἀναστῆναι, καὶ
εἰπεῖν τάδε.

α. “ Εἰ γὰρ, ὦ ἄνδρες, θύομαι μὲν, ὥς ὁρᾷ-
τε, ὅποσα θύαμαι, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυ-
τῆ, ὅπως ταῦτα τυχεράνῃ καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ
πράττων, ὅποια μέλλειτε ὑμῖν κάλλιστα καὶ ἁ-
ριστα εἶσεσθαι, καὶ ἐμοί· καὶ νῦν ἐθυσίμῳ περὶ
αὐτῶ τέτε, εἰ ἄμεινον εἴη ἄρχεσθαι λέγειν εἰς
ὑμᾶς καὶ πράττειν περὶ τέτων, ἢ παντάπασιν μηδ'
ἄπεισθαι τῷ πράγματι.

19. Σιλαῖος δὲ μοι ὁ μάντις ἀπεκρίνατο, τὸ
μὲν μέγιστον, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· (ἦδει γὰρ καὶ
ἐμὲ ἐκ ἁπείρον ὄντα, διὰ τὸ αἰεὶ παρεῖναι τοῖς
ἱεροῖς) ἔλεξε δὲ, ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνεται τότις
δόλος καὶ ἐπιβελὴ ἐμοί· ὁρῶνς ἄρα γιγνώσκον,
ὅτι αὐτὸς ἐπεβέβλεψε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς.
ἐξωλύετο γὰρ τὸν λόγον, ὥς ἐγὼ πράττειν ταῦτα
ἐλασσοίμῳ ἦδη, καὶ πείσας ὑμᾶς.

20. Εἰ γὰρ δὲ, εἰ μὲν ἀπορῶντες ὑμᾶς ἑώρων,

τῶτ' αὖ ἐσκόπουν, ἀφ' ἧς αὖ γένοιτο, ὥστε λαβόν-
τας ὑμᾶς πόλιν, τὸν μὲν βελόμενον, ἀποπλεῖν
ἤδη, τὸν δὲ μὴ βελόμενον, ἐπεὶ κησάιτο ἰκα-
νὰ, ὥστε καὶ τὰς ἑαυτῶ οἰκείας ὠφελησάι τι. ἐπεὶ
δε ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας Ἡρακλεώ-
τας καὶ Σινωπεῖς, καὶ μισθὸν ὑπὸ χνεμένους (*) ὑμῖν
ἀνδρας ἀπὸ νυμωίας, καλὸν μοι δοκεῖ εἶναι σω-
ζομένους εὐδα βελόμεθα, μισθὸν τῆς πορείας
λαμβάνειν· καὶ αὐτὸς τε ἀναπαύομαι ἐκείνης τῆς δια-
νοίας, καὶ ὅποσοι πρὸς με πρὸς ἦσαν, λέγοντες,
ὡς καὶ ταῦτα πράττειν, ἀναπαύσασθαι φημι
καλῶναι.

ι. η'. Οὕτω γὰρ γινώσκω. Οἱ μὲ μὲν γὰρ ὄντες (**)
πολλοὶ, ὥσπερ νυνὶ, δοκεῖτε αἱμοὶ καὶ ἐντιμοὶ
εἶναι, καὶ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια. ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν
ἐστὶ καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῷ ἡττωμένων. διασπα-
σθέντες δὲ, καὶ κατὰ μικρὰ γονομενῆς τῆς δυνά-
μειος, ἔτ' αὖ τροφῇ δυνάμει λαμβάνειν, ἔτε
χαίροντες αὖ ἀπαλλάττετε. (***)

ι. θ'. Δοκεῖ ἔν μοι ἄπερ ὑμῖν, ἐκπορεύεσθαι εἰς
τὴν Ἑλλάδα· καὶ αὐτὶς μείνῃ, ἢ ἀπολιπόν τι
(****) ληφθῇ, πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν τὸ
σπράττωμα, κρῖνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικῶντι. καὶ ὅτε
δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, αἰρέτω τὴν χεῖρα.

κ'. Ἀνέτειναν πάντες. ὁ δὲ Σιλιανὸς ἐβόα, καὶ
ἐπεχείρει λέγειν, ὡς δίκαιον εἶναι ἀπιστῆναι τὸν βε-
λό-

(*) Α'λ. ὑμῖν ὥστε ἐκπλεῖν, ὧς αἱδρες, ἀπὸ νυμω.

(**) Α'λ. οἱ μὲ μὲν ὄντες κ. τ.

(***) Α'λ. ἀπαλλάττετε. (****) Α'λ. ἀπολιπόν τινα.

κόμηνον . οἱ δὲ στρατιῶται ἐκ λυείχοντο , ἀλλ' ὑπέλειπε αὐτοῖς , εἰ λήφονται ἀποδιδράσκοντα , ὅτι ἔχον δόλω ἐπιθήσοισιν .

κ α'. Ἐνταῦθα , ἐπεὶ ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται , ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον εἴη , καὶ Ξενοφῶν αὐτοῖς ἐπεφηφικῶς εἶη , τὰ μὲν πλοῖα πέμπειν , τὰ δὲ χρήματα , ἃ ὑπέχοντο Τιμασίῳ καὶ Θάρακι , ἐφόδισμοί ἦσαν τῆς μιθοφορᾶς .

κ β'. Ἐνταῦθα ἐκπεπληγμένοι ἦσαν , καὶ εἰδότεσαν τὴν στρατιάν οἱ τὴν μιθοφορὰν ὑπεχισμένοι . καὶ παραλαβόντες ἔτοι καὶ τὰς ἄλλας στρατηγὰς , οἷς ἀνεκκοίνατο ἃ πρόθεν ἔπραττον , (ἅπαντες δ' ἦσαν , πλὴν Νέωνος τῷ (*)) Ἀσιναίᾳ , ὃς Χειρισόφῳ ὑπεστράφη , Χειρίσοφος δὲ ἐκ παρῶν) ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα , καὶ λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς , καὶ δοκοῖν κράτιστον εἶναι , πλεῖν εἰς Φάσιν , ἐπεὶ πλοῖα ἐκεῖ εἰσι , καὶ καταχεῖν τὴν Φασιανῶν χώραν . Αἰήτε δ' (**) ὕψος ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν .

κ γ'. Ξενοφῶν δ' ἀπεκρίνατο ὅτι εἰδὼν αὐτῶν εἶποι εἰς τὴν στρατιάν ὅτι ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες , εἶπε . εἰ βάλισθε , λέγετε . Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίῳ ὁ Δαρδανὸς γνώμην , μὴ ἐκκλησιάζειν , ἀλλὰ τὰς ἑαυτῷ ἑκαστον λοχαγὰς πρῶτας πειρᾶσθαι πείσαι . καὶ ἀπελθόντες ταῦτα ἐποίησαν .

ΚΕ-

(*) Α'λ. Α'σινίως .

(**) ὕψις .

Κ Ε Φ Α' Λ. Ζ'.

ΟΙ δὲ στρατιῶται ἀνέπύθοντο ταῦτα παρακα-
μενα . καὶ ὁ Νέων λέγει , ὡς Ξενοφῶν ἀν-
τιπεπαικώς τὰς ἄλλας στρατηγὰς , διανοεῖται ἄγειν
ἐξαπατήσας τὰς στρατιώτας πάλιν εἰς Φάσιν . ἀ-
κέσαντες δὲ οἱ στρατιῶται , χαλεπῶς ἔφρον . καὶ
σύλλογοι ἐγίγνοντο , καὶ κύκλοι σιύσαντο , καὶ
μάλα φοβεροὶ ἦσαν , μὴ ποιήσεται οἷα καὶ τὰς
τῷ Κόλχαν κήρυκας ἐποίησαν , καὶ τὰς ἀγορανό-
μους . ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν θάλατταν κατέφυγον ,
κατελοῦδυσαν .

β'. Ἐπεὶ δὲ ἤδυνάτο ὁ Ξενοφῶν , ἔδοξε αὐτῷ
εἰς τὰ χεῖρα συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγορὰν , καὶ μὴ
ἵσσαι συλλεγῶν αὐτράτας . καὶ ἐκέλευσε τὸν
κήρυκα συλλέξαι ἀγορὰν . οἱ δ' , ἐπεὶ τῷ κήρυκος
ἦσαν , συνέδραμον καὶ μάλα ἐποίμας . ἐνταῦθα
Ξενοφῶν τῷ μετὰ στρατηγῶν καὶ κατηγόρει ὅτι ἡλ-
θον πρὸς αὐτὸν . λέγει δὲ ὡς .

γ'. " Ἀνέω τινὰ διαβάλλειν , ὦ ἄνδρες , ἐμὲ ,
ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς
Φάσιν . ἀκέσατε ἐν μὲ , πρὸς Θεῶν . καὶ ἐὰν μετὶ
ἐγὼ φαίνομαι ἀδικῶν , ἔχθ' με ἐνθεσίδ' ἀπειλ-
δεῖν , πρὶν αὖ δ' αὖ τὴν δίκην . αὖ δ' ὑμῖν φαί-
νεται ἀδικῶντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες , ἔπως αὐ-
τὶς χῆθε , ὥσπερ ἄξιον .

δ'. Ὑμεῖς δὲ ἐπίσταδε δῆπ' , ὅπόθεν ὁ ἥλιος
αἰεῖται , καὶ ὅποι δύνει . καὶ ὅτι , ἐὰν μετὶ τις εἰς
τὴν Ἐλλάδα μέλλῃ ἰεῖναι , πρὸς ἑσπέραν δεῖ πα-
ρεῖναι . ἐὰν δέ τις βάλῃται εἰς τὰς βαρβάρους ,
τόμ' "

τῷ παλιν πρὸς ἑώ. ἔσιν ἔν ὅσις τῷ δουάιτ' αὐ
 ὑμᾶς ἔξαπατῆσαι, ὡς ὁ ἥλιος εἶδα μὲν ἀνί-
 χει, δύεται δ' ἐνταῦθα. εἶδεν δὲ δύεται, ἀνί-
 χει δ' ἐντεῦθεν; ἀλλὰ μὲν καὶ τῷ γε ἐπισάμε-
 θα, ὅτι ὁ βορέας μὲν ἔξω τῷ Πόντι εἰς τὴν
 Ἑλλάδα φέρει, νότος δὲ εἰσω εἰς Φάσιν. καὶ αἰ
 λέγετε (*), ὅτι ὁ βορρᾶς πνέι, ὥς καλοὶ πλοῖ
 εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. τῷ οὖν ἔσιν, ὅπως τίς
 αὐτὸν ἔξαπατῆσαι, ὡς τ' ἐμβαίνειν, ὅπῃ νότος
 πνέει;

ε. Ἀλλὰ γὰρ ὑμᾶς, ὅπῃ γαλιῶν ἢ, ἐμβι-
 βῶ (**). ἐκ ἔν ἐγὼ μὲν ἐν ἐνὶ πλοῖ πλοῦσα-
 μαί, ὑμεῖς δὲ πλάχισον ἐν ἐκατόν; πῶς αὖ ἐν
 ὑμᾶς ἐγὼ ἢ βιασαίμην σὺν ἐμοὶ πλεῖν μὴ βε-
 λομένους, ἢ ἔξαπατῆσαι ἀγοίμι; ποιῶ δὲ ὑμᾶς
 ἔξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' ἐμῆ ἡ-
 κειν εἰς Φάσιν. καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν εἰς τὴν
 χώραν. γνώσεσθε δὴπε, ὅτι ἐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι
 ἐσέ. καὶ ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἔξηπατηκὼς εἰς ὑμᾶς,
 ὑμεῖς δὲ οἱ ἔξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων, ἔχοντες
 ὅπλα. πῶς αὖ ἐν εἰς ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην,
 ἢ ἔγω περὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν βελοδόμενος;

ς. Ἀλλ' ἐπὶ εἰσιν οἱ λόγοι ἀνδρῶν ἡλιθίων,
 καὶ ἐμοὶ φθονέων, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν τιμῶμαι.
 καί τοι ἐ δικάως γ' αὐτοὶ φθονεῖν. τίνα τῶν αὐ-
 τῶν καλύψω ἢ λέγειν, εἴ τις τὸ δουάται, ἀγαθὸν
 ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι, εἴ τις ἐθέλοι, ὑπὲρ ὑμῶν

τε

(*) Α' κ. εἰ λέγετε ὅταν ὁ βορρᾶς πνέει. ὡς καλοὶ κ. τ.

(**) Α' κ. ἐμβιβῶ;

τε καὶ ἑαυτῶν, ἢ ἐξηγορεῖται περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας ἐπιμελόμενον; τί γάρ, ἄρχοντας αἰρεμένων ὑμῶν ἐγὼ τίμη ἐμποδῶν εἰμι; παρήμι, ἀρχέτω· μόνον ἀγαθόν τι ποίῶν φανέσθω.

ζ'. Αἰσὶν γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τῶν πρὸς εἰρημένα. εἰ δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς αὖ ἐξαπατῆσθαι οἶεται ταῦτα, ἢ ἄλλον ἐξαπατῆσαι ταῦτα λέγων, διδασκέτω (*). ὅταν δὲ τῶν ἄλλων ἐχῇ τε, μὴ ἀπέλθῃτε, πρὶν ἂν ἀκούσῃτε, οἷον ἐρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον παῖγμα· ὃ εἰ ἐπεισι, καὶ ἔσαι οἷον ἐπιδείκνυσιν, ὅρα ἡμῖν βυλόεσθαι περὶ ἡμῶν αὐτῶν, μὴ κάκισοί τε καὶ αἰχιστοὶ ἄνδρες φανῶμεν καὶ πρὸς Θεῶν, καὶ πρὸς ἀνδρῶν, καὶ φίλων, καὶ πολεμίων, καὶ καταφρονεῶμεν.

η'. Αἰσάντες ταῦτα οἱ στρατιῶται, ἐθαύμασαν τε τί εἴη, καὶ λέγειν ἐκέλευον. ἐκ τῆς ἀρχεται πάλιν· “Εὔρισθες, ὅτι χαλεὰ ἡμεῖς ἐν τοῖς ὅροις τοῖς βαρβαρικοῖς φίλια τοῖς Κεραιεῦσι, ὅθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπάλεον ἡμῖν, καὶ ἄλλα ὧν εἶχον. δοῦσι δὲ μοι καὶ ὑμῶν τινὲς εἰς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τῶν ἐλθόντων, ἀγοράσαντές τι πάλιν ἐλθεῖν.

θ'. Τῷ καταμαθῶν Κλεάρατος ὁ λοχαγὸς ὅτι μικρὸν εἴη, καὶ ἀφύλακτον, διὰ τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι, ἔρχεται ἐπὶ αὐτὸς νυκτὸς, ὡς πορθέσθαι, ἐδινὶ ἡμῶν εἰπάν. διανερόντο δὲ, εἰ λάβοι τὸ χωρίον, εἰς μὲν σπείρωμα μικρὸν ἐλθεῖν,

(*) Αἰσ. ταῦτα, λέγων διδασκέτω.

θεῖν, ἔμβας δ' εἰς πλοῖον, ἐν ᾧ ἐτύγχανον οἱ σύσκληοι αὐτῶ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εἰ τι λάβοι, ἀποπλέων οἴχεσθαι ἔξω τῷ Πόντῃ.

ι. Καὶ ταῦτε συνωμολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ πλοίῳ σύσκληοι, ὡς ἐγὼ νυνὶ αἰθαίωμα. παρακαλέσας ἔν ὁπόσῃς ἔπειθεν, ἦγον ἐπὶ τὸ χεῖρον. πορβόμενον δὲ αὐτὸν φθαίνει ἡμέρα γενομένη, καὶ συσάντες οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ ἰχυρῶν τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες, τόν τε Κλεάρατον ἀποκτείνουσι, καὶ τῷ ἄλλων συχνές· οἱ δὲ τινες καὶ εἰς Κερασέντα αὐτῶν ἀποχωρῶσι.

ια. Ταῦτα δ' ἰὺ τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρῶμεν πεζῇ. τῷ δὲ παραπλούντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κερασέντι, ἔπω ἀνηγμίοι. μὲν τῷτο, ὡς οἱ Κερασέντιοι λέγουσιν, ἀφικνέεται τῷ ἐκ τῶ χεῖρου τρεῖς ἄνδρες τῷ γεραιτέρων, πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον χεῖροντες ἐλθεῖν.

ιβ. Ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς εὖ κατέλαβον, πρὸς τὰς Κερασεντίας ἔλεγον, ὅτι θαυμάζοιεν, τί ἡμῖν δόξειεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτάς. ἐπεὶ μὲντοι σφᾶς λέγειν ἔφασαν, ὅτι ἐκ ὑπὸ κοινῷ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ἥδεδαίτε αὐτάς, καὶ μέλλειν πλεῖν δεῦρο, ὡς ὑμῖν (*) λέξειαν τὰ γινόμενα, καὶ τὰς νεκρὰς θάπτειν αὐτάς κελδέων λαβόντας τὰς τέττε διομήνες. τῷ δ' ἀποφυγόντων τινὲς Ἑλλήνες ἔτυχον ἔτι ὄντες ἐν Κερασέντι, αἰθόμενοι δὲ τὰς βαρβάρους ὅποι ἴαιεν, αὐτοὶ τε ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις, καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελδόντο. καὶ οἱ αὖ-

(*) Ἀ. ἡμῖν.

ἄνδρες ἀποθνήσκουσι, τρεῖς ὄντες, οἱ ἀρέσβεις, καταλδοθέντες.

17'. Ἐπεὶ δὲ τὸτο ἐγένετο, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς οἱ Κερασέντιοι, καὶ λέγουσι τὸ πρᾶγμα. καὶ ἡμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ἠχθόμεθα τοῖς γεγενημένοις, καὶ ἐβελδόμεθα σιῶν τοῖς Κερασεντίοις, πῶς αὐτὰ ταφείησαν οἱ τῶν Ἑλλήνων νεκροί. συγκαθήμενοι δ' ἐξώθεν τῶν ὅπλων, ὀξείφνης ἀκρόμεν θορύβῃ πολλῇ, παῖε, παῖε, βάλλε, βάλλε. καὶ πάχα δὴ ὀρώμεν πολλὰς προδρόντας, λίθους δ' ἔχοντας ἐν ταῖς χερσὶ, τὰς δὲ καὶ ἀναιρεμαίους.

18'. Καὶ οἱ μὲν Κερασέντιοι, ὡς αὐτὰ καὶ ἑώρακότες τὸ παρ' ἑαυτοῖς πρᾶγμα, δέξαντες ἀποχωρεῖν πρὸς τὰ πλοῖα, ἦσαν δὲ, καὶ Δία, οἱ καὶ ἡμῶν ἔδωσαν, ἔγωγε μὲν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἠρώπων ὅ, τι ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. τῶν δ' ἦσαν μὲν οἱ ἔδωκ' ἠδωσαν, ὅμως δὲ λίθους ἔχον ἐν ταῖς χερσίν. ἐπεὶ δὲ καὶ εἶδοτι τινὶ ἐνέτυχον, λέγει μοι ὅτι οἱ ἀγορανόμοι δεινότετα ποιεῖσι τὸ στρατόμα.

19'. Καὶ ἐν τῷ τὸν ὄρα τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρὸς τῶν θαλάτταν ἀναχωρῆντα, καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δ', ὡς ἤκουσαν, ὥσπερ συὸς ἀγρία ἢ ἐλάφει φανέντος, ἰστανται ἐπ' αὐτόν. οἱ δὲ Κερασέντιοι, ὡς εἶδον ὀρμῶντας κατ' ἑαυτοὺς, νομίσαντες ἐπὶ σφᾶς ἵσθαι, φόβῳ δρόμον, καὶ ἐμπίπτουσιν εἰς τῶν θαλάτταν. σωεισέπεσον δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τινες, καὶ ἐπνίγετο ὅσις μὴ ἐτύγχανον ἐπιστάμενος νεῖν.

20'. Καὶ τότε τί δοκεῖτε; ἠδίκων μὲν ἔδωκ', ἔδει-

ἴδουσιν δὲ μὴ λύσῃα τις ὥσπερ κυτὴν ἡμῖν ἐμπει-
 πτώκοι. εἴ ἔρταῦτα ποιαῦτα ἔσαι, θεάσασθε οἷα
 κατὰς αἰσὶς ἡμῖν ἔσαι τῆς στρατιᾶς. ὑμεῖς μὲν οἱ
 πάντες ἐκ ἔσεσθε κύριοι ἕτ' ἀνελέσθαι πόλεμον ᾧ
 αὐτὸν βέληθε, ἕτε καταλῦσαι. ἰδίᾳ δὲ ὁ βελόμι-
 νος ἄξει στρατόμα, ἐφ' ὃ, τι αὐτὸν ἐθέλῃ. καὶ νυντις
 πρὸς ὑμᾶς ἴωσι πρέσβεις ἢ εἰρῶνός δεόμενοι, ἢ
 ἄλλῃ τινός, κατακαίνοντες τάς οἱ βελόμενοι,
 ποιήσασιν ὑμᾶς τῷ λόγῳ μὴ ἀκῆσαι τῷ πρὸς
 ὑμᾶς ἰόντων. ἔπειτα δὲ ἕς μὲν αὐτὸν ὑμεῖς ἅπαντες
 ἔλθετε ἄρχοντας, ὃν ἐδεμίᾳ χάρα ἔσονται. ὅσις
 δ' αὐτὸν ἑαυτὸν ἔλθῃ στρατηγόν, καὶ ἐθέλῃ λέγειν·
 Βάλλε, βάλλε, ἔπος ἔσαι ἱκανός καὶ ἄρχοντα κα-
 τακαίνειν καὶ ἰδιώτῳ ὑμῶν, ὃν αὐτὸν ἐθέλῃ, ἀπει-
 ποί, αὐτὸν ὥσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ νυν
 ἐγείρο.

ιζ'. Οἷα δ' ἡμῖν πεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι,
 ἔτσι στρατηγοί, σκέψασθε. Ζήλαρχος μὲν γὰρ ὁ
 ἀγορανόμος εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἷχεται ἀπο-
 πλέων, εἰ δὲ ὑμῖν δίκῳ· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεί-
 γει ἐκ τῷ στρατεύματος, δείσας μὴ ἀδίκως ἀπει-
 τοσ ἀποθάνῃ. οἱ δὲ καταλόντες τὰς πρέσ-
 βεις, διαπραΐξαντο ὑμῖν μόνοις μὲν τῷ Ἑλλήνων
 εἰς Κεραιῶντα μὴ ἀσφαλές εἶναι, ἐὰν μὴ σωὴ
 ἰσχυρῇ, ἀφικνεῖσθαι. τὰς δὲ νεκρὰς, ἕς πρὸς θεόν
 αὐτοὶ οἱ κατακαίνοντες ἐκέλευον θάπτειν, τὰς
 διαπραΐξαντο μηδὲ σωὴ κηρυκίῳ ἔτι ἀσφαλές εἶ-
 ναι ἀνελέσθαι. τίς γὰρ ἐθέλῃσι κήρυξ ἰσχύει, κή-
 ρυκας ἀπεκτονῶς; ἀλλ' ἡμεῖς Κεραιῶντιών θάψαι
 αὐτὰς ἐδείκθημεν.

ιή. Εἰ μὲν οὐκ καλῶς ἔχει ταῦτα, δοξάτω ὑμῖν· ἵνα, ὡς τοιούτων ἰσομένων, καὶ φυλακῇ ἰδίᾳ ποιήσῃ τις, καὶ τὰ ἐρυμνὰ ὑπερδέξια πειράται ἔχων σκλῶν· εἰ μὲντοι δοκεῖ ὑμῖν θηρίων, ἀλλὰ μὴ ἀνθρώπων εἶναι τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκοπεῖτε παῦλάν τιν' αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ, πρὸς Διὸς, πῶς ἢ Θεοῖς δύσομεν ἡδέως, ποιεῖντες ἔργα ἀσεβῇ, ἢ τοῖς πολεμίοις πῶς μαχόμεθα, καὶ ἀλλήλους κατακαίνωμεν; πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτις αὖ ὅρα τοσαύτῃ ἀνομίᾳ ἐν ἡμῖν; ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαρρῶν, καὶ περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἔξαμαρτάνοντες φαινόμεθα; ἔ δὲ οὐκ πάντ' οἴομεθα τολῆσαι ἐπαινεῖν, τίς αὖ ὑμᾶς τοιούτους ὄντας ἐπαινέσειεν, ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πονηρὸς αὖ φαίμεν εἶναι τὸς τὰ τοιαῦτα ποιεῖντας. „

ιθ'. Ἐκ τῆς ἀνισάμενρι πάντες ἔλεγον, τὸς μὲν τῶν ἄρξαντας δῆναι δίκην, τῷ δὲ λοιπῷ ἐκείνῃ ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτὸς θανάτῳ (*), τὸς δὲ στρατιῶτας εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκας, καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο ἐξ ἑ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τὸς λοχαγὰς ἐποίησαντο· παραινέσας δὲ Ξενοφώντας, καὶ τῷ μαντέων συμβαλόντων, ἔδοξε καὶ καθάραι τὸ στρατόμαχον· καὶ ἐγινέτο καθαρμός.

ΚΕ-

(*) Ἀλλ. ἐπὶ θανάτῳ.

Κ Ε Φ Α Λ. Η'.

Εδοξε δὲ καὶ τὰς στρατηγὰς δίκλῳ ὑποχεῖν τὰ παρεληλυθότος χρόνου . καὶ διδόντες , Φιλήσιος μὲν ὤφλε καὶ Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς τῆς (*) γαυλικῶν χρημάτων , τὸ μείωμα , ἑκοσι μνᾶς . Σοφαίνετος δὲ , ὅτι αἰρεθεὶς (**) κατημέλει , δέκα μνᾶς . Ξενοφῶντος δὲ κατηγόρησαν τινὲς , φάσκοντες παίδεσθαι ὑπ' αὐτῷ , καὶ ὡς ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο .

β'. Καὶ ὁ Ξενοφὼν ἀναστὰς ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον , πρῶτον λέξαντα πᾶ καὶ ἐπλήρη . ὁ δὲ ἀποκρίνεται , ὅπως καὶ τῷ ρίγει ἀπαλλύμεθα , καὶ χιῶν πλείη ἡμεῖς . ὁ δ' εἶπεν . ἀλλὰ μὴ καὶ χειμῶνός γε ἔντος οἷα λέγεις , σίτω δὲ ἐπιτελειώμενος , οἷνε δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόντος , ὑπὸ δὲ πόρων πολλῶν ἀπαγορεύοντων , πολεμίων δὲ ἐπομενῶν , εἰ ἐν τοιούτῳ καιρῷ ὑβρίζον , ὁμολογῶ καὶ τῷ ὄντι ὑβριστότερος εἶναι , οἷς φασὶν ὑπὸ τῆς ὑβρείως (***) κόπον ἐκ ἐγγίγνεσθαι . ὅμως δὲ καὶ λέξον , ἐκ τί-
νος ἐπλήρης ; πότερον ἦταν τι σέ , καὶ , ἐπεὶ ἐκ ἐδίδως , ἔπαιον ; ἀλλ' ἀπήτην ; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος ; ἀλλὰ μεθύων παρώνησα ;

γ'. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐδὲν ἔφησεν , ἐπῆρτο αὐτὸν ,
εἰ

(*) Αἱ γαυλικῶν , γαῦλος . Γαῦλοί τε σκαφίδες τε κ. τ. γαυλικά χημάσια , τὰ ἀπὸ τῆς πλοίων .

(**) Εἰς πόδε αἰρεθεὶς ; Αἱ ἀρχῶν αἰρεθεὶς κατημ.

(***) Αἱ πόρον .

εἰ ὀπλιτᾶοι . ἔκ ἔφη . πάλιν , εἰ πελτᾶζοι . ἔδ' ἔτ' , ἔφη · ἀλλ' ἡμίονον ἤλαυνον , ταχθεὶς ὑπὸ τῷ συσκλιῶν , ἐλδ' ἄερος ὦν . ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει τε αὐτὸν , καὶ ἤρετο · εἰ σὺ εἰς ὃ τὸν κάμνοντα ἀπάγων ; καὶ μὰ Δι' , ἔφη · σὺ γὰρ λυάγκαζες . τὰ δὲ τῷ ἐμῶν συσκλιῶν σκέλη διέρριψας . ἀλλ' ἢ μὲν διάρριψις , ἔφη ὁ Ξενοφῶν , τοιαύτη τις ἐγένετο . δίδωκα ἄλλοις ἄγειν , καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπάγειν · καὶ ἀπολαβὼν ἅπαντα σῶα , ἀπέδωκά σοι , ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα . οἷον δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο , ἀκέσατε (ἔφη) καὶ γὰρ ἄξιον .

δ' . Ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μικέτι δυνάσθαι πορεύεσθαι . καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα πρῶτον ἐγίνωσκον , ὅτι εἰς ἡμῶν εἴη , λυάγκασα δὲ σε τῶτον ἄγειν , ὥς μὴ ἀπόλοιτο · καὶ γὰρ , ὥς ἐγὼ οἶμαι , πολέμιον ἐφείποντο . σωέφη τῆτο ὁ ἄνθρωπος . ἔκ' ἔφη ὁ Ξενοφῶν , ἐπεὶ πρὸς περὶ σε , καταλαμβάνω αὐτίς σὺν τοῖς ὀπιθοφύλαξι πρῶσιων , βόθρον ὀρύττοντα ὥς κατορύξοντα τὸν ἄνθρωπον · καὶ ἐπιστὰς ἐπήνευ σε . ἐπεὶ δὲ παρεστηκῶτων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος ὁ ἀνὴρ , ἀνέκραγον οἱ παρόντες , ὅτι ζῇ ὁ ἀνὴρ . σὺ δ' εἶπες ὀπόσα γ' ἐβέλε , ὥς ἐγώ γε αὐτὸν ἐκ ἄξω · ἐνταῦθα ἔπαισά σε · ἀληθεῖ λέγεις · ἔδοξας γάρ μοι εἰδότει οἰκίσαι , ὅτι ἔζη . τί ἔν ; ἔφη , ἡττόν τι ἀπέθανον , ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπέδειξα αὐτόν ; καὶ ᾧ ἡμεῖς (*),
ἔφη

(*) Α' καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς κ. τ.

ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες ἀποθανέμεθα· τίτε ἐν
 οὕκῃ ζῶντας ἡμᾶς δεῖ κατορυγῆναι;

ε'. Τῆτον μὲν ἀνέκραγον πάντες, ὡς ὀλίγας
 παῖσεις. ἄλλον δὲ ἐκέλευον (*) λέγειν, διὰ τι
 ἕκαστος ἐπλήγη. ἐπεὶ δ' ἐκ αὐίσαντο, αὐτὸς ἔλε-
 γον. "Εγώ, ὦ ἄνδρες, ὁμολογῶ παῖσαι δὴ ἄν-
 δρας πολλὰς οὕκῃ ἀταξίας, οἷς σώζεσθαι μὲν
 ἤρκει δι' ὑμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων, καὶ μαχομέ-
 νων ὅπερ δεοί· αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις, προ-
 θέοντες ἀρπάζειν ἠθέλον, καὶ ὑμῶν πλεονεκτεῖν.
 εἰ δὲ τῆτο πάντες ἐποιέμεν, ἅπαντες αὖ ἀπα-
 λόμεθα.

ς'. Ἡ' δὲ καὶ μαλακιστόμενόν τινα, καὶ ἐκ ἐθέ-
 λοντα αὐίσασθαι, ἀλλὰ προσιέμενον ἑαυτὸν τοῖς
 πολεμίοις, καὶ ἔπαισα, καὶ ἐβιασάμην πορδέσθαι.
 ἐν ᾧ τῷ ἐχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτὸς ποτε ἀναμύνων
 τινὰς συσκόδαζομένους, καθεζόμενος συχνὸν χρό-
 νον, κατέμαθον ἀναστὰς μόγῃς, καὶ τὰ σκέλη μό-
 γῃς ἐκτείνας. ἐν ἑμαυτῷ ἐν πείρῃ λαβὼν (**) ἐκ
 τότε, καὶ ἄλλον ὅποτε ἴδοιμι καθήμενον καὶ βλα-
 κέοντα, ἤλαυνον. τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ ἀνδείξασθαι
 παρεῖχε δερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα, τὸ δὲ κα-
 θῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώραν, ὑπεργόνον ὃν τῷ τε
 ἀπποπήγνυσθαι τὸ αἷμα, καὶ τῷ ἀποσπῆσθαι τὰς
 τῆς ποδῶν δακτύλους· ἅπερ πολλὰς καὶ ὑμεῖς ἴσ-
 παθόντας.

ζ'. Ἄλλον δὲ γε ἴσως ὑπολειπόμενον διὰ ῥα-
 5α'

(*) Α' κ. ἄλλος δὲ ἐκέλευε λέγ.

(**) Α' κ. πείραν λαβὼν, ἐκ τότε καὶ κ. γ.

σώνῳ, καὶ καλύοντα καὶ ὑμᾶς τὴς πόλεως, καὶ ἡμᾶς τὴς ὀπίθεν ποροῦσθαι, ἔπαισα πύξ, ὅπως μὴ λόγῃ ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο. καὶ γὰρ ἐν νῦν ἔξεσιν αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμὲ ἔπαθον παρὰ τὸ δίκαιον, δίκῳ λαβεῖν. εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγινόντο, τί μέγα αὖ ἔπως ἔπαθον, ὅτε δίκῳ (*) ἠξίεν λαμβάνειν;

ἦ. Ἀπλῶς μοι, ἔφη, ὁ λόγος. ἐγὼ γὰρ εἰ μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ἐκόλασα τινα, ἀξίῳ ὑπέχειν δίκῳ, οἷον καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισὶ. καὶ γὰρ ἰατροὶ τέμνουσι καὶ καίουσιν ἐπ' ἀγαθῷ. εἰ δὲ ὕβρι νομίζετε με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθητε, ὅτε νῦν ἐγὼ θαρρῶ σὺν τοῖς Θεοῖς μάλλον ἢ πότε, καὶ θρασυτέρως εἰμι νῦν ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω· ἀλλ' ὅμως ἔδνα παίω. ἐν δὲ δία γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς.

Θ'. Ὅταν δὲ χειμῶν ᾖ, καὶ θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται, ἔχ' ὁρᾶτε ὅτι καὶ τῷ ματος μόνον οὐκ ἀχαλεπαίνει μὴν παρὰ τὴν τοῖς ἐν παρώρῃ, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν παρύμνῃ; ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ ποίετῳ καὶ μικρὰ ἀμαρτηθέντα, πάντα συνεπιτελείται. ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτὴς, καὶ ἡμεῖς κατεδικάσατε τότε, ἔχοντες γὰρ ἐ' ψήφους, ἀλλ' ὅπλα. παρειαῖν καὶ ἐξέλι' ὑμῖν ἐπικρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβέβλεθε, ἀλλὰ μὰ Δία ἔτε τοῖς ἐπεκρεῖτε, ἔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπάειτε. τοιγαρὲν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν, ὑβρίζειν ἐόντες αὐτὴς. οἶμαι γὰρ, εἰ ἠθέλετε

σκα

(*) Ἀ. δίκῳ αὖ ἠξίεν κ. τ.

σκοπεῖν, πὺς αὐτὰς ὀρήσασθαι τότε καλίστως, καὶ
νῦν ὑβρισιπάτας.

1. Βοίσκος μοι ἔν ὃ πύκτις ὁ Θεταλὸς τότε
μοι δειμάχετο, ὡς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν.
νῦν δὲ, ὡς ἐγὼ ἀκέω, Κοτυωριτῶν πολλὰς ἀπο-
δέδυκέν. αὖ ἔν σωφρονῆτε, τέτρω ταῦαντία ποιή-
σετε, ἢ τὰς κυῶας ποιῶσι. τὰς μὲν ὅδ κυῶας τὰς
χαλεπὰς τὰς μὲν ἡμέρας δεσμούσσι, τὰς δὲ νύ-
κτας ἀφιάσι· τέτρω δὲ, αὖ σωφρονῆτε, τὴν νύκτα
μὲν δῆσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε.

1 α. Ἀλλὰ γὰρ, ἔφη, θαυμάζω, ὅτι, εἰ μὲν
τινὶ ὁμῶν ἀπηχθόρῳ, μέμνητε, καὶ ἐσιωπᾶτε·
εἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκέρισα, ἢ πολέμιον ἀπή-
ρυξα, ἢ ἀδυνῶντι, ἢ ἀπορῶντι συνεξεδπόρισά-
τι, τέτρω δὲ ὑδεῖς μέμνηται· ἐδ' εἴ τινα καλῶς τι
ποιῶντα ἐπῆνεσα, ἐδ' εἴ τιν' ἀνδρα ἀγαθὸν ὄντα
ἐτίμησα ὡς ἐδυάμῳ, ἐδὲ τέτρω μέμνητε. ἀλ-
λὰ μὴ καλόν γε, καὶ δίκαιον, καὶ ὅσιον, καὶ ἥδιον,
τῷ ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῷ κακῶν μεμνηθῆαι. ἢ
ἐκ τέτρω μὲν δὴ ἀνίστατο καὶ ἀνιμίμνησκον, καὶ πῶ-
εργένετο, ὥς καλῶς ἔχειν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Κ τάττε δὲ ἐν τῇ διατειβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ ληϊζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλόποδον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τὰς ἀποσκέδαν νυμφάς, καὶ τῆς νυκτὸς δὲ τὰς σφόδρα σκηνῶντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν. καὶ πολεμικώτερον πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τῶν.

β'. Ο' δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τὰς Εὐλίας φρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ σολὰς καλὰς, λέγοντας ὅτι Κορύλας ἑτοιμος εἴη τὰς Εὐλίας μὴτ' ἀδικεῖν, μὴτ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τῶν ἐν τῇ στρατῷ βελούσων, ἐπὶ ξενίᾳ δὲ ἐδέχοντο αὐτὰς. παρικήλευσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, ἃς ἐδόκει δικαιοτάτων εἶναι. θύσαντες δὲ τῶν αἰχμαλώτων βοῶν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, δόωχίαν μὲν ἀρκῆσαν παρείχον, κατακείμενοι δὲ ἐν (*) σιβάσιν ἐδείπνεν,

καὶ

(*) Α' λ. σκίμποσιν.

καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων , οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χάρᾳ .

γ'. Ἐπεὶ δὲ αἱ σπονδαί τ' ἐγείνοντο , καὶ ἐπαιώνισαν , ἀνέστησαν παῶτον Θράκες , καὶ παρὸς αὐτὸν ὤρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις , καὶ ἤλυντο ὑψηλά τε καὶ κέφως , καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχθῶντο . τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει , ὡς πᾶσι δοκεῖν πεπληχεῖναι τὸν ἄνθρωπον . ὁ δ' ἐπαισε τεχνικῶς πᾶς . καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες . καὶ ὁ μὲν , σκυλεύσας τὰ ὅπλα τῷ ἑτέρῳ , ἔξῃει ἄδων (*) Σιδαικά . ἄλλοι δὲ καὶ τῷ Θρακῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνεῶτα . ὧν δὲ εἶδεν πεπονθῶς .

δ'. Μετὰ τῷτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν , οἱ ὠρχέοντο τῷ καρπαίᾳ καλεμνίῳ ἐν τοῖς ὅπλοις . ὁ δὲ τρόπος τῆς ὠρχήσεως ὧν ὅδε . ὁ μὲν , παραθέμενος τὰ ὅπλα , σπείρει καὶ ζυγυλάτῃ , πυκνὰ μεταστροφόμενος , ὡς φοβόμενος . ληστὴς δὲ προσέρχεται . ὁ δ' , ἐπειδὴν προΐδηται , ἅπαντ' ἄρπασας τὰ ὅπλα , καὶ μάχεται παρὰ τῷ ζεύγῳ . (καὶ εἴποι ταῦτ' ἐποίησεν ἐν ῥυθμῷ παρὸς τὸν αὐτὸν) καὶ τέλος ὁ ληστὴς δῆσας τὸν ἄνδρα , καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει . ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζυγυλάτης τὸν ληστὴν . εἴτα παρὰ τῆς βῆς ζεύξας , ὀπίσω τῷ χεῖρι δεδεμνόν ἐλαύνει .

ε'. Μετὰ τῷτο Μυσὸς εἰσῆλθον , ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτῳ , καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύω ἀντιπαττομνίων μιμᾶμενος ὠρχεῖτο , τοτὲ δὲ ὡς παρὸς ὅνα ἐχθῆτο ταῖς πέλταις , τοτὲ δὲ ἐδινεῖτο

καὶ

(*) Αἰ. Σιδαικά .

καὶ ἔξευβίσα, ἔχων τὰς πέλτας· ὥς ὅφιν ἔχων καλῶ φαίεσθαι. τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὥρχειτο, κροτῶν τὰς πέλτας, καὶ ὠκλαζε, καὶ αὐίσασατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐποίει.

ε'. Ἐπὶ δὲ τῷ ἐπιόντες οἱ Μαντινεῖς, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀνασπῶντες, ἔξοπλισάμενοι ὡς ἐδυῶντο κάλλις, ἤσαντε ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλέμενοι, καὶ ἐπαιώνισαν, καὶ ὥρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τὰς Θεὰς προσόδοις. ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες, δεινὰ ἐποιοῦντο, πᾶσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι.

ζ'. Ἐπὶ τῷ ὁρῶν ὁ Μυσοὺς ἐκπληττομένης αὐτῆς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαρμένον ὀρχησείδα, εἰσάγει, σκυιάσας ὡς ἐδυῶτο κάλλις, καὶ ἀσπίδα δὲς κέφῳ αὐτῇ. ἡ δὲ ὥρχησατο Πιρρίχῳ ἐλαφρῶς. ἐνταῦθα κρότος ἔκ παλός· καὶ οἱ Παφλαγόνες ἠρώπων, εἰ καὶ γυναικες συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι αὗται καὶ αἱ τρεφόμεναι εἰς βασιλέα ἐκ τῆ στρατοπέδου.

η'. Τῇ μὲν ἐν νυκτὶ ταύτῃ τῶτο τὸ τέλος ἐγένετο, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγον αὐτὲς εἰς τὸ στρατόμα, καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις, μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας, μήτε ἀδικεῖσθαι. μὲν τῶτο οἱ μὲν πρέσβεις ὥχοντο· οἱ δὲ Ἕλληες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβαίντες ἔπλειον ἡμέραν καὶ νύκτα πνέματι καλῷ, ἐν ἀεισερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν.

θ'. Τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνῶνται εἰς Σινώπην, καὶ ὥρμυ-

ὠρμίσαντο εἰς Ἀρμυῶν τῆς Σινώπης . Σινωπεῖς δὲ οἰκῆσαι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ , Μιλησίων δ' ἄποικοι εἰσίν . ἔτοι ξενία πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν , ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους , οἶνου δὲ κεράρια χίλια καὶ πεντακόσια .

ι . Καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε τειήρεις ἔχων . καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἦκειν . ὁ δὲ ἦγε μὲν εἶδον , ἀπηγγέλλετο δὲ , ὅτι ἐπαινοῖν αὐτὸς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος , καὶ οἱ ἄλλοι , καὶ ὅτι ὑπὶ χρεῖτο Ἀναξίβιος , εἰ ἀφικνοῖντο ἔξω τῷ Πόντῳ , μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσεσθαι .

ια . Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμυῇ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας πέντε . ὥς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκεν ἐγγυὲς γίγνεσθαι , ἤδη μᾶλλον ἢ πρόθεον εἰσῆει αὐτὸς , ὅπως αὐ καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκοντο . ἠγήσαντο ἔν , εἰ εἴα ἔλουντο ἄρχοντα , μᾶλλον αὐ , ἢ πολυαρχίας ἔσης , διυῶσθαι πὺν εἴα χρῆσθαι τῷ στρατόματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας . καὶ εἴ τι δέοι λαμβάνειν , μᾶλλον αὐ καὶ κρύπτεσθαι . καὶ εἴ τι αὐ δέοι φθάειν , ἥττον αὐ ὑπερίκειν . ἔ γάρ αὐ λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους , ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ εὐὶ περαινεσθαι αὐ . πὺν δὲ πρόθεον χρόνον ἐκ τῆς νικῶσης ἑσπερατον πάντα οἱ στρατηγοί .

ιβ . Ὡς δὲ ταῦτα διοροῦντο , ἐτρέποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα , καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον , προσιόντες αὐτῷ , ὅτι ἡ στρατιὰ ἔγω γινώσκει , καὶ εὖ νοῖαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστός τις ἐπειθεῖν αὐτὸν ὑποσῶναι τῷ ἀρχῷ . ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβέλετο ταῦτα , νομίζων καὶ τῷ τιμῇ μείζω ἔπως εἰ αὐτῷ γί-

γίνεσθαι καὶ πρὸς τὰς φίλας, καὶ εἰς τὴν πόλιν
τὸνομα μείζον ἀφίξεσθαι αὐτὰ· τυχὸν δὲ καὶ ἀ-
γαθὸς τινας αὐτῷ αἷτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι.

17. Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν
αὐτὸν, ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα.
ἐπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ
ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τὸτο δὲ κίν-
δυνος εἶναι, μὴ καὶ τὴν προειργασμένῳ δόξαν
ἀποβάλοι, ἢ πορεύτο.

18. Ἀπορρομένη δὲ αὐτῷ διακεῖναι, ἔδοξε κρᾶ-
τισον εἶναι τοῖς Θεοῖς ἀνακοινῶσαι. καὶ παραση-
σάμενος δύο ἱερεῖς, ἐθύετο τῇ βασιλεῖ, ὅσπερ
αὐτῷ μαντεύοντις ἡ ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ
ἀπὸ τῆς τῶ Θεῷ ἐνέμιζον ἑωρακέναι, ὃ εἶδεν,
ὅτε ἦρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς
καθίσασθαι.

19. Καὶ ὅτε ὁ Εὐφείας δὲ ὥρματο Κύρῳ συ-
σαθισόμενος, αἰετὸν ἀνέμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν
φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὥσπερ (*) ὁ
μάντις προπύμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν
οἰωνὸς εἶναι καὶ ἐκ ἰδιαδικῶς, καὶ εὐδοξος, ἐπίπονος
μὲντοι. τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ
αἰετῷ καθήμενῳ· ἐδὼν μὲντοι χηματιστικὸν εἶναι
τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ αἰετὸν περιπετόμενον μᾶλλον
λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια.

20. Οὕτω δὲ θυομένη αὐτῷ διαφανῶς ὁ Θεὸς
σημαίνει μὴτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, μήτ', εἰ
αἰροῖντο, ἀποδέχεσθαι. τὸτο μὲν δὴ ἔπος ἐγένε-
το.

(*) Α" α. ὅντιν.

το. ἢ δὲ στρατιὰ σωῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον
εἴα αἰρεῖσθαι. καὶ ἐπεὶ τὸτο ἔδοξε, ἀποβάλλον-
το αὐτὸν. ἐπειδὴ δὲ ἔδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἰρή-
σονται αὐτὸν, εἴ τις ἐπιψήφισι, ἀνέστη, καὶ ἔλε-
ξε πάδε.

ιζ'. "Εγὼ, ὦ ἄνδρες, ἤδομαι μὲν ὑπὸ ὑμῶν
τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω,
καὶ εὐχομαι δευαί μοι τὰς Θεὰς αἴτιον τινὸς ὑμῶν
(*) ἀγαθῆ γενέσθαι. τὸ μάλιστα ἐμὲ προκειδῆ-
ναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίᾳ ἀνδρὸς πα-
ρόντος, εἴθ' ὑμῖν, εἴτ' ἐμοὶ δοκεῖ συμφέρον εἶναι,
ἀλλ' ἦττον αὖ διὰ τὸτο τυγχάνειν, εἴ τι θεοῖδε,
παρ' αὐτῶν· ἐμοὶ δ' αὖ ἐ πάνυ τι νομίζω τὸτο ἀσ-
φαλές εἶναι.

ιη'. Οἷω γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι με ἐ πρό-
σθεν ἐπαύσαντο πολεμῶντες, πρὶν ἐποίησαν πᾶ-
σαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν, Λακεδαιμονίᾳ καὶ αὐ-
τῶν ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τὸτο ὁμολόγησαν,
ἔθυσ ἐπαύσαντο πολεμῶντες, καὶ ἐκέτι πέρα ἐπο-
λιόρκησαν τὴν πόλιν. εἰ ἐν ταῦτα ἐγὼ ὁρῶν δο-
κοίην, ὅπερ δυναίμην, ὅντα ὑθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ
ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο ἐννοῶ, μὴ λίαν αὖ τα-
χὺ σωφρονισθεῖν.

ιθ'. Οἱ δ' ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἦττον αὖ εἰσὶς
εἴη εὐδὸς ἄρχοντες, ἢ πολλῶν, εὖ ἴξε, ὅτι ἄλ-
λον μὲν ἐλόμενοι ἔχ' ὀρήσετέ με σασιάζοντα.
νομίζω γάρ, ὅτι ὅσις ἐν πολέμῳ ᾖν σασιάζει
πρὸς ἄρχοντα, πρὸς τὴν ἑαυτῶ σωτηρίαν σα-
σιά-

(*) Αἱ. ὑμῖν.

σιάζει . αὐτὸ δὲ ἐμὲ ἔλυσθε , ἐκ αὐτοῦ θαυμάσαιμι , εἴ τινα εὐροίτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον . ,

κ'. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' εἶπε , πολλοὶ πλείονες ἐξανίσταντο , λέγοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν . Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος εἶπεν , ὅτι γελοῖον εἴη , εἰ ἔτι ἔχει , ὡς ἐκ ὀργισιῶνται (*) Λακεδαιμόνιοι , καὶ εἰ αὖ στυγερὰ συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται . ἐπεὶ εἰ ἔτι γε τῶτ' , (**) εἴη , εἰδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξῃς , ὡς εἴποιεν , ὅτι Ἀρκάδες ἐσμεῖν . ἐνταῦθα δὴ , ὡς εὖ εἰπόντος τῷ Ἀγασίᾳ , ἀνέθορύβησαν .

κ α'. Καὶ ὁ Ξενοφῶν , ἐπειδὴ ἑώρα πλείονος ἐν δέον , παρελθὼν εἶπεν . “ Ἀλλ' ὦ ἄνδρες , εἴη , ὡς πάντῃ εἰδῆτε , ὁμνύω ὑμῖν Θεὸς πάντας καὶ πάσας , ἢ μὴ ἐγώ , ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἢ θανάμην , ἢ θυόμην , εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτῃ τὴν ἀρχήν , καὶ ἐμοὶ ὑποσῆναι . καὶ ἐμοὶ οἱ Θεοὶ ἔτι ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμνησαν , ὡς καὶ ἰδιώτῃ αὐτὸν γινῶναι , ὅτι ταύτης τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ . ,

κ β'. Οὕτω δὲ Χειρίσοφον αἰρουῦνται . Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἤρεθον παρελθὼν εἶπεν . “ Ἀλλ' , εἴη , ὦ ἄνδρες , τῶτο μὲν ἴσῃ , ὅτι ἐκ αὐτοῦ ἐγαγε ἡγεσσίαζον , εἰ ἄλλον εἴλεθε . Ξενοφῶντα μὲν , εἴη , ἀνήσατε ἔτι ἐλόμενοι . ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἡδὴ διέβαλον αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον ὃ , τι

(*) Ἀλλ. ὡς ὀργισιῶνται Λακεδ.

(**) Ἀλλ. τῶτ' ἔχει , εἴη , κ. τ.

ἐδυνάτο, καὶ (*) μάλισα ἐμὲ αὐτὸν σιγάζοντος.
ὁ δὲ ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίῳ μᾶλλον συ-
νάρχειν ἐθέλῃσαι Δαρδανεῖ ὄντι τῷ Κλεάρχῳ
στρατοδύματος, ἢ ἑαυτῷ, Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μὲν
τοὶ ἐμὲ εἰλέαδε, ἔφη, καὶ ἐγὼ περάσομαι ὅ, τι
αὐτὸν δυνάμηναι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς ἔγωγε
παρασκοιάξετε, ὥς αὖτις, ἐὰν πλεῖς ᾖ, ἀναξό-
μενοι. ὁ δὲ πλεῖς ἔσαι εἰς Ἡράκλειαν. ἅπαντες
ἐν δέῃ ἐκείσῃ περᾶσαι ἤκειν· τὰ δὲ ἄλλα, ἐπει-
δὴ ἐκείσῃ ἐλθωμεν, βελοδύσομεθα.»,

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Ε'Ντεῦθεν τῇ ὑπεραίᾳ ἀναγόμενοι πινόμεναι
καλῶ, ἐπλεον ἡμέρας δύο παρὰ γλῶ. καὶ
παραπλέοντες ἐθεώρουν τὴν τ' Γασανίαν ἀκτὴν,
ἐνθα ἡ Ἀργὴ λέγεται ὀρμίσασθαι, καὶ τῆς πο-
ταμῶν τὰ στόματα, πρῶτον μὲν (**) τῷ Θερμώ-
δοντος, ἔπειτα δὲ τῷ Ἀλφειοῦ· μὲν δὲ τῶν τῶν
Παρθεναίων. τῶν δὲ παραπλόνσαντες, ἀφίκοντο
εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Εὐβοίας, Μεγαρίων ἀ-
ποικον, ἔσαν δ' ἐν τῇ Μαρυανδυνῶν χώρα.

β'. Καὶ ὀρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχρεσιᾷ Χερ-
ρόνησιν. ἐνθα λέγεται Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρ-
βεον κυρία καταβύβαι, ἔνθα τὰ σημεῖα δε-
κνύουσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ
δύο

(*) Α'λ. καὶ μάλα ἐμὲ αὐτὸν δοξάζοντος.

(**) Α'λ. Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τῷ Τίγρει, ἔπειτα δὲ
τῷ Ἀλφειῷ.

δύω σάδια . ἔνταῦθα τοῖς Ἑλλήσιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν , ἀλφίπων μεδίμνης τετραχιλίαις , καὶ οἶνε κεράμια διχιλία , καὶ βῆς ἑκοσι , καὶ οἷς ἑκατόν . ἔνταῦθα διὰ τῆς πεδίας ῥεῖ ποταμὸς , Λύκος ὄνομα , εὖρος ὡς δύο πλέθρων .

γ'. Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγόντες ἐβελόοντο τὴν λοιπὴν πορείαν (*), πότερον καὶ γλῶ , ἢ καὶ θάλατταν καὶ πορεύεσθαι ἐν τῇ Πόντῃ . ἀγασσάς δὲ Λύκων Ἀχαιοὺς , εἶπε· Θαυμάζω μὲν , ὦ ἄνδρες , ἵδ' στρατηγῶν . ὅτι ἐπεὶ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον , τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γινήσεται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σῖτα· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορεύσόμεθα , ἐκ ἔστιν , ἔφη . ἐμοὶ οὐκ ὁκεῖ , αἰτεῖν τὸς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τετραχιλίαις Κυζικηνῶς . ἄλλος δ' εἶπε , μίωδός μιν μὴ ἔλαττον ἢ μυριάς , καὶ ἐλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα ἡμῶν καθεμνέων πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν , καὶ εἰδέναι ὅ, τι αὐτὸ ἀπαγγέλλωσι , καὶ πρὸς ταῦτα βελοῦνται .

δ'. Ἐντεῦθεν πρέσβείοντο , πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον , ὅτι ἀρχὸν ἦρητο· εἰσὶ δὲ , οἱ καὶ Ξενοφῶντα . οἱ δ' ἰχυρῶς ἀπεμάχοντο . ἀμφοῖν δὲ ταῦτα (**) ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ φίλιαν , ὅ, τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν .

ε'. Ἐπεὶ δ' ἐν ἔποι ἐδόκεν ἀπόδυμοι εἶναι , πέμπουσιν Λύκωνα Ἀχαιὸν , καὶ Καλλίμαχον Παρ-
ρά-

(*) Ἀλ. πορεῖαν πορεύεσθαι .

(**) Ἀλ. ταῦτά .

ράσιον, καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. ἔτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα, πὺν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσαιεν ταῦτα πάντα. ἀκέσαντες δὲ οἱ Ἡρακλεῶται, βελόσειςθαι ἔφασαν· καὶ δ' οὖν τά τε χεῖματα ἐκ τῶν ἀγῶν σωῆγον, καὶ τὴν ἀγορὰν εἶσω ἀνεσκόδασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο, καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

ς'. Ἐκ τῆς οἱ παράξαντες ταῦτα, πρὸς στρατηγὸς ἡγίωντο διαφθεῖρειν τὴν παῖξιν· καὶ συνίσαντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί. προεστῆκει δὲ μάλισα αὐτῶν Καλλίμαχος τε ὁ Παρρᾶσιος, καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰχρὸν εἶναι, ἄρχειν οὐα Ἀθιωτῶν Πελοποννησίων καὶ Λακδαιμονίων, μηδεμίαν δυνάμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατίαν· καὶ πρὸς μὲν πόνας σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλας, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατεργασμεῖαν. εἶναι γὰρ πρὸς κατεργασμένους, Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιούς, τὸ δ' ἄλλο στρατόμαχος εἶναι. (καὶ ὡς δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἡπερήμισο τῇ ἄλλῃ στρατόματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί) εἰ ἐν σωφροσύνῃ ἔτοι, συσάντες, καὶ στρατηγὸς ἐλόμενοι ἑαυτῶν, καθ' ἑαυτὰς τε αὐτὴν τὴν πορείαν ποιοῖντο, καὶ πειρῶντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν.

ζ'. Ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον, εἰ τινες ἦσαν παρ' αὐτῶν Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοί, καὶ ἔνοοφῶνται, συνέστησαν, καὶ στρατηγὸς αἰρῶνται ἑαυτῶν δέκα. τῆς δ' ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικῶσης ὅ,τι δοκεῖν, τῆτο ποιῆν. ἡ μὲν ἐν τῇ παντὸς ἀρ-

ἀρχὴν Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη, ἡμέρᾳ ἑκτῇ ἢ ἑβδόμῃ, ἀφ' ἧς ἤρέθη.

ἢ. Ξενοφῶν μύθοι ἐβέλετο κοινῇ μετ' αὐτῶν πῶς πορείαν ποιῆσθαι, νομίζων ὅπως ἀσφαλέστερον εἶναι, ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον σέλλεσθαι. ἀλλὰ Νέων ἐπειθεὶν αὐτὸν, καὶ ἑαυτὸν πορεύεσθαι, ἀκέσας τῷ Χειρισόφῳ, ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἀρμοσῆς φαίη τελέρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα. ὅπως ἐν μηδεὶς μετὰχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῷ τελέρει, διὰ ταῦτα συνεβέβλε. καὶ Χειρισόφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τῆς σφάτῃς, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ, τι βέλεται.

θ'. Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν ἀπαλλαγεῖς τῆς στρατίας ἐκπλεῦσαι. θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ, καὶ κοινωμένῳ, πότερα λῶν καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι ἔχοντι τὰς παραμειναντας τῷ στρατιωτῶν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ Θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστράτεύεσθαι.

ι'. Οὕτω γίνεται τὸ σφάτμα τελεῖ. Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ, πλείους ἢ τετρακιχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὅπλῃται πάντες. Χειρισόφῳ δὲ ὀπλῇται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασαὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχῃ Θράκις. Ξενοφῶντι δὲ ὀπλῇται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασαὶ δὲ εἰς τετρακοσίους, ἵππικόν δὲ μόνος ἄτος ἔχων, ἀμφὶ τὰς τετραράκοντα ἵππείας.

ι. α'. Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῷ Ἡρακλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες Βιθυλοῖς, λάβοιεν
 ὅτι-

ὅτι πλεῖστα . καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα , καὶ μέσον πωρ τῆς Θράκης . Χειρίσοφος δ' ὁ δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος , πέζῃ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας . ἐπεὶ δ' εἰς Θράκην ἐνέβαλε , παρὰ τῷ θαλάτταν ἐπορεύετο . καὶ ᾧ ἤδη ἠδύνει . Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβὼν , ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὄρη τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεωτίδος , καὶ διὰ μεσογαΐας ἐπορεύετο .

Κ Ε Φ Α' Λ . Ζ'.

Οἱ μὲν ἔν τῳ τρόπῳ ἣτε Χειρίσοφος ἀρχὴ τῷ παντὸς κατελύθη , καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸ σπράγμα ἐχίδνι , ἐν τοῖς ἐπαύεσσι ἔρηται . ἔσπευξαν δ' αὐτῶν ἕκαστοι τάδε . οἱ μὲν Ἀρκάδες , ὡς ἀπέβισαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα , πορεύονται εἰς τὰς παρώτας κώμας , σάδια ἀπὸ θαλάττης ὡς πεντήκοντα . ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο , ἦγον ἕκαστος στρατηγὸς (*) τὸ αὐτὸ λόχος ἐπὶ κώμῳ . ὁποῖα δὲ μείζων κώμη ἐδόκει εἶναι , σιῶδον λόχος ἦγον οἱ στρατηγοί . συνεβάλλοντο δὲ καὶ λόφον , εἰς ὃν δύοι πάντα ἀλίζεσθαι . καὶ , ἅτε ὀξείφνης ἐπιπτόντες , ἀνδράποδά τε πολλὰ ἔλαβον , καὶ πτόβαντα πολλὰ περιβάλλοντο .

β'. Οἱ δὲ Θράκες ἠθροίζοντο οἱ διαφύγοντες . πολλοὶ δὲ διέφυγον πελτασαὶ ὄντες ὅπλιντας ἐξ αὐτῶν τῆς χειρῶν . ἐπεὶ δὲ συνελέγησαν , πτόβαν μὲν τῷ Σμίκτητος λόχῳ , οὗτος τῆς Ἀρκάδων στρα-

(*) Α'κ. πὸν αὐτὸν λόχον .

στρατηγῶν , ἀπιδόντι ἤδη εἰς τὸ συγκεῖμενον , καὶ πολλὰ χήματα ἄγοντι , ἐπετίθεντο .

γ'. Καὶ πῶς μὲν ἐμάχοντο ἅμα πορδόμενοι οἱ Ἑλλήνες , ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας τρέπονται αὐτῆς · καὶ αὐτὸν τε τὸν Σμίκρητα ἀποκτινύνουσι , καὶ πᾶς ἄλλος πάντας · ἄλλοι δὲ λοχαγεῖ τῷ δέκα στρατηγῶν τῷ Ἡγήσανδρῳ ὀκτὸ μόνες κατέλιπον , καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη . καὶ ἄλλοι δὲ λοχαγοὶ σωῆλθον , οἱ μὲν σὺν πράγμασιν , οἱ δ' αὖδ' ἀπὸ πραγμάτων .

δ'. Οἱ δὲ Θρᾷκες , ὀτυχήσαντες τὸ το αὐτόχημα , συνεβόωντε ἀλλήλους , καὶ συνιέγοντο ἐρρωμένως τῆς νυκτός . καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ κύκλω περὶ τὸν λόφον , εἶδα οἱ Ἑλλήνες ἐσρατοπεδεύσασθαι , ἐπάττοντο καὶ ἱππεῖς πολλοὶ , καὶ πελᾶσαι , καὶ αἰεὶ πλείονες συνέρρειον , καὶ προσέβαλλον πρὸς πᾶς ὀπλίτας ἀσφαλῶς .

ε'. Οἱ μὲν γὰρ Ἑλλήνες ἔτε τοξότιμω εἶχον , ἔτε ἀκοντισίῳ , ἔτε ἱππείᾳ · οἱ δὲ , προδρόντες καὶ προσελαύνοντες , ἠκόντιζον · ὁπότε δ' αὐτοῖς ἐπίοικον , ῥαδίως ἀπέφθγον · ἄλλοι δὲ ἄλλη ἐπετίθεντο . καὶ τῷ μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο , τῷ δὲ ἐδείξαι ὥστε κινηθῆναι ἐκ ἐδύσαντο ἐκ τῶ χερσὶν , ἀλλὰ τελούτωντες καὶ ἀπὸ τῶ ὕδατος ἔργον αὐτῆς οἱ Θρᾷκες .

ς'. Ἐπεὶ δὲ ἀπορία πολλὴ ἦν , διελέγοντο περὶ ῥηονδῶν · καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁμολόγητο αὐτοῖς , ὁμῆρες δὲ ἀν' ἐδίδουσαν οἱ Θρᾷκες , αἰτύντων τῷ Ἑλλήνων · ἀλλ' ἐν τῷ ἴχαιτο · τὰ μὲν δὲ τῷ Ἀρκάδων ἔπως εἶχε .

ζ'. Χειρίσσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορδόμενος πα-
ρὰ θάλατταν, ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα,
ἔκκοφῶντι δὲ ἔχ' τῆς μισογαίας πορδομενῶν οἱ
ἱππεῖς ἀποκαταθέοντες ἐντυγχάνουσι περσβύταις
πορδομενῶν ποι. καὶ ἐπειδὴ ἤχθησαν πρὸς ἔκκο-
φῶντα, ἐρωτᾷ αὐτὸς εἴ περ ἡδύται ἄλλε στρα-
τεύματος Ἑλλήνων. οἱ δ' ἔλεγον πάντα τὰ γε-
γνημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκεῖνται ἐπὶ λόφου,
οἱ δὲ Ὁρᾶνες πάντες περικυκλωμένοι εἰσι αὐτοῦς.
ἐνταῦθα τὸς μὲν ἀνδράποους τέτους ἐφύλαττον ἱ-
χυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἴεν, ὅππῃ δέοι σκοποῦς
δὲ κατασῆσας δέκα, συνέλεξε τὸς στρατιώτας, καὶ
ἔλεξεν.

η'. " Ἄνδρες στρατιῶται, τῆδ' Ἀρκάδων οἱ μὲν
πεθναῖσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφῳ τινὸς πολιορκεῖν-
ται· νομίζω δ' ἔγωγε, εἰ ἐκείνοι ὑπολῶνται, καὶ
ἡμῖν εἶναι ἐδεμίαν σωτηρίαν, ἔγω μὲν πολλῶν ὄν-
των πολεμίων, ἔγω δὲ πεδαρσηκότων· κράτιστον ἔν
ἡμῖν ὥς τάχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως, εἰ
ἔτι εἰσὶ σῶοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα, καὶ μὴ,
μόνοι λειψομένους, μόνοι καὶ κινδυνεύσωμεν. νῦν μὲν
ἐν στρατοπεδούμεθα, ἀποελθόντες ὅσον αὐτοῖς δοκῇ
καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖσθαι. ἕως δ' αὖ πο-
ρδούμεθα, Τιμασίαν ἔχων τὸς ἱππεῖς, ἀποελαυνέ-
τω ἐφορᾶν ἡμᾶς, καὶ σκοπεῖτω τὰ ἐμπαρόθεν, ὥς
μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ. "

θ'. Παρέπεμψε δὲ καὶ τῆδ' ὑμνητῶν ἀνδράπτες
δύζωνες εἰς τὰ πλάγια καὶ τὰ ἄκρα, ὅπως, εἴ περ
τι πορθῶν καθορᾶν, σημαίνοιν. ἐκέλευε δὲ καίεν
ἅπαντα, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ. " ἡμεῖς μὲν

γὰρ ὑποδραίνῃ αὐτὸ οὐδαμῶς· ἐνθεν δὲ πολλὴ μὲν, ἔφη, εἰς Ἡράκλειαν πάλιν ἀπικαί, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν διελθεῖν· (οἱ δὲ πολέμιοι πλησίον) εἰς Κάλπης δὲ λιμένα, εὖθ' αὖ ΧειρISOφον νομίζοντες εἶναι, εἰ σέσωσαι, ἐλαχίστη ὁδός· ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν ἔτε πλοῖά ἐστιν, οἷς ἀποπλεῖσθαι μὲν αὖ μέγασι δὲ αὐτῶ ἐδεμιάς (■) ἡμέρας ἐστὶ τὰ ὀππότεα.

ι'. Τῶν δὲ πολιορκημένων ἀπολομένων, σὺ τοῖς ΧειρISOφου μόνοις κἀκὸν ἐστὶ δακνιδιῶδες, ἢ σωθέντων πάντας εἰς ταυτὸν ἐλθόντας, κοινῇ τῆς σωτηρίας ἔχειν. ἀλλὰ καὶ ἀφασιδιασταμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι, ὡς νῦν ἢ ὀκλειῶς πελοῦσθαι ἐστίν, ἢ κάλλιστον ἔργον ἐργάσασθαι, Ἐλλίνας ποσάτας σώσαντας.

ια'. Καὶ ὁ Θεὸς ἴσως ἄγει ἔτι, ὅς τις μεγαληγορήσας, ὡς πλείον φρονῶντας, ταπεινώσας βέλεται· ἡμᾶς δὲ, τίς ἀπὸ τῶν Θεῶν ἀρχομένους, ἐπιμεινέρας ἐκείνων καταστῆσαι· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ καὶ προσέχειν τὸν νῦν, ὡς αὐτὸ τὸ ἀφ' ἀγγελοῦ μὲν δύνηται ποιεῖν.

ιβ'. Ταῦτ' εἰπὼν ἠγείτο. οἱ δ' ἱππεῖς δαπανερόμενοι ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχον, ἔκαιον ἢ ἐβάδιζον. καὶ οἱ πελτασταὶ ὀππαρόντες καὶ τὰ ἄκρα, ἔκαιον πάντα, ὅσα καύσιμα ἔωρων· καὶ ἡ στρατιὰ δὲ, εἰ τιμὴ ἀφ' ἀλλοπομένη ἀτυχεύοιεν· ὥς πᾶσα ἡ χώρα αἰδεσθαι ἰδοῖται, καὶ τὸ κράτος πολὺ εἶναι. ἐπεὶ δ' ὦρα ἦν, κατεστρατοπεδέσαντο

το

(*) Α' α, ἐδε μιᾶς.

το ὅπῃ λόφον ἐκβαίντες, καὶ τότε τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώραν· (ἀπείχον γὰρ ὡς τετρακόντα σταδίαι) καὶ αὐτοὶ ὡς ἐδυνάμην πλεῖστα πυρὰ ἔκατον. ἐπεὶ δ' ἐδείπνησαν, τάχιστα παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατὰσβεσθῆναι ἅπαντας.

ιγ'. Καὶ τὴν μὲν νύκτα φυλακὰς ποιῶμενοι, ἐκάθιστον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ προσδixάμενοι πῶς Θείοις, καὶ συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην, ἐπορεύοντο ἢ ἐδυνάμην τάχιστα. Τιμασίαν δὲ, καὶ οἱ ἱππεῖς, ἔχοντες τὸς ἡγεμόνας, καὶ προελαύνοντες, ἔλαθον αὐτὰς ὅπῃ τῶν λόφῳ γενόμενοι, εἶδα ἐπολιορκῶντο οἱ Ἑλλήες· καὶ ἔχ' ὁρᾶσιν ἔπε τὸ φίλιον στρατόμα, ἔπε τὸ πολέμιον· (καὶ ταῦτα πᾶσι γέλλουσι πρὸς τὸν Ἑκτορῶντα, καὶ τὸ στρατόμα) χαίδου δὲ, καὶ γερόντια, καὶ προβάτια ὀλίγα, καὶ βῆς καταλελειμμένους.

ιδ'. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἔω, τί εἴη τὸ γεγενημένον· ἔπειτα δὲ τῶν καταλελειμμένων ἐπυνθάνοντο, ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες δ' αὖτ' ἀφ' ἐσπέρας ἄγοντο ἀπίοντες, ἔωθον δὲ καὶ τὸς Ἑλλήας ἔφασαν αἰχμαδαί· ὅπερ δὲ, ἔκ' εἶδεναι.

ιε'. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ἑκτορῶντα, ἐπεὶ ἠείκησαν, συσκόδασάμενοι ἐπορεύοντο, βεβλόμενοι ὡς τάχιστα συμμίξαι πῶς ἄλλοις εἰς Κάλπη λιμνίᾳ. καὶ πορεύόμενοι ἑώραν πρὸς εἶβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν καὶ τὴν ὅπῃ Κάλπη δόδον. ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς τὴν δόδον, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους, καὶ ἠπάλλοντο ὥσπερ ἀδελφές.

ισ'. Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν πρὸς Ἑκτορῶντα τί τὰ πυρὰ κατὰσβέσειαν. ἡμεῖς μὲν

γὰρ, ἔφασαν, ῥόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ ἔχ' ἐωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἦξειν ἐπὶ τὰς πολεμίας, καὶ οἱ πολέμιοι ὥς γε ἡμῖν ἐδόκεν, τὸτο δέισαντες ἀπῆλθον. χερδὸν γὰρ ἀμφὶ τῶτον τὸν χρόνον ἀπῆσαν. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἀφικνεῖσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ῥόμεθ' ὑμᾶς πυδομένας τὰ παρ' ἡμῖν, φοβησύντας οἴχεσθαι ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν. ἔπως οὐ καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

Κ Ε Φ Α' Λ Δ'.

ΤΑύτῳ μὲν ἐν τῷ ἡμέραν αὐτῷ κυλίζοντο ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῷ λιμένι· τὸ δὲ χωρίον τὸτο, ὃ καλεῖται Κάλπης λιμὴν, ἔστι μὲν ἐν τῇ Θράκῃ τῇ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἀρξαμένη δὲ ἡ Θράκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τῷ στόματος τῷ Πόντῳ μέχρις Ἡρακλείας, ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον ἐκσπλέοντι. καὶ τελήρας μὲν ἐστὶν εἰς Ἡράκλειαν ἐκ Βυζαντίεως κώπαις ἡμέρας μάλα μακρὰς πλῆς. ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἄλλη μὲν πόλις ἐδεμία, ἔτε φίλια, ἔτε Εἰκλώις, ἀλλ' ἢ Θράκες, ἢ Βιθυνοί. καὶ εἰς αὐτὴν λάβωσι τῶν Εἰκλώων ἢ ἐκπίπτοντας, ἢ ἄλλως πως, δεινὰ ὑβείζειν λέγονται τὰς Εἰκλώας.

β'. Οἱ δὲ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ μὲν κεῖται ἐκατέρωθεν πλεόντων ὧν Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίεως. ἔστι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ προκειμένον χωρίον. τὸ μὲν εἰς τῷ θαλάτταν καθήκον αὐτῷ, πέ-

πέτρα ἀπορρώξ, ὕψος, ὅπη ἐλάχισον, ἔμειον
 ἔκκειν ὀργισῶν· ὁ δὲ αὐχλὺς ὁ εἰς γλῶσσαν ἀνήκων τῇ
 χωρίῳ, μάλιστα τετάρων πλέθρων τὸ εὖρος. τὸ
 δ' ἐπὶ τῇ αὐχέος χωρίῳ, ἱκανὸν μυρίοις ἀν-
 θρώποις οἰκήσκειν (*). λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ τῇ πέ-
 τρᾳ, τὸ πρὸς ἐσπέραν αἰγιαλὸν ἔχων.

γ'. Κρήνη δὲ ἡδύος ὕδατος καὶ ἀφθόνης, ῥέουσα
 ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ, ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τῇ χα-
 εῖ. ξύλα δὲ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάντες δὲ
 πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάτ-
 τῃ. τὸ δὲ ὄρος τὸ ἐν τῷ λιμένι εἰς μεσόγειον
 μὲν ἀνέκει, ὅσον ἐπὶ ἑκοσι σαδίας, καὶ τὸτο
 γεῶδες καὶ ἄλιθον· τὸ δὲ παρὰ θαλάτταν,
 πλέον ἢ ἐπὶ ἑκοσι σαδίας, δασύ πολλοῖς καὶ παν-
 τοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις.

δ'. Η' δ' ἄλλη χώρα, καλὴ καὶ πολλή, καὶ κα-
 μαὶ ἐν αὐτῇ εἰσι ποταμοὶ καὶ εὖ οἰκόμεναι. φέρεται
 γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθᾶς, καὶ πυρρᾶς, καὶ ὅσπερ πάν-
 τα, καὶ μελίνας, καὶ σήσαμον, καὶ σῦκα ἀρκῦνται,
 καὶ ἀμπέλεις πολλὰς καὶ ἡδυοῖνες, καὶ τὰλλα πάν-
 τα, πλὴν ἐλαιῶν.

ε'. Η' μὲν χώρα ὡς τοιαύτη. ἐσκήνουν δὲ ἐν
 τῷ αἰγιαλῷ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ. εἰς δὲ τὸ πόλις-
 μα αὐτὸν γινόμενοι οὐκ ἐβέλοντο στρατοπεδεύεσθαι,
 ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ὅξ ἐπιβελῆς
 εἶναι, βελομενῶν τινῶν κατοικίσαι πόλιν. τῷ
 γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἔσθαι βίβας ἐκ-
 πεπληκότες ἐπὶ ταύτῃ τῷ μισθοφορᾷ, ἀλλὰ
 τῷ

(*) Αἰ. οἰκήσαι.

τῶν Κύρου ἀρετῶν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἀνδρας ἀγοντες προανηλακότας χρήματα, οἱ δὲ καὶ τέτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες, ὥς, χρήματα αὐτοῖς κτισάμενοι, ἤζοντες πάλιν ἀκούοντες καὶ τὰς ἄλλας τὰς παρὰ Κύρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. τοῖσιν οὖν ὄντες, ἐπεθύμουν εἰς τῶν Ἑλλὰδα σώζεσθαι.

5'. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταυτὸ συνόδου, ἐπ' ἑξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν. ἀνάγκη γὰρ αὐτῷ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἑξάγειν. ἐπινόει δὲ καὶ τὰς νεκρὰς θάψαι. ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερά ἐγένετο, εἰποντο καὶ οἱ Ἀρκάδες, καὶ τὰς νεκρὰς, τὰς μὲν πλείους ἐνθαπερ ἔπεσον, ἐκάστας ἔθαψαν. (ἦδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι, καὶ ἔχοντες οἰόντες ἀναιρεῖν ἑαυτοὺς) οἱ δὲ, τὰς ἐκ τῶν ὁδῶν σωσνευγόντες, ἔθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὥς ἐδυώματα κάλλιπα. οἱ δὲ μὴ εὖρισκον, κροτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, καὶ πυρὰν μεγάλαν, καὶ σεφάνους ἐπέθεσαν.

6'. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἀνέχωρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ σωῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες. σωῆγον δὲ αὐτὰς μάλισα Ἀγασίας Στυμφάλιος ὁ λοχαγός, καὶ Γερώνυμος Ἡλεῖος λοχαγός, καὶ ἄλλοι πρεσβύτατοι τῶν Ἀρκάδων.

7'. Καὶ δόγμα ἐποίησαντο, ἐάν τις τῶ λοιπῶν μνηστῆρ δίχα τὸ στρατόμα ποιῇ, θανάτῳ αὐτὸν ζημιῶσθαι. καὶ καὶ χάραν ἀπιδόμηναι, ἥ περ πρόσθεν εἶχε τὸ στρατόμα, καὶ ἄρχειν τὰς πρόσθεν

στρα

στρατηγός. καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη τετελεσμένην,
φάρμακον πιὼν, πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνους Νέων ὁ
Ἀσιναιῶς παρελάμβανε.

Ζ'. Μετὰ δὲ ταῦτα Ὀξανασὰς εἶπε Ξενοφῶν·
“Ὡς ἄνδρες στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς
ἔοικε, δῆλον ὅτι (*) περὶ ποιητέον. καὶ γὰρ ἐστὶ
πλοῖα. ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι· καὶ γὰρ ἐστὶ μέ-
γιστοι τὰ ἐπιτήδεια. ἡμεῖς μὲν οὐκ δυσόμεθα·
ὁμᾶς δὲ δεῖ παρασκολιάζεσθαι ὡς μαχημένους, εἴ
ποτε καὶ ἄλλοτε· οἱ γὰρ πολέμιοι ἀνὰ τεθαρ-
ρήσασιν.”

Ι. Ἐκ τῆς ἐξουσίας οἱ στρατηγοὶ, μάλιστα δὲ
παρὶν Ἀρεξίων Ἀρκάς. ὁ δὲ Σιλανός ὁ Ἀμ-
βρακιάτης ἤδη ἀποδεδράκει, πλοῖον μισθωσάμε-
νος, ὃς Ἡρακλείας. θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφό-
δῳ ἐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ καλὰ. (**) ταύτῃ μὲν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐπαύσαντο. καί τινες ἐπὶ τῶν λέ-
γειν, ὡς ὁ Ξενοφῶν, βεβλόμενος τὸ χωρίον οἴ-
κισαι, πέπεικε τὸν μᾶντιν λέγειν, ὡς τὰ ἱερὰ καὶ
γίγνεται ἐπὶ ἀφόδῳ.

ΙΑ. Ἐντεῦθεν κηρύξας Ξενοφῶν, τῇ αὐτοῖς
παρεῖναι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τὸν βεβλόμενον, καὶ,
μάλιστα ἔτις εἴη, παραγγείλας παρεῖναι ὡς σω-
θεασόμενον τὰ ἱερὰ, ἔδωκε, καὶ ἐνταῦθα παρῆσ-
σαν πολλοί. θυομένων δὲ πάλιν εἰς τοὺς ἐπὶ τῇ
ἀφόδῳ, ἐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ. ἐκ τῆς χαλεπῶς
εἶχον οἱ στρατιῶται. καὶ γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπον
καὶ ἔχοντες ἦλθον, καὶ ἀγορὰν ἐδεμία παρὶν.

ΙΒ'. Ἐκ

(*) Ἀ. λ. δηλονότι.

(**) Ἀ. λ. καλὰ.

ιβ'. Ἐν τῷ συνελευσέντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν· Ὁ ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῇ πορείᾳ, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ ἔγω γίγνεται· ἢ δ' ἐπιτιθείων ὁρᾷ ὑμῶς δεομένους· ἀνάγκη ἔν μοι δοκεῖ θύεσθαι περὶ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων δέ τις, εἶπε· καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν ἐ γίγνεται τὰ ἱερὰ. ὡς ᾧ ἐγὼ, ἀπὸ τῶν αὐτομάτων χθρὲς ἡκοντος πλοίοις, ἤκουσα τινὸς, ὅτι Κλέαδρος ἐκ Βυζαντίος ἀρμοσῆς μέλλει ἥξαι, πλοῖα ἔχων καὶ τεύχεα.

ιγ'. Ἐν τῷ δὲ, ἀναμείνει μὲν πᾶσιν ἐδόκει, ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτιθεία ἀναγκαῖον ὡς εἰσὶν αἰεὶ καὶ ἐπὶ τῷ πάλιν ἐθύετο εἰς τοὺς, καὶ ἐν ἐγγίγντο τὰ ἱερὰ. καὶ ἤδη ἐπὶ σκληρῶν ἰόντες τῷ Ξενοφῶντος, ἔλεγον, ὅτι ἐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτιθεία. ὁ δ' ἐκ αὐτῶν ἔφαθ' ἔξαγαγεῖν, μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

ιδ'. Καὶ πάλιν δ' ὑπεραίᾳ ἐθύετο, καὶ χεδόν τι πᾶσα ἡ στρατιὰ, διὰ τὸ μέλειν πᾶσιν, ἐκυκλᾶτο περὶ τὰ ἱερὰ. τὰ δὲ θύματα ἐπελελοίπει. οἱ δὲ στρατιῶται ἔξῃγον μὲν ἐ, συνεκάλεσαν δὲ. εἶπεν ἔν δ' Ξενοφῶν· ἴσως οἱ πολέμιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ, καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι. εἰ ἔν καταλιπόντες τὰ σκῆπη ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ, ὡς εἰς μάχην παριστάσμενοι ἴοιμεν, ἴσως αὖ τὰ ἱερὰ μᾶλλον προχαροῖν ἡμῖν.

ιε'. Ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον, ὡς ἐδοῦν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύειν ὡς τάχιστα. καὶ πρόβατα μὲν ἐκέτι ὡς, βῆς δὲ ὑφ' ἀμάξης πελάμενοι ἐθύοντο· καὶ Ξενοφῶν Κλέαδρος ἐδείξεν τῷ Ἀρκάδῳ προθυμῆσθαι, εἴτι ἐν

ἐν τῷ τῷ εἶναι. ἀλλ' ἐδ' ὡς ἐγείετο καλὰ (*) τὰ
 ἱερά.

ις'. Νέων δὲ ἡ μὲν στρατιὰ καὶ τὸ Χειρ-
 σόφες μέρος· ἐπεὶ δὲ εἶρα τὰς ἀνθρώπους, ὡς εἶ-
 χον δεινῶς τῇ ἐνδεΐᾳ, βελόμενος αὐτοῖς χαί-
 σασθαι, δρῶν τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτῃ, ὃς
 ἔφη κώμας ἐγγὺς εἶδεναι, ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ
 ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βελόμενον ἵσταναι ἐπὶ τὰ
 ἐπιτήδεια, ὡς ἡγεμόνος ἰσομοῦν. ἐπεξέρχονται δὲ
 σὺν δορατοῖς, καὶ ἀσχοῖς, καὶ θυλάκοις, καὶ ἄλ-
 λους ἀγγείοις, εἰς διχιλίους ἀνθρώπους.

ιζ'. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμας, καὶ δι-
 ασείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιτίπτουσιν αὐ-
 τοῖς οἱ Φαρναβάζε ἱππεῖς παῖτες, (βεβοηθη-
 κότες ᾧ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς) βελόμενοι σὺν τοῖς
 Βιθυνοῖς, εἰ διώκοντο, ὑποκλιῦσαι τὰς ἑλλήνας,
 μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν. ἔτοι οἱ ἱππεῖς ὑπο-
 κτείνουσι ἢ ἢ ἑλλήνων ἢ μῆλον ἢ περὶ πικροσίτας· οἱ
 δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέφυγον.

ιη'. Ἐκ τῶν ἀπαγγέλλει τις ταῦτα ἢ ὑποπέ-
 φλογόων εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ Ἑσφοῶν, ἐπειδὴ
 ἐκ ἐγγεγόντο τὰ ἱερά ταύτη τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν
 βέν ὑπὸ ἀμάξης, (εἰ δὲ ἡ μὲν ἄλλα ἱερεῖα) σφα-
 γισάμενος ἐβόηθει, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι (**)
 τελέοντα ἐπὶ πάντες.

ιδ'. Καὶ ἀναλαβόντες τὰς λοιποὺς ἀνδρας, εἰς
 τὸ στρατόπεδον ἀφικνουῦνται, καὶ ἦδη μὲν ἀμφὶ
 ἡλίῳ

(*) Ἀ. καλὰ.

(**) Ἀ. περὶ πικροσίτας.

ἡλία δυσμάς ὡς, καὶ οἱ Ἑλλῆνες μάλα ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιῶντο. καὶ ἔξαπίνης δὲ τῷ λαοῦ τῶν Βιθυῶν τινες ἐπηγονόμηναι τοῖς προφύλαξι, τὰς μὲν κατέκτανον, τὰς δὲ ἐδίαξαν μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον.

α'. Καὶ κραυγῆς γενομένης, εἰς τὰ ὅπλα πάντες ἔδραμον οἱ Ἑλλῆνες· καὶ διώκειν μὲν, καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτός, ἐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι. λάσια γὰρ ὡς τὰ χωρία. ἐν δὲ τοῖς ὀπλοῖς ἐνυκτέρου, φυλαττόμενοι ἱκανοὶς φύλαξι μάχεσθαι.

K E Φ Α' Λ. Ε'.

Τῇ μὲν νύκτι ἔτι διήγαγον, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἦγοντο· οἱ δὲ εἶποντο, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκῆλη, πρὶν δὲ αἰεὶς ὥραν εἶναι, ἀπετάφρουσαν ἢ ἡ εἰσοδος ὡς εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσαύρωσαν ἅπαντα, καταλιπόντες τρεῖς πύλας. καὶ πλοῖον ἔξ Ἡρακλείας ἦκεν ἄλφιτα ἄγον, καὶ ἰερεῖα, καὶ οἶνον.

β'. Πρῶτ' ἀσπας Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπεξόδῳ, καὶ γίνεται καλὰ (*) τὰ ἱερὰ ἐπὶ τῷ πρώτῳ ἱερείᾳ. καὶ ἦδη τέλος ἐχόντων τῶν ἱερῶν, ὅρᾳ αἰετὸν αἰσιον ὁ μάντις Ἀρεξίων (**) Παρράσιος, καὶ ἡγεῖσθαι κελεύει πρὸς Ξενοφῶντα. καὶ δευτέρως τὴν τάφρον, τὰ ὅπλα τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν αἰε-

(*) Α' α. καλὰ.

(**) Α' α. Παρράσιος.

ἀρείσησάντας ὀξισίαι τὰς στρατιώτας σὺν τοῖς ὀπλοῖς, τὸν δὲ ὄχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα αὐτῶ καταλιπεῖν.

γ'. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες ἐξήσαν, Νέων δὲ ἔ. ἐδόκει γὰρ κάλλιστον εἶναι, τῶν φύλακα καταλιπεῖν τῷ ὅπῃ στρατοπέδῳ. ἐπειδὴ δὲ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέλιπον αὐτῶς, αἰχμωόμενοι μὴ ἔπεσθαι, τῷ ἄλλων ἐπεξιόντων, κατέλιπον τὰς ὑπὲρ πρῶτε καὶ τεττάρηκοντα ἔπ. καὶ ἔτοι μὲν ἔμμενοι οἱ δ' ἄλλοι ἐπορεύοντο.

δ'. Πρὶν δὲ πρῶτε καὶ δέκα σάββα διεληλυθούσαι, ἐνέτυχον ἤδη νεκροῖς· καὶ τὴν ἄρὰν τῶ κέρατος ποιησάμενοι καὶ τὰς πρώτας φανούτας νεκρὰς, ἔθαπτον πάντας ὁπόσας ἐπελάμβανε τὸ κέρας. ἐπειδὴ δὲ τὰς πρώτας ἔθαψαν, προαγαγόντες, καὶ τὴν ἄρὰν αὐτοῖς ποιησάμενοι καὶ τὰς πρώτας τῷ ἀτάφῳ, ἔθαπτον τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους ἐπελάμβανον ἢ στρατιά. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἦγον τὴν ἐκ τῷ κάμῳ, εὗδα ἔκειντο ἄνθρωποι, σιωπῶντες αὐτῶς ἔθαψαν.

ε'. Ἦδη δὲ πέρα μεσέσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες (*) τὸ στρατόμα, ἔξω τῷ κάμῳ ἐλάμβανον τὰ ὅπληδεα ὅ,τι τις ὁρῶν ἐντὸς τῆς φάλαγγος. καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι τὰς πολεμίους ὑπερβάλλουσας καὶ λόφους τινὰς ἐκ τῶ ἐναντίου, τεταγμένους ὅπῃ φάλαγγος, ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς· καὶ γὰρ Σπιθιδάτης καὶ Ρ'αδίνης ἦγον πα-
ρά

(*) Α' λ. τὸ στρατόμα ἐξω τῷ κάμῳ, ἐλάμ. τ. κ. τ.

ρὰ Φαρναβάζε ἔχοντες δυνάμιν. ἐπεὶ δὲ κατεῖδον
τὴς Εὐκλείας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐ-
τῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους.

5'. Εἰς τότε δ' αὖτ' Ἀρξίλων ὁ μαίτις τῆς Εὐκ-
λείας σφαγιάζεται, καὶ ἐγινέτο ὅπῃ τὸ πρῶτον κα-
λὰ τὰ σφάγια. ἐνταῦθα ὁ Ξενοφῶν λέγει· “δο-
κεῖ μοι, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, ὀπιπάζεσθαι τῇ φάλαγγι
λόχους φύλακας, ἵνα, ὡς περὶ δὲν, ὥσιν οἱ ἐπι-
βοηθήσοντες τῇ φάλαγγι, καὶ οἱ πολέμιοι τετραγ-
μοῖοι ἐμπίπτωσιν εἰς τετραγμοὺς καὶ ἀνεραίους.”
συνεδόκει ταῦτα πάντα πᾶσιν. “ὁμῆς μὲν ποί-
κων, ἔφη, προηγεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὥς
μὴ ἐσθῆκαμφο, ἐπεὶ ἀφθνημφο καὶ εἰδομφο τὴς πολε-
μίας· ἐγὼ δὲ ἤξω τὴς τελούταις λόχους καταχω-
ρίσας, ἥ περ ὑμῖν δοκεῖ.”

ζ'. Εἰς τότε οἱ μὲν ἡσύχως προῆγον· ὁ δὲ,
πρὸς ἀφελὼν τὰς τελούταις τάξεις, ἀνὰ διακοσίας
ἄνδρας, πρὸς μὲν ὅπῃ τὸ δεξιὸν ἐπέβρεψεν (*) ἐ-
πέπεσαι, ἀπολιπόντας ὥς πλέθρον· Σαμόλας Ἀ-
χαιοὺς ταύτης ἤρχε τῆς τάξεως. πρὸς δ' ὅπῃ τῆς μέ-
σας ἐχώρισεν ἐπέπεσαι· Πυρίας Ἀρκὰς ταύτης ἤρ-
χε· πρὸς δὲ μίαν ὅπῃ τῆς ἐναντίου Φρασίας Ἀθη-
ναῖος ταύτη ἐφεισῆκει.

η'. Προϊόντες δὲ, ἐπεὶ ἐγινέοντο οἱ ἡγούμενοι ὅπῃ
νάπει μεγάλῳ καὶ δυσπάρῳ, ἔστησαν, ἀγνοοῦντες
εἰ διαβατὸν εἴη τὸ νάπος, καὶ παρεγγυῶσι στρα-
τῆς καὶ λοχαγῶς παρυσίαι ὅπῃ τὸ ἡγούμενον. καὶ
ὁ Ξενοφῶν θαυμάσας ὅτι τὸ ἔχον εἴη πρὸς πο-
ρείαν,

(*) Ἀ. ἐπεμψεν, Ἀ. ἐπέσπεψεν.

ρείαν, καὶ ταχύ (*) ἀνέων τὴν παρεγγυλὴν, ἐλάτνει ἢ ἐδιώατο τάχιστα. ἐπεὶ δὲ σωπῆθον, λέγει Σοφαίνετος, πρεσβύτερος ὢν τῶν στρατηγῶν, ὅτι ἐκ ἄξιον εἶναι διαβαίνειν τοῦτον ὃν τὸ νάπος. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἀπεδὴ ὑπολαβὼν ἔλεξεν.

Ζ'. " Ἀλλ' ἴσε μὲν με, ὦ ἄνδρες, εἰδεῖα πω κίνδυνον προξενήσαντα ὑμῖν ἐφελέσιον. εἰ γὰρ δέξης ὁρῶ θεομόνες ὑμᾶς εἰς ἀνδρείότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. νυνὶ δὲ ἥτως ἔχει· ἀμαχεῖ μὲν εὐδοκίᾳ ἐκ ἔστιν ἀπελθεῖν, ὡς γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴαμεν ἐπὶ τῆς πολέμιας, ἔτοι ἡμῖν, ὅταν ἀπίωμεν, ἐφονται καὶ ἐπιπεσῶνται. ὁρᾶτε δὲ, (**) πότερον κρεῖττον εἶναι ἐπὶ τῆς ἀνδρας προβαλλομένους τὰ ὅπλα, ἢ μεταβαλλομένους, ὅπια δὲν ἡμῶν ἐπίοντας τῆς πολέμιας θιάσασθαι.

Ι. Ἰσεγε μὲν τοι ὅτι τὸ μὲν ἀπικνῆσαι ἀπὸ πολέμιων, εἰδὲν καλῶς εἶκε· τὸ δὲ ἐφέπεσθαι, καὶ τοῖς κακίοσι θάρρος ἐμποιεῖ. ἐγὼ γὰρ ἐν ἡδίων αὐτῶν ἡμίσεισιν ἐποίμην, ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροῖν. καὶ τότε οἶδα ὅτι ἐπίοντων μὲν ἡμῶν εἰδὲ ὑμεῖς ἐλπίζετε δεῖσθαι ἡμᾶς· ἀπίοντων δὲ, πάντες ἐπισάμεθα, ὅτι τολμήσωσιν ἐφέπεσθαι.

ΙΑ. Τὸ δὲ διαβαίτας, ὅπια δὲν νάπος χαλεπὸν ποιῆσθαι, μέλλοντας μάχεσθαι, ἂν ἐχὶ καὶ ἀρπάσαι ἄξιον; τοῖς μὲν γὰρ πολέμοις ἐγὼ γε βαλοῖμην αὐτῶν εὐπορα πάντα φαίνεσθαι, ὥς ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν χαρείς δεῖ διδάσκειν, ὅτι ἐκ ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. θαυμάζω δ' ἐγώ·

(*) Α' α. τάχα.

(**) Α' α. ὁρᾶτε δὲ.

δ' ἔγωγε, καὶ τὸ νάπος ἔτις μᾶλλον φοβερὸν νομίζει εἶναι ἢ ἄλλων, ὧν διαπεπορόμεθα χωρίων. πῶς μὲν γὰρ ἔδυσδιάβατον τὸ χωρίον, εἰ μὴ νικήσομεν τὰς ἱππέας; πῶς δὲ ἂν διελιγύθαμεν ὄρη, ὡς πελτασαὶ τοσοῖδε ἐφίπονται; (*)

ιβ'. Ἦν δὲ δὴ καὶ σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; εἴδα ἔδὲ πλοῖά ἐσι τὰ ἀπάζοντα, ἅτε σῖτος ὧς θρεφόμεθα μένοντες. δείσει δὲ, αὖ θάττον ἐκεῖ γνωμέδα, θάττον ὀξινύει πάλιν ἐπὶ τὰ ἐπιπείδια. ἔκῃν νυνὶ κρείττονος ἡερισκότητος μάχεσθαι, ἢ αὐριοῦ ἀναρίστου. Ἄνδρες, τά τε ἱερὰ ἡμῖν καλὰ, οἷ τε οἰωνοὶ αἰσιοί, τά τε σφάγια κάλλιπα· ἴωμεν ἐπὶ τὰς αὐδρας. ἔδὲ ἔτι τάς, ἐπεὶ ἡμᾶς πάντας εἶδον, ἡδέως δειπνήσαι, ἔδ' ὅτε αὖ ἐθέλωσι, σκηνῆσαι.

ιγ'. Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ ἔδεις ἀντέλεγε. καὶ ὃς ἡγεῖτο, παραγγείλας διαβαίνειν ἢ ἕκαστος ἐτύχανε τὸ νάπος ὧν. θάττον ὅν αὖ ἀθρόον ἐδόκει ἔπι πέραν γενέσθαι τὸ σράτδιμα, ἢ εἰ καὶ τὴν γέφυραν. ἢ ἐπὶ τῇ νάπῃ ὡς, ὀξυμυρόντο.

ιδ'. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, παρὼν παρὰ τὴν φάλαγγα, ἔλεγον. “ Ἄνδρες, ἀναμνησκέσθε ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς Θεοῖς ὁμοσεῖς ἰόντας νενικήκατε, καὶ οἷα πάχυσιν οἱ πολεμίαις φέροντες. καὶ τὰτ' ἐννοήσατε, ὅτι ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς

(*) Ἀ. ἐφίπονται.

ΚΕΡΟΤ Α'ΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ . 241

τῆς Εἰλάδος ἐσμὲν . ἀλλ' ἔπειθε Ἡγεμόνι τῷ
 Ἡρακλεῖ , καὶ ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομασί .
 ἡδύτοι ἀνδρεῖόν τι καλὸν νυνὶ εἰπόντα καὶ ποιή-
 σαντα , μνήμῳ ἐν οἷς ἐθέλει παρέχειν ἑαυτῷ . ,

ιέ'. Ταῦτα παρελαύνων ἔλεγε , καὶ ἅμα ὕφηνει-
 το φάλαγγος , καὶ τὰς πελταςὰς ἐκατέρωθεν
 ποισάμενος ἐπορεύετο ἐπὶ τὰς πολέμιας . παρηγ-
 γέλλετο δὲ τὰ δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὤμον ἔχειν ,
 ἕως σημαῖνοι τῇ σάλπιγγι . ἔπειτα δὲ εἰς ὁροσ-
 βολῶν καθεύτας ἔπεδαι βάδῳ , καὶ μηδενὴ δρό-
 μῳ διώκειν . ἐκ τῆς σωῖθης παρήει , Ζεὺς Σω-
 τὴρ , Ἡρακλῆς Ἡγεμὼν .

ις'. Οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμεινον , νομίζοντες κα-
 λὸν ἔχειν τὸ χεῖρον . ἐπεὶ δὲ ἐπλησίαζον , ἀλα-
 λάξαντες οἱ Εἰλλῶες πελταςαὶ ἔθεον ἐπὶ τὰς
 πολέμιας , πρὶν τινα κελθεῖν . οἱ δὲ πολέμιοι ἀν-
 τίοι ὤρμησαν , οἱ τε ἵππεῖς καὶ τὸ σίφος τῆς Βι-
 θυῶν , καὶ τρέπονται τὰς πελταςὰς ἅμα .

ιζ'. Ἐπεὶ δὲ ὑπλώτιστα ἐν ἡ φάλαγγι τῶν ὀπλι-
 τῶν ταχὺ πορεύμενη , καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγ-
 ξατο , καὶ ἐπαιανίζον , καὶ μὲν ταῦτα ἠλάλαζον ,
 καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθεύσαν . ἐνταῦθα ἐκίετι
 ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι , ἀλλ' ἐφύγον . καὶ Τιμασίῳ
 μὲν ἔχων τὰς ἵππεῖς ἐφείπετο , καὶ ἀπεκτίνυσαν
 ὅσους περ ἐδιώκοντο , ὡς ὀλίγοι ὄντες .

ιη'. Τῶν δὲ πολέμιων τὸ μὲν δῶνον μὲν δῶν
 διασάρη , κατ' ὃ οἱ Εἰλλῶες ἵππεῖς ἦσαν . τὸ
 δὲ δεξιὸν , ἅτε ἐ σφόδρα διωκόμενον , ἐπὶ λόφῳ
 σωῖσιν . ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Εἰλλῶες ὑπομένοντας
 αὐτὰς , ἐδόκει ῥᾶσόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι ἰε-

ναι ἤδη ἐπ' αὐτὰς . παιανίσαντες ἔν , δ' αὖτ' ἐπο-
ρῶντο . οἱ δὲ ἔχ' ὑπέμειναν . καὶ ἐνταῦθα οἱ πελ-
τασταὶ ἐδίωκον , μέχρι τὸ δεξιὸν αὐ διασάρι . ἀ-
πέθανον δ' ὀλίγοι . τὸ γὰρ ἵππικὸν φόβον παρεί-
χε , τὸ τῶν πολεμίων , πολὺ ὄν .

ιθ'. Εἴπει δὲ εἶδον οἱ Ἑλλήνες τὸ τε Φαρνα-
βάζε ἵππικὸν ἔτι σωεσσηκὸς , καὶ τὰς Βυθωνὰς
ἱππέας πρὸς τήτας συναθροισζομένους , καὶ ἀπὸ
λόφου τινὸς καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα , ἀπει-
ρήκισαν μὲν , ὅπως δ' ἐδόκει καὶ ἐπὶ τήτας ἵππον
εἶναι ἔπος , ὅμως δυνάιντο , ὥς μὴ τεθαρρήκότες
ἀναπαύσαιντο . σωπαξάμενοι δὲ πορεύονται .

κ'. Ἐντεῦθεν οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι καὶ
τὰ φρανῆς ὁμοίως , ὥσπερ ὑπὸ ἱππέων διωκέμε-
νοι . νάπος δ' αὐτὰς ὑπεδέχετο , ὃ ἐκ ἡδεῖσαν οἱ
Ἑλλήνες , ἀλλὰ προαπετράποντο διώκοντες . ὁφία
δ' οὐκ ἔστι . ἐπανελθόντες δὲ ἐνθα δὴ ἡ πρώτη συμ-
βολὴ ἐγένετο , σπασάμενοι τρόπαιον , ἀπήσαν ἐπὶ
θάλατταν περὶ ἡλίου δυσμᾶς . σάδιοι δ' ἦσαν
ὥς ἐξήκοντα ἐπὶ τὸ στρατόπεδον .

Κ Ε Φ Α' Λ.

Β'.

Ε' Ντιῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἶχον ἀμφὶ τὰ
ἐαυτῶν , καὶ ἀπήγοντο τὰς οἰκέτας καὶ τὰ χη-
ματα ὅππ' ἐδίωκοντο προσωπάτω . οἱ δὲ Ἑλλήνες
ἀνέμικον μὲν Κλέανδρον , καὶ τὰς τειήρεις , καὶ τὰ
πλοῖα , ὥς ἤχοντα . ἐξιώντες δὲ ἐκάστης ἡμέρας
συνὸ τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις , ἐφέ-
ροντο ἀδεῶς ἤδη πυρὰς , κριθὰς , οἶνον , ὅσπερ ,
με-

μελίνας, σῦκα. πάντα ᾧ εἶχεν ἡ χώρα, πλὴν ἐλαίης.

α'. Καὶ ὁπότε μὲν καταμύοι τὸ σράτωμα ἀναπαύομενον, ἔξω ἐπὶ λείαν ἰσίου, καὶ ἐλάμβανον ἔξιόντες· ὁπότε δ' ἔξιοι πᾶν τὸ σράτωμα, εἴ τις χωρὶς ἀπελθὼν λάβοιτι, δημόσιον ἔδοξε εἶναι. ἦδη δὲ ὡς πολλὴ πᾶντων ἀφθονία. καὶ ᾧ ἀγοραὶ πάντοτε ἀφικνῶντο ἐκ τῆς Ἐκκλησίας πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες ἄσμενοι κατέπεμπον (*), ἀκόντες ὡς οἰκίζοιτο πόλεις, καὶ λιμὴν εἶναι.

γ'. Ἐπεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἦδη πλησίον οἰκνῶντες πρὸς Ἑσνοφῶντα, ἀκόντες ὅτι ἕτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες ὅ,τι ὅσοι ποιῶντας φίλως εἶναι. ὁ δ' ἐπεδείκνυσεν αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις καὶ τῷ Κλεάνδρῳ ἀφικνῆται, δύο τεύχεα ἔχων, πλοῖον δ' ἔδόν.

δ'. Ἐτύγχανε δὲ τότε σράτωμα ἔξω ὄν, ὅτε ἀφίκετο, καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι, ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος· καὶ εἰλήφεσαν πρὸς βατα πολλά· ὁκνῶντες δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖν, τῷ Δεξιππῷ λέγουσιν, (ὅς ἀπέδρα τῷ πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζάντος) καὶ κελύεσι διασώσαντα τὰ πρὸς βατα, τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἀποδῆναι.

ε'. Εὐθύς δ' ἐκείνος ἀπελαύνει τὰς περιεσῶτας τῶν στρατιωτῶν, καὶ λέγοντας, ὅτι δημόσια ταῦτα εἶναι· καὶ τῷ Κλεάνδρῳ εὐθύς ἐλθὼν λέγει, ὅτι
ἀρ·

(*) Α' κ. κατέχον, α' κ. κατήγον.

ἄρπάζειν ἐπιχειρῶσιν . ὁ δὲ κελόει τὸν ἄρπάζον-
 — τα ἄγειν πρὸς αὐτόν . καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἄγει τι-
 νὰ· περὶτυχὼν δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται . καὶ γὰρ
 ὡς αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχίτης . οἱ δὲ ἄλλοι οἱ
 παρόντες τῷ στρατιωτῶν ἐπιχειρῶσι βάλλειν τὸν
 Δεξιππον , ἀνακαλῶντες τὸν ποροδότῳ . ἔδρισαν
 δὲ καὶ τῷ τειχεῖων πολλοὶ , καὶ ἔφθον εἰς τὴν
 θάλατταν . Κλέανδρος δ' ἔφθγε .

5'. Ξενοφῶν δὲ , καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώ-
 λυόν τε , καὶ τὰ Κλεάνδρῳ ἔλεγον , ὅτι ἔδον εἴη
 πρᾶγμα , ἀλλὰ τὸ δόγμα εἴη αἴτιον , πὸ τῷ
 στρατεύματι , ταῦτα γενέσθαι . ὁ δὲ Κλέαν-
 δρος ὑπὸ τῷ Δεξιππῳ τε ἀντιδισόμενος , καὶ
 αὐτὸς ἀχθεσθεὶς , ὅτι ἐφοβήθη , ἀποπλύσεσθαι
 ἔφη , καὶ κηρύξειν , μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι , ὡς
 πολεμίης .

ζ'. Ἦρχον δὲ τότε πάντων τῷ Ἑλλήνων οἱ
 Λακεδαιμόνιοι . ἐνταῦθα πονηρὸν ἔδοκει τὸ πρᾶ-
 γμα ἐκεῖνο εἶναι πῶς Ἕλλησι , καὶ ἔδεικτο μὴ
 ποιεῖν ταῦτα . ὁ δ' ἐκ αὐτῶν ἄλλως ἔφη γενέσθαι ,
 εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρξαντα βάλλειν , καὶ τὸν
 ἀφελόμενον .

η'. Ἦν δὲ ὃν ἐζήτει , Ἀγασίας , διὰ τέλος
 φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ὃς ἔκ τε καὶ διέβαλεν αὐτὸν
 ὁ Δεξιππος . ἐντεῦθεν , ἐπειδὴ ἀπορία ὡς , συ-
 νήγον τὸ στρατεύμα οἱ ἄρχοντες . καὶ οἱ μὲν
 αὐτῶν παρ' ὀλίγον ἐποιῶντο τὸν Κλέανδρον· τῷ δὲ
 Ξενοφῶντι ἐκ ἔδοκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα
 ἀλλ' ἀνάσας ἔλεγον .

θ'. "Ὡς αὐτοὶ στρατιῶται , ἐμοὶ ἔ φαῦλον δο-
 καί

καὶ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν ἔτις ἔχων τὴν
 γνώμην Κλέανδρος ἀπεισιν, ὥσπερ λέγει. εἰσὶ
 μὲν γὰρ ἤδη ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δ'
 Ἑλλάδος Λακεδαιμόνιοι προσηύκασιν. ἱκανοὶ δὲ
 εἰσι καὶ εἰς ἑκαστος Λακεδαιμονίων ἐν ταῖς πόλε-
 σιν, ὅ, τι βέλονται διαπραττέσθαι. εἰ οὖν ἔτις
 πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίᾳ ἀποκλείσει, ἔπειτα
 δὲ τοῖς ἄλλοις ἀρμοσαῖς ἀπαγγεῖλη εἰς τὰς πό-
 λεις μὴ δέχεσθαι, ὥς ἀπιστῶντας Λακεδαιμονίοις,
 καὶ ἀνόμους ὄντας· ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν
 ναύαρχον ἔτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἦξει· ὥς χα-
 λεπὸν εἶναι καὶ μένειν καὶ ἀποπλεῖν· καὶ γὰρ ἐν τῇ
 γῇ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν
 νῦν χρόνον. ἔκιν δὲ ἔτε εἰς ἀνδρὸς εἴκεκα ἔτε
 δυοῖν ἡμᾶς πρὸς ἄλλας τῆς Ἑλλάδος ἀποχέσθαι,
 ἀλλὰ πεισέον ὅ, τι αὐτὸν κελόωσι. καὶ γὰρ αἱ πόλεις
 ἡμῶν, ὅθεν ἐσμεν, πείθονται αὐτοῖς. ἐγὼ μὲν
 ἔν, (καὶ γὰρ ἀκῶα Δέξιππον λέγει πρὸς Κλέαν-
 δρον, ὥς ἐκ αὐτοῦ ποίησεν Ἀγασίας ταῦτα, εἰ μὴ
 ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα) ἐγὼ οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς
 τῆς αἰτίας, καὶ Ἀγασίαν, αὐτὸς Ἀγασίας φή-
 σι ἐμὲ τινὸς τέτων αἰτίον εἶναι, καὶ καταδι-
 κάζω ἑμαυτῶ, εἰ ἐγὼ πετροβολίας ἢ ἄλλῃ τι-
 νὸς βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐχάτης δίκης ἄξιος εἶ-
 ναι, καὶ ὑφέξω τὴν δίκην. φημὶ δὲ, καὶ εἴ τι-
 να ἄλλον αἰτιάται, ἑαυτὸν χλιῶαι ἀπαρχεῖν
 Κλεάνδρῳ κῆναι. οὕτω γὰρ αὐτοῖς ὑμεῖς ἀπολελυ-
 μέιοι τῆς αἰτίας εἴητε, ὥς δὲ νῦν ἔχει, χα-
 λεπὸν, εἰ οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπαίνε καὶ
 τιμῇ τρέφεσθαι, ἀπὸ τέτων μηδ' ὅμοιοι τοῖς ἄλ-

λοις ἐσόμεθα, ἀλλ' εἰρξόμεθα ἐκ τῆς ἑλλενικῆς πόλεως.

ι. Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς Ἀγασίας εἶπεν. “ Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὁμνυμι Θεὸς καὶ Θεάς, ἢ μὴ μήτε ἐμὲ Ξενοφῶντα κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα, μήτε ὑμῶν ἄλλον μηδεῖα· ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῆς ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Διζίππης, ὃν ὑμεῖς ὅπισθ' ὑμᾶς πορδόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι· καὶ ἀφελόμενός, ὁμολογῶ. καὶ ὑμεῖς μὴ μὴ ἐκδῶτε· ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν, ὥσπερ Ξενοφῶν λέγει, παραχίσσω κείναντι Κλεάνδρῳ, ὃν ἂν βέλῃται ποιῆσαι. τίςτις οὖν καὶ μήτε πολεμῇτε Λακεδαιμονίοις, σώζοιθέ τε (*) ἀσφαλῶς, ὅπῃ θέλει ἕκαστος. συμπέμψατε μὲντοι ὑμῶν αὐτῶν ἐλόμενοι πρὸς Κλεάνδρον, οἳ τινες, εἰώτι ἐγὼ παραλείπω, καὶ λήξουσιν ὑπὲρ ἐμῶν, καὶ φράξουσιν. ”

ι α. Ἐκ τῆς ἑδοκῆς ἡ στρατιὰ ἔς τινος βέλοιο πορεύμενον ἰσχύει. ὃ δὲ πορεύεται τὰς στρατῆρας. μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο πρὸς Κλεάνδρον Ἀγασίας καὶ οἱ στρατηγοί, καὶ ὁ ἀφαιρέσει ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίας· καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοί.

ι β. “ Ἐπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς σε, ὦ Κλεάνδρε, καὶ ἐκέλευσέ σε, εἴτε πάντα αἰτιά, κείναντα σεαυτὸν χρῆσθαι ὅ,τι ἂν βέλῃ· εἴτε οὐα τινὰ, ἢ δύω, ἢ καὶ πλείους αἰτιά, τίςτις ἀξίῃσι ὡδ' ἀρξῇν σοι ἑαυτὰς εἰς κρίσιν. εἴ τι ἐν ἡμῶν τινὰ αἰτιά, πάρισμέν σοι ἡμεῖς, εἴτε καὶ ἄλλον τινὰ,

(*) Ἀ.λ. σώζετε τε.

νά, φράσον. ἔδεις γάρ σοι ἀπέσαι, ὅσις αὖ ἡμῖν
ἐδειλήσει πείθεσθαι. „

ιγ'. Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ἀγασίας εἶπεν·
“ ἐγὼ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφελόμηνος Δέξιπ-
πος ἄγοντος τῶτον τὸν ἄνδρα, καὶ παῖεν κελύσας
Δέξιππον. τῶτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα ἀγαθὸν
ὄντα, Δέξιππον δὲ αἰρεθέντα οἶδα ὑπὸ τῆς στρα-
τιᾶς, ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρης, ἧς ἡπιστάμεθα
ὡς Τραπεζιτίων, ἐφ' ᾧ τε πλοῖα συλλέγειν,
ὡς σωζοίμεθα· καὶ ἀποδράντα Δέξιππον, καὶ ἀπο-
δόντα τῆς στρατιῶτας, μεθ' ὧν ἐσάδῃ. καὶ τῆς τε
Τραπεζιτίως ἀπεσερήκαμεν τὴν πεντηκόντην,
καὶ κακοὶ δοκῶμεν εἶναι διὰ τῶν. αὐτοὶ τε, τὸ
ὅτι τῶν, ἀποτάλαμεν πάντες. ἥκουε γὰρ, ὡσπερ
ἡμεῖς, ὡς ἀπορὸν εἴη, περὶ ἀπίότητας, τῆς ποτα-
μὸς τε διαβῆναι, καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα.
τοῦτον ἔν τοιούτῳ ὄντι ἀφελόμην. εἰ δὲ σὺ ἡ-
γες, ἢ ἄλλος τις τῇ ᾧ σὲ, καὶ μὴ τῷ παρ'
ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴδῃ, ὅτι οὐδὲν αὖ τούτων
ἐποίησα, νόμιζε δ', ἐὰν ἐμὲ νῦν ἀπακτείνῃς, δι'
ἄνδρα δειλὸν τε καὶ πονηρὸν, ἀγαθὸν ἀποκτε-
νῶν. „

ιδ'. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος ἔφη, ὅτι
Δέξιππον μὲν ἐν ἐπαινεί, εἰ ταῦτα πεπονηκώς
εἴη· ὁ μὲν τοι ἔφη νομίζειν, ὅδ' εἰ παμπόνηρος
ὢ Δέξιππος, βίαν ἡλῶναι πάχειν αὐτὸν, ἀλ-
λὰ κελύσσει, ὡσπερ καὶ ὑμεῖς νῦν, ἀξιῶσαι (*)
τῆς

(*) Ἀ. ἀξιῶται, ἄ. ἀλλὰ κελύσσει (ὡσπερ καὶ ὑμεῖς
νῦν ἀξιῶται) πῶς δίκης τυχεῖν.

τῆς δίκης τυχεῖν. νυνὲς μὲν ἔν' ἄπιτε, καταλιπόντες
τῶτον τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὼ κελύσω, πάρεσε
πρὸς τὴν κείσιν. αἰτιῶμαι δὲ ἔτε τὴν στρατιάν,
ἔτε ἄλλων (*) ἑδύνα, ἐπεὶ γε ἕτος αὐτὸς ὁμολογεῖ
ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα.

14. Ο' δ' ἀφαιρεθεὶς εἶπεν, ἐγὼ, ὦ Κλέανδρε,
εἴ κ' οἶμαι με ἀδικεῖντά τε ἀγεσθαι, ἔτ' ἔπαιον ἑδύνα,
ἔτ' ἑβαλλόν· ἀλλ' εἶπον, ὅτι δημόσια εἴη τὰ πρό-
βατα. ὡς γὰρ ἤν' στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις, ὅπό-
τε ἡ στρατιὰ ἐξίοι, ἰδίᾳ ληΐζοιτο, δημόσια εἶναι
τὰ ληφθέντα. ταῦτ' εἶπον, καὶ ἐκ τήνδε με λαβὼν
ἕτος ἤνθ'· ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδεὶς, ἀλλ' αὐτὸς
λαβάν τὸ μέρος, θασάσκει πῶς ληστὰς πῶδ' αὐτὴν
ρήτραν τὰ χρήματα. πρὸς ταῦτα δ' Κλέανδρος εἶ-
πεν, ἐπεὶ τοίνυν τοῖστος εἶ, κατὰ μιν, ἵνα κ' πε-
ρὶ σὺ βελούσώμεθα.

15. Ἐκ τήνδε οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἤείσαν·
τὴν δὲ στρατιάν συνῆγε Ξενοφῶν, καὶ συνεβέ-
λουε πέμψαι ἄνδρας πρὸς Κλέανδρον, παραιτη-
σομένους πρὸς τῶν ἀνδρῶν. ἐκ τούτου ἔδοξε αὐτοῖς
πέμψαντας στρατηγὰς, καὶ λοχαγὰς, καὶ Δρακόν-
τιον τὸν Σπαρτιάτην, καὶ τῶν ἄλλων, οἱ ἐδό-
κον ὀπιθήδαιοι εἶναι, δεῖσθαι Κλεάνδρου καὶ παν-
τα τρόπον ἀφείναι τὸν ἄνδρα. ἐλθὼν οὖν Ξενο-
φῶν λέγει·

16. “Εἵχεις μὲν, ὦ Κλέανδρε, πῶς ἄνδρας,
κ' ἡ στρατιὰ σοι ἐφείτο ὅ,τι ἐβούλου ποιῆσαι, καὶ
πρὸς τήνδε, καὶ πρὸς ἑαυτῶν ἀπαύτων. νυνὲς δέ σε
αἰ-

(*) Ἀ. λ. ἄλλον.

αἰπύνται καὶ δέονται, δεῖναι σφίσι πὺ ἄνδρε, καὶ μὴ κατακαίνειν. πολλὰ γὰρ ἐν τῇ πόλει χρόνῳ ᾧ ἐκ τῆς στρατιᾶς ἐμοχθησάτω. ταῦτα δὲ σὺ τυχόντες, ὑπὸ χεῖράς σου ἀντὶ τούτων, εἰς βάλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν, καὶ εἰς οἱ Θεοὶ ἴλεω ᾧσιν, ὁπιδείξουσιν σοι, καὶ ᾧς κόσμοι εἰσι, καὶ ᾧς ἱκανοὶ τῇ ἀρχοντι πειθόμενοι τὰς πολεμίας σου τοῖς Θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. δέονται δὲ σε καὶ τὰς, ᾧς ἀρχόμενοι καὶ ἄρχοντες αὐτῶν, πείραν λαβεῖν καὶ Δεξιππε, καὶ σφῶν, καὶ τῶν ἄλλων, οἷος ἕκαστός ἐστι, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος νεῖμαι. „

14. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος, “ ἄλλὰ ναὶ καὶ πὺ Σιών, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινέμαι· καὶ πότε ἄνδρε ὑμῖν δίδωμι, καὶ αὐτὸς παρέσομαι. καὶ εἰς οἱ Θεοὶ ᾧς ἀδιδώσιν τι, ἐξηγήσομαι εἰς τὴν ἑλλάδα. καὶ πολὺ οἱ λόγοι ἔτι ἀντίοι εἰσιν, ἢ ᾧς ἐγὼ ᾧς ὑμῶν ἐνίων ἡκον, ᾧς τὸ σράτομα ἀφίστατο (*) ὑπὸ Λακεδαιμονίων. „

15. Ἐκ τούτων οἱ μὲν ἐπαινεῖντες, ἀπῆλθον ἔχοντες πὺ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ, καὶ συνῶν ἑταροῦντι φιλικῶς, καὶ ἐνίαν συνεβάλλοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώρα αὐτὰς τὰ ᾧς ἀγγελλόμενον ὁπτάκως ποιεῖται, καὶ μᾶλλον ἐπεθύμει ἡγεμὼν εἶναι αὐτῶν.

16. Ἐπεὶ μὲν τοι θυομένη αὐτῇ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐκ ἐγγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλίσας τὰς στρατηγὰς, ἔπεν· “ Ἐμοὶ μὲν ἐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερά ὁξάγειν· ὑμεῖς μὲν τοι μὴ ἀθυμεῖτε τότε

ὅτε-

ἐνθα. ὑμῖν μὲν ᾧ, ὡς εἴοικε, δέδοται ἐκκομί-
σαι τὰς ἀνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε. ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς,
ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἦκητε, δεξιόμεθα αἰς αὐτὴν δυνάμε-
θα καὶ λίσσασθαι.

κ α. Ἐκ τῶν ἐδοξε πῶς στρατιώταις δῆναι αὐτῶν
τὰ δημόσια πορόβατα. ὁ δὲ δεξιόμενος, πάλιν αὐ-
τοῖς ἀπέδωκε. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπέπλει. οἱ δὲ στρα-
τιῶται, θηρὸν τὸν σῖτον, ὃν ἦσαν συγκεκομι-
σμένοι, καὶ τὰλλα, ἃ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ
τῶν Βιθυνῶν.

κ β. Ἐπεὶ δὲ ἐδυνάμην ἐνιτύχων, πορεύομενοι
τὴν ὁρδὴν ὁδόν, ὥς ἔχοντες εἰς τὴν φιλίαν
διεξελθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς, ἅμπαλιν ὑποσρέφαν-
τας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. τὰτο δὲ ποιή-
σαντες, ἔλαβον ποτὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβα-
τα· καὶ ἀφίκοντο ἐκταῖσι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλ-
κηδονίας. καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ, τὰ λάφυ-
ρα πωλῶντες.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

Γ Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Κ Ε Φ Α Λ Α. Α.

Θα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μὲν Κύ-
ρε ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μά-
χης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν,
ἐν τῇ πορείᾳ, μέχρις εἰς τὸν Πόντον ἀ-
φίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τῶ Πόντι πεζοὶ ὀξυδιόντες
καὶ πλέοντες ἐποίησαν, μέχρις ἔξω τῆς σάρματος ἐ-
λθόντο ἐν Χρυσόπολει τῆς Ἀσίας· πάντα ἐν τῇ
ἀπόρρην λόγῳ δεδήλωται.

β'. Ἐκ τῆς δὲ Φαρνάβαζος, φοβέμενος τὸ
στράτευμα, μὴ ὅτι τὴν αὐτὴ ἀρχὴν στρατεύ-
ται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον, (ὃ
δὲ ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὢν) ἐδίδτο διαβιβά-
σαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπὸ χρεῖ-
το πάντα ποιῆσαι αὐτῷ, ὅσα δεῖοι. καὶ Ἀνα-
ξίβιος μετεπέμψατο τὸς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς
τῶν στρατιωτῶν εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπὸ χρεῖ-
το, εἰ διαβαῖν, μισθοφορᾶν ἔσεσθαι τοῖς στρα-
τιώταις.

γ'. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενον
ἀπαγ-

ἀπαγγέλλειν (*). Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατίας καὶ βούλοιτο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν σωθῆβαινα, ἔπειτα ἔπως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη ἐν ταῦτα ποιήσεν.

δ'. Σόλῳ δὲ ὁ Θράξ πέμπει (**) Μυδοσάδῳ, καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμποροδυμεῖσθαι, ὅπως θραβῇ τὸ στρατόμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμποροδυμηθῇσι καὶ μεταμελήσεν. ὁ δ' εἶπεν, ἀλλὰ τὸ μὲν στρατόμα θραβήσεται· τίς οὖνα μὲν τελείτω μήτε ἐμοί, μήτε ἄλλῳ μὲν. ἐπειδὴν καὶ (***) θραβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι· πρὸς δὲ τῶς θραμύοντας καὶ ὀπκαίεις ὄντας προσφερέσθω, ὡς αὐτῷ δοκῇ.

ε'. Ἐκ τῶς θραβαίνεσι πάντες εἰς Βυζάντιον οἱ στρατιῶται, καὶ μὲν ἐκ ἐδίδε ὁ Ἀναξίβιος· ἐκήρυξε δὲ, λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκῆπη τῶς στρατιῶτας ἐξίστασθαι, ὡς ἀποπέμψαν τε ἅμα, καὶ ἀειθρὸν ποιήσαν. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι ἐκ εἶχον ἀργύριον ὀπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκόδαζοντο.

ς'. Καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλειάνδρῳ τῷ ἀρμοσῇ ξένος γεγνημένος, προσελθὼν ἡσάξετο αὐτὸν, ὡς ἀποπλοσόμενος ἤδη. ὁ δ' αὐτῷ λέγει, μὴ ποιήσης ταῦτα· εἰ δὲ μὴ, ἔφη, αἰτίαν ἔχεις· ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη σε αἰτιάωνται, ὅτι καὶ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στρατόμα. ὁ δ' εἶπεν, ἀλλ' αἰτίος μὲν

(*) Ἀ. ἀπαγγεῖλαι.
(***) Ἀ. δὲ καί.

(**) Δημοσάδῳ.

μεν ἔγωγε ἐκ εἰμὶ τέτε · οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ
 ὀπισθισμῆ δρόμοι , καὶ ἐκ ἔχοντες , διὰ τοῦτο
 ἀδυμῆσι πρὸς τὴν ἔξοδον . ἀλλ' ὅμως , ἔφη , ἐγώ
 σοι συμβεβόλω ἔξελθεῖν μεν ὡς πορεύσόμενον ·
 ἐπειδὴ δ' ἔξω γίνηται τὸ στρατόμα , τότε ἀπαλ-
 λάττεσθαι . ταῦτα τοίνυν , ἔφη ὁ Ξενοφῶν , ἐλ-
 θόντες πρὸς Ἀναξίβιον , διαπραξόμεθα ἔπος .

Ζ'. Ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα . ὁ δ' ἐκέλευσεν ἔ-
 πο ποιεῖν , καὶ τὴν ταχίστῃ ἐξίειναι συνεσκέλα-
 σμῆς , καὶ προσωπειεῖν , ὅς αὖ μὴ παρῇ εἰς
 τὴν ἐξέτασιν καὶ τὸν ἀειθρὸν , ὅτι αὐτὸς αὐτὸν
 αἰτιάσεται . ἐντεύθεν ἐξήσαν οἱ τε στρατηγοὶ
 πρῶτον , καὶ οἱ ἄλλοι . καὶ ἤδη τε πάντες πλὴν
 ὀλίγων ἔξω ἦσαν , καὶ Εὐσιόνης εἰσήκει παρὰ
 τὰς πύλας , ὡς , ὁπόταν ἔξω γίνωνται πάντες ,
 ἀποκλείσων τὰς πύλας , καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβα-
 λῶν .

Η'. Ο' δὲ Ἀναξίβιος , συγκαλέσας τὰς στρα-
 τηγὰς καὶ τὰς λοχαγὰς , ἔλεγε · Τὰ μὲν ὀπιπ-
 δεα , ἔφη , λαμβάνετε ἐκ τῆς Θρακίων καμῶν ·
 (εἰσὶ δὲ αὐτῇ πολλαὶ κριδαὶ καὶ πυροὶ , καὶ
 πᾶλλα τὰ ὀπιπδέα) λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς
 τὴν Χερρόνησον , ἐκεῖ δὲ Κυρίσκος ὑμῖν μισθο-
 δοτήσει .

Θ'. Ἐπαύσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦ-
 τα , ἢ καὶ τῆς λοχαγῶν τις , διαγγέλλει εἰς τὸ στρα-
 τόμα . καὶ οἱ μεν στρατηγοὶ ἐπιωθαίνοντο περὶ τῶ
 Σόλδε , πότερα πολέμιος εἴη , ἢ φίλος · καὶ πότερα
 διὰ τῶ ἱερῶ ὄρεος δεῖαι πορεύεσθαι , ἢ κύκλῳ διὰ
 μέσης τῆς Θράκης .

Ι. Ε'ν

ι. Ἐν ᾧ δὲ ἔποι ταῦτα διελέγοντο, οἳ τε (*) στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θύεσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν πρὸς τὸ τεῖχος εἰσιόντες, ὁ δὲ Ἐπεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς ἔδον προσθρόντας τὰς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας, καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. οἳ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας, καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάχοισιν ἐκβαλλόμενοι εἰς τὰς πολεμίας· καὶ καταχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξαι.

ι α. Ἄλλοι δ' αὐτῶν ἔθειον παρὰ τὴν θάλατταν, καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὰ τεῖχος ὑπερβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν. ἄλλοι δὲ, οἳ ἐτύγχανον εἶδον ὅντες τῇ στρατιῶν, ὡς ὀρώσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις παράγματα, διακόφαντες ταῖς ἀξίταις τὰ κλεῖθρα, ἀναπιτανύουσι τὰς πύλας· οἳ δ' εἰσπίπτουσιν.

ι β. Οἱ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δέσας μὴ ἐφ' ἀρπαγῇ τράποιτο τὸ σράτδμα, καὶ ἀνέκιστα κατὰ γένειοι τῇ πόλει, καὶ αὐτῷ, καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει, καὶ συνεισπίπτει εἰσω τῇ πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ.

ι γ. Οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ σράτδμα βία εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἳ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἳ δὲ οἴκαδε. ὅσοι δὲ εἶδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω· οἳ δὲ καθεῖλκον τὰς τεύχερας, ὡς ἐν ταῖς τεύχερασι σώζοντο. πάντες δὲ ὥντο ἀπολωλόται, ὡς ἐαλωκίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ

Ἐπό-

(*) Ἄλλοι οἳ γε.

Ἐπείκοις εἰς τὴν ἄκρην ἀποφύγει . ὁ δὲ Ἀναξίβιος καταδραμὼν ἐπὶ τὴν θάλατταν , ἐν ἀλιδυτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν , καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρερὰς . ὃ δὲ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει χεῖν τὰς ἀνδρας .

ιδ'. Οἱ δὲ στρατιῶται ὥς εἶδον τὸν Ξενοφῶντα , προσπίπτουσιν αὐτῷ πολλοὶ , καὶ λέγουσι . Νυν σοι ἔξεις , ὦ Ξενοφῶν , ἀνδρὶ γενέσθαι . ἔχεις πόλιν , ἔχεις τελήρεις , ἔχεις χρήματα , ἔχεις ἀνδρας ποσέτας . νυν , εἰ βέλοιο , σύ τε ἡμᾶς ὀνήσας , καὶ ἡμεῖς σε μέγα ποιήσαιμεν . ὁ δὲ ἀπεκρίνατο , ἀλλ' εὖ τε λέγετε , καὶ ποιήσω ταῦτα . εἰ δὲ τίπων ἐπιθυμεῖτε , θέδε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὥς τέχιστα , βελόμενος αὐτὰς καταπρήσσει , καὶ αὐτὸς παρηγγύα ταῦτα , καὶ τὰς ἄλλας ἐκέλευσε παρεγγυᾶν , καὶ τίθεσθαι τὰ ὄπλα .

ιε'. Οἱ δ' αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι , οἱ τε ὀπλῖται ἐν ἀλίγῳ χρόνῳ εἰς ποντήκοντα ἐγγύντο , καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον παραδεδραμήκεισαν . τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἔστι , τὸ Θράκιον καλέμενον , ἔρημον οἰκίῳν καὶ πεδινόν . ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα , καὶ καταπρημήθησαν , συγκαλεῖ Ξενοφῶν τὴν στρατιάν , καὶ λέγει τὰδε .

ισ'. " Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε , ὦ ἄνδρες στρατιῶται , καὶ νομίζετε δεινὰ πάχειν ὀξαπατώμενοι , ἔθραυμάζω . ἐὰν δὲ τῷ θυμῷ χαρίζομεθα , καὶ Λακεδαιμονίους τε τὰς παρόντας τῆς ὀξαπάτης τιμωρησώμεθα , καὶ τὴν πόλιν τὴν εὖδεῖν αἰτίαν

τίαν διαρπάσωμεν , ἐνθυμήθητε ἂ ἔσαι ἐν-
τεῦθεν .

ιζ'. Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι
Λακεδαιμονίοις τε , καὶ τοῖς συμμάχοις . οἷος δὲ
πόλεμος αὖ γένοιτο , εἰκάζειν δὴ πάρεστιν , ἑωρα-
κότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα .
ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθιναῖοι εἰσήμενοι εἰς τὸν πόλε-
μον τὸν πρὸς τὰς Λακεδαιμονίας καὶ τὰς συμμά-
χους , ἔχοντες τελήρεις , τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ ,
τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρείοις , ἐκ ἐλάττω τετρακοσίων .
ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει , καὶ
προσόδου ἔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ἐνδήμων ,
καὶ ἐκ τῆς ὑπεροχίας , καὶ μείον χιλίων ταλαύτων .
ἄρχοντες τε γὰρ γήσων ἀπασῶν , καὶ εὖτε τῇ Ἀσίᾳ
πόλεις πολλὰς ἔχοντες , καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας
τε πολλὰς , καὶ αὐτὸ πῶπο τὸ Βυζάντιον , ὅπερ νῦν
ἐσμὲν , ἔχοντες , κατεπολεμήθημεν ἔπος , ὥς παύ-
τες ἐπίσταδε .

ιη'. Νῦν δὲ δὴ τί οἰόμεθα παθεῖν , Λακεδαι-
μονίων μὲν καὶ γὰρ Ἀχαιῶν συμμάχων ὑπαρχόν-
των , Ἀθιναίων δὲ , καὶ ὅσοι ἐκείνοις τότε ἦσαν
σύμμαχοι , πάντων προσγεγενημένων , Τισαφέρ-
νης δὲ , καὶ γὰρ ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων
πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων , πολεμιωτάτε δ' αὐ-
τῶν τῶν αὐτῶν βασιλέως , ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι
τε τὴν ἀρχὴν , καὶ ἀποκτενέμεντες , εἰ δυνάμε-
θα ; τῶν δὲ πάντων ὁμῶς ὄντων , ἕξιτις ἕτως
ἄφρων , ὅστις οἶεται αὐτὸς ἡμᾶς περιγινέσθαι ;

ιθ'. Μὴ , πρὸς Θεῶν , μαινόμεθα , μηδὲ αἰ-
σχρῶς ἀποδόμεθα , πολέμιοι ὄντες καὶ τοῖς πα-
τρά-

τράσι, καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰ-
κείοις. ἐν ᾧ ταῖς πόλεσιν εἰσὶ πάντες, ταῖς ἐφ'
ἡμᾶς στρατοδυσκομίαις, καὶ δικάως· εἰ βάρβαρον
μὲν πόλιν ἐδεμίαν ἠδελήσαμεν καταχεῖν, καὶ
ταῦτα, κρατῶντες, Ἑλλωίδα δὲ, εἰς τὴν πρῶ-
τον ἤλθομεν πόλιν, ταύτῃ ἐξαλαπάξομεν.
ἐγὼ μὲν πόλιν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ'
ἡμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε καὶ τῆς γῆς ὄρ-
γυὰς γενέσθαι.

κ'. Καὶ ὑμῖν συμβεβόλω, Ἑλλώας ὄντας,
τοῖς Ἑλλωίων ποροσηκόσι πειδομένους περᾶσθαι
τῷ δικάων τυγχαίνειν. εἰ δὲ μὴ διαύηθε ταῦ-
τα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικημένους τῆς γῆς Ἑλλάδος μὴ
εἶρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ, πέμψαντας Ἀναξι-
βίῳ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς ἐδὲν βαίαιον ποιήσαντες πα-
ρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ', ὡς μὲν δι-
νώμεθα, παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι δρῆσκεισθαι· εἰ δὲ
μὴ, ἀλλὰ δηλώσαντες ὑμῖν, ὅτι ἐκ ἐξαπατώμι-
νοι, ἀλλὰ πειδομένοι ἐξερχόμεθα.

κ α'. Ταῦτα ἔδοξε. καὶ πέμπουσιν Γερώνυμόν τε
Ἡλείον ἐρῶντα ταῦτα, καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα, καὶ
Φιλήσιον Ἀχαιοὺς. οἱ μὲν ταῦτα ὄχοντο ἐρῶντες.
ἔτι δὲ καθημένων τῷ στρατιωτῶν, προσέρχεται
Κυρατᾶδης Θηβαῖος, ὃς ἐφύγων τὴν Ἑλλάδα
περιήει, ἀλλὰ στρατηγῶν, καὶ ἐπαγγελλόμενος,
εἴ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος στρατῷ δέοιτο· καὶ τότε
προσελθὼν ἔλεγεν, ὅτι ἑτοιμος εἴη ἡγεῖσθαι αὐ-
τοῖς εἰς τὸ Δέλτα καλέμενον τῆς Θράκης, οὗ-
δα πολλὰ καὶ ἀγαθὰ λήφουσιν· ἔς τε δ' αὖ μολῶ-
σιν, εἰς ἀφθονίαν παρέξειν ἔφη καὶ σῖτα καὶ ποτὰ.

κβ'. Ἀγέσσι ταῦτα οἱ στρατιῶται, καὶ τὰ παρὰ Ἀναξίβις ἅμα ἀπαγγελλόμενα. ἀπεκρίνατο γάρ, ὅτι πειδομένοισι αὐτοῖς ἔμεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ, καὶ αὐτὸς βελεύσοιτο περὶ αὐτῶν ὅ, τι δυνάιτο ἀγαθόν. ἐκ τούτου οἱ στρατιῶται πάντε Κυρατάδῳ δέχονται στρατηγόν, καὶ ἔξω τῷ τείχεσ ἀπῆλθον. ὁ δὲ Κυρατάδης συντάσσεται αὐτοῖς εἰς τὴν ὑπεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ σράτδιμα, ἔχων καὶ ἱερεῖα, καὶ μάντιν, καὶ σῖται καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ.

κγ'. Εὔπει δ' ὤξηλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἐκλείσει τὰς πύλας, καὶ ἐκήρυξεν, ὅτι ὅσις ἀν' ἀλφῶ εἴδον ὡν τῶν στρατιωτῶν, πεπραύσεται. τῇ δ' ὑπεραίᾳ ὁ Κυρατάδης μὲν ἔχων τὰ ἱερεῖα, καὶ τὸν μάντιν, ἦκε· καὶ ἄλφιτα φέροντες εἶποντο αὐτῷ εἰκοσὶν ἀνδρες, καὶ ἄλλοι οἶνον εἰκοσὶν ἀνδρες, καὶ ἐλαιῶν τρεῖς, καὶ σκορόδων εἰς ἀνὴρ ὅσον ἐδυάτο μέγιστον φορτίον, καὶ ἄλλος κρομμύων. ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμοισιν, ἐθύετο.

κδ'. Ξενοφῶν δὲ μεταπεμφάμενος Κλέανδρον, ἐκέλευεν οἱ διαπραῖξαι ὅπως εἰς τὸ τείχος τε εἰσελθοῖ, καὶ ἀποπλεύσαι ἐκ Βυζαντίε. ἐλθὼν δὲ Κλέανδρος, μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ἦκω. λέγειν γὰρ Ἀναξίβιον, ὅτι ἐκ ἐπιτήδειον εἴη, τὰς μὲν στρατιώτας πλησίον εἶναι τῷ τείχεσ, Ξενοφῶντα δὲ εἴδον· τὰς Βυζαντίεσ δὲ σασιάζεν καὶ πονηρὰς εἶναι πρὸς ἀλλήλας. ὁμῶς δὲ εἰσιεῖναι, ἔφη, ἐκέλευσεν, εἰ μέλλει σὺ ἑαυτῷ ἐκπλεῖν.

κε'. Οἱ μὲν ἐν Ξενοφῶν ἀσπασάμενος τὰς στρατιώτας, εἴσω τῷ τείχεσ ἀπῆει σὺν Κλεανδρῷ.
ὁ δὲ

ὁ δὲ Κυρατιάδης τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλλίερε, ἀδὲ διεμέρισεν ἑδὼν τοῖς στρατιώταις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὰ μετ' ἱερεῖα εἰσήκει πρὸς τὸν βωμὸν, καὶ Κυρατιάδης ἐσεφαναμνίος, ὡς θύσων. προσελθὼν δὲ Τιμασίῳ ὁ Δαρδανός, καὶ Νέων ὁ Ἀσινᾶιος, καὶ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομνίος, ἔλεγον Κυρατιάδῃ μὴ θύειν, ὡς ἔχ' ἡγησόμενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ὀπιθήδεια. ὁ δὲ κελεύει χαμετρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ, αἵτε ἡμέρας σῖτον ἐκάσῳ γενέσθαι τῷ στρατιωτῶν, ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπήει, καὶ τὴν στρατῆν ἀπειπών.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

ΝΕ'ων δὲ ὁ Ἀσινᾶιος, καὶ Φρυγίσκος Ἀχαιός, (*) καὶ Τιμασίῳ Δαρδανός, ἐπέμλυνον τῇ στρατιᾷ, καὶ εἰς κόμας τῷ Θρακῶν προσελθόντες τὰς καὶ Βυζάντιον, ἐστρατοπεδούοντο. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐσασίαζον, Κλεάνωρ μετ' καὶ Φρυγίσκος πρὸς Σόλθῳ βουλόμενοι ἄγειν· (ἐπειδὴ ἦν αὐτὸς, καὶ ἔδωκε τῷ μετ' ἵππον, τῷ δὲ γυναῖκα) Νέων δὲ εἰς Χερρόνησον, οἰόμενος, εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένοιτο, παντὶς αὐτῷ ποιεσθῆναι τὴν στρατόμαχος. Τιμασίῳ δὲ πρὸς θυμῷ πέραν εἰς τὴν Ἀσίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος αὐτῷ οἰκαδὲ κατελθεῖν. καὶ οἱ στρατιῶται ταῦτα ἐβέβηοντο.

β'.

(*) Ἀ.λ. Ἀ.χ. καὶ φιλήσιος Ἀχαιός, καὶ Ξανδικῆς Ἀχαιός, καὶ Τιμασίῳ.

β'. Διατρεβομένη δὲ τῷ χρόνῳ, πολλοὶ τῶν στρα-
 — τιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ὑποδιδόμενοι καὶ τὰς χά-
 — ρας, ἀπέπλεον ὡς ἐδυνάμηντο. οἱ δὲ καὶ διδόντες τὰ
 ὅπλα καὶ τὰς χάρας, εἰς τὰς πόλεις κατεμίνυντο.
 Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρεν, ἀκούων ἑξαφειρόμενον
 τὸ στρατόμα· τῶν γὰρ γιγνομένων, ᾤετο μάλιστα
 χαρίζεσθαι Φαρναβάζω.

γ'. Ἀποπλέοντι δὲ Ἀναξιβίῳ ἐν Βυζαντίῃ συ-
 ναντῇ Ἀείσαρχος ἐν Κυζίκῳ, ἡγούμενος Κλεάνδρῳ,
 Βυζαντίῃ δὲ ἄρμος ἦν· ἔλεγε δὲ καὶ ὅτι ναύαρχος
 ἡγούμενος Πῶλος ὅσον ἐπαρεῖν ἦδη εἰς Ἐλλάπον-
 — τιν· καὶ ὁ Ἀναξίβιος τῷ μὲν Ἀείσαρχῳ ἐπιστέλλει,
 ὅπόσους αὐτὸν εὖροι ἐν Βυζαντίῳ τῶν Κύρου στρα-
 τιωτῶν ὑπολειμμένους, ὑποδόμεναι· ὁ δὲ Κλεάν-
 — δρος ὑδούνα ἐπεσφάκει, ἀλλὰ καὶ τὰς κάμνοντας ἐ-
 σφάπτει, οἰκτεῖρων, καὶ ἀναγκάζων οἰκίᾳ δεχέ-
 — σθαι. Ἀείσαρχος δ' ἐπεὶ ἤλθε τάχιστα, ἐν ἐλάτ-
 — τας τετρακοσίων ἀπέδοτο.

δ'. Ἀναξίβιος δὲ ἀπαπλόσας εἰς Πάριον,
 πέμπει πρὸς Φαρναβάζον καὶ τὰ συγκείμενα. ὁ
 δ' ἐπεὶ ᾤδετο Ἀείσαρχόν τε ἥκοντα εἰς Βυζαντίον
 ἄρμος ἦν, καὶ Ἀναξίβιον ἐκείνῳ ναυαρχήντα, Ἀνα-
 — ξιβίῃ μὲν ἠμέλησε, πρὸς Ἀείσαρχον δὲ διεπαύ-
 — τετότε τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν Κυρεῖα στρατόματος, ἀπὲρ
 καὶ πρὸς Ἀναξίβιον.

ε'. Ἐκ τῆς δὲ Ἀναξίβιος καλέσας Ξενοφῶν-
 — ταν, κελεύει πᾶσιν τέχνῃ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στρα-
 — τόμα ὡς τάχιστα, καὶ συνέχειν τε τὸ στρατόμα,
 καὶ σωμαδροῖζειν τῶν διαπαρμένων ὡς αὐτὸν πλεί-
 — στες εὐνῶται, καὶ πρὸς ἀγαγόντα εἰς Πάριον, ἔξω

ἁβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν ὀπιτάχιστα. καὶ δίδωσιν αὐτῷ τελακόντορον καὶ ἐπισπλιῶν, καὶ ἄνδρα συμπέμπει κελεύοντα πρὸς Περικλῆς ὡστάχιστα Ξενοφῶντα πομπέμψαι τοῖς ἵπποις ὅπῃ τὸ στρατόμα. καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν ἁπλόσας ἀφικνεῖται ὅπῃ τὸ στρατόμα. οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως, καὶ εὐθὺς εἶποντο ἄσμελοι, ὥς ἁβισομέλαιοι ἐκ τῆς Θράκης εἰς τὴν Ἀσίαν.

ς'. Ο' δὲ Σεύθης ἀκῶσας ἤκουα πάλιν Ξενοφῶντα, πέμψας πρὸς αὐτὸν καὶ θάλατταν Μιδοσάδην, ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν, ὑπικείμενος αὐτῷ, ὅ,τι ᾤετο λέγων πείσειν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο αὐτῷ, ὅτι ἔδον οἷόν τ' εἶναι τῶν γυνέδαι. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκῶσας ᾤχετο. οἱ δὲ Ἑλλήνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Περικλῆν, Νέαν μὲν ἀποσπᾶσας ἐσρατοπεδεύσατο χωεῖς, ἔχων ὡς ὀκτακοσίαις ἀνθρώπων· τὸ δ' ἄλλο στρατόμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ πῶδες τὸ τεῖχος τῆς Περικλῆν ἔει.

ζ'. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἐπαραγγέλλει πλοίων, ὅπως ὀπιτάχιστα ἁββαῖεν εἰς τὴν Ἀσίαν. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἀφικόμενος Ἀείσαρχος ἐκ Βυζαντίου ἄρμος, ἔχων δύο τεύχεα, πεπεισμένος ὑπὸ Φαρναβάξ, τοῖς τε ναυκλήροις ἀπέιπε μὴ ἁγεῖν· ἐλθὼν δὲ (*) ὅπῃ τὸ στρατόμα, εἶπε τοῖς στρατιώταις, μὴ περαιῖναι εἰς τὴν Ἀσίαν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔλεγε, ὅτι Ἀναξίβιος ἐκέλευσε, καὶ ἐμὲ πρὸς τὸ ἐπεμψεν ἐνθάδε. πάλιν δ' Ἀείσαρχος ἔλεγε, Ἀναξίβιος μὲν ἐκ ἐστὶ ναύαρχος,

χος,

(*) Ἀ. ἐλθὼν τε.

χος, ἐγὼ δὲ τῇδε ἀρμότης. εἰ δέ τινα ὑμῶν λή-
φομαι, ἐν τῇ θαλάττῃ καταδύσω. ταῦτα εἰπὼν,
ᾤχετο εἰς τὸ τεῖχος.

Ἡ. Τῇ δὲ ὑπεραίᾳ μετεπέμπετο τὰς στρατηγὰς καὶ
λοχαγὰς τῷ στρατεύματι. ἦδη δὲ ὄντων πρὸς τὴν
τείχεα, ὁξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφῶντι, ὅτι, εἰ εἰ-
σεῖσι, συλληφθήσεται. καὶ ἡ αὐτὴ τι πείσεται,
ἡ καὶ Φαρναβάζῳ παροδοθήσεται. ὁ δὲ, ἀκέσας
ταῦτα, αὐτὰς μὲν προπέμπεται, αὐτὸς δ' εἶπεν,
ὅτι δύσάι τι βέλοιο. καὶ ἀπελθὼν ἐθύετο, εἰ
προεῖν αὐτὸν οἱ Θεοὶ πειράσθαι πρὸς Σάδῳ ἀ-
γεῖν τὸ στρατεύμα. ἑώρα γὰρ ἅτε διαβαίνειν ἀσ-
φαλὲς ὄν, τεμνέας ἔχοντας τῷ κωλύσοντος. ἔτ'
εἰς Χερρόνησον ἐλθὼν κατακλεισθῆναι ἐβούλετο,
καὶ τὸ στρατεύμα ἐν πολλῇ σπαύει πάντων γενέ-
σθαι. ἐνθα δὴ πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖ ἀρ-
μοτῇ, τῷ δὲ ὀπιπιδείῳ οὐδὲν ἔμελλεν ἔχειν τὸ
στρατεύμα.

θ'. Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχον. οἱ δὲ στρα-
τηγοὶ, καὶ οἱ λοχαγοὶ, ἤκοντες παρὰ τῷ Ἀει-
σάρχει, ἀπήγγελλον, ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι σφᾶς
κέλευε, τῆς δαίλης δὲ ἤκειν. ἐνθα καὶ δῆλη μάλ-
λον ἐδόκει εἶναι ἢ ὀπιβελή. ὁ ἐν Ξενοφῶν, ἐπεὶ
ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι (*) καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ
στρατεύματι, ἀσφαλῶς πρὸς Σάδῳ ἵεναι, πα-
ραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθιωαῖον λοχαγόν,
καὶ παρὰ τῷ στρατηγῶν ἐκάστω ἀνδρᾷ (πλὴν πα-
ρὰ

(*) Ἀλλὰ τὰ ἱερὰ γενέσθαι καὶ ἑαυτῷ κ. τ.

ρὰ Νέανος) ὃ ἕκαστος ἐπίσδεν, ὥχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σάδωε σράτδμα, ἐξήκοντα σάδια.

ι. Εὔπει δ' ἐγγυὲς ἦσαν αὐτῷ, ἐπιτυγχάνει πυρροῖς ἐρήμοις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὤετο, μετακωρυκνύει ποι τὸν Σάδω. ἐπειδὴ δὲ θορύβετε ἤδετο καὶ σημανόντων ἀλλήλοις τῷ περὶ Σάδω, κατέμαθον, ὅτι τέτε εἴνα τὰ πυρὰ πορκεκαυμένα εἴη τῷ Σάδω πρὸς (*) τῷ νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὀρῶντο ἐν τῷ σκότει ὄντες, μήτ' ὅπως εἶεν· οἱ δὲ πορσιόντες μὴ λανθάνουσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν.

ι α. Εὔπει δὲ ἤδετο, πορπέμπει τὸν ἐρμυνέα, ὃν ἐτύγχανον ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελόει Σάδω, ὅτι Ξενοφῶν πάρεσι, βελόμενος συγγενέδαι αὐτῷ. οἱ δ' ἤροντο, εἰ ὁ Αἰδωαῖος, ὁ ἀπὸ τῶ σρατδματος. ἐπειδὴ δ' ἔφη ἔτος εἶναι, ἀναπιδῆσαντες ἐδῶκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελτασταὶ ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα, καὶ τὰς σὺ αὐτῷ, ἤγον πρὸς Σάδω.

ι β. Οἱ δ' ἰὼ ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτῷ κύκλῳ ἐγκεχαλιωμένοι. διὰ τῷ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλκ τὰς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πορδαν Τήρης, ὁ τέτε πορόγονος, ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πολὺ ἔχων σράτδμα, ὑπὸ τέτων τῷ ἀνδρῶν πολλὰς ἀπολέσαι, καὶ τὰ σκόδοφρα ἀφαρεθῶναι. ἦσαν δὲ ἔτοι (*) Θωιοὶ, πάντων λεγόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώπαιτοι.

ι γ.

(*) Α' λ. πρό.

(**) Α' λ. Βιθαιοί.

ιγ'. Ε'πει δ' ἐγγύς ἦσαν, ἐκέλευεν εἰσελθεῖν
Ξενοφῶντα ἔχοντα δύο, ἃς βάλοιτο. ἐπειδὴ δὲ
οὐδὸν ἦσαν, ἡσυχάζοντο μετ' αὐτῶν ἀλλήλους, καὶ
κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα οἶνον παρῆπινον.
παρὶν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σάδῳ, ὥσπερ
ἐπαρέσβονεν αὐτῷ πάντοσε.

ιδ'. Ε'πειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν. “Ε-
πεμψας πρὸς ἐμὲ, ὦ Σάδε, εἰς Χαλκηδὸνα
αὐτὸν Μηδοσάδην πικρὸν, δέοντός μοι συμπρο-
θυμηθῆναι, διαβιῶναι τὸ σράτωμα ἐκ τῆς Ἀ-
σίας· καὶ ὑπὸ χνέμενος, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ
ποιήσῃ, ὥς ἔφη Μηδοσάδης ἑτοσί. ταῦτα εἰ-
πὼν, ἐπῆρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἶ-
πεν. ὁ δ' ἔφη. αὐτίς ἦλθε Μηδοσάδης ἑτος,
ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ σράτωμα ἐκ Πα-
ρίε, ὑπὸ χνέμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ σράτωμα πρὸς
σέ, τὰλλα τέ σοι φίλω χηρίσσειν καὶ ἀδελφῷ,
καὶ τὰ ἐπὶ θαλάττῃ μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς,
ἔσεσθαι παρὰ σέ. ἐπὶ τέτοις πάλιν ἐπῆρετο
Μηδοσάδην, εἰ ἔλεγε ταῦτα. ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα.

ιε'. Ἰδι νῦν, ἔφη, ἀφήγησαι τέπε, τί σοι
ἀπεκρινάμην ἐν Χαλκηδόνι. αὐτὸν ἀπεκρίνω,
ὅτι τὸ σράτωμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάντιον, καὶ
ἐδὼν τέπε οὕτως δέοι τελεῖν ἔπε σοί, ἔτ' ἄλλω.
αὐτὸς τ', ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιδάει ἔφησθα. καὶ ἐγέ-
νετο ὅπως, ὥσπερ σὺ ἔλεγες. τί γὰρ ἔλεγον,
ἔφη, ὅτε καὶ Σηλυμβρείαν ἀφίκα; ἐκ ἔφησθα
οἰόντ' εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινδον ἐλθόντας διαβαί-
νειν εἰς τὴν Ἀσίαν.

ισ'. Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρεμι καὶ
ἐγώ,

ἐγὼ, καὶ ἔτος Φρωίσκος, εἰς τῶν στρατηγῶν, καὶ
Πολυκράτης ἔτος, εἰς τῶν λοχαγῶν· καὶ ἔξω εἰσὶν,
ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἐκάσῳ, πλὴν
Νέωνος τῷ Λακωνικῷ. εἰ ἔν βέλει πισοτέραν εἶ-
ναι τῷ παρ᾽ αὐτῶν, καὶ ἐκείνους κάλεισον. τὰ δὲ ὁ-
πλα σὺ ἐλθὼν, εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ
κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐταῖς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν
μάχαιραν εἰσιθί.

ιζ'. Α'κίστας ταῦτα ὁ Σάδης εἶπον, ὅτι ἔδε-
νι αὐτὸν ἀπισήσειν Α'θιναίων. καὶ γὰρ ὅτι συγ-
γενεῖς εἰν εἰδέναι, καὶ φίλος εὖνους ἔφη νομί-
ζειν. μὴ ταῦτα δ' εἰπεῖ εἰσῆλθον εἰς ἔδει, παρ᾽-
τον ἑκκοφῶν ἐπήρετο Σάδην, ὅ, τι οἶοιτο (*)
χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ.

ιη'. Ο' δ' εἶπον ὧδε· Μαισάδης ὡς μοι πα-
τήρ, ἐκείνους δ' ὡς ἀρχὴν (**) Μελανδέπτει, καὶ
Θωοῖ, καὶ Θρανίξαι. ἐκ ταύτης ἔν τῆς χώρας,
ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόησον, ἐκπέ-
σων ὁ πατήρ, αὐτὸς μὲν ἐνήσκει νόσῳ· ἐγὼ δ'
ἐξετράφην ὀρφανὸς (***) παρὰ Μηδόκῳ τῷ νυνὶ
βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, ἐκ ἐδυ-
νάμην ζῆν εἰς ἀλλοτεῖαν τράπεζαν ἀποβλέπων·
καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφειος αὐτῷ ἱκέτης, δοῦναι
μοι ὁ πόσις δυνατὸς εἴη ἄνδρας, ὅπως καὶ πὺς ἐκ-
βαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιοίην,
καὶ ζῶν μὴ εἰς τὴν ἐκείνους τράπεζαν ἀποβλέ-
πων,

(*) Α'λ. τί δέοιτο ὅ, π οἶοιτο.

(**) Α'λ. Μελανδίται, καὶ Θωοῖ, καὶ Τρανίξαι.

(***) Α'λ. παρ' Α'μαδόκῳ.

πων, ὥσπερ κύων. ἐκ τῆς μοι δίδωσι τὴς αὐ-
δρας καὶ τὴς ἵππου, ἧς ὑμεῖς ὄφεθε, ἐπειδὴ
ἡμέρα γίνηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τῆς ἔχων, λη-
ζόμενος τὴν ἑμαυτὲ πατρίαν χάραν. εἰ δέ μοι
ὑμεῖς παραγνώσθε, οἶμαι αὖ σὺν τοῖς θεοῖς
ῥαδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐ-
γὼ ὑμῶν δεομαι.

ΙΘ'. Τί ἔν' αὖ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δυνάμει,
εἰ ἔλθοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ δίδοναι, καὶ τοῖς λοχα-
γοῖς, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, λέξον, ἵνα ἔτοι ἐπαγ-
γείλωσιν (*). ὁ δὲ ὑπέχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ Κυ-
ζικλήων, τῷ δὲ λοχαγῷ Δημοκρίαν, τῷ δὲ στρα-
τηγῷ τετραμοκρίαν, καὶ γὰρ ὁπόσῳ αὖ βέλων-
ται, καὶ ζόγῃ, καὶ χερσὶν ἐπὶ θαλάττῃ τέτοι-
χισμῶν.

Κ'. Ἀν δ', ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα περὶ μένος
μὴ διαφράξωμαι, ἀλλὰ τίς φόβος ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων ἢ, δεῖξαι εἰς τὴν σαυτὲ, αὐτὶς βέλνται
ἀπὸ σὲ; ὁ δ' εἶπε, καὶ ἀδελφεὶς γε ποιή-
σομαι, καὶ ἐνδιφείας, καὶ κοινωνῶνς πάντων, ὧν
αὖ δυνώμεθα κήσασθαι. σοὶ δ', ὦ Ξενοφῶν,
καὶ θυγάτηρα δώσω, καὶ εἴ τις σοὶ ἐστὶ θυγάτηρ,
ἀνήσομαι ὁρακίῳ νόμῳ. καὶ Βισανθίῳ οἴκησιν
δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χερσὶν ἐστὶ τῷ ἐπὶ
θαλάττῃ.

ΚΕ-

(*) Α' λ. ἀταγγέλωσιν.

Κ Ε Φ Α Λ. Γ.

Α΄ Κέσσαντες ταῦτα, καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες, ἀπήλαυνον· καὶ παρὰ ἱμέρας ἐγένοντο ἐπὶ τῇ στρατοπέδῳ, καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρείσαρχος πάλιν ἐκάλει τὰς στρατηγὰς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε, τῷ μὲν παρὸς Ἀρείσαρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ στρατόμα συγκαλέσαι. καὶ συνῆλθον πάντες, πλὴν οἱ Νέωνος. ἔποι δὲ παροῖχον (*) ὥς δέκα σάδρα. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ἑκνοφῶν εἶπε τάδε.

β'. " Ἄνδρες, χαπλεῖν μὴ εἶδα βουλόμεθα Ἀρείσαρχος ὅδε, τειήρεις ἔχων, κωλύει ὥς τ' εἰς πλοῖα καὶ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν. ἔπος δὲ καὶ εἰς Χερρόνησον κελδεῖ βία καὶ τὰ ἱερὰ ὄρεα πορύεσθαι. καὶ δὲ κρατίσαντες τέτα ἐκεῖσε ἔλθωμεν, ἔτε πωλήσειν ἔτι φησὶν ὑμᾶς, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, ἔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθὸν μάλλον, ἔτε φιλόψυχοι ἔτι, ὥσπερ νυνὶ, ἐνδομύκας τῷ ὀπιπιδείων. ἔπος μὲν ταῦτα λέγει. Σάδης δὲ φησὶν, αὐτὸς παρὸς ἐκεῖνον ἦτε (**), εὖ ποιήσιν ὑμᾶς. νυνὶ ἐν σκέψαδε, πότερον ἐνθάδε μένοντες περὶ βουλεύσεσθαι, ἢ εἰς τὰ ὀπιπιδεία ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν ἐν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε ἔτε ἀργυρεῖον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, ἔτε αὐτὸ ἀργυρεῖον εἴωσι λαμβάνειν τὰ ὀπιπιδεία,

(*) Α' κ. ἀπαχον.

(**) Α' κ. ἦτε.

δεια, ἐπαυελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἦ-
τες ἔωσι λαμβάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, καὶ
ἀκρόντας ὅ,τι τίς ὑμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι ὅ,τι αὐ-
τοῖς δοκῇ κράτιστον εἶναι. καὶ ὅτε ὑμῖν (*) ταῦ-
τα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα, ἀνέτειναν πάντες. ἀ-
πτόντες ποίνῃ, ἔφη, συσκόλλεσθε, καὶ ἐπειδὴ πα-
ραγγείλη τίς, ἔπειθε τῷ ἡγεμόνι.

γ'. Μετὰ τὸτο Ξενοφῶν μετ' ἡγήτο, οἱ δ' εἰ-
ποντο. Νέων δὲ καὶ παλαιῶν Ἀριστάρχῃ ἄλλοι ἐπει-
θον ὑποτρέπεσθαι· οἱ δὲ ἔχ' ὑπήκουον. ἐπεὶ δὲ ὅ-
σον τεύχοντα σάδεις ποσειδονεύσαν, ἀπαντὰ Σόλ-
θης. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἰδὼν αὐτὸν, προσελάσαι ἐκέ-
λευσεν, ὅπως πλείων ἀκρόντων εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐ-
δόκει συμφέρειν.

δ'. Εἰπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπεν ὁ Ξενοφῶν·
Ἡμεῖς πορεύομεθα, ὅτε μέλλει τὸ στρατόμα ἐξείν-
ησθαι. ἐκεῖ δὲ ἀκρόντες καὶ σὲ καὶ τῷ τῷ Λα-
κωνικῷ, αἰρησόμεθα ἃ αὐτὸν κράτιστα δοκοῖν εἶναι.
ὡς ἐν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅτε πλείονα εἰσιν ἐπιτήδεια,
ὑπὸ σὲ νομιεῖσθαι ἐκρίνεσθαι· καὶ ὁ Σόλθης εἶπεν,
ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας, καὶ πάντα ἐχέσας
τὰ ἐπιτήδεια, ἀπεχέσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες αὐ-
τὴν ἀεὶ ἀριστῶμεν. ἡγὲ ποίνῃ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

ε'. Εἰπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δειλῆς, συ-
νηλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σόλθης τοιαύδε·
Εἰ γὰρ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν
ἐμοί, καὶ ὑποχρῆσθαι ὑμῖν τῷ μὲν δώσειν Κυ-
ζικλήων, λοχαγοῖς τε καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμε-
να.

(*) Ἀ.λ. ἔφη ὑμῖν.

να. ἔξω δὲ τάπων, τὸν ἄξιον τιμήσω. σῖτα δὲ καὶ ποτὰ, ὥσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβανόντες ἔξετε. ὅποσα δὲ αὐτὸν ἀλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα ἁγιοθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ πὰρ μὲν φύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μασθεῖν. ὡς δὲ τις ἀνδίστηται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειρᾶσαι. ἐπήρετο Ξενοφῶν, πόσον δὲ ὑπὸ θαλάττης ἀξιώσεις συνέπεδαί σοι τὸ σράτδυμα; ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ἑδαμῇ πλεῖον ἐπὶ τὰ ἡμερῶν, μείον δὲ πολλὰ χῆν.

ς'. Μετὰ ταῦτα ἐδίδοδο λέγειν τῷ βελομισνῶ. καὶ ἔλεγον πολλοὶ καὶ ταυτὰ, ὅτι παντὸς ἄξια λέγει Σόδης. χειμῶν γὰρ εἴη, καὶ ἔτε ὅκαδε ἀποπλεῖν τῷ βελομισνῶ δυνατὸν εἴη, ἁγνῶν τε ἐν φιλία ἔχουσιν τ' εἴη, εἰ δέοι ἀνταμίστας ζῆν. ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ ἁγνίβειν καὶ ῥέφειν ἀσφαλές ἐστι μὴ Σόδης, ἢ μόνος. ὅντων ἀγαθῶν ποσάτων. εἰ δὲ μισθὸν προσλήψοιντο, εὖρημα ἐδόκει εἶναι. ὅπῃ τέτοις εἶπε Ξενοφῶν, εἴ τις ἀντιλέγει, λέγέτω· εἰ δὲ μὴ, ὁπιψήφίζετε (*) ταῦτα. ἐπεὶ δὲ εὐδὲς αὐτέλεθρον, ἐπεψήφισαν (**), καὶ ἔδοξε ταῦτα. ὁ δὲ Σόδης εἶπεν, ὅτι συσρατόοισιν το αὐτῶν.

ζ'. Μετὰ τὸ οἱ μὲν ἄλλοι καὶ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατηγὰς δὲ καὶ λοχαγούς ὅπῃ δείπνον Σόδης ἐκάλεσε, πλησίον κώμῳ ἔχων. ἐπεὶ δ' ὅπῃ

θύ-

(*) Α' α. ἐπιψήφίζετε.

(**) Α' α. ἐπεψήφισαντο.

θύραις ἦσαν, ὡς ἐπὶ δεῖπνον ἰόντες, ὧς τις Ἡ-
ρακλείδης Μαρωνείτης· ἔπος προσίων ἐνὶ ἐκάσῳ,
ὥς τινες ᾔετο ἔχειν τὶ δεῖναι Σόλῳ, παῶν μὲν
πρὸς Παριανούς τινας, οἱ παρήσαν φιλίαν δε-
πραξόμενοι πρὸς Μήδοκον ἧδ' (*) Οἰδρυσῶν βα-
σιλέα. καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί,
ἔλεγον· ὅτι Μήδοκος μὲν αὖθις εἴη δώδεκα ἡμε-
ρῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν, Σόλῳ δὲ, ἐπειδὴ τὸ
στράτομα τὸτο εἴληφεν, ἄρχων ἔσται ἐπὶ θαλάτ-
τη· γείτων ἔν ὧν, ἱκανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ
καὶ κακῶς ποιεῖν. ὧς ἔν σφρονητε, τέτῳ δώσετε
ὅ, τι ἄγετε· καὶ ἀμεινον ὑμῖν ἔσται, ἢ εἰὰν
Μηδόκῳ τῷ πρὸς ὅσω οἰκῶντι δώτε. τίς τις μὲν ἔ-
πος ἐπειδον.

ἦ. Αὐτίς δὲ Τιμασίῳ τῷ Δαρδανῷ προσελ-
θὼν, ἐπεὶ ἤκουεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τά-
πιδας βαρβαρικὰς, ἔλεγον· ὅτι νομίζοιτο, ἐπό-
τε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σόλῳ, δωρεῖσθαι αὐτῷ
πρὸς κληιδότας· ἔποσι δ' αὖ μέγας ἐνθάδε γένη-
ται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ οἰκαδὲ κατέγειν, καὶ ἐν-
θάδε πλεσιον ποιῆσαι. τοιαῦτα προῦμνᾶτο ἐκάσῳ
προσίων.

θ'. Προσελθὼν δὲ καὶ Ξενοφῶντι, ἔλεγε· “ Σὺ
καὶ πόλεως μεγίστης εἶ, καὶ πᾶσι Σόλῳ τὸ σὸν
ὄνομα μέγιστόν ἐστι· καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἴσως ἀ-
ξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι ἧδ'
ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν. ἄξιον ἔν σοι καὶ με-
γαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σόλῳ. εὖναις δέ σοι ὦν

πα-

(*) Α' μ. πόν.

παραίνῳ . εὖ οἶδα γάρ , ὅτι ὅσω αὖ μείζω τάτων
 δωρήσῃ , ποσέτω μείζω ὑπὸ τέτῳ ἀγαθὰ πείσῃ .
 ἀνέων ταῦτα ὁ Ξενοφῶν , ἠπόρει . ἔ γάρ διαβε-
 βήκει ἔχων ἐκ Παλίου , εἰ μὴ παῖδα , καὶ ὅσον
 ἐφόδιον .

ι. Εἰπεὶ δὲ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον , τῷ τε
 Θρακῶν οἱ κράτιστοι τῷ τότε παρόντων , καὶ οἱ
 στρατηγοί , καὶ οἱ λοχαγοί τῷ Εὐκλύων , καὶ εἰς
 ἀρεσβεῖα παρῶν ἀπὸ πόλεως , τὸ δεῖπνον μὲν ἡ
 καθημερίοις κύκλῳ . ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰσένε-
 χθησαν πᾶσιν . ἔπει δ' ὅσον εἴκοσι , κριῶν μισοὶ
 νεμεμημένῳν , καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι ἀροσσι-
 περονημενοὶ ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι .

ι α. Μάλισα δὲ αἱ (*) τράπεζαι καὶ τὰς ξέ-
 νας αἰεὶ ἐτίθοντο νόμος γὰρ ἦν . καὶ πρῶτος τῶτο
 ἐποίησε Σόλῳ , ἀνελόμενος τὰς παρακειμένους αὐ-
 τῷ ἄρτας , διέκλα καὶ μικρὸν , καὶ διερρίπτει οἷς
 αὐτῷ ἐδόκει , καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως , ὅσον μόνον
 γούσαδαι ἑαυτῷ καταλιπὼν . καὶ οἱ ἄλλοι δὲ καὶ
 ταῦτα ἐποίησαν , καὶ ἔς αἱ τράπεζαι ἔκειντο .

ι β. Ἀρκὰς δὲ τις (**) Ἀρεῖος ὄνομα , φα-
 γεῖν δεινὸς , τὸ μὲν διαρρίπτειν εἷα χαίρειν , λα-
 βὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον (***) τειχοῦνικον
 ἄρτον , καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα , ἐδέειπνε .
 κέρατα δ' οἶνε περιέφερον , καὶ πάντες ἐδέχοντο . ὁ
 δ' Ἀρεῖος , ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἶ-
 νοχόος ἦν , εἶπεν , ἰδὼν τὸν Ξενοφῶντα ἐκεί-
 νῳ

(*) Τράπεζαι , τραπέζαι .

(**) Ἀρκ. Ἀρεῖας .

(***) Χοῖνις .

δειπνῶντα· ἐκείνῳ, ἔφη, δός· χολάζει γὰρ ἦδη, ἐγὼ δ' ἔπω. ἀκῶσας ὁ Σάδθης τὴν φωνὴν, ἠρώ-
ται τὸν οἰνοχόον, τί λέγοι; ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν·
(Ἐκλιψίσει γὰρ ἠπίσατο) ἐνταῦθα μὲν ἦδη
γέλωτος ἐγένετο.

ιγ'. Εὔπει δὲ παρέχεται ὁ πότος, εἰσῆλθον
ἀνὴρ Θράξ, ἵππον ἔχων λοιδόν· καὶ λαβὼν κέρας
μεσὸν, εἶπε· Προπίνω σοι, ὦ Σάδθῃ, καὶ τὸν
ἵππον τῷτον δωρεῖμαι, ἐφ' ἧ καὶ διώκων ὄν αὐτὸν ἐθέ-
λης, αἰρήσεις, καὶ ἀποχωρῶν εἰ μὴ δείσῃς τὸν
πολέμιον. ἄλλος παῖδα ἀγαγὼν ἔπος ἐδωρήσα-
το, προπίνων, καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί.
καὶ Τιμασίῳ προπίνων ἐδωρήσατο φιάλῳ ἀργυ-
ρῶν, καὶ τάπηδα ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνήσιππος
δὲ τις Ἀθήναιος ἀναστὰς εἶπεν, ὅτι ἀρχαῖος
εἴη νόμος κάλλιστος, τὰς μὲν ἔχοντας διδόναι
τῷ βασιλεῖ τιμῆς ὅσους· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδό-
ναι τὸν βασιλέα· ἵνα καὶ γὰρ, ἔφη, σοὶ ἔχω δω-
ρεῖσθαι καὶ τιμῆν.

ιδ'. Οὗ δὲ Ξενοφῶν ὑπορεῖτο ὅ, τι ποιήσοι. καὶ
γὰρ ἐτύγχανεν, ὥς τιμώμενος, ἐν τῇ πληθυσια-
πάτῳ δίφρῳ Σάδθῃ καθήμενος. ὁ δὲ Ἡρακλεί-
δης ἐκέλευσεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον.
ὁ δὲ Ξενοφῶν (ἦδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχα-
νον) ἀνέστη θαρράλειος δεξιόμενος τὸ κέρας, καὶ
εἶπεν.

ιε'. “ Εἰ γὰρ θέσοι, ὦ Σάδθῃ, δίδωμι ἑμαυ-
τὸν, καὶ τὰς ἐμὰς τέρας ἑταῖρους, φίλους εἶναι πι-
στῆς· καὶ ἐδούνα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μάλιστα
ἐμὲ σοὶ βαλομένης φίλους εἶναι. καὶ νῦν πάρεσιν
ἔδην

ἔδόν τε προσαιτῶντες, ἀλλὰ καὶ προσέμενοι καὶ πο-
ρεῖν ὑπὲρ σὲ καὶ προκινδυνεύειν· μεθ' ὧν, αὖ οἱ
Θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χάραν τῷ μὲν ἀπολήψῃ,
παῖδάων ἔσαν, τῷ δὲ κήσῃ· πολλὰς δὲ ἵππους,
πολλὰς δὲ ἀνδρας καὶ γυναικας καλὰς κήσῃ, ἔς ἃ
ληίζεσθαι δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται
πρὸς σε δῶρα. „

15. Ἀνασὰς δ' Σεύθης συνεξέπτε, καὶ συγκα-
τεσκέδασε τῷ μετ' αὐτῷ τὸ κέρας. μὲν ταῦτα εἰ-
σὴλθον Κερασενταῖοι, οἱ σημαίνουσιν αὐλοῖς τε καὶ
σάλπιγγιν ὠμοβοῖναις, ῥυθμῆς τε καὶ οἶον μαγάδι
σαλπίζοντες. καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀνασὰς ἀνέκραγέ
τε πολεμικόν, καὶ ἐξήλατο, ὥσπερ βέλος φυλατ-
τόμενος, μάλα ἐλαφρῶς. εἰσῆσαν δὲ καὶ γελωτο-
ποιοί.

16. Ὡς δ' ὡς ἥλιος ὅπῃ δυσμαῖς, ἀνέστησαν
οἱ Ἑλλῆνες, καὶ εἶπον ὅτι ὥρα εἴη νυκτοφύλα-
κας καθιστάειν, καὶ σωθῆμα παρὰ διδόναι. καὶ
Σεύθῳ ἐκέλευον παρὰ γαῖαν, ὅπως εἰς τὰ Ἑλ-
λινικὰ στρατόπεδα μηδεὶς ἰὺ Ὀρακῶν εἴσεισι νυκ-
τός. οἳ τε γὰρ πολέμιοι Ὀρακῆς ἡμῖν, καὶ ὑμεῖς οἱ
φίλοι.

17. Ὡς δ' ἐξήσαν, σιωπῆσιν δ' Σεύθης, ἔδόν
τι μεθύοντι ἰοικώς. ἐξελθὼν δ' εἶπον, αὐτὰς τὰς
στρατιγὰς ἀποκαλέσας. “ Ὡς ἄνδρες, οἱ πολέ-
μιοι ἡμῶν ἐκ ἰσασίπῳ τῷ ὑμετέρῳ (*) συμμα-
χίαν· ὡς ἔν ἐλθῶμεν ἐπ' αὐτὰς, πρὶν φυλάξαι
σθαι ὥστε μὴ ληφθῆναι, ἢ παρὰ σκευάσασθαι
ὥστε

(*) Α. Δ. ἡμετέρῳ.

ὥς ἀμυνάδαι, μάλιστα αὖ λάβοιμεν χρήματα καὶ ἀνθρώπους. συνεπήνευ ταῦτα οἱ στρατηγοί, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. ὁ δ' εἶπε· ὦρα σκεδασάμενοι ἀναμεινέετε, ἐγὼ δ', ὅποταν καμρὸς ἔη, ἦξω παρ' ὑμᾶς· καὶ τὰς πελταςάς, καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν, ἡγήσομαι σὺν τοῖς Θεοῖς.

Ιθ'. Καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· σκέψαι τοίνυν, ἔπερ νύκτος ποροῦσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλλήνων νόμος κάλλιον ἔχει. μεθ' ἡμέραν μὲν ᾧ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖσθαι (*) τῷ στρατόματός, ὅποιον αἰετὸς πρὸς τὴν χώραν συμφέρει, εἴτε ὀπλιτικόν, εἴτε ἵππικόν. νύκτωρ δὲ νόμος τοῖς Ἑλλήσιν ἐστίν, ἡγεῖσθαι τὸ βραδύτατον. ἔγωγε ᾧ ἦκιστα θρασυαῖται τὰ στρατόματα, καὶ ἦκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλλήλους· οἱ δὲ θρασυαυδέστες πολλάκις καὶ ὦρα πίπτουσιν ἀλλήλοις, καὶ ἀγνοοῦντες κακῶς ποιεῖσι καὶ πάχουσιν.

κ'. Εἶπεν οὖν Σόλθης· ὁρῶντες λέγετε, καὶ τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῳ πείσομαι. καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω τῶν πρεσβυτάτων τὰς ἐμπειροτάτας τῆς χώρας, αὐτὸς δ' ἐφέσομαι τελευταῖος, τοὺς ἵππους ἔχων. ταχὺ γὰρ πρῶτος, αὖ δέη, παρέσομαι. σὺν ᾧ δ' εἶπον (**) Ἀθωαῖοι κατὰ τὴν συγγένειαν. ταῦτ' εἰπόντες, ἀνεπαύοντο.

κα'. Ἡγίνα δ' ὡς ἀμφὶ μέσας νύκτας, παρὼν Σόλθης ἔχων τὰς ἱππέας πεδωρακισμένους, καὶ τὰς πελταςάς σὺν τοῖς ὅπλοις. καὶ ἐπεὶ

πα-

(*) Ἀ'λ. ἡγήται.

(**) Ἀ'λ. Ἀθωαῖαν.

παρέδωκε τὰς ἡγεμόνας, οἱ μὲν ἐπλῖται ἡγοῦντο· οἱ δὲ πελταςαὶ εἶποντο, οἱ δὲ ἵππεῖς ὀπίσσω φυλάκων.

κβ'. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν, ὃ Σάθης παρήλαυνεν εἰς τὸ πρὸς θέν, καὶ ἐπήνεσε τὸν Ἑλληνικὸν νόμον. πολλὰ γὰρ ἔφη νύκτωρ αὐτός, καὶ σὺν ὀλίγοις ποροδόμοις, ἀποσπαδιῶναι σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῆς πεζῶν, νῦν δὲ, ὥσπερ δεῖ, ἀνδρῶν πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ φαινόμεθα. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτῶν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἤξω.

κγ'. Ταῦτ' εἰπὼν ἤλαυνε δι' ὄρεας, ὁδόν τινα λαβών. ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλήν, ἐσκεψάτο ἐν τῇ ὁδῷ, εἰ εἴη ἰχνη ἀνθρώπων ἢ ποροδόμου, ἢ ἐναντία. ἐπεὶ δὲ ἀπειβῇ ἐώρα τὴν ὁδὸν, ἦκει ταχὺ πάλιν, καὶ ἔλεγε· Καλῶς, ὦ ἄνδρες, ἔσται, εἰὰ Θεὸς θέλῃ. τίς γὰρ ἀνθρώπων λήσομεν ἐπιπεσόντες. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως, ἂν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγῶν σημειῶν τοῖς πολεμίοις· ὑμεῖς δ' ἐπεσθε, καὶ λειψήτε, καὶ εἰβὼν τῶν ἵππων ἐπισθε. ὑπερβύτες δὲ τὰ ὄρη ἤξομεν εἰς τὰς κώμας, πολλὰς τε καὶ ὀδυράμενας.

κδ'. Ἦνίκα δὲ ἦν μέσον ἡμέρας, ἦδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις, καὶ κατιδὼν τὰς κώμας, ἦκεν ἐλαύνων πρὸς τὰς ὀπλίτας, καὶ ἔλεγεν· ἀφήσω ἦδη καταθεῖν τὰς μὲν ἵππεας εἰς τὸ πεδῖον, τὰς δὲ πελταςαὶς ἐπὶ τὰς κώμας. ἀλλ' ἐπισθε, ὥς αὖ διώκησθε τάχιστα, ὅπως, ἂν τις ὑφιστῇται, ἀλέξησθε.

κί. Ἀκέσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν, κατέβη ἀπὸ τῆ ἵππου· καὶ ὅς ἤρετο· τί καταβαίνεις, ἐπεὶ σπύδεν δει; οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐκ ἐμῆ μόνον δέξ· οἱ δ' ὀπλῖται θάττον δραμεῖνται καὶ ἥδιον, αὐτὸ καὶ ἐγὼ πεζὸς ἠγάμαι.

κς'. Μετὰ ταῦτα ὤχετο καὶ Τιμασίῳ μετ' αὐτῷ, ἔχων ἱππέας ὡς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τὰς εἰς τετράκοντα ἔτη παριστάμεναι ἀπὸ τῶν λόχων Ἀζώνας· καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρόχαζε, τέτρες ἔχων· Κλεαῖωρ δὲ ἠγάειτο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

κζ'. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κόμαις ἦσαν, Σόδης ἔχων ὅσον πενήκοντα ἱππέας, προσελάσας εἶπε· τίδε δὴ, ὦ Ξενοφῶν, αὐτὸ σὺ ἐλεγες, ἔχονται οἱ Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ γὰρ οἱ ἱππεῖς ἐρημοὶ οἰχονται μοι, ἄλλος ἀλλαχῇ διώκων· καὶ δέδοικα, μὴ συστάντες Ἀθηναῖοι καὶ κἀνόν τι ἐργάσωνται οἱ πολέμιοι· δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κόμαις καταμύειν τινας ἡμῶν· μετὰ γὰρ εἰσιν Ἀθηναίων.

κη'. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω, τὰ ἄκρα καταλήφομαι· σὺ δὲ Κλεαῖωρα κέλευε διὰ τῆ πεδίου παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κόμας· ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, συνήλιθισαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ διεχίλιοι, καὶ ἄλλα πρόβατα μύρια· καὶ τότε μὲν αὐτῷ συνήλιθισαν.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ'.

Τῆς δ' ὑπεραίρα κατακαύσας ὁ Σόλθης τὰς κώ-
μας παντελῶς, καὶ ἐδεμίαν οἰκίαν λιπῶν,
ὅπως φόβον ἐνδείη καὶ τοῖς ἄλλοις οἷα πείσον-
ται, αὐτὴν μὴ πείθονται, ἀπῆει πάλιν, καὶ πλὴν
μετ' αὐτῆς ἀπέπεμψε διαφίσεσθαι Ἡρακλείδην εἰς
Πέρινθον, ὅπως μισθὸς γένηται τοῖς στρατιώταις,
αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐσραποπεδόσαντο αὐτὸ
τὸ Θωῶν πεδίον, οἱ δ' ἐκλιπόντες, ἐφύγον εἰς
τὰ ὄρη.

β'. Ἦν δὲ χιῶν πολλή, καὶ ψύχος ἔπαυε,
ὥστε τὸ ὕδωρ, ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δάπνον, ἐπηγυ-
στο, καὶ ὁ οἶνος ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῷ Ἑλ-
λῶν πολλῶν καὶ ῥῖνες (*) ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα,
καὶ τότε δῆλον ἐγένετο, ὅτι ἐνεκα οἱ Θωῶτες
τὰς ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φορεῖσι καὶ
τοῖς ὠσὶ, καὶ χιῶνας ἔμνονον περὶ τοῖς σέρ-
νοις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς, καὶ ζειράς μέ-
χει ποδῶν ἐπὶ τῷ ἵππων ἔχουσιν, ἀλλ' ἔχλα-
μύδας.

γ'. Αἰφίεις δὲ τῷ αἰχμαλώτῳ ὁ Σόλθης εἰς
τὰ ὄρη, ἔλεγεν ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται οἰκή-
σοντες καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσοι καὶ τῶν
τὰς κώμας, καὶ τὸν σῆτον, καὶ ἀπολένται τῷ λα-
μῷ, ἐκ τῶν (**) κατέβαινον καὶ γυναῖκες, καὶ
παῖ-

(*) Αἰφίεις, ἀπεκαίοντο, καὶ ἀπεκέραιοντο, ἀπεκρίναντο.

(**) Αἰφίεις, ἐκ τῶν.

παῖδες , καὶ οἱ ᾠρεσβύτεροι · οἱ δὲ νεώτεροι ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κάμαις κυλίζοντο .

δ'. Καὶ ὁ Σόλθης καταμαθὼν , ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα ἢ ὀπλιτῶν τὰς νεωτάτης λαβόντα συνίπεσθαι · καὶ ἀναστάντες τῆς νυκτός , ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρήσαν ἐπὶ ταῖς κάμαις · καὶ οἱ μὲν πλείστοι ἐξέφυγον , (πλισίον γὰρ ἦν τὸ ὄρος) ὅσους δὲ κατέλαβον , κατηκόντισεν ἅπαντας ὁ Σόλθης .

ε'. Εὔπιδρῆς δὲ ἰὺ τις Οὐλυψίδιος παιδραστής , ὃς ἰδὼν καλὸν παῖδα ἠβάσκοντα ἄρτι , πέλτῳ ἔχοντα , μέλλοντα ἀποθνήσκειν , προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἰκέτοσε βοηθῆσαι παιδί καλῷ . καὶ ὃς προσελθὼν τῷ Σόλθῃ δέεται , μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παῖδα , καὶ τῷ Εὔπιδρῆς διηγείται τὸν τρόπον , καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο , σκοπῶν ἐδρὴν ἄλλο , ἢ εἰ τινες εἴεν καλοὶ , καὶ μὴ τῶν ἰὺ ἀνὴρ ἀγαθός .

ς'. Ο' δὲ Σόλθης ἤρετο , ἢ καὶ ἐθέλοις αὖ , ὃ Εὔπιδρῆς , ὑπὲρ τῆς ἀποθανεῖν ; ὁ δ' ἐπανατείνας τὸν τράχηλον · παῖε , εἶπεν , εἰ κελόει ὁ παῖς , καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι . ἐπήρετο ὁ Σόλθης τὸν παῖδα , εἰ παῖσκειν αὐτὸν ἀντὶ ἐκείνου . ἐκ εἰα ὁ παῖς , ἀλλ' ἰκέτοσε μηδὲ ἔπερον κατακαίνειν . ἐνταῦθα δὴ ὁ Εὔπιδρῆς περιλαβὼν τὸν παῖδα , εἶπεν , ὦρα σοι , ὦ Σόλθη , περὶ τῶδε μοι διαμάχεσθαι . εἰ γὰρ μεθήσω τὸν παῖδα . ὁ δὲ Σόλθης γελῶν , ταῦτα μὲν εἶα .

ζ'. Εὔδοξε δ' αὐτῷ αὐτῷ αὐλιθῶσαι , ἵνα μὴ ἐκ τῶν ἢ καμῶν οἱ ἐπὶ τῷ ὄρει τρέφοιντο . καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πεδίῳ ὑποκαταβάς ἐσκήλυε .

φῶν

φῶν δὲ ἔχων τὰς ἐπιλέκτας, ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄρος ἀνωτάτῳ κώμῃ, καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλῆνες, ἐν τοῖς ὁρεινοῖς τοῖς καλεμμένοις Θραξί, πλησίον καπεσκήνησαν.

ή. Ἐν ταύτῃ ἡμέρᾳ ἔπολλαι διτερίβοντο, καὶ οἱ ἐκ τῆ ὄρας Θραῖνες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σόλῳ πρὸς ὁμήρων καὶ σπονδῶν διεπαύοντο. καὶ Ξενοφῶν ἐλθὼν ἔλεγε πρὸς Σόλῳ, ὅτι ἐν ποικίλοις τόποις σκηνῶν, καὶ πλησίον εἰεν οἱ πολέμιοι. ἥδιον δ' αὖ ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς. αὖ χωρείοις μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς σκηνῶν, ὥστε ἀπολέσθαι. ὁ δὲ θάρρειν ἐκέλευε, καὶ εἰδείσκον ὁμήρους παρόντας αὐτῷ.

θ. Ἐδέοντο δὲ καὶ τῇ Ξενοφῶντος καταβαίνοντες τινες τῶν ἐκ τῆ ὄρας, συμπράξαι σφίσι τὰς σπονδὰς. ὁ δὲ ὠμολόγει, καὶ θάρρειν ἐκέλευε, καὶ ἡγγυᾶτο μηδὲν αὐτὰς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σόλῳ. οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.

ι. Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἑπόμενῃ νύκτι ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τῆ ὄρας οἱ Οἰνοί. καὶ ἡγεμῶν μὲν ἦν ὁ Δισσότης ἐκείνης οἰκίας. χαλεπὸν γὰρ ἦν ἄλλῳ τὰς οἰκίας, σκότους ὄντος, ἀνδρῆσκειν ἐν ταῖς κώμαις. καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιεσφύοντο μεγάλοις σφυροῖς, τῶν ποροβάτων ἕνεκα.

ια. Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο καὶ τὰς θύρας ἐκείνης οἰκίας, οἱ μὲν εἰσπηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σφυροῖς ἐβαλλον, ἃ ἔχειν ἔφασαν, ὥς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας· οἱ δὲ ἐν ἐπιμέλειαν.

καὶ Ξενοφῶντα ὀνομασί καλῶντες, ἐξίόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἢ αὐτῷ ἔφασαν κατακαυθήσεσθαι αὐτόν.

ιβ'. Καὶ ἤδη τε καὶ τῷ ὁρόφῳ ἐφαίνετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ Ξενοφῶντα εἶδον ἦσαν, ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κρανὴ ἔχοντες. καὶ Σιλανὸς Μακέσιος, ἐπὶ ὃν ὀκτωκαίδεκα ὦν, σημαίνει τῇ σάλπιγγι· καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκλῶματόν.

ιγ'. Οἱ δὲ Θωράκες φεύγουσιν, ὥστε δὴ τρόπος αὐτοῖς, ὅπιδεν πεμβαλλόμενοι πᾶς πέλτας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομενίων τὰς σαυρὰς ἐλήφθισαν τινες κριμαδύτες, ἐνιχομενίων τῶν πελτῶν ἐν τοῖς σαυροῖς· οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον, χαμαρπύοντες τῶν ἐξόδων. οἱ δ' Εὐκλῆες ἐδίωκον ἔξω κώμης.

ιδ'. Τῶν τε Θυμῶν ὑποστροφόντες τινὲς ἐν τῷ σκοτεινῷ, τὰς ἀσπίδας παρ' οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τῷ σκοτεινῷ· καὶ ἔτρωσαν Γερώνυμόν τε καὶ (*) Εὐδοσίαν τὸν λοχαγόν, καὶ Θεαγνήν δὲ Λοκρὸν τὸν λοχαγόν· ἀπείδανε δὲ εἰς εἰς· κατακαύθη μὲντοι (**) καὶ ἐσθῆτινων καὶ σκεύη.

ιε'. Σεύθης δὲ ἦκε βοηθήσων σὺν ἐπὶ ἵππευσιν τοῖς πρώτοις, καὶ τὸν σαλπικτιῶν ἔχων τὸν Θωράκιον. καὶ ἐπεὶ περ ἦδετο, ὅσον περ χρόνον ἐβοήθει, τοσούτον καὶ τὸ κέρας ἐφδέγγετο αὐτῷ· ὥστε καὶ τὸτο φόβον συμπαρεῖχε τοῖς πολεμίοις. ἐπεὶ δ' ἦλ-

(*) Α' α. Εὐδοσία.

(**) Α' α. μέντοι ἐστὶν ὦν καὶ σκεύη.

δ' ἦλθεν, ἐδεξιῶτο, (*) καὶ ἔλεγε ὅτι οἷοιτο τει-
θνεῶτας πολλὰς εὐρίσκειν.

15'. Ἐκ τῆς δὲ Ἑκνοφῶν δεῖται τὰς ὁμήρους τε
αὐτῶν ᾠδαδεῖναι, καὶ ἐπὶ τὸ ἔρος, εἰ βέλεται, συ-
στρατεύεσθαι· εἰ δὲ μὴ, αὐτὸν εἶσαι· τῇ οὐκ ὕπε-
ραία ᾠδαδίδωσιν ὁ Σεύθης τὰς ὁμήρους, πρεσβυτέ-
ρας ἀνδρας, τὰς κρατίστες, ὡς ἔφασαν, τῷ Ὀρει-
πῶν (**), καὶ αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῇ δυνάμει. ἤδη
δ' εἶχε καὶ τειπλάσιαν δυνάμειν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ
τῷ Ὀδρυσῶν, ἀκρόντες αὐτῶν πάντες ὁ Σεύθης,
πολλοὶ κατέβαινον συστρατεύόμενοι.

16'. Οἱ δὲ Θυνοὶ, ἐπεὶ εἶδον ὑπὸ τῷ ἔρως
πολλὰς μὲν ὀπλίτας, πολλὰς δὲ πελταστας, πολ-
λὰς δὲ ἱππεῖς, καταβαίντες ἐκέλευον ἀπείσασθαι.
καὶ πάντα ὁμολόγησαν ποιήσιν, καὶ τὰ πιστὰ λαμβά-
νειν ἐκέλευον. ὁ δὲ Σεύθης καλέσας τὸν Ἑκνοφῶν-
τα, ἐπιδείκνυσεν αὐτῷ λέγοντι· καὶ ἐκ αὐτοῦ ἔφη ἀπείσε-
σθαι, εἰ Ἑκνοφῶν βέλοιο τιμωρήσασθαι αὐτὰς τῆς
ἐπιθέσεως.

17'. Οἱ δ' εἶπον· Ἀλλ' ἔγωγε ἱκανῶς νομίζω
δίκην ἔχειν, εἰ ἔτιοι δεῖλοι ἔσονται αὐτῷ ἐλθόντων·
συμβλεύειν μύθοι ἔφη αὐτῷ, τοιοῦτον ὁμήρους
λαμβάνειν τὰς δυνατοτάτας κακόντι ποιεῖν, τὰς δὲ
γέροντας οἴκοι ἔσθαι. οἱ μὲν ἐν ταύτῃ πάντες ᾤον-
το ὁμολόγησαν.

Κ Ε.

(*) Α' Μ. ἐδεξιῶτό τε καὶ ἔλεγε.

(**) Α' Μ. τῷ Ὀρειπῶν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

ΥΠερβάλλουσι δὲ πρὸς τὰς ὑπὲρ Βυζαντίε Θράκας, εἰς τὸ Δέλτα καλέμενον· αὕτη δ' ἡ ἐκείνη ἀρχὴ (*) Μισαίδε, ἀλλὰ Τήρου (**) τῇ Οδρύσει ἀρχαίᾳ τινός. καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας παρῶν. καὶ Σάδης ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τεῖα, (καὶ ἔτι ἡ πλείω) τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα ἐπέλεόσε λαβεῖν, τὰ δ' ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς.

β'. Ξενοφῶν δὲ πᾶσι εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρεῖ, καὶ αὐτοῖς λαβεῖν, ταῖσι δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωρεᾶ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς. καὶ τῶν ζεύγων λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίῳ ὁ Δαρδανός, ἐν δὲ Κλεαίῳ ὁ Ορχομενίος, ἐν δὲ Φρυγίῳ ὁ Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμέρισε.

γ'. Τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξελιλυθότος ἤδη τῷ μῶνός, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν. ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι καὶ πλεῖον ἐμπωλήσαι. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀχθεθεὶς εἶπε, Δωκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, ὅπως ὥς δεῖ κηδεσθαι Σάδης· εἰ γὰρ ἐκῆδε, ἥκες αὖ πλήρη φέρων τὸν μισθόν, καὶ προσ-
δα-

(*) Α. Μ. Μαισάδης.

(**) Α. Μ. Τήρης καὶ Οδρυσῆς, ἀ. Μ. Τηρίε καὶ Οδρυσού, ἀ. Μ. Τήρη καὶ Οδρυσῆς.

δανεισάμενος, εἰ μὴ γ' ἄλλως ἑδύω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτῆ ἱμάτια.

δ'. Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθητε, καὶ ἑδεῖσε, μὴ ἐκ τῆς Σόδου φιλίας ἐκβληθεῖν· καὶ ὅ,τι ἑδύατο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σόδῳ. οἱ μὲν δὲ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, ὅτι ἐκ εἶχον πὺν μιθόν· Σόδου δὲ ἠχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόπως τοῖς στρατιώταις ἀπῆτει τὸν μιθόν. καὶ πῶς μὲν αἰεὶ ἐμέμνητο, ὡς ἐπειδὴ ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθοι, παραδῶσει αὐτῷ Βισαυθῶν, καὶ Γαῶν, καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τότε τὸ χθόνιον ἐδινός ἐτι τῶν ἐμέμνητο. ὁ μὲν δὲ Ἡρακλήδης καὶ τὸτο διαβεβλήκει, ὡς ἐκ ἀσφαλὲς εἴη, τείχη παραδιδόναι αὐτοῖς δυνάμιν ἔχοντι.

ε'. Ἐκ τότε ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβελλόετο, τί καὶ ποιεῖν περὶ τῆς ἐτι αὔω στρατεύεσθαι. ὁ δ' Ἡρακλείδης, εἰσαγαγὼν τὸς ἄλλας στρατηγὰς πρὸς Σόδῳ, λέγειν τε ἐκέλευε αὐτοῖς, ὅτι ἐδὲν αὐτοῖς ἦττον σφίσι ἀγάγοιεν τὴν στρατιάν ἢ Ξενοφῶν, τὸν τε μιθόν ὑπὶχνεῖτο αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μύωσιν· συστρατεύεσθαι τε ἐκέλευε.

ς'. Καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· ἐγὼ μὲν τοίνυν ἐδ' αὐτὸν ποῖτε μύωσιν μιθὸς μέλλω εἶναι, στρατοῦσαί μιν αὐτὸν Ξενοφῶντος. καὶ ὁ Φρυγίσκος καὶ ὁ Κλεαῖωρ συναμολόγουν Τιμασίῳνι. ἐντεῦθεν Σόδου ἐλοιδόρει τὸν Ἡρακλείδην, ὅτι ἐ παρακαλεῖ τὸν Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ τότε παρακαλεῖσιν αὐτὸν μοῖον.

ζ'. Ο' δὲ, γνὼς τῷ Ηρακλείδῃ τὴν πανεργίαν, ὅτι βέλοιο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλας στρατηγὰς, παρέρχεται λαβὼν τέσσε στρατηγὰς πάντας, καὶ τὴν λοχαγὸν. καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπείθοντο, συσπαρασσόντο, καὶ ἀφικνῶνται, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον, διὰ τῶν Μελινοφάγων καλεμενῶν Θρακῶν, εἰς τὸν Σαλμυδναῖον.

ή. Ἐνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νηῶν πολλαὶ ὀκέλῃσι καὶ ἐκπίπτουσι. τεύχος γάρ ἐστιν ἐπιπολὺ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θράκες οἱ καὶ ταῦτα οἰκῶντες, σήλας οὐρανῶν, τὰ κατ' αὐτοὺς ἕκαστοι ἐκπίπτουσι ληΐζονται. τῶς δ' ἐλέγοντο πρὶν οὐρανῶν, ἀρπάζοντες πολλοὶ ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκουσιν. ἐνταῦθα δὲρίσκονται πολλαὶ μὲν κλίνας, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλὰ δὲ βίβλοι, καὶ τὰλλα πολλὰ, ὅσα ἐν ξυλίνοις τόχισι ναυκληροὶ ἄγουσιν.

θ'. Ἐντεῦθεν ταῦτα κατασπράφμενοι, ἀπῆσαν πάλιν. ἔνθα δὴ Σάδης εἶχε στρατόμα πλεον τῷ Εὐκλῶνι, ἔκτε τῶν Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους καταβεβήκεσαν, καὶ οἱ αἰεὶ παιδόμενοι συσπαρασσόντο. κατηυλίθοντο δὲ ἐν τῇ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυμβρείαν, ὅσον πεντήκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης.

ι'. Καὶ μισθὸς μὲν ἑδὲς πῶ ἐφαίνετο, πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα, οἱ τε στρατιῶται πάντες χαλεπῶς εἶχον, ὅ,τε Σάδης ἐκείνῳ οἰκείως δέκετο, ἀλλ' ὅποτε συγγενέσθαι αὐτῷ βεβλόμενος ἔλθοι, πολλὰ ἤδη ἀχολίαι ἐγίνοντο.

Κ Ε Φ Α Λ. ς.

ΕΝ δὲ τῷ τῷ χρόνῳ, χεδὸν ἦν δύο μῶων ὄντων, ἀφικνῶνται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων, καὶ Πολυδαίμων παρὰ Θίμβρωνος· καὶ λέγουσιν, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ὡς ἐπὶ Τισσαφέρνην, καὶ Θίμβρων ἐκπέπλυνεν ὡς πολεμῶν, καὶ δέχεται ταύτης τῆς στρατίας, καὶ λέγει, ὅτι Δαρεικὸς ἐκάσῳ ἔσαι μισθὸς τῷ μῶος, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, καὶ τοῖς στρατηγοῖς τετραμοιρία.

β'. Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, δούς δ' Ἡρακλείδης, πυθόμενος ὅτι ἐπὶ τὸ στρατόμα ἦκαςι, λέγει τῷ Σόλῳ ὅτι κάλλιον γεγυῖται· οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δύνανται τῷ στρατόματι, σὺ δ' εὖ δέη. ἀποδίδας δὲ τὸ στρατόμα αὐτοῖς χαρεῖ, σὲ δὲ ἐκέτι ἀπαιτήσας τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάσσονται ἐκ τῆς γῆς.

γ'. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σόλῳ, κελόει παράγει· καὶ ἐπεὶ εἶπον, ὅτι ἐπὶ τὸ στρατόμα ἦκαςι, λέγει ὅτι τὸ στρατόμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος βέλεται εἶναι· καλεῖτε αὐτὸς ἐπὶ ξυρία (*), καὶ ἐξείζει μεγαλοπρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐ καλεῖ, ἐδὲ τῷ ἄλλων στρατηγῶν ἐδούα.

δ'. Ἐρωπόντων δὲ τῷ Λακεδαιμονίων, Τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν, ἀπεκρίνατο, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη

(*) Α. μ. ἐπὶ ξυρία.

εἴη ἔτι κακός, φιλοστρατιώτης δὲ, καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι αὐτῷ. καὶ οἱ εἶπον. Ἀλλ' ἢ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τὸς ἀνδρας; καὶ ὁ Ἡρακλείδης, πάντῳ μὲν οὕτως, ἔφη.

εἰ. Ἀρ' οὐκ, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς; ἀλλ' ὡς ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλέξαντες αὐτὸς ὑπέχρησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκείνῳ προχόντες, ἀποδραμεῖνται σὺν ὑμῖν. πᾶς αὖ οὐκ, ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖσθαι; αὐτοῖον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, παρὶ ἀξιοῦμεν πρὸς αὐτὸς, καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐπειδὴ ὑμᾶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συνδραμεῖνται.

ς'. Αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα ὥτως ἔληξε. τῇ δ' ὕστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στρατόμαχος τὸς Λάκωνας Σόδης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά. τὸ δὲ Λάκωνε ἐλεγέτιν, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Τισσαφέρει πρὸς ὑμᾶς ἀδικήσαντι. ὡς ἔνι ἦντε σὺν ἡμῖν, τότε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε, καὶ Δαρεῖον ἕκαστος οἴσει τὸ μισθὸς ἡμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλὸν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλὸν.

ζ'. Καὶ οἱ στρατιῶται ἄσμενοί τε ἦσαν, καὶ αἰσχυροὶ ἀνίσταί τις τῷ Ἀρκάδων, τῷ Ξενοφάντος κατηγορήσων. παρὼς δὲ καὶ Σόδης, βεβόητος εἶδέναι τί παρὰ χεῖρ ἔσται. καὶ ἐν ἐπικλῶ εἰσῆκει, ἔχων τὸν ἐρμινέα. σωίει δὲ καὶ αὐτὸς Ἑλλήων τὰ πλεῖστα.

η'. Ἐνθα δὲ λέγει ὁ Ἀρκάς. Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάσαι αἱ ἡμεῖς παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ξενοφῶν δεῦρο ἡμᾶς πείσας ἀπήγαγον,

οἶδα

εἶδα δὴ ἡμεῖς μετὰ τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατό-
 μονοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν εἶδον (*) πεπήμεθα· ὁ
 δὲ τὰς ἡμέτερας πόνας ἔχει. καὶ Σόδης ἰδίᾳ μετὰ
 ἐκείνον πεπλέτικεν, ἡμᾶς δὲ ἀποσερεῖ τὸν μι-
 θόν· ὥστε, ὅγε παῶτος λέγων, Ἐγὼ μετὰ, ἔφη,
 εἰ τοῦτον ἴδοιμι καταλυθῆντα, καὶ δόντα δίκλῳ
 ὧν ἡμᾶς θερεῖσκε, καὶ τὸν μισθὸν αὖ μοι δοκῶ
 ἔχειν, καὶ οὐδὲν αὖ ὅπῃ τοῖς (**) πεποιημένοις
 ἄχθεσθαι. μὲν τοῦτον ἄλλος ἀνέστη· ὁμοίως καὶ
 ἄλλος.

δ'. Ἐκ δὲ τῶν Ξυφῶν ἔλεξεν ὁδε· “ Ἀλ-
 λὰ πάντα μετὰ ἀνδραπον ὄντα προσδοκᾷ δέ, ὁ-
 πότε καὶ ἐγὼ μὲν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας (***) ἔχω,
 ἐν ᾧ πλείλῳ προθυμίᾳ ἐμαυτῷ γε δὴ μοι δο-
 κῶ συνειδέναι θελὲ ὑμᾶς παρεχημένος. ἀπιτρα-
 πόμῳ μὲν γε ἤδη οἴκαδε ὁρμώμενος μὰ τὸν Δία,
 ἔτι πωθανόμενος ὑμᾶς εὖ παρὰ ττειν, ἀλλὰ μάλ-
 λον ἀκῶν ἐν ὑπέροις εἶναι, ὡς ὠφελήσων εἴ τι
 δυνάμῳ.

ι'. Εἴπει δ' ἦλθον, Σόδης τετὰ πολλὰς ἀγγέ-
 λας πρὸς ἐμὲ πέμποντος, καὶ πολλὰ ὑπὸ χρεμίσ-
 ῃ μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τῆτο
 μετὰ ἐκ ἐπεχείρησα ποιῆν, ὡς αὐτοὶ ὅπῃσιν αὖ ἡ-
 γον δ' ὅθεν ᾤμῳ τάχιστα αὖ ὑμᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν
 διαβῆναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν εἶ-
 ναι, καὶ ὑμᾶς ἡδεῖν βελομένους.

ι α'.

(*) Α"λ. πεπαήμεθα.

(**) Α"λ. ἔτι ἐπὶ, πεπονημένοις πεποιημένοις.

(***) Α"λ. αἰτίας.

ι.α. Ε'πει δὲ Ἀ'είσαρχος ἐλθὼν σὺν τειήρεσιν ἐκώλυσε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τῆς (ἔπερ εἰκὸς δὴ-
πα ῶ) συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βελαισαίμεθα ὅ-
τι χρὴ ποιεῖν. ἔκην (*) ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀ'εί-
σάρχη ὀπιπύττοντος ὑμῖν εἰς Χερρρόνησον πορεύε-
σθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθῃ πείθοντος ἑαυτὰ συστρα-
πεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰσῆαι,
πάντες δ' ἐπεψήφισαθε παῦτα.

ι.β. Εἴ τι ἔν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα, ἀγούων
ὑμᾶς εἴδα πάσιν ὑμῖν ἐδόκει, εἶπατε. ἐπεὶ γὰρ
μὴν φύδεσθαι ἤρξατο Σεύθῃς παρὶ τῆ μιθεῖ, εἰ
μὲν ἐπαινῶ αὐτὸν, δικαίως ἂν με αἰτιῶσθε καὶ μι-
σοῖτε· εἰ δὲ παρόδον αὐτῷ πάντων μάλιστα φίλος
ὢν, νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἔτι δικαίως,
αἰρέμελμος ὑμᾶς ἀπὸ Σεύθῃ, ὑφ' ὑμῶν αἰτίαν ἔ-
χοιμι παρὶ ὧν παρὸς τῶτον διαφέρομαι;

ι.γ. Ἀλλ' εἰποιτε ἂν, ὅτι ἔξεσι καὶ τὰ ὑμέτερα
ἔχοντα παρὸς Σεύθῃ, τεχνάζειν. ἔκην (**) δὴλον
τῷτό γε, ὅτι εἶπερ ἐμοὶ ἐτέλει τί Σεύθῃς, ἔχ ἔ-
πως ἐτέλει δὴπε, ὡς ὧν τε ἐμοὶ δοίη, σερῶτε, καὶ
ἄλλα ὑμῖν ἀποτίσειν. ἀλλ' οἶμαι, εἰ ἐδίδε, ὅπῃ
τῷτό γε ἂν ἐδίδε, ὅπως ἐμοὶ δὲς μείον, μὴ ἀποδοίη
ὑμῖν πὸ πλείον. εἰ τοίνυν ἔπως ἔχειν οἶεσθε, ἔξε-
στι ὑμῖν αὐτίκα μάλα ματαίαν ταύτην τλὴν παρ-
ξιν ἀμφοτέροισι ἡμῖν ποιῆσαι, εἰ μὴ παράττητε αὐτὸν
τὰ χρήματα.

ι.δ. Δὴλον γάρ, ὅτι Σεύθῃς, εἰ ἔχω τί παρ'
αὐ-

(*) Α'λ. ἐπεψήφισαθε παῦτα.

(**) Α'λ. ἐκού - - - ἀποτίσειν.

αὐτῷ, ἀπαιτήσῃ μόντοι δικαίως, εἰ μὴ βεβαίῳ
τῷ πράξιν αὐτῷ, ἐφ' ἣ ἐδαροδοκέμῳ. ἀλλὰ
πολλὰ μοι δοκῶ δεῖν, τὰ ὑμέτερα ἔχειν. ὁμνύω
δὲ ὑμῖν Θεὸς ἅπαντας, καὶ πάσας, μηδὲ ἂ ἐμοὶ
ἰδίᾳ ὑπέχετο Σόλῃς, ἔχειν. πάρῃσι δὲ αὐτὸς,
καὶ ἀκῶαν συγχοῖδέ μοι, εἰ ἐπισηκῶ.

14. Ἰνα δὲ μᾶλλον θαυμάσιτε, συνεπόμενυμι,
μηδὲ ἂ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον, εἰληφεῖναι,
μὴ ποίνω μηδ' ὅσα τῷ λοχαγῶν εἴησι. καὶ τί δὴ
ταῦτα ἐποίει; ὧμῳ, ὧ ἀνδρες, ὅσω μᾶλλον
συμφέροισι τέτῳ τῷ τότε περὶαν, ποσέτῳ μᾶλ-
λον αὐτὸν φίλον μοι ἔσεσθαι, ὁπότε διωηθεῖν.
ἐγὼ δὲ ἅμα ὁρῶ αὐτὸν εὖ πράττοντα, καὶ γινώ-
σκω δὴ αὐτῷ τῷ γνώμῳ.

15. Εἴποι δὴ τις αὖ, ἔκιν αἰχμὴν ἔπε μαρῶς
ἐξαπατῶμενος; ναὶ μὰ Δία ἡχυνόμῳ μόντοι,
εἰ ὑπὸ πολεμίας γε ἔπος ἐξηπατήδῳ. φίλῳ δ' ὄντι
ἐξαπατᾶν αἰχμὴν μοι δοκεῖ εἶναι, ἢ ἐξαπατᾶσθαι.
ἰπεὶ εἴγε πρὸς φίλῳ ἐστὶ φυλακὴ, πάντας οἶδα
ὑμᾶς φυλαξαμένους (*), ὥς μὴ παραχεῖν τέτῳ
πρόφασιν δικαίαν, μὴ ἀποδιδόναι ὑμῖν, ἂ ὑπέ-
χετο. ἔτε γὰρ ἡδικήσαμεν τέτον ἐδόν, ἔτε κατε-
βλακόμεναι τὰ τέτε, ἔτε μὴ κατεδειλιάσαμεν
ἐδόν, ἐφ' ὃ, τι ἡμᾶς ἔπος παρεκάλεσεν.

16. Ἀλλὰ, φαίντε αὖ, ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε
λαβεῖν, ὥς μηδὲ, εἰ ἐβέλετο, ἐδυνάτο ἐξαπα-
τᾶν. πρὸς ταῦτα δὲ ἀκῶσατε, ἂ ἐγὼ ἐκ αὐποτε
εἶπον τέτε ἐναντίον, εἰ μή μοι ἢ παντάπασιν
ἀγνώ-

(*) Α' κ. διαφυλαξαμένους.

ἀγνώμονες ἐδοκέετε εἶναι, ἢ λίαν εἰς ἡμὲ ἀχάρι-
στοι. ἀναμνήσθητε γάρ, ἐν ποίοις τισὶν ὄντες
παράγμασιν ἐτυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγα-
γον πρὸς Σόλῳ. ἐκ εἰς μὲν Πέριπτον, εἰ πο-
σίητε τῇ πόλει, Ἀρείσαρχος ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμό-
νιος ἐκ εἰς εἰσιεῖναι, ἀποκλείσας τὰς πύλας;
ὑπάδριοι δὲ ἔξω ἐτραυτοπεδῶτε; μέσος δὲ χει-
μῶν ἴω, ἀγορὰ δὲ ἐρχῆσθε, σπᾶνία μὲν ὁρῶντες
τὰ ὦνια, σπᾶνία δὲ ἔχοντες ὅπως ὠνήσεσθε;

ιή. Ἀνάγκη δὲ ἴω μένειν ἐπὶ Θράκης. τελέ-
ρεις γὰρ ἐφορμῆσαι ἐκώλυον διαπλεῖν. εἰ δὲ μείοι
τις, ἐν πολεμίᾳ χώρα εἶναι, οὐδ' αὖ πολλοὶ μὲν
ἵππεις ἐναντίοι ἦσαν, πολλοὶ δὲ πελταςαὶ. ἡμῖν
δὲ ὀπλιτικὸν μὲν ἴω, (*) ὥς ἄνδρῳ μὲν ἴοντες
ἐπὶ τὰς κώμας, ἴσως αὖ ἐδυμάματα σῖτον λαμ-
βαίνειν εἰδέναι ἀφθονον· ὅπως δὲ διώκοντες αὖ ἢ
ἀνδράποδα, ἢ πρόβατα καταλαμβάνομεν, ἐκ
ἴω ἡμῖν. ἔτε γὰρ ἵππικόν, ἔτε πελτασικόν· ἐτι ἐγὼ
σωεσηκὸς κατέλαβον παρ' ὑμῖν.

ιδ'. Εἰ οὖν, ἐν ποταύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν,
μηδ' ὄντινα ἔν μισθὸν προσαιτήσας, Σόλῳ σύμ-
μαχον ὑμῖν προσέλαβον, ἔχοντα ἵππείας καὶ πελ-
ταςὰς, ὧν ὑμεῖς προσεδείσθε, κακῶς αὖ ἐδόκειν
ὑμῖν βεβελεῦσθαι πρὸς ὑμῶν; τέκων γὰρ δήπε κοι-
νωήσαντες, καὶ σῖτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς κώμας
δίδεισκετε, διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τὰς Θράκας καὶ
σπεδῶν μᾶλλον φεῖγειν· καὶ προβάτων καὶ ἀνδρα-
πόδων μετέχετε.

κ'. Καὶ

(*) Α" α. ὡς ἄνδρῳ.

κ'. Καὶ πολέμιον ἔδνα ἔτι ἑωρῶμεν, ἐπειδὴ τὸ ἵππικόν ἡμῖν προσεγγέετο. πῶς δὴ θαρσαλέως ἡμῖν ἐφείποντο οἱ πολέμιοι καὶ ἵππικῶ καὶ πελτασικῶ, κωλύοντες μηδαμῇ κατ' ὀλίγης ἀποσκευασμένους τὰ ἐπιτίδεια ἀφθονώτερα ἡμᾶς ποιεῖσθαι.

κἀ. Εἰ δὲ δὴ ὁ συμπαρέχων ὑμῖν ταύτῃ τὴν ἀσφαλείαν, μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν προσετέλει τῆς ἀσφαλείας, τῷτο δὴ τὸ πάθημα τὸ χέτιον, καὶ διὰ τῷτο ἔδαμῃ οἶεθε χλιῶαι ζῶντες μ' (*) αἰεῖναι; νῦν δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθαι, καὶ διαχειμάσαντες μὲν ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτιδείοις. περιττὸν δ' ἔχοντες τῷτο ὅ,τι ἐλάβετε παρὰ Σόλθου; τὰ γὰρ ἡμεῖς πολεμίων ἐδαπανᾶτε. καὶ ταῦτα φράττοντες, ἕτε ἀνδρας ἐπείδετε ὑμῶν αὐτῶν ἀποθανόντας, ἕτε ζῶντας ἀπεβάλετε.

κβ'. Εἰ δὲ τι καλὸν πρὸς τὲς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, καὶ ἐκείνο σὼν ἔχετε, καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλλῃ εὐκλειαν προσεληφάτε, καὶ τὲς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θράκας, ἐφ' ἧς ἐσρατόεσθε, κρατήσαντες; ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημι δικαίως αὖ, ὃν ἐμοὶ χαλεπαίνετε, πέπων τοῖς Θεοῖς χάριν εἶδέναι ὡς ἀγαθῶν. καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα, τοιαῦτα.

κγ'. Ἄγετε δὴ πρὸς Θεῶν, καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ὡς ἔχει. ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε παρῶτον ἀπῆρα οἶκαδε, ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν
ἀπε-

(*) Ἀ.Δ. ἐμὲ αὖ εἶναι.

ἀπεπορεύομαι, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ ἱδ' ἄλλων Εἰκλιῶν εὐκλειαν· ἐπιστεύομαι δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων. εἰ γὰρ αὖ με ἐπέμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

κδ'. Ναὺ δ' ἀπέρχομαι πρὸς Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σόλῳ δὲ ἀπεχθόμενος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἡλπισ' αὖ εὖ ποιήσας μεθ' ὑμῶν, ἀποσπορῶ καὶ ἐμοὶ καλῶ καὶ παισίν, εἰ γένοιτο, καταθήσεσθαι. ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί τε πλεῖστα, καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτῷ, πραγματεύομένός τε εἰδὲ νῦν παύεσθαι ὅ, τι δύναμαι ἀγαθόν, τοιαύτῳ γνώμῳ ἔχετε περὶ ἐμῶ.

κε'. Αἰὲν ἔχετε μὲν με ἔτι φέροντα λαβόντες, ἔτι ἀποδιδράσκοντα. καὶ δὲ ποιήσητε, ἀλέγετε, ἵστε ὅτι ἀνδρὰ κατακάνοντες ἔσσεσθε, πολλὰ μὲν δὴ πρὸς ὑμῶν ἀχρυπνήσαντα, πολλὰ δὲ σὺν ἡμῖν ποιήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα, καὶ ὅν τῳ μέρει, καὶ παρὰ τὸ μέρος, Θεῶν δὲ ἱλίων ὄντων, καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν ὑμῖν σιστάμενον· ὅπως δέ γε ἱδ' Εἰκλιῶν μηδενὶ πολέμιοι γένοισθε, πάν ὅσον ἐγὼ ἐδωάμην, πρὸς ὑμᾶς διατενάμενον.

κς'. Καὶ γὰρ οὐκ νῦν ὑμῖν ἕξις ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι, ὅποι αὖ θέλητε καὶ κατὰ γλῶσσαν καὶ κατὰ θάλατταν. ὑμεῖς δὲ, ὅτι πολλὴ ὑμῖν ἀπορία φαίνεται, καὶ πλεῖτε ἔνθα δὴ ἐπισυρεῖται πάλας, δέονται δὲ ὑμῶν οἱ τὸ μέγιστον διωάμενοι, μισθὸς δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ἥκιστα Λακεδαιμόνιοι, κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι, νῦν

νῦν (*) δὴ καιρὸς δοκεῖ ὑμῖν εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακτανεῖν .

κζ'. Οὐ μὲν , ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἦμεν , ὧ πάντων μνημονικώτατοι . ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε , καὶ αἰεὶ ὡς δαργέτε μεμνηῖσθαι ὑπὸ χερσίν . καὶ μέντοι ἀγνώμονες ἔδ' ἔτοι εἰσὶ , οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὕμῃς . ὥστε , ὡς ἐγὼ οἶμαι , ἔδὲ τοῖς δοκεῖτε βελτίονες εἶναι , τοῖσιν ὄντες περὶ ἐμέ . ,

κη'. Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο . Χαρμῖνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς , εἶπεν ἑποσί . Ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι , ὧ ἄνδρες , καὶ δικαίως γε δοκεῖτε τῷ ἀνδρὶ τῷ περ χαλεπαίνειν . ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι . Σόλῳ γάρ , ἐρωτῶντος ἐμὲ καὶ Πόλυμεικον περὶ Ξενοφώντος , τίς ἀνὴρ εἴη , ἄλλο μὲν ἔδὲν εἶχε μέμψασθαι , ἄλλαν δὲ φιλοστρατιώτῳ εἶπεν αὐτὸν εἶναι . διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῷ Λακεδαιμονίων , καὶ πρὸς αὐτοῦ .

κθ'. Ἀναστὰς ἐπὶ τῷ Εὐρύλοχῳ ὁ Λασιτιάτης Ἀρκάς εἶπε . Καὶ δοκεῖ δέ μοι , ὧ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι , τῷτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι , παρὰ Σόλῳ ἡμῖν πῶν μισθὸν παρᾶξαι ἢ ἐκόντος ἢ ἄκοντος , καὶ μὴ πρῶτον ἡμᾶς ἀγαγεῖν .

λ'. Πολυκράτης δὲ Ἀθηνῶν εἶπεν ἀναστὰς ὑπὲρ Ξενοφώντος . Οἷός γε μὴν , ὧ ἄνδρες , εἴη , καὶ Ἡρακλείδῳ ἐνταῦθα παρόντι , ὃς παραλαβὼν τὰ χεῖματα , καὶ ἡμεῖς ἐπονθήσαμεν , ταῦτα

ἀπο·

(*) Ἀ. νῦν - - - κατακτανεῖν .

ἀποδόμῃος, ἔπε Σόλῳ ἀπέδωκεν, ἔπε ἡμῖν τὰ
γινόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται, ὡς αὐτὸν
σωφρονῶμεν, ἐξόμεθα αὐτῷ. εἰ γὰρ δὴ ἔπος γε, ἔ-
φη, Ὅρθῳ εἰσιν, ἀλλὰ Ἐλλῶ ὦν Ἐλλῶας ἀ-
δικεῖ.

λ α'. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης, μάλα ὀξε-
πλάγη. καὶ προσελθὼν τῷ Σόλῳ λέγει· Ἡμεῖς,
ὡς σωφρονῶμεν, ἀπικεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τέτων ὀπι-
κρατείας. καὶ ἀναβαίντες ὀπὶ τὰς ἵππους, ὄχοντο ἀ-
πελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. καὶ ἐντεῦθεν
Σόλῳ πέμπει (*) Ἐβοζέλμιον τὸν ἑαυτῷ ἐρμη-
νεία πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι
παρ' αὐτῷ ἔχοντα χιλίας ὀπλίτας· καὶ ὑπὸ χρεῖτο
αὐτῷ ἀποδώσειν τὰ τε χωρία τὰ ὀπὶ θαλάττῃ, καὶ
τὰ ἄλλα, ἃ ὑπέχετο. καὶ ἐν ἀπερρήτῳ ποιησάμε-
νος, λέγει, ὅτι ἀκήκοε Πολυμείκῃ, ὡς εἰ ὑποχεί-
ριος ἔσαι Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖ ὑπὸ
Θίμβρωνος.

λ β'. Ἐπέστειλεν δὲ ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι πολλοὶ
ξῶοι τῷ Ξενοφῶντι, ὡς δεβεβλημένος εἶναι, καὶ φυ-
λάττεσθαι δεοῖ. ὁ δ' ἀκούων ταῦτα, δύο ἱερεῖα λα-
βὼν, ἔδουε τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, πότερα οἱ λῴϊον
καὶ ἄμεινον εἶναι μένειν παρὰ Σόλῳ, ἐφ' οἷς Σόλῳ
λέγει, ἢ ἀπικεῖσθαι σὺν τῷ στρατόματι. ἀναίρει δὲ
αὐτῷ, ἀπικεῖσθαι.

Ξ Ε-

(*) Α. α. Α'βοζέλμιον.

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ'.

ΕΝτεῦθεν Σόφης μὲν ἀπεσρατοπεδόσατο προσωτέρω. οἱ δὲ ἑλλήνες ἐσκήνωσαν εἰς κώμας, ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα ὀπισθιστάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἵκειν. αἱ δὲ κώμαι αὗται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθε Μηδοσάδῃ. ὁρῶν ἔν ὃ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἐν ταῖς κώμας ὑπὸ τῆς ἑλλήνων, χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Οὐδύσιω διωπάτατον τῆς αἰῶθεν καταβεβηκόων, καὶ ἱππέας ὅσον πενήκοντα, ἔρχεται, καὶ προσκαλεῖται ἔκνοφῶντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς στρατεύματος· καὶ ὅς, λαβὼν τινὰς τῆς λοχαγῶν καὶ ἄλλας τινὰς τῆς ὀπιπδείων, προσέρχεται.

β'. Ἐνθα δὴ λέγει ὁ Μηδοσάδης· “ Ἀδικεῖτε, ὦ ἔκνοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθεύοντες. προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθε, καὶ ὅδε ἀνὴρ πατρὶς Μηδόκε ἦκων τῷ αὐτῷ βασιλείᾳ, ἀπέναι ἐκ τῆς χώρας. εἰ δὲ μὴ, οὐκ ὀπιτρέφομεν ὑμῖν, ἀλλ' εἰς ποιῆτε κακῶς τῷ ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμῖες ἀλεξήσομεθα. ”

γ'. Οἱ δὲ ἔκνοφῶν ἀκούσας ταῦτα, εἶπον· “ Ἀλλὰ σοὶ μὲν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπὸν· τῷδε δὲ ἕνεκα τῶ νεανίσκου λέξω, ἵν' (*) εἰδῇ εἰοίτε ὑμεῖς ἔσε, καὶ οἷοι ἡμεῖς. ἡμεῖς μὲν, ἔφη, πρὶν φίλοι γενέσθαι ὑμῖν, ἐπορεύομεθα, διὰ ταύτης τῆς χώρας ὅποι ἐβελόμεθα, ὡς μὲν ἐθέλοισιν πορθεύοντες, ὡς δ' ἐθέλοι-

μεν

(*) Ἀ. κ. ἵν' εἰδῇτε οἷοι τε.

μεν κατακαίοντες. καὶ σὺ, ὅποτε πρὸς ὑμᾶς ἦλθες
πρεσβύων, ὑπλίξε παρ' ἡμῖν, εἰδὶα φοβέμενος
τῶν πολεμίων. ὑμεῖς δὲ ἐκ ἥτε εἰς τὴνδε τὴν
χώραν, ἢ, εἴποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρείττωνων χώ-
ρᾳ ὑπλίξεσθε ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις.

δ'. Ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε, καὶ δι' ἡμᾶς
ἔχετε τὴνδε τὴν χώραν, νῦν δὴ ὀξελαύνετε ἡ-
μᾶς ἐκ τῆς χώρας, ὡς παρ' ἡμῶν ἐκόντων καὶ κρά-
τος παρελάβετε. ὡς ὃν αὐτὸς οἶδα, οἱ πολέμιοι
ἐκ ἥσαν ἱκανοὶ ἡμᾶς ὀξελαύνειν. καὶ ἐχ' ὅπως δώ-
ρα δὲς καὶ εὖ ποιήσας, ἀνδ' ἂν εὖ ἔπαθες, ἀξιοῖς
ἡμᾶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ πορόμενός τις ἡμᾶς εἰς
ὀναυλιθῶναι, ὅσον διῶσθαι, ἐπιτρέπεις.

ε'. Καὶ ταῦτα λέγων, ἔτε Θεὸς αἰχμῶν, ἔτε
τὸνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν σε ὄρᾳ πλεῖντα. πρὶν
δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι, ἀπὸ λησείας τὸν βίον
ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα. ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμέ
ταῦτα λέγεις; ἔφη. εἰ γὰρ ἐγὼ ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ
Λακεδαιμονίοις ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ σφάτδωμα ἀ-
πάγειν, εἰδὲ ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὃ θαυμαστό-
τατοι, ὅπως ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς, ὅτε
πρὸς ὑμᾶς ἦγον, ἔγω καὶ χαρισάμεν νῦν ἀπο-
διδές.

ς'. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ὀδρύσης, εἶπεν·
ἐγὼ μὲν, ὃ Μιδόσαδες, καὶ τῆς γῆς κατεδύο-
μαι ὑπὸ τῆς αἰχμῆς, ἀκύναν ταῦτα. καὶ εἰ μὲν
πρόσθεν ἡπιστάμεν, ἐκ αὐτῶν συνηκολέθησά σοι.
καὶ νῦν ἄπειμι. εἰ γὰρ αὐτὸς Μήδοκός με ὁ βα-
σιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ ὀξελαύνοιμι τὰς ἀεργέτας.
ταῦτ' εἰπὼν, ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυσε,

καὶ σὺ αὐτῷ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς , πλὴν τεττάρων ἢ πέντε .

ζ'. Ο' δὲ Μηδοσάδης (ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ἡ χώρα πορθεμένη) ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι πρὸ Λακεδαιμονίᾳ . ὁ δ' ἀπολαβὼν τὰς ἐπιτιδειοτάτας προσῆλθε πρὸς Χαρμίνῳ καὶ πρὸς Πολυμείκῳ , καὶ ἔλεξεν , ὅτι καλεῖ αὐτὰς Μηδοσάδης προσερχῶν , ἅπερ αὐτῷ , ἀπιστῆναι ἐκ τῆς χάρας .

η'. Οἶμαι αὖ ἔν , ἔφη , ἡμᾶς ἀπολαβεῖν τῇ στρατιᾷ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν , εἰ εἵποιτε , ὅτι δεῖ το ὑμῶν ἡ στρατιὰ σιωαναπαρᾶσαι τὸν μισθόν ἢ παρὰ ἐκόντος , ἢ παρὰ ἄκοντος Σάδης , καὶ ὅτι τέτων τυχόντες , προθύμως μὲν αὖ σπυρίπιδαι ὑμῖν φασί · καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοῦναι λέγειν , καὶ ὅτι ὑπέχεσθε αὐτοῖς , τότε ἀπιστῆναι , ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν οἱ στρατιῶται .

θ'. Ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες , ταῦτα ἔφασαν ἔρρην , καὶ ἄλλα , ὅποια αὖ διαγινώσκονται κράτιστα . καὶ ὁ δὲ εὐπορόντο ἔχοντες πάντα τὰς ἐπικαιρίας . ἐλθόντων δὲ ἔλεξε Χαρμῖνος · εἰ μὲν τι σὺ ἔχεις ὦ Μηδοσάδης , πρὸς ἡμᾶς λέγειν · εἰ δὲ μὴ , ἡμεῖς πρὸς σε ἔχομεν .

ι'. Ο' δὲ Μηδοσάδης , μάλα ὑφειμένως · ἀλλ' ἐγὼ μὲν , ἔφη , λέγω καὶ Σάδης ταῦτα , ὅτι ἀξιοῦμεν τὰς φίλας ἡμῖν γεγεννημένους μὴ κακῶς πάχειν ἰφ' ὑμῶν . ὅ,τι γὰρ αὖ τέτρες κακῶς ποιῆτε , ἡμᾶς ἥδη ποιεῖτε . ἡμέτεροι γὰρ εἰσιν . ἡμεῖς τοίνυν , ἔφασαν οἱ Λάκωνες , ἀπίοιμεν αὖ , ὅποτε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπαράξαντες · εἰ δὲ μὴ , ἐρχόμεθα μὲν καὶ τοῦ βοηθήσον-

σοντες τέτοις, καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας, οἳ τέ-
τες ᾤδ' αὖ τὰς ὅρκας ἠδίκησαν. ὡς δὲ καὶ ὑμεῖς
τοιῶτοι ἦτε, ἐνθ' οὖνδε ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμ-
βαίνειν.

ι. α'. Ο' δὲ Ξενοφῶν εἶπεν· ἐθέλοιτε δ' αὖ, ὦ
Μηδόσαδες, τέτοις ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φατὲ φίλους
εἶναι ὑμῶν, ἐν ᾗ τῇ χάρις ἐσμεν, ὅπότ' αὖ
ῥηφίσωνται, εἴθ' ὑμᾶς παρόθεν (*) ἐκ τῆς χώ-
ρας ἀπικταί, εἴθ' ἡμᾶς; ὁ δὲ ταῦτα μὲν ἐκ ἔφη,
ἐκέλευσε δὲ μάλιστα αὐτὸν εἰλθεῖν τὸ Λάκωνε πα-
ρὰ Σόλθῳ περὶ τῷ μισθῷ, καὶ οἴεσθαι αὖ Σόλθῳ
ἀκῶσαι· εἰ δὲ μὴ, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμ-
πειν, καὶ συμπράξαι ὑπὸ χυαῖο. ἐδέετο δὲ τὰς κώ-
μας μὴ κτείν.

ι. β'. Ἐντεῦθεν πέμπει τὸν Ξενοφῶντα, καὶ σὺν
αὐτῷ οἱ ἐδόκεν ἐπιηδειότατοι εἶναι. ὁ δ' ἐλθὼν,
λέγει πρὸς τὸν Σόλθῳ· “ Οὐδὲν ἀπαιτήσω, ὦ
Σόλθ' η, πάρειμί, σε, ἀλλὰ διδάξω ὥς αὖ δύω-
μαι, ὥς ἐδικαίως μοι ἡχθέσθης, ὅτι ὑπὲρ τῆς στρα-
τιωτῶν ἀπήτην σε, ἃ ὑπέχεσθαι αὐτοῖς παροθύμως.
σοὶ ᾧ ἐγὼ γε ἐχ' ἦττον ἐνόμιζον εἶναι συμφέρον
ἀποδῆναι, ἢ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν.

ι. γ'. Πρῶτον μὲν ᾧ οἶδα μᾶλλον τὰς Θεὰς εἰς τὸ
φανερὸν σε τέτως καταστήσαντας, ἐπεὶ γε βασιλέα
σε ἐποίησαν πολλῆς χώρας καὶ πολλῶν ἀνθρώπων·
ὥς ἐχ' οἶόν τ' ἐς τὸ λαμβάνειν, ἔτε ὡς τι καλὸν, ἔ-
τε ὡς τι αἰσχρὸν ποιήσης. τοιούτῳ δ' ὄντι ἀνδρὶ
μέγα μὲν μοι δοκεῖ εἶναι, μὴ δοκεῖν ἀχαλίστως
ἀπο-

(*) Ἀ. προσήκεν παρόθεν.

ἀποπέμψαται ἄνδρας δ'εργάτας, μέγα δ' εὖ ἀ-
χέειν ὑπὸ ἑξακιχιλίων ἀνθρώπων· τὸ δὲ μέγι-
στον, μηδαμῶς ἀπίστον σαυτὸν κατασηῆσαι ὅ, τι
λέγεις.

ιδ'. Οἶῶ γὰρ μὲν ἀπίστων ματαίως, καὶ
ἀδυνάτως, καὶ ἀτίμους τὰς λόγους πλανωμένους·
οἱ δ' αὖ φανεροὶ ὥσιν ἀλήθειαν ἀσκοῦντες, τέ-
των οἱ λόγοι, ὧς τι δέωνται, οὐδὲν μείον δυνά-
ται αὖ ἔσεσθαι, ἢ ἄλλων ἢ βία· ὧς τε τινα σαρ-
φρονίζειν βούλωνται, γινώσκω τὰς τέτων ἀπειλὰς
οὐχ ἦττον σωφρονιζούσας, ἢ ἄλλων τὸ ἤδη πολά-
ζειν· ὧς τέ περ τι ὑπὸ χινῶνται οἱ ποῖστοι ἄνδρες, ἔ-
δὲν μείω ἔκαπαρτέιν, ἢ οἱ ἄλλοι ἀπαρχήμα δι-
δόντες.

ιε'. Ἀναμνήσθῃτι δὲ καὶ σὺ, τὴν ἀποτελέσας ἡ-
μῖν συμμάχως ἡμᾶς ἔλαβες· οἱ δ' ὅτι ἔδὲν· ἀλ-
λὰ πισθούεις ἀληθεύσειν ἃ ἔλεγες, ἐπῆρας ποσέ-
τες ἀνθρώπους συστρατεύσασθαι τε καὶ κατεργάσασθαι
σοι ἀρχὴν ἐπεπλήκοντα μόνον ἀξίαν ταλαιῶτων, ὅ-
σα οἶονται δεῖν ἔπει νῦν ὑπολαβεῖν, ἀλλὰ πολ-
λαπλασίον.

ισ'. Οὐκ ἔν τῷ μὲν πρῶτον τὸ πισθέσθαι σε
(τὸ καὶ τῷ βασιλείᾳ σοὶ κατεργασμένον) τέ-
των τῶν χρημάτων ὑπὸ σὲ πεπραγμέναι. ἴδι δὴ,
ἀναμνήσθῃτι πῶς μέγα ἡγὰρ τῷ καταπαράξει, ὃ
νῦν κατασπράγμενος ἔχεις. ἐγὼ μὲν οἶδ' ὅτι εὖ-
ξω αὖ τὰ νῦν πεπραγμένα μᾶλλον σοὶ καταπα-
ρῶμαι, ἢ πολλαπλάσια τέτων τῶν χρημάτων γα-
νέσθαι.

ιζ'. Ἐμοὶ πόνημα μείζον βλάβος καὶ αἰχίον
δοκεῖ

δοκεῖ εἶναι, τὸ ταῦτα νῦν μὴ καταχεῖν, ἢ τότε μὴ λαβεῖν, ὅσῳ περ χαλεπώτερον ἐκ πλεσίᾳ πένητα γενέσθαι, ἢ ἀρχὴν μὴ πλεῖσσαι, καὶ ὅσῳ λυπηρότερον ἐκ βασιλείας ἰδιωτῆν φανῶναι, ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεῦσαι. ἔκῃν ἐπίστασαι μὲν, ὅτι οἱ νῦν σοι ὑπήκοοι γινόμενοι, ἔφιλίᾳ τῇ σῇ ἐπέειπθον ὑπὸ σὲ ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ ὅτι ἐπιχειροῦσιν αὐτὸν πάλιν ἐλθεῖν γίνεσθαι, εἰ μὴ τις αὐτὸς φόβος κατέχοι.

ιή. Ποτέρως οὐκ οἶμι μᾶλλον αὐτὸ φοβεῖσθαι τε αὐτὸς, καὶ φρονεῖν περὶ πρὸς σε, εἰ ὄρῃς σοι τὰς στρατιώτας ἔγωγε διακειμένους, ὡς νῦν τε μένοντας αὐτὸν, εἰ σὺ κελδέεις (*), αὐθίς τ' αὐτὸν ταχὺ ἐλθόντας, εἰ δέοι, ἄλλως τε, τέτων περὶ σὲ ἀκρόντας πολλὰ ἄγαθα, ταχὺ αὐτοὶ πρὸς ὃ σὺ βέλοιο παραγίγνεσθαι. ἢ εἰ καταδοξάσειαν μήτε αὐτὸν ἄλλως σοι ἐλθεῖν δι' ἀπιστίαν, ἐκ τῆς νῦν γυνομένων, τέτῳ τε αὐτοῖς ἀναστέρειν εἶναι ἢ σοί;

ιδ'. Ἀλλὰ μὲν ἔδον πλήθει γε ἡμῶν λειψομένους ὑπεῖξαι σοι, ἀλλὰ προσάτων ἀπορία. ἔκῃν νῦν καὶ τέτο κίνδυνος, μὴ λάβωσι προσάτας αὐτῶν τινὰς τέτων οἱ νομίζουσιν ὑπὸ σὲ ἀδικεῖσθαι, ἢ καὶ τέτων κρείττονας τὰς Λακεδαιμονίους, εἰὰν οἱ μὲν στρατιῶται ὑπὸ χιτῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συστράτееσθαι, εἰὰν παρὰ σὲ ἀναπράξωσιν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, διὰ τὸ δέεσθαι τῆς στρατίας, συναινέσωσιν αὐτοῖς ταῦτα.

κ'. Ὅτι γε μὲν οἱ νῦν ὑπό σοι Θρᾷκες γυνο-

με-

(*) Ἀλλ. κελδέεις.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ. 301

μενοι πολὺ αὐτὸ προθυμότερον ἵκειν ἐπί σε ἢ συὶ
σοι, ἐκ ἀδελφον. σὲ μὲν γὰρ κρατῆντος, δελεία
ὑπάρχει αὐτοῖς· κρατῆμεν δὲ σὲ, ἐλδὲφεία.
εἰ δὲ καὶ τῆς χάρας προνοεῖσθαι ἥδιτι δέ, ὡς
σῆς ἔσης, ποτέρως αὐτοὶ οἶσι ἀπαθῆ κακῶν αὐτῶν
εἶναι μᾶλλον, εἰ ἔτοι οἱ στρατιῶται ἀπολαβόντες
ἀ ἐγκαλῶσιν, εἰρῶν κατελιπόντες οἴχοιντο, ἢ
εἰ ἔτοι τε μένοιν ὡς ἐν πολεμῖα, σύ τε ἄλλας
πειρῶο πλείονας τῶν ἔχων ἀντιστρατοπεδεῖσθαι,
δεομένους τῆς ἐπιτηδείων;

καβ. Ἀργύριον δὲ ποτέρως αὐτὸ πλεον ἀναλω-
θεῖν· εἰ τέτοις τὸ ὀφειλόμενον ἀποδοθεῖν, ἢ εἰ
ταυτά τε ὀφείλοιντο, ἄλλας τε κρείττονας τῶν
δεοῖ μισθεῖσθαι; ἀλλὰ γὰρ Ἡρακλείδῃ, ὡς πρὸς
ἐμὲ ἐδήλω, πάμπλου τῶτο δοκεῖ τὸ ἀργύριον εἶ-
ναι. ἢ μὲν πολὺ γέ ἐστιν ἑλαττον νῦν σοι καὶ λα-
βεῖν τῶτο καὶ ἀποδεῖναι, ἢ, πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν
πρὸς σε, τὸ δέκατον τέτε μέρος. εἰ γὰρ ὁ ἀει-
θμὸς οὐκ ἐστὶν ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, ἀλλ' ἢ δύ-
ναμις τῶτε ἀποδιδόντος καὶ τῶ λαμβάνοντος. σοὶ
δὲ νῦν ἢ κατ' ἐνιαυτὸν πρόσδοδος πλείων ἐστὶν, ἢ
πρόσθεν τὰ παρόντα, ἀ ἐκέκτησο.

κβ. Ἐγὼ μὲν, ὡς Σάδῃ, ταῦτα, ὡς φίλῃ
σε ὄντος, σὲ προειοῦμιν, ὅπως σύ τε ἄξιος δο-
κοῖς εἶναι ὡς οἱ Θεοί σοι ἔδωκαν ἀγαθῶν, ἐγὼ
τε μὴ διαφθαρείω ἐν τῇ στρατιᾷ, εὖ γὰρ ἴσθι,
ὅτι νῦν ἐγὼ ἔτ' αὐτὸ ἐχθρὸν κακῶς ποιῆσαι βελο-
μενος δυνήθείω συὶ ταύτῃ τῇ στρατιᾷ· ἔτ' αὐτὸν,
εἴ σοι πάλιν βελοῖμιν βοηθεῖν, ἱκανὸς αὐτὸν γε-
νοῖμιν. ἔγω γὰρ πρὸς ἐμὲ ἢ στρατιὰ διάκειται.
κγ.

κγ'. Καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σωὶ τοῖς Θεοῖς εἰδόσι ποιεῖμαι, ὅτι ἔτε ἐγὼ ἔχω παρὰ σὲ ἐπὶ τοῖς στρατιώταις ἔδου, ἔτε ἤμισα πρόποτε εἰς τὸ ἴδιον τὰ ἐκείνων, ἔτε ἂν ὑπέρχομαι ἀπήμισα. ὁμνυμι δέ σοι μηδ' ἀποδιδόντος δέξασθαι αὐ, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον τὰ ἑαυτῶν συναπολαμβάνειν. αἰχρὸν ᾧ ἡμῶν τὰ μὲν ἐμὰ διαπεσφάχθαι, τὰ δὲ ἐκείνων περιορᾶν ἐμὲ κακῶς ἔχοντα, ἄλλως τε καὶ τιμώμενον ὑπ' ἐκείνων.

κδ'. Καίτοι γε Ἡρακλείδῃ λῆρος πάντα ἔδοκει εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου. ἐγὼ δέ, ὦ Σόλδη, ἔδου νομίζω γε αὐδεῖ, ἄλλως τε καὶ ἄρχοντι, κάλλιον εἶναι κτῆμα, ἔδε λαμπρότερον ἀρετῆς, καὶ δικαιοσύνης, καὶ γενναϊότητος. ὁ γὰρ ταῦτα ἔχων πλατεῖ μὲν ὄντων φίλων πολλῶν, πλατεῖ δὲ καὶ ἄλλων βελομεσίην γενέσθαι. καὶ εὖ μὲν φράττων ἔχει πᾶς συνησθησομένης. εἰ δέ τι σφαλῇ, ἔσται ἀσπίς τῇ βοηθησόντων.

κε'. Ἀλλὰ ᾧ εἰ μήτε ἐκ τῆς ἐμῶν ἔργων κατέμαθες, ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἡμῶν, μήτε ἐκ τῆς ἐμῶν λόγων διύασαι τὸ γινῶναι, ἀλλὰ πᾶς τῆς στρατιωτῶν λόγους κατανόησον. παρήσθαι γάρ, καὶ ἡκεῖς ἔς ἔλεγον οἱ φέγειν ἐμὲ βελομένοι. κατηγορεῖν μὲν γάρ με πρὸς Λακεδαιμονίαις, ὥς σὲ περὶ πλείονος ποιοῖμιν, ἢ Λακεδαιμονίαις. αὐτοὶ δ' ἐνεκάλαν ἐμοί, ὥς μᾶλλον ἐλοίμην, ὅπως τὰ σὰ καλῶς ἔχοι, ἢ ὅπως τὰ ἑαυτῶν. ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σὲ. καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα πότερον οἶει αὐτῶς, κα-

κόνισιάν τινα ἐνιδόντας μοι πρὸς σε, αἰτιάσθαι με ἔχειν παρὰ σὲ, ἢ προθυμίαν πολλὴν περὶ σὲ κατανοήσαντας;

κς'. Ἐγὼ μὲν οἶμαι πάντας ἀνθρώπους εὐνοίας δεῖν ἀποδείκνυσθαι τέτῳ, παρ' ἧς αὐτὶς δῶρα λαμβάνῃ. σὺ δὲ, πρὶν μὲν ὑπηρετῶσά τι σοὶ ἐμὲ, ἐδέξω ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ φωνῇ καὶ ξενίοις, καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπὸ χρέμετος ἐκ ἐνέπιμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἃ ἐβέβη, καὶ γεγνήσθαι, ὅσον ἐγὼ ἐδωάμην, μέγιστος, νῦν ἔγωγε με ἄτιμον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις πλημῆς περιεργῶν.

κζ'. Ἀλλὰ μὴ ὅτι σοὶ δοῖται ἀποδεῖναι, πιδῶ καὶ τὸν χρόνον διδάξῃ σε. καὶ αὐτὸν γέ σε ἐκ ἀνέξουσθαι τὰς σοὶ προεμείβεις ἀεργεσίαν ὁρῶντα ἐγκαλεντάς σοι. δέομαι ἐν σὲ, ὅταν ἀποδίδως, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοῖσιν ποιῆσαι, οἷόν περ καὶ παρέλαβες. "

κη'. Ἀέσας ταῦτα ὁ Σάδης καταράσασθαι τῷ εἰνίῳ τῷ μὴ πάλαι ἀποδεδοῖναι τὸν μισθόν· καὶ πάντες τὸν Ἡρακλείδην ὑπώπτεσθαι εἶναι. Ἐγὼ γάρ, ἔφη, ἔτε διανοήθην πώποτε ἀποσερῆσαι, ἀποδώσω τε.

κθ'. Ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ τοῖσιν ἀποδιδόναι βέλει, νῦν ἐγὼ σε δέομαι δι' ἐμὲ ἀποδιδόναι, καὶ μὴ παρδεῖν με διὰ σε ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τῇ στρατιᾷ νῦν τε καὶ ὅτε παρὸς σε ἀφικόμεθα. ὁ δ' εἶπεν· ἀλλὰ ἔτε τοῖς στρατιώταις ἔσθι δι' ἐμὲ ἀτιμότερος· ὅτε μείνης παρ' ἐμοὶ χιλίους μόνους ὀπλίτας ἔχων, ἐγὼ σοὶ τὰ τε χρεῖα ἀποδώσω, καὶ τὰλλα ἃ ὑπεχόμην.

λ'. Ο' δὲ πάλιν εἶπε, ταῦτα μὲν ἔχειν ἔτι
ἔχ' οἶόν τε. ἀπόπεμπε δὲ ἡμᾶς, καὶ μὴ, ἔφη ὁ
Σόλθης, καὶ ἀσφαλές ἐστιν γέ σοι οἶδα ὃν παρ' ἐ-
μοὶ μένειν ἢ ἀπικίνειν. ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· ἀλλὰ
τί μὲν σὺ πρόνοιαν ἐπαινώ; ἐμοὶ δὲ μένειν
ἔχ' οἶόν τε. ὅπως δ' ἐγὼ ἐντιμότερος ᾶ, νόμιζε
καί σοι τὸ ἀγαθὸν εἶσθαι.

λ α'. Ἐντεῦθεν λέγει Σόλθης· Ἀργύριον μὲν
ἐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν τι, καὶ τὸ σοι δίδωμι,
τάλαντον· βᾶς δ' ἑξακοσίας, καὶ πρόβατα εἰς τε-
τρακισχίλια, καὶ ἀνδράποδα εἰς ἑκοσι καὶ ἑκατόν.
ταῦτα λαβὼν, καὶ τὰς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους
προσλαβὼν, ἀπίθι.

λ β'. Γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· μὴ οὐκ μὴ
ὀξαρκῇ ταῦτα εἰς τὸν μισθόν, τίνας τάλαντον
φήσω ἔχειν; ἄρ' ἐκ, ἐπειδή μοι καὶ ἐπικίνδυ-
νόν ἐστιν ἀπίόντι, ἀμεινον φυλάττεσθαι τὰς πέ-
τρης; ἢ καὶ δὲ τὰς ἀπειλὰς. τότε μὲν δὴ αὐτὸς
ἔμειναν.

λ γ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκεν αὐτοῖς ἃ ὑπέχε-
το, καὶ τὰς ταῦτα ἐλάσσοντας συνέπεμψεν. οἱ δὲ
στρατιῶται τέως μὲν ἔλεγον, ὡς Ξενοφῶν οἴχοιτο
πρὸς Σόλθην οἰκήσαν, καὶ ἃ ὑπέχετο αὐτῷ ἀπο-
ληφόμενος· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἤκοντα εἶδον, ἥσθησαν
καὶ προσέειπον.

λ δ'. Ξενοφῶν δ', ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνον καὶ Πο-
λυεύκον, ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσαι δι' ὑμᾶς τῇ
στρατιᾷ, καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν· ὑμεῖς
δὲ διατιθέμενοι διάδοτε τῇ στρατιᾷ. οἱ μὲν
οὐκ παραλαβόντες καὶ λαφυρῶπάλας καταση-
σαν-

σαντες, ἐπάλουν, καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν.

λέ. Ξενοφῶν δὲ ἔ' προσήει, ἀλλὰ φανερός μὲ οἴκαδε παρασκάζόμενος. ἔ' γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο Ἀ'θῶνισι περὶ φυγῆς. προσελθόντες δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιπῆδαιοι ἐν τῷ στρατόματι, εἶδόντο μὴ ἀπελθεῖν πρὶν ἀπαγάγοι τὸ στρατόμα, καὶ Θίμβρωνι παραδοῖν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

Ε' Ντεῦθεν διέπλυσαν εἰς Λάμφακον, καὶ ἀπαντᾷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης ματίας Φλιάσιος, Κλεαγόρε υἱὸς, τῷ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος. ἔπος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι ὅτι ἐσέσωσο· καὶ ἡρώτα αὐτὸν, πόσον χρυσίον ἔχει. ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν, ἢ μὲν ἔσεδαι μὴδ' ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιδόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἂ ἀμφὶ αὐτὸν εἶχεν. ὁ δ' αὐτῷ ἔκ ἐπίσδεν.

β'. Ε'πεὶ δ' ἐπεμφαν Λαμφακίωι ξένια τῷ Ξενοφῶντι, καὶ θύων τῷ Ἀ'πόλλωνι παρεσῆσατο τὸν Εὐκλείδην, ἰδὼν τὰ ἱερά ὁ Εὐκλείδης, εἶπεν ὅτι πείθοιτο, αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. ἀλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι, καὶν μέλλῃ ποτὲ γενήσεσθαι, φαίνεται μὴ ἐμπόδιον, ἐὰν μὴδὲν ἄλλο, σὺ σαρτῷ. σωωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ὁ δ' εἶπεν, ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ Μειλίχιός ἐστι· καὶ ἐκῆρετο, εἰ ἤδη ποτὲ θύσεις, ὥσπερ οἶκοι, ἔφη, εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὀλοκαυτεῖν. ὁ δὲ ἐκ ἔφη ὅξ ὅτε ἀπεδήμησε τεθυκταί τάτῳ τῷ Ξενοφ. Τόμ. Β'. V Θεῷ.

Θεῶ. συμβέλλουσιν ἐν αὐτῇ θύεσθαι, καὶ ἃ εἰώθει, (*) καὶ ἔφη συνοίσειν ὅπῃ τὸ βέλτιον.

γ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν πορευθεὶς εἰς Οὔφρυϊον ἐθύετο, καὶ ὠλοκαύτει χοίρας τῷ πατέρῳ νόμῳ, καὶ ἐκαλλιέρι. καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνέται Βίπων καὶ ἅμα Εὐκλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατόματι. καὶ ξενυνταί τε τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἵππον ὃν ἐν Λαμφάκῳ ἀπέδοτο πενήκοντα Δαρεικῶν, ὑποπτόντες δι' εὐδειαν πεπραγκίαι, ὅτι ἦσαν αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδωκαν, καὶ τὴν τιμὴν ἐκ ἡθελον ἴσπολαβεῖν.

δ'. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς (**) Τροίας, καὶ ὑπερβαίντες τὴν Ἰδύω, εἰς Ἀντανδρον ἀφικνέται ὡπλῶν· εἶτα ὡς δὲ θάλατταν πορεύόμενοι τῆς (***) Ἀσίας, εἰς Θήβης πέδιον. ἐντεῦθεν δι' Ἀξαιμυττίης καὶ Κερπονίης παρ' Ἀτάρνεια εἰς Καίικε πέδιον ἐλθόντες, Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς (****) Ἀσίας. ἐνταῦθα δὲ ξενεῖται Ξενοφῶν παρ' Ἑλλάδι τῇ Γογγύλῃ τῇ Ἐριτειέως γυναικί, καὶ Γοργίῳ καὶ Γογγύλῃ μητεί.

ε'. Αὕτη δ' αὐτῷ φράζει, ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνὴρ Πέρσης. τῶτον ἔφη αὐτὸν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν αὐτόν, καὶ αὐτὸν, καὶ γυναῖκα, καὶ παῖδας, καὶ τὰ χήματα· εἶναι δὲ πολλὰ. ταῦτα δὲ καθεήνησο μέ-

(*) Α'λ. καὶ ἃ εἰώθει. (**) Α'λ. Τρωάδος.

(***) Α'λ. Λυδίας.

(****) Α'λ. Μυσίας.

μείας ἐπέμφε τόν τε αὐτῆς ἀνέψιον, καὶ Δαφναγό-
ραν, ὃν παρὰ πλείους ἐποιεῖτο.

ε'. Ἐχὼν ἔν ὃ Ξυνοφῶν τίνας παρ' ἑαυτοῦ, ἐ-
δύετο. καὶ (*) Ἀγασίας ὁ Ἡλείος μάλιστα παρῶν
εἶπεν, ὅτι κάλλιστα εἶεν τὰ ἱερά αὐτῶ, καὶ οἱ ὁ
ἀνὴρ αὖ ἀλώσιμος ἔην. δειπνήσας ἔν ἐπορεύετο,
τῆς τε λοχαγούς τῆς μάλισα φίλος λαβὼν καὶ πι-
στὴς γενησιμείας δαπαντὸς, ὅπως εὖ ποιῆσαι αὐ-
τῆς. συνεξέρχονται δὲ αὐτῶ καὶ ἄλλοι βιασάμε-
νοι, εἰς ἑξακοσίους. οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵ-
να μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὥς ἐπίμων δὴ γρη-
μιάτων.

ζ'. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο παρὰ τὰς μέσας νύκτας,
τὰ μὲν πείρξοντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ γρη-
ματα πλείστα ἀπέδρα αὐτὲς ἀδαμελῆντας, ὥς τὸν
Ἀσιδάτῳ αὐτὸν λάβοιεν, καὶ τὰ ἐκείνη. πυργομα-
χῶντες δ' ἐπεὶ ἐκ ἐδυῶντο λαβεῖν τὴν τύρσιν,
(ὑψηλὴ ᾧ ὡ, καὶ μεγάλη, καὶ φομαχῶσας καὶ
ἄνδρας πολλὰς καὶ μαχίμους ἔχουσα) διορύττειν ἐ-
πεχείρησαν τὸν πύργον, ὁ δὲ τοῖχος ὡς ὅτι ὀκτὸ
πλίνθων γήινων τὸ εὖρος.

η'. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ διαώρυκτο καὶ ὥς τὸ
παρῶν διεφάνη, ἐπάταξεν εὐδοθεὺς βαπόρῃ τις
ὀβελίσκῳ δαμπερὲς τὸν μηρὸν τῷ ἐγγυτάτῳ τὸ
δὲ λοιπὸν, ἐκτοξάλλοντες, ἐποίησαν μηδὲ παρῆναι ἔτι
ἀσφαλὲς εἶναι. κεκραγόντων δ' αὐτῶν καὶ πυρσδόν-
των, ἐκβοηθῶσιν Ἰταβέλιος μὲν ἔχων τὴν ἑαυ-

τῆ

(*) Ἀ. Βασίας.

τῶ δυνάμιν , ἐκ Κομανίας δὲ ὀπλῖται (*) φρη-
ροί , καὶ ἵππεις Ὑρκαῖοι , καὶ ἔτι βασιλέως μι-
θοφόροι , ὡς ὀγδοήκοντα , καὶ ἄλλοι πελτασταὶ εἰς
ὀκτακοσίαις . ἄλλοι δ' ἐκ (**) Παρθονίας , ἄλλοι δ'
ἐξ Ἀπολωνίας , καὶ ἐκ τῆς πλησίον χωρίων , καὶ
ἵππεις .

Γ'. Ἐνταῦθα δὴ ἄρα ἡ , πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος ,
σκοπεῖν . καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες , καὶ πρό-
βατα , ἡλαυνον , καὶ τὰ ἀνδράποδα , ἐντὸς πλαι-
σίαις ποιησάμενοι , καὶ τοῖς χήμασιν ἔτι προσέχον-
τες τὸν νῦν , ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος , εἰ κα-
ταλιπόντες τὰ χήματα ἀπίοιεν , καὶ οἱ τε πολέμιοι
θρασύτεροι εἶεν , καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι .
νῦν δὲ ἀπήσαν ὡς περὶ τῆς χημάτων μαχά-
μενοι .

Δ'. Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τὰς
Ἐλλήνας , πολλὰς δὲ τὰς ἐπικειμένους , ἐξέρχε-
ται καὶ αὐτὸς βία πῆς μητρὸς , τὴν ἑαυτὴ δυνάμιν
ἔχων , βεβλόμενος συμμεταχεῖν τῷ ἔργῳ . συνε-
βοήθει δὲ καὶ Προκλῆς , ἐξ (***) Ἐλίσάρνης καὶ
Τάθρανίας , ὁ ἀπὸ Δαμαράτης .

Ε'. Οἱ δὲ περὶ Ἐκνοφῶντα , ἐπεὶ πάντῃ ἤδη
ἐπιέζοντο ὑπὸ τῆς τοξομάτων καὶ σφενδονῶν , πο-
ρευόμενοι κύκλῳ , ὅπως τὰ ὅπλα ἔχουσιν ἀπὸ τῆς
τοξομάτων , μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊνον ποτα-
μὸν , τετραμενοὶ ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις . ἔνταῦθα καὶ
Ἀγασίας Στυμφάλιος ὁ λοχαγὸς τιτρώσκεται ,
τὸν

(*) Ἀ.λ. ὀπλῖται Ἀσούριοι καὶ Ὑρκαῖοι ἵππεις .

(**) Ἀ.λ. Παρθενικῶ . (***) Ἀ.λ. Ἀλίσάρνης .

τὸν πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τὰς πολεμίας,
καὶ διασώζονται, ἀνδράποδα ὡς θηκόςια ἔχοντες,
καὶ παρόβατα ὅσον θύματα.

ιβ'. Τῇ δὲ ὑπεραίᾳ θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν, ἐ-
ξάγει νύκτωρ πᾶν τὸ στρατόμα, ὅπως ὀτιμακροπύ-
τῳ ἔλθοι τῆς Λυδίας, ὥστε μὴ δεῖ τὸ ἐγγὺς εἶ-
ναι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἀφυλακτεῖν. ὁ δ' Ἀσιδάτης
ἀκέσας, ὅτι πάλιν ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος εἴη Ξενο-
φῶν, καὶ παντὶ τῷ στρατόματι ἤξει, ἐξαυλίζεται
εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθενικὸν πόλισμα ἐχέσας.
ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενοφῶντα συμπεριετυχάνουσιν
αὐτῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ γυναῖκα, καὶ παῖ-
δας, καὶ τὰς ἵππους, καὶ πάντα τὰ ὄντα. καὶ ἔτω
τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη.

ιγ'. Ἐπειτα πάλιν ἀφικνεῖνται εἰς Πέργαμον.
ἐνταῦθα τὸν Θεὸν οὐκ ἠτιάσατο ὁ Ξενοφῶν. συνέ-
πραττον δὲ καὶ οἱ Λάκωνες, καὶ οἱ λοχαγοί, καὶ
οἱ ἄλλοι στρατηγοί, καὶ οἱ στρατιῶται, ὥστε ἐξαί-
ρετα λαμβάνειν, καὶ ἵππους, καὶ ζώην, καὶ πάντα
ὥστε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἥδη εὖ ποιεῖν.

ιδ'. Ἐκ ταύτης Θύμβρων ἀφραγνόμενος παρε-
λάβε τὸ στρατόμα, καὶ συμμίξας τῷ ἄλλῳ Ἑλ-
λυνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισαφέρνην καὶ Φαρνάβα-
ζον. ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς βασιλείας χώρας, ὅσῳ
ἐπὶ ἡλδομεν. Λυδίας, Ἀρτίμας. Φρυγίας, Ἀρ-
ταάμας. Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, Μιδρα-
δάτης. Κιλικίας, Συρῆνσις. Φοινίκης καὶ Ἀρα-
βίας, Δέρνης. Συρίας καὶ Ἀσυρίας, Βέλεσις.
Βαβυλωνός. Ρωπάρης. Μηδείας, Ἀρβάκας.
Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριπῶν, Τηρίβαζος. (Καρδοῦ-

χοι δὲ, καὶ Χάλυβες, καὶ Χαλδαῖοι, καὶ Μάκρωνες, καὶ Κόλχοι, καὶ Μοσυώικοι, (*) καὶ Κοῖτοι, καὶ Τιβαρῖνοι, αὐτόνομοι) Παφλαγονίαις, Κορύλλας· Βιθυνῶν, Φαρνάβαζος· ἧν ἐν Εὐρώπῃ Θρακῶν, Σόθης.

ι. εἰ. Αἰεθμὸς συμπάσης τῆς οἰκῆς τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, σταθμοὶ δεκάσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πενήκοντα, σταθμὸς τριμύρια τετρακίχλια δεκάσια πενήκοντα πέντε. χρόνος πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἑνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΛΟΓΟΣ.

Εἰς Ἀγισίλαον τὸν Βασιλέα.

Κ Ε Φ Α' Λ. Α'.

ἸΔΑ μὲν, ὅτι τῆς Ἀγισιλᾶς ἀρετῆς τε καὶ δόξης ἔραδιον ἄξιον ἔπαινον χεῖ-
ραι, ὅμως δ' ἐγχειρητέον. οὐ γὰρ αὖ
καλῶς ἔχοι, εἰ, ὅτι τελέως αὐτὴ ἀγα-
θὸς ἐγένετο, διὰ τῷτο (*) δὲ μειόνων αὐτὴ τυγχά-
νοι ἐπαίνων.

β'. Περὶ μὲν ἐν δυνάμει αὐτῆς, τί αὐτὴς μῆ-
ζον καὶ κάλλιον εἰπεῖν ἔχοι, ἢ ὅτι ἔτι καὶ νῦν τοῖς
προγόνοις ὀνομαζομένοις ἀπομνημονεύεται ὅπως
ἀπ' Ἡρακλέους ἐγένετο, καὶ τέτοις ἐν ἰδιότητι,
ἀλλ' ἐν βασιλείᾳ βασιλεῦσιν;

γ'. Ἀλλὰ μὲν ἐδὲ ταύτῃ γ' αὐτὴς ἔχοι κατα-
μέμψασθαι αὐτοὺς, ὥς βασιλεύουσι μὲν, πόλεως
δὲ τῆς ἐπιτυχούσης· ἀλλ' ὥσπερ τὸ γένος αὐτῶν
τῆς πατρίδος ἐπιμότατον, οὕτω καὶ ἡ πόλις ἐν τῇ
ἑκάδῃ ἐνδοξοτάτη· ὥστε οὐ δευτέρων ᾠατεύουσιν,
ἀλλ' ἡγεμόνων ἡγεμονεύουσι.

δ'. Τῇδε γεμῶν καὶ κοινῇ ἄξιον ἐπαινέσαι τῷ

τε

(*) Δὲ ἐδέ.

τε πατρίδα καὶ τὸ γένος αὐτῶ. ἤτε γὰρ πόλις ἐδέ-
 πώποτε φθονήσασα τῷ προτετιμησθαι αὐτῆς, ἐπε-
 χείρησε καταλῦσαι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν· οἱ τε βασι-
 λεῖς ἐδέπώποτε μεζόνων ὠρέχθησαν, ἢ ἐφ' οἷαπερ
 οἷον ἀρχῆς τὴν βασιλείαν παρέλαβον. τοιγαρὶν ἄλ-
 λη μὲν ἐδεμία ἀρχὴ φανερά ἐστι διαγεγενημένη ἀ-
 διασάφως, ἔτε δημοκρατία, ἔτε ὀλιγαρχία, ἔτε
 τυραννίς, ἔτε βασιλεία· αὕτη δὲ μόνη διαμείνει συ-
 νεχὴς βασιλεία.

εἰ. Ὡς γεμὴν καὶ πρὶν ἄρξαι ἄξιός τις βασι-
 λείας ἐδόκει εἶναι Ἀγισίλαος, τάδε τὰ σημεῖα· ἐ-
 πεί γὰρ Ἀγίς βασιλεὺς ὢν ἐτελεύτησεν, εἰσαύ-
 πον περὶ τῆς ἀρχῆς Λεωτυχίδα μὲν, ὡς Ἀγι-
 δος ὄντος υἱῶν, Ἀγισίλαος δὲ, ὡς Ἀρχιδάμης, κεί-
 νασα ἢ πόλις ἀνεπικλητότερον εἶναι Ἀγισίλαον
 καὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀρετῇ, τῶν ἐσήσατο βασι-
 λεία. καί τοι τὸ ἐν τῇ κρείττῃ πόλει ὑπὸ τῷ ἀ-
 εἴων κρείττω τῷ καλλίστῳ γέρας ἀξιοθῆναι,
 ποίων ἐτι τεκμηρίων προσδεῖται τῆς γε, πρὶν ἄρ-
 ξαι αὐτὸν, ἀρετῆς;

στ'. Ὅσα γεμὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ διαπράττω,
 νῦν διηγέσομαι. ὅπῃ γὰρ τῶν ἔργων καὶ τῆς τρό-
 πης αὐτοῦ κάλλιστα νομίζω καταδήλους εἶσεσθαι.
 Ἀγισίλαος ποίνῃ, ἐτι μὲν νέος ὢν, ἔτυχε τῆς
 βασιλείας. ἄρτι δὲ ὄντος αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐ-
 ξηγγέλθη βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀθροίζων καὶ
 ναυτικὸν καὶ πεζὸν πολὺ στρατόμαχον, ὡς ἐπὶ τῆς
 Εὐρώπης.

ζ'. Βελδομορίων δὲ περὶ τῶν Λακεδαιμονίων
 καὶ τῶν συμμάχων, Ἀγισίλαος ὑπέστη, εἰάν δῶ-

σιν αὐτῆς (*) πωπῆκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, (**) τερχιλίας δὲ νεοδαμώδεις, εἰς ἑξακιχιλίας δὲ τὸ σιῶπαγμα τῆς συμμάχων, διαβήσεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ πειράσεσθαι εἰρῶν ποιῆσαι, ἢ, ἀνὰ πολέμειν βέληται ὁ βάρβαρος, ἀχολίαν αὐτῶν παρέξειν τῷ στρατόειν ἐπὶ τὰς Ἑλλήνας.

ἢ. Εὐθύς μὲν ἔν πολλοὶ παύσιν ἡγάθησαν αὐτὸ τῷ τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἐπειδὴ ὁ Πέρσης πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διέβη, ἀντιδιαβῆναι ἐπ' αὐτόν· τό, τε αἰρεῖσθαι ἐπιόντα μᾶλλον, ἢ ὑπομένοντα, μάχεσθαι αὐτῶν· καὶ τὸ πᾶν ἐκεῖνε διαπαρῶνται βούλεσθαι μᾶλλον, ἢ τὰ τῆς Ἑλλήνων, πολεμεῖν· κάλλισον δὲ πάντων ἐκείνετο, μὴ περὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ περὶ τῆς Ἀσίας τὸν ἀγῶνα καθιστάει.

δ'. Εἴπερ γεμὴν λαβὼν τὸ στρατόμα ἐξέπλευσε, πῶς αὐτὶς σαφέστερον ἐπιδείξειν ὡς ἐστρατήγησεν, ἢ εἰ αὐτὰ διηγήσαιο ἂν ἐπαρῇ; ἐν τοίνυν τῇ Ἀσίᾳ ἡδὲ πρῶτῃ πρᾶξις ἐγένετο.

ι'. Τίσα φέρης μὲν ὁμοσεν Ἀγησιλάῳ, εἰ στείσαιτο, ἕως ἔλθοιεν ἕς (***) πέμφοιεν πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, διαπράξεσθαι αὐτῷ ἀφειδῆναι αὐτόνομος τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις Ἑλληνίδας. Ἀγησίλαος δὲ ἀνὸμοσε, ἀπονδὰς ἄξειν ἀδρόλως, δευσαμένους τῆς πρᾶξεως ἑξὶς μῆνας.

ια'. Οἱ μὲν δὴ Τίσα φέρης ἂν ὁμοσεν εὐθύς ἐφύλασσε. αὐτὶ γὰρ τῷ εἰρήνῃ πρᾶσσειν, γρά-
τὸν

(*) Ἀ. τελείοντα. (**) Διχιλίαι.

(***) Ἀ. πέμφοι.

τόμα πολὺ πρὸ βασιλείας, πρὸς ᾧ πρόσθεν εἶχε, μετεπέμπετο. Ἀγισίλαος δὲ, καίπερ αἰδομένος ταῦτα, ὅμως ἐμένειν ταῖς ἀπονδαῖς.

ιβ'. Εἰμοὶ οὐδ' οὕτω πρῶτον καλὸν δοκεῖ διαπραΐσασθαι, ὅτι Τισαφέρνην μὲν ἐμφανίσας ἐπίορκον, ἅπσιον πᾶσιν ἐποίησεν· ἑαυτὸν δ' αὐτεπίδειξας, πρῶτον μὲν ὅρκας ἐμπεδύοντα, ἔπειτα σωθῆναι μὴ ψεύδομενον, πάντας ἐποίησε καὶ Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους θαρρύντας συντίθεσθαι ἑαυτοῖς, εἴ τι βέλοιο.

ιγ'. Εἰπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισαφέρνης ὅπῃ τῷ καταβαίνει στρατόματι, προεῖπεν Ἀγισιλάῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἂν οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι, καὶ Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες, μάλα ἀχθεσύντες φανεροὶ ἐγίνοντο, νομίζοντες μείονα τὴν παρῶσαν δύναμιν Ἀγισιλάῳ τῆς βασιλείας πρὸς κολῆς εἶναι. Ἀγισίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι τῷ Τισαφέρνη τὰς πρέσβεις ἐκέλευσεν, ὥς πολλὰ χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ὅπρηνάσας αὐτὸς μὲν πολεμίας τὰς θεοὺς ἐκτίσατο, τοῖς δὲ Ἑλλήσι συμμαχοὺς ἐποίησεν.

ιδ'. Ἐκ δὲ τῆς δόξης τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκολεύεσθαι ὥς εἰς στρατείαν· ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατομενῶν ὅπῃ Καρίαν, προεῖπεν ἀγορὰν πρὸς σκολεύειν. ἐπέσειλε δὲ καὶ Ἴωσι, καὶ Αἰολεῦσι, καὶ Ἑλλησποντίοις, πέμπειν πρὸς αὐτὸν εἰς Ἑφεσον τὰς συστράτομενας.

ιε'. Οἱ μὲν ἐν Τισαφέρνης, καὶ ὅτι ἱππικὸν ἐκ

ἐκ εἶχεν ὁ Ἀγισίλαος, ἡ δὲ Καρία ἄφιππος
 ἦν, καὶ ὅτι ἠγάπετο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ ἔχοντι τὴν
 ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ὅτι πῶν αὐτῷ οἶκον εἰς
 Κარიαν ὁρμήσειν αὐτὸν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν δι-
 βίβασεν ἐκείσε, τὸ δὲ ἵππικόν εἰς τὸ Μαιανδρου
 πεδίον ἐξήγαγε, νομίζων ἱκανὸς εἶναι καταπατῆ-
 σαι τῇ ἵππῳ τὰς Ἑλλήνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιπ-
 πα ἀφικέσθαι.

ις'. Οὗ δὲ Ἀγισίλαος, ἀντὶ τῷ ὅτι Καρίαν
 ἰσχύει, ἀντιτρέφας, ὅτι Φρυγίαν ἐπορεύετο·
 καὶ τὰς τε τῇ πορείᾳ ἀπαντώσας δυνάμεις ἀνα-
 λαμβάνων ἦγε, καὶ τὰς πόλεις κατερέφετο,
 καὶ ἐμβαλὼν ἀποροδοκίῳ, παμπληθεῖ χήμα-
 τα ἔλαβε.

ιζ'. Στρατηγικὸν οὖν καὶ τῷτο ἔδοκει ἁπαρά-
 ξασθαι, ὅτι, ἐπεὶ πόλεμος προεῖρήθη, καὶ τὸ
 ἔξαπατᾶν ὁσιόν τε καὶ δίκαιον εἰς ἐκείνην ἐγένετο,
 παῖδα ἀπέδειξε τὸν Τισαφέρνην τῇ ἀπάτῃ,
 φρονίμως δὲ καὶ τὰς φίλους ἐνταῦθα ἔδοξε πλε-
 τίσαι.

ιη'. Ἐπεὶ γὰρ διὰ τὸ πολλὰ χήματα εἰληφθαι,
 ἀντίπορικα τὰ πάντα ἐπωλεῖτο, τοῖς μὲν φίλοις
 πορεύεσθαι ὠνεῖσθαι, εἰπὼν, ὅτι καταβήσοιτο ὅτι
 θάλασσαν ἐν τάχει τὸ στρατόμα κατὰγων· τὰς δὲ
 λαφυροπώλας ἐκέλευσε γραφομένους ὁπόσῃ τι πείλαι-
 ντο, πορεύεσθαι τὰ χήματα· ὥς ἔδον ποτελέσαντες
 οἱ φίλοι αὐτῷ, ἔδδ τὸ δημόσιον βλάψαντες, πάντες
 παμπληθεῖ χήματα ἔλαβον.

ιδ'. Ἐτι δὲ ὁπότε αὐτόμολοι (ὡς εἰκὸς) πρὸς
 βασιλέα ἰόντες χήματα ἐθέλοιεν ὑψηλεῖσθαι, καὶ
 ταῦ.

ταῦτα ἐπεμέλετο ὡς ἔξ' τῆς φίλων (*) ἀλίσκοιεν, ὅπως ἅμα μὲν χρηματίζοιντο, ἅμα δὲ ἐνδοξότεροι γίγνοιτο. ἔξ' μὲν δὴ ταῦτα δ' αὖτ' πολλὰς ἐρασὰς πρὸς αὐτὰ φιλίας ἐποίησατο.

κ'. Γινώσκων δὲ, ὅτι ἡ μὲν πορθεμένη καὶ ἐρριμεμένη χάρα ἐκ αὐτῆς διώαιτο πολὺν χρόνον σπάρδμα φέρειν, ἡ δ' οἰκισμένη μὲν, σπειρομένη δὲ, αἰέναν αὐτῇ τῷ ξοφῆν παρέχοι, ἐπεμέλετο καὶ μόνον τῇ βίᾳ χειρῶσθαι τὰς ἐναντίας, ἀλλὰ καὶ τῇ σφαιρότητι προσάγεσθαι.

κα'. Καὶ πολλὰκις μὲν ἀπογόνους τοῖς στρατιώταις, τὰς ἀλίσκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους ὄντας φυλάσσειν. πολλὰκις δὲ, ὅποτε μετεστρατοπεδῶντο (**), εἰ αἰσδοῖτο καταλειμμένα παιδάκια μικρὰ ἐμπόρων, ἃ πολλοὶ ἐπάλαν, ἔξ' τὸ νομίζειν, μὴ διώασθαι αὐτὰ φέρειν αὐτὰ καὶ τρέφειν, ἐπεμέλετο καὶ τέτων, ὅπως συγχομίζονται τοῖς.

κβ'. Τοῖς δ' αὖτ' ἔξ' γῆρας καταλειπομένοις αἰχμαλώτοις προσέταττον ὀπιμεῖσθαι αὐτῶν, ὡς μήτε ὑπὸ κυλῶν, μήτ' ὑπὸ λύκων διαφθείροντο ὥστε καὶ μόνον οἱ πωθανόμενοι ταῦτα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλίσκόμενοι δέμεναι αὐτῶν ἐγίγνοντο. ἐπὶ πόλεις προσαγάγοιτο, ἀφαιρῶν αὐτῶν ὅσα δέλοι διαδύταις ὑπηρετοῦσι, προσέταττον ὅσα ἐλθέμενοι ἄρχεσι πείθονται καὶ τῶ καὶ κρά-

τος

(*) Α' α. ἀλίσκοιντο, α' α. ἀλίσκοιτο.

(**) Α' α. μεταστρατοπεδῶντο.

πὺς ἀναλώτων (*) τειχέων τῇ φιλανθρωπίᾳ ὑπὸ
χεῖρα ἐποιεῖτο .

κ γ'. Εἰπεῖ μὲντοι ἀνὰ τὰ πεδία , εὐδὲ ἐν τῇ
Φρυγίᾳ ἐδωάτο στρατεύεσθαι , διὰ τὴν Φαρναβά-
ζε ἰππείαν , ἔδοξεν αὐτῷ ἰππικὸν κατασκευάσειον
εἶναι , ὥς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν .
τὸς μὲν πλεσιωπάτως τῷ ἐκεί πόλεων ἵπποτρο-
φεῖν κατέλεξε .

κ δ'. Προεῖπε δὲ , ὅσις παρέχοι τὸ ἰππικὸν (**),
καὶ ὄπλα , καὶ ἀνδρα δόκιμον , ὥς ὀξέσοιτο αὐτῷ
μὴ στρατεύεσθαι . καὶ ἐποίησεν ἕτως ἕκασον προθύ-
μως μασθεῖν . ἔταξε δὲ καὶ πόλεις , ὥς ὧν δέοι
τὸς ἰππέας παρασκευάζειν , νομίζων ἐκ τῷ ἵππο-
τρόφῳ πόλεων δίδυς καὶ φρονηματίας (***) μάλι-
στα αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ γινέσθαι . καὶ τὸν ἐν ἀγα-
θῷ ἔδοξε παῖδα , ὅτι κατασκευάσει τὸ ἰππικὸν
αὐτῷ , καὶ δίδυς ἐρρώμειον καὶ καὶ ἐνεργόν .

κ ε'. Εἰπεδὴ δὲ ἕαρ ὑπέφαινε , σωήγαγε (****)
πάν τὸ στρατόμα εἰς Ἐφεσον , ἀσκήσαι καὶ αὐτὸ
βελόμενος . ἄλλα τε παρῆθην καὶ ταῖς ἰππικαῖς
τάξεσιν , ἥτις κράτις αὐτῷ ἵπποδοί , καὶ ταῖς ὀπλι-
τικαῖς , ἥτις αὐτῷ ἀρεῖα σωματῶν ἔχει . καὶ πελ-
τασταῖς δὲ , καὶ τοξόταις ἄλλα παρῆθην , οἵτινες
κράτις τοῖς προσήκοντα ἔργα φαίνοντο . ἐκ τούτων
δε

(*) Τειχέων τινά .

(**) Α. παρέχοιτο ἵππον .

(***) Α. φρονηματίαν .

(****) Α. σωήγαγε πάν τὸ στρατόμα εἰς Ἐφεσον . ἀσκή-
σαι δὲ καὶ αὐτὸν βελόμενος , ἄλλα τε κ. τ.

δὲ παρὶν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια μετὰ τῶν ἀνδρῶν
 γυμναζομένων, τὸν δὲ ἵππόδρομον, ἱππέων ἱππα-
 ζομένων, τὰς δὲ ἀκοντισὰς καὶ τὰς τοξότας ὅπῃ σοί-
 χων ἰόντας.

κς'. Αἰξίαν δὲ καὶ ὅλιν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἡ
 θείας ἐποίησεν. ἥ τε γὰρ ἀγορὰ μετὰ τῶν παντοδα-
 πῶν καὶ ὅπλων καὶ ἵππων ὀνίων· οἷ τε χαλκοτύποι,
 καὶ οἱ τέκτονες, καὶ οἱ σιδηρεῖς, καὶ σκυτεῖς καὶ κνα-
 φεῖς (*), πάντες πολέμικα ὅπλα κατασκευάζον·
 ὥστε τὴν πόλιν ὄντως (**), ἡγήσω πολέμικα ἔργα-
 σήμιον εἶναι.

κζ'. Ἐπερρώδη δ' αὖτις καθεῖνα ἰδὼν, Ἀγνί-
 σίλαον μὲν παῖτα, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς αἰχλούς στρα-
 τιώτας ἐσεφανωμένους τε, ὅπως ὑπὸ τῶν γυμνασίων
 ἴοιεν, καὶ ἀνατιθέοντας τὰς σεφάους τῇ Ἀρτέμι-
 δι. ὅπως γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβουσιν, πολέμι-
 κα δὲ ἀσκήουσιν, παιδαρχίαν δὲ μελετῶσιν, πῶς
 ἐν εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μετὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν
 εἶναι;

κη'. Ἡ γὰρ πόλις δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πο-
 λεμίων ῥώμῳ τινὰ ἐμβαλεῖν παρὸς τὸ μάχεσθαι,
 παροῖτε τοῖς κήρυξι, τὰς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλίσκο-
 μένους βαρβάρους γυμνὰς πωλεῖν. ὁρῶντες ἐν οἷ στρα-
 τιῶται λούκας μὲν, ὅτι τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι,
 πίονας δὲ καὶ ἀπόνες, ὅτι τὸ αἰεὶ ἐπ' ὀχημάτων
 εἶναι, ἐνόμισαν μηδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ
 γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι. παροῖτε δὲ καὶ τὰ τοῖς

στρα-

(*) Α. μ. γραφεῖς.

(**) Α. μ. ὄντως αὖ ἡγήσω κ. τ.

στρατιώταις, ὡς δὲ θύς ἡγήσοιτο τὴν συντοματίην
ὅππῃ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν (*) αὐ-
τῶν τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην ὁδωσκιδάζοιτο,
ὡς ἀγωνιεύουσι.

κ θ'. Ο' μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμι-
σε λέγειν αὐτὸν, πάλιν βελόμβηρον ἔξαπαῆσαι,
εἰς Καρίαν δὲ νυνὶ τῶν ὄντι ἐμβαλεῖν. τό τε οὐδὲν
πέζον, καθάπερ τὸ πρόσθεν, εἰς Καρίαν διαβί-
βασε, καὶ τὸ ἵππικόν εἰς τὸ Μαιαῖδρε πεδίον κα-
τέστησεν. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐκ ἐφύστατο, ἀλλ', ὡς
ἄλλος πορεύεται, (**) δὲ θύς τὸν Σαρδιανὸν τόπον
ἐχώρησε· καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολε-
μίων ποροδόμβρος, πολλὰ τὰ ὀπιπύδεια τῇ στρατιᾷ
παρεῖχε· τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἦγον οἱ τῶν πολε-
μίων ἵππεῖς.

λ'. Καὶ τῶν μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπεν
ὁ ἡγεμὼν, ἔλαβάντι τὸν Πακτωλὸν (***) στρατο-
πεδόμενοι· αὐτοὶ δὲ κατιδόντες πρὸς τῶν Ἑλλήνων
ἀπολέθους (****) ἐπιηρμένους κατ' ἀρπαγὴν, πολ-
λὰς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ ὁ Ἀγησί-
λαος, βοήθειαν ἐκέλευσε πρὸς ἱππείας. οἱ δ' αὖ
Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν
καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθέσι τῶν ἱππέων τά-
ξεσιν.

λ α'. Ἐνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γιγνώσκων, ὅτι
τοῖς

(*) Α' λ. ἔσω ἀλλ' αὐτῶν.

(**) Α' λ. Διὸς εἰς τὸν κ τ.

(**) Α' λ. ποταμόν.

(****) Α' λ. ἐπιηρμένους ἐπαρμένους.

τοῖς μὲν πολεμίοις ἔπω παρέιν τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ ἔδον ἀπείν τῷ παρεσκόλασμένῳ, καιρὸν ἠγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δυνάιτο. σφαιγιασάμενος οὐκ, τὴν μὲν φάλαγγα δίδυς ἤγεν ἐπὶ τῆς ἀντιτεταγμένης ἱππέας, ἐκ δὲ τῆς ὀπλιτῶν ἐκέλευσε (*) τινὰς ἀφ' ἥβης θεῖν ὁμόσε αὐτῷ, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑφηρεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ἐμβαλεῖν (**), ὥς αὐτῷ τε καὶ παντὶ τῷ στρατόμαχος ἱπομένε.

λβ'. Τὰς μὲν δὴ ἱππέας ἐδέξαντο οἱ ἀγαθοὶ τῷ Περσῶν. ἐπειδὴ δὲ ἅμα (***) δεινὰ παρῶν ἐπ' αὐτὰς, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν δίδυς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δὲ ἄλλοι ἐφόβοντο. οἱ δὲ Ἕλληες ἐπόμμενοι αἰρῶσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ, ὥσπερ εἰκὸς, ἐφ' ἀρπυγῶν ἐτρέποντο. ὁ δὲ Ἀγισίλαος ἔχων κύκλῳ πάντας καὶ φίλια καὶ πολέμια, περιεστρατοπεδῶσατο.

λγ'. Ὡς δὲ ἤκουσε τῆς πολεμίας παράσεσθαι, διὰ τὸ αἰτιασθαι ἀλλήλους τῷ γεγεννημένῳ, δίδυς ἤγεν ἐπὶ Σάρδεις. καὶ αἰ ἅμα μὲν ἔκειε καὶ ἐπόρθει τὰ περὶ τὸ ἄστυ, ἅμα δὲ καὶ κήρυγματι (****) ἐδήλυνε, τῆς μὲν ἐλδοφείας διομένους ὥς πρὸς σύμμαχον αὐτὸν παρεῖναι. εἰ δέ τινες τῷ Ἀσίῳ

ἑαυ-

(*) Τινὰς ἀφ' ἥβης πρὸς δέκα ἀφ' ἥβης.

(**) Α. κ. ἐμβάλειν.

(***) Α. κ. ἅμα πάντα τὰ δεινὰ.

(****) Α. κ. κηρύγματι ἐδήλυνε.

ἐαυτῶν ποιῶνται, πρὸς τὸ ἐλευθερεῖν τὰς διακεκομμένους (*), ἐν ὅποις παρῆναι.

λ δ'. Εἴπει μύητοι εὐδαίμονες ἀντιζήει, ἀδεῶς δὴ τὸ ἀπὸ τῆς ἐσρατόλετο, τὰς μὲν πρὸς τὴν προσκυνοῦν Εὐλλίας ἀναγκαζομένους ὁρῶν τιμωμένους ὑφ' ὧν ὑβρίζοντο, τὰς δ' ἀξιοῦντας καὶ τὰς πῶν θεῶν τιμὰς καρπῶσαι, τῆς ποιήσας μὴδ' ἀντιβλέπειν τοῖς Εὐλλησι δυνάσθαι, καὶ τῶν μὲν τῶν φίλων χάριν ἀδῆατον παρέχων, τῶν δὲ τῶν πολεμίων ἔκω καρπύμενος, ὥς ἐν δυοῖν ἐτοῖν πλέον τῶν ἑκατὸν ταλάντων τῷ Θεῷ ἐν Δελφοῖς δεκάτῳ ἀποδῶσαι.

λ ε'. Οἱ μύητοι Περσῶν βασιλεῖς, νομίσας Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι τῆς κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτῶν, Τιθραύστῳ καταπέμψας, ἀπέτερον αὐτῶν τὴν κεφαλὴν. μὲν δὲ τῆτο τὰ μὲν τῶν βαρβάρων ἔτι ἀδυμότερα ἐγένετο, τὰ δὲ Ἀγησίλαος πολὺ ἐρρώμενεσσαν. ἀπὸ πάντων γὰρ τῶν ἐθνῶν ἐπηρεαζόμενοι περὶ φιλίας, πολλοὶ δὲ καὶ ἀφίσαντο πρὸς αὐτὸν, ὁρεγόμενοι τῆς ἐλευθερίας ὥς ἐκέτι Ἑλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρων πολλῶν ἡγεμῶν ἦν Ἀγησίλαος.

λ ς'. Ἀξίον γεμὴν καὶ ἐντεῦθεν ὑπερβαλλόντως ἀγασθαι αὐτῶν, ὅσις ἄρχων μὲν παμπόλλων ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεων, ἄρχων δὲ καὶ νήσων, ἐπεὶ καὶ τὸ ναυτικὸν προσῆλθεν αὐτῷ ἡ πόλις, αὐξανόμενος καὶ δόκλειά καὶ δυνάμει, παρὸν δ' αὐτῷ πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς χρῆσθαι ὅ,τι ἐβούλετο, πρὸς δὲ τούτοις, τὸ

(*) Ἀ. π. π. διακεκομμένους ἐν κ. τ.

τὸ μέγιστον, ὅπνισθ' αὖ καὶ ἐλπίζων καταλύσειν τὴν
 ἐπὶ τῷ Εὐκράδεα στρατεύσασαν πρότερον ἀρχὴν, ὅ-
 μως ὑπ' ἐδουὸς τῶν ἐκρατήθη· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦλθεν
 αὐτῷ ὑπὸ ἡδ' οἴκοι (*) τελῶν βοηθεῖν τῇ
 πατρίδι, ἐπέθετο τῇ πόλει, ἐδὸν ἁφαιρόντως ἢ
 εἰ ἐν τῷ (**) φορεῖ ἔτυχεν ἐσηκῶς μόνος ὥσθ' αὖ
 τὸς πέντε· μάλα ἐνδύλον ποιῶν, ὥς ἔτε αὖ πᾶ-
 σαν τὴν γλῶν δέξαιτο ἀντὶ πατρίδος, ἔτε τὸς ὅπι-
 κήτας ἀντὶ ἡδ' ἀρχαίων φίλων, ἔτε αἰχρὰ καὶ ἀ-
 κίνδυνα κέρδη μᾶλλον, ἢ μὲν κινδύνων τὰ καλὰ
 καὶ δίκαια.

λζ'. Ὅσον γεμὺν χρόνον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔμεινε,
 πῶς καὶ ἀξιωματὶ βασιλείας καὶ τῶν ἔργων ἐπεδεί-
 ξατο, ὅσις ὡδ' αὖ λαβὼν πάσας πόλεις, ἐφ' αἷς ἀρ-
 χων ἐξέπλοσε, τασιαζέσας, ὅθ' αὖ τὰς πολιτείας
 κινηθῆναι, ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἀρχῆς ἔληξαν,
 ἐποίησαν, ὥς αὖ φυγῆς καὶ θανάτων, ἕως αὐτὸς
 παρῶν, ὁμονίως πολιτεύμεναι καὶ εὐδαίμονας τὰς
 πόλεις διατελέσαι;

λη'. Τοιγαρὲν οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Εὐκράδης ἔχ' ὥς
 ἀρχόντος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὥς πατρός, καὶ ἐταίρου
 ἀπτόντος αὐτὸς ἐλυπῆντο. καὶ τέλος ἐδήλωσαν, ὅτι
 οὐ πλάσῃ τὴν φιλίαν παρείχοντο· ἐθελούσιοι
 γὰρ αὐτῷ συμβουλήθησαν τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ ταῦ-
 τα, εἰδότες, ὅτι καὶ χαίρουσιν ἑαυτῶν διήσει μάχε-
 θαι. ἡδ' μὲν δὴ ἐν τῇ Ἀσίᾳ παράξων τῶν τέλους
 ἐγίνετο.

ΚΕ-

(*) Ο' ἐπιστάτης.

(**) Ε' φορέα.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

Δ Ιαβάς δὲ τὸν Εὐκλήσποντον, ἐπορεύετο διὰ τῆς αὐτῶν ἐδίων, ὧν περὶ ὁ Πέρσης τῆς παμπληθεῖς σόλῳ καὶ ὑπὸ ἐνιαυσίαν ὁδὸν ὁ βάρβαρος ἐποίησατο, ταύτῳ μείον ἢ ἐν μυνὶ κατὰύσεν ὁ Ἀγησίλαος. καὶ γὰρ ὡς ὑπερήσκει τῆς πατρὸς ἐπορευομένητο.

β'. Ἐπεὶ δὲ ὤξαμείψας Μακεδονίαν, εἰς Θειταλίαν ἀφίκετο, Λαρισαῖοι μὲν, καὶ Κρανάτιοι, καὶ Σκοτσαῖοι, καὶ Φαρσάλιοι σύμμαχοι ὄντες Βοιωτοῖς, καὶ πάντες δὲ Θειταλοὶ, πλὴν ὅσοι αὐτῶν φυγάδες τότε ὄντες ἐτύγχανον, ἐκκατέρχοντο ἐφεπόμενοι. ὁ δὲ τέως μὲν ἦγεν ἐν πλαυσίῳ τὸ στρατόμα, τῶς ἡμίσεις μὲν ἐμπαρόθεν, τοὺς ἡμίσεις δὲ ἐπ' οὐρανὸν ἔχων τῶς ἱππέων. ἐπεὶ δ' ἐκώλυον τῆς πορείας αὐτῶν οἱ Θειταλοὶ ἐπιτιθέμενοι τοῖς ὀπισθεν, ἀπαπέμπει ἐπ' οὐρανὸν καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ παροχημένου στρατομάτος, καὶ (*) τῶς περὶ αὐτῶν.

γ'. Ὡς δὲ παρετάξαντο ἀλλήλοις, οἱ μὲν Θειταλοὶ νομίσαντες οὐκ ἐν καλῷ εἶναι πρὸς τοὺς ὀπλίτας ἵππομαχεῖν, τρέφοντες (**), βάδυν ἀπεχώρην· οἱ δὲ μάλ' ἀφρόνως ἐφείποντο. γνοὺς δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἅ ἐκότεροι ἡμάρτανον, ἀπαπέμπει τῶς ἀμφ' αὐτῶν μάλα δρώσας ἱππέας, καὶ κελεύει

(*) Α' κ. πλὴν τῶς περὶ αὐτῶν.

(**) Α' κ. τρέφοντες.

λάβει τοῖς τε ἄλλοις παρ᾽αγγέλλειν, καὶ αὐτὸς διώκειν καὶ κράτος, καὶ μηκέτι δεῖναι αὐτοῖς ἀναστροφῇ. οἱ δὲ Θετταλοὶ ὡς εἶδον παρὰ δόξαν ἐλαύνοντες, οἱ μὲν αὐτῶν εὐδ' ἀνέσρεψαν, οἱ δὲ καὶ ἀνασρέφειν πειρώμενοι, πλαγίως ἔχοντες (*) τὴν ἵππων, ἡλίσκοντο.

δ'. Πολύχαρμος μὲντοι ὁ Φαρσάλιος ἵππαρχῶν ἀνέσρεφέ τε, καὶ μαχόμενος σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἀποθνήσκει. ὡς δὲ τὸ ἐγένετο, φυγὴ γίνεται ἑξαισία· ὥστε οἱ μὲν ἀπέθνησκον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ ζῶντες ἡλίσκοντο. ἔσπισαν δ' οὐδ' οὐ πρόσθεν, πρὶν ἢ ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ Ἀνδρακίῳ (**) ἐγείνοντο.

ε'. Καὶ τότε μὲν δὴ ὁ Ἀγισίλαος τρόπαιόν τε ἐσήσατο μεταξὺ Πραντὸς καὶ (***) Ναρθηκίου· καὶ αὐτὸς κατέμεινε, μάλα ἡδόμενος τῷ ἔργῳ, ὅτι τὴν μέγιστον φρονοῦντας ἐφ' ἵππικῇ ἐνεκικήκει σὺν αὐτῷ ἐμνηχανήσατο ἵππικῳ. τῇ δὲ ὑπεραίῳ ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαϊκὰ τῆς Φθίας ὄρη, τὴν λοιπὴν ἡδὴ πᾶσαν διὰ φιλίας ἐπορεύθη εἰς τὰ τῷ Βοιωτῶν ὄρια.

ς'. Ἐνταῦθα δὴ ἀντιτεταγμένους εἶρων Θεβαίους, (****) Ἀθιωαῖς, Κορινθίους, Αἰνιῶνας, Εὐβοίας, καὶ Λοκροὺς ἀμφοτέρους, εὐδὲν ἐμέλλησαν, ἀλλ' ἐκ τῷ φανερῷ ἀντιπαρέταττε, Λακεδαιμονίων μὲν ἔχων μόρον καὶ ἥμισυ, τῷ δ' αὐτόθεν συμμά-

(*) Ἀ. πρὸς ἵππας.

(**) Ναρθακίων. (***) Ναρθηκίῳ, Ναρθακίῳ.

(****) Ἀθιωαῖς Ἀργεῖς.

μάχων Φωκίας καὶ Ὀρχομενίης μόνες , (*) τότε ἄλλο σφάτλημα , ὅπερ ἠγάγετο αὐτός .

ζ'. Καὶ εἰς τὸτο λέγων ἔρχομαι , ὡς πολὺ μὲν ἐλάττω . πολὺ δὲ χείρονας ἔχων , ὅμως σωέ-
βαλλος (**) . (εἰ γὰρ ταῦτα λέγοιμι , Ἀγισιλάον
τ' αὖ μοι δοκῶ ἄφρονα ἀποφαίνειν , καὶ ἑμαυτὸν μα-
ρὸν , εἰ ἐπαινοῖμι τὸν περὶ τῷ μεγίστῳ εἰρη κιν-
δυνεύοντα) ἀλλὰ μᾶλλον τὰ δ' αὐτῷ ἀγαμαί , ὅτι
πληθὺς τε εὐδὸν μείον , ἢ τὸ τῷ πολεμίων παρι-
σκηδάσατο , ὥπλισέτε ἔτι , ὡς ἅπαντα μὲν χαλ-
κὸν , ἅπαντα δὲ φοίνικα φαίνεσθαι .

η'. Ἐπεμνήθη δὲ , ὅπως οἱ στρατιῶται τὰς πό-
νευς δυνήσαιντο (***) ὑποφέρειν . ἐνέπλησε δὲ
φρονήματος τὰς ψυχὰς αὐτῶν , ὡς ἱκανοὶ εἶεν
πρὸς ἕσιναις δίοι μάχεσθαι . ἔτι δὲ φιλονεικίαν
ἐνέβαλε πρὸς ἀλλήλους τοῖς μετ' αὐτῷ , ὅπως ἕκα-
στοι αὐτῶν ἄριστοι φαίνοιντο . ἐλπίδων γεμῶν πάν-
τας ἐνέπλησεν , ὡς πᾶσι πολλὰ κάραθ' ἔσοι-
το , εἰ ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνοιτο . νομίζων ἐπὶ τῷ
τοιαύτων ἀνδράπων προθυμότατα τοῖς πολεμίοις
μάχεσθαι . καὶ μὲν τοι ἐκ ἐφύθη .

θ'. Διηγέσονται δὲ καὶ τὴν μάχην . καὶ γὰρ
ἐγείετο οἷα περ ἐκ ἄλλῃ τῷ ἐφ' ἡμῶν . συνήεσαν
μὲν γὰρ εἰς τὸ καὶ Κορώνειαν πεδίον , οἱ μὲν
σὺν Ἀγισιλάῳ , ἀπὸ τῷ Κηφισῷ , οἱ δὲ σὺν
τοῖς Θηβαίοις , ἀπὸ τῷ Εὐλικῶνος . ἐώρων δὲ τὰς
τε φάλαγγας ἀλλήλων μάλα (****) ἰσομάλεις .

χε-

(*) Ἀ. π. τὸ δὲ ἄλλο .

(**) Ἀ. π. σωέβαλιν .

(***) Ἀ. π. δυνήσονται .

(****) Ἰσομάλεις .

χεδὸν δὲ καὶ οἱ ἵππεῖς ἦσαν ἑκατέρων ἰσοπληθεῖς· εἶχε δὲ ὁ Ἀγνσίλαος μετὰ τὸ δεξιὸν τὰ μετ' αὐτῷ, Ὀρχομενῖοι δὲ ἔχατο ἦσαν αὐτῷ τὰ δαυῖμα, οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοὶ μετὰ δεξιοὶ ἦσαν, Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ δαυῖμα ἔχον.

ι. Συμμιόντων δὲ, τέως μετὰ σιγὴ πολλὴ καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων, καὶ ἵκα δὲ ἀπείχον ἀλλήλων ὅσον σταδίων, ἀλαλάξαντες οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ὁμόσφι ἐφέροντο· ὡς δὲ τειῶν ἔτι πλείθραν ἐν μέσῳ ἄντων, ἀπεξέδραμον ἀπὸ τῆς Ἀγνσίλας φάλαγγος, ἐν Ἡριππίδας ἐξενάγει.

ια. Ἦσαν δ' αὐτοὶ πάντες ἐξ οἴκου αὐτῷ συστρατεύσαμεναι, καὶ τῷ (*) Κυρείῳ τινές, καὶ Γῶνες δὲ, καὶ Αἰολεῖς, καὶ Ἑλλησπόντιοι ἐχόμενοι· καὶ πάντες ἔτοι τῷ συνεκδρομόντων τε ἐγίνοντο, καὶ εἰς δόρυ ἀφικόμενοι ἐτρέφετο τὸ κατ' αὐτῆς. Ἀργεῖοι μετὰ ἐκ ἐδέξαντο τὰς ἀμφ' Ἀγνσίλαον, ἀλλ' ἔφυγον ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα, καὶ ταῦτα οἱ μετὰ τινές τῷ ξένων ἐσεφάνεν ἥδη πρὶν Ἀγνσίλαον· ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ, ὅτι Θηβαῖοι τὰς Ὀρχομενίους διακόφαντες, ἐν τοῖς σκαλοφόροις (**) εἰσὶ· καὶ ὁ μετὰ δίδυς ἐξελίξας τὴν φάλαγγα ἦγεν ἐπ' αὐτῆς· οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι ὡς εἶδον τὰς συμμαχὰς πρὸς τῷ Ἑλικῶνι πεφολγότες, διαπεσεῖν βεβλόμενοι πρὸς τὰς αὐτῶν, ἐχώρην ἐρράωμεναι.

ιβ. Ἐνταῦθα δὲ Ἀγνσίλαον ἀνδρεῖον μετὰ ἐξῆς ἐπεῖν ἀναμφιλόγως, οὐ μετὰ τοῖς εἰλετόγε

τὲ

(*) Α. Μ. Κυρείων.

(**) Α. Μ. ἔχον.

τὴν ἀσφαλέςατε. ὁξὸν γὰρ αὐτῷ παρέντι τὰς δια-
πίπτοντας, ἐπομένῳ χειρᾶσθαι τὰς ὀπισθεν, ἐκ
ἐποίησέ τῷτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος συνέρραξε τοῖς
Θηβαίοις. καὶ συμβάλλοντες (*) τὰς ἀσίδας ἐω-
δοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. καὶ
κραυγὴ μὲν ἑδμήα παρῶ, οὐ μὲν ἔδὲ σιγῇ/
φωνὴ δέ τις ὑπὸ πιαύτῃ, οἷαν ὀργή τε καὶ μάχῃ
παράχοιτ' αὖ. τέλος δὲ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν δια-
πίπτουσι πρὸς τὴν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχαρῶν-
τες ἀπέθανον.

ιγ'. Εἰπεὶ δὲ ἡ μὲν νίκη σὺν Ἀγηςιλάῳ ἐ-
γένετο, τετραμένος δ' αὐτὸς (**) προσκύνειν
πρὸς τῷ φάλαγγα, προσελάσαντες τινες τῶν
ἰππέων λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι τῶν πολεμίων ὀγδοή-
κοντα σὺν τοῖς ὅπλοις ὑπὸ τῷ ναῷ εἰσὶ καὶ ἡρώ-
των, τί χρὴ ποιεῖν. ὁ δὲ, καί περ πολλὰ τραύ-
ματα ἔχων πάντοσε καὶ παντοίοις ὅπλοις, ὅμως
ἐκ ἐπελάθετο τῷ θεῷ, ἀλλ' ἔαντε ἀπέναι ὅποι
βέλοιντο ἐκέλευε, καὶ ἀδικεῖν ἐκ ἑνα (***), καὶ
προπέμψαι ἐπέταξε τὰς ἀμφ' αὐτὸν ἰππεὺς εἰς τὴν
ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγένοντο.

ιδ'. Εἰπεὶ γεμῶν ἔληξεν ἡ μάχῃ, παρῶ δὲ
θεάσασθαι, ἔνθα συνέπεσον ἀλλήλοις, τὴν μὲν
γλῶσσίᾳ αἵματι πεφυρμένῃ, νεκρὰ δὲ κειμένους φι-
λίους καὶ πολεμίους μετ' ἀλλήλων, ἀσίδας δὲ δια-
πεφυρμένας, δόρατα συνεθραυσμένα, ἐγχει-
εῖδια

(*) Α' λ. συμβαλόντες.

(**) Α' λ. προσκύνειν.

(***) Α' λ. ἐκ ἑα.

εἶδεν γυμνὰ κελῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ δ' ἐν
σώμασι, τὰ δ' ἔτι μὲν χεῖρας.

ιέ. Τότε μὲν ἔν (καὶ γὰρ ὡς ἦδη ὀψέ) συ-
νελκύσαντες τὰς τῆς πολεμίων νεκρὰς εἴσω φά-
λαγγος, ἐδειπνοποίησαντο καὶ ἐκοιμήθησαν. πρῶτον
δὲ (*) Γύλον τὸν πολέμαρχον παρατάξαι τε ἐκέ-
λευσε τὸ στρατόμαχον, καὶ τρόπαιον ἵσασθαι, καὶ
σεφανῆσθαι πάντας τῶν θεῶν, καὶ τὰς αὐλητὰς
αὐλεῖν.

ις'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποίησαν. οἱ δὲ Θηβαῖοι
ἐπεμψαν κήρυκα, ὑποσπόνδους τὰς νεκρὰς αἰτῶντες
θάψαι. καὶ ἔπειθ' αἵ τε σπονδαὶ γίνονται, καὶ ὁ
Ἀγισίλαος οἴκαδ' ἀπεχάρει, ἐλθόμενος αὐτῷ τῷ
μέγιστος εἶναι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, οἴκοι τὰ νόμιμα μὲν
ἀρχειν, τὰ νόμιμα δὲ ἀρχεσθαι.

ιζ'. Ἐκ δὲ τότε κατανοήσας τὰς Ἀργεῖας τὰ
μὲν οἴκοι καρτεμένους, Κόρινθον δὲ προσειλη-
φότας, ἡδεμένους δὲ τῷ πολέμῳ, στρατεύει ἐπ' αὐ-
τὰς. καὶ δηρὰ πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν, ὁ δὲ
ἐκεῖθεν ὑπερβαλὼν καὶ τὰς εἰς Κόρινθον,
αἶρει τὰ ἐπὶ τὸ Λέχαιον τείνοντα τεῖχη. καὶ ἀνα-
πετάσας τῆς Πελοποννήσου τὰς πύλας, ἔπειθ' οἴκα-
δ' ἀπελθὼν εἰς τὰ Τακύνδια, ὅπου ἐτάχθη ὑπὸ
τῷ χοροποιῷ, τὸν παιᾶνα τῶν θεῶν συνεπετέλει.

ιη'. Ἐκ τότε δὲ αἰσθανόμενος τὰς Κορινθίους
πάντα μὲν τὰ κτιῶν ἐν τῷ Πειραίῳ σωζομένους,
μέγιστον δὲ ἡγησάμενος, ὅτι Βοιωτοὶ ταύτῃ ἐκ
Κρέβσιος ὁρμώμενοι ἀπεπᾶς τοῖς Κορινθίοις συ-
νεγί-

(*) Γύλον.

παραγίγοντο (*), τραυδὲι ἐπὶ τὸ Πείραιον· ἰδὼν δὲ ὑπὸ πολλῶν φυλαττόμενον, ὡς ἐνδιδομένης τῆς πόλεως, ὧς αἰεὶ μετ'ετραποπεδῶτο πρὸς τὸ ἄστυ.

ιθ'. Αἰσθόμενος δὲ, ὑπὸ νύκτα βεβηθηκότας ἐκ τῆς Πειραιῆς εἰς τὴν πόλιν πασυδὲ, ὑποσρέψας ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, αἶρεῖ τὸ Πείραιον, ἔρημον εἶρᾶν φυλακῆς· καὶ τὰ τε ἄλλα τὰ ἐνόοντα λαμβάνει, καὶ τὰ (**), τείχη ἀνατετείχιστο· ταῦτα δὲ ποιήσας, οἴκαδ' ἀπεχώρησε.

κ'. Μετὰ δὲ ταῦτα προθύμων ὄντων τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν συμμαχίαν, καὶ δεομένων συστρατεύειν αὐτοῖς εἰς Ἀκαρνανίαν, καὶ ἐπιθεμένων ἐν σκωῖς τῶν Ἀκαρνανῶν, καταλαβὼν τοῖς φίλοις τὰ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, μάχην συνάπτει· καὶ πολλὰς ἀποκτείνας αὐτῶν, τρόπαιον ἐσήσατο, καὶ ἑπ' ἄλλοτερον ἔληξε, πρὶν μὲν Ἀχαιοὺς φίλους ἐποίησεν Ἀκαρνανᾶς, Αἰτωλᾶς, καὶ Ἀργεῖς, ἑαυτῷ δὲ καὶ συμμαχῆς.

κα'. Ἐπειδὴ δὲ εἰρῆνης ἐπιθυμήσαντες οἱ πολέμιοι ἐπ' ἑσθλότητι Ἀγησίλαος ἀντίπε τῇ εἰρήνῃ, ἕως τὰς διὰ Λακεδαιμονίης φυγόντας Κορινθίων καὶ Θηβαίων ἐπ' ἔλκεσε πρὸς πόλεις οἴκαδ' ἐκτελέσθαι. ὕστερον δ' αὖ καὶ Φλιασίων τὰς διὰ Λακεδαιμονίης φυγόντας κατήγαγον, αὐτὸς στρατολάμνος ἐπὶ Φλιῆντα.

κβ'. Εἰ δὲ τις ἄλλῃ πῃ ταῦτα μέμφεται, ἄλλ' ἔν

(*) Ἀ. παρ' ἐγίγοντο, ἄ. ἐγίγοντο.

(**) Τείχη, ἢ ἀνατετείχιστο. ἄ. τὰ τείχη ἢ ἀνατετείχιστο.

ἐν φιλεταιρίᾳ γε παραχρῆντα φανερά ἐστι. καὶ γὰρ
 ἐπεὶ τὰς ἐν Θήβαις τῷ Λακεδαιμονίων κατέκτανον
 οἱ ἐναντίοι, βοηθῶν αὐτὸς τοῖς στρατοῦ ἐπὶ τὰς
 Θήβας. δρῶν δὲ ἀποτεταφρῶμένα καὶ ἀπεσπυρ-
 μένα ἅπαντα, ὑπερβάς τὰς Κυρὸς κεφαλὰς, ἐδή-
 τω χάραν μέχρι τῆς ἁλῆος, παρέχων καὶ ἐν πε-
 δῶ καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη μάχεσθαι Θηβαίοις, εἰ βέλ-
 λουτο. ἐστράτευσε δὲ καὶ τῷ ἐπιόντι πάλιν ἔτει
 ἐπὶ Θήβας, καὶ ὑπερβάς τὰ καὶ Σκῶλον σπυρῶ-
 ματα καὶ τάφρους, ἐδήλωσε τὰ λοιπὰ τῆς Βοιωτίας.
 καὶ γὰρ. Τὰ μὲν δὴ μέχρι τότε κοινῇ αὐτὸς τε καὶ
 ἡ πόλις διτύχει. ὅσα γερῶν μὲν τῶτο σφάλ-
 ματα ἐγένοντο, οὐδεὶς αὖτε ἔποιε ὡς Ἀγισιλᾶς ἡγε-
 μένους ἐπράχθη. ἐπεὶ δ', αὐτοῖς ἐν Λόλκτροις
 συμφορὰς γεγενημένης, κατακαίνισι τὰς ἐν Τε-
 γέα φίλας καὶ ξένας αὐτῶν οἱ ἀντίπαλοι συὲ Μαν-
 τινέουσι, συνεισηκότων ἦδη Βοιωτῶν τε πάντων, τῷ
 Ἀρκάδων, καὶ Ἡλείων, στρατοῦ συὲ μόρα, πολ-
 λῶν νομιζόντων οὐδ' αὖτε ἐξελθεῖν Λακεδαιμονίους (*)
 πολλὰ χρόνα ἐκ τῆς αὐτῶν. δρώσας δὲ τὴν χά-
 ραν τῷ κατακαίνοντων τὰς φίλας, ὥτως αὖτε εἰκα-
 δε ἀπεχώρησεν.

καὶ δ'. Ἀπὸ γερῶν τότε ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα
 στρατοῦσαμένων Ἀρκάδων τε πάντων, καὶ Ἀργείων,
 καὶ Ἡλείων, καὶ Βοιωτῶν, καὶ συὲ αὐτοῖς Φωκίων,
 καὶ Λοκρῶν ἀμφοτέρων, καὶ Θηβαίων, καὶ Αἰνι-
 ῶν, καὶ Ἀκαρνανῶν, καὶ Εὐβοέων, πρὸς δὲ τοῖς
 ἀφεισηκότων μὲν τῷ ἐλέων, πολλῶν δὲ περιου-
 δων

(*) Ἀ. μ. πολλῶν χρόνον.

δαν πόλεων , καὶ αὐτῶν Σπαρτιατῶν ἔμειόνων ἀπολαλέτων ἐν τῇ ἐν Λόλκτροις μάχῃ ἢ λειπομέ-
ναν , ὅμως διεφύλαξε τὴν πόλιν , καὶ ταῦτε ἀτεί-
χισον ἔσαν . ὅτε μὲν παντὶ πλεόν ἂν εἶχον οἱ
πολέμιοι , ἐκ ἐξάγων οὐταύδα , ὅτε δὲ οἱ πο-
λῖται πλέον ἔλειν ἔμελλον , εὐρώσας παρατεταγ-
μένος νομίζων , εἰς μὲν τὸ πλατὺ ἐξίων πάν-
τοθεν αὖ περιέχεσθαι , ἐν δὲ τοῖς στενοῖς καὶ ὑπερ-
δεξίαις τόποις ὑπομείνων , τῷ παντὶ κρατεῖν αὖ .

κ' . Εἵπει γεμῶν ἀπεχώρησε τὸ στρατόμα , πᾶς
ἐκ αὐτῶν φαίη τις αὐτὸν χεῖσθαι ἀγνωμόνως ἑαυτῷ ,
ὡς γὰρ τὸ στρατεύεσθαι (*) καὶ πεζῇ καὶ ἐφ' ἵππων
ἀπείργειν ἤδη τὸ γῆρας , χιμᾶτων δὲ ἑώρα τὴν
πόλιν διομενῶν , εἰ μέλλοι σύμμαχόν τινα ἔχειν ,
ἐπὶ τὸ πορίζει ταῦτα ἑαυτὸν ἔταξε . καὶ ὅσα μὲν
ἐδιδύατο , οἴκοι μὲν ἐμνηχανᾶτο , αὐτὸς δὲ χαίρων
ἦν , ἐκ ὧν μετίσσει (**) .

ις' . Οὐ δ' ἠχύνετο , εἰ μέλλοι τὴν πόλιν ὠφε-
λήσειν , πρὸς βούλῃς ἐκπορεύομενος ἀντὶ στρατηγῆ .
ὅμως δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς βείας μεγάλῃ στρατηγῇ ἔρ-
γα διεπράξατο . Αὐτοφραδέως γάρ τε πολιορκῶν
ἐν Ἀσφῷ Ἀριοβαρζάνῳ σύμμαχον ὄντι , δεί-
σας Ἀθησίλαον , φεύγων ὤχετο . Κόρυς δ' αὖ
Σησὸν πολιορκῶν , Ἀριοβαρζάνῃ ἔτι ἔσαν , λύ-
σας καὶ ἔτος τὴν πολιορκίαν , ἀπηλλάγει ὥς ἐκ
ἀλόγως καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς βείας τρόπαιον τῇ πο-
λεμίων εἰσῆκει αὐτῷ . Μαύσωλος γεμῶν καὶ θά-
λασ-

(*) Ἀ. μετίσσει . ἔδ' ἠχύνετο .

(**) Ἀ. αὐτὸν .

λασαν ἑκατὸν ναυσὶ πολιορκῶν ἀμφοτέρω παρὰ χω-
ρεῖα ταῦτα, ἐκέτι δέισας, ἀλλὰ πειθεῖς, ἀπέ-
πλευσεν οἴκαδε.

κζ'. Ἀΐξια θαύματος διεπράξατο. οἳ τε γὰρ εὖ
πεπονθεῖναι νομίζοντες ὑπ' αὐτῶν, καὶ οἱ φεύγοντες
αὐτὸν, χρήματα ἀμφοτέροι ἐδосαν. ταχέως γε-
μῶν καὶ Μαύσωλος, διὰ τῶν παρόντων Ἀγισι-
λάου ξυρίαν συμβαλόμενος καὶ ἕτος χρήματα τῇ
Λακεδαιμόνι, (*) ἀπέπεμψαν αὐτὸν οἴκαδε, πο-
μποπῶν δόντες μεγαλοπρεπῇ.

κη'. Ἐκ δὲ τότε ἦδη μὲν ἐγγόνει ἐπὶ ἀμφὶ
τὰ ὀγδοήκοντα. καταναρτηκῶς δὲ τὸν Αἰγυπτίαν
βασιλέα ἐπιθυμῶντι τῷ Πέρσῃ πολεμεῖν, καὶ
πολλὰς μὲν πεζὰς, πολλὰς δὲ ἵππείας, πολλὰ δὲ
χρήματα ἔχοντα, ἄσμενος ἦκασεν, ὅτι μετε-
πέμπετο αὐτόν. καὶ ταῦτα, ἡγεμονίαν ὑπὸ χιρ-
μνος.

κθ'. Ἐνόμιζε γὰρ τῇ αὐτῇ ὁρμῇ τῷ μὲν Αἰγυ-
πτίῳ χάριν ἀποδώσειν αὐτῷ ὡς δὲ ἐργετήκει τῷ
Λακεδαιμόνι, τὸς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνας πά-
λιν ἐλδοθεράσειν, τῷ δὲ Πέρσῃ δίκῃ ἐπιθήσειν
καὶ τῷ παρόντι, καὶ ὅτι νῦν σύμμαχος εἶναι
φάσκων, ἐπέταττε Μισιλήνῃ ἀφισταί. ἐπεὶ μὲν-
τοι ὁ μεταπεμφόμενος ἐκ ἀπιδίδε τῷ ἡγεμο-
νίαν αὐτῷ, ὁ μὲν Ἀγισίλαος, ὡς τὸ μέγιστον
ἐξηπατημένος, ἐφρόντιζε τί δεῖ ποιεῖν. ἐκ τότε
δὲ, παρόντων μὲν οἱ δίκῃ στρατεύοντες τῷ Αἰ-
γυπτίῳ ἀφίστανται τῷ βασιλείῳ. ἔπειτα δὲ καὶ
οἱ

(*) Ἀ. ἀπέπεμψαν, δόντες δέ.

οἱ ἄλλοι πάντες ἀπέλιπον αὐτόν. καὶ αὐτὸς μὲν δέσ-
σας, ἀπεχώρησε φυγῇ εἰς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης·
οἱ δ' Αἰγύπτιοι στασιάζοντες, διασῆς βασιλέας αἰ-
ρῶνται.

λ'. Ἐνταῦθα δὴ Ἀγισίλαος γινῆς, ὅτι εἰ μὲν
μυδετέρῳ συλλήφοιτο, μισθὸν ἑδέτερος λύσει τοῖς
Ἑλλησιν, ἀγορὰν δὲ ἑδέτερος παρέξει, ὁπότερός τι
αὐτῷ κρατήσῃ, ἔστος ἐχθρὸς ἔσται· εἰ δὲ τῷ ἐπείρῳ
συλλήφοιτο, ἔστος γε εὐπαθὼν, ὥς τὸ εἶκος, φί-
λος ἔσοιτο· ἔγω δὲ κείνας, ὁπότερος φιλέλλω μάλ-
λον ἐδόκει εἶναι, στρατοδράμνος μὲν τότε, τὸν μὲν
μισέλλω μάχῃ νικήσας χειρῶνται, τὸν δὲ ἕτερον
συγκαθίστησι, καὶ φίλον ποιήσας τῇ Λακεδαιμονίᾳ,
καὶ χήματα πολλὰ προσλαβὼν, ἔπος ἀποπλεῖ οἰ-
καδὲ, καίπερ μέσῃ χειμῶνος, ὄντος, ἀπὸ δῶν ὥς
μὴ ἀργὸς ἢ πόλις εἰς τὸ ὅππῃ θέρους πρὸς τὴν
πολεμίαν γένοιτο.

Κ Ε Φ Α' Λ. Γ'.

ΚΑΙ ταῦτα μὲν δὴ ἔρηται, ὅσα τῷ ἐκείνου
ἔργων μὲν πλείων μαρτύρων ἐπαράχθη.
τὰ δὲ τοιαῦτα ἔκτεκμεναι προσδεῖται, ἀλλ' ἀνα-
μνησάμενος μόνον ἀρκεῖ, καὶ ὁ δὲ πᾶσι πισδύεται. νῦν δὲ
τὴν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῷ ἀρετὴν πειράσομαι δηλῶν,
δὴ καὶ ταῦτα ἔφαρτε, καὶ πάντων τῶν καλῶν ἦρα,
καὶ πάντα αἰχρὰ ἐδίωκεν.

β'. Ἀγισίλαος δὲ τὰ μὲν θεῖα ἔπος ἐσέβητο,
ὥς καὶ οἱ πολέμιοι τὴν ἐκείνου ὄρκον, καὶ τὰς ἐκεί-
νου ἀπονδὰς πιστότερας ἐνόμιζον, ἢ τὴν αὐτῶν

φιλίαν. (*) μὲν ὤκνην εἰς ταυτὸν ἵε-
ραι, Ἀγχιλάῳ δὲ αὐτὸς ἐνεχείριζον. ὅπως δὲ
μή τις ἀπιστῇ, καὶ ὀνομάσαι βέλομαι τὰς ὁπῶνες αὐ-
τῶν.

γ'. Σπιδειδάτης μὲν γε ὁ Πέσης, εἰδὼς ὅτι
Φαρνάβαζος γῆμαι μὲν τῷ βασιλέως ἑσπράττε
θυγατέρα, τῷ δ' αὐτῷ αἰδοῦ γάρμιν λαβεῖν ἐβά-
λετο, ὕβριν νομίσας τῶτο, Ἀγχιλάῳ ἑαυτὸν, καὶ
τῷ γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τῷ δαύαμιν ἐνε-
χείρισε.

δ'. Κότυς δὲ, ὁ τῷ Παρλαγόων ἀρχων, βα-
σιλεῖ μὲν ἔχ' ὑπὸντοσε δεξιὰν πέμποντι, φοβέ-
μενος μὴ ληφθεῖς, ἢ χεῖματα πολλὰ ἀποτίσειν,
ἢ καὶ ἀποθανοί. Ἀγχιλάῳ δὲ καὶ ἔπος ταῖς σπον-
δαῖς πισδύσας, εἰς τὸ στρατόπεδον τι ἦλθε, καὶ συμ-
μαχίαν ποιησάμενος, εἶλετο συν' Ἀγχιλάῳ στρα-
τοῦσθαι, χιλίης μὲν ἱππίας, διχιλίας δὲ πελτο-
φόρους ἔχων.

ε'. Ἀφίκετο δὲ καὶ Φαρνάβαζος Ἀγχιλάῳ εἰς
λόγους, καὶ διαμολόγησεν, εἰ μὴ αὐτὸς πάσης τῆς
στρατιᾶς στρατηγὸς κατασταθεῖν, ἀποστήσεσθαι βασι-
σιλέως· ὡς μὲντοι ἐγὼ γινώσκω στρατηγός, ἔφη,
πολεμήσω σοι, ὦ Ἀγχιλάε, ἕως αὖ ἐγὼ δαύωμαι
κράτιστα. καὶ ταῦτα λέγων, ἐπίσπευε μινθεῖν αὖ ἀδελ-
φονδον παθεῖν. ἔγω μέγα καὶ καλὸν κῆμα τοῖς τε
ἄλλοις ἄτασι, καὶ αὐτῷ δὴ στρατηγῷ, τὸ ὅσιόν τε καὶ
πιστὸν εἶναί τε, καὶ ὄντα ἐγνώσθαι. καὶ περὶ μὲν δε-
σεβείας ταῦτα.

ΚΕ-

(*) Καὶ τοῖς ἑαυτῶν.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ'.

ΠΕΡΙ γεμνῶ τῆς εἰς χήματα δικαιοσύνης ποῖα αὖ τις μείζω τεκμήρια ἔχει τῷ θεῷ; ὑπὸ γὰρ Ἀγηςίλαος σέρεσθαι μὲν εἰδὲς οὐδὲν πάποτε ἐνεκάλεσεν, εὖ δὲ πεπονθέναι πολλοὶ πολλὰ ὁμολόγησαν. ὅτῳ δὲ ἡδὺ τὰ αὐτῷ διδόναι ἐπ' ὠφελείᾳ ἀνθρώπων, πῶς αὖ ἔπος ἐθέλοι τὰ ἀλλότρια ὑποσερεῖν, ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι; εἰ γὰρ χημάτων ὁπθυμοίῃ, πολὺ ἀπαρμημονέστερον τὰ αὐτοῦ φυλάττειν, ἢ τὰ μὴ προσήκοντα λαμβάνειν.

β'. Οὗ δὲ δὴ καὶ χάριτας, ὑποσερεῖν μὴ ἐθέλοι, ὧν ἐν εἰσὶ δίκαι πρὸς τὸν μὴ ἀποδιδόντα, πῶς ἄγε καὶ νόμος καλύει, ἐθέλοι αὖ ἀποσερεῖν; Ἀγηςίλαος δὲ ἐ μόνον τὸ μὴ ἀποδιδόναι χάριτας ἄδικον ἔκρινεν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ πολὺ μείζας τὴν μείζω διωάμην.

γ'. Τὰ γεμνῶ τῆς πόλεως κλέπτειν πῶς αὖ τις αὐτὸν εἰκότως αἰτιάσται, ὅς καὶ τὰς αὐτῷ χάριτας ὀφειλομένας τῇ πατρίδι καρπῶσαι παρεδίδο; τὸ δ', ὅποτε βέλοιο εὖ ποιεῖν ἢ πόλιν ἢ φίλους χήμασι, διῶσθαι παρ' ἐτέρων λαμβαίνοντα ὠφελεῖν, ἐ τῶτο καὶ μέγα τεκμήριον ἐγκρατείας χημάτων;

δ'. Εἰ γὰρ ἐπάλει τὰς χάριτας, ἢ μισθὸν δέησιν, εἰδὲς αὖ εἰδὲν ὀφείλειν αὐτῷ ἐνόμισεν. ἀλλ' οἱ ποῖνα εὖ πεπονθότες, ἔτοι αἰεὶ ἡδέως ὑπηρετοῦσι τῷ ἀεργέτῃ, καὶ διότι εὖ ἔπαθον, καὶ
διό-

διότι πορευπίσθ' ἔθισαν ἄξιοι εἶναι ἀδικαταθήκῳ
χάριτος φυλάττειν.

ε'. Οὔσις δὲ ἤρετο καὶ σὺ αὐτῷ γενναίῳ μειο-
νεκτεῖν, ἢ σὺ αὐτῷ ἀδίκῳ πλέον ἔχειν, πῶς ἔ-
τος οὐκ ἂν πολὺ τῷ ἀχροκέρδειν ἀποφύγοι;
ἐκεῖνος τοίνυν κριθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως ἅπαντα ἔ-
χειν τὰ Ἀγίδος, τὰ ἡμίσεια τοῖς ἀπὸ μητρὸς αὐτῆς
(*) ὁμογόνοις μετέδωκεν, ὅτι πενομέρους αὐτὴς ἐώ-
ρα. ὡς δὲ ταῦτα ἀληθεῖ, πᾶσα μάρτυς ἡ τῆς Λα-
κεδαιμονίων πόλις.

ς'. Διδόντος δ' αὐτῷ πάμπολλα δῶρα Τιθραύ-
ς, εἰ ἀπέλθοι ἐκ τῆς χώρας, ἀπεκρίνατο ὁ Ἀ-
γυσίλαος· Ὡς Τιθραῦσα, νομίζεται παρ' ἡμῖν,
τῷ ἄρχοντι κάλλιον εἶναι τῷ στρατιῶν, ἢ ἑαυτὸν
πλεκτίζειν, καὶ ἀπὸ τῶν πολεμίων λάφυρα μᾶλλον,
ἢ δῶρα λαμβάνειν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅσαι γε ἴδοναὶ πολλῶν κρα-
τῶσιν ἀνθρώπων, ποίας οἰδέ τις Ἀγυσίλαον
ἤττησεν; ὃς μέθης μὲν ἀποχέδαι ὁμοίως ᾤε-
το χλιῶαι καὶ λαιμαργίας (**), σίτων δὲ ὑπὲρ
καιρὸν ὁμοίως ὡς καὶ (***) ἀμαρτίας· διμοιρίαν
γεμὴν λαμβάνων ἐν ταῖς δοίταις, ἐχ' οὗτος ἀμ-
φοτέραις ἐχρήτο, ἀλλὰ ἀπαπέμπτων, εὐδαιμόνων αὐτῷ
κα-

(*) Α'λ. αὐτῆς.

(**) Α'λ. λαιμαργίας, Μανίας.

(***) Α'λ. ἀμαρτίας, ἀργίας.

κατέλιπε· νομίζων βασιλεῖ τῆτο διπλασιασθῆναι, οὐχὶ πλησμονῆς ἕνεκα, ἀλλ' ὅπως ἔχοι καὶ τούτῳ πλεον, εἴ τινα βούλοιο.

β'. Οὐ μὲν ὑπὸ γε διαπότῃ, ἀλλ' ἀρχομένῳ ὑπὸ τῆς πράξεως ἐχρῆτο. καὶ δυνήγε εἰ μὴ τῷ σώωντων φαυλοτάτῳ ἔχοι, αἰδούμενος οὐκ ἄδηλος ἦν. ἡγεῖτο γὰρ ἄρχοντι προσήκειν, οὐ μαλακίᾳ ἀλλὰ καρτερίᾳ, τῷ ἰδιωτῶν ἀεικλίνειν.

γ'. Τὰ δὲ μέντοι πλεονεκτῶν οὐκ ἡχυνέτο, ἐν μὲν τῷ θέρει, τῷ ἡλίῳ, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, τῷ χύχρῳ. καὶ μὲν εἴ ποτε μοχθῆσαι στρατιᾷ συμβαίη, ἐκὼν ἐπὶ τοὺς ἄλλους· νομίζων πάντα τοιαῦτα ἀδραμυδίαν εἶναι τοῖς στρατιώταις. ὥς δὲ συμμέλοντι εἰπεῖν, Ἀγησίλαος πονῶν μὲν ἡγάλλετο, ῥασιώνῳ δὲ πάνπαν οὐ προσέετο.

δ'. Περὶ γεμῖν ἀφροδισίων ἐγκρατείας αὐτῷ, ἂρ οὐχὶ, εἰ μή τι ἄλλο, ἀλλὰ θαύματος ἕνεκα, ἄξιον μνηθῆναι; τὸ μὲν γάρ, ὥν μὴ ἐπεθύμῃσεν, ἀπέχεσθαι, ἀνδρώπινον αὐτὸς φαίη εἶναι· τὸ δὲ, Μεγαβάτῃ τῷ Σπιδεδάτῃ παιδὸς ἐραδέντα, (ὥσπερ ἂν τῷ καλλίστῃ ἢ σφοδρότατῃ φύσει ἐραδείῃ) ἔπειτα ἡνίκα (ὅπῃ καὶ ὄντος τοῖς Πέρσῃσι φιλεῖν οὕς αὐτὸς τιμῶσιν) ἐπεχείρησε καὶ ὁ Μεγαβάτης φιλεῖν τὸν Ἀγησίλαον, ὁμαχέσθαι αὐτῷ κράτος τὸ μὴ φιληθῆναι, ἂρ οὐ τῆτό γε ἦδη τὸ σωφρένῃμα καὶ λίαν μακρόν;

ε'. Ἐπεὶ δὲ, ὥσπερ ἀτιμαθῆναι νομίσας ὁ Μεγαβάτης, τῷ λοιπῷ οὐκέτι φιλεῖν ἐπειράτο, προσφέρει τινὲ λόγον τῷ ἐταίρῳ ὁ Ἀγησίλαος, πείθειν τὸν Μεγαβάτῃ πάλιν τιμῶν αὐτόν. ἐρο-

μὲν δὲ τῷ ἐταίρῳ, ὡς περὶ ὁ Μεγαβάτης. εἰ
φιλήσει, ἐνταῦθα ἡσυχώσας ὁ Ἀγισίλαος,
εἶπεν ἑποσί· ἔδ' εἰ μέλλοιμί γε αὐτίκα μάλα
κάλλισός τε, καὶ ἰχυρότατος, καὶ τάχιστος ἀνδρά-
πων ἔσεσθαι· μάχεσθαι γέ μοι τοι πάλιν τῷ
αὐτῷ μαχ' ὡς, ὅμνυμι πάντας τῆς θεᾶς, μάλ-
λον βούλεσθαι, ἢ πάντα μοι, ὅσα ὄρω, χύσεια γε-
νέσθαι.

ε'. Καὶ ὅτι μὲν δὴ ὑπολαμβάνουσιν οἱ τὰ ταῦτα,
ἐκ ἀγνοῶ. ἐγὼ μοι τοι δοκῶ εἶδέναι, ὅτι πολὺ
πλέονες τῶν πολεμίων, ἢ τῶν ποιεῖν δυνάμει
κρατεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀλίγων εἰδότες, πολ-
λοῖς ἔξουσιν ἀπιστεῖν· ἃ δὲ (*) πάντες ἐπιστάμε-
θα, ὅτι ἤκιστα μὲν οἱ ἐπιφανέσονται τῶν ἀνδρά-
πων λανθάνουσιν, ὅ,τι αὐτοὶ ποιοῦσιν· Ἀγισίλαον
δέ τι πράξαντα μὲν τοιοῦτον οὔτε ἰδὼν πάπο-
τε οὐδεὶς ἀνῆγγειλον, ἔτε εἰκάζων πιστὰ αὐτῷ ἔδο-
ξε λέγειν.

ζ'. Καὶ ὅς τις εἰς οἰκίαν μὲν ἐδεμίαν ἰδίαν ἐν ἀ-
ποδημίᾳ κατήγετο, αἰεὶ δὲ ἢ (**) ἐν ἱερῷ, εἴθε
δὴ ἀδυνάτον τὰ τοιαῦτα πράττειν, ἢ ἐν φανερῷ,
μάρτυρας τῆς πάντων ὀφθαλμοῦς τῆς σωφροσύνης
ποιέμενος. εἰ δ' ἐγὼ ταῦτα ψάδωμαι αὐτίκα τῆς
Ἑλλάδος ἐπισταμένης, ἐκείνην μὲν ἐδὼν ἐπαινῶ,
ἐμαυτὸν δὲ ψέγω.

ΚΕ.

(*) Α' κ. πείδε. α' δέ.

(**) Α' κ. αἰεὶ δὲ ὡς ἢ ἐν ἱερῷ κ. τ.

Κ Ε Φ Α Λ. 5.

Α Ἰνδρείας γεμὴν οὐκ ἀφανῆ τεκμήριά μοι δοκεῖ
 ἀδραχέσθαι, ὑφιστάμενος μὲν αἰεὶ πολεμεῖν
 πρὸς τοὺς ἰχυροτάτους τῶν ἐχθρῶν τῇ τε πόλει καὶ
 τῇ Ἑλλάδι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς τέταρτος ἀγῶσι πρῶτον
 μὲν ἑαυτὸν τέτπων.

β. Ἐνθα γεμὴν ἠθέλησαν αὐτῷ οἱ πολέμιοι
 μάχην συνάψαι, οὐ φόβῳ τρεφάμενος νίκης ἐτυ-
 χεν, ἀλλὰ μάχῃ ἀντιτύπῳ κρατήσας ἑσπαιὼν ἐσή-
 σατο, ἀθάνατα μὲν τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς μνημεῖα κα-
 ταλιπῶν, σαφῇ δὲ καὶ αὐτὸς σημεῖα ἀπονεγκάμενος
 τῷ θυμῷ μάχεσθαι· ὥς οὐκ ἀκούοντας, ἀλλ' ὀρῶν-
 τας ὤξυν αὐτῷ (*) τὴν ψυχὴν δοκιμάζειν.

γ. Τρόπαια μὲν Ἀγησίλαος οὐχ ὅσα ἐσήσατο,
 ἀλλ' ὅσα ἐσρατέεσατο, δίκαιον νομίζειν. μείον μὲν
 ὅν οὐδὲν ἐκράτει, ὅτι ἐχ' ἠθέλον αὐτῷ οἱ πολέ-
 μιοι μάχεσθαι, ἀκινδυνότερον δὲ καὶ συμφωρότερον
 τῇ τε πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις· καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι
 δὲ οὐδὲν ἥττον τοὺς ἀκονιτῆς, ἢ τοὺς ἐκ' μάχης νε-
 κῶντας, στεφανοῦσι.

δ. Τὴν γεμὴν σοφίαν αὐτῷ ποῖαι τῶν ἐκείνου
 πράξεων οὐκ ὀπίδεικνύουσιν; ὅς τῇ μὲν πατρίδι οὕ-
 τως ἐχρῆτο, ὥς ἐ μάστιγα (**) πειδόμενος ἑτέροις
 πόροθυμος ὢν, ἀποφασίσας τοὺς φίλους ἐκέκμη
 το·

(*) Α' μ. ὡς π.

(**) Α' μ. παρομοιωὶς ἐπαίροις.

το· τὰς δὲ γε στρατιώτας ἅμα πειθομένους καὶ φιλεν-
τας αὐτὸν παρῆχε. καὶ τοι πῶς αὖ ἰχυρότερα γέ-
νοιτο φάλαγξ, ἢ ἔξ' τὸ μὲν πείθεσθαι εὐτακ-
τος ἔσσαι, ἔξ' δὲ τὸ φιλεῖν τὸν ἄρχοντα πιστῶς πα-
ρῆσαι;

ε'. Τὰς γεμῶν πολέμιους εἶχε φέγειν μὲν οὐ
δυναμένους, μισεῖν δὲ ἀναγκαζομένους. τὰς δὲ συμ-
μάχους αἰεὶ πλέον ἔχειν αὐτῶν ἐμνηχανατο, ὥστα-
τῶν μὲν ὅπερ καιρὸς εἴη, φθαίναν δὲ ὅπερ τάχους
δέοι, λήθων δὲ ὅπερ τῶτε συμφέροι, πάντα δὲ
ταῦντά τ' αὖτε πρὸς τὰς πολέμιους, ἢ πρὸς τὰς φίλους
ἐπιτηδύων.

ς'. Καὶ ὅτ' νυκτὶ μὲν ὅσα περ ἡμέρᾳ ἐχθῆτο,
ἡμέρᾳ δὲ ὅσα περ νυκτὶ, πολλάκις ἀδῆλος γι-
γνόμενος ὅπερ τε εἴη, καὶ ὅπερ ἴοι, καὶ ὅ, τι παύ-
σαι ὥστε καὶ τὰ ἰχυρά (*) ἀνώχυρα τοῖς ἐχθροῖς
καθίστη, τὰ μὲν παλαιῶν, τὰ δὲ ὑπερβαίνων, τὰ
δὲ κλέπτων.

ζ'. Ὅποτε γεμῶν πορεύοιτο, εἰδὼς ὅτι ὀξείη
τοῖς πολέμοις μάχεσθαι, εἰ βάλοιτο, συσπεταιγμέ-
νον μὲν ἔπος ἦγε τὸ σπράτδμα, ὥς αὖ ἐπιπλεῖν
μάλιστ' ἐαυτῷ δυνάιτο, ἡσύχως δὲ, ὥσπερ αὖ παρ-
θένος ἢ σφαιρονεσάτη, φορβαίνοι· νομίζων ἐν τῇ
ποιέῃ τῶτε ἀτρεμὲς, καὶ ἀνεκπληκτότατον, καὶ ἀδο-
ρυβητότατον, καὶ ἀναμαρπητότατον, καὶ δυσεπιβεβλητό-
τατον εἶναι.

η'. Τοιγαροῦν τοιαῦτα ποιῶν, τοῖς μὲν πολε-
μίοις δεινὸς ὡς, τοῖς δὲ φίλοις θάρσος καὶ ῥά-
μην

(*) Αἰ. ἰχυρά.

μὴν ἐνεποίει· ὥς ἀκαταφρόνητος μὲν ὑπὸ τῆς
ἐχθρῶν διετέλεσεν, ἀζήμιος δὲ ὑπὸ τῆς πολυ-
τῶν, ἀμεμπτος δὲ ὑπὸ τῆς φίλων, πολυερασό-
τατος δὲ καὶ παλυεπαινότατος (*) ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ζ'.

Ως γεμὴν φιλόπολις ἴω, καθ' ἣν μὲν ἔκα-
τον μακρὸν αὖ εἴη γράφειν· οἶμαι δὲ ἔδεν
εἶναι τῆς πεπραγμένων αὐτῆς, ὅ, τι ἕκ εἰς τὸ
σωτύνει. ὥς δ' ἔν βραχεὶ εἰπεῖν, ἅπαντες ἐπι-
σάμεθα, ὅτι Ἀγισίλαος ὅπερ ὤντο τῷ πατρί-
δα ὠφελήσεν, ἔ πόνων ὑφίετο, ἔ κινδύνων ἀφί-
ετο, ἔ χημάτων ἐφείδετο, ἔ σῶμα, οὐ γῆρας
πρεφασίζετο· ἀλλὰ καὶ βασιλείᾳ ἀγαθῇ τὸ
ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τὰς ἀρχομένους ὥς πλεῖστα ἀ-
γαθὰ ποιεῖν.

β'. Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρί-
δος καὶ πᾶσι ἐγὼ τίθηναι αὐτῇ, ὅτι δυνατώτατος
ὢν ἐν τῇ πόλει, φανερός ἴω μάλιστα τοῖς νόμοις
λατρεύων. τίς γὰρ αὖ ἠθέλησεν ἀπειθεῖν, ὁρῶν
τὴν βασιλέα παιδόμενον; τίς δ' αὖ ἡγόμενος μειο-
νεκτεῖν, νεώτερόν τι ἐπεχείρησε ποιεῖν, εἰδὼς τὸν
βασιλέα νομίμως καὶ τὸ κρατεῖσθαι φέροντε; ὅς
καὶ πρὸς τὰς διαφορὰς ἐν τῇ πόλει, ὥσπερ πατὴρ
πρὸς παῖδας, προσεφέρετο.

γ'. Ἐλοιδορεῖτο μὲν δὲ ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν,
ἐτί-

(*) Α' Λ. ΠΟΛΥΕΠΑΙΝΕΤΩΤΑΤΟΣ.

εἴ τιμα δ' εἴ τι καλὸν πράσσοιεν, παρείετο δ' εἴ τις συμφορὰ συμβαίνοι, ἐχθρὸν μὲν εἶδέν αἱ ἡγε-
μενος πολίτῳ, ἐπαινεῖν δὲ πάντας ἐθέλων, σώ-
ζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων, ζημίαν δὲ τι-
θεῖς, εἰ καὶ ὁ μικρὸν ἄξιος ἀπόλοιτο· εἰ δ' ἐν
τοῖς νόμοις ἡρεμῶντες διαμενοίεν, δῆλος ὡς δὲ
δαίμονα μὲν αἰεὶ ἕσεσθαι τῷ πατρίδι λογιζό-
μενος, ἰχυρὰν δὲ τότε, ὅταν οἱ Ἕλληνας σω-
φρονῶσιν.

δ'. Εἰ γε μὴν αὖ καλὸν Ἕλληνας ὄντα φιλέλ-
ληνας εἶναι, τίνατις εἶδεν ἄλλον στρατηγὸν ἢ πό-
λιν ἐκ ἐθέλοντα αἰρεῖν, ὅταν οἴηται πορθέσειν;
ἢ συμφορὰν νομίζοντα τὸ νικᾶν ἐν τῷ πρὸς Ἕλ-
ληνας πολέμῳ;

ε'. Ἐκεῖνος ποίῳ, ἀγγελίας μὲν ἐλθέσης
αὐτοῦ, ὡς ἐν τῇ ἐν Κορινθίῳ μάχῃ ὅπως μὲν
Λακεδαιμονίων, ἐγγὺς δὲ (*) μύριοι
τεθνήσκουσιν, ἐκ ἐπισθεῖς φανερός ἐγένετο, ἀλλ' εἰ-
πὼν ἄρα, Φεῦ ὦ Ἕλλας, ὅποτε οἱ νῦν τεθνη-
κότες ἱκανοὶ ἦσαν ζῶντες νικᾶν μαχόμενοι πάν-
τας βαρβάρους.

ς'. Κορινθίων γε μὴν τῶν φερόντων, λεγόντων
ὅτι ἐνδιδόιτε αὐτοῖς ἢ πόλιν, καὶ μηχανὰς ἐπι-
δεικνύων, αἷς πάντες ἠλπίζον ἐλεῖν τὰ τείχη,
ἐκ ἡθέλε προσβάλλειν, λέγων, ὅτι ἐκ ἀνδρα-
παδίζεσθαι θεοὶ Ἕλληνίδας πόλεις, ἀλλὰ σω-
φρονίζειν. εἰ δὲ τὸς ἀμαρτανόντας, ἔφη, ἡμῶν
αὐτῶν

(*) Ἐγγὺς δὲ τῶν πελεμίων μύριοι.

αὐτῶν ἀφανίσμεν , ὁρᾶν γὰρ μὴ εἶδ' ἔχωμεν μεθ' ὅτε τῷ βαρβάρων κρατήσομεν .

Ζ'. Εἰ δ' αὖ καλὸν καὶ μισοπέροισιν εἶναι , ὅτι καὶ ὁ πάλαι ἐξεστράτευσεν ὡς δελωσόμενος (*), καὶ ὁ νῦν συμμαχεῖ μετ' ἑτέροις , μεθ' ὁποτέρων αὖ οἴηται μέζω βλάψειν , δαρείται δ' ἐκείνοις , ἐς αὖ νομίζῃ λαβόντες , πλείστα κακὰ τὰς Ἑλλήνας ποιήσιν , εἰρήνην δὲ συμπαράττει , ὅς ἢς αὖ ἡγήται μάλισ' αὖ ἡμᾶς ἀλλήλοις πολεμήσειν . (ὁρῶσι μετ' ἐν ἅπαντες ταῦτα) ἐπεμειλήθη δέ τις ἄλλος πώποτε πλὴν Ἀγισίλαος , ἢ ὅπως τι φύλον ἀποστήσεται τῷ Πέρσῃ , ἢ ὅπως τὸ ἀποσῶν μὴ ἀπόληται , ἢ τὸ παράπαν ὡς καὶ βασιλεὺς κακὰ ἔχων μὴ διώηται τοῖς Ἑλλήσι παράγματι παρέχειν ; ὅς καὶ πολεμήσῃς τῆς πατρίδος πρὸς Ἑλλήνας , ὅμως τῷ κοινῷ ἀγαθῷ τῇ Ἑλλάδι ἐκ ἡμέλεισιν , ἀλλ' ἐξέπλοδεν ὅ,τι δυνάιτο κατὸν ποιήσων τὸν βάρβαρον .

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

Α' Ἀλλὰ μὲν ἄξιόν γε αὐτῷ καὶ τὸ εὖχαι μὴ σιωπᾶσαι . ὦ γὰρ ὑπαρχέσης μετ' τιμῆς , ὑπαρχέσης (**) δὲ δυνάμεως , πρὸς δὲ πῶτοις βασιλείαις , καὶ ταύτης ἐκ ἐπιβελδομενῆς , ἀλλ' ἀγαπωμενῆς , τὸ μὲν μέγαλαυχον ἐκ αὐτοῦ εἶδέ τις , τὸ δὲ φιλόσοργον , καὶ θεραπευτικὸν τῷ φίλῳ , καὶ μὴ ζῆτων κατενόησεν αὐτόν .

β'. Καὶ

(*) Τὴν Ἑλλάδα .

(**) Ἀ. μ. παρῆσιν .

β'. Καὶ μὲν μετῴχε μὲν ἡδιστα παιδιῶν λόγων, συλλεπέδαζε δὲ πᾶν ὅ,τι δέοι φίλοις. διὰ δὲ τὸ εὐελπὶς, καὶ εὐθυμὸς, καὶ αἰεὶ ἱλαρὸς εἶναι, πολλὰς ἐποίει μὴ τῷ διαφράξαθαί τι μόνον εἴη· καὶ πλησιάζειν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἡδίων διημερδύειν. ἦκιστα δ' ὦν οἷος μεγαληγορεῖν, ὅμως τῷ ἐπαίνων αὐτὸς ἐβαρέως ἦκεν, ἡγόμενος βλάπτειν ἑδὼν αὐτὸς, ὑπὸ χινεῖσθαι δὲ ἀνδρας ἀγαθὰς ἔσεσθαι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τῇ μεγαλογνωμοσυνῇ γε ὡς ἀκαίρως ἐχρήτο, ἐπαλαίπτεον. ἐκεῖνος γάρ, ὅτ' ἦλθεν αὐτῷ ἐπιστολὴ παρὰ βασιλέως, μὲν ὁ μὲν Καλλία τῷ Λακεδαιμονίᾳ Πέρσης ἔπεμψε, περὶ ξενίας τε καὶ φιλίας αὐτῷ, ταύτῃ μὲν ἐκ ἐδέξατο, τῷ δὲ φέροντι εἶπεν, ἀπαγγεῖλαι βασιλεῖ, ὡς ἰδίᾳ μὲν πρὸς αὐτὸν ἑδὼν δέοι ἐπιστολὰς πέμπειν. μὲν δὲ φίλος τῇ Λακεδαίμονι, καὶ τῇ Ἑλλάδι εὖνεκς ὦν φαίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς φίλος ἀνὰ κράτος αὐτῷ ἔσταιτο. μὲν τοι, ἔφη, ἐπιβελόων ἀλίσκῃται, μηδ' αὖ πᾶν πολλὰς ἐπιστολὰς δεῖχσθαι, φίλον ἔχειν ἐμὲ οἶδω.

δ'. Ἐγὼ ἐν καὶ τῷτο ἐπαινῷ Ἀγισιλάκῃ, τὸ πρὸς τὸ ἀρέσκειν τοῖς Ἑλλήσιν, ὑπεριδεῖν τῷ βασιλέως ξενίαν. ἀγαμαὶ δὲ κακέينو, ὅτι ἐχ' ὁπότερος πλείω τε χρήματα ἔχει, καὶ πλείονων ἀρχει, (*) τῷτο ἡγήσατο μείζον φρονιτέον εἶναι, ἀλλ' ὁπότερος αὐτὸς τε ἀμείνων εἴη, καὶ ἀμεινόνων ἡγοῖτο.

εἰ. Ἐπαι-

(*) Τέσσα

ε. Ε'παινώ δὲ καὶ αὐτὸ τῆς προνοίας αὐτῆς, ὅτι νομίζων ἀγαθὸν τῇ Ἑλλάδι ἀφίσταται τῷ βασιλείῳ ὡς πλείους σατράπας, ἐκ ἐκρατῆρη ἔξ' ὑπὸ δώρων, ἔξ' ὑπὸ τῆς βασιλείας ῥώμης, ἐθέλησας ξενωθῆναι αὐτῷ· ἀλλ' ἐφυλάξατο μὴ ἄπιστος γενέσθαι τοῖς ἀφίσταται βελομενίοις.

ς. Ἐκείνο γεμὶν αὐτῇ τίς ἐκ αὐτῶν ἀγασθῆναι· ὁ μὲν ᾧ Πέρσης νομίζων, καὶ χλήματα πλείους ἔχει, πάντ' ὑφ' αὐτῷ ποιήσιναι, διὰ τὸ πάν μὲν τὸ ἐν ἀνθρώποις χρυσίον, πάν δὲ τὸ ἀργύριον, πάντα δὲ τὰ πολυτελέστατα ἐπειράτο πρὸς ἑαυτὸν ἀθροίζειν· ὁ δὲ ἔτι ἀπὸ ἀπαισθησίας τὸν οἶκον, ὥς ἐκείνων μηδενὸς προσδεῖσθαι.

ζ. Εἰ δέ τις ταῦτα ἀπιστεῖ, ἰδέτω μὲν οἷα οἰκία ἦρκει αὐτῷ, θεάσθαι δὲ τὰς θύρας αὐτῆς· εἰκάσει ᾧ ἀντὶς ἔτι ταύτας ἐκείνας εἶναι, ὥστερ Ἀρεϊσόδημος ὁ Ἡρακλῆς, ὅτε κατῆλθε, λαβὼν ἐπεσῆσατο· περάσθω δὲ θεάσασθαι τὴν εἴδον κατασκέδῳ· ἐννοησάτω δὲ, ὡς ἐδοίναζον ἐν ταῖς θυρίσιν· ἀκροσάτω δὲ, ὡς ἐπὶ πολιτικῇ καὶ νάθρῃ κατῆλθε εἰς Ἀμύκλας.

η. Τοιγαρὶν ἔτι ἐφαρμόσας τὰς δαπάνας ταῖς προσόδοις, ἔθεν ὑπερβαίνειν τῶν χρημάτων ἕνεκα ἀδικον ἀπάττειν· καίτοι καλὸν μὲν δοκεῖ εἶναι, τείχη ἀνάλωτα ἵστῆσθαι (*) ὑπὸ πολεμίων· πολὺ μὲντοι ἔγωγε κάλλιον κρίνω, τὸ τὴν αὐτῇ ψυχῇ ἀνάλωτον κατασκεῖσθαι καὶ ὑπὸ χρημάτων, καὶ ὑπὸ ἡδονῶν, καὶ ὑπὸ φόβου.

ΚΕ.

(*) Α' μ. κατὰ τὴν ἀρχαίαν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Θ'.

Αλλὰ μὲν ἐρῶγε, ὡς καὶ τὸν τρόπον ὑπέσ-
 ατο τῇ τοῦ Πέρσου ἀλαζονείᾳ. παῖτον
 γὰρ, ὁ μὲν τῷ σπανίως ὀραῖναι ἐσεμνυέτο, Ἀ-
 γησίλαος δὲ τῇ αἰὲς ἐμφανῆς εἶναι ἠγάλλετο. νο-
 μίζων, αἰχρεργία μὲν τὸ ἀφανίζεσθαι ἀρέπειν,
 τῷ δὲ εἰς κάλλος βίῃ τὸ φῶς μᾶλλον κόσμον
 παρέχειν.

β'. Ἐπειτα δὲ, ὁ μὲν τῷ δυσπρόσοδος εἶναι
 ἐσεμνυέτο, ὁ δὲ τῷ πᾶσιν εὐπρόσοδος εἶναι ἔ-
 χαιρε. καὶ ὁ μὲν ἠβρουέτο τῇ βραδείᾳ διασπάτ-
 τειν, ὁ δὲ τότε μάλιστα ἔχαιρεν, ὁπότεν τάχι-
 σα τυχόντας, ὧν δέοιντο, ἀποπέμποι.

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὴν εὐπράδειαν ὅσω ῥάονα
 καὶ εὐπορώτεραν Ἀγησίλαος ἐπεπόδισεν, ἄξιον
 κατανοῆσαι. τῇ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαν γλῶττι πε-
 ριέρχονται μασέοντες, τί αὖ ἡδέως πίῳι· μυεῖοι
 δὲ τεχνῶνται τί αὖ ἡδέως φάγοι· ὅπως γεμῶ
 καταδάρθοι, ἐδ' αὖ εἴποι τις ὅσα πραγματεύον-
 ται. Ἀγησίλαος δὲ, διὰ τὸ φιλόπονος εἶναι,
 πᾶν μὲν τὸ παρὸν ἡδέως ἔπιε, πᾶν δὲ τὸ στω-
 τυχὸν ἡδέως ἠδισεν· εἰς δὲ τὸ ἀσμενίως κοιμηθῆ-
 ναι, πᾶς τόπος ἱκανὸς ἦν αὐτῷ.

δ'. Καὶ ταῦτα ἔ μόνον ἀράττων ἔχαιρεν, ἀλ-
 λά καὶ ἐνδυμέμενος ἠγάλλετο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν
 μέσαις ταῖς εὐφροσυναῖς ἀνασρέφοιτο· τὸν δὲ βάρ-
 βαρον ἑώρα, εἰ μέλλοι ἀλύπως βιώεσθαι, σωτῆ-
 ρυσίον αὐτῷ ἀπὸ περάτων τῆς γῆς τὰ τέρποντα.

ε'. Εὐ-

ε'. Εὐφραϊνον δὲ καὶ πᾶδε, ὅτι αὐτὸς μὲν ἦδει τῇ τῷ θεῶν κατασκόπῃ δυνάμενος ἀλύπως χεῖσθαι. τὸν δὲ ἑάρα φόγοντα μὲν θάλλῃ, φόγοντα δὲ ψύχῃ, δι' ἀσθενείαν ψυχῆς, ἐκ αὐδρῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ θηρίων τῷ ἀσθενεσάτων βίον μιμῶμενον.

ς'. Ἐκεῖνο γεμῶν πῶς εἰ καλὸν καὶ μεγαλόγνωμον, τὸ αὐτὸν μὲν ἀνδρὸς ἔργοις καὶ κτήμασι κοσμεῖν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, κυΐας τε πολλὰς θηροκότας, καὶ ἵππους πολεμισθεῖας τρέφοντα. Κνωίσκην δὲ ἀδελφῶν εἶσαν πείσαι ἀρματοτροφεῖν, καὶ ἐπιδεῖξαι, νικώσης αὐτῆς, ὅτι, τὸ θρέμμα τῆτο ἐκ ἀδραγαθίας ἀλλὰ πλεῖτε ἐπίδειγμά ἐστι;

ζ'. Τόδε γεμῶν πῶς εἰ σαφῶς πρὸς τὸ γενναῖον ἔγνω, ὅτι ἄρματι μὲν νικήσας τὴν ἰδιώτας, (*) εἰ δὲ ὀνομαστότερος αὐτὸ γένοιτο. εἰ δὲ φίλῳ μὲν πάντων μάλιστα τὴν πόλιν ἔχοι, πλείους δὲ φίλους καὶ αἰεὶς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γλῶσσην κέκτηται, νικῶν δὲ τὴν μὲν πατρίδα καὶ τὴν ἐταίρους ἀεργετῶν, τὴν δὲ ἀντιπάλῃς τιμωρόμενος, ὅτι ὄντως αὐτὸν εἴη νικηφόρος τῷ καλλίστῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἀγωνισμάτων, καὶ ὀνομαστότατος καὶ ζῶν καὶ πελοπόσας γένοιτ' αὐτῷ;

ΚΕ.

(*) Οὐδεὶς.

Κ Ε Φ Α Λ. Γ.

Εγὼ μὲν οὖν τοιαῦτα ἐπαινῶ Ἀγισίλαον· ταῦτα γὰρ ἔχ' ὥσπερ εἰ θησαυρῶτις ἐντύχοι, πλεσιώτερος μὲν αὖ ἐστίν, οἰκονομικώτερος δὲ ἔσθ' αὖ· καὶ εἰ νόστιμ' ἔσθ' ἐμπεσέσθης κραπίσειν, δ'τυχέστερος μὲν αὖ ἐστίν, στρατηγικώτερος δὲ ἔσθ' αὖ· ὁ δὲ καρτερία μὲν πρωτόδωκον, ἐνθα πονεῖν καιρός, ἀλκὴ δὲ, ὅπως ἀνδρείας (*) ἀγών, γνώμη δὲ, ὅπως βελῆς ἔργον, ἔπος ἔμοιγε δοκεῖ δίκαιώς ἀνὴρ ἀγαθὸς παντελῶς αὖ νομίζεσθαι.

β'. Εἰ δὲ καλὸν εὖρημα ἀνθρώποις εἰς τὴν κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐργάζεσθαι, καλὸν αὖ μοι δοκεῖ (εἶναι) ἢ Ἀγισίλαον ἀρετὴν παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν ἀσπεῖν βελομένοις, τίς γὰρ αὖ ἢ Θεοσεβῆ μιμήμενος, ἀνόσιος γένοιτο· ἢ δίκαιον, ἄδικος· ἢ σώφρονα, ὑβριστὴς· ἢ ἐγκρατὴν, ἀκρατὴς; καὶ ὅτι δὴ ἔχ' ἔπος ἐπὶ τῇ ἄλλων βασιλεύειν, ὡς ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀρχεῖν ἐμεγαλιώετο· ἔδ' ἐπὶ τῇ πρὸς τοὺς πολέμιους, ἀλλ' ἐπὶ τῇ πρὸς πᾶσαν ἀρετῇ ἡγεῖσθαι τοῖς πολίταις.

γ'. Ἀλλὰ γὰρ μὴ, ὅτι τετελεστικῶς ἐπαινεῖται, τάς τε ἕνεκα θρῆνόντις τῶτον πὺν λόγον νομισάτω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐγκώμιον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὥσπερ ζῶν ἦκε, ταῦτα καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ, τί καὶ πλέον θρῆνός ἀπείν, ἢ βίος τε δόκλεις, καὶ θάνατος ὠραίος; ἐγκωμίων δὲ

τί

(*) Ἀ. αὐδρείας.

τί ἀξιώτερον, ἢ νικαίτε αἱ κάλλισαι, καὶ ἔργα τα
πλείεα ἄξια;

δ'. Δικαίως δ' αὖ ἐκεῖνός γε μακαρίζοιτο, ὅς δ' ἄ-
νδρς μὲν ἐκ παιδὸς ἐραδθεὶς τῷ δόκλεις γνέσθαι,
ἔτυχε τέττα μάλισα τῆς καθ' ἑαυτὸν φιλοτιμότητος
δὲ πεφυκῶς, ἀήττητος διετέλεισεν, ἐπεὶ βασιλῆς
ἐχέτο· ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τὸ μήκιστον ἀνδραπίνου
αἰῶνος, ἀναμάρτητος ἐτελεύτησε καὶ περὶ τέττα ὧν
ἠγείτο, καὶ πρὸς ἐκείνας οἷς ἐπολέμει.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ι Α'.

Βούλομαι δὲ καὶ ἐν κεφαλαίοις ἐπανελθεῖν τῷ
ἀρετῷ αὐτῷ, ὡς αὖ ὁ ἐπαινος ἀμνημονεσέ-
ρως ἔχοι. Ἀθησίλαος μὲν ἱερὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς πο-
λεμίοις ἐσέβετο, ἠγόμενος τὰς θεὰς οὐχ ἥττον ἐν
τῇ πολεμίᾳ χλῶαι, ἢ ἐν τῇ φιλίᾳ συμμάχους
ποιεῖν. ἱκέτας δὲ θεῶν ἐδὲ ἐχθρὰς ἐβιάζετο,
νομίζων ἄλογον εἶναι τὰς μὲν εἰς ἱερῶν κλέπτου-
τας, ἱεροσύλας καλεῖν· τὰς δὲ βωμῶν ἱκέτας ἀπο-
πῶντας, δόσιβεις ἠγείναι.

β'. Εἰς ἐκεῖνος γεμὶν ὕμνων ἔποτ' ἔληγεν, ὡς τὰς
θεὰς οἶοιτο εἶδεν ἥττον ὁσίοις ἔργοις ἢ ἀγνοῖς ἱε-
ροῖς ἤδεσθαι. ἀλλὰ μὲν καὶ ὁπότε δότυχοι, καὶ αὐ-
τῶν ὑπερεφρόνει, ἀλλὰ θεοῖς χάριν ἤδει· καὶ
παρρῶν πλείονα ἔδυσεν. ἢ ὀκνῶν ἠύχετο. εἰδὶς
δὲ φοβόμενος μὲν, ἱλαρὸς φαίνεσθαι, δότυχῶν δὲ,
παῖος εἶναι.

γ'. Τῶν γεμῖν φίλων καὶ τὰς δυνατωπάτας, ἀλ-
λὰ τὰς προθυμοπάτας μάλισα ἠσπάζετο. ἐμίση
δὲ,

δὲ, ἔκ εἰτις κακῶς πάχων ἡμύνετο, ἀλλ' εἰτις
δωρεγέμενος ἀχάριτος φαίνοιτο. ἔχαιρε δὲ τὰς
μὲν αἰχροκερδεῖς πίνοντας ὁρᾶν, τὰς δὲ δικαίως
πλεσίως ποιῶν, βεβλόμενος τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀ-
δικίας κερδαλεωτέρων καδισαῖαι.

δ'. Ἡ' σκεῖ δὲ ὁμοιεῖν μὲν παντοδαποῖς, χρή-
σθαι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς. ὁπότε δὲ φερόντων ἢ ἐπαι-
νόντων τινὰς ἀνέοι, ἔχ' ἥττον ᾤετο καταμανθάνειν
τῶν λεγόντων τρόπους, ἢ περὶ ὧν λέγοιεν. καὶ τὰς
μὲν ὑπὸ φίλων ὀξυπαπομένους ἔκ ἐφειγε, τὰς δὲ
ὑπὸ πολεμίων, πάντων κατεμέμετο. καὶ τὸ μὲν
ἀπιστῶντας ὀξυπατᾶν, σοφὸν ἔκεινε, τὸ δὲ πιστῶν-
τας, ἀνόσιον.

ε'. Ἐπαινέμενος δὲ ἔχαιρεν ὑπὸ τῶν καὶ φέρον
ἐθελόντων τὰ μὴ ἀρετὰ, καὶ τῶν παρρησιαζομένων
ἐδίδα ἡχθρατε· τὰς δὲ κρυφινόας ὥσπερ ἐνέδρας
ἐφυλάττετο. τοὺς γεμῶν δευβόλους μᾶλλον, ἢ
τὰς κλέπτας ἐμίσει, μείζω ζημίαν ἡγούμενος, φί-
λων ἢ χρημάτων σερίσκεσαι.

ς'. Καὶ τὰς μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἀμαρτίας τωρᾶς
ἔφερε, τὰς δὲ τῶν ἀρχόντων μεγάλας ἤγε· κείνων,
τὰς μὲν ὀλίγα, τὰς δὲ πολλὰ κακῶς δετιθέσθαι·
τῇ δὲ βασιλείᾳ προσήκειν ἐνόμισεν ἔρκεδεργίαν,
ἀλλὰ καλοκαγαδίαν.

ζ'. Καὶ τὴν μὲν σώματος εἰκόνα εἴσασθαι ἀ-
πέχετο, πολλῶν αὐτῷ τῆτο δωρεῖσθαι θελόντων·
τῆς δὲ ψυχῆς ἐδέποτε ἐπαύετο μνημεῖα δεπνόμε-
νος· ἡγούμενος τὸ μὲν, ἀνδριανοποιῶν, τὸ δὲ, αὐ-
τῷ ἔργον εἶναι· καὶ τὸ μὲν, πλεσίων, τὸ δὲ, τῶν
ἀγαθῶν.

ἢ. Χρήμασι γεμῶν εἰ μόνον δικαίως, ἀλλὰ καὶ ἐλδοθερείας ἐχρήτο· τῷ μὲν δικαίῳ ἀρκεῖν ἠγάμενος τὸ εἶναι τὰ ἀλλότρια, τῷ δὲ ἐλδοθερείᾳ καὶ τῷ εἶναι προσωφελιπτόν εἶναι. αἰεὶ δὲ δεισιδαίμων ὢν, νομίζων τὸς μὲν καλῶς ζῶντας, ἅπα ὀδαιμένας· τὸς δ' ὀκλειῶς τετελοπικότητας, ἥδη μακαρίου.

θ'. Μείζω δὲ συμφορὰν ἔκειμε τὸ, γιγνώσκοντα ἢ ἀγνοῶντα, ἀμελεῖν τῷ ἀγαθῷ. δόξης δὲ εὐδεμίας ἦρα, ἥς ἐκ ἔξεπονείτο (*) ἰδίᾳ. μετ' ὀλίγων δέ μοι ἐδόκει ἀνθρώπων εἰ καρτερίαν τῷ ἀρετῷ, ἀλλ' ὀπάθειαν νομίζειν. ἐπαινέμενος γὰρ εὐχαρεῖ μᾶλλον, ἢ χρήματα κώμενος. ἀλλὰ μὴ ἀνδρείαν γε τὸ πλεόν μετ' ὀβουλίας, ἢ μὴ κινδύων ἐπιδείκνυτο· καὶ σοφίαν ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ ἥσκει.

ι'. Πραότατος γεμῶν φίλοις ὢν, ἐχθροῖς φοβερώτατος ὢν· καὶ πόνοις μάλιστα ἀντέχων, ἐταίροις ἡδιστα ὑπέεικε, καλῶν ἔργων μᾶλλον ἢ τῷ καλῶν σωμάτων ὀπιθυμῶν. ἐν γεμῶν ταῖς ὀπαραξίαις σωφρονεῖν ὀπιτάμενος, ἐν τοῖς δεινοῖς ὀπαρσῆς ἐδύνατο εἶναι.

ια'. Καὶ τὸ εὐχαρεῖ οὐ σκώμμασιν, ἀλλὰ τρώπῳ ἐπεπείδθε. καὶ τὸ μεγαλόφρον οὐ σιωπῇ ὕβρει, ἀλλὰ σιωπῇ γνώμῃ ἐχρήτο. τῷ γὰρ ὕπεραύχων καταφρονῶν, τῷ μετρίων ταπεινότερος ἦν. καὶ γὰρ ἐκαλλωπίζετο τῇ μὲν ἀμφὶ τὸ σῶμα φαυλότητι,

τῷ

(*) Α' α. ἐξεπόμενα καὶ ἰδία.

τῷ δ' ἀμφὶ τὸ σπράττωμα κόσμῳ, τῷ δ' αὐτὸς ὡς ἐλαχίστων δεῖσθαι, τῷ δὲ τὲς φίλους ὡς πλεῖστα ὠφελεῖν.

ιβ'. Πρὸς δὲ τέτοις, βαρύτατος μὲν αὐταγανιστὴς ἦν, καφότατος δὲ, κραπίσας. ἐχρὸς μὲν δυσεξαπάρπτος, φίλοις δὲ δ'ωδεπαισώτατος (*). αἰεὶ δὲ τιθεὶς τὰ τῷ φίλων ἀσφαλῶς, αἰεὶ ἀμαυρὸν τὰ τῷ πολεμίων ἔργον ἔχεν.

ιγ'. Ἐκείνῳ οἱ μὲν συγγενεῖς, φιλοκινδυνάνα ἐκάλουν· οἱ δὲ χρώμενοι, ἀποραφάσιον· οἱ δ' ὑπαργήσαντές τι, μνήμοι· οἱ δ' ἀδικέμενοι, ἐπίκερον· οἱ γεμῆν συγκακιδυνόοντες, μὲν θεοὺς σωτῆρα.

ιδ'. Δοκεῖ δ' ἐμοίγε καὶ τόδε μόνος ἀνθρώπων ἐπιθεῖλαι, ὅτι ἡ μὲν τῷ σώματος ἰχὺς γηράσκει, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ῥώμη τῷ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγήρατος ἐστίν. ἐκείνος γὰρ ἐκ ἀπείπε μεγάλῃ καλὴν ἐφιέμενος τὸ (**) σῶμα φέρειν ἡδυνάτο τὴν τῆς ψυχῆς αὐτῆς ῥώμην.

ιε'. Τοιγαρὲν ποίας ἔκ νεότητος κρείττον τὸ ἐκείνου γῆρας ἐφαίν; τίς μὲν γὰρ τοῖς ἐχθροῖς ἀκμαῖζων ἔγω φοβερός ἦν, ὡς Ἀγισίλαος, τὸ μήκιστον τῷ αἵωνος ἔχων; τίς δ' ἐκποδῶν γενομένην μᾶλλον ἥσθησαν οἱ πολέμοι, ἢ Ἀγισίλαος, καὶ περ γηραιὸν τελειώσας; τίς δὲ συμμάχοις θάρσος παρέχεν, ὅσον Ἀγισίλαος, καὶ
περ

(*) Ἀ.λ. δ'ωδεπαισώτατος.

(**) Ἀ.λ. ἐφιέμενος ἀρετῇ, ἕως τοῦ, Ἀ.λ. ἐφιέμενος δόξαν, ἕως τοῦ κ. τ.

περ ἤδη πρὸς τῆς σόματι (*) τῷ βίῃ ὦν; τί δὲ νέοι φίλοι (**) πλέον ἐπόθησαν, ἢ Ἀγῆσίλαον γηραιὸν ἀποθανόντα;

ις'. Οὕτω δὲ τελέως ὁ ἀνὴρ τῇ πατρίδι ὠφέλιμος ὦν διεγένετο, ὥς καὶ τετελειωτικῶς ἦδη, ἔτι μεγαλείως ὠφελῶν τῷ πόλιν εἰς τῷ αἰδίον οἴκησιν κατηγάγετο· μνημεῖα μὲν τῆς ἑαυτῷ ἀρετῆς ἀλλὰ πᾶσαν τῷ γῆν κτησάμενος, τῆς δὲ βασιλικῆς ταφῆς ἐν τῇ πατρίδι τυχών.

(*) Ἀλ. πέσματι.

(**) Ἀλ. τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι κ. τ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Α'.

Ἄλ' ἐγὼ ἐννοήσας ποτὲ, ὡς ἡ Σπάρτη, τῇ ὀλιγανθρωποτάτῳ πόλει ἔσα, δυνατωτάτη τε καὶ ὀνομαστοτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφαίνετο· ἐθαύμασα, ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ τὸ ἐγένετο. ἐπεὶ μὲντοι κατενόησα τὰ ὅππῃ δόγματα τῇ Σπαρτιατῶν, ἐκίετο ἐθαύμαζον.

β'. Λυκῆργον μέντοι, τὸν θούτα αὐτοῖς τὰς νόμους, οἷς παιδόμενοι νῦν δαιμόνησαν, τῆτον καὶ θαυμάζω, καὶ εἰς τὰ ἔχματα μάλα σοφὸν ἡγῆμαι. ἐκείνος γὰρ ὃς ἐμιμησάμενος τὰς ἄλλας πόλεις, ἀλλὰ καὶ ἐναντία γινῆς ταῖς πλείσταις, πορεύεσθαι οὐδενίᾳ τινὶ πατείδα ἐπέδειξεν.

γ'. Αὐτίκα γὰρ πειροποιίας (ἵνα ἄρχεις ἀρξώμαι) οἱ μὲν ἄλλοι τὰς μελλέσας τίπτεν, καὶ κακῶς δοκέσας κόρας παιδιδέσθαι, καὶ σίτην ἢ αὐτὸν μετρωτάτῳ τρέφειν, καὶ ὅλῳ ἢ διωκτὸν μεκροτάτῳ· οἷνε γεμῖν ἢ πάμπαν ἀπεχόμενοι, ἢ ὕδαρι χράμενοι διάγουσιν. ὥσπερ δὲ οἱ πολλοὶ τῇ τὰς τέχνης ἐχόντων ἐδραῖοι εἰσιν, ἔγωγε καὶ τὰς κόρας οἱ ἄλλοι Ἑλλήες ἡρεμίζοντας ἐλευργεῖν ἀξιοῖσι. τὰς μὲν ἔγωγε τρεφομένης πῶς καὶ προσδοκῆσαι μεγαλεῖον αὐτὴ γενεῖσθαι;

δ'. Ο'

δ'. Ο' δὲ Κυκῆργος ἐσθῆτας μὲν καὶ δέλας παρέχειν ἱκανὰς ἠγίσατο εἶναι, ταῖς δ' ἐλβύδε-
ραις μέγιστον νομίσας εἶναι τῶν τεκνοποιῶν, παρῶ-
τον μὲν σωμασκεῖν ἔταξεν εἰδὼν ἥττον τὸ θῆλυ
τῷ ἄρρενος φύλει· ἔπειτα δὲ δρόμους καὶ ἰχύους, ὡ-
σπερ καὶ τοῖς ἀνδράσιν, ἔτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀ-
γῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποίησε, νομίζων ἐξ ἀμφο-
τέρων ἰχυρῶν καὶ τὰ ἔγκονα ἐρρώμενέστερα γίγνε-
σθαι.

ε'. Εὔπει γεμῶν γυνὴ πρὸς ἀνδρα ἔλθοι, ὁρῶν
τὰς ἄλλας τὴν παρῶτον τῷ χρόνῳ ἀμέτρως ταῖς γυ-
ναιξὶ συνόντας, καὶ τὰς πάναντία ἔγνω. ἔθηκε
γάρ, αἰδεῖσθαι μὲν εἰσιόντα ὀφθαλμοῖς, αἰδεῖσθαι
δ' ὀξύντα· ἔτω δὲ συνόντων, ποθεινοτέρως μὲν
ἀνάγκη σφῶν αὐτῶν ἔχειν, ἐρρώμενέστερα δὲ γίγνε-
σθαι (*) εἴ τι βλασάνοισιν, ἔτω μᾶλλον, ἢ εἰ δὲ
κοροὶ ἀλλήλων εἰεν.

ς'. Πρὸς δὲ πέτοις, καὶ ὑποπαύσας τὸ ὅποτε βέ-
λονται ἕκαστοι γυναῖκα ἀγασθαι, ἔταξεν ἐν ἀκμαίᾳ
τῷ σωματικῷ πρὸς γάμους ποιεῖσθαι, καὶ τὸτο συμ-
φέρον τῇ δόξῃ νομίζων.

ζ'. Εἴ γε μάλιστα συμβαίη γεραιῶ νέαν ἔχειν, ἁ-
ρῶν τὰς τιλικέτας φυλάσσοντας μάλιστα τὰς γυναῖ-
κας, πάναντία καὶ τὰς ἐνόμισεν. τῷ γὰρ περισβύτῃ
ἐποίησεν, ὅποιον ἀνδρὸς σῶμά τε καὶ ψυχὴ ἀγα-
σθῆναι, τῶτον ἐπαγομένην τεκνοποιήσασθαι.

η'. Εἰ δέ τις αὐτῇ γυναικὶ μὲν συνοικεῖν μὴ βέ-
λοιο, τέκνων δὲ ἀξιολόγων ἐπιθυμοῖν, καὶ τῶν
νόμι-

(*) Εἴ τινα βλασάνοισιν.

νόμιμον ἐποίησεν, ὥς τινα κἄν εὐτεκνον καὶ γυναικῶν ὀρφή, πείσωται τὸν ἔχοντα, ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι.

Γ'. Καὶ πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχῶρει, αἱ τε γὰρ γυναῖκες διττὰς οἴκας βέλονται κατέχειν, οἱ τε ἄνδρες ἀδελφὰς τοῖς παισὶ προσλαμβάνειν, οἱ τὰ μὲν γυνὴς καὶ τῆς δυνάμεως κοινωνοῦσι, τῷ δὲ χρημάτων ἐκ ἀντιποιοῦνται.

Δ'. Περὶ μὲν δὴ τεκνοποιίας ἔγω πάντῃ γυνὴ τοῖς ἄλλοις, εἴ τι διαφέροντας καὶ καὶ μέγεθος καὶ κατ' ἰχὺν ἄνδρας τῇ Σπάρτῃ ἀπετέλεισεν, ὁ βελόμενος ἐπισκοπεῖτω.

Κ Ε Θ Α' Λ Β'.

ΕΓὼ μὲντοι ἐπεὶ καὶ περὶ ἀρίστως ἐξήγημαι, βέλομαι καὶ τινὲς παιδείαν ἐκατέρων σαφηνίσαι. τῷ μὲν τοίνυν ἄλλων ἑλλήνων οἱ φάσκοντες κάλλιστα τὰς ἡεῖς παιδεύειν, ἐπειδὰν τάχιστα αὐτοῖς οἱ παῖδες τὰ λεγόμενα ξυγιῶσιν, ἄθως μὲν ἐπ' αὐτοῖς παιδαγωγὸς θεράποντας ἐφιστᾷσι, ἄθως δὲ πέμπουσιν εἰς διδασκάλων, μαθησομένους καὶ γράμματα, καὶ μουσικὴν, καὶ τὰ ἐν παλαιστρᾷ. πρὸς δὲ τέτοις, τῷ παίδων πόδας μὲν ὑποδήμασιν ἀπαλύνουσιν, σώματα δὲ ἱματίων μεταβολαῖς διαδρύπνισι· σίτικὴ γὰρ αὐτοῖς γαστέρα μέτρον νομίζουσιν.

Β'. Ο' δὲ Λυκῆργος, ἀπὸ μὲν τὰ ἰδίᾳ (*) ἐκά-

(*) Ἀλλ. ἑκάστον.

ἐκάστοις παιδαγωγὰς δέλως ἐφισταῖναι, ἀνδρα ἐπέ-
στησε κρατεῖν αὐτῶν, ὃς δὲ καὶ ἄνπερ αἱ μέγισται ἀρχαὶ
καθίστανται, ὃς δὲ καὶ παιδονόμος καλεῖται. τῷ-
τον δὲ κύριον ἐποίησε καὶ (*) ἀθροίζειν τὰς παῖ-
δας, καὶ ἐπισκοπεῖντα εἴ τις ῥαδιουργοίη, ἰχυρῶς
κολάζειν. ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τῷ ἡβώντων μαστιγη-
φόρου, ὅπως τιμωροῖεν ὅτε δέοι ὥστε πολλῶν μὲν
αἰδῶ, πολλῶν δὲ πειθῶ ἐκεῖ συμπαρεῖναι.

γ'. Ἀντὶ γεμῶν τῷ ἀπαλυνεῖν τὰς πόδας ὑπο-
δήμασιν, ἔταξεν ἀνυποδησίᾳ κρατεῖν. νομίζων,
εἰ τῷτ' ἀσκήσειαν, πολὺ μὲν ῥᾶον αὐτῶν ὀρθιάδε
βαίνειν, ἀσφαλέστερον δὲ περὶ κατὰβαίνειν, καὶ
πνιθῆσαι, καὶ ἀναθορεῖν, καὶ δραμεῖν θάττον αὐ-
πόδετον, εἰ ἡσκηκῶς εἴη τὰς πόδας, ἢ ὑποδεδε-
μείον.

δ'. Καὶ ἀντί γε πῶς ἱματίοις διαθρύπτεσθαι,
ἐνόμισεν εἰς ἱματίῳ δι' ἑταῖς πορσεθίζεσθαι.
νομίζων ἔτι καὶ πρὸς φύγῃ, καὶ πρὸς θάλλῃ
ἀμεινον αὐτῶν παρασκευάσασθαι.

ε'. Σίτον γεμῶν (**) ἔταξε ποσῶν ἔχοντα
συμβελέειν πῶν ἄρρενα, ὥς ὑπὸ πλησμονῆς μὲν
μήποτε βαρυνέσθαι, τῷ δὲ ἐνδεστέρας διάγειν μὴ
ἀπείρως ἔχειν. νομίζων τὰς ἔτι παιδολομῶν
μᾶλλον μὲν αὐτῶν δυνάσθαι, εἰ δειήσιν, ἀσιτίσαν-
τας ἐπιτοῦνσαι, μᾶλλον δ' αὐτῶν, εἰ παραγγεληθεῖν
ἀπὸ τῶν αὐτῶν σίτῃ πλείῳ χρόνον ἐπιταθῆναι, ἥτ-
τον

(*) Ἀντὶ καθίζειν.

(**) Σίτον γεμῶν ποσῶν ἔχοντα συμβελέειν.

τον δ' αὖ ὅτε δεῖσθαι, ὁ χερέςτερον δὲ πρὸς πάντας ἔχειν βρῶμα.

ε'. Καὶ ὑγιεινότερως δ' αὖ διάγειν, καὶ εἰς μῆκος αὖ αὐξάνεσθαι, τὴν ῥαδιανὰ τὰ σώματα ποιεῖσαν τροφὴν μᾶλλον συλλαμβάνειν ἠγήσατο, ἢ τὴν διαπλατυνύσσαν τῇ σίτῃ.

ζ'. Ὡς δὲ μὴ ὑπὸ λιμῆ ἄγαν αὐτὸν πιέζουσιν, ἀποραγμόνως μὲν αὐτοῖς ἐκ ἔδωκε λαμβάνειν ὧν αὐτὸν δέονται, κλέπτειν δ' ἐφῆκεν ἔστιν αὖ τῇ λιμῇ ἐπιμαρτυρίας. καὶ ὥς μὲν ἐκ ἀπορῶν ὅ, τι δοῖν, ἐφῆκεν αὐτοῖς γε μηχανᾶσθαι τὴν τροφὴν, ἐδείξατο οἶμαι τὸτο ἀγνοεῖν.

η'. Δῆλον δὲ, ὅτι τὸν μέλλοντα κλωπᾶν, καὶ τυκτὸς ἀγρυπνεῖν δεῖ, καὶ μετ' ἡμέραν ἀπατᾶν καὶ ἐνεδρῶναι, καὶ κατασκόπευε δὲ ἐτοιμάζειν τὸν μέλλοντά τι λήψεσθαι. ταῦτα οὖν δὴ πάντα δηλονότι μηχανικώτερος τῷ ἐπιτιμείῳ βελόμενος τὸς παῖδας ποιεῖν, καὶ πολυμηχανώτερος, ἔπως ἐπαίδωσεν.

θ'. Εἴποι δ' αὖ ἐν τις· τί δῆτα, εἴπερ τὸ κλέπτειν ἀγαθὸν ἐνόμιζε, πολλὰς πληγὰς ἐπέβαλε τῷ ἀλισκομένῳ; ὅτι, φημι ἐγώ, καὶ τὰλλα ὅσα ἀνθρώποι διδάσκουσιν, κολάζουσιν τὸν μὴ καλῶς ὑπηρετῶντα. κακῆνοι ἐν τῷ ἀλισκομένῳ, ὥς κακῶς κλέπτοντας, τιμωρῶνται.

ι'. Καὶ ὥς πλείους δὴ ἀρπάσαι (*) τυρὰς παρ' Ὀρθίας καλὸν θεῖς, μασιγῆν τέως ἄλλοις ἐπέταξε· τὸτο δὲ δηλῶσαι καὶ ἐν τῷ βελόμενῳ, ὅτι

(*) Πυρὰς καλὸν θεῖς, παρ' Ὀρθίας μασιγῆν.

ὅτι ἐστὶν, ὀλίγον χρόνον ἀλγήσαντα, πολὺ χρόνον εὐδοκίμῳτα ἀφραίνεσθαι. δηλῆται δὲ ἐν τέτρῳ, ὅτι καὶ ὅπε τάχως δεῖ, ὁ βλαπδὼν ἐλάχιστα μὲν ὠφελεῖται, πλεῖστα δὲ πρᾶγματα λαμβάνει.

ι α'. Ὅπως δὲ μὴδ' εἰ ὁ παιδονόμος ἀπέλθοι, ἔρημοί ποτε οἱ παῖδες εἰεν ἄρχοντος, ἐποίησε πῦν αἰεὶ παρόντα ἢ πολιτῶν κύριον εἶναι, καὶ ἐπιτάττειν τοῖς παισὶν ὅ, τι αὐτὸν ἀγαθὸν δοκοίη εἶναι, καὶ κολάζειν εἰ τι ἁμαρταίοισιν. τῷτο δὲ ποιήσας, διέπραξε καὶ αἰδημονεστέρας εἶναι τὰς παῖδας. εὐδὸν γὰρ ἔπος αἰδῶνται ἕτε παῖδες, ἕτε ἄνδρες, ὡς τὰς ἄρχοντας.

ι β'. Ὡς δὲ καὶ, εἴποτε μὴδεὶς τύχοι αὐτῶν παρῶν, μὴδ' ὡς ἔρημοι οἱ παῖδες ἄρχοντος εἰεν, εἶθι κε τῆς ἱλῆς ἐκάστης τὸν πορώτατον ἢ ἀρρεῖων ἄρχειν. ὥστε εὐδὸ ποτε ἐκεῖ οἱ παῖδες ἔρημοι ἄρχοντός εἰσι.

ι γ'. Λεπτέον δέ μοι δοκεῖ εἶναι καὶ περὶ τῶν παιδικῶν ἐρώτων. ἔστι γάρ τι καὶ τῷτο πρὸς παιδείαν. οἱ μὲν πόνῳ ἄλλοι Εἰλίμωες ἢ (ὥσπερ Βοιωτοὶ) αὐτῶν καὶ παῖς συζυγίτες ὁμιλεῖσιν, ἢ (ὥσπερ Ἡλεῖοι) διὰ χαρίων τῇ ὥρᾳ χῶνται. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ παντάπασιν τῷ διαλέγεσθαι τὰς ἐρεσὰς ἐργασιν ἀπὸ τῶν παίδων.

ι δ'. Ὁ δὲ Λυκῆργος ἐναντία καὶ τέτοις πᾶσι γνῆς, εἰ μὲν τις αὐτὸς ὢν οἷον δεῖ, ἀγασθεῖς ψυχρῷ παιδὸς, πειρῶτο ἄμεμπτον φίλον ἀποτελέσασθαι καὶ συνεῖναι, ἐπὶ ἡνέει, καὶ καλλίστω παιδείᾳ ταύτῃ ἐνόμιζεν.

ιέ. Εἰ δέ τις παιδὸς σώματος ὀριγόμενος φανείη, αἷχισον τὸτο θεὸς, ἐποίησεν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μηδὲν ἥττον ἐρασὰς παιδικῶν ἀπέχουσαι, ἢ γονεῖς παίδων, ἢ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφῶν εἰς ἀφροδίσια ἀπέχονται. τὸ μὲν τοι, ταῦτα ἀπιστεῖσθαι ὑπότινων, εἰ θαυμάζω. ἐν πολλαῖς γὰρ τῶν πόλεων οἱ νόμοι ἐκ ἐναντιοῦνται ταῖς πρὸς τὰς παῖδας ἐπιθυμίαις.

Κ Ε Φ Α' Λ Γ'.

Η' Μὲν δὴ παιδεία εἴρηται ἥτε Λακωνικὴ, καὶ ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. ὥς ὅποτέρας δ' αὐτῶν καὶ ἀπειθέστεροι, καὶ αἰδημονέστεροι, ὧν δὲ ἐγκρατέστεροι ἄνδρες ἀποτελεῖνται, ὁ βεβλόμενος καὶ ταῦτα ἐπισκοπεῖδαι.

β'. Ὅταν γεμῶν ἐκ παίδων εἰς τὸ μερακιῖσθαι ἐκβαίνωσι, τῶν καὶ αὐτὰ οἱ μὲν ἄλλοι παύουσι μὲν ἀπὸ παιδαγωγῶν, παύουσι δὲ καὶ ἀπὸ διδασκάλων, ἄρχουσι δὲ ἑδρεύς ἐτι αὐτῶν, ἀλλ' αὐτοτόμους ἀφιστίν· ὁ δὲ Λυκῆργος καὶ τῶν τάναντία ἔγνω.

γ'. Καπεμαθὼν γὰρ τοῖς πηλικέσις μέγιστον μὲν φρόνημα ἐμφυόμενον, μάλιτα δὲ ὕβειν ἐπιπολάζουσαν, ἰχυροπάτας δὲ ἐπιθυμίας τῶν ἡδονῶν παρειαμνάς, τῶν καὶ αὐτὰ πλείους μὲν πόνοις αὐτοῖς ὑπέβαλε, πλείους δὲ ἀχαλίας ἐμψυχήσατο.

δ'. Ἐπιθεὶς δὲ, καὶ εἰ τις ταῦτα φύγοι, μηδὲν ἔτι τῶν καλῶν τυγχάνειν, ἐποίησε μὴ μόνον τὰς

τὰς ἐκ δημοσίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὰς κηδομένας ἐκάστων ἐπιμελεῖσθαι, ὥς μὴ ἀποδειλιάσαντες ἀδόκιμοι παντάπασιν ἐν τῇ πόλει γούοντο.

ε'. Πρὸς δὲ τέτοις τὸ αἰδεῖσθαι ἰχυρῶς ἐμφῦσαι βεβλόμενος αὐτοῖς, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέταξεν ἐν-
τὸς μὲν τῶ ἱματίῳ τὸ χεῖρ ἔχειν, σιγῇ δὲ πο-
ρεύεσθαι, περιβλέπειν δὲ μηδαμοῖ, ἀλλ' αὐτὰ τὰ
πρὸ τῆς ποδῶν ὄραν. εὗθα δὲ καὶ δῆλον γεγένη-
ται, ὅτι τὸ ἄρρεν φύλον καὶ εἰς τὸ σωφρονεῖν
ἰχυρότερόν ἐστι τῆς θηλείας φύσεως.

ς'. Ἐκείνων γ' οὐκ ἦντον μὲν αὖ φωνὴν ἀκέ-
σαις, ἢ τῆς λιθίνων, ἦντον δ' αὖ ὄμματα μετα-
σρέφαις, ἢ τῆς χαλκῶν, αἰδημονεσέρας δ' αὖ αὐ-
τὸς ἠγήσαιο καὶ αὐτῶν τῆς (*) ἐν τοῖς θαλάμοις
παρθένων. καὶ ἐπειδὴν εἰς τὸ (**) φιλίτιόν γε
ἀφίκωνται, ἀγαπητὸν αὐτῶν καὶ τὸ ἐρωτηδέν ἀκέ-
σαι. καὶ τῆς μὲν αὖ παιδικῶν ἔπος ἐπεμελήθη.

Κ Ε Φ Α' Λ. Δ'.

Πρὸς γὰρ τῆς ἡβώντων πολλὰ μάλισα ἐσπεί-
δασε, νομίζων, τέρας, εἰ γένοιντο οἷας
δεῖ, πλείστον ῥέπειν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν τῇ πόλει.

β'. Οὔρων οὐκ, οἷς αὖ μάλισα φιλονεικία ἐγ-
γένηται, τέτων καὶ χορὰς ἀξιαπροατωπάτας γιγνο-
μένας, καὶ γυμνικὰς ἀγῶνας ἀξιοδρατωπάτας,
ἐνόμιζεν, εἰ καὶ τὰς ἡβώντας συμβάλλοι εἰς ἔειν
περὶ

(*) Α' μ. ἐν ποῖς ὀφθαλμοῖς.

(**) Λ' μ. φιλότητιον.

περὶ ἀρετῆς, ἔπος αὖ καὶ τέτης ἐπὶ πλείστον ἀφι-
κνεῖσθαι ἀνδραγαδίας. ὥς ἐν τέτῃς αὖ συνέβα-
λυν, ὁξυγήσομαι.

γ'. Αἰρᾶνται τοίνυν αὐτῶν οἱ Εὔφοροι ἐκ τῆς
ἐκμαζόντων τρεῖς ἀνδρας. ἔτοι δὲ Ἰππαγρέται
καλεῦνται. τῶν δὲ ἕκαστος ἀνδρας ἑκατὸν κατα-
λέγει, διασαφηνίζων ὅτι οὕκα τὴς μὲν ποτι-
μῆς, τὴς δὲ ἀποδοκιμάζει.

δ'. Οἱ ἐν μὴ τυγχάνοντες τῆς καλῶν, πολυ-
μῆσι τοῖς τε ἀποσεύλασιν αὐτῆς, καὶ τοῖς αἰρεθεῖσιν
αὐτῶν, καὶ παραφυλάττουσιν ἀλλήλους, εἰάν τι
παρὰ τὰ καλὰ νομιζόμενα ῥαδιουργῶσι.

ε'. Καὶ αὕτη δὴ γίνεται ἡ θεοφιλεστάτη, καὶ
πολιτικωτάτη ἔρις, ἐν ᾗ ἀποδέδεικται μὲν, ἃ
δεῖ ποιεῖν τὸν ἀγαθόν· χωρὶς δ' ἑκάτεροι ἀσκή-
σιν, ὅπως αἱ κράτιστοι ἔσονται· εἰάν δέ τι δέη,
καθ' οἷα ἀρήξῃσι τῇ πόλει παντὶ δύνει.

ς'. Ἀνάγκη δ' αὐτοῖς καὶ δειξίας ἐπιμελεῖσθαι.
καὶ γὰρ πυκνότερον διὰ τὴν ἔριν, ὅπως αὖ συμβά-
λασι· διαλύειν μὲν τοὺς μαχομένους πᾶς ὁ πα-
ραγενόμενος κύριος. ὡς δέ τις ἀπειθῇ τῷ δια-
λύοντι, ἄγει αὐτὸν ὁ παιδονόμος ἐπὶ τὴς Εὐφώ-
ρης· οἱ δὲ ζημιῶσι, μεγαλείως καδιστάναι βελό-
μενοι, εἰς τὸ μήποτε ὀργῶν τῶ μὴ πείθεσθαι τοῖς
νόμοις κρατῆσαι.

ζ'. Τοῖς γεμῶν τὴν ἡβητικὴν ἡλικίαν πεπε-
ρακόσιν (ὅς ᾤν ἦδη καὶ αἱ μέγισται ἀρχαὶ καδί-
σανται) οἱ μὲν ἄλλοι Εὐκλῆες ἀφιλόντες αὐτῶν
τὸ ἰχϋὸς ἐτι ἐπιμελεῖσθαι, σφραδύεσθαι ὅμως αὐ-
τοῖς ἐπιτίττεσιν.

γ'. Ο' δὲ Λυκῆργος τοῖς πηλικίοις νόμιμον ἐποίησε, καὶ ἄλλισον εἶναι τὸ θηρῶν, εἰ μή τι δημόσιον καλύοι, ὅπως δυνάιντο καὶ ἔτοι μηδὲν ἥττον τοῦ ἡβώντων στρατιωτικὰς πόνας ὑποφέρειν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Α' Μὲν ἐν ἐκάστῃ ἡλικίᾳ ἐνομοθέτησεν ὁ Λυκῆργος ἐπιτιμώματα, σχεδὸν εἴρηται. οἷον δὲ καὶ πᾶσι δῖαιταν κατεσκόλασε, νῦν περάσσομαι διηγέσθαι.

β'. Λυκῆργος τοίνυν παραλαβὼν τὰς Σπαρτιάτας, ὥσπερ τὰς ἄλλας Ἑλλήνας, οἴκοι συλῶντας, γνῆς ἐν τέποις πλείους ῥαδιουργέσθαι, εἰς τὸ φανερόν οἰξήγαγε τὰ συσκήλεια, ἕως ἡγόμενος ἥκιστα αὐτὰ παραβαίνεισθαι τὰ προσατιτόμενα.

γ'. Καὶ σῖτόν γε ἔταξεν αὐτοῖς, ὥς μήτε ὑπερπληρῆσθαι, μήτε ἐνδεεῖς γίγνεσθαι. πολλὰ δὲ καὶ παράλογα γίγνεται ἀπὸ τοῦ ἀρεδομενίου. οἱ δὲ πλεῖστοι ἔστιν ὅτε καὶ ἄγρην ἀντιπαραβάλλουσιν. ὥστε ἔτε ἔρημός ποτε ἢ τράπεζα βρωπῶν γίγνεται, ἔς' αὐτὴν διασκήνωσιν, ἔτε πολυδάπανος.

δ'. Καὶ μὲν τὴν πότιν ἀποπαύσας τὰς ἐκ ἀναγκῆς πόσεις, αὐτὰς σφάλλουσι μὲν σώματα, σφάλλουσι δὲ γνώμας, ἐφῆκεν ὁπότε διφρή ἐκαστος πίνειν. ἔγω νομίζων ἀβλαβέστατόν τε, καὶ ἡδίστον ποτὶν γίγνεσθαι. ἔγω γε μὲν (*) σκήνωνων, πῶς
αὐ

(*) Συσκηνώνων.

αὐτὶς ἢ ὑπὸ λιχνείας, ἢ οἰνοφλυγίας ἢ αὐτὸν, ἢ οἶκον διαφθείρειν.

εἰ. Καὶ γὰρ δὴ ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὡς τὸ πολὺ οἱ ἥλικες ἀλλήλοις συνέεισι, μεθ' ὧν περ καὶ ἐλαχίστη αἰδώς παραγίγνεται. ὁ δὲ Λυκῆργος ἐν τῇ Σπάρτῃ ἀνέμιξε παιδύεσθαι τὰ πολλὰ τὰς νεωτέρους ὑπὸ τῆς τῆς γυναιτέρων ἐμπειρίας.

ς'. Καὶ γὰρ δὴ ἐπιχώριον ἐν τοῖς φιλιτίοις λέγεσθαι ὅ, τι αὐτῶς ἐν τῇ πόλει ποιήσῃ· ὡς' ἐπεὶ ἦκισα μὲν ὕβρειν, ἦκισα δὲ παροιμίαν, ἦκισα δὲ αἰχρουργίαν καὶ αἰχρολογίαν ἐγγίγνεσθαι.

ζ'. Ἀγαθὰ γεμῶ ἀπεργάζεται καὶ πᾶσι ἡ ἕξις σίτισις· περιπατεῖν γὰρ ἀναγκάζονται ἐν τῇ οἰκαδὲ ἀφόδῳ, καὶ μὴ τὸ ὑπὸ οἴνῳ μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι, εἰδότας ὅτι ἐκ ἐνθάδε ἐδείπνουν, καταμενῶσι, καὶ τῇ ὀρφνῇ ὅσα ἡμέρα χρῆσθον· ἐδὲ γὰρ ὑπὸ φανὸς τὸν ἐτι ἔμφρετον ἕξει πορεύεσθαι.

η'. Καταμαθὼν γεμῶ ὁ Λυκῆργος καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς σίτων οἱ μὲν διαπονέμενοι, εὐχροὶ τε, καὶ εὐσαρκοί, καὶ εὐρωστοὶ εἰσιν, οἱ δ' ἄπονοι, πεφυσῆμενοι τε, καὶ αἰχροὶ, καὶ ἀσθενεῖς ἀναφαίνονται, ἐδὲ τότε ἠμέλησεν· ἀλλ' ἐννοῶν, ὅτι καὶ ὅταν αὐτὸς τις τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ φιλοπονῇ, (*) ἀρκεῖν τὸ σῶμα ἔχων ἀναφαίνεται, ἐπέταξε τὸν αἰεὶ φρεσβύτατον ἐν τῇ γυμνασίᾳ ἐκάστω ἐπιμελεῖσθαι, ὡς μήποτε αὐτοὶ ἐλάττωσιν (**) τῆς σιτίων γίγνεσθαι.

θ'. Καὶ ἐμοὶ μὲν ἐδ' ἐν τέτῳ σφαλῶναι δοκεῖ. ἐκ αὐτοῦ ἐν ῥαδίᾳ γέ τις εὖροι Σπαρτιατῶν ἔτι ὕγει-

(*) Ἀ.λ. ἀρκύντας.

(**) Σιτίων, συσίπων.

ὕγιεινότερες, ἢ τε τοῖς σώμασι χρησιμωτέρες. ὁμοίως γὰρ ὁπότε τῶν σκελῶν, καὶ ἀπὸ χειρῶν, καὶ ἀπὸ τραχήλε γυμνάζονται.

Κ Ε Φ Α' Λ. 5'.

ΕΝαντία γεμὺ ἔγνω καὶ τὰδε τοῖς πλείστοις. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῶν ἑαυτῶν ἕκαστος καὶ παίδων, καὶ οἰκετῶν, καὶ χρημάτων ἄρχεσιν· ὁ δὲ Λυκᾶργος, κατασκευάσαι βεβλόμενος, ὥς αὐτὸν μηδὲν βλάπτοντες, ἀπολαύοιεν οἱ πολῖται ἀλλήλων ἀγαθόν, ἐποίησε παίδων ἕκαστον ὁμοίως τῶν ἑαυτῶν καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἄρχειν.

β'. Οὔταν δέ τις εἰδῇ, ὅτι ἔτι πατέρες εἰσὶ τῶν παίδων, ὧν αὐτὸς ἄρχει, ἀνάγκη ἔτις ἄρχειν, ὥσπερ αὐτὸν καὶ τὸν ἑαυτῶν ἄρχεισθαι βέλοιο. ὡς δέ τις πᾶσι ποτὲ πληγὰς λαβὼν ὑπ' ἄλλου, κατείπῃ πρὸς τὸν πατέρα, αἰχρὸν ἐστὶ μὴ ἐκ ἄλλου πληγὰς ἐμβάλλειν τῷ υἱῷ. οὕτω πιστεύουσιν ἀλλήλους μηδὲν αἰχρὸν προσάττειν τοῖς παισίν.

γ'. Ἐποίησε δὲ καὶ οἰκέταις, εἴ τις δειδείη, χρῆσθαι καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις· καὶ κυνῶν δὲ θηροδύτικῶν συνῆψε κοινωνίαν· ὥστε οἱ μὲν δέομενοι ὡδὲ καλοῦσιν ἐπὶ θήραν· ὁ δὲ μὴ αὐτὸς χολάζων, ἢ δέως ἐκπέμπει. καὶ ἵπποις δὲ ὡσαύτως χρώνται· ὁ γὰρ ἀσθενήσας, ἢ δειδεὶς ὀχήματος, ἢ ταχύπου βεληδεὶς ἀφικέσθαι, ὡς περὶ ἴδῃ ἵππον ὄντα, λαβὼν καὶ χρισάμενος καλῶς, ἀποκαθίστησιν.

δ'. Οὐ

δ'. Οὐ μὲν ἔδ' ἐκείνο τὸ αἶμα τοῖς ἄλλοις εἰ-
 δομμένον ἐποίησεν ἐπιτηδεύειν. ὅπερ γὰρ αὖ ὑπὸ
 θήρας ὀψιθόντες διηθῶσι τῷ ἐπιτηδεύειν, ὡς μὴ
 συνισκλασμένοι τύχωσι, καὶ ἐνταῦθα ἔθηκε τὰς
 μὲν πεπαυμένους καταλείπειν τὰ πεποιημένα, τὰς
 δὲ δεομένους, ἀνοίξαντας τὰ σήμαντρα, λαβόντας ὅ-
 σων αὖ δέονται, σημιναμένους καταλιπεῖν. τοιγαρὶν
 ἔγω μεταδιδόντες ἀλλήλοις, καὶ οἱ πὰ μικρὰ ἔχοντες
 μετέχουσι πάντων τῶ ἐν τῇ χάρι, ὁπόταν τινὸς
 διηθῶσιν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ζ'.

Ε' Ναντία γεμῶ καὶ πάδε τοῖς ἄλλοις Ε'λλοισι
 κατέστησεν ὁ Λυκῆργος ἐν τῇ Σπάρτῃ νόμι-
 μα. ἐν μὲν οὖν δὴ πᾶσι ταῖς ἄλλαις πόλεσι πάντες
 χρηματίζονται ὅσον δαύονται. ὁ μὲν γὰρ γεωργεῖ,
 ὁ δὲ ναυκληρεῖ, ὁ δ' ἐμπορεύεται, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ
 τεχνῶν τρέφονται.

β'. Ε'ν δὲ τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκῆργος τοῖς μὲν ἐ-
 λθούροις τῷ μὲν ἀμφὶ χρηματισμὸν ἀπέπε μὴ
 δευὸς ἀππεῖναι· ὅσα δ' ἐλθούρειαν ταῖς πόλεσι
 αἰσασκιάζει, ταῦτα ἐπέξε μόνον ἔργα αὐτῶν νο-
 μίζεν.

γ'. Καὶ γὰρ δὴ τί πλεῖτος ἐκεῖ γε αὐδασιέας,
 εἴδα ἴσα μὲν φέρειν εἰς τὰ ἐπιτήδεια, ὁμοίως δὲ
 διαιτῶναι τάξας, ἐποίησε μὴ ἡδυπαθείας ἐνεκα
 χρημάτων ὀρέγεσθαι; ἀλλὰ μὲν ἔδε ἱματίων γε ἔ-
 νεκα χρηματισέον. εἰ γὰρ ἐδῆτος πολυτελεία, ἀλλὰ
 σώματος ἀεξία κοσμεῖται.

δ'. Οὐ.

δ'. Οὐδὲ μὴν τῷ γε εἰς τὰς συσπλήνας εὐεκα ἔχειν δαπανᾶν, χρήματα ἀδροισίον. ἐπεὶ τὸ τῷ σώματι πονῆντα ὠφελεῖν τὰς συνόντας ὀδοξότερον ἐποίησεν, ἢ τὸ δαπανῶντας· ὁπιδείξας τὸ μὲν ψυχῆς, τὸ δὲ πλείτε ἔργον.

ε'. Τὸ γεμὴν ἔξ ἀδίκων χρηματίζεσθαι καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις διεπώλυνε. πρῶτον μὲν ὅν νόμισμα τιῦτον κατεψήσατο, ὃ δέκα μνῶν μόνον αὐ εἰς οἰκίαν εἰσελθόν, ὅποτε δεσπότας ἔτε οἰκέτας λάβοι. καὶ γὰρ χώρας μεγάλης, καὶ ἀμάξης ἀγαγῆς δέοιτ' αὐ.

ς'. Χρυσίον γεμὴν, καὶ ἀργύριον ἐρδυνᾶται· καὶ αὐ τί πε φανῇ, ὃ ἔχων ζημιᾶται. τί ἐν αὐ ἐκεῖ χρηματισμός ἀπεδάξοιτο, οὐδα ἢ κτήσις πλείους λύπας, ἢ ἢ ζῆσις ὀφροσυίας παρέχει;

Κ Ε Φ Α' Λ. Η'.

Α' Ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν ἐν Σπάρτῃ μάλιστα πείθονται ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τοῖς νόμοις, ἴσμεν ἅπαντες. ἐγὼ μὲν τοι εὐδ' ἐγχειρῆσαι οἶμαι ὁρότερον πὲν Λυκῆργον ταύτῃ τῷ δέξιαν καθιστάναι, πρὶν ὁμογνώμονας ἐποιήσατο τὰς κρατίστες ἡῶ ἐν τῇ πόλει.

β'. Τεκμαίρομαι δὲ ταῦτα, ὅτι ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ δυνατώτεροι ἔτε βέλονται δοκεῖν τὰς ἀρχὰς φοβεῖσθαι, ἀλλὰ νομίζουσι τῷ αὐτὸ κελόθυτον εἶναι. ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ οἱ κράτιστοι καὶ ὑπέρχονται μάλιστα τὰς ἀρχὰς, καὶ τῷ ταπεινῷ

πεινοὶ εἶναι μεγαλυνόνται, καὶ τῷ, ὅταν καλῶνται, τρέχοντες, ἀλλὰ μὴ βαδίζοντες ὑπακούειν νομίζοντες, ὡς αὐτοὶ κατάρχωσι τὸ σφόδρα πείθεσθαι, εἴσεσθαι καὶ τὰς ἄλλας· ὅπερ καὶ γεγένηται.

γ'. Εἰκὸς δὲ καὶ τὴν τῆς Εὐφορείας δυνάμιν πρὸς αὐτοὺς τούτους συγκατασκοπεύσαι, ἐπεὶ περ ἔγνωσαν τὸ πείθεσθαι μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἐν πόλει, καὶ ἐν στρατιᾷ, καὶ ἐν οἴκῳ. ὅσῳ γὰρ μείζω δυνάμιν ἔχει ἡ ἀρχὴ, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὴ ἡγήσατο αὐτῷ καὶ καταπλήξαι τὰς πολίτας, τὰ ὑπακούειν.

δ'. Εὐφοροὶ οὐδ' ἱκανοὶ μὲν εἰσι ζημιῶν ὃν αὐτοὶ βούλονται, κύριοι δ' ἐκπαράττειν πᾶσα χρῆμα, κύριοι δὲ καὶ ἀρχοντας μεταξὺ καὶ καταπαῦσαι, καὶ εἰρξάι γε, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστῆσαι. τοσαύτῳ δὲ ἔχοντες δυνάμιν, οὐχ (ὥσπερ αἱ ἄλλαι πόλεις) ἐῷσι τοὺς αἰρεθέντας ἀεὶ ἀρχειν τὸ ἔτος ὅπως αὐτοὶ βούλονται, ἀλλ' ὥσπερ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὅπως αὐτοὶ, ὡς τινὰ αἰσθανόνται παρανομοῦντά τι, αὐτοὺς πᾶσα χρῆμα κολάζουσι.

ε'. Πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων ὄντων μηχανημάτων καλῶν τῷ Λυκούργῳ εἰς τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐθέλειν τοὺς πολίτας, ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ τοῦτο μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἐλθῶν σὺν τοῖς κρατίστοις εἰς Δελφοὺς ἐπῆρετο τὸν θεόν, εἰ λῶον καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πειδομένη οἷς αὐτὸς ἔθηκε νόμοις. ἐπεὶ δὲ ἀνείλε τῷ παντὶ ἄμεινον εἶναι, τότε ἀπέδωκε.

δακον, ἢ μόνον αἴσιμον, ἀλλὰ καὶ αἰόσιον θεὸς τὸ
 πυθοχρήσις νόμοις μὴ πείθεσθαι.

Κ Ε Φ Α' Λ. Θ'.

Αἴσιον δὲ τῷ Λυκέρῳ καὶ τὸδε ἀγασθῆναι,
 τὸ κατεργάσασθαι ἐν τῇ πόλει, αἰρετώτε-
 ρον εἶναι τὸν καλὸν θάνατον αὐτῇ τῷ αἰχρῷ βίῃ.
 καὶ γὰρ δὴ ἐπισκοπῶν τις αὐτὸν εὖροι μέγας ἀποθνήσ-
 κοντας τέτων, ἢ ἐκ τῷ φοβερῷ ἀποχωρεῖν αἰρε-
 μένων.

β'. Ὡς' ἀληθὲς εἰπεῖν, καὶ ἔπεται τῇ ἀρετῇ σώ-
 ζεσθαι εἰς τὸν πλείω χρόνον μάλλον, ἢ τῇ κακίᾳ.
 καὶ γὰρ ῥάων, καὶ ἡδίων, καὶ δ'ιπορωτέρα, καὶ ἰχυροτέ-
 ρα. δῆλον δὲ, ὅτι καὶ εὐκλεία μάλιστα ἔπεται τῇ
 ἀρετῇ· καὶ ὅτι συμμαχεῖν πῶς πάντες τοῖς ἀγαθοῖς
 βέλονται.

γ'. Ἡ μὲντοι, ὥστε ταῦτα γίνεσθαι, ἐμμηχα-
 νήσατο, καὶ τὸτο καλὸν μὴ παραλιπεῖν. ἐκεῖνος
 τοίνυν σαφῶς παρεσκόλασε τοῖς μὲν ἀγαθοῖς δῖ-
 δαιμονίαν, τοῖς δὲ κακοῖς κακοδαιμονίαν.

δ'. Ἐν μὲν γάρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ὁπόταν τις
 κακὸς γένηται, ἐπίκλησιν μόνον ἔχει κακὸς εἶναι.
 ἀγοράζει δὲ ἐν τῇ αὐτῇ ὁ κακὸς τὰ γὰρ δῶ, καὶ
 κἀθῆναι καὶ γυμνάζεται, εἰὰ βέλῃται. ἐν δὲ
 τῇ Λακεδαίμονι πᾶς μὲν αὐτὶς αἰχμηθεῖν τὸν
 κακὸν σύσκελοι παραλαβεῖν, πᾶς δ' αὖ ἐν πα-
 λαίσμασι συγγυμνασθῶ.

ε'. Πολλὰς δὲ ὁ τοιοῦτος, καὶ διαιρεμένων τῶν
 ἀντισφαιερῶν, ἀχώριστος πειρίγνεται· καὶ ἐν
 Ξενοφ. Τόμ. Β'. Α α χο-

χοροῖς δ' εἰς τὰς ἐπονειδίσκας χώρας ἀπιλαύνεται, καὶ μὴ ἐν ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ, καὶ ἐν θάκοις, καὶ ἐν ταῖς νεωτέροις ὑπαναστατέον· καὶ τὰς μὲν προσηκέσας κόρας οἶκοι θρεπτέον, καὶ ταύταις τῆς ἀνδρείας αἰτίαν ὑφεκτέον· γυναικὸς δὲ κενὴν ἐσίαν ἢ περισστέον, καὶ ἅμα τῆς ζημίας ἀποτιστέον, λιπαρὸν δὲ ἢ πλανητέον, ἔδδ' μιμητέον τῆς ἀνεγκλήτης, ἢ πληγὰς ὑπὸ τῷ ἀμεινόντων λιπτέον.

ε'. Εἰ γὰρ μὲν δὴ, τοιαύτης κακοῖς ἀτιμίας ἐπικειμένης, ἔδδ' θαυμάζω τὸ προαιρεῖσθαι ἐκείνου θάνατον αὐτὴν τῇ ἕτως ἀτίμῃ καὶ ἐπονειδίσκῃ βίᾳ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ι'.

Κ. Ἀλλῶς δὲ μοι δοκεῖ ὁ Λυκῆργος νομοθετῆσαι καὶ ἢ μέχρι γήρως ἀσχοῖτ' αὐτὴν ἀρετῇ, ἐπὶ ᾧ τῷ τερματι τῇ βίᾳ τῷ κείσιν τῆς γερωντίας προσδεῖς, ἐποίησε μηδὲ ἐν τῇ γήρᾳ ἀμελεῖσθαι τῷ καλοκαγαθίᾳ.

β'. Ἀξιάγασον δ' αὐτὴν καὶ τὸ ὀπικερῆσαι τῇ τῷ ἀγαθῶν γήρᾳ. θεῖς γὰρ τὰς γέροντας κυρίως τῇ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγῶνος, διέπραξεν ἐντιμότερον εἶναι τὸ γῆρας τῆς τῷ ἀμαζόντων βίᾳ.

γ'. Εἰκότως δὲ τοι καὶ σπαραδίζεται ἔπος ὁ ἀγὼν μάλιστα τῷ αὐθράπων. καλοὶ μὲν γὰρ καὶ οἱ γυναικοί, ἀλλ' ἔτοι μὲν σωμάτων εἰσὶν· ὁ δὲ περὶ τῆς γερωντίας ἀγὼν ψυχῶν ἀγαθῶν κείσιν παρέχει. ὅσοι ἐν κρείττονι ψυχῇ σώματος, ποσάτω καὶ

οἱ ἀγῶνες οἱ τῆς ψυχῶν, ἢ οἱ τῆς σωμάτων ἀξιο-
παιδαστέροι.

δ'. Τόδε γεμὴ τῷ Λυκέρῳ πῶς ἔμεγάλως
ἄξιον ἀγαθῶναι; ὅς ἐπειδὴ κατέρμαθεν, ὅτι οἱ
μὴ βελομένοι ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἀρετῆς, ἔχ' ἱκανοί
εἰσι τὰς πατείδας αὔξειν, ἐκείνος ἐν τῇ Σπάρτῃ
ὠνύγκασε δημοσίᾳ πάντας, πάσας ἀσχεῖν τὰς
ἀρετῆς. ὥστε ἐν ἰδιῶται τῆς ἰδιωτῶν ἁφένεσιν
ἀρετῇ, οἱ ἀσχεῖντες τῆς ἀμελέντων, οὕτω καὶ ἡ
Σπάρτη εὐκότως πασῶν τῆς πόλεως ἀρετῇ ἁφένε-
ται, μόνῃ δημοσίᾳ ἐπιτιθέμενα τῷ καλοκαγα-
θίᾳ.

ε'. Οὐ γὰρ κατέκρινε καλόν, τὸ τῆς ἀλλῶν πόλεως
κολαζουσῶν ὡς τίς τι ἕτερος ἕτερον ἀδικῇ, ἐκείνον
ζημίας μὴ ἐλάττωσ' ἐπιθεῖναι, εἴ τις φανερός εἴη ἀ-
μελῶν τῷ ὡς βέλτερος εἶναι.

ς'. Ἐνόμιζε γάρ, ὡς εἶκεν, ὑπὸ μὲν τῆς ἀν-
δραποδίζουσιν τινὰς, ἢ ἀποσερέντων τι, ἢ κλε-
πτόντων, τὰς βλαπτομένας μόνον ἀδικεῖσθαι, ὑπὸ
δὲ τῆς κακῶν καὶ ἀνάνδρων ὅλας τὰς πόλεις ποροδί-
δοθαι ὥστε εὐκότως ἔμοιγε δοκεῖ τέτοις μεγίστας ζη-
μίας ἐπιθεῖναι.

ζ'. Ἐπέθηκε δὲ καὶ τῷ ὠνύγκασαν ἀνάγκῃ
ἀσχεῖν ἅπασαν πολιτικῶς ἀρετῇ. πῶς μὲν γὰρ τὰ
νόμιμα ἐκτελεῖσιν ὁμοίως ἅπασιν τῷ πόλιν οἰκείαν
ἐποίησε, καὶ ἔδωκε ὑπελογίσασθαι ἔτε σωμάτων ἔτε
χρημάτων ἀδυνάειαν. εἰ δέ τις ἀποδειλιάσει τῷ τὰ
νόμιμα ἁφένεσθαι, τῶν ἐκεῖ ἀπέδειξε μήτε νομί-
ζεσθαι ἔτι τῆς ὁμοίᾳ εἶναι.

η'. Ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν παλαιόταται ἔπει οἱ νό-

μοι εἰσὶ, σαφές. ὁ γὰρ Λυκοῦργος καὶ τοὺς Ἡρα-
κλείδας λέγεται γενέσθαι. οὕτω δὲ παλαιοὶ ὄντες,
ἔτι καὶ νῦν τοῖς ἄλλοις καινότατοί εἰσι. καὶ γὰρ, τὸ
πάντων θαυμαστότατον, ἐπαινοῦσι μὲν πάντες τὰ
τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα, μιμῆσθαι δὲ αὐτὰ οὐδεὶς
πόλις ἐθέλει. καὶ ταῦτα μὲν δὴ κοινὰ ἀγαθὰ καὶ
ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐν πολέμῳ.

Κ Ε Φ Α' Λ. ΙΑ'.

Εἴ τις βούλεται καταμαθεῖν, ὅτι καὶ εἰς τὰς
στρατίας (*) βέλτιον ἢ τῶν ἄλλων ἐμνηχανήσα-
το, ἔξῃσι καὶ τούτων ἀκούειν. πρῶτον μὲν τοίνυν
οἱ Ε'φοροι προκηρύττῃσι τὰ ἔτη, εἰς ἃ δεῖ στρα-
τεύεσθαι καὶ ἱππεῦσι, καὶ ὀπλίταις, ἔπειτα δὲ καὶ
τοῖς χειροτέχναις.

β'. Ὡς ὅσοις περ ἐπὶ πόλει καὶ ἄλλοις ἀνθρώ-
ποις πάντων τούτων καὶ ἐπὶ στρατίας οἱ Λακεδαιμό-
νιοι ἀποροῦσι. καὶ ὅσα δὲ ὀργάνων ἢ στρατῶν κοινῇ
δεηθεῖν αὐτοὶ πάντων, τὰ μὲν ἀμάξῃ προσέτακται
παρέχειν, τὰ δὲ ὑποζυγίῳ, οὕτω γὰρ ἥκιστα αὐτὸ
ἐκλείπον θαλάδοι.

γ'. Εἰς γερμὴν τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀγῶνα
τοιάδ' ἐμνηχανήσατο. πολλοὶ μὲν ἔχειν φοινικίδα,
καὶ χαλκίῳ ἀσπίδα· ταύτῃ νομίζων ἥκιστα μὲν
γυναικείᾳ ποινωνεῖν, (**) πολεμικωπάτῃ δ' εἶ-
ναι. καὶ γὰρ τάχιστα λαμπαρεύεται, καὶ χολαί-
ται.

(*) Α' α. στρατίας.

(**) Α' α. Πολεμικωπάτῃ δὲ τῷδε εἶναι, τῷδ' ἀσπίδα.

τατα ρυπαίνεται. ἐφῆκε δὲ καὶ κομᾶν τοῖς ὑπὲρ πῆν ἡβητικῶν ἡλικίαν. νομίζων οὕτω καὶ μείζους αὐ, καὶ ἐλδθεριωτέρους, καὶ γοργοτέρους φαί-
νεται.

δ'. Οὕτω γεμῶν κατεσκευασμένων, μόρας μὲν διείδον ἐξ καὶ ἱππέων καὶ ὀπλιτῶν. ἐκάστη δὲ τῶν πολιτικῶν τούτων μορῶν ἔχει πολέμαρχον ἓνα, λοχαγούς τέσσαρας, πεντηκοσῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχας ἐκκαίδεκα. ἐκ δὲ τούτων τῶν μορῶν δὲ παρεγγυήσεως καθίστανται τοτὲ μὲν εἰς ἐνωμοτίας. τοτὲ δὲ εἰς τρεῖς, τοτὲ δὲ εἰς ἕξ.

ε'. Οἱ δὲ οἱ πλείστοι οἴονται, πολυπλοκαπῆτιν εἶναι τῶν ἐν ὅπλοις Λακωνικῶν τάξιν, τὸ ἐναντιώτατον ὑπελήφασιν τῷ ὄντι. εἰσὶ μὲν γὰρ ἐν τῇ Λακωνικῇ τάξει οἱ πρωτοστάται ἄρχοντες, καὶ ὁ σίχος ἕκαστος πάντ' ἔχων, ὅσα δὲ παρέχονται.

ς'. Οὕτω δὲ ῥάδιον ταύτῃ τῇ τάξει μαθεῖν, ὥς ὅστις τοὺς ἀνθρώπους δύναται γινώσκειν, οὐδεὶς αὐ ἀμάρτοι. τοῖς μὲν γὰρ ἡγεῖσθαι δέδοται, τοῖς δὲ ἑπείσθαι τέτακται. αἱ δὲ ἀδωγαὶ, ὥσπερ ὑπὸ κήρυκος, ὑπὸ τῷ ἐνωμοτάρχει λόγῳ δηλοῦνται, ἀραιαί τε καὶ βαθυτέραι αἱ φάλαγγες γίνονται· ὧν δὴ οὐδ' ὅπωςτι οὖν χαλεπὸν μαθεῖν.

ζ'. Τὸ μέντοι, καὶν ταραχῶσι, μὴ τῷ ἀδω-
τυχότος ὁμοίως μάχεσθαι ταύτῃ τῇ τάξει, οὐ-
κέντι ῥάδιόν ἐστι μαθεῖν, πλὴν τοῖς ὑπὸ τῷ Λυ-
κούργῳ νόμων πεπαιδευμένοις.

η'. Εὐπορώτατα δὲ καὶ ἐπεὶ Λακεδαιμόνιοι ποιοῦσι, τὰ τοῖς ὀπλομάχοις πάντ' δοκοῦντα χα-

λεπὰ εἶναι. ὅταν μὲν γὰρ ὅπῃ κέρας πορεύωνται, κατ' ἑραν δῆπε ἐνωμοτία ἔπεται· εἰ δ' ἐν τῷ ποίετῳ ἐκ τῶ ἐναντίου πολεμία φάλαγξ ὀψιφανῇ, τῷ ἐνωμοτάρχῃ παρεγγυᾶται εἰς μέτωπον παρ' ἀσπίδα καθίσταται· καὶ διὰ παντὸς ἔτος, ἕς τ' αὖ ἡ φάλαγξ ἐναντία καταστῇ. ὡς γεμῶν ἔπος ἐχόντων ἐκ τῶ ὀπίθον οἱ πολέμιοι ὀψιφανῶσιν, ὁξελίττεται ἑκάστος ὁ εἰς ἑαυτὸν, ἵνα οἱ κράτιστοι ἐναντίοι αἶψά τοις πολεμίοις ᾦσιν.

Γ'. Οὔτε δὲ ὁ ἄρχων δῶνυμος γίγνεται, εἰδ' ἐν τῷ μειονεκτεῖν ἡγουῦται, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πλεονεκτεῖν. εἰ γάρ τινες κυκλᾶσθαι ἐπιχειροῦσιν, ἐκ αὐτῶν καὶ τὰ γυμνά, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀπλισμένα περὶ βάλλουσιν αὐτοὺς. ὡς δέ ποτε ἐνεκά τινος δοκῇ συμφέρειν τὸν ἡγεμόνα δεξιὸν κέρας ἔχειν, σρέψαντες τὸ ἄγλημα ὅπῃ κέρας, ὁξελίττεται τὴν φάλαγγα, ἕς τ' αὖ ὁ μὲν ἡγεμὼν δεξιὸς ᾦ, ἡ δὲ ἑρὰ δῶνυμος γυμνῇται.

Δ'. Ἦν δ' αὖ ἐκ τῶν δεξιῶν πολεμίων τάξεις ἐπιφαίνηται ἐπὶ κέρας πορευομένων, εἰδὲν ἄλλο πραγματεύονται, ἢ τὸν λόχον ἑκάσον, ὥσπερ τειλήρη, ἀντίπαρον τοῖς ἐναντίοις σρέφει· καὶ ἔτος αὖ γίνεται ὁ κατ' ἑρὰν λόχος ὡς δὲ δόρυ. ὡς γεμῶν καὶ τὰ δῶνυμα πολέμιοι προσίσωσιν, εἰδὲ τῷτο ἔωσιν, ἀλλ' ἀπαθῶσιν, ἢ ἐναντίους ἀντιπάλοις πρὸς λόχος σρέφει· καὶ ἔτος αὖ ὁ κατ' ἑρὰν λόχος παρ' ἀσπίδα καθίσταται.

Κ Ε Φ Α' Λ. ΙΒ'.

Εἰς δὲ καὶ ἡ στρατοπεδεύουσα ἐνόμισε χεῖραι
 Λυκεργός . διὰ μὲν ὅτι τὰς γωνίας τὰς
 τετραγώνων ἀχρήστες εἶναι , κύκλον ἐστρατοπεδεύσα-
 το , εἰ μὴ ὅρος ἀσφαλές εἴη , ἢ τεῖχος , ἢ ποτα-
 μὸν ὀπίθεν ἔχοιεν .

β'. Φύλακας γεμῶν ἐποίησε μεθήμενὰς τὰς
 μὲν πρὸς τὰ ὅπλα εἶσω βλέπущας , ἡ γὰρ πολε-
 μίων εὐεκα , ἀλλὰ φίλων αὐταὶ καθίστανται .
 τὰς γεμῶν πολέμιους ἱππεῖς φυλάττεσιν ἀπὸ χω-
 εῖων , ὧν αὐτὴν ἐκ πλείους προόρῃεν .

γ'. Εἰ δέ τις ποταμὸς ἤτοι ἕως τῆς φάλαγ-
 γος , ἐνόμισεν ὑπὸ Σκιρτῶν προφυλάττεσθαι ,
 νῦν δ' ἤδη καὶ ὑπὸ ξένων , αὐτῶν τινῶν συμπα-
 ρόντων .

δ'. Τὸ δὲ , ἔχοντας τὰ δόρατα εἰς περιεῖναι ,
 εἰ καὶ τῶτο δεῖ εἶδέναι , ὅτι τὰ αὐτὰ εὐεκάεστιν ,
 ἔπειρ καὶ τὰς δόλως ἐργασίαι ἀπὸ τῶν ὅπλων . καὶ
 τὰς ἐπὶ τὰ ἀναγκάια ἀπιδόντας ἡ δὲ θαυμάζειν ,
 ὅτι ἔτε ἀλλήλων , ἔτε τῶν ὅπλων πλέον , ἢ ὅσον
 μὴ λυπεῖν ἀλλήλους , ἀπέρχονται . καὶ γὰρ ταῦτα
 ἀσφαλείας εὐεκα ποιεῖσιν .

ε'. Μεταστρατοπεδεύονται γεμῶν πυκνά , καὶ τὰς
 σίνεσαι τὰς πολέμιους εὐεκα , καὶ τὰ ἀφελεῖν τὰς
 φίλους . καὶ γυμνάζεσθαι δὲ προαγορεύεται ὑπὸ τῶν
 νόμων ἅπασιν Λακεδαιμονίοις , ὅσοι περ αὐτῶν στρα-
 τεύονται . ὥστε μεγαλοπρεπέστερος μὲν αὐτὰς ἐφ'
 ἑαυτοῖς γίγνεσθαι , ἐλάττωτερόν δὲ τῶν ἄλλων
 φαί-

φαίνεσθαι . δὲ δὲ εἴτε περίπατον , εἴτε δρόμον ἐλάσσω ποιῆσθαι , ἢ ὅσον αὐτὴν ἢ μόρα ἐφήκη , ὅπως μηδεὶς τῶν αὐτῶν ὅπλων πόρρω γίγνηται .

ε'. Μετὰ δὲ τὰ γυμνάσια καθίζουσιν μὲν ὁ πρῶτος πολέμαρχος κηρύττει · (ἔστι δὲ τῷ ὥσπερ ὀξέτασις) ἐκ τῆς δὲ ἀριστεροῦσθαι , καὶ ταχὺ τὸν ἀρόσκοπον ὑπολύεσθαι . ἐκ τῆς δ' αὖ διατελεῖν καὶ ἀναπαύσεις ἀπὸ τῶν ἐσπερινῶν γυμνασίων .

ζ'. Μετὰ γεμῶν ταῦτα δειπνοποιῆσθαι κηρύττεται , καὶ , ἐπειδὴ ἄσσωσιν εἰς τὰς θεὰς οἷς αὐτοὶ κεκαλλιεργηκότες ὄσιν , ἐπὶ τῶν ὅπλων ἀναπαύεσθαι . ὅτι δὲ πολλὰ γράφω , καὶ δεῖ θαυμάζειν . ἦκουσα γὰρ Λακεδαιμονίοις εὖροι αὐτοῖς παραλελειμμένα ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς , ὅσα δεῖ ἐπιμελείας .

Κ Ε Φ Α' Λ. ΙΓ'.

Διηγέσθαι δὲ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ στρατιᾷς ὁ Λυκῆρος βασιλεὺς δυνάμιν καὶ τιμὴν παρισκώλασε , πρῶτον μὲν γὰρ ἐπὶ φρεσὶν τρέφει ἡ πόλις βασιλεία καὶ τὰς συνὰς αὐτῆς . συσκληῶσι δὲ αὐτῆς οἱ πολέμαρχοι , ὅπως αἰεὶ συνόντες , μᾶλλον καὶ κοινοβελῶσιν , ὥστε δέωνται , συσκληῶσι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἄνδρες τῶν ὁμοίων · ἔστι τῶν ἐπιμελῶνται πάντων τῶν ἐπιτηδείων , ὥς μηδεμία ἀχολία ἢ αὐτοῖς τῶν πολεμικῶν ἐπιμελεῖσθαι .

β'. Ἐπαναλήφθαι δὲ ὡς ὀξορμάται συνὰς στρατιᾷς ὁ βασιλεὺς . θύει μὲν γὰρ πρῶτον οἶκοι ἂν Διὶ ἀγῆτορι , καὶ τοῖς συνὰς αὐτῆς · ἡμεῖς δὲ ἐνταῦθα

θα καλλιερήσῃ , λαβὼν ὁ πυρφόρος πῦρ ἀπὸ τῆς βασιλῆος , προσηγείται ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς χώρας . ὁ δὲ βασιλῆος ἐκεῖ αὐτὸν δύνεται Διὶ καὶ Ἀθῶνᾳ .

γ'. Ὄταν δὲ ἀμφοῖν τέτοιον τοῖν θεοῖν καλλιερήσῃ , τότε διαβαίνει τὰ ὄρια τῆς χώρας . καὶ τὸ πῦρ μὲν ἀπὸ τέτων τῶν ἱερῶν προσηγείται ἔποτε ἀποσβεννύμενον , σφάγια δὲ παντοῖα ἐπιταί . αἰεὶ δὲ , ὅταν θύηται , ἄρχεται μὲν τότε τὰ ἔργα ἐπὶ κρηναῖος , προλαμβάνειν βεβλόμενος τὴν τῷ θεῷ εὐνοίαν .

δ'. Πάρεσι δὲ περὶ τὴν θυσίαν πολέμαρχοι , λοχαγοὶ , πεντηκοστῆρες , ξένων στρατιάρχοι , στρατῶ σκευοφορικῶς ἄρχοντες , καὶ τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως δὲ στρατηγῶν ὁ βεβλόμενος .

ε'. Πάρεσι δὲ καὶ τῶν ἐφόρων δύο , οἱ πολυπραγμονεῖσι μὲν ἐδὲν , καὶ μὴ ὁ βασιλῆος προσκαλῇ . ὁρῶντες δὲ ὅ, τι ποιεῖ ἕκαστος , πάντας σφροονίζουσι , ὡς τὸ εἰκός .

ς'. Ὄταν δὲ τελεσθῇ τὰ ἱερά , ὁ βασιλῆος προσκαλέσας πάντας , παραγγέλλει τὰ ποιητέα . ὥστε ὁρῶν ταῦτα , ἡγήσαιο αὐτὸς μὲν ἄλλας αὐτοχεδιασὰς εἶναι τῶν στρατιωτικῶν , Λακεδαιμονίας δὲ μόνως τῶν ὄντι τεχνίτας τῶν πολεμικῶν .

ζ'. Ἐπειδὴ γεμὴν ἡγῆται ὁ βασιλῆος , καὶ μὲν μηδεὶς ἐναντίος φαίνεται , ἐδὲ αὐτῷ πρόσθεν πορεύεται πλὴν Σκιεῖται , καὶ οἱ ποσειδωνόμενοι ἱππεῖς . καὶ δέ ποτε μάχην αἰῶνται ἔσεσθαι , λαβὼν τὸ ἀγῆμα τῆς πρώτης μόρας ὁ βασιλῆος , ἄγει συσρέφας ἐπὶ δόρυ , ἐς αὐτὴν γένηται ἐν μέσῳ δυοῖν μόραιν , καὶ δυοῖν πολέμαρχοιν .

ή. Οὓς δὲ δεῖ ἐπὶ τέτοις τετάχθαι, ὁ περισ-
βύτατος τῶν περὶ δημοσίαν σωπᾷται. εἰσὶ δὲ
ἔτι, ὅσοι αὖ σύσκηνοί ᾧσι τῶν ὁμοίων, καὶ μαν-
τεῖς, καὶ ἰατροὶ, καὶ αὐληταί, οἱ τῷ (*) στρατῷ
..... ἄρχοντες, καὶ ἐθελῆσιοι ὧς τινες παρῶσιν.
ὥς τῶν δομῶν γίγνεσθαι, ἐδὲν ἀπορεῖται. ἐ-
δὲν ᾧ ἀπορροσέπτον ἐστίν.

δ. Καλὰ δὲ καὶ ὠφέλιμα τάδε, ὥς ἐμοὶ δοκῶ,
ἐμμηχανήσατο Λυκάργος εἰς τὸν ἐν ὅπλοις ἀγῶ-
να. ὅταν γὰρ, ὁράντων ἤδη τῶν πολεμίων, χί-
μαιρα σφαγιάζηται, αὐλεῖν τε πάντας τὰς παρόν-
τας αὐλητὰς νόμος, καὶ μηδεὶα Λακεδαιμονίων
ἀσεφάνων εἶναι. καὶ ὅπλα δὲ λαμψυμένεσθαι
προαγορεύεται.

ε. Ἐξέσι δὲ τῶν νέων, καὶ κειμενῶν εἰς μά-
χην σωῖσθαι, καὶ φαιδρὸν εἶναι, καὶ ἄλδοκιμον.
καὶ παρακελεύονται δὲ τῶν ἐνωμοτάρχων. ἐδ' ἀκεί-
ται ᾧ εἰς ἐκάστῳ πᾶσαν τὴν ἐνωμοτίαν ἀφ' ἐ-
κάστου ἐνωμοτάρχου ἕξω. ὅπως δὲ καλῶς γίγνη-
ται, πολεμάρχῳ δεῖ μέλειν.

ι α. Ὅταν γεμὴν καιρὸς δοκῇ εἶναι στρατοπεδεύε-
σθαι, τότε μὲν κύριος βασιλεὺς, καὶ τῷ δεῖξαι
γε, ὅπως δεῖ. τὸ μὲντοι περισβείας ἀποπέμπεσθαι
καὶ φιλίας καὶ πολεμίας, τὰτ' αὖ βασιλέως. καὶ
ἄρχονται μὲν πάντες ἀπὸ βασιλέως, ὅταν βέ-
λωνται πρᾶξαί τι.

ιβ. Ἦν δ' ἐν δίκῃς δομῶνός τις ἔλθῃ, πρὸς
Ἐμμανοδίκας τῶν οὖν ὁ βασιλεὺς ἀποπέμπει. ὧς δὲ

(*) Στρατῷ σκαιοφορικῇ ἄρχοντες.

χημάτων, πρὸς ταμίαν· νῦν δὲ ληΐδα ἄγων, πρὸς
λαφυροπώλας. ἔγω δὲ στρατομύων, βασιλεῖ ἔδδὼ
ἄλλο ἔργον καταλείπεται ἐπὶ φρενῶς, ἢ ἱερεῖ μὲν,
τὰ πρὸς τὰς θεὰς εἶναι, στρατηγῷ δὲ, τὰ πρὸς τὰς
ἀνθρώπους.

Κ Ε Φ Α Λ Ι Δ'.

Εἴ τις με ἔροιτο, εἰ ἔτι καὶ νῦν μοι δοκῶσιν
οἱ Λυκέργε νόμοι ἀκίνητοι διαμένειν, τῷτο
μὰ Δία ἔκ αὐτοῦ ἔτι θρασέως εἴποιμι.

β'. Οἶδα ᾧ πρότερον μὲν Λακεδαιμονίης αἰρε-
μένους οἴκοι τὰ μέτρια ἔχοντας ἀλλήλοις σιωπεῖναι
μᾶλλον, ἢ ἀρμόζοντας ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ πολα-
πολομένους διαφθεῖρεσθαι.

γ'. Καὶ πρότερον μὲν οἶδα αὐτὰς φοβεμένους,
χρυσίον ἔχοντας φαίνεσθαι· νῦν δ' ἔστιν ἕς καὶ καλὴ
λαπιζομένης ἐπὶ τῷ κεκτῶναι.

δ'. Εὔπισται δὲ καὶ πρότερον πάντεσσι ξενι-
λασίας γιγνομένης, καὶ ἀποδημεῖν ἐκ οἴκων, ὅπως
μὴ ῥαδιουργίας οἱ πολῖται ἀπὸ τῶν ξένων ἐμπί-
πλαιντο· νῦν δ' εὔπισται τὰς δοκῶντας πρῶτας εἶ-
ναι, ἐσπεδακότας, ὥς μηδέποτε παύονται ἀρμόζον-
τες ἐπὶ ξείνης.

ε'. Καὶ νῦν μὲν ὅτε ἐπεμελῶντο, ὅπως ἄξιοι εἶεν
ἡγεῖσθαι· νῦν δὲ πολὺ μᾶλλον παραγματούονται,
ὅπως ἄρξωσιν, ἢ ὅπως ἄξιοι τέτων ἔσονται.

ς'. Τοιγαροῦν οἱ Ἑλλήνες πρότερον μὲν ἰόν-
τες εἰς Λακεδαίμονα, ἐδύνοντο αὐτῶν ἡγεῖσθαι ὑπὸ
τούς δοκούσας ἀδικεῖν· νῦν δὲ πολλοὶ αὐτῶν

καλῶσιν ἀλλήλους ἐπὶ τὸ δαλύνειν ἀρξαι πάλιν αὐτούς.

ζ'. Οὐδὲν μόντοι δεῖ θαυμάζειν τούτων τῶν ἐπιλογῶν αὐτοῖς γιγνομένων, ἐπειδὴ φανεροί εἰσιν ἕτε τῶν θεῶν παιδόμενοι, ἕτε τοῖς Λυκούργου νόμοις.

Κ Ε Φ Α Λ. Ι Ε'.

Βούλομαι δὲ καὶ, ὡς βασιλεῖ παρὸς τὴν πόλιν σωθήκας ὁ Λυκούργος ἐποίησε, διηγήσασθαι. μόνη γὰρ δὴ αὐτῇ ἀρχῇ διατελεῖ οἷαπερ εἰς ἀρχῆς κατεσάθη· τὰς δὲ ἄλλας πολιτείας εὖροι αὐτὴς μετακεινημένας, καὶ ἔτι καὶ νῦν μετακινεμένας.

β'. Ἐδωκε γὰρ εὖειν μὲν βασιλεῖα παρὸς τῆς πόλεως πὰ δημοσία ἅπαντα, ὡς ὑπὸ τῷ θεῷ ὄντα. καὶ στρατιῶν ὅποι αὐτὴ ἡ πόλις ἐκπέμπῃ, ἡγεῖσθαι.

γ'. Ἐδωκε δὲ καὶ γέρα ἀπὸ τῶν θυομένων λαμβάνειν, καὶ γλυττε εἰς πολλαῖς τῶν θεοποικῶν πόλεων ἀπέδειξεν εἰσάρετον τοσαύτῳ, ὥστε μήτε δεῖσθαι τῶν μετείων, μήτε πλέτῳ ὑπερφέρειν.

δ'. Οὔπως δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἔξω σκηνῶν, σκηνῶν αὐτοῖς δημοσίαν ἀπέδειξε· καὶ διμοιρία γὰρ ἐπὶ τῷ δείπνῳ ἐτίμησεν, ἔχ' ἵνα διπλάσια καταφάγοιεν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τῆδε τιμῆσαι ἔχοιεν εἰ τινα βέλονται.

ε'. Ἐδωκε δ' αὖ καὶ συσκιῶς δύο ἐκατέρῳ προσελέσθαι, οἱ δὲ καὶ Πύθιοι καλεῖνται. ἔδωκε δὲ καὶ πασῶν τῶν συνῶν ἀπὸ τῆς χοῖρον λαμβάνειν,
ὡς

ὥς μήποτε ὑπορῆσαι βασιλέως ἱερῶν, ὥτι διηθῇ
θεοῖς συμβεβλῆσθαι.

ε'. Καὶ πρὸς τῇ οἰκίᾳ δὲ λίμνη ὕδατος ἀφθο-
ρίαν παρέχει. ὅτι δὲ καὶ τοῦτο πρὸς πολλὰ χήσι-
μον, οἱ μὴ ἔχοντες αὐτὸ μᾶλλον γιγνώσκουσιν. καὶ
ἕδρας δὲ πάντες ὑπανίστανται βασιλεῖ, πλὴν οὐκ
Εὔφοροι ἀπὸ πῶν Εὔφορικῶν δίφρων.

ζ'. Καὶ ὄρκους δὲ ἀλλήλοις καὶ μῆνα ποιοῦνται,
Εὔφοροι μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως, βασιλέως δ' ὑπὲρ
ἑαυτῶ. ὁ δὲ ὄρκος ἐστὶ τῷ μὲν βασιλεῖ, καὶ τοὺς
τῆς πόλεως κειμένους νόμους βασιλεύσειν· τῇ δὲ πό-
λει, ἐμπειδορκοῦντος ἐκείνου ἀσυφέλικοι τὴν βασι-
λείαν παρέξιν.

η'. Αὐταὶ μὲν οὖν αἱ τιμαὶ οἱκοὶ ζῶντι βασιλεῖ
δέδονται, οὐδέν τι πολὺ ὑπερφέρεσαι πῶν ἰδιωτικῶν.
οὐ γὰρ ἐβελήθη οὔτε τοῖς βασιλεῦσι τυραννικὸν
φρόνημα πρᾶττειν, οὔτε τοῖς πολίταις φθόρον ἐμ-
ποιῆσαι τῆς δυνάμεως.

θ'. Αἱ δὲ τελευτήσαντι τιμαὶ βασιλεῖ δέδονται.
τῇ δὲ βούλονται δηλοῦν οἱ Λυκούργου νόμοι, ὅτι
οὐχ ὥς ἀνδράπεις, ἀλλ' ὥς ἥρωας τοὺς Λακεδαι-
μονίων βασιλεῖς ποροτετιμήκασιν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κ Ε Φ Α Λ Α. Α'.

ΕΡΓΙ δὲ τῆς Αἰθαίων πολιτείας, ὅτι
 μὲν εἶλοντο τὸν τὸν τρόπον τῆς πολι-
 τείας, ἐκ ἐπαινώ δὲ πόδε, ὅτι ταῦθ' ἐ-
 λόμενοι, εἶλοντο τὰς πονηρὰς ἀμεινον
 παράττειν ἢ τὰς χρηστές. δὲ μὲν ἔν τῷτο ἐκ ἐπαι-
 νῶ. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔπος ἔδοξεν αὐτοῖς, ὡς εὖ δὲ
 σώζονται τὴν πολιτείαν, καὶ τὰλλα δὲ παράττονται,
 ἃ δοκῶσιν ἀμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις Εἰλησι, τὰτ' ἀ-
 ποδείξω.

β'. Πρῶτον μὲν ἔν τῷτο ἐρῶ, ὅτι δικαίως αὐτό-
 δι καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει τῆς γεν-
 ναίων καὶ τῆς πλεσιών, δὲ πόδε, ὅτι ὁ δῆμός ἐστιν
 ὁ ἐλαύνων τὰς ναῦς, καὶ ὁ τὴν δύναμιν περιτιθεὶς
 τῇ πόλει· καὶ οἱ κυβερνῆται, καὶ οἱ κελύσαι, καὶ
 οἱ πεντηκόνταρχοι, καὶ οἱ παρωράται, καὶ οἱ ναυπη-
 γοί· ἐπὶ εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιτιθεῖσιν τῇ
 πόλει πολὺ μᾶλλον, ἢ οἱ πολῖται καὶ οἱ γοναῖοι
 καὶ οἱ χρηστοί. ἐπειδὴ ἔν ταῦτα ἔπος ἔχει, δοκεῖ
 δίκαιον εἶναι πᾶσι τῆς ἀρχῶν μετεῖναι, εὖ τε τῆς
 κλήρω, καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ καὶ λέγειν ὅξεῖναι τῆς
 βελομενίᾳ τῆς πολιτῶν.

γ'. Επειτα ὁπόσαι μὴ σωτηρίαν φέρουσι τῷ ἄρχῳ, χρησαί εἶσαι καὶ μὴ χρῆσαι, ἢ κίνδυνον τῷ δήμῳ ἅπαντι, τῶν μὴ τῷ ἄρχῳ οὐδὲν δεῖται ὁ δῆμος μετεῖναι, ἕτε τῷ στρατηγικῶν κλήρων οἴονται σφίσι χεῖραι μετεῖναι, ἕτε τῷ ἱππαρχῶν. γινώσκει γὰρ ὁ δῆμος, ὅτι πλείω ὠφελεῖται ἐν τῷ μὴ αὐτὸς ἄρχειν ταύτας τὰς ἀρχάς, ἀλλ' εἴαν τὰς δυνατωτάτας ἄρχειν. ὁπόσαι δ' εἰσὶν ἀρχαὶ μισθοφορίας εἴνεκα καὶ ὠφελείας εἰς τὸν οἶκον, ταύτας ζητεῖ ὁ δῆμος ἄρχειν.

δ'. Επειτα δὲ, ὃ εἴησι θαυμάζουσιν, ὅτι πανταχὲ πλεονέμεται τοῖς πονηροῖς, καὶ πονήσι, καὶ δημοτικοῖς, ἢ τοῖς χρηστοῖς, ἐν αὐτῷ τῷ φανένται τὴν δημοκρατίαν διασάζοντες. οἱ μὲν γὰρ πονήτες καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ χεῖρας εὖ παράττοντες, καὶ πολλοὶ οἱ τοιοῦτοι γινόμενοι, τὴν δημοκρατίαν αὖξουσιν, εἰὰ δὲ εὖ παράτψωσιν οἱ πλείστοι καὶ οἱ χρηστοί, ἰχυρὸν τὸ ἐναντίον σφίσι αὐτοῖς καθίστασιν οἱ δημοτικοί.

ε'. Εἴσι δὲ πάσῃ γῇ τὸ βέλτιστον ἐναντίον τῇ δημοκρατίᾳ. ἐν γὰρ τοῖς βελτίστοις εἰ ἀκολασία τε ὀλιγίστη καὶ ἀδικία, ἀκρίβεια δὲ πλείστη εἰς τὰ χρῆσά. ἐν δὲ τῷ δήμῳ ἀμαθία τε πλείστη καὶ ἀταξία καὶ πονηρία. ἥτε γὰρ πενία αὐτὰς μᾶλλον ἄγει ἐπὶ τὰ αἰχρὰ, καὶ ἡ ἀπαιδευσία καὶ ἡ ἀμαθία δὲ εὐδαιμον χρημάτων (*) εἰσὶν τῷ ἀνδράπων.

ς'. Εἰ-

(*) Εἴτιον εἰσὶν.

ε'. Εἶποι δ' αὖτις, ὥς ἐχρῆν αὐτὰς μὴ εἶναι λέγειν πάντας ἐξῆς, μηδὲ βεβλῶναι, ἀλλὰ τὰς δεξιωτάτας καὶ ἀνδρας ἀρίστους. οἱ δὲ καὶ ἐν τῷ αἵματι βεβλῶνται, ἑῶντες καὶ τὰς πονηρὰς λέγειν. εἰ μὲν γὰρ οἱ χρηστοὶ ἔλεγον καὶ ἐβεβλῶντο, τοῖς ὁμοίοις σφίσιν αὐτοῖς ἡ ἀγαθὰ, τοῖς δὲ δημοτικοῖς ἐκ ἀγαθὰ. νῦν δὲ λέγων ὁ βεβλόμενος ἀναστὰς ἄνθρωπος πονηρὸς, ἐξεδείσκει τὸ ἀγαθὸν αὐτῷ τε καὶ τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦ.

ζ'. Εἶποι τις αὖ, τί αὖ ἐν γνοίῃ ἀγαθὸν αὐτῷ ἢ τῷ δήμῳ τοῦτος ἄνθρωπος; οἱ δὲ γινώσκουσιν, ὅτι ἡ τῷ ἀμαθία καὶ πονηρία καὶ εὐνοία μᾶλλον λυσιτελεῖ, ἢ ἡ τῷ χρηστῷ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ καὶ κακόννοια.

η'. Εἴη μὲν ἐν αὐτῇ πόλει ἐκ ἀπὸ τοιούτων διατημάτων ἢ βελτίστη, ἀλλ' ἡ δημοκρατία μάλιστα αὐτῷ σῴζοιτο ἔτι. ὁ γὰρ δῆμος ἐβέλεται δυνουμένης τῆς πόλεως αὐτὸς δευδέναι, ἀλλ' ἐλδύθερος εἶναι, καὶ ἄρχειν τῆς δὲ κακονομίας αὐτῷ ὀλίγον μέλει. ὁ γὰρ σὺ νομίζεις ἐκ δυνουέσθαι, αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἰχθύει ὁ δῆμος, καὶ ἐλδύθερός ἐστιν.

θ'. Εἰ δ' δυνουσίαν ζητεῖς, πρῶτα μὲν ὅψαι τὰς δεξιωτάτας αὐτοῖς τὰς νόμους τιθέντας. ἔπειτα κολάσασθαι οἱ χρηστοὶ τὰς πονηρὰς, καὶ βεβλῶσθαι οἱ χρηστοὶ περὶ τῆς πόλεως, καὶ ἐκ ἐάσασθαι μαινομένους ἀνθρώπους βεβλῶναι, ἐδὲ λέγειν, ἐδὲ ἐκκλησιάζειν. ἀπὸ τῶν τοίνυν πρὸ ἀγαθῶν τάχιστα αὐτῷ ὁ δῆμος εἰς δευδέναι καταπέσοι. τῷ δὲ δούλῳ δ' αὖ καὶ τῷ μετοίκῳ πλείστη ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀκολασία, καὶ ἔτε πατάξαι ἔξουσιν αὐτοῖσι, ἔτε

ἔτε ὑπεκθήσεται σοι ὁ δῆλος, ἔ δ' ἐνεκ' ἐς τὸ ἐπιχώριον, ἐγὼ φράσω.

ι'. Εἰ νόμος ἡ τὸν δῆλον ὑπὸ τῷ ἐλδύθέρῳ τόπτεσθαι, ἢ τὸν μέτοικον, ἢ τὸν ἀπελδύθερον, πολλάκις αὖ οἰηθεὶς εἶναι τὸν Ἀθηναῖον δῆλον, ἐπάταξεν αὖ. ἐσθῆται τε ᾧ ἐδὲν βελτίων ὁ δῆμος αὐτόφθι, ἢ οἱ δῆλοι καὶ οἱ μέτοικοι· καὶ τὰ εἶδη ἐδὲν βελτίους εἰσίν.

ια'. Εἰ δέ τις καὶ τὸτο θαυμάζει, ὅτι ἔωσι τὰς δέλως τρυφᾶν αὐτόφθι, καὶ μεγαλοπρεπῶς διαίτῃσθαι ἐνὶ οἴκῳ, καὶ τὸτο γνώμῃ φανεῖαν αὖ ποιεῖντες. ὅπερ γὰρ ναυτικὴ δυνάμις ἐστὶν ἀπὸ χρημάτων, ἀνάγκη τοῖς ἀνδραπόδοις δαλδεῖν, ἵνα (*) λαμβάνων μὲν πρᾶττε τὰς ἀποφοράς, καὶ ἐλδύθερος ἀφίεναι. ὅπερ δ' εἰσὶ πλείστοι δῆλοι, ἐκέτι ἐν ταῦτα λυσίπελῃ τὸν ἐμὸν δῆλον σὲ δειδέναι. ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ ὁ ἐμὸς δῆλος σὲ δέδοικεν. αὖ δὲ δειδῆν ὁ σὸς δῆλος ἐμὲ, κινδυνάσει καὶ τὰ χρήματα δίδοναι τὰ ἑαυτῷ, ὥστε μὴ κινδυνάειν περὶ ἑαυτῷ.

ιβ'. Διὰ τῶν οὐκ ἰσηγορίαν καὶ τοῖς δέλοις πρὸς τὰς ἐλδύθερας ἐποιήσαμεν, καὶ τοῖς μετοίκῳις πρὸς τὰς ἀγὰς, διότι δεῖται ἡ πόλις μετοίκων, διὰ τε τὸ πλῆθος τῶν τεχνῶν, καὶ διὰ τὸ ναυτικόν. διὰ τῶτο οὐκ καὶ τοῖς μετοίκῳις εἰκότως τὴν ἰσηγορίαν ἐποιήσαμεν.

ιγ'. Τὰς δὲ γυμναζομένας αὐτόφθι, καὶ τὴν
μυ-

(*) ἵνα λαμβάνωμεν ὡς πρᾶττε (τὰ ἀνδράποδα) ἀποφοράς.

μισοκλήδ' ἐπιτηδύοντας καταλέλυκεν ὁ δῆμος, νομίζων τὸτο (*) ἔκκαλόν εἶναι, γινῶσκειν ὅτι οὐ δυνατὰ ταῦτά ἐστιν ἐπιτηδύειν. ἐν ταῖς χορηγίαις αὐτὰ καὶ γυμνασιαρχίαις καὶ τειρηρχίαις γινώσκουσιν, ὅτι (**) χορηγεῖσιν μὲν οἱ πλέσιοι, χορηγεῖται δὲ ὁ δῆμος· καὶ τειρηρχεῖσιν καὶ γυμνασιαρχεῖσιν οἱ πλέσιοι, ὁ δὲ δῆμος τειρηρχεῖται καὶ γυμνασιαρχεῖται. ἀξιοὶ ἔν' ἀργύριον λαμβάνειν ὁ δῆμος, καὶ ἄδων, καὶ τρέχων, καὶ ὀρχούμενος, καὶ πλέων ἐν ταῖς ναυσίν· ἵνα αὐτὸς τε ἔχη, καὶ οἱ πλέσιοι πενέτεροι γίνωνται. ὅτε τοῖς δικαστηρίοις ἔκ τῶν δικαίων αὐτοῖς μέλει μᾶλλον, ἢ τῶν αὐτοῖς συμφέροντος.

ιδ'. Περὶ δὲ τῶν συμμαχων, ὅτι ἐκπλέοντες συκοφαντῶσιν, ὡς δοκῶσι, καὶ μισῶσι τὸς χρησοὺς, γινώσκοντες ὅτι μισεῖσθαι μὲν ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα ὑπὸ τῶν ἀρχομένων· εἰ δὲ ἰχύσων οἱ πλέσιοι καὶ οἱ ἰχυροὶ ἐν ταῖς πόλεσιν, ὀλίγιστον χρόνον ἢ ἀρχὴν ἔσται τῶν δήμῳ τῶν Ἀθηναίων. διὰ ταῦτα ἔν' τὸς μὲν χρηστὰς ἀτιμῶσι, καὶ χρήματα ἀφαιρῶνται, καὶ ἐξελαύνονται, καὶ ἀποκτείνουσι, τὸς δὲ ποικίλως αὔξουσιν. οἱ δὲ χρηστοὶ Ἀθηναίων τὰς χρηστὰς ἐν ταῖς συμμαχίσι πόλεσι σώζουσι, γινώσκοντες ὅτι σφίσιιν ἀγαθὸν ἐστὶ τὸς βελτίστους σώζειν αἰεὶ ἐν ταῖς πόλεσιν.

ιε'. Εἴποι δέ τις αὖ, ὅτι ἰχύς ἐστιν αὕτη Ἀθηναίων, ἐὰν οἱ σύμμαχοι δυνατοὶ ᾖσι χρήματα εἰσ-

(*) Οὐ καλόν, καταλέλυκεν, Κεφ. β'. ι.

(**) Χορηγεῖν χορηγεῖσθαι.

εἰσφέρειν . πῶς δὲ δημοτικοῖς δοκεῖ μείζον ἀγα-
θὸν εἶναι , τὰ τῷ συμμάχων χεῖματα εἶνα ἕκα-
στον ἔχειν Ἀθωαίων , ἐκείνας δὲ ὅσον ζῆν καὶ ἐρ-
γάζεσθαι , ἀδυνάτους ὄντας ἐπιβελοῦσιν .

ις'. Δοκεῖ δὲ ὁ δῆμος Ἀθωαίων καὶ ἐν τῷ-
δε κακῶς βελοῦσθαι , ὅτι τὰς συμμάχους ἀναγ-
κάζουσι πλεῖν ἐπὶ δίκας Ἀθωάζει . οἱ δὲ ἀντι-
λογίζονται ὅσα ἐν τῷ εἶναι ἀγαθὰ τῷ δήμῳ
τῷ Ἀθωαίων . πρῶτον μὲν , ἀπὸ τῷ πυτυαεῖον
τὴν μισθὸν δι' ἐνιαυτὸ λαμβάνειν . εἴτ' οἴκοι κα-
θήμενοι , αὐτὸ νῶν ἐκπλε , διοικῶσι τὰς πόλεις
τὰς συμμαχίδας , καὶ τὰς μὲν τὰ δῆμα σώζε-
σι , τὰς δ' ἐναντίας ἀπολλύουσιν ἐν τοῖς δικαστη-
ρίοις . εἰ δὲ οἴκοι εἶχον ἕκαστοι τὰς δίκας , αὐτὲ
ἀχθόμενοι Ἀθωαίοις , τέρας αὖ σφῶν αὐτῶν
ἀπάλλυσαν , οἱ τινὲς φίλοι μάλιστα ἦσαν Ἀθη-
ναίων τῷ δήμῳ .

ιζ'. Πρὸς δὲ τούτοις , ὁ δῆμος τῷ Ἀθωαίων
τάδε κερδαίνει τῷ δικῶν Ἀθωῶσιν ἔσῶν τοῖς
συμμάχοις . πρῶτον μὲν γὰρ ἢ ἕκαπσὴ τῇ πό-
λει πλείων ἢ ἐν Πειραιεὶ . ἔπειτα εἴτῳ συνοικία
ἐστίν , ἢ ἀνδράποδον μισθοφορῶν . ἔπειτα οἱ κήρυ-
κες ἀμεινον ἀράττεσι διὰ τὰς ἐπιδημίας τὰς τῷ
συμμάχων .

ιη'. Πρὸς δὲ τούτοις , εἰ μὲν μὴ ἐπὶ δίκας ἦ-
σαν οἱ σύμμαχοι , τὰς ἐκπλέοντας Ἀθωαίων
ἐτίμων αὖ μόνες , τὰς τε στρατηγὰς , καὶ τὰς τεικ-
ράρχας , καὶ ἀρέσβεις . νῦν δ' ὠνάγκασαι τὸν δῆ-
μον κολακεῖν τῷ Ἀθωαίων εἰς ἕκαστος τῷ
συμμάχων , γιγνώσκων , ὅτι δεῖ μὲν ἀφικόμενον

Ἀ'θωάζε δίκλῳ δεῖναι καὶ λαβεῖν ἐν ἐν ἄλλοις
τισὶν, ἀλλ' ἐν τῷ δήμῳ· ὅς ἐστι δὴ νόμος Ἀ'θῆ-
νησι. καὶ ἀντιβολῆσαι ἀναγκάζεται ἐν τοῖς δικα-
στηρίοις, καὶ εἰσιόντος τε, ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χει-
ρός. διὰ τὸτο οὐδ' οἱ σύμμαχοι δελοὶ τῷ δήμῳ
τῷ Ἀ'θῶναίων καθεστᾶσι μᾶλλον.

ι'θ'. Πρὸς δὲ τέτοις διὰ τὴν κῆσιν τὴν ἐν
τοῖς ὑπερορίοις, καὶ διὰ τὰς ἀρχὰς τὰς εἰς τὴν
ὑπερορίαν, λεληθᾶσι μανθάνοντες ἐλαύνειν τῇ κώ-
πῃ αὐτοῖ τε καὶ οἱ ἀκόλεδοι. ἀνάγκη γὰρ αὐ-
θραπον πολλὰς πλείοντα κώπῃ λαβεῖν καὶ αὐ-
τὸν, καὶ τὸν οἰκέτῃ, καὶ ὀνόματα μαθεῖν τὰ ἐν
τῇ ναυτικῇ.

κ'. Καὶ κυβερνήται ἀγαθοὶ γίνονται, δι' ἐμ-
πειρίαν τε τῷ πλοίων, καὶ διὰ μελέτῃ. ἐμελέ-
τισαν δὲ οἱ μὲν, πλοῖον κυβερνᾶντες, οἱ δὲ,
ὀλκάδα. οἱ δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τελήρῃ κατέστησαν.
οἱ δὲ πολλοὶ (*) ἐλαύνειν δ' αὖτὸς ὡς οἷόν τε εἰσ-
βαίντες εἰς ναῦς, ἅτε ἐν παντὶ τῷ βίῳ φορομεμα-
λετηκόες.

Κ Ε Φ Α' Λ. Β'.

ΤΟ' δὲ ὀπλιτικὸν αὐτοῖς, ὃ ἦκιστα δοκεῖ εὖ
ἔχειν Ἀ'θῶνῃσιν, ἔγω κατέστηκε. καὶ τῷ
μὲν πολεμίων ἦντες τε σφᾶς αὐτὰς ἡγουῦνται εἶ-
ναι, καὶ μείζους. τῷ δὲ συμμαχῶν, οἱ φέρεσι
τὴν

(*) Ἐλαύνουσιν δ' αὖτὸς οἷον εἰσβαίντες, ἐλαύνειν δ' αὖτὸς οἷον
εἰσβαίντες.

τὸν φόρον , καὶ καὶ γὰρ κράτιστοί εἰσι , καὶ νομίζουσι τὸ ὀπλιτικὸν ἄρχειν , εἰ τῷ συμμάχων κρείττονές εἰσι .

β'. Πρὸς δὲ καὶ καὶ τὴν αὐτῶν τοιαῦτον κατέστηκε . τοῖς μὲν καὶ γὰρ ἀρχομένοις οἰόντ' εἶναι ἐκ μικρῶν πόλεων συνοικισθέντας , ἀδρόκας μάχεσθαι . τοῖς δὲ καὶ θαλάτταν ἀρχομένοις , ὅσοι νησιῶταί εἰσιν , ἔχουσι οἰόν τε συλλάβεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ τὰς πόλεις . ἡ γὰρ θαλάττα ἐν τῷ μίσῳ , οἱ δὲ κρατῶντες θαλασσοκράτορές εἰσιν . εἰ δὲ οἰόν τε καὶ λαθεῖν συλλαβῆσιν εἰς ταυτὸ τοῖς νησιώταις εἰς μίαν νῆσον , ἀπολῶνται λιμῷ .

γ'. Οὐ πόσαι δὲ ἐν τῇ ὑπείρῳ εἰσὶ πόλεις ὑπὸ τῷ Ἀθηναίων ἀρχόμεναι , αἱ μὲν μεγάλαι διὰ τοῦτο ἀρχονται , αἱ δὲ μικραὶ παύειν διὰ χεῖρας . καὶ γὰρ ἐστὶ πόλις ἑδεμία , ἣτις καὶ δεῖται ἀσάγεσθαι τι ἢ ὀξάγεσθαι . ταῦτα τοίνυν καὶ εἶναι αὐτῇ , καὶ μὴ ὑπὸ τοῦ ἢ τῷ ἀρχόντων τῆς θαλάττης .

δ'. Ἐπειτα δὲ τοῖς ἀρχεῖν τῆς θαλάττης οἰόντ' εἶναι ποιεῖν , ἅπερ καὶ τοῖς τῆς γῆς , ἐνίοτε τέμνειν τὴν γῆν τῷ τῷ κρείττονων . παραπλεῖν γὰρ ἔχουσιν , ὅπως αὖ μὴδεὶς ἢ πολέμιος , ἢ ὅπως αὖ ὀλίγοι . καὶ δὲ προσίωσι , ἀναβαίνει ἀποπλεῖν . καὶ τῶν ποιῶν ἥτιον ἀπορεῖ , ἢ ὁ περὶ παραβουδῶν .

ε'. Ἐπειτα δὲ τοῖς μὲν καὶ θαλάτταν ἀρχεῖν οἰόντ' ἀποπλεῦσαι ἀπὸ τῆς σφετέρως αὐτῶν , ὅπως βέλει πλέον , τοῖς δὲ καὶ γὰρ ἔχουσι οἰόν τε ἀπὸ τῆς σφετέρως αὐτῶν ἀπελθεῖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδόν . βραδεία τε γὰρ αἱ πορεῖαι , καὶ σῆτον καὶ οἰόν τε ἔχειν πολλὰ χρόνα περὶ ἰόντα . καὶ τὸν μὲν

πρὸς ἴοντα δὲ διὰ φιλίας ἰσῆαι, ἢ νικᾶν μαχόμενον· ἴον δὲ πλέοντα, ἢ μὲν αὖ ἢ κρείττων, ἔξουσιν ἀποβλῦναι· (*) ταύτης τῆς γῆς ἅλα παραπλεῦσαι, ἕως αὖ ἐπὶ φιλίαν χώραν ἀφικνέται, ἢ ἐπὶ ἥττω αὐτῇ.

ς'. Εὔπειτα ῥόσας τῆς καρπῶν, αἱ ἐν Διὸς εἰσιν, οἱ μὲν καὶ γυνὴ κράτιστοι χαλεπῶς φέρουσι, οἱ δὲ καὶ θαλάτταν, ῥαδίως. ἡ γὰρ ἅμα πᾶσα γῆ νοσεῖ· ὥστε ἐκ τῆς δὴδωκόσης ἀφικνεῖται τοῖς τῆς θαλάσσης ἄρχεσιν.

ζ'. Εἰ δὲ δὲ καὶ μικροτέρων μνηστῶναι, διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης, πρῶτον μὲν τρόπας δωχίων ἐξεῦρον ἐπιμισγόμενα ἀλλήλοις. ὅ,τι ἐν Σικελίᾳ ἰδύ, ἢ ἐν Ἰταλίᾳ, ἢ ἐν Κύπρῳ, ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἐν Λυδίᾳ, ἢ ἐν τῇ Πόντῳ, ἢ ἐν Πελοποννήσῳ, ἢ ἄλλοθί περ, ταῦτα πάντα εἰς εὐν (**) ἠθροῖσθαι, διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης.

η'. Εὔπειτα φωνὴν τὴν πᾶσαν ἀκούοντες, ἐξελέξαντο τὸ μὲν ἐκ τῆς, τὸ δ' ἐκ τῆς. καὶ αἱ μὲν Εἰλωεὶς ἰδίᾳ μᾶλλον καὶ φωνῇ, καὶ διαίτῃ, καὶ χύματι χῶνται· Αἰθιωῶσι δὲ κικραμένη ὅς ἀπάντων τῆς Εἰλωίων καὶ βαρβάρων.

θ'. Θυσίας δὲ, καὶ ἱερὰ, καὶ ἑορταίς, καὶ τεμεσίῃ, γνῆς ὁ δῆμος ὅτι ἐχ' οἷόν τέ εἰσιν ἐκάσῳ τῆς πενήτων θύειν, καὶ δάχεσθαι, καὶ κτᾶσθαι ἱερὰ, καὶ πόλιν οἰκεῖν καλῶς καὶ μεγάλῳ, ἐξεῦρον ὅτι

τρό-

(*) Αποβλῦναι· ἢ δ' ἥττων ταύτης κ. τ.

(**) ἠθροίσθαι.

τρόπῳ ἔσαι παῦτα. Δύσειν ἔν δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἱερεῖα πολλά· ἔσι δὲ ὁ δῆμος ὁ δωχόμενος, καὶ θαλασχαίων τὰ ἱερεῖα.

ι. Καὶ γυμνάσια, καὶ λυτρά, καὶ ἀποδυτήρια, πῶς μὲν πλεσίοις ἔσιν ἰδίᾳ ἐνόις, ὁ δὲ δῆμος αὐτὸς αὐτῷ οἰκοδομεῖται ἰδίᾳ παλαιστρας πολλὰς, ἀποδυτήρια, λυτράνας· καὶ πλείων τέπων ἀπολαύει ὁ ὄχλος, ἢ οἱ ὀλίγοι, καὶ οἱ ἀδύαίμονες.

ι α. Τὸν δὲ πλεον μόνον οἰοίτ' ἔχειν τῶ Εὐλυνῶν καὶ τῶ βαρβάρων. εἰ γάρ τις πόλις πλετεῖ ξύλοις ναυπηγησίμοις, ποῖ δευθήσεται, ἐὰν μὴ πείσῃ τὸν ἄρχοντα τῆς θαλάσσης; εἰ δὲ τις σιδήρῳ, ἢ χαλκῷ, ἢ λίνῳ πλετεῖ πόλις, ποῖ δευθήσεται, ἐὰν μὴ πείσῃ τὸν ἄρχοντα τῆς θαλάττης; ἐξ αὐτῶν μέντοι τέπων καὶ δὴ νῆες μοι εἰσὶ, παρὰ μὲν τῷ, ξύλα· ὧδ' αὖ δὲ τῷ, σίδηρος· ὧδ' αὖ δὲ τῷ, χαλκός· ὧδ' αὖ δὲ τῷ, λῖνον· ὧδ' αὖ δὲ τῷ, κηρός.

ι β. Πρὸς δὲ τέτοις, ἄλλοτε ἄγειν ἐκ εἰσέσεων οἱ τινες ἀντίπαλοι ἡμῖν εἰσὶν, ἢ ἐχρήσονται τῇ θαλάττῃ. καὶ ἐγὼ μὲν εὐδὲν ποιῶν ἐκ τῆς γῆς, πάντα ταῦτα ἔχω δευτὴν τῇ θαλάττῃ. ἄλλη δ' εὐδεμία πόλις δύω τέπων ἔχει, εὐδ' ἔσι τῇ αὐτῇ ξύλα καὶ λῖνον. ἀλλ' ὅπερ λινόνεσι πλεῖστον, λεία χώρα καὶ ἄξυλος, εὐδὲ χαλκός καὶ σίδηρος ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως, εὐδὲ πάντα δύω, ἢ τεῖα, μιᾷ πόλει· ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ, τὸ δὲ τῇ.

ι γ. Ἐτι δὲ πρὸς τέτοις ὧδ' αὖ πᾶσαν ἡπειρόν ἐσιν ἢ ἀκτὴν πρὸς ἕκαστα, ἢ νῆσος πρὸς ἕκαστην, ἢ σκυόπορόν τι· ὥστε ἔξουσιν ἐν ταῦτα ἐφορμοῦσι πῶς

τῆς θαλάττης ἄρχεσι λαβᾶσθαι τὰς τῶν ἡπειρον οἰκόντας.

14. Εἰδὸς δὲ ἐνδεῖς εἰσιν· εἰ γὰρ νῆσον οἰκόντες θαλασσοκράτορες ἦσαν Ἀθῶναιοι, ὑπῆρχον αὐτοῖς ποιεῖν μὲν κακῶς, εἰ ἠβέλοντο, πάχειν δὲ μηδὲν ἕως τῆς θαλάττης ἦρχον, μηδὲ τμηθῆναι τῶν ἑαυτῶν νηῶν, μηδὲ ἀποσδέχεσθαι τὰς πολεμίας. τῶν δὲ οἱ γεωργόντες καὶ οἱ πλάσιοι Ἀθῶναιων ὑπέρχονται τὰς πολεμίας μᾶλλον· ὁ δὲ δῆμος, ἅτε εὖ εἰδὼς, ὅτι εἰδὲν τῶν σφῶν ἐμφορήσουσιν, εἰδὲ περὶσιν, ἀδεῶς ζῆν, καὶ εἶχ ὑπερχόμενος αὐτὰς.

15. Πρὸς δὲ τέτοις, καὶ ἑτέρῃς δέεσι ἀπηλλαγμένοι αὐτοὶ ἦσαν, εἰ νῆσον ᾔκων, μηδέποτε ἀποδοθῆναι τῶν πόλιν ὑπὸ ὀλίγων, μηδὲ πύλας ἀνοικθῆναι, μηδὲ πολεμίας ἐπεισεσθῆναι. πῶς γὰρ νῆσον οἰκόντων ταῦτ' ἐγίγνετο; μηδ' αὖτ' εἰσασιᾶσαι τὰς δῆμῳ μηδὲν, εἰ νῆσον ᾔκων. νῦν μὲν γὰρ, εἰ εἰσασιᾶσαι, ἐλπίδα αὐτοῖς ἔχοντες τοῖς πολεμίοις εἰσασιᾶσαι, ὥς καὶ γὰρ ἐπαξίομενοι. εἰ δὲ νῆσον ᾔκων, καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀδεῶς αὐτοῖς εἶχον.

16. Ἐπειδὴ ἔν δ' ἀρχῆς ἐκ ἑτυχον οἰκήσαντες νῆσον, νῦν τὰδε ποιεῖσι· τῶν μὲν ἐστὶν ταῖς νήσοις παρατίθενται, πισθύνοντες τῇ ἀρχῇ τῇ κατὰ θάλατταν, τῶν δὲ Ἀττικῶν γὰρ περιωρῶσι τεμνομένῳ. γινώσκοντες, ὅτι εἰ αὐτῶν ἐλεήσουσιν, ἑτέρων ἀγαθῶν μειζόνων στερήσονται.

17. Ἐτι δὲ συμμαχίας καὶ τὰς ὅρκας ταῖς μὲν ὀλιγαρχεμέναις πόλεσιν ἀνάγκη ἐμπεδοῦν.

ῶν

ὡς δὲ μὴ ἐμμένωσι ταῖς συνθήκαις, (*) ἢ ὑφ' ὅτε ἀδικεῖν ὀνόματα ἀπὸ τῶν ὀλίγων, οἱ σωέ-
σθαιτο; ἅπαντα δὲ αὖ ὁ δῆμος συνδῆται, ἔξουσιν
αὐτῶν (**) ἐνὶ ἀνατιθέντι τὴν αἰτίαν τῶν λέγον-
τι, καὶ ἐπιψηφίσαντι, ἀρνεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ὅτι
ἐ παρὺν, ἐδὲ ἀρέσκει, οἱ γὰρ τὰ συγκείμενα
πυρσάδονται ἐν πλήρει τῶν δήμῳ. καὶ εἰ μὴ δό-
ξαι εἶναι ταῦτα, ποροφάσεις μυεῖας ὀξείας τὰ
μὴ ποιεῖν ὅσον αὐτὸν μὴ βέλονται. καὶ αὖ μέντοι
(***) κακὸν ἀναβαίνει ἀπὸ ὧν ὁ δῆμος ἐβέβηκεν,
αἰτιάται ὁ δῆμος, ὡς ὀλίγοι ἀνδραποὶ αὐτῶν ἀν-
τιπαράττοντες διέφθειραν. εἰ δέ τι ἀγαθὸν,
σφίσι αὐτοῖς τὴν αἰτίαν ἀνατιθέαςι.

ιή. Κωμωδεῖν δ' αὖ, καὶ κακῶς λέγειν τὸν μὲν
δῆμον ἐκ ἑῶσιν, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἀκῶσι κακῶς.
ἰδίᾳ δὲ κελόεσιν, εἰ τις τινὰ βέλεται, εὐ εἰδόν-
τες, ὅτι ἐχὶ τῷ δήμῳ ἐστίν, ἐδὲ τὰ πλήθους ὁ
κωμωδόμενος ὡς ἐπιτοπολὺ, ἀλλ' ἢ πλέσιος, ἢ
γενναῖος, ἢ δυναμικος. ὀλίγοι δέ τινες τῶν πε-
νήτων καὶ τῶν δημοτικῶν κωμωδεύονται. καὶ ἂν εἴτοι,
εἰ μὴ διὰ πολυπραγμοσύνην, καὶ διὰ τὸ ζη-
τεῖν πλέοντι ἔχειν τῷ δήμῳ. ὥστε ἐδὲ τὰς τοιαύτας
ἄχθονται κομωδούμενες.

ιδ. Φημὶ μὲν οὐκ ἔγωγε τὸν δῆμον τὸν Α'-
θηνῶσι γινώσκειν, οἱ τινες χρηστοὶ εἰσι τῶν πολι-
τῶν, καὶ οἱ τινες πονηροί. γινώσκοντες δὲ, πῶς
μὲν σφίσι αὐτοῖς ἐπιτηδεύεις καὶ συμφόρες φιλε-
σι,

(*) Ὡς ὅτε ἀδικεῖν νομίσαι τις, ἢ ὑπὸ τῶν ὀλίγων κ. τ.

(**) Α. αὐτῶν. (***) Α. αὐτὸν μὲν τι μέντοι,

σι, καὶ ποιεῖν ὅσι, τὰς δὲ χρηστὰς μισᾶσι μαλ-
λον. ἔσθ' νομίζεσι τὴν ἀρετὴν αὐτοῖς πρὸς τὴν
σφετέρῃ ἀγαθῷ πεφυκῆναι, ἀλλ' ὅπῃ τὴν κακῷ. καὶ
τὴν αὐτίον γε τὰς, οἷοι ὄντες ὡς ἀληθῶς τὴν δῆμῳ
τὴν φύσιν, ἔσθ' δημοτικοί εἰσι.

κ'. Δημοκρατίαν δ' ἐγὼ μὴ αὐτῇ τῇ δῆμῳ
συγγινώσκω· αὐτὸν μὲν ὅς ἐστι ποιεῖν παντὶ συγ-
γνώμῃ ἐστίν. ὅσις δὲ μὴ ἂν τῇ δῆμῳ εἴλετο ἐν δι-
μοκρατικῇ πόλει οἰκεῖν μάλλον, ἢ ἐν ὀλιγαρχικῇ,
ἀδικεῖν παρεσκεύασατο, καὶ ἔγνω, ὅτι μάλ-
λον οἷόν τε ~~ἐκ~~ λαθεῖν κακῷ ὅντι ἐν δημοκρατικῇ
πόλει, ἢ ἐν ὀλιγαρχικῇ.

Κ Ε Φ Α' Λ. Γ'.

ΚΑΓ' ὅτι τῆς Α'θηναίων πολιτείας τὸν μὲν
τρόπον ἐκ ἐπαινώ· ἐπειδὴ δὲ παρέδοξεν αὐ-
τοῖς δημοκρατεῖσθαι, εἴ μοι δοκᾷσι διασώζεσθαι τὴν
δημοκρατίαν, τέτῳ τῷ τρόπῳ χρώμενοι, ὃ ἐγὼ ἐ-
πέδειξα. ἔτι δὲ καὶ τῇ δέ τινας ὁρῶ μεμφομέ-
νους Α'θηναίους, ὅτι ἐνίοτε ἐκ ἔστιν αὐτοῖσι χη-
ματίσαι τῇ βελῇ, ἐδὲ τῇ δῆμῳ, ἐνιαυτὸν κατη-
μενῶ ἀνθρώπων. καὶ τῷ Α'θηνῆσι γίνεται ἐ-
δὲ δὲ ἄλλο, ἢ ὅτι ~~ἐκ~~ τὸ πλῆθος τῶν πραγμά-
των οὐχ οἷοί τε πάντας υποπέμπειν εἰς χηματί-
σαντες.

β'. Πῶς γὰρ ἂν καὶ οἷοί τε εἶεν; ἔς τινας πρῶ-
τον μὲν δεῖ εὐορτᾶσαι εὐορτὰς, ὅσας ἐδεμίᾳ τῶν
Ε'κλειδων πόλεων, ἐν δὲ ταύταις ἡττὸν τινα
δυνατὸν εἶναι διαφείτεσθαι τῶν τῆς πόλεως. ἐπει-
τα

περὶ δὲ δίκας, καὶ γραφάς, καὶ δ' αὖτις ἐκδικάζειν, ὅσας ἔδδ' οἱ σύμπαντες ἄνθρωποι ἐκδικάζουσι. τὴν δὲ βελῶν βελούεσθαι πολλὰ μὲν, περὶ τῷ πολέμῳ, πολλὰ δὲ περὶ πόρε χρημάτων, πολλὰ δὲ περὶ νόμων θέσεως, πολλὰ δὲ περὶ τῆς πόλιν αἰετὶ γιγνομένων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ φόρον δέξασθαι, καὶ νεωρίων ἐπιμεληθῆναι, καὶ ἱερῶν. ἄρα δὴ τι θαυμαστόν ἐστιν, εἰ τοσούτων ὑπαρχόντων πραγμάτων μὴ οἰοίτ' εἶσι πᾶσιν ἀνθρώποις χρηματίσαι;

γ. Λέγουσι δέ τινες, ὡς τις ἀργύριον ἔχων προσίηται πρὸς βελῶν ἢ δῆμον, χρηματίσαι. ἐγὼ δὲ τέτοις ὁμολογήσαιμ' αὖ, ἀπὸ χρημάτων πολλὰ διαφράττεσθαι Ἀθῆναις, καὶ ἔτι αὖ πλείω διαφράττεσθαι, εἰ πλείους ἐπεδίδουσαν ἀργύριον. τῷτο μὲντοι εὖ οἶδα, διότι πᾶσι διαφράττεσθαι ἢ πόλιν τῆς διουμένων ἔχ' ἱκανήν, ἔδ' εἰ ὅποσονοῦν χρυσίον καὶ ἀργύριον διδοίη τις αὐτοῖς.

δ. Δεῖ δὲ καὶ τὰδε διαδικάζειν, εἴ τις τὴν ναῦν μὴ ἐπισκευάζει, ἢ κατεικοδομεῖται τὸ δημόσιον. πρὸς δὲ τέτοις, χορηγοῖς διαδικάζειν εἰς Διονύσια, καὶ Θαργῆλια, καὶ Παναθηναῖα, καὶ Προμήθεια, καὶ Ἡφαίστεια, ὅσα ἔτι. καὶ τετήρарχοι καθίστανται τετρακόσιοι ἑκάστῃ ἐνιαυτῷ, καὶ τέτων τοῖς βελομένοις διαδικάζειν ὅσα ἔτι. πρὸς δὲ τέτοις ἀρχὰς δοκιμάσαι καὶ διαδικάζειν, καὶ ὀρφανὸς δοκιμάσαι, καὶ φύλακας δεσμοπτῶν καταστῆσαι.

ε. Ταῦτα μὲν ἐν ὅσα ἔτι. διὰ δὲ χρόνον διαδικάζειν δέη στρατιᾶς, καὶ ἐάν τι ἄλλο ἐξαπινῶν ἀδύ-

ἀδίκημα γίνονται, εἰ μὴ ὑβρίζωσιν τινες ἀνδρες ὑβρίσιν, εἰ μὴ ἀσεβήσωσι. πολλὰ ἔτι παύω παραλείπω· τὸ δὲ μέγιστον εἴρηται, πλὴν αἱ τάξεις τῶ φόρε. τὸτο δὲ γίνεται ὡς τὰ πολλὰ δι' ἑκαστὴν πέμπτη.

ς'. Φέρε δὴ τοίνυν, ταῦτα ἐκ οἶεσθαι καὶ διαδικάζειν ἅπαντα; εἰπάτω γάρ τις, ὅτι καὶ καὶ αὐτόθι διαδικάζεσθαι. εἰ δ' αὖ ὁμολογεῖν δεῖ ἅπαντα καὶ αὐτὸ διαδικάζειν, ἀνάγκη δὲ ἐνιαυτῶ. ὡς ἐδὲ καὶ δι' ἐνιαυτῶ δικάζοντες (*) ὑπάρχουσιν, ὥστε παύειν τὸς ἀδικούντας ὑπὸ τῶ πλήθους τῶ αὐθρόπων.

ζ'. Φέρε δὴ, ἀλλὰ φησὶ τις καὶ αὐτὸς δικάζειν μὲν, ἐλάττω δὲ δικάζειν, ἀνάγκη τοίνυν, εἰ μὲν ὀλίγα ποιοῦνται δικαστήρια, ὀλίγοι ἐν ἑκάστῳ ἔσονται καὶ δικασταί, ὥστε καὶ διασκέδασθαι ῥάδιον ἔσται πρὸς ὀλίγους δικαστάς, καὶ συνδικάζειν (**) πολὺ ἥττον δικαίως δικάζειν.

η'. Πρὸς δὲ τέτοις οἶεσθαι καὶ, καὶ ἑορτὰς ἄγειν καὶ αὐτὸς Αἰθιόπας, ἐν αἷς καὶ οἷον τε δικάζειν· καὶ ἄγασιν μὲν ἑορτὰς διπλάσιες ἢ οἱ ἄλλοι· ἀλλ' ἐγὼ μὲν τίθηναι ἴσας τῇ ὀλιγίστας ἀγασθὴ πόλει. τέτων τοίνυν ποσῶν ὄντων, καὶ φημι οἷον τ' εἶναι ἄλλως ἔχειν τὰ πράγματα Αἰθιόπαι, ἢ ὥστερ καὶ ἔχει· πλὴν εἰ καὶ μικρόν τι οἷον τε τὸ μὲν ἀφελεῖν, τὸ δὲ προσθεῖναι.

θ'. Πολὺ δ' ἐχ οἷον τε μετακινεῖν, ὥστε μὴ καὶ τῆς δημοκρατίας ἀφαιρῶντι, ὥστε μὲν γὰρ βέλ

(*) Ἐπαρκῶσιν.

(**) Ἐς τὸ πολὺ.

βέλτιον ἔχειν τῷ πολιτείᾳ, οἷόν τε πολλὰ ἐξέρ-
ρειν· ὥς τε μέντοι ὑπάρχειν, δημοκρατίαν μέν εἶ-
ναι, ἀρκέντως δὲ τῷτο ἐξέρρειν· ὅπως δὲ βέλτιον
πολιτεύονται, ἔ' ῥάδιον· πλὴν (ὅπερ ἄρτι εἶ-
πον) καὶ μικρόν τι προσδύντα, ἢ ἀφελόντα.

ι. Δοκῆσι δὲ Αἰθιωῶσι καὶ τῷτο μοι ἐκ ὁρθῶς
βελδύεσθαι, ὅτι τὰς χεῖρας αἰρῶνται ἐν ταῖς πό-
λεσι ταῖς σασιαζέσαις. οἱ δὲ τῷτο γνώμη ποιῶ-
σιν. εἰ μὴν ἦδ' ἤρᾶντο τὰς βελτίους, ἤρᾶντ' αὖ ἐχί-
τὰς ταυτὰ γινώσκοντας σφίσιν αὐτοῖς. ἐν ἑδὲ
μῖα γὰρ πόλει τὸ βέλτιστον εὖνεν ἐς τὴν δῆμον,
ἀλλὰ τὸ κάκιστον ἐν ἐκάσῃ ἐς τὴν πόλει εὖνεν τῇ
δῆμον. οἱ ἦδ' ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοί εἰσι.

ι α. Διὰ ταῦτα ἐν Αἰθιωῶσι τὰ σφίσιν αὐτοῖς
προσθήκοντα αἰρῶνται. ὅποσάκις δ' ἐπεχείρησαν αἰ-
ρεῖσθαι τὰς βελτίους, ἔ' συνκρίνεται αὐτοῖς, ἀλλ'
ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὁ δῆμος ἐδέλδασεν· τὸ μὲν
Βιωτοῖς· τῷτο δὲ, ὅτε Μιλησίων εἶλοντο τὰς βελ-
τίους, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἀποσαντες τὸν δῆμον
κατέκοψαν· τῷτο δὲ, ὅτε εἶλοντο Λακεδαιμονίους
ἀντὶ Μεσσηνίων, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου Λακεδαιμό-
νιοι κατασφράμμενοι Μεσσηνίους, ἐπολέμεν Αἰ-
θιωαίοις.

ι β. Ὑπολάβοι δὲ τις αὖ ὡς ἐδεῖς ἄρα ἀδί-
κως ἡτίμωται Αἰθιωῶσιν. ἐγὼ δὲ φημι τινὰς εἶ-
ναι οἱ ἀδίκως ἡτίμωνται, ὀλίγοι μέντοι τινές.
ἀλλ' ἐκ ὀλίγων δεῖ τῇ ἐπιδησομένην τῇ δημοκρα-
τίᾳ τῇ Αἰθιωῶσιν. ἐπεῖτοι καὶ ἕως ἔχει, ἐδὲν
ἐνδυμεῖσθαι ἀνθρώπους, οἱ τινες δικαίως ἀτιμῶν-
ται, ἀλλ' οἱ τινες ἀδίκως.

γ'. Πᾶς αὖ ἐν ἀδίκῃς οἰοίτο τις αὖ τὰς πολ-
 λὰς ὑτιμῶσθαι Ἀθλιώσιν, ὅπερ ὁ δῆμος ἐστὶν ὁ
 ἄρχων τὰς ἀρχάς; ἐκ δὲ τῶ μὴ δικαίως ἄρχειν,
 μηδὲ λέγειν τὰ δίκαια, ἢ πράττειν, ἐκ ποί-
 πων ἄτιμοί εἰσιν Ἀθλιώσι. ταῦτα γὰρ λογίζο-
 μενον μὴ νομίζειν εἶναι τι δεινὸν ἀπὸ τοῦ ἀτίμων
 Ἀθλιώσιν.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Π Ο Ρ Ο Ι,

Η^α ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΟΔΩΝ.

Κ Ε Φ Α Λ. Α'.

ΓΩ^α τῆτο μὲν αἰέποτε νομίζω, ὅποιοί
τινες οἱ προσάται ὧσι, ποιαύτις καὶ τὰς
πολιτείας γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῷ Α'
Θιώησι προσεσηκότων ἐλέγοντό τινες, ὡς
γινώσκουσι μὲν τὸ δίκαιον ἔδωκός ἦτον τῷ ἄλλων
ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν τῶν πλήθους πονίαν ἀναγ-
κάζεσθαι ἔφησαν ἀδικώτεροι εἶναι περὶ τὰς πόλεις·
ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως σκοπεῖν, εἴπῃ δυνάμει αὐτοῖς
πολιταὶ διατρέφεσθαι ἐκ τῆς ἑαυτῶν, ὅθεν περ καὶ
δικαιότερον νομίζων, εἰ τοῦτο γινώσκω, ἅμα τῇ τε
πονίᾳ αὐτῶν διακινεῖσθαι αὐτὸν, καὶ τὸ ἀνυπόπτως
τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι.

β'. Σκοπεῖντι δέ μοι ἂν ἐπενόησα, τοῦτο μὲν ἄ-
δύς ἀνεφαίνετο, ὅτι ἡ χώρα πέφυκεν οἷα πλείστας
προσόδους παρέχεσθαι. ὅπως δὲ γινώσκῃ, ὅτι ἀληθὲς
τοῦτο λέγω, παρῶτον διηγήσομαι τὴν φύσιν τῆς
Ἀττικῆς.

γ'. Οὐκοῦν τὸ μὲν τὰς ὥρας ἐνθάδε παρατά-
τις εἶναι, καὶ αὐτὰ τὰ γινόμενα μαρτυρεῖ. ἂν
γούνη πολλαχού οὐδὲ βλασφάμει δύναται αὐτὸν, ἐνθάδε
καρ-

καρποφορεῖ, ὥσπερ δὲ ἡ γῆ, ἔτω καὶ ἡ περὶ τὴν
χώραν θάλαττα παμφορωτάτη ἐστὶ. καὶ μὲν ὅσα
περὶ οἱ θεοὶ ἐν ταῖς ὥραις ἀγαθὰ παρέχουσι, καὶ
ταῦτα πάντα ἐνταῦθα πρωϊαίταται μὲν ἀρχεται,
ὀφθαίταται δὲ λήγει.

δ'. Οὐ μόνον δὲ κρατεῖ τοῖς ἐπ' ἐνιαυτὸν θάλα-
σσί τε καὶ γηράσκουσιν, ἀλλὰ καὶ αἰδία ἀγαθὰ
ἔχει ἡ χώρα. πέφυκε μὲν γὰρ λίθος ἐν αὐτῇ
ἄφθορος, ἐξ ἧς κάλλιστοι μὲν ναοὶ, κάλλιστοι
δὲ βωμοὶ γίνονται, δ' αὖτε πέτρας δὲ θεοῖς ἀ-
γάλματα. πολλοὶ δ' αὐτῇ καὶ Ἑλλήες καὶ βάρ-
βαροι προσδέονται.

ε'. Ἐστὶ δὲ καὶ γῆ, ἡ σπειρομένη καὶ φέρει καρ-
πὸν, ὀρυσσομένη δὲ πολλαπλασίως τρέφει, ἡ εἰ-
σῆτον ἔφερε. καὶ μὲν ὑπάργυρός ἐστι σαφῶς θεία
μοῖρα. πολλῶν γούν πόλεων παροικιστῶν καὶ καὶ
γῆν καὶ καὶ θάλατταν, εἰς ἐδεμίαν τέτων ἐδὲ
μικρὰ φλέψ ἀργυρείτιδος διήκει.

ς'. Οὐκ ἂν ἀλόγως δέ τις οἰηθεῖν τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ πάσης δὲ τῆς οἰκουμένης ἀμφὶ τὰ μέ-
σα ὥκησθαι τὴν πόλιν, ὅσῳ γὰρ οὐδ' οἱ τινες
πλεῖον ἀπέχουσιν αὐτῆς, τοσούτῳ χαλεπωτέροις ἢ
ψύχεσιν ἢ θάλαππιν ἐντυγχάνουσιν. ὅπόσοι γ' ἂν
οὐδ' βεληθῶσιν ἀπ' ἐσχάτων τῆς Ἑλλάδος
ἐπ' ἐσχάτα ἀφικέσθαι, πάντες ἔτοι ὥσπερ κύ-
κλες πόρον τὰς Ἀθηνᾶς ἢ παραπλέουσιν, ἢ πα-
ρέρχονται.

ζ'. Καὶ μὲν καὶ περὶ ῥυτίδας ἔσα, ὅμως (ὥ-
σπερ νῆσος) πᾶσιν ἀνέμοις προσάγεται ὡς δεῖ-
ται, καὶ ἀποπέμπεται ὡς βέλεται. ἀμφιθάλαστος
γάρ

γάρ ἐστι . καὶ καὶ γὰρ δὲ πολλὰ δέχεται ἐμπό-
ρια ἥπερος γὰρ ἐστι .

ή. Ἐντι δὲ ταῖς μὲν πλείσταις πόλεσι βάρβα-
ροι προσοικουῦτες πράγματα παρέχουσιν , Ἀθη-
ναίοις δὲ γειτονόουσιν αἱ καὶ αὐταὶ πλείστον ἀπέχου-
σι τῶν βαρβάρων .

Κ Ε Φ Α' Λ Β'.

Τούτων μὲν ἐν ἀπαύτων (ὥσπερ εἶπον) νο-
μίζω αὐτὴν τὴν χώραν αἰτῶν εἶναι . εἰ
δὲ (*) πρὸς τοῖς αὐτοφυέσιν ἀγαθοῖς πρῶτον μὲν
τῶν μετοίκων ἐπιμέλεια γένοιτο . αὕτη γὰρ ἡ πρό-
σδος τῶν καλλίστων ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι , ἐπεὶ περ
αὐτὰς τρέφοντες , καὶ πολλὰ ὠφελουῦντες τὰς πό-
λεις , εἰ λαμβάνουσι μισθὸν , ἀλλὰ μετοίκιον προ-
σφέρουσιν .

μ'. Ἐπιμέλεια γεμῶν ἥδ' αὖ ἀρκεῖν μοι δοκεῖ ,
εἰ ἀφέλοιμεν μὲν ὅσα μηδὲν ὠφελουῦντα τὴν
πόλιν ἀτιμίας δοκεῖ τοῖς μετοίκους παρέχειν , ἀ-
φέλοιμεν δὲ καὶ τὸ συσρατόδεσθαι ὀπλίτας με-
τοίκους τοῖς ἀσείοις . μέγα μὲν γὰρ ὁ κίνδυνος
ἀπάν , μέγα δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν τέκνων καὶ τῶν οἰ-
κιῶν ἀπικεῖναι .

γ'. Ἀλλὰ μὲν καὶ ἡ πόλις γ' αὖ ὠφελιθεῖν ,
εἰ οἱ πολῖται μετ' ἀλλήλων στρατόοιντο μάλλον ,
ἢ εἰ

(*) Ἐντι δὲ κ τ.

ἢ εἰ συντάττοντο αὐτοῖς(ὥσπερ νυν) Λυδοί, καὶ Φρύγες, καὶ Σύροι, καὶ ἄλλοι παντοδαποὶ βάρβαροι. πολλοὶ γὰρ τοῖσιν τῷ μετοίκων.

δ'. Πρὸς δὲ τῷ ἀγαθῷ τῷ τάττειν ἐκ τῆ συντάττειν ἀφειδίαι, καὶ κόσμος ἂν τῇ πόλει εἴη, εἰ δοκοῖεν Ἀθιναῖοι εἰς τὰς μάχας αὐτοῖς μᾶλλον πισθεῖν, ἢ ἀλλοδαποῖς.

ε'. Καὶ μεταδιδόντες δ' ἄν μοι δοκῶμεν τοῖς μετοίκους τῷ ἄλλων, ὧν καλὸν μεταδιδόναι, καὶ τῷ ἱππικῷ, ὄνυσέρας ἂν ποιῆσθαι, καὶ ἅμα ἰχυροτέρων ἂν καὶ μείζω τῷ πόλιν ὑπιδεικνύειν.

ς'. Εἶτα, ἐπειδὴ καὶ πολλὰ οἰκιῶν ἔρημά ἐστιν ἐντὸς τῷ τειχῶν, καὶ οἰκόπεδα, εἰ καὶ ἡ πόλις διδοίη οἰκοδομησαμένοισι ἐγκεκῆσθαι, οἱ ἂν αἰτέμενοι ἄξιοι δοκῶσιν εἶναι, πολὺ ἂν οἶομαι καὶ δεῖ ταῦτα πλείους τε καὶ βελτίους ὀρέγεσθαι τῆς Ἀθηνῶν οἰκίσεως.

ζ'. Καὶ εἰ μετοικοφύλακας γε, ὥσπερ ὀρφανοφύλακας, ἀρχὴν καθιστᾶμεν, καὶ τέτοις τιμῇ τις ἐπέη, οἱ τινες πλείους μετοίκους ἀποδείξειαν, καὶ τῷ ὄνυσέρας ἂν τὰς μετοίκους ποιοίη, καὶ (ὡς τὸ εἶκος) πάντες ἂν οἱ ἀπόλιδες τῆς Ἀθηνῶν μετοικίας ὀρέγοντο, καὶ τὰς προσόδους ἂν αὐξοῖεν.

Κ Ε Φ Α' Λ. Γ'.

Ω' Σ γεμῶν ἐμπορεύσθαι ἡδίστη τε καὶ κερδαλεω-
τάτη ἡ πόλις, νυν ταῦτα λέξω. παῶτος μὲν
γὰρ δῆπε ναὺς καλίστας καὶ ἀσφαλεστάτας ὑποδο-
χὰς ἔχει, ὅπως γ' εἰσὶν εἰσορμισθέντας ἡδέως ἐνε-
κα χειμῶνος ἀναπαύεσθαι.

β'. Α'λλὰ μὲν καὶ τοῖς ἐμπόροις ἐν μὲν ταῖς
πλείσταις τῶν πόλεων ἀντιφορτίζεσθαί τι ἀνάγκη·
νομίσμασι γὰρ οὐ χρησίμοις ἔξω χρῶνται· ἐν δὲ
ταῖς Α'θῶναις πλεῖστα μὲν εἰσὶν ἀντεξάγειν, ὧν αὖ
δέωνται ἄνθρωποι· ὧν δὲ μὴ βέλονται ἀντιφορτί-
ζεσθαι, καὶ οἱ ἀργύριον ἐξάγοντες καλῶς ἐμπο-
ρεῖαν ἐξάγουσιν· ὅπως γὰρ ἂν πωλῶσιν αὐτὸ, παρ-
ταχὺ πλεῖον τῷ ἀρχαίᾳ λαμβάνουσιν.

γ'. Εἰ δὲ καὶ τῇ τῷ ἐμπορείᾳ ἀρχῇ ἀθλα ποτι-
θείηται, ὅσις δικαιοτάτη καὶ τάχιστα διαιροῖν τὰ ἀμ-
φίλογα, ὥς μὴ ἀποκωλύεσθαι ἀποπλεῖν τὸν βε-
λόμενον, πολὺ ἂν καὶ ἔτι ταῦτα πλείους τε καὶ ἥδιον
ἐμποροῦντο.

δ'. Α'γαθὸν δὲ καὶ καλὸν καὶ ποσειδείαις τιμᾶ-
σθαι ἐμπόρους καὶ ναυκλήρους, καὶ ἐπὶ ξενίᾳ γ' εἰσὶν
ὅτε καλεῖσθαι, οἳ ἂν δοκῶσιν ἀξιολόγοις καὶ πλοίοις
καὶ ἐμπορεύμασιν ἀφελεῖν τὴν πέλιν· ταῦτα γὰρ
τιμώμενοι, ἢ μόνον τῷ κέρδει ἀλλὰ καὶ τῇ τιμῇ
ἐνεκὸν πρὸς φίλης ἐπιστάδοιεν ἂν.

ε'. Ο'σων γεμῶν πλείονες εἰσοικίζοιεντό τε, καὶ
ἀφικνοῖντο, δῆλον ὅτι τοσάτω ἂν πλεῖον καὶ εἰσά-

γοιτο, καὶ ὀξάγοιτο, καὶ ἐκπέμποιτο, καὶ παλοῖτο, καὶ
μυθοφοροῖτο, καὶ τελεσοφοροῖη.

ε'. Εἰς μὲν ἐν ταῖς ποιαύταις αὐξήσεις τῆς προ-
σόδων εἰδὲ πως δαπανῆσαι δεῖ εἶδεν, ἀλλὰ ψηφί-
σματά τε φιλανθρώπα καὶ ὀπμηλείας. ὅσαι δ' αὖ
ἄλλαι δοκῶσί μοι πρόσοδοι γίνεσθαι, γινώσκω ὅ-
τι ἀφορμῆς δεήσει εἰς αὐτάς.

ζ'. Οὐ μόντοι δύσειλπίς εἰμι, τὸ μὴ ἔχει προ-
θύμως αὖ τὰς πολίτας εἰς τὰ ποιαῦτα εἰσφέρειν,
ἐνδοξομένης ὡς πολλὰ μὲν εἰσπύλλεσθαι ἢ πόλιν,
ὅτε Ἀρκάσιον ἐβοήθει ἐπὶ Λυσιστράτῃ ἡγεμένῳ,
πολλὰ δὲ ἐπὶ Ἡγασίλειῳ.

η'. Ἐπίσταμαι δὲ καὶ τελέρεις πολλάκις ἐκπε-
πομένης σὺν πολλῇ δαπάνῃ, καὶ ταύτας γενομένης,
τάτα μὲν ἀδύνατον ὄντος, εἴτε βέλτιον εἴτε κάκιον
ἔσθαι· ἐκείνους δὲ δύναι, ὅτι εἰδὲ ποτε ἀπολήγον-
ται αὖ αὖ εἰσπύλλεσθαι, εἰδὲ μετέξουσιν ὧν αὖ εἰ-
σπύλλεσθαι.

θ'. Κῆσις δὲ ἀπ' εἰδένος αὖ ἔγω καλῶ κη-
σαντο, ὥσπερ ἀφ' ἧς αὖ προτελέσασιν εἰς τὴν ἀφορ-
μὴν ἧ μὲν ἥδ' αὖ δέκα μναῖ εἰσφορά γίνεται, ὥ-
σπερ ναυτικὸν χρεὸν ἐπίπεμπτον αὐτῇ γίνεται
τελιόβολον τῆς ἡμέρας λαμβάνοντι· ἧ δὲ γ' αὖ πέν-
τε μναῖ, πλεῖον ἢ ὅππτετον.

ι'. Οἱ δὲ γε πλεῖστοι Ἀθήναιων πλείονα λή-
φονται κατ' ἐνιαυτὸν, ἢ ὅσα αὖ εἰσπύλλεσθαι. οἱ
γὰρ μναῖ προτελέσαντες, ἐγγυὲς δυοῖν μναῖν πρό-
σοδον ἔξουσιν, καὶ ταῦτα, ὃν πέλει· ὃ δοκεῖ τῆς αὖ
θραπίνων ἀσφαλέστατον τε καὶ πολυχρονιώτατον εἶ-
ναι.

ι.α'. Οἶμαι δὲ ἔγωγε, εἰ μέλλοιεν ἀναγραφῆσθαι διεργέται εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ ξένους ἂν πολλὰς εἰσενεγκεῖν· ἔστι δὲ ἃς ἂν καὶ πόλεις, τῆς ἀναγραφῆς ὀρεγομένης. ἐλπίζω δὲ καὶ βασιλέας ἂν τινάς, καὶ τυράννους, καὶ σατράπας ἐπιθυμῆσαι μεταχεῖν ταύτης τῆς χάριτος.

ι.β'. Ὅποτε γεμὴν ἀφορμὴ ὑπάρχοι, καλὸν μὲν καὶ ἀγαθὸν ναυκλήροις οἰκοδομεῖν καταγωγὰς περὶ λιμένας πρὸς τοῖς ὑπάρχεσι, καλὸν δὲ καὶ ἐμπόροις ἐπὶ προσήκοντας τόπους ἀνῆλθε καὶ πωράσει, καὶ τοῖς εἰσαφικνεμένοις δὲ δημόσια καταγώγια.

ι.γ'. Εἰ δὲ καὶ τοῖς ἀγοραίοις οἰκήσεις τε, καὶ πωληθῆναι κατασκευασθεῖν, καὶ ἐν Πειραιεῖ, καὶ ἐν τῷ ἅσκει, ἅμα τ' ἂν κόσμος εἴη τῇ πόλει, καὶ πολλάι ἂν ἀπὸ τῶν πωρόσοδοι γίγνοιτο.

ι.δ'. Ἀγαθὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι πειραθῆναι, εἰ καὶ, ὥσπερ τελήρεις δημοσίας ἢ πόλεις κέκτηται, ἔτω καὶ ὀλκάδας δημοσίας δυνατὸν ἂν γένοιτο κτήσασθαι, καὶ ταύτας ἐκμισθῆν ἐπ' ἐγγυητῶν, ὥσπερ καὶ τὰλλα δημόσια. εἰ γὰρ καὶ τὸτο οἶόν τε ὄν φανείη. πολλὴ ἂν καὶ ἀπὸ τῶν πωρόσοδος γίγνοιτο.

Κ Ε Φ Α' Λ. Δ'.

ΤΑ' γεμὴν ἀργυρεῖα εἰ κατασκευαδεῖν ὡς δεῖ, πάμπολλα αὖ τομίζω χρήματα ἔξ αὐτῶν καὶ αὐτὸ τῷ ἄλλων προσόδων προσιστάει. βέλομαι δὲ καὶ τοῖς μὴ εἰδόσι τὴν τέτων δυνάμιν δηλᾶσαι. ταύτην ᾧ γνόντες, καὶ ὅπως χρῆσθαι δεῖ αὐτοῖς, ἄμεινον αὖ βελοῦσθε.

β'. Οὐκ ἔν ὅτι μὲν παλαιὰ ἐργάεσσι, πᾶσι σαφές. εἰδὲς γὰρ εἰδὲ πειράται λέγειν, ἅπτο ποίε χρὸν ἐπεχειρήθη. ἔγω δὲ πάλαι ὀρυκτομένης τε καὶ ἐκφορτομένης τῆς ἀργυρείτιδος, κατανοήσατε τί μέρος οἱ ἐκβεβλημένοι σωροὶ τῷ αὐτοφυῶν τε καὶ ὑπαργύρων λόφων.

γ'. Οὐδὲ μὲν ὁ ἀργυρώδης τόπος εἰς μεῖον τι συσελλόμενος, ἀλλ' αἰεὶ ὅτι πλεῖον ἐκτενόμενος φανερόεσιν. ἐν ᾧ γεμὴν χρὸν οἱ πλείστοι ἀνθρώποι ἐγείνοντο ἐν αὐτοῖς, οὐδεὶς πώποτε ἔργου ὑπόρυσεν, ἀλλ' αἰεὶ τὰ ἔργα τῷ ἐργαζομένῳ ὠφελεῖ.

δ'. Καὶ νυνὶ δὲ οἱ κεκτημένοι ἐν τοῖς μετάλλοις ἀνδράποδα, οὐδεὶς τοῦ πλήθους ἀφαιρεῖ, ἀλλ' αἰεὶ προσκτάται, ὅποσα αὖ πλείστα δύνῃται. καὶ ᾧ δὴ, ὅταν μὲν ὀλίγοι ὀρύσσωσι καὶ ζητῶσιν, ὀλίγα (οἶμαι) καὶ τὰ χρήματα εἰσρέεται· ὅταν δὲ πολλοί, πολλαπλασία ἢ ἀργυρείτις ἀναφαίνεται· ὥστε ἐν μόνῳ τέτρῳ ᾧ (*)

εἶγ' αὖ

(*) Ων.

ἐγὼ οἶδα ἔργων εἰδὲ φθονεῖ εἰδείς τοῖς ἐπισκευάζο-
μενοις.

ε'. Ἐ'τι δὲ οἱ μὲν ἀρχὴς κεκτημένοι πάντες
ἔχουσιν αὖ εἰπεῖν, ὅποσα ζεύγη ἀρκεῖ εἰς τὸ χω-
εῖον, καὶ ὅποσοι ἐργάται· ὡς δ' ἐπὶ πλείον τῶν ἱ-
κανῶν ἐμβάλληται, ζημίαν λογίζονται. ἐν δὲ τοῖς
ἀργυρείοις ἔργοις πάντας δὴ φασιν ἐνδεῖσθαι ἐρ-
γατῶν.

ς'. Καὶ γὰρ εἰδὲ ὥσπερ, ὅταν πολλοὶ χαλ-
κοτύποι γίνωνται, ἀξίων γενομένων τῶν χαλ-
κοτύκων ἔργων, καταλύονται οἱ χαλκοτύποι,
καὶ οἱ σιδηρεῖς γε ὡσαύτως· καὶ ὅταν γε πολὺς
σίτος καὶ οἶνος γίνηται, ἀξίων ὄντων τῶν καρ-
πῶν, ἀλυσιτελεῖς αἱ γεωργίαι γίνονται· ὥς τε
πολλοὶ ἀφίεμενοι τοῦ τλῆν γλῶ ἐργάζεσθαι,
ἐπ' ἐμπορίας καὶ καπηλείας καὶ τοκισμοὺς τρέ-
πονται.

ζ'. Ἀργυρεῖτις δὲ ὅσα αὖ πλείων φαίνονται,
καὶ ἀργύριον πλείον γίγνεται, ποσούτω πλείονες
ἐπὶ τὸ ἔργον τέτο ἔρχονται. καὶ γὰρ δὴ ἐπι-
πλα μὲν ἐπειδὴν ἱκανά τις κτήσεται τῇ οἰκίᾳ,
οὐ μάλα ἔτι προσωοῦνται· ἀργύριον δὲ εἰδείς
πῶς ἔτι πολὺ ἐκτίσασθαι, ὥς τε μὴ ἔτι προσδεῖ-
σθαι· ἀλλ' ὡς τισι γίνηται παμπληθεῖς, τὸ πε-
ριττεῦον κατορύττοντες, εἰδὲν ἥττον ἡδονταὶ ἢ χρώ-
μενοι αὐτῶν.

η'. Καὶ μὲν ὅταν γε εὖ φράττωσιν αἱ πόλεις,
ἰχυρῶς οἱ ἀνδραποὶ ἀργυρεῖς δέονται. οἱ μὲν γὰρ
ἀνδρες ἀμφὶ ὅπλα τε καλὰ, καὶ ἵππους ἀγαθοὺς
τε, καὶ οἰκίας, καὶ κατασκευὰς μεγαλοφρεπῆς

βάλλονται δαπανᾶν· αἱ δὲ γυναικες εἰς ἐδῆτα πολυτελῆ, καὶ χρυσῶν κόσμον τρέπονται.

Δ'. Οὕτω τε αὖ νοσήσασιν πόλεις ἢ ἀφορέαις καρπῶν ἢ πολέμῳ, ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἀργῆ τῆς γῆς γιγνομένης, καὶ εἰς ὀπιπδέαια καὶ εἰς ὀπικέραις τομίσματος δέονται.

Ι. Εἰ δέ τις φήσεται καὶ χρυσίον μηδὲν ἥσσον χρήσιμον εἶναι ἢ ἀργύριον, τῷτο μὲν ἔτι ἀντιλέγω· ἐπεὶ οὐ μόνον οἶδα, ὅτι καὶ χρυσίον, ὅταν πολὺ ἀδραφαίνῃ, αὐτὸ μὲν ἀτιμότερον γίνεται, τὸ δὲ ἀργύριον τιμιώτερον ποιεῖ.

ΙΑ. Ταῦτα μὲν οὐκ ἐδήλωσα τέττα ἕνεκα, ὅπως θαρσουῦντες μὲν ὀτιπλείστας ἀνθρώπους ὀπὶ τὰ ἀργυρεῖα ἀγῶμεν, θαρσουῦντες δὲ κατασκοδάζομεθα ἐν αὐτοῖς, ὥς ἔτι ὀπικλείψης ποτὲ ἀργυρεΐτιδος, ἔτι τὲ ἀργυρεῖς ἀτίμους ποτὲ ἔσομεν.

ΙΒ. Δοκεῖ δέ μοι καὶ ἡ πόλις ποτὲρα ἐμοῦ ταῦτα ἐγνακέναι. παρέχει γοῦν ὀπὶ ἰσοτελείᾳ καὶ τῷ ξένων τῷ βελομένῳ ἐργάζεσθαι ἐν τῷ μετὰλλοις.

ΙΓ. Ἰνα δὲ καὶ σαφέστερον φηρὲ τῆς τροφῆς εἶπω, νῦν διηγήσομαι ὥς κατασκοδαθέντα τὰ ἀργυρεῖα ὠφελιμώτατ' αὐτὴν εἶναι τῇ πόλει. ἀπ' αὐτῶν μὲν ἐν ἔγωγῃ, ἀφ' ὧν μέλλω λέγειν, ἐδέν τι ἀξίῳ θαυμάζεσθαι, ὥς δυσόλριπὸν τι ὀξόλρηκός. τὰ μὲν γὰρ ὧν λέξω, καὶ νῦν ἔτι πάντες ὀρῶμεν, τὰ δὲ παροιχώμενα τῷ παραγμάτων καὶ ταῦτα αὐτὸ ἀκούομεν.

ΙΔ. Τῆς μέντοι πόλεως πάνυ ἄξιον θαυμάσαι, τὸ

τὸ αἰσθασιμονεύειν πολλὰς πλατιζομένας ἔξ αὐτῆς
ιδιώτας, μὴ μιμεῖσθαι τὰς. πάλαι μὲν γὰρ δή-
πε οἷς μεμέληκεν, ἀκηκόαμεν, ὅτι Νικίας ποτὲ
ὁ Νικηράτης ἐκτίσατο ἐν τοῖς ἀργυρείοις χιλίους
ἀνθρώπους, ἔς ἐκεῖνος Σωσία τῷ Θρακὶ ἐξομίδω-
σεν, ἐφ' ᾧ ὀβολὸν μὲν ἀτελῆ ἐκάστη τῆς ἡμέρας
ἀποιδιδόναί, τὸν δ' ἀειδμὸν ἴσως αἰεὶ παρέχεν.

ι ε'. Ἐγένετο δὲ καὶ Ἰππονίκῳ ἑξακόσια ἀνδρά-
ποδα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τῶτον ἐκδεδομένα, ἃ
προσέφερε μὲν ἀτελῆ τῆς ἡμέρας. Φιλημονίδῃ
δὲ τριακόσια ἡμιμναῖον, ἄλλοις δὲ γε, ὥς (οἶο-
μαι) δυνάμεις ἐκάστοις ὑπῆρχεν.

ι ς'. Ἀτὰρ τί τὰ παλαιὰ δεῖ λέγειν; καὶ γὰρ
νῦν πολλοὶ εἰσιν ἐν τοῖς ἀργυρείοις ἄνθρωποι ἔτι
ἐκδεδομένοι.

ι ζ'. Περαινομένων γεμῶν ὡς λέγω, καὶ τ' αὖ
μόνον καινὸν γένοιτ', εἰ, ὥσπερ οἱ ιδιώται κτη-
τάμενοι ἀνδράποδα, ἀπόσοδον ἀένναον κατε-
συνδασμένοι εἰσιν, ἔτι καὶ ἡ πόλις κτῆτο δημο-
σία ἀνδράποδα, ἕως γίγνοιτο τεῖα ἐκάστῳ Ἀθη-
ναίων.

ι η'. Εἰ δὲ δυνατὰ λέγομεν, καὶ τ' ἐν ἑκαστῷ
αὐτῶν σκεπῶν ὁ βελλόμενος κρινέτω. ἔκῃν τιμῇ
μὲν ἀνθρώπων εὐδαιμον ὅτι μᾶλλον αὖ τὸ δημό-
σιον δυνάιτο, ἢ οἱ ιδιώται παρασκηδᾶσθαι.
τῇ γεμῶν βελῇ ράδιον καὶ κρυῖναι, ἄγειν τὸν βε-
λλόμενον ἀνδράποδα, καὶ τὰ προσαχθέντα πεία-
σθαι.

ι θ'. Ἐπειδὴ δὲ ὠνηθῇ, τί αὖ ἦτον μισθοῖ-
τό τις παρὰ τῇ δημοσίᾳ, ἢ παρὰ τῇ ιδιώτῃ, ἐπὶ

τοῖς αὐτοῖς μέλλων ἔξεν; μισθῶνται γὰρ καὶ τε-
μένη, καὶ ἱέρα, καὶ οἰκίας, καὶ τέλη ὠνένται παρὰ
τῆς πόλεως.

κ'. Οὕτως γεμῶν τὰ ὠνηθέντα σώζεται, τῇ
δημοσίᾳ ἐστὶ λαμβάνειν ἐγγύας παρὰ τῶν μισθε-
μένων, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ὠνεμένων τὰ τέλη.
ἀλλὰ μὲν καὶ ἀδικῆσαι γε ῥᾶον τῷ τέλει πρια-
μένῳ, ἢ τῷ ἀνδράποδα μισθεμένῳ.

κ α'. Ἀργύριον μὲν γὰρ πῶς καὶ φαράσειεν αἱ τες
τὸ δημόσιον ἐξαγόμενον, ὁμοίως τῷ ἰδίῳ ὄντος αὐ-
τῷ; ἀνδράποδα δὲ σεσημασμένα τῇ δημοσίᾳ
σημαίντῳ, καὶ προσκειμένης ζημίας τῷ τε πω-
λόντι καὶ τῷ ἐξάγοντι, πῶς αἱ τες ταῦτα κλέ-
ψουσιν; οὐκοῦν μέχρι μὲν τῆς διωκτὸν ἐφαίη τῇ
πόλει εἶναι, τὸ ἀνθρώπους καὶ κτήσασθαι καὶ φυ-
λάττειν.

κ β'. Εἰ δ' αὖ τις τῶν ἐνθυμεῖται, ὥς ἐπειδὴ
πολλοὶ ἐργάται γένωνται, πολλοὶ φανοῦνται καὶ οἱ
μισθωσόμενοι, ἐκεῖνο κατανοήσας θαρρύνει, ὅτι
πολλοὶ μὲν τῶν κτετακέντων προσμισθώ-
σονται τῆς δημοσίας (πολλὰ γὰρ ἐστὶ τὰ ὑπάρ-
χοντα,) πολλοὶ δ' εἰσὶ καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ἐρ-
γοῖς γηρασκόντων, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι Ἀθιναῖοί
τε καὶ ξένοι, οἳ τῷ σώματι μὲν οὔτε βύλονται αἱ,
οὔτε διώκονται αἱ ἐργάζεσθαι, τῇ δὲ γνώμῃ ἐπι-
μελούμενοι ἡδέως αἱ τὰ ἐπιτήδεια πορίζονται.

κ γ'. Ἦν γε μὲν τοι τὸ πρῶτον αὐτῇ δισκόσια
καὶ χίλια ἀνδράποδα, εἰκὸς ἡδὴ ἀπ' αὐτῆς τῆς προ-
σόδου ἐν ἔτεσι πέντε ἢ ἑξ μὴ μείον αὐτῇ ἑξακι-
χίλιον γενέσθαι. ἀπὸ γεμῶν τῶν ἀριθμοῦ,
ὡ

ὡς ὁβολὸν ἕκαστος ἀπελὴ τῆς ἡμέρας φέρη, ἢ μὲν
πρόσοδος ἐξήκοντα τέλαντα τῷ ἐνιαυτῷ.

κ δ'. Ἀπὸ δὲ τῶν ὧν εἰς ἄλλα ἀνδράποδα τί-
θεται εἴκοσι, τοῖς τεσσαράκοντα ἤδη ὀξέσαι τῇ
πόλει χρῆσθαι εἰς ἄλλ' ὅ,τι αὐτὴ δέη· ὅταν δὲ γε
μύρια ἀναπληρωθῇ, ἑκατὸν τέλαντα ἢ πρόσοδος
ᾖσαι.

κ ε'. Ὅτι δὲ δέξεται πολλαπλάσια τῶν, μαρ-
τυρήσαιον αὐτοὶ εἰ τινας ἔτι εἰσὶ τῶν μεμνημένων,
ὅσον τὸ τέλος εὖρυσκε τῶν ἀνδραπόδων παρὰ τῶν
ἐν Δακιλείᾳ. μαρτυρεῖ δὲ καὶ αὐτὸ, ὅτι εἰργασ-
μένων ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἀργυρείοις ἐν τῷ παν-
τὶ χρόνῳ ἀναριθμήτων, νυνὶ ἔδὲν διαφέρει τὰ
ἀργυρεῖα, ἢ ἂ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ὄντα ἐμνημό-
νους αὐτά.

κ ς'. Καὶ τὰ νυνὶ δὲ γιγνόμενα πάντα μαρτυ-
ρεῖ, ὅτι ἐκ ἂν ποτε πλείω ἀνδράποδα ἐκεῖ γένοι-
το, ἢ ὅσων ἂν τὰ ἔργα δέηται. ἔτε γὰρ βρά-
θης πέρας, ἔτε ὑπόνομον (*) οἱ ὀρύσσοντες δι-
είσκησι.

κ ζ'. Καὶ μὲν καινοτομεῖν γε ἔδὲν ἥττον ἔξῃσι
νυνὶ, ἢ πρότερον. ἔ τοίνυν ἔδ' εἰπεῖν ἂν ἔχοι εἰ-
δὼς ἔδεις, πότερον ἐν τοῖς καταπετρημένοις πλείων
ἀργυρεῖτις ἢ ἐν τοῖς ἀτμήτοις ἐσὶ.

κ η'. Τί δῆτα, φαίη ἄν τις, ἔ καὶ νυνὶ, ὥσπερ
ἔμφοθεν, πολλοὶ καινοτομεῖσιν; ὅτι πονέστεροι
μὲν εἰσιν οἱ περὶ τὰ μέταλλα· νεωστὶ γὰρ πάλιν
κατασκοιάζονται.

κ θ'.

(*) Τ' πονόμων πέρας.

κ δ'. Κίνδυνος δὲ μέγας τῇ καινοτομῇ. ὁ μὲν γὰρ δῶρ' ἀγαθὴν ἐργασίαν, πλέσιος γίγνεται· ὁ δὲ μὴ δῶρ', πάντα ἀπώλυσιν, ὅσα αὖ δαπανήσῃ. εἰς τῶτον ἔν τὸν κίνδυνον ἔ. μάλα πῶς ἐδέχασιν οἱ νῦν ἰσῆαι.

λ'. Εἰ μὲντοι ἔχειν μοι δοκῶ καὶ περὶ τῆς συμβεβηκυίας, ὥς αὖ ἀσφαλέςταται καινοτομοῖτο. εἰσὶ μὲν γὰρ δῆπερ Ἀθηναίων δέκα φυλαί· εἰ δὲ ἡ πόλις δοίη ἐκάστῃ αὐτῶν ἴσα ἀνδράποδα, αἱ δὲ κοινωσάμεναι τῷ τύχῳ καινοτομοῖεν, ἕως αὖ, εἰ μία εὐροί, πάσαις αὖ λυσιτελὲς ἀποδείξειον.

λ α'. Εἰ δὲ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ τέτταρες, ἢ αἱ ἡμίσεις εὐροίεν, δῆλον ὅτι λυσιτελέσεια αὖ τὰ ἔργα ταῦτα γίγνοιτο. τὸ γὰρ πᾶσας ἀποτυχῆν, ἔδον' ἢ παρεληλυθότων ἰοικός.

λ β'. Οἰόν τε δὲ ἕως καὶ ἰδιώτας σωισαμένους καὶ κοινωμένους τῷ τύχῳ ἀσφαλέστερον κινδυνεύειν. μηδὲν μὲντοι τῶτο φοβεῖσθαι, ὥς ἡ τὸ δημόσιον ἔτω κατασκόδαζόμενον παραλυτήσῃ τὰς ἰδιώτας, ἢ οἱ ἰδιῶται τὸ δημόσιον· ἀλλ' ὥσπερ σύμμαχοι, ὅσῳ αὖ πλείους σωιῶσιν, ἰχυροτέρως ἀλλήλους ποιεῖσιν, ἔτω καὶ ἐν τοῖς ἀργυρείοις ὅσῳ περ αὖ πλείους ἐργάζωνται, τόσῳ πλείον τὰ γὰρ δὲ δρῆσασί τε καὶ φορήσῃσι.

λ γ'. Καὶ ἐμοὶ μὲν δὴ εἴρηται, ὥς αὖ ἡγεῖμαι κατασκόδαθείσης τῆς πόλεως ἱκανὴν αὖ πᾶσιν Ἀθηναίοις τροφὴν ἀπὸ κοινῆ γενέσθαι.

λ δ'. Εἰ δέ τινες, λογιζόμενοι παμπόλλης αὖ δεῖν ἀφορμῆς εἰς ταῦτα πάντα, ἔχ' ἡγῶνται ἱκανά

να αὖ ποτε χρήματα εἰσνεχθῆναι, μηδὲ ἄπως ἀδυ-
μέντων.

λ ε'. Οὐ γὰρ ἔπως ἔχει, ὡς ἀνάγκη ἅμα παύ-
ται ταῦτα γίνεσθαι, ἢ μηδὲν ὄφελος αὐτῶν εἶναι.
ἀλλ' ὅποσα αὖ ἢ οἰκοδομηθῇ, ἢ ναυπηγηθῇ, ἢ
ἀνδράποδα ὠνηθῇ, εἰθὺς ταῦτα ἐν ἀφειλείᾳ ἔ-
σαι.

λ ς'. Ἀλλὰ μὲν καὶ τῇ γε (*) συμφορώτερον τὸ
καὶ μέρος, ἢ τὸ ἅμα πάντα παύεσθαι. οἰκοδο-
μῶντες γὰρ ἄνθρωποι, πολυτελέστερον αὖ καὶ ἐκ κάλ-
λιον, ἢ καὶ μέρος ἀποτελοῖμεν. ἀνδράποδα δὲ παμ-
πληθῇ ζητῶντες ἀναγκαζοίμεθ' αὖ καὶ χεῖρα καὶ τι-
μιώτερα ὠνεῖσθαι.

λ ζ'. Κατὰ γεμὴν τὸ δυνάμειν περαίνοντες, τὰ
μὲν καλῶς γνωσθέντα καὶ αὐτοῖς ἂν μιμοίμεθα. εἰ
δέ τι ἀμαρτιθεῖν, ἀπεχοίμεθα αὖ αὐτῶ.

λ η'. Ἐτι δὲ, παίπων ἅμα γιγνομένων, ἡμᾶς
ἂν ἅπαντα δέοι ἐμπορίζεσθαι (**). εἰ δὲ τὰ μὲν
περαίνοντο, τὰ δὲ μέλλοι, ἢ ὑπάρξασα πρόσδοδος
τὸ ὀπιπύδειον συγκατασκηδάζοι ἂν.

λ θ'. Οὐ δὲ ἴσως φοβερώτατον δοκεῖ πᾶσιν εἶ-
ναι, μὴ, εἰ ἄγαν πολλὰ κήσαιοι ἢ πόλις ἀνδρά-
ποδα, ὑπεργεμισθῇ ἂν τὰ ἔργα, καὶ τότε τῷ φόβῳ
ἀπὸ πηλαγμένοι εἴημεν, εἰ μὴ πλείους ἀνθρώπους,
ἢ ὅσους αὐτὰ τὰ ἔργα προσαιτοίη, κατ' ἐνιαυτὸν
ἐμβάλοισιν.

μ'. Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ ἢ περ ῥᾶσον, ταύτη καὶ
ἀει-

(*) Τῇ δέ γε.

(**) Ἐκπορίζεσθαι.

ἄριστον εἶναι ταῦτα παράσσειν. εἰ δ' αὖ δὴ τὰς ἐν τῷ νῦν πολέμῳ γεγενημένας εἰσφοράς νομίζετ' αὖ μὴδ' ὅτις δυνάσθαι εἰσνεγκεῖν, ὑμεῖς δέ, ὅσα μὲν πρὸ τῆς εἰρήνης χρήματα εὐεσκε τὰ τέλη, ἀπὸ ποσούτων καὶ τὸ ὅπλον ἔτος διοικεῖτε τῷ πόλιν· ὅσα δ' αὖ ἐφδύεισκη δὴ τὸ εἰρηνεύετε εἶναι, καὶ δὴ τὸ θεραπεύεσθαι μετόικους καὶ ἐμπόρους, καὶ δὴ τὸ πλείονων συναγειρομένων ἀνθρώπων πλείω εἰσάγεσθαι καὶ ἐξάγεσθαι, καὶ δὴ τὸ ἐν λιμένι καὶ τὰς ἀγορὰς αὐξάνεσθαι, ταῦτα λαμβάνοντες κατασκόλλασθαι, ὡς αὖ πλείοι ποσόδοι γίγνοιτο.

μ α'. Εἰ δέ τινες αὖ φοβῶνται, μὴ ματαία αὖ γένοιτο αὕτη ἢ κατασκόλλη, εἰ πόλεμος ἐγερθεῖν, ἐννοησάτω ὅτι τέτων γιγνομένων πολὺ φοβερώτερος ὁ πόλεμος τοῖς ὀπφέρεσιν, ἢ τῇ πόλει.

μ β'. Τί δ' αὖ εἰς πόλεμον κτῆμα χρησιμώτερον ἀνθρώπων; πολλὰς μὲν γὰρ ναῦς πληρῆς ἱκανοὶ αὖ εἰεν δημοσία, πολλοὶ δ' αὖ καὶ πεζοὶ δημοσία δυνάμειντ' αὖ βαρεῖς εἶναι τοῖς πολεμίοις, εἴ τις αὐτὰς θεραπεύοι.

μ γ'. Λογίζομαι δ' ἔγωγε καὶ πολέμῳ γιγνομένων οἷόν τ' εἶναι μὴ ἐκλείπασθαι τὰ ἀργυρεῖα. ἔσι μὲν γὰρ δήπου περὶ τὰ μέταλλα ἐν τῇ πρὸς μεσημβρίαν θαλάττῃ τείχος ἐν (*) Ἀναφύσῳ, ἔσι δ' ἐν τῇ πρὸς ἄρκτον τείχος ἐν Θου-

ει-

(*) Ἀναφύσῳ.

εικῶ, ἀπέχει δὲ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἀμφὶ τὰ ἐξήκοντα σάββα.

μδ'. Εἰ ἔν κὺ ἐν μέσῳ τέπων γείοιτο ὅπῃ τῶ ὑψιλοπάτῳ βήσσης τείπον ἔρυμα, συνήκοιτ' αὖ τὰ ἔργα εἰς εὐ εἰς ἀπάντων τῶν τειχῶν· καὶ εἴτι αἰδανόιτο πολεμικόν, βραχὺ αὖ εἴη ἐκάσῳ εἰς τὸ ἀσφαλές ἀποχωρῆσαι.

μέ. Εἰ δὲ κὺ ἔλθοιεν πλείους πολέμιοι, δυνότι εἰ μὲν σῖτον ἢ οἶνον ἢ παρόβατα ἔξω εὐροίον, ἀφείλονται αὖ ταῦτα. ἀργυρείτιδος δὲ κρατήσαντες, τί αὖ μάλλον, ἢ λίθοις ἔχοιεν χυῖναι;

μς'. Πῶς δὲ κὺ ὀρμήσειαν ποτε πολέμιοι παρὸς τὰ μέταλλα; ἀπέχει μὲν ἥδη δῆπερ τῶν ἀργυρείων ἐγγύτατα πόλις Μέγαρον πολὺ πλεόν τῶν πεντακοσίων σαδίων· ἀπέχει δὲ ἡ μὲν ταῦτα πλησιαιτάτα Θῆβαι πολὺ πλεόν τῶν ἑξακοσίων.

μζ'. Ἡν ἔν πορδέονται ἐντεῦθεν ποδὸν ὅπῃ τὰ ἀργυρεῖα, παρσιῖαι αὐτὲς δέήσει τὴν πόλιν· καὶ μὲν ὧσιν ὀλίγοι, εἰκὸς αὐτὲς ἀπόλλυθαι καὶ ὑπὸ ἱππέων κὺ ὑπὸ πεζόπων. πολλῇ γεμίῳ δυνάμει πορδέεται ἐξηρημύντας τὰ ἑαυτῶν χαλεπόν. πολὺ ἥδη ἐγγύτερον αὖ εἴη ταῖς πόλεσιν αὐτῶν τὸ τῶν Ἀθιναίων ἄστυ, ἢ αὐτοὶ οἱ παρὸς τοῖς μετάλλοις ὄντες.

μη'. Εἰ δὲ κὺ ἔλθοιεν, πῶς αὖ κὺ δυνάιντο μένειν, μὴ ἔχοντες τὰ ὀπτιδέα; ὀπισθιζέσθαι γεμίῳ μέρει μὲν κίνδυνος κὺ πάλιν τῶν μετιόντων κὺ περὶ ὧν ἀγωνίζονται· πάντες δὲ αἰεὶ μετιόντες πολιορκοῖντ' αὖ μάλλον, ἢ πολιορκοῖεν.

μθ'. Οὐ πίνω μόνον ἢ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων
εἰς·

εἰσφορά τῶν ἡγετροφῶν τῇ πόλει αὐτοὶ ἂν, ἀλλὰ πολυανθρωπίας περὶ τὰ μέταλλα ἀθροίζομένης, καὶ ἀπ' ἀγορᾶς τῆς ἐκεῖ ἔσης, καὶ ἀπ' οἰκῶν περὶ τὰ γυρεῖα δημοσίων, καὶ ἀπὸ καμίνων, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων πόροισι ἂν πολλαὶ γίγνοιτο.

ν'. Γχυρῶς δὲ καὶ αὕτη πολυάνθρωπος γένοιτο πόλις, εἰ ἔπω κατασκευασθεῖη. καὶ οἳ γε χῶροι ἔδεν ἂν εἶναι μέϊονος ἀξιοὶ τοῖς κεκτημένοις ἐνταῦθα, ἢ τοῖς περὶ τὸ αἶψυ.

να'. Πραχθέντων γεμὴν ὧν ἔρηκα, ζύμῃμι ἐγὼ εἰ μόνον ἂν χήμασιν ὀπορωτέραν τῶν πόλιν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὀπειθετέραν, καὶ ὀταυτοτέραν καὶ ὀπολεμωτέραν γενέσθαι.

νβ'. Οἳ τε δὲ ταχθέντες γυμνάζεσθαι, πολὺ ἂν ὀπμιλέτερον παύττοιν τὰ ἐν τοῖς γυμνασίοις, τῶν τροφῶν ἀπολαμβάνοντες πλείω ἢ ἐν ταῖς λαμπάσι γυμνασιάρχεμοι· οἳ τε φρερεῖν ἐν τοῖς φρουρίοις, οἳ τε πελτᾶζειν, καὶ ὀξυπολεῖν τῶν χῶρων, πάντα ταῦτα μᾶλλον ἂν πράσσοιν, ἐφ' ἐκάστοις τῶν ἔργων τῆς τροφῆς ἀποδιδόμενης.

Κ Ε Φ Α' Λ. Ε'.

Εἴ δὲ σαφές δοκεῖ εἶναι, ὥς εἰ μέλλουσι παύσαι αἱ πόροισι ἐκ πόλεως προσκέναι, ὅτι εἰρηνικῶν δεῖ ὑπάρχειν, ἄρ' ἔκ ἀξίον καὶ εἰρηνόφυλακας καθίσταται; πολὺ γάρ ἂν καὶ αὕτη αἰρεθεῖσα ἢ ἀρχὴ προσφιλετέραν καὶ πυκνοτέραν εἰσα-

φι-

φικνεῖσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσῃ τὴν πόλιν.

β'. Εἰ δέ τινες ἔγω γινώσκουσιν, ὥς ἐὰν ἡ πόλις εἰρῶν ἄγασα ἔσται, ἀδυνατώτερα τε, καὶ ἀδωξοτέρα, καὶ ἥττον ὀνομασθῇ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἔσται, καὶ ἔτοιγε, ὥς ἐμὴ δόξη πᾶσιν ἀλόγως σκοπεῖσιν· οὐδαιμονέσεται μὲν γὰρ δήπε πόλεις λέγονται, αἱ αὖ πλείστον χρόνον ἐν εἰρῶνι ἔσταισι. πασῶν δὲ πόλεων Ἀθῶναι μάλιστα πεφύκασιν ἐν εἰρῶνι αὐξέσθαι.

γ'. Τίνες γάρ, ἡσυχίαν ἀγάσῃ τῆς πόλεως, καὶ προσδέονται αὐτῇ; ἀρχάμενοι ἀπὸ ναυκλήρων καὶ ἐμπορίων, καὶ οἱ πολῦσιτοι, καὶ οἱ πολυόνοι, καὶ οἱ ἡδύοι; τί δὲ οἱ πολυέλαιοι; τί δὲ οἱ πολυπόροιοι; οἱ δὲ γνώμη καὶ ἀργυρία δυνάμενοι χρηματίζεσθαι;

δ'. Καὶ μὲν χειροτέχναι γε, καὶ σοφισταί, καὶ φιλόσοφοι, οἱ δὲ ποιηταί, οἱ δὲ τὰ τέκων μεταχειρίζομενοι, οἱ δὲ ἀξιοθεάτων ἢ ἀξιακῶν, ἱερῶν ἢ (*) ὁσίων ἐπιθυμῶντες· ἀλλὰ μὲν καὶ οἱ δειόμενοι πολλὰ ταχὺ ἀποδίδοσθαι ἢ πείσασθαι, ἢ ἐκ τέκων μᾶλλον αὐτὸν τύχοιεν Ἀθῶναι;

ε'. Εἰ δὲ πρὸς ταῦτα μὲν εἰς ἀντιλέγει, τὴν δὲ ἡγεμονίαν βεβηκόμενοι τινες ἀναλαβεῖν τῇ πόλει, ταύτῃ ἔτι πολέμῳ μᾶλλον, ἢ εἰρήνης ἡγῶνται αὐτὰ καταπραχθῆναι, ἐννοησάτωσαν πρῶτον μὲν τὰ Μηδικὰ, πότερον βιαζόμενοι ἢ ἀεργετῆντες τῆς Ἑλληνικῆς ἡγεμονίας τε καὶ ναυτικῆς καὶ Ἑλληνοταμίας ἐτύχοιεν.

ς'. Εἴτι

(*) Δημοσίων.

ε'. Ε'τι δ', ἐπεὶ ὁμῶς ἄγαν δόξαται προσά-
τδ'ειν ἢ πόλιν ἐσερήθῃ τῆς ἀρχῆς, ἢ καὶ τὸτ', ἐ-
πεὶ τὸ ἀδικεῖν ἀπεχόμεθα, πάλιν ἐπὶ τῷ νησιω-
τῶν ἐκόντων προσάται τῇ ναυτικῇ ἐγcnόμεθα;

ζ'. Οὐκ ἔν κ' Ὀηβαῖοι δ'εργετέμενοι, ἡγεμονδεῖν
αὐτῶν ἔδωκαν Ἀθῆναιοις; ἀλλὰ μὲν καὶ Λακεδαι-
μόνιοι ἔβιασθέντες ὑφ' ἡμῶν, ἀλλ' εὖ πάχοντες,
ἐπέτρεψαν Ἀθῆναιοις περὶ τῆς ἡγεμονίας δεῖσθαι
ὅπως βάλωιντο.

η'. Νῦν δέ γε δεῖ τιτὼ ἐν τῇ Εἰλλάδι παρα-
χλῶν ὥσπερ πτωκύναι μοι δοκεῖ πόλεις, ὥς τε καὶ
αὐτὸ πόρον, καὶ αὐτὸ κινδυνῶν, καὶ αὐτὸ δαπανῆς
ἀνακτᾶσθαι τὴς Εἰλλῶας. ἔστι μὲν γάρ πειρᾶ-
σθαι δεῖλλάττειν τὰς πολεμέσας πρὸς ἀλλήλας
πόλεις, ἔστι δὲ συναλλάττειν εἰ τινας ἐν αὐταῖς σα-
σιάζουσιν.

θ'. Εἰ κ' ὅπως τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν αὐτόνομον
(ὥσπερ πρὸς θεοῦ) γένοιτο, φανεροὶ εἴητε ἐπιμελέ-
μενοι, μὴ συμπολεμῆντες, ἀλλὰ πρὸς βόλonteς αὐτὰ
τιτὼ Εἰλλάδα, ἐγὼ μὲν εἶδον αὐτὸ οἶμαι θαυμαστὸν
εἶναι, εἰ κ' πάντα τὴς Εἰλλῶας ὁμογνώμονάς τε,
καὶ συνόρκους, κ' συμμάχους λάβοιτε ἐπ' ἐκείνους,
οἱ τινες ἐκλιπόντων Φωκέων τὸ ἱερὸν καταλαμβάνειν
ἐπειρῶντο.

ι'. Εἰ δὲ καὶ, ὅπως αὐτὰ πᾶσαν γλῶ κ' θάλατ-
ταν εἰρλῶν ἔσαι, φανεροὶ εἴητε ἐπιμελόμενοι, ἐγὼ
μὲν οἶμαι πάντα αὐτὸ εὔχεσθαι, μᾶλλον τὰς ἐαυτῶν
πατερίδας, Ἀθῆνας μάλιστα σώζεσθαι.

ια'. Εἰ δὲ τις αὐτὸ εἰς χρήματα κερδαλέωτερον
νομίζει εἶναι τῇ πόλει πόλεμον, ἢ εἰρλῶν, ἐγὼ
μὲν

μὲν ἐκ οἷδα, πᾶς αὖ ἄμεινον ταῦτα κριθεῖν, ἢ εἴ-
τις τὰ προγεγενημένα ἐτι ἀνασκοποῖν τῇ πόλει
πῶς ἀποβέβηκεν.

ιβ'. Εὐρήσει γὰρ τό, τε παλαιὸν ἐν εἰρήρῃ μὲν
πάνυ πολλὰ χρήματα εἰς τὴν πόλιν ἀνεχθῆναι,
ἐν πολέμῳ δὲ ταῦτα πάντα καταδαπανηθῆναι.
γινώσεται δὲ, ὡς σκοπῇ, καὶ ἐν τῇ νῦν χρόνῳ δια-
μὲν τὸν πόλεμον καὶ τῷ προσόδων πολλὰς ἐκλει-
πούσας, καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ (πολ-
λὰ) καταδαπανηθείσας. ἐπεὶ δὲ εἰρήρῃ καὶ
θάλατταν γηγενῆται, νύξημίας τε προσόδους,
καὶ ταύτας ὅσον τοῖς πολίταις χρῆσθαι ὅ, τι βέ-
λοιντο.

ιγ'. Εἰ δὲ τίς με ἐπερωτῇ, εἰ καὶ, αὐτὶς ἀδρι-
κοῖν τὴν πόλιν, λέγεις ὡς καὶ καὶ πρὸς τῶν εἰ-
ρηρῶν ἄγειν; ἐκ αὖ φαίλω· ἀλλὰ μᾶλλον λέγω,
ὅτι πολὺ θάττον ἂν τιμαυροῖμεθα αὐτὲς, εἰ μηδέ-
να παρέχοιμεν ἀδικεῖντα· εὐδοκία γὰρ ἂν ἔχοιεν
σύμμαχον.

Κ Ε Φ Α' Λ. 5'.

Α' Λ' εἰ γεμῶ τῷ εἰρημίων ἀδυνάτον μὲν
μηδὲν εἶναι, μηδὲ χαλεπὸν, παταγομένων δὲ
αὐτῶν προσφιλέστεροι μὲν τοῖς Ἑλλησι γεννηόμε-
θα, ἀσφαλέστερον δὲ οἰκήσομεν, δυνάστες δὲ ἐ-
σόμεθα, καὶ ὁ μὲν δῆμος τροφῆς δυνάστηται, οἱ
δὲ πλείοις τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης ἀπαλλα-
γήσονται· φεικσίας δὲ πολλῆς γενόμενης, με-
γαλοπρεπέστερον μὲν ἐτι ἢ νῦν εὐρπῆς ἄξομεν,
ἰερά,

420 Ξενοφῶντ. Πόροι, ἢ περὶ Προσοδ.

ἱερὰ δὲ ὀπισκοδάσμεν, τείχη δὲ καὶ νεώεα ἀνορ-
θῶσμεν, ἱερεῦσι δὲ καὶ βελῇ, καὶ ἀρχαῖς, καὶ ἱπ-
πεῦσι τὰ πάτρια ἀποδώσμεν· πᾶς ἔκ ἄξιον ὡς
τάχιστα τέτοις ἐγχειρεῖν, ἵνα ἔτι ἐφ' ἡμῶν ἐπίδω-
μεν τῇ πόλιν μετ' ἀσφαλείας οὐδαιμονῆσται;

β'. Εἰ γινώσκω ταῦτα δόξειεν ὑμῖν πράττειν,
συμβολόσασαι· ἂν ἔγωγε πέμψαντας καὶ εἰς Δαδῶ-
νίω καὶ εἰς Δελφούς, ἐπέρεισθαι τὰς θεάς, εἰ λῶν
καὶ ἄμεινον εἴη ἂν τῇ πόλει ἔπω κατασκοδαζομένη,
καὶ αὐτίκα καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον.

γ'. Εἰ δὲ ταῦτα συναινοῖεν, τότε ἂν αὐτὸ φαίλω χρῆ-
μαι ἐπερωτᾶν, τίνας θεῶν προσποιέμενοι, ταῦτα
κάλλιστα καὶ ἁρίστα πράττομεν ἂν. ὥς δ' ἂν ἔ-
λοιεν θεάς, τέτοις εἰκόσιν καλλιεργήσαντας ἀρχεσθαι
τῶ ἔργῳ. σὺ γάρ θεῶν πραττομένων εἰκόσιν καὶ τοῖς
πράξεσι προΐεναι ἐπὶ τῷ λῶν καὶ ἄμεινον αἰεὶ τῇ
πόλει.

Τ Ε Λ Ο Σ.

69341

4-93123

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова

Αὐτὸ δὲ ἐστὶν ἑορταστικὴ ἐκείνη

ἐν ταῖς ἀρχαῖς Μουσικαῖς.

Καράζης.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

оаѣм

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова